OM FORFATTEREN

Forfatteren av ***Yathart Geeta*** er en helgen uten noen verdslig utdannelse, men har den fullendte gurus nåde, noe som er blitt mulig etter lang praktisering av meditasjon. Han oppfatter skriving som en hindring på veien til den Øverste lykksalighet, men hans innstilling førte til denne avhandlingen. Det øverste vesen har avslør for ham at alle hans iboende holdninger er blitt nullstilt bortsett fra oppgaven med å skrive ″Yatharth Geeta″. I første omgang gjorde han sitt beste for å kvitte seg med også denne holdningen ved hjelp av meditasjon, men oppgaven var der. Dermed ble avhandlingen ″Yatharth Geeta″ mulig. Når det snek seg inn feil i avhandlingen, rettet Det øverste vesen dem. Vi legger fram denne boken med ønske om at swamijis motto ″Den som lever i sitt indre, oppnår fred″ kan bli ″fred for alle til slutt.″

Hva var de indre følelsene og emosjonene til Shri Krishn da han forkynte Geeta? Alle indre følelser kan ikke uttrykkes i ord. Noen kan formidles, noen kan uttrykkes gjennom kroppsspråk, og resten kan bare bli forstått av en søkende gjennom erfaringer. Bare etter å ha nådd den tilstanden som Shri Krishn hadde hevet seg til, vil en dyktig lærer vite hva Geeta sier. Han gjentar ikke bare vers fra Geeta, men gir faktisk uttrykk for Geetas indre følelser. Dette er mulig fordi han ser det samme bildet som var der da Shri Krishn forkynte Geeta. Han forstår derfor den egentlige meningen, kan vise oss den, kan framkalle de indre følelsene og lede oss på veien til opplysning.

”Pastor Shri Paramhansji Maharaj” var også en opplyst lærer på et slikt nivå, og utdrag fra hans ord og velsignelser for å forstå Geetas indre følelser er ”Yatharth Geeta”.

- SWAMI ADGADANAND

Our Publications

Books		**Languages**
Yatharth Geeta	❖**Indian Languages**	Hindi, Marathi, Punjabi, Gujarati, Urdu, Sanskrit, Oriya, Bengali, Tamil, Telugu, Malayalam, Kannad, Assamee
	❖**Foreign Languages**	English, German, French, Nepali, Spanish, Norwegian, Chinese, Dutch, Italian, Russian
Shanka Samadhan		Hindi, Marathi, Gujarati, English
Jivanadarsh Evam Atmanubhooti		Hindi, Marathi, Gujarati, English
Why do the body parts vibrate? And what do they say?		Hindi, English, Gujarati, German
Anchhuye Prashna		Hindi, Marathi, Gujarati
Eklavya Ka Angutha		Hindi, Marathi, Gujarati
Bhajan Kiska Karein?		Hindi, Marathi, Gujarati, German, English
Yog Shastriy Pranayam		Hindi, Marathi, Gujarati
Shodasopchar Poojan Padhati		Hindi, Marathi, Gujarati
Yog Darshan		Hindi
Glories of Yog		English

Audio Cassettes

Yatharth Geeta	Hindi, Gujarati, Marathi, English
Amrutvani (Rev. Swamiji's Discourses Vol.1-51)	Hindi
Guruvandana (Aarti)	

(MP3) - CDs

Yatharth Geeta	Hindi, Gujarati, Marathi, English
Amrutvani	Hindi

Audio CDs

Yatharth Geeta	German

TILEGNET

med dyp ærbødighet

det hellige minnet

om

den udødelige, velsignede, øverste yogi

og den mest opphøyde

SHREE SWAMI PARMANAND JI

Av

Shree Paramhans Ashram Ansuiya

(Chitrakoot)

GURU VANDANA

(SALUTATIONS TO THE GURU)

II Om Shree Sadguru Dev Bhagwan Ki Jai II

Jai Sadgurudevam, Paramaanandam,
amar shariram avikari I
Nigurna nirmulam, dhaari sthulam,
kaatan shulam bhavbhaari II

surat nij soham, kalimal khoham,
janman mohan chhavidhaari I
Amraapur vaasi, sab sukh raashi,
sadaa ekraasi nirvikaari II

Anubhav gambhira, mati ke dhira,
alakh fakira avtaari I
Yogi advaishta, trikaal drashta,
keval pad anandkaari II

Chitrakutahi aayo, advait lakhaayo,
anusuia asan maari I
Sri paramhans svami, antaryaami,
hain badnaami sansaari II

Hansan hitkaari, jad pagudhaari,
garva prahaari upkaari I
Sat-panth chalaayo, bharam mitaayo,
rup lakhaayo kartaari II

Yeh shishya hai tero, karat nihoro,
mo par hero prandhaari I
Jai Sadguru .... bhari II

ॐ

SRI SWAMI PARAMANAND JI MAHARAJ (PARAMAHANS JI)
Født: Vikram Samvat 1969 (1911 A. D.)
Mahasamadhi: Vikram Samvat 2026 (dato 23.5 1969)
Paramhans Ashram, Ansuiya (Chitrakoot)

Shri Swami Adgadanandaji Maharaj

C-121, KIRTI NAGAR, NEW DELHI - 110 015 (INDIA).

विश्वगौरव सम्मानपत्र

वेदवेदांग आयुर्वेद ज्योतिषादि शास्त्रपरम्परासुरक्षाव्रती, अखिल संस्कृतवाङ्मयसंरक्षण—प्रचार—
प्रसारपक्षधर आर्षसनातनमर्यादाजीवनपद्धतिसदाचारपरायण, "सर्वभूतहिते रतः—वसुधैव कुटुम्बकम्"
के सद्भावना पर्यावरण से ओतप्रोत,

सम्माननीय श्री स्वामी अड़गड़ानन्द जी महाराज - परमहंस आश्रम

निवासी शक्तेशगढ़ चुनार (मिर्जापुर) को

अन्तर्राष्ट्रीय अधिवेशन में विश्वगौरव सम्मानपत्र से विभूषित किया जाता है।

एतद्देशप्रसूतस्य सकाशादग्रजन्मनः।
स्वं स्वं चरित्रं शिक्षेरन् पृथिव्यां सर्वमानवाः।

World Religious Parliament is pleased to confer
The Title of Vishwagaurav
In recognition of his meritorious contribution for World Development
through श्रीमद्भगवद्गीता, धर्मशास्त्र, (यथार्थगीता)
दिनांक कुम्भ मेला 10-4-98 हरिद्वार

Chairman (आगरा)
Presentation Committee

Acharya Prabhakar Mishra
Chairman
World Religious Parliament

'Pride of World' Title was conferred on Swamiji on the occasion of last Mahakumbh of the century, for His book 'Yatharth Geeta'- A truthful analysis of Shreemad Bhagwad Geeta, the scripture for all mankind, on 10-4-98.

विश्व धर्म संसद्

WORLD RELIGIOUS PARLIAMENT

C-121, KIRTI NAGAR, NEW DELHI 110 015 (INDIA)

सम्मान प्रमाणपत्र

"शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्" के मौलिक सिद्धान्तों पर आधारित विश्व में निरोगसमाज की स्थापना तथा शारीरिक मानसिक बौद्धिक सामाजिक स्वास्थ्य की उपलब्धि के लिए प्रयत्नशील एवं बाह्य तथा आन्तरिक पर्यावरण की स्वच्छता के लिए संकल्पित विश्व धर्मसंसद् प्राच्यअर्वाच्य ज्ञान विज्ञान की किसी भी शाखा के माध्यम से मानवता की सेवाओं में समर्पित व्यक्तियों को सम्मान करने में गौरव समझती है।

इसी धारणा-अवधारणा के दृष्टिकोण से उल्लेखनीय ज्ञान तथा सेवाओं के लिए श्री विश्वमानव को एक धर्मशास्त्र दाता विश्वगौरव स्वामी अड़गड़ानन्द जी को यथार्थ गीता धार्मिक क्षेत्र/विषय में विश्वगुरु सम्माननीय उपाधि से सम्मानित तथा जनसेवा के क्षेत्र में अग्रणी प्रमाणित करती है।
श्रीमद् भगवद् गीता भाष्य "यथार्थ गीता" धर्मशास्त्र है।

World Religious Parliament is pleased to confer the above Title in recognition of his meritorious contribuiton for World Development through __________

26-1-2001

Chairman
Presentation Committee
or
Presiding Authority

महाकुम्भ मेला

प्रयाग

Acharya Prabhakar Mishra
Chairman (Indian Region)
World Religious Parliament

Swami Shri Adgadanandji was felicitated by Vishwa Dharm Sansad on 26-01-2001, during the Mahakumbh festivities at Prayag as **'Vishvaguru'** (the Man of the World and prophet) for his work **'Yatharth Geeta'** (commentary on Shreemad Bhagwad Geeta). Besides, for serving the interests of the masses, he was honoured as vanguard of the society.

।।श्री काशीविश्वनाथो विजयते।।

सर्वतन्त्रस्वतन्त्र-शास्त्रार्थविद्यावतार-विश्वविश्रुत-महामहोपाध्यायदिविरुदविभूषक
पण्डितसम्राट-प्रातःस्मरणीय श्री शिवकुमारशास्त्रिमिश्रप्रतिष्ठापिता
वाराणसेयसर्वविधविद्वत्समाज-प्रतिनिधिभूता-

श्री काशीविद्वत्परिषद्

पत्राचार कार्यालय :
डी.१७/५८, दशाश्वमेध,
वाराणसी, उत्तर प्रदेश
मो. नं. ९४१५ २८५८५६
टे. नं. ०५४२-२४५२११३

दिनांक 1.3.04

श्री काशीविद्वत्परिषद् समय-समय पर धर्म की समीक्षा करती आयी है । धर्म के सम्बन्ध में यह समाज को निर्देश देने का अधिकार रखती है । धार्मिक प्रकरणों में यह भारत की बहुमान्य सर्वोच्च संस्था है । किसी निर्णय को संशोधित करने का अधिकार परिषद् की कार्यकारिणी को है किन्तु धर्म और धर्मशास्त्र अपरिवर्तनशील होने से आदिकाल से धर्मशास्त्र श्रीमद्भगवद्गीता ही रही है ।
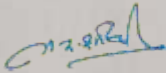
इमं विवस्वते योगं प्रोक्तवानहमव्ययम् ।
विवस्वान्मनवे प्राह मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् ।। गीता, ४/१
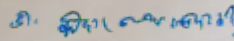
अर्जुन ! इस अविनाशी योग को कल्प के आदि में मैंने सर्वप्रथम सूर्य के प्रति कहा । सूर्य ने अपने पुत्र मनु से कहा । मनु ने इस स्मृत ज्ञान को सुरक्षित रखने के लिए स्मृति की परम्परा चलायी और अपने पुत्र इक्ष्वाकु से कहा । कालान्तर में इस स्मृति ज्ञान को महर्षि वेदव्यास ने लिपिबद्ध किया । मानव जीवन का नियमन तथा निःश्रेयस प्रदान करने वाली आदि मनुस्मृति गीता ही है ।

मनु के समक्ष अवतरित वेद इसी का विस्तार हैं । अन्य शास्त्र समयानुसार विश्व की विविध भाषाओं में ईश्वरीय गायन श्रीमद्भगवद्गीता की ही प्रतिध्वनि हैं । गीता की अवधारणा को स्वामी अड़गड़ानन्द जी ने 'यथार्थ गीता' में व्यक्त किया है जो शत-प्रतिशत सत्य है । परा विद्या की परिभाषा है ।

स्वामी जी ने गीता की यह व्याख्या देकर विश्व मानव को एक धर्मशास्त्र, एक परमात्मा के पथ को प्रशस्त किया है । धर्मशास्त्र की व्याख्या के रूप में हम सभी 'यथार्थ गीता' की अनुशंसा करते हैं ।

गणेशदत्त शास्त्री
मंत्री
श्री काशीविद्वत्परिषद्
भारत

आचार्य केदारनाथ त्रिपाठी दर्शनरत्नम वाचस्पति
अध्यक्ष
श्री काशीविद्वत्परिषद्
भारत

India's Supreme Society of Religious Scholars **'Shri Kashi Vidvat Parishad'** has on 1st March 2004 accepted the **'Shreemad Bhagwad Geeta'** as the **'Dharm Shastra'** (Science of Religion) andn the **'Yatharth Geeta'** as the truth definer.

।।श्री काशीविश्वनाथो विजयते।।

सर्वतन्त्रस्वतन्त्र-शास्त्रार्थविद्यावतार-विश्वविश्रुत-महामहोपाध्यायदिविरुदविभूषक
पण्डितसम्राट-प्रातःस्मरणीय श्री शिवकुमारशास्त्रिमिश्रप्रतिष्ठापिता
वाराणसेयसर्वविधविद्वत्समाज-प्रतिनिधिभूता-

श्री काशीविद्वत्परिषद्

पत्राचार कार्यालय :
डी.१७/५८, दशाश्वमेध,
वाराणसी, उत्तर प्रदेश
मो. नं. ९४१५ २८५८५६
टे. नं. ०५४२-२४५२११३

दिनांक 1.3.04

श्री परमहंस आश्रम, शक्तेश गढचुनार की अपनी सौभाग्यपूर्ण यात्रा का सुअवसर प्राप्त हुआ है । वहाँ के वर्तमान परमहंस स्वामी श्री अड़गड़ानन्दजी महाराज के दर्शन का स्मरणीय अवसर काशी की विद्वन्मण्डली के साथ मुझे प्राप्त हुआ । श्री परमहंस स्वामी अड़गड़ानन्दजी महाराज ब्रह्मलीन योगिराज स्वामी श्री परमानन्द परमहंस जी के शिष्य है और उनके द्वारा प्राप्त मानव धर्मोपदेश को स्वरचित 'यथार्थ गीता' के माध्यम से मानव मात्र के लिये प्रसारित कर रहे है, जिस गीता का ज्ञान भगवान कृष्ण ने अपने मुखारविन्द से अर्जुन के माध्यम से समस्त मानव के लिये किया था । इसीलिये श्रीमद्भगवद् गीता मानव मात्र का धर्मशास्त्र है । भगवान एक है और सबके है अतः उनकी गीता भी एक आकाश, एक सूर्य और एक चन्द्र के समान सबके लिये है ।

इस प्रकार गीता एकतामूलक है और स्वयं भी एकता का मूल है । भगवान ने स्वयं कहा है - ममैवांशो जीव लोकः'' अर्थात् प्राणी मात्र भगवान का ही अंश है तथा अंश अंशी में भेद नही होता है । अतः प्रत्येक प्राणी भगवद्भिन्नता के आधार पर वस्तुगत्या परस्पर में भी अभिन्न ही हैं। ''तद्भिन्नाभिन्नस्य तदभिन्नत्व नियमः'' यह वस्तुस्थिति है । अतःगीता एकतामूलक तथा एकता का मूल दोनो ही है । यही गीता की यथार्थता है जिसे पूज्य परमहंस जी महाराज ने ''यथार्थ गीता''में, जो भाष्यरुप है, प्रतिपादित किया है ।

यहाँ ''यथार्थ गीता'' पद से यह भ्रम नहीं होना चाहिए कि कोई अयथार्थ गीता भी है क्योंकि गीता एक है - श्रीमद्भगवद् गीता'। प्रस्तुत 'यथार्थ गीता' श्रीमद्भगवद् गीता' का ही भाष्य है, जिसे स्वयं परमहंस श्री स्वामी जी महाराज ने प्रत्येक अध्याय की अंतिम पुष्पिका में कहा है ।- 'यथार्थ गीता' भाष्ये - ऐसा उल्लेख करते हुये । इसलिये 'यथार्थ गीता' का अभिप्रेतार्थ है । गीता की यथार्थता! इस अभिप्रेतार्थ को श्री स्वामी परमहंस जी ने इस सम्पूर्ण भाष्य में प्रतिपादित किया है ।

श्रीमद्भगवद् गीता पर अनेक भाष्य निर्मित हुए है - जैसे कर्म की प्रधानता बताते हुए लोकमान्य तिलक का गीता रहस्य, भगवद्भक्ति प्रधान वैष्णव भाष्य तथा ज्ञान प्रधान शांकरभाष्यादि ग्रन्थ! किन्तु प्रस्तुत यथार्थ गीता में एकेश्वरवाद मुख्यतया प्रतिंपादित है जिसका किसी से विरोध नहीं है, प्रत्युत्त सबके साथ एक ईश्वरत्व की अनुभूति के रुप में सामंजस्य प्रकाशक है । क्योंकि कर्मकलाप भी उसी में पर्यवसित, भक्ति भी उसी की, तथा उसी का साक्षात्कार परमपुरुषार्थ मोक्ष का साधक है । भगवान ने स्वयं कहा है-

''यत्करोषि यद्श्नासि यज्जुहोषि ददासि यत् ।
यत्तपस्यसि कौन्तेय! तत्कुरुस्व मदर्पणम् ।।
''मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय ।
निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्व न संशयः ।।

तथा ''ज्ञात्वा मां शान्ति मृच्छति, ''ज्ञान लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधि गच्छति ''सर्व ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं सन्तरिस्यसि'' तथा सर्व कर्माखिलं पार्थ! ज्ञाने परिसमाप्यते'' इत्यादि । इस प्रकार प्रस्तुत ''यथार्थ गीता'' की यथार्थता है - एक परमतत्व परमात्मा के आधार पर सबमें समत्व की अनुभूति -

''समो ऽहं सर्वभूतेषु न में द्वेष्यो ऽस्ति न प्रियः ।

इस पवित्र उद्देश के साथ श्री परमहंस स्वामी अडगडानन्दजी महाराज द्वारा संस्थापित एवं संचालित यह परमहंस आश्रम ऋषियों के प्राचीन गुफाओं एवं अरण्यो की तरह इस पर्वत श्रेणी के बीच से लोक में गीतोक्त इस उपदेश को उद्‌बुद्ध करने वाला है कि शास्त्रानुमोदित स्वाभाविक व्यवहार को अपनाते हुए सबमें ''अभेदभावनयैव यतितव्यम् भाव को लोक कल्याणार्थ प्रसारित करना है ।

हरि ॐ तत्सत्

(हस्ताक्षर)

आचार्य केदारनाथ त्रिपाठी दर्शनरत्नम वाचस्पति
अध्यक्ष
श्री काशीविद्वत्परिषद्
भारत

India's Supreme Society of Religious Scholars **'Shri Kashi Vidvat Parishad'** has on 1st March 2004 accepted the **'Shreemad Bhagwad Geeta'** as the **'Dharm Shastra'** (Science of Religion) andn the **'Yatharth Geeta'** as the truth definer.

GEETA ER EN HELLIG SKRIFT FOR HELE MENNESKEHETEN

Shri Maharshi Ved Vyas – Shri Krishn Era

Før Maharshi Ved Vyas kom, var ingen tekst om noen pedagogisk disiplin tilgjengelig i tekstform. Han distanserte seg fra denne tradisjonen med muntlig overlevering av visdomsord og kunnskap, og samlet tidligere fysisk og åndelig kunnskap i tekstform fra de fire vedaer, Brahmasutra, Mahabharat, Bhagwad og Geeta og proklamerte at: "Gopal Krishn har fortettet konklusjonene i alle upanishadene i Geeta for å sette menneskeheten i stand til å lindre sorganfall." Kjernen i alle vedaer og essensen i alle upanishadene er Geeta, som ble trukket fram i lyset av Krishn som sørget for å gi en forvirret menneskehet en begrunnet doktrine og en framgangsmåte for å fatte Det øverste vesen. Dette har utstyrt menneskeheten med de ultimate fredsmidler. Ut fra alle sine arbeider øremerket vismannen Geeta som kunnskapsverket og forklare at Geeta kan benyttes som den bevegende filosofi bak alle livets aktiviteter. Når vi har fått denne avhandlingen som ble ytret av Krishn selv, hvorfor skal vi behøve andre skrifter?

Essensen i Geeta er klargjort i verset:

EH$ emñÌ XdH$snÌ JrV_, EH$m Xdm XdH$snÌ EdŸ&
EH$m _ÌñVñ` Zm_m{Z `m{Z, H$_mß`H$m Vñ` Xdñ` gdmŸ&&

Dette betyr at det bare finnes én hellig skrift som er fortalt oss av Herren Krishn, Devakis sønn. Det finnes bare én åndelig entitet som det er verdt å strebe etter, og sannheten som er spesifisert i denne kommentaren, er – sjelen. Det finnes ikke noe annet udødelig enn sjelen. Hvilken sang tilrådes av vismannen i Geeta? Om! Arjun, Om er navnet på det evige åndelige vesen. Syng Om og mediter ut fra meg. Det finnes bare én karma – å tjene det åndelige vesen beskrevet i Geeta. Sett ham i ditt hjerte med ærbødighet. Derfor har Geeta forblitt din egen skrift.

Krishn er budbringeren for de hellige vismenn som har beskrevet den hellige skaperen som den universelle sannhet i tusenvis av år. Mange vismenn har sagt at man kan uttrykke deres legemlige og evige ønsker fra guddommen, få ærefrykt for guddommen og ikke tro på andre guder – noe som allerede er proklamert av mange vismenn, men bare Geeta viser klart veien til åndelighet og innser hvor lang veien er til å nå den – og henviser til ″Yatharth Geeta″. Geeta gir ikke bare åndelig fred, den gjør det også lettere å få varig og evig lindring. For å fatte dette, les den universelt bifalte kommentaren – ″Yatharth Geeta″.

Selv om Geeta er universelt bifalt, har den ikke klart å ta plassen til doktriner eller litteratur i noen religion eller sekt fordi religiøse sekter alltid er knyttet til en eller annen maksime eller forordning. Geeta som er utgitt i India, er den universelle visdoms arv. Geeta er Indias, det åndelige landets, eteriske arv. Dermed bør den behandles som nasjonallitteratur – og anstrengelser bør gjøres for å fjerne fra menneskeheten tradisjoner som knytter seg til klassediskriminering, konflikter og krangel – og bringe fred.

ENSARTEDE DHARM-PRINSIPPER

1. ALLE, GUDS BARN:

"Den udødelige sjel i legmet er en del av meg, og det er Han som skaper de fem sanser og den sjette som har tilhold i naturen." 15/7

Alle mennesker er Guds barn.

2. HENSIKTEN MED MENNESKEKROPPEN:

"Det er knapt nok nødvendig å si at siden den fromme Brahmin og kongelige vismenn (rajarshi) når frelse, bør du også gi avkall på denne elendige, flyktige, dødelige kropp og alltid tilbe meg." 9/33

"Selv om du ikke eier penger og komfort som det er vanskelig å skaffe seg, bør du tilbe meg mens du er i menneskekroppen. Retten til å tilbe på denne måten er gitt alle som er i en menneskekropp."

3. DET FINNES BARE TO SLAGS MENNESKER:

"I verden, O□Parth, finnes det to slags vesener, den fromme, som jeg allerede lenge har dvelt ved, og den djevelske som du nå skal få høre om av meg." 16/6

□Deva□ (guddommelig) hvor hjertet er dominert av edle trekk, og □Asura□ (djevelsk) hvor onde trekk dominerer hjertene. I hele denne skapningen finnes det ingen andre slags menneskevesener.

4. OPPFYLLELSE AV ALLE ØNSKER GJENNOM GUD:

"Mennesker som gjør fromme gjerninger som gleder de tre Vedaer, som har smakt nektar og frigjort seg fra synd som higer etter himmelsk eksistens ved å tilbe meg gjennom yagya, kommer til himmelen (Indralok) og nyter gudelige gleder som belønning for sine dydige handlinger." 9/20

"Ved å tilbe meg aspirerer mennesker til himmelen, og jeg gir dem den. Derfor kan alt lett nås gjennom Det øverste vesens nåde."

5. FJERNING AV ALL SYND VED Å SØKE TILFLUKT I DET ØVERSTE VESEN:

"Selv om du er den mest grufulle synder, vil kunnskapens ark føre deg trygt over all ondskap." 4/36

Selv den verste synder kan uten tvil få adgang til Det øverste vesen ved å benytte visdommens båt.

6. KUNNSKAP:

"I konstant ro er bevisstheten som kalles adhyatmya og sansing av Den øverste ånd som er slutten på virkeliggjøringen av sannhet, er all kunnskap, og alt som er imot, er uvitenhet. 13/11

Troskap mot Den øverste sjels visdom og direkte oppfatning av den evige visdom som er manifesteringen av Den øverste sjel, utgjør bestanddelene i virkelig visdom. Alt annet enn dette er uvitenhet. Direkte sansning av Gud er visdom."

7. ALLE HAR RETT TIL Å TILBE:

"Selv om et menneske med det mest fordervete liv tilber meg uopphørlig, er han verdig til å bli oppfattet som en helgen fordi han er et menneske med sann besluttsomhet. Etter kort tid blir han from og vinner evig fred, og dermed, O sønn av Kunti, bør du vite hinsides enhver tvil at min tilbeder aldri blir ødelagt. 9/30-31

"Også en stor synder som tilber meg målbevisst, skal bli forvandlet til en edel sjel og vil oppnå evig, indre fred. Derfor er en edel sjel den som har hengitt seg til Det øverste vesen.

8. EVIG SÆD PÅ GUDDOMMELIG VEI:

"Siden uselviske handlinger verken sliter ut sæden som var dens opphav eller har noen ugunstige virkninger, vil til og med en delvis overholdelse av dharm frigjøre fra den forferdelige redsel (i gjentatt fødsel og død). 2/40

Selv beskjedne handlinger utført med selvrealisering som siktemål skal opphøye den søkende fra den fryktelig redsel for fødsel og død-sykluser.

9. DET ØVERSTE VESENS TILHOLDSSTED:

"Gud driver fram alle levende ting som er utstyrt med et legeme som bare er en konstruksjon av hans maya, O Arjun, og venter i alle veseners hjerte. Søk tilflukt av hele ditt hjerte, O Bharat, slik at Gud ved sin nåde gir deg hvile og evig, endelig lykksalighet. 18/61-62

Gud har tilhold i hjertet til alle levende vesener. Derfor må man overgi seg totalt til Det øverste vesen med fullstendig løsrivelse. Ved Hans medfølelse skal man oppnå den endelige lykksalighet.

10. YAGYA:

"Men andre yogier tilbyr deres sansers funksjoner og virkemåtene til deres livsånde til yogilden (selvkontroll) som nøres opp av kunnskap. Noen tilbyr en forklaring på inhalasjon, men andre praktiserer uforstyrrelig åndedrett ved å regulere inn- og utpusting. 4/27,29

Alle sanseorganenes aktiviteter og mental uro tilbys som offer til sjelen som opplyses av visdom og når fram til yogilden. De som mediterer om jeget, ofrer den livgivende luft til apan og likeledes apan til pran. En yogi går enda høyere enn dette, holder tilbake alle livskrefter og søker tilflukt i regulering av åndedrettet (pranayam). Prosedyren knyttet til en slik praksis er yagya. Å utføre denne handlingen er "forordnet handling", det vil si Karm.

11. UTØVER AV YAGYA:

"Som det beste av Kuru når yogiene som har smakt nektaren som strømmer fra Den øverste Gud, men hvordan kan menneskenes neste liv uten yagya være lykkelig når også deres liv i denne verden er trøstesløst?" 4/31

For menneskene som ikke har yagyas holdning, er det svært vanskelig å oppnå mennskeform i sjelevandringens eksistens. Derfor har alle i en menneskekropp rett til å utføre tilbedende meditasjon (yagya).

12. GUD KAN SES:

"O Arjun, mektige bevæpnede, en tilbeder kan kjenne denne min form direkte, tilegne seg dens essens og til og med bli ett med den ved en total og avsvergende hengivenhet." 11/54

Det er lett å se Ham ansikt til ansikt, kjenne Ham og til og med få adgang til Ham gjennom intens fromhet.

"Bare en seer oppfatter sjelen som et under, en annen beskriver den som et under og atter en annen hører den som et under samtidig som det er noen som hører den, men likevel ikke kjenner ham. 2/29

En opplyst vismann kunne oppfatte denne sjelen som et sjeldent under. Dette er direkte persepsjon.

13. SJELEN ER EVIG OG SANN:

"Jeget som ikke kan gjennombores eller brennes eller fuktes eller blekne, er uforstyrret, altgjennomtrengende, konstant, ubevegelig og evig." 2/24

Bare sjelen er sann. Bare sjelen er evig.

14. SKAPEREN OG ALLE HANS SKAPNINGER ER DØDELIGE:

"Alle ord fra Brahmlok og senere har, O Arjun, en tilbakevendende karakter, men O sønn av Kunti, sjelen som realiserer meg blir ikke født igjen." 8/16

Brahma (skaperen) og hans skapninger, djevler og demoner, er fulle av sorg, flyktige og dødelige.

15. TILBEDELSE AV ANDRE GUDER:

"Drevet av sin naturs egenskaper vil de som faller fra kunnskap, begjære verdslige gleder og som en etterligning av rådende vaner, tilbe andre guder i stedet for en enkelt Gud." 7/20

De som har mistet sitt intellekt gjennom verdslig behag, vil være tåpelig nok til å tilbe andre guder enn Det øverste vesen.

"Selv om også begjærlige tilbedende egentlig tilber meg når de tilber andre guder, er deres tilbedelse i strid med forordnete bestemmelser og derfor preget av uvitenhet."

De som tilber andre guder, tilber Det øverste vesen under innflytelse av uvitenhet, og deres anstrengelser er forgjeves.

"Merk deg at de som utsetter seg selv for forferdelig ydmykelse uten åndelig godkjenning og som er befengt med hykleri og arroganse ved siden av begjær, følelsesmessig tilknytning og maktbrynde og som sliter ut ikke bare elementene som utgjør kroppen deres, men også meg som har tilhold i sjelen deres, er uvitende mennesker med en ond legning." 17/5-6

Også dydige mennesker har en tendens til å tilbe andre guder. Men du skal vite at slike mennesker også er djevelske i sin natur.

16. DE UVERDIGE:

De som, etter å ha sviktet den foreskrevne måten å utføre yagya på og som legger seg til framgangsmåter uten åndelig godkjenning, er grusomme, syndige og uverdige blant menneskene.

17. FORESKREVNE PROSEDYRER:

"Han som forlater kroppen ved å intonere OM, som er Gud i ord, og husker meg, når frelse." 8/13

Intoneringen av OM, som er synonymt med evig Brahm, husker bare Det ene øverste vesen, og tilbedende meditasjon er den opplyste vismanns veileder.

18. SKRIFTEN:

"Slik har jeg instruert deg, du syndfrie, i den mest subtile av all kunnskap fordi, O Bharat, ved å kjenne dens kjerne får en mann visdom og utfører alle sine oppgaver." 15/20

GEETA ER SKRIFTEN

"Skriften er autoriteten om det som bør og ikke bør gjøres, og nå har du lært at du kan handle ifølge bestemmelsene som er nedlagt i skriften." 16/24

Skriften er bare et grunnlag for å fatte perfekte beslutninger om å utføre eller unngå plikt. Derfor bør man opptre som det foreskrives i Geeta.

19. DHARM:

"Sørg ikke, for jeg skal frigjøre deg fra alle synder hvis du kaster vrak på alle forpliktelser (dharm) og søker tilflukt i meg alene." 18/66

Etter å ha gitt opp alle de forvirrende oppturer og nedturer og fortolkninger (han som skal ta tilflukt i meg, skal fullstendig overgi seg til Det eneste, øverste vesen), er den foreskrevne handling for å oppnå ultimat lykksalighet den egentlige handlemåten til dharm (2/40), og selv den mest nedrige som gjør dette, er verdig til å bli betraktet som en helgen (9/30).

20. OPPFYLLELSENS STED:

"For jeg er den i hvem den evige Gud, udødelig liv, den uutslettelige dharm og den ultimate lykksalighet, alle underkaster seg." 14/27

"Han er boligen til den udødelige Gud, evigvarende liv, evig dharm og den uplettede, rene gleden ved å nå det øverste mål." Med andre ord, en Gud-orientert helgen, en opplyst guru er denne lykksalighet personifisert.

(DEN SANNE KJERNE I ALLE RELIGIONER I VERDEN ER EKKOER AV GEETA)

GUDDOMMELIGE BUDSKAP FORKYNT AV DE HELLIGE HELGENER SIDEN DE ELDSTE TIDER, NEVNT I KRONOLOGISK REKKEFØLGE.

Swami Shri Adgadanandaji har lagd en plakett med disse sitatene ved inngangen til sin bolig på den lykkebringende dag Ganga Dashehara (1993) i Shri Paramhans Ashram Jagatanand, Village & P.O. Bareini, Kachhava, Dist. Mirzapur (U.P.)

- **Shree vediske helgener (urtid – Narayan Sukta)**
  Det øverste vesen som er virksom i alle ting, er ikke annet enn sannheten. Den eneste måten å nå Nirvana på, er å forstå det.

- **Bhagwan Shree Ram (Treta: Mange millioner år siden – Ramayan)**
  Den som søker velsignelse uten å be til Det øverste vesen, er en ignorant.

- **Yogeshwar Shree Krishn (5200 år siden – Geeta)**
  Gud er den eneste sannhet. Å oppnå guddommelighet er bare mulig gjennom meditasjon. Å be til guddommens idoler er det bare de åndssvake som gjør.

- **Helgenen Moosa (3000 år siden – jødedommen)**
  Da du tilbakekalte din tiltro til Gud og skapte idoler, ble han ulykkelig. Begynn å be til ham.

- **Helgenen Zarathustra (2700 år siden – zoroaster-religionen)**
  Mediter omkring Ahurmazd for å utslette ondskapen som bor i ditt hjerte og som er roten til alle sorgene.

- **Mahavir Swami (2600 år siden – Jainskriftene)**
  Sjelen er sannheten. Ved å gjennomføre strenge botsøvelser kan det læres i selve denne fødselen.

- **Gautam Buddha (2500 år siden – Mahaparinirvvan Sutta)**
  Jeg har nådd dette sublime ultimate stadium som de tidligere helgener nådde. Dette er Nirvana.

- **Jesus Kristus (2000 år siden – kristendommen)**
  Guddommelighet kan bare nås ved bønn. Kom til meg. Først da kan dere kalles Guds barn.

- **Hajrat Mohammed Saheb (1400 år siden – Islam)**
  ″La III – Allah Muhammad – ur Rasul – Allah″. Ingen er bønner verdig utenom den altgjennomtrengende Gud. Mohammed og de andre er hellige helgener.

- **Aadi Shankaracharya (1200 år siden)**
  Jordelivet er fåfengt. Det eneste sanne vesen er Skaperens navn.

- **Helgenen Kabir (600 år siden)**
  Navnet Ram er det ultimate, alt annet er nytteløst. Begynnelsen, midten og slutten er ingenting annet enn Rams sang. Syng navnet Ram som bare er underbevissthet.

- **Guru Nanak (500 år siden)**
  ″Ek Omkar Satguru Prasadi″. Bare en Omkar er sant vesen, men det er en gunst fra den hellige lærer.

- **Swami Dayanand Saraswati (200 år siden)**
  Be bare til den evigvarende, udødelige Gud. Kardinalnavnet til denne allmektige er Om.

- **Swami Shri Parmanandji (1912 – 1969)**
  Når den allmektige skjenker menneskekjærlighet, blir fiender venner og motsetninger blir hell. Guden er allestedsnærværende.

INNHOLD

EN YDMYK APPELL

Siden en god del sanskritord er tatt med i oversettelsen av Yathartha Geeta, kan det være nyttig å forklare kort hvorfor og hvordan de er blitt brukt:

(I) For å ta noen sentrale eksempler er ord som *dharm, yog, yagya, sanskar, varn, sattwa, rajas, tamas, varnsankar, karm, kshetra, kshetragya* og *pranayam*, som forekommer gjennom hele boken, faktisk uoversettelige. *Dharm*, for eksempel, er ikke "religion", og *karm* er noe mer enn "handling". Men til tross for dette er tilnærmede ord brukt der det er mulig, men selvfølgelig bare hvis de ikke fordreier eller forvansker den opprinnelige betydningen. "Handling," "egenskap" og "sfære" er blitt brukt for henholdsvis *karm, varn* og *kshetr.* Tilnærmede ord er blitt brukt for *sattwa, rajas* og *tamas* på en slik måte at flyten og rytmen i språket ikke forstyrres. Men det var ikke mulig å finne erstatningsord for *dharm, yog, yagya, sanskar* og *varnsankar*, og disse ordene er i likhet med mange andre blitt brukt som de er. Men siden alle sanskritordenes betydning er fullstendig klargjort enten i fotnoter eller i selve teksten, vil lesere uten kjennskap til sanskrit eller hindi ikke ha problemer med å forstå dem. Hovedmålet med denne oversettelsen har vært å bruke de uunngåelige sanskritordene eller de norske erstatningsordene på en slik måte at det ikke ser ut som et lappverk eller hindrer lesingen på noen måte.

(II) Når det gjelder transkripsjonen av disse sanskritordene, er det normale norske alfabetet brukt. Fonetisk skrift og diakritiske tegn er konsekvent utelatt fordi det tar motet fra lesere og holder dem borte fra indologiske bøker. Dermed er (sanskrit) transkribert som *sanskar* (det er slik ordet uttales) og (sanskrit) som yagya (det er slik det uttales) og ikke *yajna*. Det samme prinsippet med å transkribere sanskritord til det normale norske alfabetet tett opptil måten disse ordene blir uttalt på, er fulgt gjennom hele boken. Jeg tror at dette muliggjør en lettere lesing.

(III) Uten å fornærme andre lærde forfattere, har jeg med respekt for det samme prinsippet med å transkribere sanskritord til det normale, norske alfabetet tett opptil den faktiske uttalen, har jeg også utelatt den vanlige praksis å føye til en ″a″ til den siste rene konsonanten i transkripsjonen av sanskritord. Derfor har jeg transkribert (sanskrit) som Krishn i stedet for Krishna, (sanskrit) som Arjun i stedet for Arjuna, (sanskrit) som Mahabharat i stedet for Mahabharata, (sanskrit) som *yog* i stedet for *yoga*, (sanskrit) som *dharm* i stedet for *dharma*, (sanskrit) som *karm* i stedet for *karma* og så videre. Argumentet om at lyden av den siste rene konsonanten er ufullstendig hvis ikke en ″a″ legges til, er uholdbart. Med dette i tankene kan man ikke konkludere med at mennesker som har fulgt dette ulogiske premisset, har gjort sanskrit (deres eget språk) en bjørnetjeneste ved å ta i bruk et transkripsjonsystem som har ført til forvanskning av uttalen av et stort antall alminnelige ord. Uansett meningen med å plusse på en ″a″ til den siste, rene konsonant i sanskritord/indiske ord i transkripsjoner, blir dette ″tillegget″ oppfattet som en full vokal med lyden ″a″ som i ″far″ eller ″bad″ og ikke som en del av selve konsonanten.

(IV) Bare fordi sanskrit- eller hindiord transkriberes til det norske alfabetet, blir de ikke norske. Så den vanlige praksisen med flertallsendelser i disse ordene, er ikke på sin plass. Flertall av *karm* er *karm*, ikke *karmer*. Flertall av *ved* er ved, ikke *veder*. Derfor er flertallsendelser ikke blitt brukt i sanskritsubstantiver i denne oversettelsen.

En av Swamijis elever

FORORD

Det ser ikke ut til å være behov for noen ytterligere utredning om Geeta. Hundrevis av kommentarer, av dem er over 50 skrevet på sanskrit, er hittil blitt forsøkt. Men selv om det finnes mengder av fortolkninger, har de et felles grunnlag – Geeta, som er bare én. Hva er så grunnen til alle disse ulike oppfatningene og kontroversene når *Yogeshwar* Krishns budskap nødvendigvis har vært bare ett? Forkynneren taler riktignok om en sannhet som bare er én, men hvis det er ti lyttere, oppfatter de meningen hans på ti forskjellige måter. Vår forståelse av det som er blitt sagt, bestemmes av i hvilken grad vi domineres av én av de tre naturlige egenskapene, nemlig *sattwa* (moralsk dyd og godhet), *rajas* (lidenskap og moralsk blindhet) og *tamas* (uvitenhet og mørke). Vi kan ikke forstå ut over begrensningene som ligger i disse egenskapene. Derfor er det logisk at det vil være diskusjoner om betydningen av Geeta – "Herrens sang".

Mennesker blir offer for tvil, ikke bare fordi det er mange forskjellige synspunkter på et gitt tema, men også på grunn av det faktum at det samme prinsipp ofte blir artikulert på ulike måter og fasonger til forskjellige tider. Ganske mange kommentarer til Geeta har et anstrøk av sannhet, men selv om én av dem – også en presis og korrekt fortolkning – settes opp mot tusen andre fortolkninger, er det nesten umulig å ta den for det den er. Å identifisere sannheten er en byrdefull oppgave, for også falskhet kan iføre seg sannhetens gevanter. Samtlige framstillinger av Geeta påstår at de representerer sannheten selv om de ikke har det minste grann av den. I motsetning til dette har ganske mange fortolkere klart å komme fram til denne sannheten, men av en rekke årsaker ble de hindret i å la den komme til uttrykk offentlig.

Den altfor utbredte og manglende evnen til å komme fram til meningsinnholdet i Geeta i dens rette perspektiv kan tilskrives det faktum at Krishn var en *yogi*, en opplyst vismann. Bare en annen

stor og fortjent sjel med kunnskap og dømmekraft, som gradvis har nådd det ytterste åndelige mål som Krishn har talt utførlig om, kan erkjenne og avdekke den egentlige hensikt med *Yogeshwar* når han forkynte for sin venn og elev Arjun. Det man har i sinnet, kan ikke helt ut uttrykkes med ord. Noe av det meddeles med ansiktsuttrykk og håndbevegelser og også med det som kalles talende taushet, men resten som ikke kan uttrykkes, er noe dynamisk, og de som søker, kan bare få kjennskap til det ved handling og ved å snu letingens vei. Bare en annen vismann som selv har gått veien og nådd fram til Krishns sublime tilstand, kan vite hva Geetas budskap egentlig er. I stedet for bare å gjengi linjer fra skriften kan han kjenne til og vise dens hensikt og betydning, for Krishns innsikt og sansninger er også hans innsikt og sansninger. Siden han selv er en seer, kan han ikke bare vise essensen, men også vekke den til live hos andre og til og med tilskynde dem og sette dem i stand til å ta fatt på veien som fører til den.

Min edle lærer og veileder, den mest ærverdige paramhans Parmanand Ji Maharaj, var en vismann som hadde oppnådd dette; og Yatharth Geeta er ingenting annet enn en samling av meningsinnholdet som forfatteren hentet fra ytringer og indre tilskyndelser fra læreren hans. Ingenting av det du vil finne i denne framstillingen, tilhører meg. Og dette meningsinnholdet, som leseren snart skal få se, bærer i seg et dynamisk, handlingsorientert prinsipp som må tas imot og personlig gjennomgås av alle som har slått inn på veien til åndelig søken og fullendelse. Så lenge han er fjernet fra den, har han åpenbart ikke lagt ut på veien til tilbedelse og meditasjon, men streifer ennå om i en labyrint av livløse stereotyper. Vi må altså søke tilflukt til en vismann – en sjel som har oppnådd det høyeste – for det er dette Krishn har anbefalt. Han innrømmer klart og utvetydig at sannheten han vil avdekke, har også vært kjent for og blitt lovprist av andre vismenn. Ikke en eneste gang påstår han at bare han er klar over denne sannheten eller at bare han kan avdekke den. Tvert imot oppmoder han tilbedere om å søke tilflukt hos en seer og tilegne seg kunnskap fra ham ved å sørge for hans behov på en naiv og troskyldig måte. Krishn har altså bare forkynt sannhetene som også er blitt oppdaget og bevitnet av andre vismenn som har nådd sann fullkommenhet.

Språket, sanskrit, som Geeta er framstilt i, er både enkelt og klart. Hvis vi bare gjør tålmodig og omhyggelig bruk av syntaksen og ordenes etymologi, kan vi forstå mesteparten av Geeta selv. Men vanskeligheten består i at vi ikke er tilbøyelig til å akseptere hva disse ordene egentlig betyr. Vi kan ta et eksempel. Krishn har erklært utvetydig at sann handling er et *yagya*-anliggende. Men likevel fortsetter vi å hevde at alle de verdslige virksomheter som menneskene er opptatt av, er handling. Krishn setter søkelyset på den sanne *yagya*-natur og sier at mens mange *yogi* gjennomfører den med pran (innpust) til apan (utpust), er det likevel mange andre som regulerer både pran og apan for å oppnå perfekt opphøyd pust (*pranayam*). Mange vismenn overlater sine sansers tilbøyelighet til selvbeherskelsens hellige ild. Dermed heter det at *yagya* er åndedrettskontemplasjonen ved *pran* og *apan*. Det er dette forfatteren av Geeta har nedtegnet. Men til tross for dette holder vi fast ved at intonering av *swaha*, kasting av byggkorn, oljeholdige frø og smør på alterilden, er *yagya*. Ikke noe slikt som dette er blitt foreslått av *Yogeshwar* Krishn.

Hvordan skal man forklare denne utbredte manglende evnen til å forstå den egentlige meningen med Geeta? Etter mye grubling har vi bare kommet fram til syntaksens ytre ramme. Hvorfor er det slik at vi ikke når fram til sannheten? Det er et faktum at ved sin fødsel og oppvekst arver en mann det fedrene har etterlatt seg av bolig, firma, land og eiendom, rang og ære, kveg og andre husdyr og i våre dager til og med maskiner og hjelpemidler. På nøyaktig samme måte arver han visse skikker, tradisjoner og måter å tilbe på: den onde arven til samtlige 330 millioner hinduguder og gudinner som ble identifisert og katalogisert for lenge siden foruten de utallige forskjellige formene av dem over hele verden. Når et barn vokser opp, observerer han foreldrenes, brødrenes, søstrenes og naboenes måte å tilbe på. Hans families tro, ritualer og seremonier blir på denne måten etset inn i sinnet hans. Hvis hans arv er tilbedelse av en gudinne, sier han bare fram navnet til denne gudinnen. Hvis hans farsarv er tilbedelse av spøkelser og ånder, kan han bare gjenta navnene på disse spøkelsene og åndene i det uendelige.

Derfor er det slik at mens noen av oss er knyttet til Shiv, er andre tilhengere av Krishn og atter andre holder seg til andre guddommer. Det er ikke opp til oss å dømme dem.

Hvis slike villedete mennesker får et gunstig, hellig verk som Geeta, klarer de ikke å verdsette dets virkelige verdi. Det er mulig for et menneske å oppgi de materielle eiendelene han har arvet, men han kan ikke kvitte seg med arvete tradisjoner og trosoppfatninger. Han kan gi avkall på materielle eiendeler som er hans arv og distansere seg fra dem, men også da er han ustanselig fylt av tanker, oppfatninger og vaner som er uutslettelig etset inn i hans hjerte og sinn. Han kan tross alt ikke kutte av seg hodet. Det er av denne grunn vi også fortolker Geeta i lys av våre nedarvete oppfatninger, skikker og måter å tilbe på. Hvis skriften er i harmoni med dem og det ikke finnes noen motsigelse mellom de to, innrømmer vi det sannhet. Men vi forandrer det ikke for at det skal passe oss hvis dette ikke er tilfellet. Er det derfor forbausende at vi så ofte ikke forstår den mystiske kunnskap i Geeta? Denne hemmeligheten fortsetter å være uutgrunnelig. Vismenn og edle lærere som har kjent Jeget og sitt slektskap med Den øverste ånd, kjenner på den annen side sannheten som Geeta rommer. Bare de er kvalifisert til å si det Geeta proklamerer. Men for andre fortsetter det å være en hemmelighet som de best kan finne ut av ved å sitte som seriøse elever hos en bevissthetens vismann. Denne erkjennelsesmåten er gjentatte ganger blitt understreket av Krishn.

Geeta er ikke en hellig bok som tilhører et individ, en kaste, gruppe, skole, sekt, nasjon eller tid. Det er snarere et skrift for hele verden og for alle tider. Det er for alle, for alle nasjoner, alle raser og for alle menn og kvinner uansett deres åndelige nivå og kapasitet. Men uansett bør ikke andres oppfatninger være grunnlag for en avgjørelse som har direkte betydning for ens eksistens. Krishn sier i siste kapittel av Geeta at bare å høre den mystiske kunnskap, er gagnlig. Men etter at en søkende på denne måten har lært det av en dyktig lærer, har han behov for å praktisere det og innlemme det i sin egen livsførsel og erfaring. Dette nødvendiggjør at vi nærmer oss Geeta etter at vi har frigjort oss fra alle fordommer og forutfattede oppfatninger. Og da vil vi virkelig erkjenne at dette er en kilde til lys.

Å betrakte Geeta som bare en hellig bok er ikke nok. En bok er i beste fall et veiskilt som leder leserne til kunnskap. Det er sagt at den som har kjent Geetas sannhet er en kjenner av Ved – som bokstavelig talt betyr kunnskap om Gud. I Upanishad Brihadaranyak

kaller Yagnvalkya Ved ″det eviges åndedrett″. Men vi må alltid huske at all kunnskap og all visdom Geeta rommer, bare kommer til bevissthet i den tilbedendes hjerte.

Vi er blitt fortalt at den store vismann Vishwamitr var opptatt av meditative botsøvelser. Brahma fant behag i dette og sa til ham: ″Fra denne dag er du en vismann (rishi).″ Men eneboeren var ikke tilfreds med dette og fortsatte med sin alvorlige kontemplasjon. Etter en stund kom Brahma sammen med andre guder tilbake og sa: ″Fra i dag er du en kongelig vismann (rajarshi).″ Men siden Vishwamitrs ønske enda ikke var oppfylt, fortsatte han sin ustoppelige botsøvelse. Sammen med guder og dydige impulser som utgjør de guddommelige skatter, kom Brahma tilbake igjen og sa til Vishwamitr at fra denne dag var han en øverste vismann (maharshi). Da sa Vishwamitr til den eldste av alle gudene: ″Nei, jeg ønsker å bli kalt en brahmarshi (Brahmin-vismann) som har erobret sine sanser.″ Brahma innvendte at slik kunne det ikke være fordi han ennå ikke hadde overvunnet sansene sine. Derfor fortsatte Vishwamitr botsøvelsene sine, så intenst denne gangen at røyken fra botsøvelenes ild begynte å stige opp fra hodet hans. Guder bønnfalt da Brahma, og skapningens herre viste seg nok en gang for Vishwamitr og sa: ″Nå er du en brahmarshi.″ Deretter sa Vishwamitr: Hvis jeg er en brahmarshi, la Ved ekte meg.″ Ønsket ble oppfylt, og Ved ble vekket i hans hjerte. Den ukjente essensen og Veds mystiske kunnskap ble kjent. Denne direkte oppfatningn av sannheten og ikke en bok er Ved. Hver gang en Vishwamitr opplyses, har Ved tilhold der.

Krishn har også avdekket i Geeta at verden er som et uforgjengelig peepaltre hvor roten er Gud og greinene som sprer seg utover, er naturen. Den som hogger ned dette treet med forsakelsens øks og kjenner Gud, har kjennskap til Ved. Så kunnskapen om Gud som kommer etter at naturens dominans opphører, får navnet ″Ved″. Siden denne visjonen er en gave fra Gud selv, sies det at den overgår til og med Jeget. En vismann er også en som har gått ut over Jeget ved å smelte sammen med Den øverste ånd, og da er det Gud som taler gjennom ham. Han blir til mediet som formidler tegnene som kommer fra Gud. En forståelse av den bokstavelige betydningen av ordene og de grammatiske

strukturene er ikke tilstrekkelig til å fatte sannheten som ligger i vismannens ytringer. Bare søkeren som har oppnådd en ikke-persons tilstand ved faktisk å gå den handlingsorienterte vei til åndelig oppfyllelse og med et ego som er oppløst i Gud, kan forstå dens skjulte mening.

Selv om Ved i bunn og grunn er upersonlig, består den av ytringene til hundre eller hundre og femti vismenn. Men når de samme ytringene skrives ned av andre, får de et anstrøk av regler for samfunnsorden og organisering. Siden disse reglene etter all sannsynlighet har kommet fra menn med sanne ferdigheter og visdom, har menneskene en tendens til å følge disse reglene selv om de kanskje ikke har noe å gjøre med dharm-oppfyllelsen i ens iboende åndelige forpliktelse. I vår tid ser vi hvordan ubetydelige snyltere får gjort sitt arbeid ved å late som de har nære forbindelser med maktmennesker mens de egentlig er ukjente for dem. På samme måten gjemmer de som setter opp regler for sosial atferd seg bak vismenn og utnytter deres ærverdige navn for å skaffe seg et utkomme. Det samme har skjedd med Ved. Men heldigvis, det som kan bedømmes til å være essensen i Ved – de guddommelige avsløringer til helgener og seere som levde tusenvis av år tidligere – oppbevares i Uphanishad. Disse meditasjonene er verken dogmer eller teologi, men dreier seg om direkte, overveldende religiøse opplevelser midt i livet og forteller om innsikt i de evige sannheter. De forenes av letingen etter naturens sanne realiteter, og gjennom denne letingen gir de glimt av sjelens sublime tilstander. Og Geeta er en abstraksjon av denne essensen som Upanishad rommer. Eller, som det også kan uttrykkes, Geeta er innbegrepet av den udødelige substans som Upanishad har pisket opp fra Veds himmelske poesi.

Alle vismenn som har nådd virkeligheten, er også en legemliggjørelse av dette innbegrepet. Og i alle deler av verden er en samling av hans ytringer kjent som skriften. Like fullt insisterer dogmatikere og blinde tilhengere av troen på at denne eller hin hellige bok er et oppbevaringssted for sannheten. Det finnes mennesker som sier at Koranen er en åpenbaring av sannheten og at dens visjonære opplevelse ikke kan oppleves igjen. Det finnes andre som framhever at ingen kan komme til himmelen uten å forankre sin tro i Jesus Kristus, Guds ene sønn. Vi hører ofte at folk

sier: ”Det kan ikke forekomme en slik vismann eller seer eller profet igjen.” Men dette er ikke annet en blind irrasjonell ortodoksi. Essensen som fattes av alle sanne vismenn, er den samme.

Geetas universalitet gjør den unik blant de eminente hellige verker i hele verden. Det gjør den til en målestokk som sannheten i andre hellige bøker kan bedømmes etter. Geeta er altså prøvesteinen som godtgjør sannheten i andre skrifter og også avgjør tvister som oppstår på grunn av deres inkompatible eller til og med motstridende påstander. Som det er blitt påpekt, er nesten alle hellige bøker fulle av forskrifter for jordelivet og også av direktiver for religiøse riter og seremonier. For å gjøre dem mer attraktive er de også fylt av sensasjonelle eller til og med skremmende beretninger om hva som bør og ikke bør gjøres. Det er uheldig at mange mennesker uten videre aksepterer blindt alt dette overflatiske som essensen i dharm og glemmer at regler og måter å tilbe på som er bestemt for det fysiske liv, må forandres med sted, tid og situasjon. Dette er bakgrunnen for all religiøs disharmoni. Det enestående ved Geeta er at den hever seg over timelige spørsmål og avdekker hvordan mennesket kan oppnå perfeksjon av Jeget og få syndsforlatelse. Det finnes ikke en linje i hele verket som dreier seg om opprettholdelse av det fysiske liv. Tvert imot, alle vers i Geeta forlanger av elevene at de ruster seg og gjør seg klare til den indre strid – tilbedelsens og meditasjonens disiplin. I stedet for å forvirre oss, som andre hellige bøker gjør, om de uforenelige motsetninger mellom himmel og helvete, dreier den seg utelukkende om å vise hvordan sjelen kan nå den udødelige tilstand hvor det ikke finnes noen bindinger til fødsel og død.

Enhver vismann-lærer har – som en forfatter – sin egen stil og sine egne favorittuttrykk. I tillegg til å velge et poetisk medium har Yogeshwar Krishn også gjentatte ganger brukt og understreket ord som handling (karm), yagya, varn, varnsankar, war, sfære (kshetr) og kunnskap eller dømmekraft i Geeta. Disse ordene er fylt med et unikt meningsinnhold i sammenhengen, og blir absolutt ikke svekket ved å bli gjentatt ofte. I både den originale hindiversjonen og i oversettelse vil det spesielle meningsinnholdet i disse uttrykkene bli strengt overholdt, og det gis forklaringer der hvor det er nødvendig. Disse ordene og deres unike meningsinnhold som er

gått nesten helt tapt i dag, utgjør Geetas hovedattraksjon. Siden leserne vil møte dem om og om igjen i Yatharth Geeta, gis korte definisjoner av disse uttrykkene i det følgende:

KRISHN?	… Han var en Yogeshwar, en kyndig i yog og en dyktig lærer.
SANNHET?	… Jeget eller sjelen er sann.
SANATAN?	… Ordet betyr ″evig″. Sjelen er evig. Gud er evig
SANATAN DHARM?	… Er livsførselen som forener med Gud.
WAR?	… ″War″ er konflikten mellom den guddommelige rikdom og den djevelske horde som representerer de to atskilte, motstridende impulser i hjerte og sinn. Dens endelige konsekvens er tilintetgjørelse av begge.
KSHETR?	… Ordet betyr ″sfære″. Sfæren hvor den nevnte war utkjempes, er menneskekroppen, en sammensetning av sinn og sanser.
GYAN?	… Ordet betyr ″kunnskap, dømmekraft.″ Direkte sansing av Gud er kunnskap.
YOG?	… Oppnåelse av Den øverste ånd som er hinsides jordisk tilknytning og frastøting er yog.
GYANYOG?	… Kunnskapens og skjønnsomhetens vei.

		Tilbedelse og meditasjon er handling. Å gå i gang med denne handlingen med tillit til ens egen dyktighet og evne er kunnskapens vei.
NISHAM KARMYOG?	...	Den uselviske handlingens vei. Å handle i et avhengighetsforhold til en dyktig lærer og total selvoppgivelse er den uselviske handlingens vei.
SANNHETEN VIST AV KRISHN?	...	Krishn har vist den samme sannhet som seer-vismenn hadde sanset før ham og som de vil oppfatte heretter.
YAGYA?	...	Yagya er navnet på en bestemt prosess for tilbedelse og meditasjon.
KARM?	...	Ordet betyr "handling." Å foreta yagya er handling.
VARN?	...	De fire stadiene for handling – den foreskrevne tilbedelsesmåte – er blitt delt i fire varn. I stedet for å være kastenavn representerer de lavere og høyere stadier hos den samme tilbederen.
VARNSANKAR?	...	Forvirring hos tilbederen og hans avvik fra veien til Gud-realisering er varnsankar.
MENNESKELIGE KATEGORIER?	...	Det finnes to kategorier mennesker som er styrt av naturlige egenskaper, de gudelige og de ugudelige, de rettferdige og de

urettferdige. Drevet av sine medfødte tilbøyeligheter vil de stige eller synke.

GUDER? ... Guder betegner det kollektive legeme med dydige impulser som har bolig i hjertet og som gjør det mulig for sjelen å nå det sublime i den øverste Gud.

AVATAR? ... Ordet betyr ″inkarnasjon.″ Denne inkarnasjonen blir alltid værende inne i menneskets hjerte, aldri utenfor.

VIRAT DARSHAN? ... Uttrykket kan oversettes med ″visjon av den allestedsnærværende.″ Det er en Gudgitt intuisjon i en vismanns hjerte som bare kan sanses når Det øverste vesen står som en visjon inne i tilbederen.

DEN HØYAKTEDE GUD? ... Det øverste mål. Bare den transcendentale Gud egner seg for tilbedelse. Stedet man skal lete etter ham, er hjertet, og Han kan bare bli realisert gjennom mediet vismenn (dyktige lærere) som har nådd den ikke-manifesterte tilstand.

For å forstå Krishns form må man lese fram til Kapittel 3, og når man er kommet til Kapittel 13, vil det være klart at Krishn var en dyktig vismann (yogi). Virkeligheten som avdekkes i Geeta får man vite av Kapittel 2 som viser hvordan ″evig″ og ″sannhet″ er substitutter. Men disse begrepene behandles gjennom hele boken.

Særpreget i "war" vil bli klarlagt i Kapittel 4, og den tvil som måtte finnes i denne sammenhengen, ryddes av veien i Kapittel 11. Men mer lys kastes over dette i Kapittel 16. Man bør igjen og igjen ta for seg Kapittel 13 på grunn av den forseggjorte gjennomgangen av sfæren – slagmarken – der "war" utkjempes.

Det vil gå klart fram av Kapittel 4 og også av Kapittel 13 at sansning er gitt navnet kunnskap (gyan). Betydningen av yog ses klart i kapittel 6 selv om skissering av flere sider av spørsmålet også her er gjennomgående i hele boken. Kunnskapens vei blir forklart i Kapitlene 3 til 6, og det skulle ikke være behov for å gå til senere kapitler for dette. I Kapittel 2 introduseres Veien for uselvisk handling, og vi behandler dette i hele boken siden. Betydningsinnholdet i yagya vil gå klart fram ved gjennomlesingen av Kapitlene 3 og 4.

Handling (karm) blir først nevnt i 39. vers i Kapittel 2. Dette er begynnelsen, og hvis vi leser fram til Kapittel 4, vil vi klart forstå hvorfor "handling" er tilbedelse og meditasjon. Kapitlene 16 og 17 argumenterer overbevisende med at dette er sannheten. Mens problemet med varnsanker behandles i Kapittel 3, belyses inkarnasjon (avatar) i Kapittel 4. Selv om den firedelte varn-klassifiseringen berøres i Kapitlene 3 og 4, finnes en grundigere gjennomgang i Kapittel 18. Kapittel 16 forklarer delingen av menneskene i to kategorier, de gudelige og de djevelske. Kapittel 10 og 11 tar for seg den allestedsnærværende, kosmiske formen for Gud, men temaet tas også opp i Kapitlene 7, 9 og 15. At de andre gudene bare er tomme myter, slås fast i Kapitlene 7, 9 og 17. Kapitlene 3, 4, 6 og 18 viser hinsides enhver tvil at det rette sted for tilbedelse av Gud ikke er et ytre sted som et tempel med sine idoler, men den tilbedendes hjerte der kontemplasjonen knyttet til inn- og utpusting foregår i avsondrethet. Hvis leseren har svært dårlig tid, vil han få et begrep om kjernen i Geeta ved å lese bare de første seks kapitlene.

I stedet for å gi nødvendige ferdigheter for å opprettholde et verdslig, dødelig liv, instruerer Geeta, som allerede nevnt, de innviede i kunsten og disiplinen som utvilsomt vil gi dem seier i kampen for liv. Men krigen Geeta framstiller, er ikke den fysiske, verdslige krig som utkjempes med dødelige våpen og hvor en

erobring aldri er av permanent karakter. Geetas krig er sammenstøtet mellom iboende egenskaper og tilbøyeligheter. Den symbolske framstillingen av dette som en ″krig″, er en hevdvunnen litterær tradisjon. Det som Geeta portretterer som en krig mellom Dharmkshetr og Kurukshetr, mellom fromhetens rikdom og ugudelighetens opphopning, mellom rettferdighet og urettferdighet, er ikke forskjellig fra de vediske kamper mellom Indr og Vrit, mellom bevissthet og uvitenhet, eller den puraniske strid mellom guder og demoner, eller kampene mellom Ram og Ravan og mellom Kaurav og Pandav i de store indiske eposene Ramayan og Mahabharat.

Hvor er slagmarken der denne ″krigen″ blir utkjempet? Dharmkshetr og Kurukshetr i Geeta er ikke geografiske lokaliteter.

Som Geetas poet har fått Krishn til å avsløre seg for Arjun, er den fysiske menneskekroppen i seg selv sfæren – stedet på Jorden – der den sådde sæd av det gode og onde spirer som sanskar. De ti sanseorganene, sinn, intellekt, følsomhet, ego, de fem primære substanser og de tre naturfødte egenskapene sies å være egenskaper ved hele denne sfæren. Mennesket presses hjelpeløst av de tre egenskapene – sattwa, rajas og tamas – og tvinges til å handle. Han kan ikke overleve et øyeblikk uten å handle. Kurukshetr er sfæren der vi i uminnelige tider har gjentatt fødsel, gjentatt død og gjentatt unnfangelse i mors liv. Når den søkende, takket være en edel lærer, tar fatt på den sanne tilbedelsen og meditasjonens vei og gradvis begynner å nærme seg Det øverste vesen med den mest sublime dharm, blir Kurukshetr (handlingssfære) omdannet til Dharmkshetr (den rettferdige sfære).

I denne menneskekroppen, i sinnet og i de innerste tankene og følelsene, har det alltid vært to klart atskilte, opprinnelige tendenser, det guddommelige og det djevelske. Pandu, bildet på dyd, og Kunti, uttrykket for pliktoppfyllende atferd, er deler av den guddommelige skatt. Før oppvåkningen av rettferdigheten i menneskets hjerte, oppfatter han med sin mangelfulle forstand alt han gjør som en forpliktelse. Men i virkeligheten er han ikke i stand til å gjøre det som er verdifullt fordi det ikke kan finnes noen bevissthet om det som er det virkelig forpliktende uten at det er til stede moralsk dyd og godhet. Karn, som hele livet kjemper mot Pandav, er Kuntis eneste ervervelse før hun blir viet til Pandu. Og den mest formidable

fienden til hennes andre sønner – Pandav – er denne Karn. Karn er altså den type handling som er fiendtlig innstilt overfor det essensielt guddommelige preg som Jeget har. Han står for tradisjoner og utnyttelser som hindrer menneskene i å bli kvitt falske, feilaktige riter og seremonier. Men når dyden våkner, vokser gradvis Yudhisthir fram, legemliggjørelsen av dharm. Arjun, bildet på hengiven tilbedelse, Bheem, de dype følelser, Nakul, symbolet på velordnet liv, Sahdev, sannhetens tilhenger, Satyaki, godhetens oppbevaringssted, kongen av Kashi, sinnbildet på renheten som har bolig i mennesket og Kuntibhoj, symbolet på erorbringen av verden gjennom pliktoppfyllelse. Det totale antall av Pandav er syv akshauhini. "Aksh" er et annet ord for visjon. Det som består av kjærlighet og bevissthet, er guddommens skatt. De syv akshauhini, som er gitt som den totale styrken i Pandav-hæren, er ingen fysisk beretning. Antallet står for de syv trinn – de syv stadier i yog – som den søkende må gjennomgå for å kunne nå den sublime Gud, hans øverste mål.

I motsetning til Pandavhæren som legemliggjørelsen av de dydige impulser som er hinsides oppregning, er Kurukshetr-hæren – av Kaurav – med en styrke på elleve akshauhini. Elleve er tallet for de ti sanseorganer og det ene sinn. Det som består av bare sinnet sammen med de ti sansene, er den djevelske horde, og en del av dette er Dhritrashtr som vedvarer i uvitenhet til tross for sin bevissthet om sannheten. Gandhari, hans følgesvenn, er den sansebevisste. Sammen med dem er også Duryodhan, symbolet på total forblindelse, den ondsinnete Dushashan, Karn, utøveren av onde dåder, den villedete Bheeshm, Dronacharya med tosidig atferd, Ashwatthama, bildet på tilknytning, den skeptiske Vikarn, Kripacharya, sinnbildet på medfølende atferd i en tilstand av ufullstendig tilbedelse og Vidur, som står for Jeget som dveler i uvitenhet, men som hele tiden har blikket rettet mot Pandav. Vidur er det naturknyttede Jeget som likevel streber etter dyd og åndelig opplysning fordi han tross alt er en uplettet del av Den øverste ånd. Altså er antallet urettferdige impulser uendelig.

Som vi nettopp har sett, er altså sfæren – slagmarken – bare én, den fysiske kropp, men impulsene som hele tiden ligger i krig med hverandre i den, er to. Den ene av dem frister mennesket til å

oppfatte naturen som virkelig og dermed påvirker hans degradering til fødsel i lavere former, men den andre overbeviser ham om virkeligheten og den altgjennomtrengende dominans til Det øverste vesen og sørger dermed for adgang til ham. Når den søkende finner hvile i en vismann som har fattet essensen, foregår det en gradvis, med jevn stigning til dydige impulser på den ene siden, mens det på den andre foregår en nedbryting av onde impulser. Når det ikke er igjen noe onde og sinnet er under perfekt kontroll, opphører også det kontrollerte sinn, og det er ikke lenger behov for den guddommelige skatt. Arjun har visjonen om at i forfølgelsen av Kaurav-hæren, kaster også Pandav-krigerne seg inn i munnen på Den allestedsnærværende og blir tilintetgjort. Til og med fromme impulser blir på denne måten oppløst med endelig oppnåelse og den ultimate konsekvens framstår. Hvis den dyktige vismann påtar seg noe oppdrag etter denne endelige oppløsningen, er det for å veilede og lære mindre heldige medmennesker og elever.

Med sikte på forbedring av verden har vismenn utarbeidet konkrete, håndgripelige metaforer som står for subtile abstraksjoner. På denne måten er alle karakterer i Geeta symbolske metaforer for formløse, ikke-manifesterte tilbøyeligheter og evner. Mellom 30 og 40 karakterer er nevnt i det første kapitlet, og halvparten av dem representerer fromhetskrefter, mens de andre står for ugudelige krefter. Den første halvparten er Pandav, mens de andre tilhører Kaurav-leiren. Omkring et halvt dusin av disse karakterene omtales i forbindelse med Arjuns visjon om den altgjennomtrengende Gud. Bortsett fra disse to kapitlene nevnes ikke disse karakterene noe annet sted i Geeta. Av dem er det bare Arjun som finnes hos Yogeshwar Krishn fra begynnelse til slutt. Og også denne Arjun er, som vi snart skal se, ingenting annet enn en type. I stedet for å være et tredimensjonalt individ, er han typen på hengiven tilbedelse.

I utgangspunktet er Arjun sterkt opprørt over utsiktene til å miste det som han feilaktig oppfatter som den tidløse og evige dharm i sin familie. Med Yogeshwar påpeker for ham at sorg og ubesluttsomhet er resultater av uvitenhet, for sjelen alene er evig og uutslettelig. Kroppen er forgjengelig, og Arjun formanes til kamp fordi det er slik. Men det går ikke fram av Krishns formaning om Arjun skal drepe Kaurav alene. Hvis han må ødelegge kropper, er heller ikke Pandav fysiske vesener? Står ikke Arjuns slektninger på

begge sider? Er det mulig å drepe det sanskar-baserte legemet med et sverd? Og enda mer gåtefullt – hvis kroppen er forgjengelig og uten egentlig eksistens, hvem er denne Arjun? Og hvem er Krishn som står hos for å forsvare og beskytte? Er han hos Arjun for å redde og bevare en kropp? Proklamerer han ikke at den som sliter for kroppen, er et syndefullt, villedet menneske som lever forgjeves? Hvis Krishn stiller opp bare for en kropp, er han ikke selv et syndig, villedet vesen med et nytteløst liv? Men som vi har sett, Arjun i Geeta er ikke annet enn et symbol – legemliggjørelsen av kjærlig hengivenhet.

Den dyktige lærer er alltid klar til å hjelpe sine elever. Arjun og Krishn er henholdsvis den kjærlige, hengivne elev og den interesserte, omsorgsfulle veileder. Siden han er forvirret når det gjelder meningen med dharm, ber han Krishn innstendig om å opplyse ham om det som bringer den gunstigste lykksalighet til Jeget. Arjun lengter etter endelig salighet og ikke materiell gevinst. Derfor bønnfaller han Krishn ikke bare om belæring, men også om støtte, for han er en elev som har søkt tilflukt hos en kjærlig lærer. Dette temaet om en seriøs og hengiven elev som undervises av en opplyst og omsorgsfull lærer-veileder, går gjennom hele Geeta.

Hvis noen ville holde seg til den ærverdige og edle velgjører Parmanand Ji, ville han si: "Lev som du vil med din kropp, men i sinnet vær hos meg. Hver morgen og kveld resiter et navn på en eller to stavelser som Ram, Shiv eller Om og kontempler min form i ditt hjerte. Hvis du klarer å holde deg til denne form, skal jeg gi deg det du kan resitere. Når ditt grep blir fastere, skal jeg alltid være i ditt hjerte som en vognstyrer." Når ditt Jeg er blitt ett med formen til den dyktige lærer, er han like intimt hos deg som dine lemmer. Han begynner å veilede før de dydige tilbøyeligheter i sinnet dukker fram. Og når han har tilhold i den tilbedendes hjerte, er han alltid våken og uatskillelig med elevens Jeg.

Etter at vi har sett på Krishns mangfolige prakt i Kapittel 11, kryper Arjun sammen i redsel og begynner å unnskylde seg for sine små feil og mangler. Som en hengiven venn og omsorgsfull lærer tilgir Krishn ham raskt og fortsetter med sin rolige, gunstige form. Han sier så til Arjun at ingen har sett denne hans manifestasjon tidligere, og ingen kan heller se den i framtiden. Hvis det er slik,

var Den øverste ånds visjon ment for Arjun alene, og Geeta er åpenbart ikke til noen nytte for oss. Men har ikke Sanjay den samme visjonen som Arjun? Og har ikke Krishn forsikret tidligere at mange vismenn som er opplyst og forløst av kunnskapens yagya, er velsignet med en direkte sansing av ham? Hva er det Yogeshwar Krishn vil meddele? Arjun er personifiseringen av hengivelse, og dette er følelser som hele menneskeheten har felles. Ikke noe menneske som er blottet for disse følelsene har sett den ettertraktede Gud. Og ikke noe menneske som er blottet for disse følelsene, kan se ham i framtiden. Med Goswami Tulsidas' ord kan ikke Ram realiseres uten kjærlig tro uansett endeløse resitasjoner, yog og oppgivelse. Arjun er altså en symbolsk skikkelse. Når det er slik, vil det være klokest av oss å legge Geeta til side, for i så fall hadde bare Arjun rett til å sanse Gud.

I slutten av det samme kapitlet (11) forsikrer Krishn sin venn og hengivne elev: "O Arjun, fienders svøpe, en tilbeder kan kjenne denne min form direkte, nå fram til dens kjerne og til og med bli ett med den med total og usvikelig hengivenhet." "Bevisst tilbedelse" er bare et annet uttrykk for "øm hengivelse." Og det er et særkjenne for Arjun. Han er også et symbol på søken. En avatar er også symbolsk, og det er også alle de andre karakterene i Geeta slik at vi i den store Kurukshetr-krigen kan se "Sjelens slagmark."

Uansett om det fantes faktiske historiske personligheter som Arjun og Krishn, og om det har forekommet noen krig kalt Mahabharat, er Geeta på ingen måte en framstilling av fysisk krig. På randen til denne historiske krigen, var det ikke hans hær, men Arjun som skalv. Hæren sto klar til å kjempe. Innebærer ikke dette at ved å forkynne for Arjun, hadde Krishn tildelt sin elskede venn og elev evnen til å være sin hær verdig? Det er faktisk slik at hele den åndelige fullendelse ikke kan nedtegnes svart på hvitt. Selv etter at man har gjennomgått Geeta mange ganger, er det like fullt nødvendig å gå den vei til Gudrealisering som Herren har staket ut. Dette er nødvendigheten, og det er dette Yatharth Geeta dreier seg om.

Shree Gurupurnima
24. juli 1983 **Swami Adgadanand**

KAPITTEL 1

UBESLUTTSOMHETENS OG SORGENS YOG

1. "Dhritsahtr sa: 'Samlet ved Kurukshetr[1] , ved Dharmkshetr, og ivrig etter kamp, O Sanjay, hva gjorde dine og Pandus sønner?"

Dhritrashtr er selve sinnbildet på uvitenhet, og Sanjay er legemliggjørelsen av selvbeherskelse. Uvitenhet lurer ved kjernen til det objektive, det utadvendte sinn. Med sitt sinn innhyllet i mørke er Dhritrahtr blind siden fødselen, men han ser og hører gjennom Sanjay, sinnbildet på selvkontroll. Han vet at Gud alene er virkelig, men så lenge hans forblindelse for Duryodhan født av uvitenhet varer, vil hans indre øye være fokusert på Kaurav som symboliserer de ugudelige kreftene i negative, syndige impulser.

Menneskekroppen er en kampplass. Når det er overflod av guddommelighet i hjertets rike, forvandles kroppen til Dharmkshetr (dharm-felt), men degenererer til en Kurukshetr når den er infisert med demoniske krefter. Kuru betyr "gjør". Ordet er et imperativ. Som Krishn har sagt: "Drevet av de tre egenskaper[2] født av prakriti

---

धृतराष्ट्र उवाच
धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत संजय।। १।।

1. Dharms felt eller sfære. Dharm er ikke bare moralske dyder og gode gjerninger, men den essensielle karakter som setter en ting eller et vesen i stand til å være sitt eget Jeg.
2. Sattwa, tamas og rajas, de tre gun eller egenskaper eller konstituerende bestanddeler i alle materielle gjenstander og vesener. Sattwa er dyd eller godhetenes kvalitet. Tamas er uvitenhet eller mørke, og rajas er lidenskap eller moralsk blindhet.

(natur) er mennesket nødt til å handle. Uten handling kan han ikke leve et øyeblikk." Disse egenskapene, dyd, uvitenhet og lidenskap, tvinger ham til å handle. Selv ikke i søvne opphører handling, for den er det nødvendige underhold for kroppen. De tre egenskapene binder mennesker, fra guders nivå til de laveste skapningers nivå, for eksempel ormers. Så lenge den materielle verden og dens egenskaper finnes, må kuru finnes. Derfor er fødsels og døds sfære Kurukshetr som har utviklet seg fra en tidligere kilde eller praktriti (natur), men de rettskafne impulsenes sfære, som veileder Jeget til Gud, den høyeste åndelige virkelighet, er Dharmkshetr.

Arkeologer arbeider i Punjab,Kashi og Prayag for å finne Kurukshetr. Men Geetas dikter har selv antydet gjennom Krishn hvor kampen i hans hellige dikt ble utkjempet. "Denne kropp er i seg selv, O Arjun, en slagmark, og den som erobrer den, blir åndelig behendig ved å oppfatte dens essens." Han forklarer så i detalj oppbyggingen av denne "slagmarken", denne handlingssfæren som består av ti persepsjoner[3] , det objektive og subjektive sinn, de fem elementer[4] og de tre egenskaper. Kroppen selv er et felt, en ring eller en arena. Kreftene som støter sammen på dette felt er tosidige, det gudelige og det ugudelige, det guddommelige og det djevelske, etterkommerne aav Pandu og Dhritrashtr, kreftene som er åndsbeslektet med den essensielle guddommelige karakteren til Jeget og de som fornærmer og nedverdiger det.

Nøkkelen til mysteriet knyttet til konflikten mellom de motstridende impulsene viser seg når man søker opplysning hos en opphøyd vismann som har beriket seg med gudsdyrkelse og meditasjon. Dette feltet tilhører den som innser dets essens, og kampen som utkjempes på det, er den eneste virkelige krig. Historien er fylt av verdens kriger, men seierherrene i disse krigene har søkt forgjeves etter en permanent erobring. Disse krigene var bare gjengjeldelser. Sann seier ligger i å undertrykke det materielle og

---

3. De ti sanseorganer: fem persepsjoner (gyanendriani) og fem handlingsorganer (karmendriani).
4. Primære substanser.

sanse og bli ett med Den øverste ånd som transcenderer det. Dette er den eneste erobring der det ikke er utsikter til nederlag. Dette er sann frelse, og deretter er det ingen lenker i form av fødsel og død.

Sinnet som befinner seg i uvitenhetens avgrunn, sanser gjennom den som har mestret sinnet og sansene og vet dermed hva som har foregått på slagmarken der de kjempende omfatter også dem som kjenner til dens virkelighet. Visjoner står alltid i forhold til mestring av sinnet og sansene.

2. "Sanjay sa: 'På denne tiden, etter å ha sett Pandav-hæren stå oppstilt i slagorden, nærmet kong Dutyodhan seg sin lærer Dronacharya og talte slik."

Dobbel atferd er i seg selv Dronacharya. Når vi aner at vi er fremmede for Gud, oppstår i hjertet en akutt trang til å tilhøre denne opphøyde ånd. Først da forsøker vi å finne en dyktig lærer, en virkeliggjort vismann (Guru)[5] . Mellom de to motsatte impulsene er denne bevisstheten den første igangsetter av visdom selv om den aller ypperste lærer vil være Yogeshwar Krishn[6] , en kyndig i yog.[7]

संजय उवाच
दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं व्यूढं दुर्योधनस्तदा।
आचार्यमुपसङ्गम्य राजा वचनमब्रवीत्।। २ ।।

5 Sanskritekvivalenten her er guru: en ideell lærer. Funksjonen til en slik lærer, slik det forstås i hindu-tanken, er tosidig. Han klargjør selvfølgelig skriftene, men, og det er viktigere, han underviser også ved å være et forbilde i sin livsførsel.

6 For å fatte Geetas ånd er det viktig å huske at Krishn er en dødelig i tillegg til en Gud (Vishnu, som tilsvarer Brahm, den høyeste ånd i sin åttende inkarnasjon).

7 Yog: det som forener Jeget med Den høyeste ånd. Yogeshwar er en kyndig i yog.

Kong Duryodhan, en legemliggjørelse av overdrevet tilknytning til jordiske gjenstander, går til sin lærer. Tilknytning ligger ved roten til all sorg og er faktisk dens herre og mester. Den frister den enkelte til å fjerne seg fra den åndelige skatt og kalles Duryodhan. Bare Sjelens eiendom er den stabile eiendom, og det er tilknytning som skaper urenhet i den. Den trekker den enkelte til den materielle verden. Men den gir også den første motivasjon til opplysning.

Vitebegjær er bare mulig så lenge det finnes tilknytning. Ellers forblir bare Den ulastelige ånd.

Altså – etter å ha sett Pandavhæren stå oppstilt – det vil si, etter å ha fått et glimt av de rettferdige impulser som er i tråd med Jeget, går Duryodhan, et offer for tilknytning, til sin lærer Dronacharya og sier

3. ″Se, mester, denne kjempemessige hæren av Pandus sønner oppstilt i slagorden av din kloke elev, sønnen til Drupad (Dhristdyumn).″

Dhristdyumn, sønnen til Drupad, er det urokkelige sinn som oppskatter tro i den universelle, uforanderlige virkelighet. Han er dermed mesteren, den typen rettferdige impulser som fører til uselvisk aktivitet i uegoistisk ærbødighet overfor åndelige guddommelighet. ″Sinnets besluttsomhet må være fast.″

La oss se nærmere på Pandavhæren.

4. ″I denne hæren er mange tapre bueskyttere, Yuyudhan, Virat og den store krigskommandant Drupad som er en verdig motstander for de tapre Arjuen og Bheem og...″

Denne hæren består av dem som kan veilede sjeler til Den øverste ånd, som for eksempel Bheem som er en legemliggjørelse av resolutte synspunkter, sinnbildet på den ømme hengivelse Arjun og mange andre tapre krigere som for eksempel Satyaki, fylt av godhet, Virat og den store hærføreren Drupad som symboliserer konsekvens og urokkelighet på veien til åndelighet og...

पश्यैतां पाण्डुपुत्राणामाचार्य महतीं चमूम्।
व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता।। ३।।

अत्र शूरा महेष्वासा भीमार्जुनसमा युधि।
युयुधानो विराटश्च द्रुपदश्च महारथ:।। ४।।

5. ″Dhrishtketu, Cehektian og den mektige kongen av Kashi foruten Purujeet og Kuntibhoj og Shaibya, den makeløse blant menn og...″

Dhrishtketu, den urokkelige på post, Chekitan som kan tøyle sine svivende tanker og konsentrere dem om Den øverste ånd. Kongen i den hellige by Kashi, et bilde på det hellige som hviler i kroppens verden. Purujet, den som seirer over det materielle i alle dets former – simpelt, subtilt og som tjener som middel. Kuntibhoj som erobrer verdslig liv ved å gjøre det som er verdt å gjøre. Og så Shaibya med dydig atferd.

6. ″Den tapre Yudhmanyu, den mektige Uttmauj, Saubhadr og Draupadis fem sønner, alle store krigere.″

Den heroiske Yudhmanyu med krigersk temperament. Uttmauj med den ubekymrede ånd som bunner i hellig fortreffelighet. Abhimanyu (Saubhadr), Subhadras sønn, med et sinn uten frykt fordi det er fylt av rettferdighet, og de fem sønnene til Draupadi som selv er en form for guddommens dømmekraft. Alle er store krigere som kalles ømhet, skjønnhet, medlidenhet, åndelig likevekt og konsekvens. Alle er kjent for sin evne til å tilbakelegge veien til åndelig oppfyllelse med perfekt dyktighet.

Duryodhan regner opp for sin lærer enn rekke navn fra Pandavs side som representerer noen viktige prinsipper ved åndelig fortrinnlighet. Selv om impulsenes konge som er fremmed for Jegets i det vesentlige åndelige karakter, er det uvitenhet (tilknytning) som først motiverer oss til å strebe etter virkeliggjøring av guddommens skatt.

धृष्टकेतुश्चेकितान: काशिराजश्च वीर्यवान्।
पुरुजित्कुन्तिभोजश्च शैब्यश्च नरपुङ्गव:।। ५।।

युधामन्युश्च विक्रान्त उत्तमौजाश्च वीर्यवान्।
सौभद्रो द्रौपदेयाश्च सर्व एव महारथा:।। ६।।

Når det gjelder hans egen side, dveler Duryodhan bare kortvarig ved den. Hvis det hadde vært en reell, ytre krig, ville han ha kommet med en utførlig beretning om hæren sin. Men bare noen få perversiteter blir nevnt, for de må erobres og de kan ødelegges. Bare et halvt dusin av dem blir nevnt, og i kjernen av alle dem bor det en overjordisk tilbøyelighet.

7. ″La det være kjent for deg, du verdigste av de to ganger fødte[8] (Brahminer), navnene på dem som er de mest eminente blant oss, høvdingene i vår hær. De navngir jeg for din informasjon.″

″Den verdigste av de to ganger fødte.″ Slik tiltaler Duryodhan sin lærer Dronacharya før han presenterer for ham høvdingene i hæren sin. ″Den verdigste av de to ganger fødte″ ville knapt nok ha vært en passende tiltale for en øverstkommanderende hvis krigen hadde vært en fysisk, ytre krig. Geeta dveler faktisk ved konflikten mellom motstridende medfødte impulser, på den tosidige atferd som er Dronacharya. Den materielle verden eksisterer, og det finnes en dualitet hvis vi er det minste isolert fra Gud. Men også trangen til å overvinne denne dualiteten mellom objekt og ånd skriver seg først fra læreren Dronacharya. Det er mangelfull kunnskap som forårsaker denne streben etter opplysning.

Nå er tiden inne til å se på lederne for impulsene som er fiendtlig innstilt til Jegets essensielt hellige karakter.

अस्माकं तु विशिष्टा ये तान्निबोध द्विजोत्तम।
नायका मम सैन्यस्य संज्ञार्थं तान्ब्रवीमि ते।। ७।।

8 ″To ganger født″ på grunn av den åndelige fødselen eller oppvåkningen (tilknytninger) som kommer ved selvstudium og kontemplasjon.

8. ″Ditt ærverdige jeg, Bheeshm og Karn og også Kripa- seierherre i kriger, Ashwatthama og Vikarn foruten Saumdutti (Bhurishrawa, sønn av Somdutt).″

Øverstkommanderende er Dronacharya selv som symboliserer dobbelt handlemåte. Og så er det stamfaren Bheeshm, selve sinnbildet på villfarelse. Villfarelse er kilden til avvik fra den ideelle tilstand. Siden villfarelsen overlever til siste slutt,er den stamfaren. Hele hæren har gått til grunne, men Bheeshm lever videre. Han ligger bevisstløs på sin seng av piler, men fortsetter likevel å puste. Som Bheeshm er også Karn, en forråder av Jegets hellige karakter og den erobrende krigeren Kripacharya. Kripacharya representerer den medlidende handling av den søkende i tilstanden før selvrealiseringen. Gud er skattkammeret av medlidenhet, og vismannen når den samme tilstand etter oppfyllelsen. Men i perioden fram til fullendelsen, når den tilbedende er fjernet fra Gud, og Gud er fjernet fra ham, når de ikke-åndsbeslektede impulsene fortsatt er sterke og i live og han er beleiret av villfarelse – hvis den søkende føler medlidenhet på dette stadiet, blir han ødelagt. For å ha handlet med medlidenhet måtte Sita gjennomgå straff i Lanka i årevis.[8A]

भवान्भीष्मश्च कर्णश्च कृपश्च समितिंजयः ।
अश्वत्थामा विकर्णश्च सौमदत्तिस्तथैव च ।। ८ ।।

8A Sita var konen til herren Ram som var hovedpersonen i eposet Ramayan. Mor Kaikayi forviste ham til et ensomt liv i skogen. Herren Ram lystret morens ordre og holdt seg i jungelen. Sita ba herren Ram om å gi henne ″en gyllen hjort″. For å oppfylle sin kones ønske gikk Ram for å hente hjorten, men for hennes egen sikkerhets skyld ba han henne om ikke å forlate den trygge meditasjonshytten uansett hvor sterk fristelsen måtte være mens han var borte og hun var alene. Da Ram hadde gått, så Ravan, det onde konge i Lanka at Sita var alene og ubeskyttet. Kongen traktet etter henne og ville ha henne til kone. Ravan nærmet seg hytten forkledd som vismann. Sita ved medlidende og kom ut for å gi almisser til det hun trodde var en vismann. Ravan utnyttet situasjonen og bar med seg Sita bort. Sita ble holdt som fange i mange måneder etterpå. Hvis Sita hadde ventet til Ram var tilbake, som han hadde instruert henne og ikke gått ut av den trygge meditasjonshytten på grunn av en ubetenksom (det som i buddhistlitteraturen kalles ″idiotmedfølelse″ – det innebærer å neglisjere sitt eget velvære for å hjelpe andre) medfølelse og medlidenhet for den tiggende vismannen, da ville hun ha unngått all pine og alle problemer som hun ble utsatt for.

Vishwamiter kom i unåde fordi han følte ømhet på et slikt stadium. Maharashi Patanjali, veilederen i yog-aforisme, har gitt utttrykk for et lignende syn. ″Oppnådde ferdigheter gjennom perfekt meditasjon er absolutt ferdigheter, men de er også like formidable hindringer for den individuelle Sjels anstrengelser for å identifisere seg med Den øverste ånd som seksuelt begjær, sinne, grådighet og villfarelse.″ Goswami Tulsidas har sagt: ″O Garud, mangfoldige er hindringene bygd opp av maya[9] når vi strever med å løse opp knutene ved egenskapene til naturens forvrengninger av sannheten. Å nå fromhet er oppløftende, men sinnet maner fram den ene fristelsen etter den andre.″

Den illusoriske maya hindrer på mange måter. Den gir mennesker fullendelse og ante rikdommer og gjør dem til og med til hellige vesener. Hvis et vesen med en slik fullendelse bare går forbi, får til og med en døende mann ny livskraft. Men til tross for pasientens tilfriskning skal den søkende bli ødelagt hvis han betrakter kuren som sin egen prestasjon. I stedet for én sykdom vil tusen lidelsen sverme mot hans sinn, prosessen med ærbødig kontemplasjon omkring det guddommelige vil bli forstyrret, og han vil vike av fra den rette vei fordi den materielle verden overvelder ham. Hvis målet er fjernt og den søkende føler medlidenhet, er denne handlingene alene nok til å føre til katastrofe for hele hæren. Så han må være på vakt mot følelsen av medlidenhet inntil øyeblikket for den endelige ferdighet, men samtidig er det også sant at medlidenhet er helgenenes kjennemerke. Men før den endelige fullbyrdelsen er medlidenhet den mektigste krigeren blant de onde, demoniske impulser. Derfor er Ashwatthama et bilde på overdreven tilknytning, Vikarn på ubesluttsomhet og Bhurishrawa på perpleksitet og forvirring. De er alle høvdinger i livets utoverflytende strøm.

9. ″Og (det finnes) mange andre dyktige krigere, utstyrt med tallrike våpen som har forsaket håpet om liv for min skyld.″

अन्ये च बहवः शूरा मदर्थे त्यक्तजीविताः।
नानाशस्त्रप्रहरणाः सर्वे युद्धविशारदाः।। ९ ।।

9 Maya: illusjonene hvorved det uvirkelige, fysiske univers betraktes som virkelig eksisterende og atskilt fra Den øverste ånd.

Og mange andre tapre krigere er innstilt på, sier Duryodhan til Dronacharya, å kjempe for hans skyld selv om det skulle koste dem livet. Men det er ikke noe nøyaktig tall på dem. Duryodhan påpeker så de medfødte kvalitetene som hver av de to hærene er forsterket med.

10. ″Vår hær forsvart[10] av Bheeshm er uovervinnelig, mens deres hær forsvart av Bheem er lett å beseire.″

Duryodhans hær, ″forsvart″ av Bheeshm, er uovervinnelig, mens den opponerende hæren til Pandav, ″forsvart″ av Bheem, er lett å erobre. Bruken av tvetydige ordspill som paryaptam og aparyaptam[11] er i seg selv et tegn på Duryodhans tvilsomme sinnstilstand. Derfor må vi se omhyggelig på kraften Bheeshm representerer og som alle Kauravs håp hviler på foruten kvaliteten som symboliseres av Bheem som Pandav – utstyrt med guddommens skatt – hviler på. Duryodhan gir så sin siste vurdering av situasjonen.

11. Samtidig som dere holder dere på deres respektive stasjoner i de mange divisjonene, bør dere alle utvilsomt beskytte bare Bheeshm på alle kanter.

Duryodhan beordrer alle sine høvdinger til å være på post og likevel forsvare Bheesm til alle sider. Kaurav kan ikke nedkjempes hvis Bheeshm er i live og i sikkerhet. Derfor er det obligatorisk for alle Kaurav-høvdingene å forsvare Bheeshm snarere enn å bekjempe Pandav. Dette er gåtefullt. For hva slags ″forsvarer″

अपर्याप्तं तदस्माकं बलं भीष्माभिरक्षितम्।
पर्याप्तं त्विदमेतेषां बलं भीमाभिरक्षितम्।। १०।।
अयनेषु च सर्वेषु यथाभागमवस्थिता:।
भीष्ममेवाभिरक्षन्तु भवन्त: सर्व एव हि।। ११।।

10 I den gamle hinduistiske krigskunsten hadde hver hær selvfølgelig en øverstkommanderende, men den hadde også en mester, en mann med mot og intelligens som opptrådte som dens ″forsvarer″.

11 To motstridende fortolkninger er mulig fordi aparyaptam betyr både ″utilstrekkelig″ og ″ubegrenset″, og paryaptam både ″tilstrekkelig″ og ″begrenset″.

er denne Bheeshm som ikke engang kan forsvare seg selv? Det som kompliserer saken enda mer, er at Kaurav også er helt avhengig av ham. Derfor må de sørge for alle mulige slags forsvarsmetoder for ham. Dette er absolutt ingen fysisk kriger. Bheeshm er villfarelse. Så lenge villfarelsen er levende, kan rettferdige impulser ikke bekjempes. ″Uovervinnelig″ betyr her ″vanskelig å bekjempe″ mer enn ″umulig å bekjempe″. Som Goswami Tulsidas har sagt: ″Den vanskeligste å erobre er materiens fiendtlige verden, og den som undertrykker den, er virkelig heroisk.″

Hvis villfarelsen opphører, opphører også uvitenhet å eksistere, og rester av negative følelser som for eksempel overdreven tilknytning går mot en rask død. Bheeshm er velsignet med død etter ønske. Dermed er begjærets død og villfarelsens død ett og det samme. Denne tanken er blitt så klart uttrykt av Sant Kabir: ″Siden begjær er skaper av fødsel og illusjoner, og det er begjær som skaper den materielle verden, er det han som kaster vrak på begjær som ikke kan erobres.″

Det som er fritt for selvbedrag, er evig og ikke manifestert. Begjær er illusjon og verdens stamfar. Kabir uttrykker det slik: ″Jeget som oppnår frihet fra begjær er forent med den bunnløse, evige, grenseløse virkelighet. Den som er fri for begjær dveler i Jeget og faller aldri i unåde, for han har sitt vesen i Den øverste ånd.″ I begynnelse er det mange former for begjær, men til slutt er det bare igjen en lengsel etter realiseringen av Gud. Fullendelsen av dette ønsket markerer også slutten på begjær. Hvis det hadde vært noe høyere, større eller mer verdifullt enn Gud, da hadde man sikkert traktet etter det. Men når det ikke er noe hinsides eller over han, hva annet kan man trakte etter? Når alle ting som kan nås, er oppnådd, er selve begjærets røtter ødelagt, og villfarelsen forsvinner fullstendig. Dette er Bheeshms død etter ønske. Forsvart av Bheeshm er altså Dyryodhans hær uovervinnelig på alle måter. Uvitenhet finnes så lenge det er villfarelse. Når villfarelsen er død, dør også uvitenheten.

Pandav-hæren, derimot, forsvart som den er av Bheem, er lett å erobre. Bheem er selve sinnbildet på følelser. ″Gud dveler i følelser.″ Krishn har beskrevet dette som hengivelse. Dette griper til og med

fatt i Gud. Følelsen hengivelse er en from impuls preget av plettfri perfeksjon. Den er en beskytter av rettskaffenhet. På den ene siden er den så ressurssterk at den forårsaker en erkjennelse av Den øverste ånd, på den annen side er den så delikat og skrøpelig at denne dagens trofasthet og fastholdelse ofte blir til intet og til og med direkte savn neste dag. I dag beundrer vi en vismann for hans dyd, men dagen etter knurrer og kverulerer vi fordi vi har sett at han fryder seg over det forfinete. Hengivenheten rystes av mistanken om selv den aller minste feil hos den elskede. Impulsen til rettskaffenhet undergraves og båndene til objektet for kjærlig hengivenhet rives over. Slik går det til at Pandav-hæren som forsvares av Bheem, lett kan nedkjempes. Maharashi Patanjali har uttrykt et lignende syn. ″Bare meditasjon praktisert i lang tid med konstant hengivelse og ærbødighet kan være fast.″

La oss nå lytte til fanfarene fra krigernes konkylier.

12. ″Til Duryodhans fryd blåste hans mektige stamfar og den eldste av Kaurav (Bheeshm) i sin konkylie slik at det lød som et løvebrøl.″

Det blåses i konkylier etter at Kaurav har funnet ut av sin styrke. Blåsingen i konkylier er en understreking av intensjonene til hver av høvdingene om hva han kan tilby etter erobringen. Den mektige stamfar Bheeshm, den eldste av Kaurav, blåser i sin konkylie for å lage et løvelignende brøl som gleder Duryodhans hjerte. Løven står for den forferdelige, tann og klo-siden ved naturen. Håret reiser seg på hodene våre og hjertet slår voldsomt når vi hører løvebrølet i en fredelig, ensom skog selv om vi er mange kilometer unna dyret. Frykt er en egenskap ved naturen, ikke ved Gud. Bheeshm er selve sinnbildet på villfarelse. Hvis villfarelsen varer ved, vil den innhylle den materielle verdens fryktskog vi bebor i et nytt slør av frykt for å gjøre den eksisterende redselen enda mer skremmende. Villfarelse kan ikke tilby annet enn dette. Så fornektelse av den materielle verden

---

तस्य संजनयन्हर्षं कुरुवृद्धः पितामहः।
सिंहनादं विनद्योच्चैः शङ्खं दध्मौ प्रतापवान्।। १२।।

er det rette skritt for den som streber etter selvrealisering. Verdslige tilbøyeligheter er som en hildring – bare en skygge av uvitenhet, og Kaurav har ingenting å erklære om dette. Tallrike konkylier blir det blåst i fra deres side samtidig, men de inngyter ingen annen følelse enn frykt. Frykt i varierende grad blir født av hver perversjon. Samtidig kommer også budskapet fra konkyliene til de andre Kaurav-høvdingene.

13. ″Da oppsto det brått bråk med konkylier og pauker, skarptrommer, trommer og kuhorn.″

Etter at Bheeshm hadde blåst i sin konkylie, blåses det i tallrike andre konkylier, og samtidig slås det på trommer. Det er en overveldende lyd. Kaurav har ikke annet budskap enn frykt. Beruset av en fornemmelse av falsk suksess gjør de utoverrettede impulsene som fornærmer og nedverdiger mennesesjelen, forblindelsen enda sterkere.

Nå svarer Pandav, som representerer rettskafne impulser som er i harmoni med Jegets guddommelige karakter, på Kauravs utfordring med sine egne erklæringer, og den første kommer fra Yoheshwar Krishn selv.

14. ″Og så blåste også Madhav (Krishn) og Pandus sønn (Arjun), der de satt i den praktfulle vognen trukket av hvite gangere, i sine himmelske konkylier.″

Etter Kaurav blåste også Krish og Arjun i sin praktfulle, hellige vogn trukket av feilfire, hvite hester (″hvitt symboliserer renhet) i sine ″himmelske″ konkylier. ″Himmelsk″ betyr hinsides den materielle verden. Yogeshwar Krishns transcendentale budskap er et løfte om å gi tilbake til sjeler den mest lykkebringende, overjordiske eksistens som ligger bortenfor verdenene til både dødelige og guder og i sannhet hele universet (Brahmlok),[12] som alle er hjemsøkt av

---

ततः शङ्खाश्च भेर्यश्च पणवानकगोमुखाः।
सहसैवाभ्यहन्यन्त स शब्दस्तुमुलोऽभवत्।। १३।।
ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते महति स्यन्दने स्थितौ।
माधवः पाण्डवश्चैव दिव्यौ शङ्खौ प्रदध्मतुः।। १४।।

12 En av de tre verdener i hindutanken: Mrityulok (Jorden – de dødeliges verden), Devlok (himmelen – gudenes verden) og Brahmlok (verdenen som tilhører Brahma som er en mest eldgamle og stamfaren til alle guder, men likevel ikke evig).

frykt for fødsel og død. Vognen han disponerer, er ikke lagd av gull og sølv og tre. Alt ved ham er himmelsk, vognen, konkylien og derfor også hans budskap. Hinsides disse verdener finnes det bare én unik og ubeskrivelig Gud. Krishns budskap går ut på å etablere en direkte kontakt med dette øverste vesen. Men hvordan skal han bevirke denne tilstanden?

15. ″Mens Hrishikesh (Krishn) blåste i sin konkylie Panchjanya, og Dhananjay (Arjun) i konkylien som het Devdutt, blåste Vrikodar[13] (Bheem) med de ærefryktinngytende dåder på den store konkylien Paundr.″

Hrishikesh (sansenes herre), som kjenner alle menneskehjertets mysterier, blåste altså i konkylien Panchjanya. Dette er en kunngjøring av hans hensikt å beherske de fem sanseorganer som tilsvarer ord, berøring, form, smak og lukt, og å forvandle deres tilbøyeligheter til hengivelse. Å utøve kontroll over de ville sansene og disiplinere dem til å bli trofaste tjenere er gaven fra en dyktig lærer. Det er virkelig gaven fra en beundret Gud. Krishn er en yogi, en ideell lærer. Som Arjun sier i Geeta: ″Herre, jeg er din disippel.″ Det er bare en dyktig lærer som kan få oss til å gi avkall på alle gjenstander for sanselig nytelse og å se og lytte til og berøre ingenting annet enn den ettertraktede Gud.

Dhananjay (rikdommens seierherre) er den kjærlige hengivelse som oppnår den guddommelig opphøyde tilstand. Hengivelsen er en følelse av ømhet for et ønske objekt, også smerte ved atskillelse og også av og til desillusjon og tårer. Det bør ikke være noe annet for den hengivne enn den etterlengtede Gud. Hvis hengivelsen overfor ham er perfekt, omfatter den dydene som gir adgang til Den øverste ånd. Dhananjay er et annet navn på denne evnen. En slags rikdom er den ytre rikdom som skal til for fysisk livsopphold, men

---

पाञ्चजन्यं हृषीकेशो देवदत्तं धनञ्जयः।
पौण्ड्रं दध्मौ महाशङ्खं भीमकर्मा वृकोदरः।। १५ ।।

13 Vrikodar er fortolket som den med ulvemage som aldri er full. På samme måte blir den hengivnes hjerte som lengter etter Gud, aldri tilfredsstilt.

har ingenting med Jeget å gjøre. Den virkelig varige rikdom mennesket har og som han kan kalle sin egen, er realiseringen av sitt Jeg, den innvendige Gud. I Brihadaranyak Upanishad lærer Yagnavalkya sin kone Maitreyi det samme når hun spør ham: ″Min herre, hvis hele denne Jorden tilhører meg med alle sine rikdommer, vil jeg gjennom denne besittelsen oppnå udødelighet?″ Vismannen svarer: ″Nei, livet ditt ville bli som de rikes liv. Ingen kan gjøre seg håp om å bli udødelig gjennom rikdom.″

Bheem med de ærefryktinngytende dåder blåser på sin store konkylie Paundr som betyr følelse. Hjertet er kilden og boligen til følelser. Derfor kalles Bheem Vrikodar, den med det store hjertet. Du er knyttet til et barn, men denne tilknytningen tilhører i bunn og grunn hjertet ditt. Den manifesterer seg bare i barnet. Følelsen er bunnløs og mektig, og denne følelsen er Bheems store konkylie som det nå blåses på. Tilknytningen han representerer, blir legemliggjort i følelser. Dette er grunnen til at Bheem blåser på konkylien som heter Paundr. Men selv om følelser er mektige, kan de bare være det gjennom kjærlighetens medium. Goswami Tulsidas innerømmer at han har merket at Gud er allestedsnærværende bare gjennom manifestasjonen i kjærlighet.

16. ″Kong Yudhisthir, Kuntis sønn, blåste på konkylien Anantvijay, mens Nakul og Sahdev blåste på konkyliene sine Sughosh og Manipushpak.″

Kong Yudhisthir blåser på konkylien Anantvijay (endeløs erobring). Kunti er selve sinnbildet på pliktfølelse. Og Yudhisthir er legemliggjørelsen av dharm (naturlig fromhet). Hvis troskapen mot fromhet er stabil, vil Anantvijay sørge for at Jeget absorberes i den grenseløse Gud. Den eneste som står fast i kampen, er Yudhisthir, den som ikke lar seg rokke av konfliktene mellom Jeget og den materielle verden, mellom kroppen og den transcendentale Sjel og for hvem essensen i handlingssfæren er blitt avdekket. Han settes i stand til, av Gud som alene er reell, endeløs og uforanderlig, å overvinne alle motsetninger.

अनन्तविजयं राजा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः।
नकुलः सहदेवश्च सुघोषमणिपुष्पकौ।। १६।।

Nakul, som er et symbol på beherskelse,[14] blåser på konkylien som kalles Sughosh. Når beherskelsen blir fastere, undertrykkes ondskap og rettsinnets dominans proklameres. Sahdev, sannhetens tilhenger, blåser på konkylien som bærer navnet Manipushpak. Vismenn har beskrevet hvert åndedrag som en kostelig rubin. "Så beklagelig det er at vi sløser bort våre åndedrags juveler på likegyldig sladder!" En type satsang er den moralske samtale som edle menn fører, men den egentlige åndelige samtale er innvendig. Ifølge Krishn er bare Jeget sant og evig. Virkelig satsang oppstår når sinnet kaster vrak på alt det ytre og dveler ved Jeget. Denne tilknytningen til sannheten dyrkes av ustoppelig refleksjon, meditasjon og samadhi.[15] Jo mer glede en føler ved å dvele ved den ene virkelighet, desto mer behersker man hvert eneste åndedrag, sinnet og hvordan sanseobjekter påvirker Jeget. Den dagen de er helt og fullstendig behersket, er dagen da vi absorberes i den ultimate essens. Å sørge for, som et godt instrument, et harmonisk akkompagnement til Jegets sang er sann satsang.

Den fysiske rubin er hard, men åndedrettets juvel er sartrere enn en blomst. Blomster faller og visner kort tid etter at de blomstrer, og vi han aldri si at vi kommer til å leve til neste åndedrag. Men hvis det er virkelig tilknytning til Jeget, gjør det at vi erkjenner det høyeste mål ved å sørge for kontroll over hvert åndedrag. Ingenting kan proklameres ut over dette, men hvert hjelpemiddel kommer til nytte når man skal tilbakelegge en viss strekning av veien til åndelig perfeksjon.[16] Sanjay sier videre om dette temaet:

---

14 I yogfilosofien blir sinnets beherskelse akseptert som det andre av de åtte hovedtrinnene i meditasjon.

15 Samadhi – sinnets og hjertets perfekte sammensmelting med det kontemplerte objekt, det vil si Gud.

16 En tilstand med løsrivelse fra det materielle univers og en fornektelse av verdslige ønsker.

17-18. "Kongen av Kashi, en stor bueskytter, Shikhandi som har tatt bolig i Den øverste ånd, den ubeseirede Dhristdyumn, Virat og Satyaki, Drupad og sønnene til Draupadi og Subhadras sønn med de kraftige våpen (Abhimanyu), alle blåste, O Jordens herre, på sine egne konkylier."

Den hellige by Kashi er et sinnbilde på helligdommen som beror i den fysiske kroppen. Når et menneske trekker sitt sinn og sanseorganer bort fra alle fysiske ting og konsentrerer seg om Jeget inne i hans kropp, har han som privilegium å smelte sammen med og ta bolig i Gud. Kroppen som er i stand til en slik forening, er Kashi. Den øverste ånd har bolig i og gjennomsyrer hver eneste kropp. "Parmeshwasah" betyr altså her snarere å ta bolig i Den øverste ånd enn en "mektig kriger".

Shikhandi står for avvisning av shikha-sutr[17] (hellige tegn som tradisjonelt bæres av hinduer). Det finnes mennesker som tror at de har oppnådd forsakelse bare fordi de har barbert seg på hodet, kastet fra seg sine hellige tråder og sluttet å tenne ild. Men de tar feil, for det er faktisk slik at shikha symboliserer et mål som må nås, og sutr handlingers fortjenestefullhet i en tidligere eksistens (sanskar).[18] Sanskar-kjeden er intakt så lenge Gud ennå ikke er erkjent. Hvordan kan det finnes sann forsakelse før oppfyllelsens øyeblikk? Før det skjer er vi bare underveis. Villfarelsen tar først slutt når den ønskede Gud er nådd og det fortjenstfulle i tidligere gjerninger er redusert

---

काश्यश्च परमेष्वासः शिखण्डी च महारथः।
धृष्टद्युम्नो विराटश्च सात्यकिश्चापराजितः।। १७ ।।
द्रुपदो द्रौपदेयाश्च सर्वशः पृथिवीपते।
सौभद्रश्च महाबाहुः शङ्खान्दध्मुः पृथक्पृथक्।। १८ ।।

17 Shikha er en hårlokk som vokser på issen, og sutr er den hellige eller ofrede tråd som hinduer bærer. Mahabharat forteller at Shikandhi, for å unngå problemer takket være hennes svigerfar Hiranyavarman – hun ble gift med datteren hans etter et bedrageri – klarte hun etter store prøvelser å bytte kjønn med en yaksh. Etter å ha byttet kjønn klarte Shikhandi senere i Maharabhat-krigen å drepe Bheeshm som nektet å kjempe mot en kvinne.

18 Ordet har også flere andre betydninger, for eksempel perfeksjon, hellige riter osv.

til ingenting. Det er altså Shikhandi som viser seg å være den som setter en stopper for Bheeshm, sinnbildet på villfarelse og selvbedrag. Shikhandi representerer den unike kvalitet som er avgjørende viktig for mennesket som velger refleksjonens vei. Det er en virkelig mektig kjemper på hans side.

Dhristdyumn, det standhaftige sinn som oppskatter tro på den universelle, uforanderlige guddom, og Virat, som er i stand til å fatte den store Guds allestedsnærvær, er hovedbestanddelene i hellig fortrinnlighet. Det kan aldri skje et fall fra fromhet så lenge det er sanndruhet eller et ønske om å gruble over sannheten, den beskytter oss alltid mot å bli slått på flukt i krigen mellom ånd og materie.

Drupad, som representerer idealet konsekvens og standhaftighet i utøvelse av plikt, de fem sønnene til den meditasjonslignende Draupadi, symboler på medlidenhet, ømhet, skjønnhet og åndelig likevekt, som alle er store krigere som hjelper til i strebingen etter det ønskede mål, og den langarmede Abhimanyu, blåser alle sammen på sine egne konkylier. ″Arm″ er et symbol på handlingssfæren. Når sinnet er fritt fra frykt, blir dets rekkevidde umåtelig forstørret.

Sanjay henvender seg altså til Dhritrashtr og gjør ham kjent med hvordan høvdingene i Pandav-hæren har kommet med sine proklamasjoner med konkyliene sine. Hver enkelt av dem er en forutsetning for å kunne krysse en viss lengde av veien til åndelig frigjøring. Å iaktta dem er nødvendig, og det er grunnen til at de er regnet opp i detalj. Men etter disse innledende stadiene har vi den strekningen av veien som ligger hinsides det sansende sinn og intellektet. Dette er lengden som man bare klarer å tilbakelegge ved velsignelsen at den store Gud våkner i Jeget. Han står opp fra Jeget som visjon og er selvinnlysende.

19. ″Den høye støyen som gir gjenlyd i himmelen og på Jorden, trengte inn i hjertene til Dhritrashtrs sønner.″

स घोषो धार्तराष्ट्राणां हृदयानि व्यदारयत्।
नभश्च पृथिवीं चैव तुमुलो व्यनुनादयन्।। १९।।

Den store støyen som gir ekko i himmelen og på Jorden, sønderriver hjertene til Dhritrashtrs sønner. Her finnes Pandav-hæren også, men hjertene som sønderrives, er bare de som tilhører Dhritrashtrs sønner. Når Panchjanyas manna, som består av sann kunnskap, ødeleggelse av ondskap og bekreftelse av fromhet, begynner å strømme, kan ikke Kurav-hjertene med sine syndige og utadrettede impulser unngå å bli sønderrevet. Deres kraft svekkes litt etter litt. Og hvis prosessen lykkes, opphører forblindelsen fullstendig.

20-22. "Da, O konge, etter å ha sett Dhritrashtrs sønner på rekke og rad, da kastevåpen skulle begynne å regne, løftet Kuntis sønn (Arjun), hvis merke bar bildet av Hanuman, sin bue og sa dette til Hrishikesh: 'O Achyut (Krish), sett vognen min mellom de to hærene slik at jeg kan holde øye med dem som har stilt seg opp til kamp og vite hvem jeg må bekjempe i det kommende slaget."

Sanjay, sinnbildet på selvbeherskelse, klarer å opplyse sinnet som ligger under et dekke av uvitenhet ved å påpeke at bortsett fra de andre eksemplariske hærførerne i Pandav-hæren, finnes Hanuman-merket til Arjun. Hanuman, et symbol på sann forsakelse. Fornektelse av verden og ønsket om å kaste vrak på den er kjennetegnet på Arjuns kampfane. Enkelte fortolkere har kalt denne fanen "apemerket" fordi den blafrer så voldsomt. Men dette er uakseptabelt for primaten som er avbildet på fanen, er ikke noen vanlig ape, men Hanuman selv som har hevet seg over alle distinksjoner. For ham er ære og vanære det samme. Å si fra seg

---

अथ व्यवस्थितान्दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान्कपिध्वज: ।
प्रवृत्ते शस्त्रसम्पाते धनुरुद्यम्य पाण्डव: ।। २० ।।
हृषीकेशं तदा वाक्यमिदमाह महीपते ।
अर्जुन उवाच: सेनयोरुभयोर्मध्ये रथं स्थापय मेऽच्युत ।। २१ ।।
यावदेतान्निरीक्षेऽहं योद्धुकामानवस्थितान् ।
कैर्मया सह योद्धव्यमस्मिन्रणसमुद्यमे ।। २२ ।।

trangen til materielle gjenstander som er hørt eller sett eller verdslige objekter og sanselige nytelser, er forsakelse. Etter å ha sett Dhritrashtrs sønner stå oppstilt idet kastevåpnene skal brukes, løfter Arjun, som har som særegent motto forsakelse, buen sin og snakker til Hrishikesh, herren over sanser og kjenner av hjertets mysterier, og kaller ham ″ufeilbarlig″. Han ber vognføreren om å plassere vognen mellom de to hærene. Men det han sier, er ikke kommandoord til en vognfører, men en bønn fra en hengiven til den dyrkede, en dyktig lærer. Men hvorfor vil han ha Krishn til å stoppe vognen?

Arjun vil forsikre seg om hvilke krigerne som er klare til kamp og hvem han må bekjempe i denne krigen.

23. ″Siden jeg vil observere dem som har samlet seg her for å kjempe for å behage Dhritrashtrs ondsinnete sønn (Duryodhan i slaget.″

Arjun vil at vognen skal plasseres foran Kaurav slik at han kan se kongene som lengter etter kamp og som har gått med den ondsinnete Duryodhan for å gjøre ham lykkelig – Duryodhan som står for den ytterste grad av tilknytning. Arjun ønsker å observere nøye kongene som har samlet seg for å kjempe i krigen for forblindelsens sak.

24-25. ″Tilsnakket på denne måten av Gudakesh,[19] O etterkommer av Bharat (Dhritrashtr), plasserte Hrishikesh den enestående vognen mellom de to hærene foran Bheeshm, Dron og alle de andre kongene,og sa: ′Se, O sønn av Pritha[20] (Arjun), de forsamlede Kuru.″

योत्स्यमानानवेक्षेऽहं य एतेऽत्र समागताः।
धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धेर्युद्धे प्रियचिकीर्षवः।। २३ ।।
संजय उवाचः एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत।
सेनयोरुभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम्।। २४ ।।
भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम्।
उवाच पार्थ पश्यैतान्समवेतान्कुरूनिति।। २५ ।।

19 Den som har erobret søvn.

20 ″Pritha″ er et annet navn på Kunti. Det finnes også i ″Parth″ og assosieres med parthiv som betyr ″lagd av støv″. Betydningen ligner på ″Støv er du.″

Sanjay forteller Dhritrashtr at han, etter anmodning fra Arjun, som har mestret søvn, og Krish, som vet alt som er verdt å vite om sinn og hjerte, plasserer vognen med makeløs skjønnhet midt mellom alle kongene som har som har gjort krav på Jorden som er kroppen i makrokosmos, og ber Parth betrakte de samlede Kaurav. Den ″fortrinnlige″ vogn det er snakk om, er ikke lagd av gull eller sølv eller noe materielt stoff. Fortrinnlighet defineres i denne verden ut fra sin behagelighet eller ubehagelighet for den dødelige kropp. Men et slikt syn er villedende, for bare det er behagelighet som alltid er ett med det virkelige, Jeget, og som ikke har noe syndig eller urent ved seg.

26-1/28. ″Parth så da i de to hærene onkler, grandonkler, lærere, onkler på morssiden, brødre, sønner, sønnesønner og venner foruten svigerfedre og de som vil hans beste. Da han så alle disse slektningene samlet, ble han overveldet av en intens medlidenhet, og han sa dette i stor sorg:″

Parth, den perfekte skarpskytter som har lagd en vogn av sin jordformede kropp,[21], betrakter hæren og ser sine slektninger. Det bemerkelsesverdige er at i de to hærene ser han bare sin egen familie, familiene til onkler på morssiden og svigerfedre, venner og lærere. Ifølge det de lærde har kommet til, besto de to Mahabharat-hærene av 18 akshauhini vogner, elefanter, hester og fotsoldater, noe som er omtrent 650 millioner, et svært stort tall. Det er knapt nok nødvendig å si at verden i dag står overfor alvorlige problemer med

---

तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितृनथ पितामहान्।
आचार्यान्मातुलान्भ्रातृन्पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा।। २६।।
श्वशुरान्सुहृदश्चैव सेनयोरुभयोरपि।
तान्समीक्ष्य स कौन्तेयः सर्वान्बन्धूनवस्थितान्।। २७।।
कृपया परयाविष्टो विषीदन्निदमब्रवीत्।। १-२८।।

21 I Upanishad Katha sier dødskongen til Nachiket: ″Vit at kroppen er vognen, Jeget passasjeren, intellektet vognføreren og sinnet tømmene.″

mat på grunn av en stigende befolkning. Hvordan skal vi forstå det når vi blir fortalt at bare tre eller fire familier av Arjuns slektninger er så mangfoldige? Er det mulig for noen familie å være så enorm? Svaret må bli negativt. Det vi har her, er en framstilling ikke av fysiske hærer, men av et område av sinnet og hjertet. Arjun overveldes av en dyp medlidenhet når han ser alle sine slektninger klare til kamp, og han er sorgtung når han snakker. Han sørger fordi han innser at han må bekjempe sin egen familie.

2/28-30. ″Arjun sa: ′Å se slekt og venner på denne måten, oppstilt for å føre krig, O Krishn, gjør at lemmene mine blir svake, munnen min tørr, kroppen min skjelver, håret reiser seg på hodet mitt, Gandeev (Arjuns bue) glir ut av hendene på meg, huden min brenner over det hele, jeg klarer ikke å stå og mitt sinn er omtåket.″

Når Arjun ser på denne ansamlingen av slektninger, tar det motet fra ham. Kroppen hans blir treg, munnen er tørr, lemmene hans skjelver og håret reiser seg på hodet hans. Gandeev faller ut av hånden hans, og huden hans er varm. Han er ytterst nedfor ved utsiktene til en krig der hans egne slektninger står imot ham. Han er forvirret. Han jamrer over at han ikke engang klarer å stå skikkelig og se framover.

31. ″Jeg ser, O Madhav (Krishn), lite lovende tegn, og jeg kan ikke øyne noe gunstig ved tanken på å slakte ned slektninger i slaget.″

Arjun ser illevarslende tegn i den nært forestående krigen. Han ser ingenting heldig i å skulle drepe sin egen familie. Hvordan kan det komme noe godt ut av slike drap?

अर्जुन उवाच: दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण युयुत्सुं समुपस्थितम् ।।२–२८ ।।
सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति ।
वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते ।। २९ ।।
गाण्डीवं स्त्रंसते हस्तात्त्वक्चैव परिदह्यते ।
न च शक्नोम्यवस्थातुं भ्रमतीव च मे मन: ।। ३० ।।
निमित्तानि च पश्यामि विपरीतानि केशव ।
न च श्रेयोऽनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ।। ३१ ।।

32. ″O Krishn, jeg trakter verken etter seier eller noe rike og dets gleder, for hva tjener overherredømme oss, O Govind (Krishn), eller glede, ikke engang livet selv?″

Hele Arjuns familie står på randen av krig. Han ønsker seg verken seier eller kongeriket som denne seieren kan gi ham, heller ikke gledene ved dette kongeriket. Hvilken nytte kan han ha av et kongerike eller glede eller livet? Han oppgir så grunnene til sin motvilje mot å kjempe i krigen:

33. ″De som gjør at vi trakter etter et kongerike, gleder og fornøyelser, er samlet her og setter på spill både sine liv og sin rikdom.″

Familien som gjør at Arjun har ønsket lykken ved et kongerike og andre gleder, står nå oppmarsjert på slagmarken og risikerer livet. Hvis han hadde ønsket seg et kongerike, så var det for deres skyld. Hvis han hadde traktet etter gledene ved rikdom og fråtsing, var det fordi han ville nyte dette sammen med slekt og venner. Men nå ønsker han seg verken rikdom eller gleder, ikke fornøyelse, fordi han ser at slektningene hans står imot ham uten håp om å få leve. Uansett hva han hadde ønsket seg, var det viktig for ham for deres skyld. Men han trenger ikke disse tingene hvis han må skaffe seg dem på bekostning av slektningene sine. Ønsker finnes bare så lenge det er familiebånd. Til og med en fattig mann som bare har en rønne å bo i, vil ikke akseptere et imperium som strekker seg over hele verden hvis han må drepe sin familie, venner og slektninger. Arjun sier det samme. Han liker gleder og elsker seier, men hva skal det være godt for hvis nettopp de menneskene han ønsker disse godene for, ikke lenger er sammen med ham? Hva nytter det med gleder og fornøyelser når de er borte? For hvem er menneskene han blir nødt til å drepe i krigen?

न काङ्क्षे विजयं कृष्ण न च राज्यं सुखानि च।
किं नो राज्येन गोविन्द किं भोगैर्जीवितेन वा।। ३२।।
येषामर्थे काङ्क्षितं नो राज्यं भोगा: सुखानि च।
त इमेऽवस्थिता युद्धे प्राणांस्त्यक्त्वा धनानि च।। ३३।।

34-35. "Lærere, onkler, nevøer såvel som grandonkler, onkler på morssiden, svigerfedre, grandnevøer, svogere og andre slektninger. Selv om de kan komme til å drepe meg, har jeg ikke noe ønske om å ta livet av dem, O Madhusudan[22] (Krishn), ikke engang for et rike som består av tre verdener, enda mindre for denne verden alene."

Menneskene som skal drepes, er Arjuns eget kjøtt og blod. Som han med sorg sier til Krishn, har han ikke noe ønske om å skade slektningene sine selv om han kan miste seg eget liv på grunn av dem, selv om han kunne herske over alle de tre verdener.

I en hær som består av omkring 650 millioner menn, kan Arjun bare se sin egen familie. Hvem er egentlig disse utallige slektningene? Arjun er i sannhet et bilde på øm hengivenhet. Hans dilemma er det enhver hengiven står overfor når han legger ut på veien til tilbedende forgudelse (bhajan). Det er alles ønske at han skal nå den høyeste virkelighet gjennom ærbødighet og gudsdyrkelse. Men han fylles av desperasjon, når han under en erfaren og dyktig lærers veiledning etter hvert forstår det fundamentale preget i konflikten mellom den materielle kroppen og det guddommelige jeget og innser hvem det er han må føre krigen sin mot. Han ønsker at hans fars familie, hans kones familie, hans mors onkels familie, mennesker som elsker ham, venner og lærere alle skulle få leve lykkelige sammen med ham og at han, samtidig som han sørger for dem, også skulle nå fram til Gud. Derfor blir han forvirret når han konfronteres med det faktum at for å kjempe seg videre i sin tilbedelse, må han oppgi sin familie. På grunn av hans tilknytning forvirres han av utsiktene til å kutte over familiebåndene, og det tar motet fra ham.

आचार्या: पितर: पुत्रास्तथैव च पितामहा: ।
मातुला: श्वशुरा: पौत्रा: श्याला: सम्बन्धिनस्तथा ।। ३४ ।।
एतान्न हन्तुमिच्छामि घ्नतोऽपि मधुसूदन ।
अपि त्रैलोक्यराज्यस्य हेतो: किं नु महीकृते ।। ३५ ।।

22 Et tilnavn til Vishnu, den første guddommen i den hinduistiske treenigheten. Det betyr "Dreper av demonen Madhu" og også "ødelegger av arroganse".

Min edle lærer, den ærverdige Paramhans[23] Parmanand Ji pleide å si: "Å være en sadhu (asket) er det samme som å dø." Selv om universet har vesener som han betrakter som levende, så finnes det ingen som asketen kan betrakte som tilhørende hans egen familie. Så lenge det eksisterer en slik, er følelsen av tilknytning der fortsatt. Når det gjelder denne svakheten, er den som streber etter å realisere sitt Jeg, bare en vinner når han kaster vrak på og ødelegger sin tilknytning og også andre lignende følelser. Hva er denne verden annet enn en forlengelse av tilknytningens bånd? Hva kan vi oppnå når disse båndene er borte? Verden som vi kjenner den, er bare en forlengelse av sinnet. Yogeshwar Krishn har framstilt den samme forlengelsen av sinnet som verden. Mennesket som har motstått og undertrykt dens kraft, har erobret hele universet. Krishn sier til Arjun i 19. vers i kapittel 5: "Hele kosmos overvinnes også i denne verden av dem som har likevektige sinn." En slik tilstand med ro og mental likevekt er mulig ved fullstendig utryddelse av egoet. Dette frigjør sinnet fra dets selvsentrerte underdanighet overfor den materielle verden. Etter at egoet har opphørt å eksistere, er bare Jeget igjen i en ren tilstand. Dette er altså måten å oppnå frelse og endelig salighet (brahmavastha) på, dette som overgår naturens forgjengelige liv. Det er slik at de som har realisert denne tilstanden, ikke er underkastet begrensningen i den materielle verden.

Det er ikke bare Arjun som er forvirret. Hengiven tilknytning finnes i alle hjerter, og alle med en slik følelse befinner seg i en forvirret tilstand. Slekt og venner står alltid i forgrunnen i et menneskes bevissthet. I begynnelsen tror han at hans hellige tilbedelse vil hjelpe ham i forsøkene på å gjøre slektningene lykkelige. Men hva skal han gjøre med lykken hvis hans eget folk ikke lenger er sammen med ham? Det er slik Arjun har det. Hans visjon har hittil være begrenset til gledene som kan fås fra et kongerike og himmelen. Han har hittil sett for seg den endelige lykke i form av

---

23 Forfatterens lærer-veileder. Paramhans er en ærestittel som brukes på en asket av høyeste orden, en som har lært perfekt kontroll over sansene gjennom abstrakt meditasjon.

himmel og et rike som består av de tre verdener. Hvis det er noen virkelighet i tillegg til dette, har Arjun foreløpig ingen anelse om det.

36. ″Hvilken lykke kan vi oppnå, O Janardan[24], ved å drepe disse sønnene til Dhritrashtr? Bare synd vil bli vårt lodd hvis vi dreper disse onde menneskene.″

Hvilken lykke kan Arjun få av å drepe Dhritrashtrs sønner? Dhritrashtr betegner ″den skamløse og lastefulle nasjon,″[25] og født av den er Duryodhan, bildet på forbindelse. Men vil drapet på en så ond slektning gjøre Arjun og Krishn lykkelige? Kaurav er syndig, men Pandav vil bare ha gjort seg skyldig i synd hvis de dreper dem. Vi kaller mennesker onde hvis deres levebrød ikke er preget av fromhet. Men de verste forbryterne er faktisk de som legger hindringer i veien for Jeget. De groveste synderne i denne sammenhengen er begjær, vrede, grådighet og overdreven tilknytning som hindrer realiseringen av Jeget.

37. ″Det er altså ikke opp til oss å drepe Dhritrashtrs sønner, for hvordan kan vi være lykkelige, O Madhav (Krishn), hvis vi dreper våre egne slektninger?″

Er det ikke overraskende at Kaurav i dette øyeblikket oppfattes som slekt og venn? Kom de ikke til slagmarken som fiender? Fysiske forhold oppstår i virkeligheten av uvitenhet. Han er min onkel på morssiden, her er min kones familie, dette er mitt eget folk. Hva er alt dette annet enn uvitenhet? Vi har mennesker som er hengivne overfor oss og vi har vår familie og vi har vår verden, men alt dette har vi bare så lenge det er tilknytning. Alle slike bånd rives over når det ikke lenger er tilknytning. Det er grunnen til at til og med svorne fiender nå fortoner seg for Arjun som slektninger. Uten uvitenhet og

---

निहत्य धार्तराष्ट्रान्नः का प्रीतिः स्याज्जनार्दन।
पापमेवाश्रयेदस्मान् हत्वैतानाततायिनः ।। ३६ ।।
तस्मान्नार्हा वयं हन्तुं धार्तराष्ट्रान्स्वबान्धवान्।
स्वजनं हि कथं हत्वा सुखिनः स्याम माधव ।। ३७ ।।

24 Enda et av Krishns tilnavn. Det betyr ″den som er dyrket-anmodet om rikdom og emansipasjon″.

25 ″Dhrisht″ (lastefullhet) + rashtr (nasjon) = Dhritrashtr.

tilknytning kan tanken på familie ikke eksistere. Men paradoksalt nok er det denne uvitenheten som også utløser den første trang til kunnskap. Enkelte store menn som Bhartrihari og Tulsidas ble drevet til fornektelse av sine ektefeller, mens det finnes eksempler på mange andre som har gått den samme veien av desillusjon på grunn av en stemors opptreden.

38-39. "Selv om de, med sine sinn fordervet av grådighet, har de (Kaurav) ingen bevissthet om det onde de bedriver når de ødelegger familier og ved å være forræderiske overfor venner, hvorfor skulle så vi, O Janardan, som vet at det er ondt å ødelegge familier, ikke snu oss bort fra den syndige handlingen?"

Kaurav beveger seg bort fra rettskaffenhet på grunn av sin arroganse og grådighet, og de blir blinde for synden de begår ved å ødelegge familier og praktisere forræderi overfor venner. Dette er deres feil. Men hvorfor, vil Arjun vite av Krishn, skulle de selv, som kjenner ondskapen i å ødelegge familier, ikke avstå fra forbrytelsen? Det som fortjener spesiell oppmerksomhet her, er Arjuns tro på at ikke bare han, men også Krishn er i ferd med å gjøre den samme feilen. Dermed anklager han også indirekte Krishn. Enhver novise som søker tilflukt til en dyktig lærer, tenker på samme måte. Arjun har inntrykk av at problemet som plager ham, kanskje ikke har dukket opp hos Krishn. Uansett er de begge fornuftige menn, og det forlanges av dem at de tenker på de onde konsekvensene av å ødelegge en familie.

यद्यप्येते न पश्यन्ति लोभोपहतचेतस:।
कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकम्।। ३८।।
कथं न ज्ञेयमस्माभि: पापादस्मान्निवर्तितुम्।
कुलक्षयकृतं दोषं प्रपश्यद्भिर्जनार्दन।। ३९।।

40. ″Når en familie ødelegges, går dens hellige tradisjoner tapt, og ugudelighet fører til at hele familien mister sine verdier.″

Hittil har Arjun sett på familietradisjoner som den evige (Sanatan) Dharm. Han tror også at med tapet av disse tradisjonene, er familier nedtynget av synd.

41. ″Når synden seirer, O Krishn, fjerner kvinner i familien seg fra dyd, og når de er ukyske, O etterkommer av ′Vrishnis (Varshneya: Krishn), skapes det en ugudelig blanding av klasser (varnsankar).″

Når syndige væremåter dominerer en familie, mister kvinnene sin kyskhet, og det oppstår en sammenblanding av forskjellige klasser, uforenelige kulturer og levemåter. Ifølge Arjun skjer denne syndefulle sammenblandingen når kvinner mister sin dyd. Men Krishn motsier dette: ″Jeg er helt ut tilfreds i Jeget, og det er ikke noe mer verdifullt som er utenfor min rekkevidde. Men jeg fortsetter å praktisere meditasjon og forsakelse, og oppfordrer andre til å gjøre det samme. Men dette er bare midler og ikke målet, og når målet er nådd, hvem bryr seg om midlene? Så hvis den som utretter noe, i likhet med meg, neglisjerer midlene, vil etterfølgerne hans som presterer mindre, etterligne ham, og også de vil gi opp de nødvendige midlene. De forvirres og viker bort fra veien til Selvrealisering, og så går de til grunne.″ De makter ikke sanne prestasjoner, men skryter tomt som om de var perfekte. Denne etterligningen skaper et kaos. Det finnes ikke noe skille mellom de fortjente og de ufortjente. Denne forvirringen er varnsankar, og læreren selv holdes ansvarlig for denne uordenen. Dette er grunnen til at en ideell lærer alltid underviser gjennom sin egen livsførsel.

Men inntil videre foretrekker han å holde seg taus, og Arjun fortsetter med sine utlegninger om det onde ved varnsankar.

कुलक्षये प्रणश्यन्ति कुलधर्मा: सनातना: ।
धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नमधर्मोऽभिभवत्युत ।। ४० ।।
अधर्माभिभवात्कृष्ण प्रदुष्यन्ति कुलस्त्रिय: ।
स्त्रीषु दुष्टासु वार्ष्णेय जायते वर्णसङ्कर: ।। ४१ ।।

42. "Den ugudelige klasseblandingen dømmer ødeleggeren av familien foruten familien selv til helvete, for deres forfedre, som fratas offer i form av riskaker og vanndrikkoffer, faller (fra deres himmelske tilholdssted)."

Det er en varnsankar-kvalitet å sende familier og deres ødeleggere til helvete. Når deres forfedre ikke får sine riskake-ofre, mister de også sine himmelske hjem. Nåtiden ødelegges, fortidens forfedre faller og og ettertiden vil pogså synke ned i helvete. Ikke bare dette, men –

43. "Synden som begås av ødeleggere av familier som forårsaker klasseblanding, setter en stopper for den tidløse dharm for både kaste og familie."

Ifølge Arjun ødelegger det onde ved varnsankar tradisjonene til både familier og deres ødeleggere. Han mener at familietradisjoner er uforanderlige og evige. Men Krishn imøtegår dette siste ved å hevde at Jeget alene er den uforanderlige og evige Sanatan Dharm.[26] Før et menneske har realisert essensen i denne Sanatan Dharm, gir han troverdighet til en eller annen tradisjon. Dette mener Arjun i øyeblikket, men etter Krishns syn er dette en ren illusjon.

सङ्करो नरकायैव कुलघ्नानां कुलस्य च।
पतन्ति पितरो ह्येषां लुप्तपिण्डोदकक्रिया:।। ४२।।
दोषैरेतै: कुलघ्नानां वर्णसङ्करकारकै:।
उत्साद्यन्ते जातिधर्मा: कुलधर्माश्च शाश्वता:।। ४३।।

26 Sanatan er "det evige". Sanatan Dharm kan dermed tolkes tilnærmet som det uforanderlige, evige, guddommelige prinsipp som besjeler alle ting og vesener og som setter dem i stand til å realisere seg selv. Sanatan er også Gud allmektig og dyder som avdekker ham. Verdier som avdekker ham inne i hjertet, er Sanatan Dharm.

44. "Vi har hørt, O Janardan, at helvete virkelig er et jammerlig tilholdssted for mennesker i uendelig lang tid når tradisjonene til deres familier er blitt ødelagt."

Mennesker som har fått ødelagt familietradisjonene sine, må forbli i helvete i det uendelige. Men det betydningsfulle er at Arjun bare har hørt dette. Han tror at når en familie ødelegges, blir ikke bare dens tradisjoner, men også dens uforanderlige, evigvarende dharm ødelagt. Han setter likhetstegn mellom tradisjoner og Sanatan Dharm. Det er vel kjent, sier han, at et menneske må lide i helvete når det mister sin dharm. Men dette er bare noe han har hørt, ikke sett, men bare hørt.

45. "Fristet av gledene ved midlertidig makt, hvilken grufull forbrytelse har vi bestemt oss for å begå ved å drepe slekt og venner!"

Der er beklagelig at selv om de har visdom, har de bestemt seg for å begå en alvorlig synd ved å drepe sine egne familier på grunn av griskhet etter kongelig makt og de gleder som følger med den. På dette tidspunktet mener Arjun at hans kunnskap ikke på noen måte er mindre enn Krishns. Som allerede nevnt, føler alle som søker det slik i begynnelsen. Ifølge Mahatma Buddha vil et menneske som bare har delvis kunnskap, oppfatte seg selv som et skattkammer av visdom, men når han begynner å lære andre halvpart av visdommen han må skaffe seg, ser han på seg selv som en stor tosk. På samme måte oppfatter Arjun seg selv som en klok mann. Han tar seg den frihet å forsøke å overbevise Krish om at det rett og slett ikke er mulig at deres syndefulle handling kan få noe gunstig resultat, og også at beslutningen om å ødelegge familien deres, er motivert av ren grådighet etter overherredømme og de glede som følger med det. Egentlig begår de en forferdelig feil. Han er overbevist om at feilen ikke bare er hans, og han angriper Krishn når han bemerker at feilen også er hans. Og til slutt kommer han med sitt endelige syn på saken:

उत्सन्नकुलधर्माणां मनुष्याणां जनार्दन।
नरकेऽनियतं वासो भवतीत्यनुशुश्रुम।। ४४।।
अहो बत महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयम्।
यद्राज्यसुखलोभेन हन्तुं स्वजनमुद्यता:।। ४५।।

46. ″Jeg vil virkelig foretrekke utsiktene til å bli drept av Dhritrashtrs bevæpnede sønner mens jeg selv er ubevæpnet og uten å yte motstand.″

At han blir drept av Dhritrashtrs bevæpnede sønner mens han selv er ubevæpnet og ikke yter motstand, vil ifølge Arjun være en gunstig begivenhet. Historien vil da huske ham som en storsinnet mann som forhindret en krig ved å ofre sitt eget liv. Mennesker ofrer livet for lykken til sårbare, uskyldige barn slik at familien kan blomstre. Mennesker reiser til utlandet og bor i luksuriøse herskapshus, men etter to dager begynner de å lengte etter skuret sitt som de har forlatt. Så sterk er tilknytningen. Til grunn for Arjuns følelse ligger det at dette vil bli gunstig selv om han blir drept uten å gjøre motstand av Dhritreshtrs bevæpnede sønner, for det vil sikre at familiens barn vil få et rikt og lykkelig liv.

47. ″Sanjay sa: ′Arjun snakket slik med sorg på slagmarken, la til side pil og bue og satte seg i vognen.′″

Med andre ord, Arjun trekker seg ut av konflikten mellom den fysiske kropp – handlingens sfære – og det innvendige Jeget med sin bevissthet om Gud.

Geeta er en undersøkelse av kshetr-kshetragya-krigen: konflikten mellom den materielle kropp som handler og den fullendte Sjel som alltid er bevisst om sin forening med Den øverste ånd. Som en åpenbaringssang streber den etter å vise hva Gud må være i all sin guddommelige herlighet. Sfæren som sangen hyller, er en slagmark: kroppen med sine doble, motsatte impulser som utgjør ″Dharmkshetr″ og ″Kurukshetr″.

यदि मामप्रतीकारमशस्त्रं शस्त्रपाणयः।
धार्तराष्ट्रा रणे हन्युस्तन्मे क्षेमतरं भवेत्।। ४६।।
संजय उवाच: एवमुक्त्वार्जुनः संख्ये रथोपस्थ उपाविशत्।
विसृज्य सशरं चापं शोकसंविग्नमानसः।। ४७।।

Som vi har sett, tar det første kapitlet for seg den respektive strukturen og grunnlaget for styrken som karakteriserer motstanderne. Blåsingen i konkylier kunngjør deres tapperhet og også deres intensjoner. Så får vi en gjennomgang av hærene som skal utkjempe krigen. Den tallmessige styrken er beregnet til omkring 650 millioner, men antallet er i virkeligheten uendelig. Naturen rommer to synspunkter som er relevante for de motsatte impulsene som støter sammen på slagmarken. Først har vi det innoverrettede sinn som alltid tar sikte på realisering av Jeget og ser opp til den elskede Gud. På den annen side har vi det utoverrettede sinn som er opptatt av den materielle verden og domineres av syndefulle impulser. Det første setter jeget i stand til å være absorbert i den mest sublime dharm som er legemliggjort i Gud, mens det andre klekker ut illusjoner (maya) om at den materielle verden virkelig eksisterer og er atskilt fra Den øverste ånd. Det første skritt den veifarende tar, er å søke moralsk fortrinnlighet for å undertrykke syndefulle impulser. Derfor vil sansningen av og foreningen med den uforanderlige, evige Gud bevirke at også behovet for rettskaffenhet blir borte, og det endelige resultat av krigen mellom det materielle og det åndelige blir åpenbart.

Når vi betrakter hærene på livets slagmark, ser vi våre egne familier, og de må ødelegges. Verden er bare en forlengelse av tilknytninger. Tilknytning til familien viser seg å være en hindring i det første stadium av gudsdyrkerens hengivenhet overfor det ønskede mål. Han blir rystet når han oppdager at han vil bli nødt til å skille lag med sine nærmeste og kjæreste og behandle dem som om de aldri har eksistert. Han finner ingenting annet enn ugunstig skade ved å ødelegge sine nærmeste. I likhet med Arjun forsøker han å unnslippe ved å søke tilflukt i de framherskende tradisjonene. I likhet med Arjun sier han at familietradisjoner er Sanatan Dharm. Ødeleggelse av familie- og kastetradisjoner ved krig blir dermed en ødeleggelse av selve den evige dharm. Og når dharm er gått tapt, blir familiens kvinner ukyske, og det skjer en syndefull sammenblanding av kaster som må sende både familien og den som ødelegger den til helvete for en uendelig tidsperiode. Med sin begrensede kunnskap og visdom har Arjun et desperat ønske om å

beskytte familietradisjonene som han oppfatter som Sanatan Dharm. Dermed diskuterer han med Krishn og ønsker å bli opplyst om hvorfor de (Krishn og han), kloke menn, skulle være nødt til å begå den forferdlige synd å ødelegge familien sin. Ifølge hans syn på det aktuelle spørsmålet er til og med Krishn i ferd med å bli en medskyldig i forbrytelsen. Til slutt slår han utvetydig fast at for å redde seg fra synden skal han ikke kjempe. Idet han sier dette, synker han fortvilt sammen bak i vognen. Med andre ord, han snur ryggen til den evige konflikt som raser mellom materie og ånd, mellom de gudelige og ugudelige impulser, mellom krefter som trekker et menneske ned til grov natur og krefter som løfter ham opp og til slutt fører Sjelen til den øverste Gud.

Kommentatorer har kalt dette første kapitlet i Geeta ″Arjun Vishad Yog″. ″Vishad″ er sorg. Arjun er et symbol på øm, kjærlig hengivenhet. Sorg er motivet og også et middel for den hengivne som er opptatt av bevaring av Sanatan Dharm. Slik var sorgen til Manu som hinduer tror er representanten for mennesket og far til menneskerasen. Goswami Tulsidas har sagt: ″Full av sorg er mitt hjerte siden jeg har levd mitt liv uten kjærlighet til Gud.″ Et menneske synker ned i sorg på grunn av ubesluttsomhet. Arjun er engstelig for vransankar, sammenblanding av klasser, for en slik hybridisering fører bare til fortapelse. Han sørger også fordi han frykter for sikkerheten til Sanatan Dharm. Derfor er tittelen ″Sanshay Vishad Yog″ passende for kapitlet.

Slik slutter det første kapitlet, Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta, om kunnskap om Den øvrste ånd, vitenskapen om Yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen
″Sanshay Vishad Yog″ eller
″Ubesluttsomhetens og sorgens Yog″.
Slik slutter Swami Adgadanands framstilling av det første kapitlet av Shreemad Bhagwad Geeta i
″Yatharth Geeta″.

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 2

NYSGJERRIGHET OM HANDLING

Som i et forord presenterer kapittel 1 den søkendes tvil og forvirring. Deltakerne i krigen omfatter alle Kaurav og Pandav, men bare Arjun er fylt av engstelse. Men Arjun er selve legemliggjørelsen av hengivenhet som den veifarende med en åndelig søken. Det er hans kjærlighet til Gud som inspirerer ham til å gjøre seg klar for krigen mellom ånd og materie. Det første stadium er dermed preget av kjærlighet og forgudelse. Min ærverdige lærer pleide å si: "Tro at forgudelse av Den øverste ånd har begynt når man er familieoverhode[1] . Da er det tegn til tretthet og tårer og følelser så kraftige at de virker kvelende." Mangfoldige tråder er snodd sammen i kjærlighet: dharm, anvisninger, from forening og følelser.

I det første stadiet i åndelig leting er tilknytning et hinder. I utgangspunktet ønsker alle å oppnå den endelige virkelighet, men den tilbedende fylles av desperasjon når det går opp for ham at når han er kommet et stykke på vei, må han kutte alle bånd til familien. Derfor lærer han seg til å være tilfreds med de skikker han fulgte tidligere. Han nevner til og med rådende skikker for å rettferdiggjøre sin forblindelse, akkurat slik Arjun gjør det når han insisterer på at familieriter er Sanatan Dharm. Krigen vil forårsake utryddelse av selve Sanatan Dharm og ved siden av det ødeleggelse av familier og tap av sivilisert atferd. Dette er langt fra noen selvstendige synspunkter fra Arjuns side. Tankene hans er uttrykk for endel

1 Gaehastya: det andre av fire stadier i det tradisjonelle hindu-livet. De andre tre er brahmcharya, vanprasth og sanyas.

iboende oppfatninger som han har skaffet seg tidligere før han nærmet seg en dyktig lærer som Krishn.

Fastlåst i disse tradisjonene utarbeider menneskene tallrike religioner, sekter, store og små grupper og kaster i mengder. Noen trykker seg på nesen, andre gjennomborer ørene mens atter andre mister sin dharm fordi de berøres av noen eller fordi maten og drikken deres er forurenset. Ligger skylden hos de såkalte ″urørlige″ eller ikke-hinduer? Slett ikke. Skylden burde heller legges på dem som utbrer villfarelser i dharms navn. Når det gjelder oss som hører på dem, er vi blinde ofre for det som bare er villedende skikker, og derfor må vi også ta en del av skylden.

På Mahatma Buddhas tid fantes en sekt som ble kalt Kesh Kambal[2] . Medlemmene av denne sekten lot håret gro slik at det ble som et teppe. Dette ble oppfattet som en standard for perfeksjon. Enkelte har ment at det er fromt å leve som kuer, mens andre har levd og oppført seg som hunder. Men alt dette er bare tåpelige skikker som ikke har noe å gjøre med bevissthet om Gud. Det var splittelser og meningsløse skikker tidligere, og vi ser dem også i dag. Det var også splittelse og tåpelige skikker på Krishns tid, og Arjun er offer for noen av dem. Dette kan man se av de fire argumentene hans, nemlig at krig ødelegger den evige Sanatan Dharm og fører til varnsankar, en syndig blanding av forskjellige klasser og livsstiler. Ofringer av syke forfedre vil opphøre, og at vi forsøker å ødelegge vår rase, påkaller store forbannelser. Deretter snakker Yogeshwar Krishn til ham.

1. ″Sanjay sa: ′Til ham (Arjun), med øyne som sto fulle av tårer fordi han var overveldet av medynk, snakket Madhusudan slik.′″

संजय उवाच: तं तथा कृपयाविष्टमश्रुपूर्णाकुलेक्षणम् ।
विषीदन्तमिदं वाक्यमुवाच मधुसूदनः ।। १ ।।

2 Direkte oversatt betyr Kesh-Kambal ″teppe av hår″.

Til Arjun med øynene fulle av sorgens tårer og dyp opphisselse, snakket Madhusudan, ødeleggeren av arroganse, slik:

2. **″Herren sa: ′Hva er årsaken, O Arjun, til denne lite mandige (ikke likt Arjun), himmelsperrende og skammelige desperasjonen, som har komme over deg på dette farlige stedet?′″**

Krishn bruker uttrykket ″visham″ for stedet der Arjun og han befinner seg på dette tidspunktet. I tillegg til at ordet betyr ″vanskelig″ eller ″farlig″, betyr detr også ″unikt″ eller uten sidestykke″. Krishn vil altså virkelig vite hva som har forårsaket åndelig uvitenhet (agyan)[3] hos Arujan i disse uvanlige, makeløse omgivelsene. Dette er omgivelser som ikke finnes noe annet sted i verden fordi det dreier seg om en åndelig sfære med streben mot et overjordisk, himmelsk mål. Hvordan har åndelig uvitenhet kommet over Arjun i slike universelle og udiskutable omgivelser? Hvorfor kaller Krishn Arjuns synspunkter åndelig uvitenhet? Har ikke Arjun kategorisk sagt at det er hans høyeste ønske å forsvare Sanatan Dharm? Er det åndelig uvitenhet å ha bestemt seg for å forsvare med kropp og sjel det Arjun tror er den uforanderlige, evige dharm? Ifølge Krishn er det slik, for det har ikke vært vanlig blant dem som virkelig fortjener å bli kalt mennesker. Det gir heller ikke adgang til himmelen. Det befordrer heller ikke herlighet. Den som holder seg strengt til rettskaffenhetens vei, er Arya. I hindu-skrifter betegner ikke ″Arya″ noen bestemt rase eller slekt, men en uvanlig kultivert mann som holder seg kompromissløst til dharm. Krishn legger til at hvis det å dø for sin familie ikke var et eksempel på uvitenhet, ville vismenn ha praktisert det. Hvis familietradisjoner hadde vært den endelige virkelighet, ville de ha blitt brukt som en stige til å klatre opp til himmelen og frelsen. Da Meera sang sine sanger med guddommelig tilbedelse, hevdet folk at hun var sinnssyk, og svigermoren

---

श्रीभगवानुवाच: कुतस्त्वा कश्मलमिदं विषमे समुपस्थितम्।
अनार्यजुष्टमस्वर्ग्यमकीर्तिकरमर्जुन ।। २ ।।

3 Agyan: uvitenheten som får et menneske til å oppfatte seg som atskilt fra Den øverste ånd og som mener at den materielle verden virkelig eksisterer.

fordømte henne som en ødelegger av familien. Men i dag husker ingen svigermoren for at hun felte mange tårer fordi hun var bekymret for tilstanden i familien eller for å gjøre dens ære trygg, men verden hyller minnet om Meera. Hvor lenge kan vi egentlig huske mennesker som bare er opptatt av familien sin? Er det ikke klart at skikker som verken fører med seg herlighet eller sublim lykke og som ikke på noe tidspunkt er blitt akseptert av en Arya (et menneske med dharm), må være en slags uvitenhet? Krishn sier til Arjun:

3. Ikke gi etter, O Parth, for det umandige for det kler deg ikke. Reis deg opp, O Parantap, og jag på flukt denne uverdige svakheten i hjertet ditt."

Krishn oppfordrer Arjun til ikke å gi etter for kraftløshet (klaibyam). Er Arjun impotent? Mangler han virilitet? Er vi virile menn? En impotent mann er en mann blottet for mandighet. Ifølge vår visdom gjør vi alle det vi tror er mandig. En bonde som svetter dag og natt ute på jordene sine, forsøker å bevise sin mandighet gjennom arbeidet. Noen demonstrerer sin mandighet i næringslivet, og andre forsøker å bevise at de er ekte mannfolk ved å misbruke sin makt. Men ironisk nok, selv etter denne livslange framvisningen av mandighet, forsvinner vi tomhendt til slutt. Er det ikke opplagt at alt dette ikke er sann mandighet? Sann mandighet er selvkunnskap: bevissthet om Sjelen og dens guddommelige opprinnelse. Vi kan igjen sitere fra Brihadaranyak Uphanishad. Gargi sier til Yagnvalkya at en mann som kan være utstyrt med seksuell dyktighet, likevel er umandig hvis han ikke har noen bevissthet om den legemliggjorte Sjel. Dette Jeget er den virkelige mannen (Purush), strålende og ikke manifestert. Anstrengelsene for å kjenne dette Jeget er sann mandighet (paurush). Det er på grunn av dette at Krishn ber Arjun om ikke å gi etter for impotensen. Det er ham uverdig. Han er en brennende ild som overvinner fiender. Derfor bør han avvise denne ynkelige svakheten og ruste seg til kamp. Han bør gi avkall på sine

---

क्लैब्यं मा स्म गमः पार्थ नैतत्त्वय्युपपद्यते।
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्त्वोत्तिष्ठ परंतप।। ३ ।।

sosiale tilknytninger, for de er bare svakheter. Dermed kommer Arjun med sitt tredje spørsmål:

4. ″Arjun sa: ′Hvordan, O Madhusudan, fienders banemann, skal jeg skyte piler i slaget mot menn som Bheeshm og Dron som bare fortjener at jeg viser dem ære?′″

Arjun kaller Krishn for Madhusudan, ødeleggeren av egoets demon, og vil vite av ham hvordan han kan kjempe mot sin stamfar Bheeshm og lærer Dron. Begge fortjener bare ærbødighet. Dobbel atferd er, som vi har sett, Dronacharya: atferden som oppstår av følelsen av at Gud er atskilt fra oss, og vi er atskilt fra ham. Men bevisstheten om denne dualiteten er også den første tilskyndelsen til åndelige prestasjoner. Dette er Dronacharyas fortreffelighet som lærer. Og vi har Bheeshm, selve sinnbildet på villfarelse. Så lenge vi viker av fra den rette vei og påvirkes av villfarelse, barn, familie og slektninger, fortoner alt seg som vårt eget. Følelsen av at de tilhører meg – er mine, er mediet som villfarelsen virker gjennom. Den villfarne mann mener at de er verdig tilbedelse og klamrer seg til dem, for noen er far, andre er bestefar, atter andre er læreren som har undervist ham. Men etter åndelig tilknytning finnes verken lærer eller elev, og Jeget som har fått bevissthet om essensen, om Den øverste ånd, blir overlatt til seg selv.

Når jeget absorberes i Gud, er verken læreren en mottaker eller eleven en mottaker. Dette er en tilstand preget av den mest opphøyde fortrinnlighet. Etter å ha assimilert lærerens fortrinnelighet, tar eleven del i den, og skillet mellom læreren og eleven viskes ut. Krishn sier: «Arjun, du skal ta bolig i meg.″ Arjun blir identisk med Krishn, og det samme gjelder alle vismenn som har kjent tilknytning. I en slik tilstand smelter lærerens eksistens sammen med elevens hjerte, og hans storslagenhet strømmer spontant lik en krystallelv gjennom det.

अर्जुन उवाच

कथं भीष्ममहं संख्ये द्रोणं च मधुसूदन।

इषुभिः प्रति योत्स्यामि पूजार्हावरिसूदन।। ४।।

Men Arjun er ennå langt fra denne tilstanden, og i øyeblikket bruker han lærerens tjenester som et skjold for å slippe å delta i krigen.

5. Å leve i denne verden som en betler som tigger om almisser, er bedre enn å drepe lærere, for hvis jeg dreper dem, vil alle mine gleder og rikdommer og ønsker i denne verden være gjennomtrukket av (deres) blod."

Arjun foretrekker livet til en tigger som lever på almisser framfor å drepe lærerne sine. I stedet for å bety "tigge for å oppnå et utkomme" (for å holde liv i kroppen), innebærer "tigging" her utnyttelse av store menn – ved å gjøre dem kanskje halvhjertede tjenester – og til gjengjeld få gunstige gaver. Mat er den eneste Gud, og etter å ha fått del i den, er Sjelens hunger lindret for alltid.[4] At han skulle, selv på en beskjeden måte, fortsette å smake mannaen av Guds fortreffelighet ved å tjene og utnytte en vismann uten å være nødt til å skille seg av med sin familie, er ønsket bak Arjuns tårevåte oppfordring. Gjør ikke de fleste av oss det amme? Det er vårt håp at vi gradvis, en eller annen gang, når åndelig frigjøring uten å måtte ødelegge kjærlighet og tilknytning til familien. Men det finnes ingen slik vei for den som søker og som har nådd opp til et høyere prestasjonsnivå enn dette og er sterk nok til å møte krigen som raser på slagmarken i hjertet hans. Å utnytte og bønnfalle som et fattiglem i stedet for å gjøre noe på egenhånd, er som å tigge om mat som en betler.

I "Dhamnadayad Sutt" i Majjhim Nikaya har Mahatma Buddh også erklært at maten som er skaffet ved tigging, er underlødig fordi den er som kjøtt mottatt som almisse.

गुरूनहत्वा हि महानुभावान् श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके।
हत्वार्थकामांस्तु गुरूनिहैव भुञ्जीय भोगान्रुधिरप्रदिग्धान्।। ५।।

4 Denne tanken finnes flere steder i Upanishad. Upanishad Taittiriya sier: "De som dyrker mat som Gud (Brahm), får alle materielle gjenstander. Fra mat oppstår alle skapninger som etter fødselen lever og vokser av mat. Alle vesener overlever på mat, og når de dør, er mat en del av dem.

Hva kan han oppnå, spør Arjun, ved å drepe lærerne sine? Hva annet kan verden belønne ham med for denne forbrytelsen enn den unaturlige gleden ved blodflekkede fornøyelser i form sanselig tilfredsstillelse og materiell rikdom? Det går fram av dette at han kanskje tror at kjærlig tilbedelse av Gud vil styrke hans jordiske lykke. Det eneste han tror han behøver å prestere etter denne anstrengede kampen, kan ikke være annet enn å nyte rikdommen som bevarer kroppen og de sanselige fornøyelser. Han fortsetter med enda et resonnement:

6. "Jeg vet ikke hva som er best, at de (Kauravene) erobrer oss eller at vi erobrer dem – til og med Dhritrashtrs sønner – som er våre fiender, men etter å ha drept dem, har vi kanskje ikke lyst til å leve."

Ikke engang besittelse av gledene man hadde håpet på, er sikret. Arjun er i villrede med hva han skal gjøre for å oppnå herlighet, for alt han har sagt til nå, har vist seg å være ren uvitenhet. Han vet heller ikke om han kommer til å drive Kaurav på flukt eller om de kommer til å jage ham. Han mister livslysten hvis han dreper Dhritrashtrs sønner som nå står oppstilt mot ham. Hva skal han leve for hvis hans følelser av tilknytning overfor slektningene sine, som samtlige er et resultat av Dhritrashtrs uvitenhet, blir ødelagt? Men samtidig forekommer det Arjun at det han har sagt nå, kan være galt. Derfor henvender han seg til Krishn igjen:

7. "Med sinnet fylt av svak medynk og forvirring over det som er min plikt, ber jeg deg instruere meg om det som kan være til hjelp for å oppnå herlighet, for jeg er din elev og har søkt tilflukt i deg."

न चैतद्विद्म: कतरन्नो गरीयो यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयु:।
यानेव हत्वा न जिजीविषामस्तेऽवस्थिता: प्रमुखे धार्तराष्ट्रा:।। ६ ।।
कार्पण्यदोषोपहतस्वभाव: पृच्छामि त्वां धर्मसंमूढचेता:।
यच्छ्रेय: स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम्।। ७ ।।

Med hjertet svekket av medynk og sinnet tåket av forblindelse når det gjelder dharm, bønnfaller Arjun Krishn om å fortelle ham hvilke hjelpemidler som kan være de aller gunstigste for ham. Men hvorfor skulle Krishn gjøre dette? Ifølge Arjun er det Krishns plikt å vise ham den rette vei fordi han (Arjun) er en elev som har funnet ly hos ham.

Dessuten trenger han ikke bare instruksjon, men også støtte når han snubler. Han er som en mann som ber en hjelper løfte en bør opp på ryggen hans, surre den fast der og også bli med ham. For hvem skal legge børen på plass igjen hvis den glir ned? Slik er Arjuns nesegruse underkastelse i forholdet til Krishn.

På dette stadiet er Arjuns overgivelse total. Hittil hadde han tenkt på seg selv som Krishns likemann eller til og med bedre enn ham i enkelte ferdigheter. Men nå legger han seg flat for sin vognfører. En dyktig lærer har tilhold i sin elevs hjerte og er alltid ved hans side inntil målet nås. Hvis han ikke er der ved hans side, kan eleven mislykkes i sin søken. Som vokterne over en jomfru som beskytter henne til hun gifter seg, opptrer en dyktig lærer som en vognfører som på en behendig måte manøvrerer elevens Sjel trygt over naturens farlige daler. Arjun underkaster seg på enda en måte:

8. "Jeg kan ikke forstå at en ubestridt og innbringende dominans over hele verden eller (for den saks skyld) herredømme over gudene, kan lindre sorgen som sliter ut mine sanser."

Arjun får seg ikke til å tro at et sikkert og lukrativt rike som strekker seg over hele Jorden, og heller ikke et Indr-lignende herredømme for himmelens guder, kan hjelpe ham til å bli kvitt sorgen som får sansene hans til å visne. Hvis sorgen hans ikke lindres, hva skal han gjøre med alle disse ervervelsene? Han bønnfaller om å få slippe kampene i krigen hvis dette skal være det eneste han

---

न हि प्रपश्यामि ममापनुद्याद् यच्छोकमुच्छोषणमिन्द्रियाणाम्।
अवाप्य भूमावसपत्नमृद्धं राज्यं सुराणामपि चाधिपत्यम्।। ८।।

får til gjengjeld. Han er ytterst nedtrykt og vet ikke hva han skal si etter dette.

9. ″Sanjay sa: ′Etter å ha sagt dette til Hrishikesh, sa Arjun, erobreren av søvn og ødeleggeren av fiender, til Govind[5] (Krishn) at han ikke ville kjempe, og så ble han taus.′″

Hittil er Arjuns holdning blitt bestemt av Puran[6] som inneholder forordninger for seremonielle handlinger og offerriter foruten nytelse av fordeler som blir et resultat av en god gjennomføring av disse tingene. I disse verkene er himmelen det endelige mål, men Krishn opplyser Arjun senere om at denne tenkemåten er feilaktig.

10. ″Hrishikesh, O Bharat (Dhritrashtr), snakket med et smil om munnen til ham (Arjun) som satt sorgtung mellom de to hærene.″

Krishn, kjenner av hemmelighetene til det innerste hjerte (Hrishikesh) snakker smilende til den sørgende Arjun:

11. ″Herren sa: Selv om du sørger over dem du ikke burde sørge over, sier du likevel kloke ord. Men den skjønnsomme sørger verken over de levende eller de som er døde.′″

संजय उवाच: एवमुक्त्वा हृषीकेशं गुडाकेश: परंतप।
न योत्स्य इति गोविन्दमुक्त्वा तूष्णीं बभूव ह।। ९ ।।
तमुवाच हृषीकेश: प्रहसन्निव भारत।
सेनयोरुभयोर्मध्ये विषीदन्तमिदं वच:।। १० ।।
श्रीभगवानुवाच: अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषसे।
गतासूनगतासूंश्च नानुशोचन्ति पण्डिता:।। ११ ।।

5 Et av flere navn på Krish som betyr ″en kugjeter″ eller en ″dyrepasser″.

6 Navn på visse eldgamle, hellige verker, 18 i tallet, som man tror er skrevet av Vyas. Disse verkene inneholder hele grunnstammen i hindu-mytologien.

Krishn sier til Arjun at når han sørger over dem som ikke er en slik sorg verdig, sier han også kloke ord, men skjønnsomme menn sørger verken over de sjeler som er borte eller de som lever. De sørger ikke over de levende, for også de skal dø. Det betyr at Arjun bare snakker som en klok mann. Han kjenner ikke virkeligheten siden –

12. "Det er ikke slik at verken du eller jeg eller alle disse kongene ikke eksisterte i fortiden, og det er heller ikke slik at vårt vesen vil ta slutt i framtiden."

Det er ikke slik, forklarer Krishn, at han, den dyktige lærer eller Arjun – den hengivne elev – eller alle disse kongene med forfengeligheten som særpreger herskere over mennesker, ikke eksisterte på noe tidspunkt i tidsaldrene som skal komme. Den dyktig lærer er der til alle tider, og det samme er hengivne elever og herskere som symboliserer lidenskapens og den moralske blindhetens perversjoner. I tillegg til å kaste lys over Yogs bestandighet generelt, har Yogeshwar Krishn her spesielt understreket dens eksistens i framtiden. Han forklarer hvorfor man ikke bør sørge over de døde og sier:

13. "Siden den legemliggjorte Sjel går gjennom spedbarnsalder, ungdom og alderdom i kroppen og siden vandrer over i en annen kropp, sørger ikke standhaftige menn over at han dør."

Når den legemliggjorte sjel går fra barndom til ungdom og så visner i alderdommen og får den ene nye kroppen etter den andre, er kloke menn ikke offer for forblindelse. På et tidspunkt er en mann en gutt, og så vokser han til en ung mann. Men dør han dermed? Så blir han gammel. Jeget er hele tiden det samme, det er bare

---

न त्वेवाहं जातु नासं न त्वं नेमे जनाधिपा:।
न चैव न भविष्याम: सर्वे वयमत: परम्।। १२ ।।
देहिनोऽस्मिन्यथा देहे कौमारं यौवनं जरा।
तथा देहान्तरप्राप्तिर्धीरस्तत्र न मुह्यति।। १३ ।।

tilstanden i den fysiske kropp som han har bolig i, som stadig forandrer seg. Det finnes ingen brist i ham når han går over i en ny kropp. Denne overgangen fra én fysisk kropp til en annen kommer til å fortsette inntil Sjelen er forent med Den øverste ånd som alene er hinsides enhver forandring.

14. "Det finnes fornemmelser som varme og kulde, smerte og nytelse, O sønn av Kunti, når sansene møter sine objekter. Uthold dem med tålmodighet, O Bharat, fordi de har en begynnelse og en slutt og er forbigående."

Kontakten mellom sansene og deres objekter som skaper nytelse og smerte og følelser som kulde og varme, er tilfeldig og kortvarig. Arjun burde derfor se bort fra dem. Men i stedet rystes han bare ved tanken på nytelsene som bunner i foreningen mellom sansene og deres objekter. Familien som vi lengter etter nytelser for og læreren som vi høyakter, representerer tilknytningen til sanser. Men årsakene til denne tilknytningen er kortvarige, falske og forbigående. Og våre sanser skal heller ikke møte objektene de nyter, og de skal heller ikke alltid ha kapasitet til nytelse. Arjun rådes derfor til å gi avkall på sanselige gleder og lære seg å stå imot kravene fra sansene sine. Men hvorfor rådes Arjun på denne måten? Er dette en krig i Himalaya der han må utholde kulde? Eller er det en ørkenkrig der han må tåle varme? Som kunnskapsrike mennesker sier, har den faktiske "Kurukshetr" et moderat klima. I løpet av de 18 dagene som hele Mahabharat-krigen varer, er det mulig at årstiden vil forandre seg: at vinter og sommer vil komme og gå? Sannheten er at utholdenheten for kulde og varme, av lykke og sorg, av ære og vanære, avhenger av den søkendes åndelige utholdenhet. Geeta er, som vi har sett mer enn én gang, et ytre uttrykk for den indre konflikt som raser i sinnet. Denne krigen er krigen mellom den grove, fysiske kroppen

---

मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय शीतोष्णसुखदुःखदाः।
आगमापायिनोऽनित्यास्तांस्तितिक्षस्व भारत॥ १४॥

og Jeget som er klar over sin identitet med Gud. Det er en konflikt der til slutt også de guddommelige krefter blir ubevegelige etter at de har undertrykket syndige impulser og satt Jeget i stand til å bli ett med Gud. Når de ikke er igjen noen ugudelighet, hva annet kan fromme impulser bekjempe? Geeta er på denne måten en framstilling av indre konflikter som raser i sinnet. Men hvilke fordeler fører ofringen av sanser og deres nytelser med seg? Hva oppnås med dette? Krishn sier om dette?

15. "Så, O edleste av menn (Arjun), den som besitter sinnslikevekt i smerte og nytelse, og er fast og upåvirket av dem (følelser produsert av møtet mellom sansene og deres objekter), fortjener (å smake) udødelighetens nektar."

Den standhaftige mann som betrakter sorg og lykke med samme sinnsro og ikke plages av sansene sine og deres tilknytning til objekter, er verdig tilstanden av udødelighet som erkjennelse av Den øverste ånd fører med seg. Her henviser Krishn til tilknytning, nemlig amrit, bokstavelig talt udødelighetens drikk. Arjun hadde tenkt at til gjengjeld for krigen ville han bli belønnet med enten en himmelsk bolig eller myndighet til å herske over Jorden. Men nå forteller Krishn ham at belønningen vil være amrit og ikke himmelske nytelser og jordisk makt. Hva er denne amrit?

16. "Det uvirkelige har intet vesen, og det virkelige har intet ikke-vesen. Sannheten om begge er også blitt sett av menn som kjenner virkeligheten."

Det uvirkelige har ingen eksistens. Det har intet vesen, og derfor kommer det ikke på tale å gjøre slutt på det. På den annen side er

---

यं हि न व्यथयन्त्येते पुरुषं पुरुषर्षभ।
समदुःखसुखं धीरं सोऽमृतत्वाय कल्पते।। १५।।
नासतो विद्यते भावो नाभावो विद्यते सतः।
उभयोरपि दृष्टोऽन्तस्त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः।। १६।।

det intet fravær av det virkelige gjennom all tid – fortid, nåtid og framtid. Arjun spør så Krishn om han sier at dette er en inkarnasjon av Gud. Krishns svar på dette er at forskjellen mellom det virkelige og det uvirkelige er også blitt avdekket for vismenn som har erkjent menneskesjelens sanne natur som identisk med Den øverste ånd som gjennomsyrer universet. Det vil si at Krishn i Geeta er en seer som har skaffet seg innsikt i virkeligheten. Hva er egentlig sant og falskt, virkelig og uvirkelig?

17. "Vit at siden Ånden som gjennomsyrer universet, er uforgjengelig og uforanderlig, kan ingen bevirke dens ødeleggelse."

Det som er spredt i universet og til stede i hvert atom, kan ikke ødelegges. Ingen er i stand til å ødelegge det uforgjengelige prinsipp. Men hva er navnet på denne udødelige amrit? Hvem er han?

18. "Kjemp, O Bharat (Arjun), for mens legemer som utstyrer Sjelen, sies å ta slutt, er den legemliggjorte ånd selv evig, uuttslettelig og grenseløs."

Arjun formanes til å reise seg og kjempe fordi alle disse fysiske legemene som finnes i den iboende, grenseløse og evige Ånd sies å være kortvarige og flyktige. Denne Ånd, Jeget, er uforgjengelig og kan ikke ødelegges på noe tidspunkt. Jeget er virkelig, mens den fysiske kropp er underkastet døden og dermed uvirkelig og ikke-eksisterende til enhver tid.

Krishns formaning til Arjun er: "Kjemp fordi kroppen er dødelig." Men det er ikke klart ut fra formaningen om Arjun bare blir bedt om å drepe Kurav. Er ikke mennene på Pandavs side også "legemer"?

अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततम्।
विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चित्कर्तुमर्हति।। १७।।
अन्तवन्त इमे देहा नित्यस्योक्ताः शरीरिणः।
अनाशिनोऽप्रमेयस्य तस्माद्युध्यस्व भारत।। १८।।

Er ikke Pandav udødelig? Hvis fysiske legemer er dødelige, hvem er Krishn kommet for å forsvare? Er Arjun ikke også et legeme? Er Krishn kommet for å forsvare denne kroppen som er uvirkelig, uten vesen og uten ende? Hvis det er slik, kan vi ikke da gå ut fra at også han er uvitende og mangler skjønnsomhet, kraften som skiller mellom den synlige verden og den usynlige Ånd. Sier ikke han selv senere at mannen som tenker på og bare strever for den fysiske kropp (3.13) er uvitende og mangler skjønnsomhet? Et slikt ynkelig menneske lever forgjeves. Det er også et annet problem. Hvem er egentlig denne Arjun?

Som det ble sagt i kapittel 1, er Arjun en legemliggjørelse av kjærlig hengivenhet. Som en trofast vognfører er den ærverdige Gud alltid hos sin tilbeder. Som en venn veileder han ham og viser ham den rette vei. Vi er ikke en fysisk kropp. Kroppen er bare et dekke, en bolig for Sjelen å leve i. Den som lever i den, er det hengivne Jeget. Den fysiske kropp ble tidligere kalt "uopphørlig". Elementkriger og nedslakting ødelegger ikke kroppen. Når en kropp ofres, inntar Sjelen bare en annen kropp. Det er med henvisning til dette at Krishn har sagt at det foregår en forandring fra én kropp til en annen akkurat som et menneske vokser fra barndom til ungdom og siden til alderdom. Hvis du hakker et kropp i småbiter, ifører Sjelen seg en annen kropp som en ny klesdrakt.

Det virkelige grunnlaget for kroppen utgjøres av sanskar, av fortjenesten – innflytelsene og inntrykkene – som man har gjort seg fortjent til i en tidligere eksistens. Og sanskar hviler på sinnet. Perfekt underkastelse av sinnet slik at det kan bli uforanderlig, fast og konstant og oppløse den siste sanskar, er alt sammen forskjellige sider av den samme prosessen. Hensmuldringen av den siste skorpen i denne sanskar markerer slutten på fysisk eksistens. For å forårsake denne oppløsningen må vi gjennomføre aradhana, gudsdyrkelse og tilbedelse av den ønskede Gud. Krishn har kalt det handling (karm) eller Den uselviske handlings vei (Nishkam Karm Yog). I Geeta har han fra tid til annen oppfordret Arjun til å føre krig, men i hele diktet er det ikke et eneste vers som støtter tanken om at denne krigen er en fysisk krig eller på noen måte er knyttet til tanken om faktisk blodsutgytelse. Åpenbart er denne krigen en krig mellom

motstridende impulser hos de rettskafne og de ikke rettskafne, krefter som fromhet og ugudelighet, som utkjempes i menneskets Sjel – setet for all tanke og følelse.

19. ”De er begge uvitende – han som tror at Jeget dreper og han som tror at han blir drept, for han verken dreper eller blir drept.”[7]

Han som betrakter Jeget som morderen, og han som betrakter seg som den drepte, er begge uten innsikt i den virkelige natur, for han verken dreper eller kan bli drept. Det samme poenget understrekes igjen:

20. ”Jeget er verken født eller døende, blir ikke på noe tidspunkt til eller opphører å være. Jeget er uten fødsel, evig, uforanderlig og tidløst, og han ødelegges ikke når kroppen blir ødelagt.”

Jeget, Gud i sjelen, blir ikke på noe tidspunkt født og dør ikke på noe tidspunkt, for det han gjennomgår i dødens navn, er bare et skifte i klesdrakt. Han kan heller ikke være noe annet enn Jeget fordi han er uten fødsel, permanent, evig og fra urtiden. Kroppens oppløsning og død utsletter ikke Jeget. Jeget alene er virkelig, tidløst, uforanderlig og evig. Hvem er du? En tilhenger av den evige Dharm? Hva er evig? Jeget. Så du er en etterfølger, en elev, av Jeget.

य एनं वेत्ति हन्तारं यश्चैनं मन्यते हतम्।
उभौ तौ न विजानीतो नायं हन्ति न हन्यते।। १९ ।।
न जायते म्रियते वा कदाचित् नायं भूत्वा भविता वा न भूय:।
अजो नित्य: शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे।। २० ।।

7 R.W. Emerson, den amerikanske transcendalistiske dikteren og filosofen, har gjengitt denne tanken i sitt dikt ”Brahma” (1857) på denne måten:

If the red slayer thinks he slays.
Or if the slain think he is slain,
They know not well the subtle ways
I keep, and pass, and turn again.

Jeget og Brahm (Gud) er synonyme. Og hvem er du? En tilbeder av den evige Dharm. Hva er uforanderlig? Jeget, selvfølgelig. Vil det si at både du og jeg er tilbedere av Jeget? Men hvis vi ikke er fortrolige med den åndelige vei til evig sannhet, som er veien for å følge Jegets forordninger inntil han er ett med Den øverste ånd, har vi ingenting som er verdig til å bli beskrevet som uforanderlig og evigvarende. Vi er på prøve før den endelige syndsforlatelse og i tett nærhet til Gud hvis vi lengter etter ham, men vi kan ikke anses for å ha sluppet til som lenge vi er lettroende nok til å akseptere blindt en gal konvensjon eller en annen som utgir seg for å være Sanatan Dharm.

Enten det er i India eller i et annet land, er Sjelen overalt identisk. Hvis det noe sted på Jorden finnes et menneske som er klar over Jegets sanne natur og hans endelige mål og som streber etter å følge den vei som til slutt leder hans Jeg til Den øverste ånd, enten han er kristen, muslim, jøde eller hva som helst annet, tilhører han utvilsomt folden til Sanatan Dharms – den uforanderlige og evige.

21. "Hvordan kan han, O Parth, som har bevissthet om den indre Sjel som er uforgjengelig, permanent, uten fødsel og uforanderlig, drepe eller få en annen til å drepe?"

Arjun tiltales som Parth fordi han har lagd en vogn av den jordlagde kropp og forbereder seg på å sikte seg inn mot Den øverste ånd. Mannen som vet at den legemliggjorte Sjel er uforgjengelig, permanent, hinsides fødsel og ikke-manifestert – hvordan kan han få andre til å drepe eller drepe selv? Å ødelegge det uforgjengelige er umulig. Og Jeget, som er hinsides fødsel, blir aldri født. Så hvorfor sørge over kroppen? Denne tanken er ytterligere utredet i det følgende verset:

वेदाविनाशिनं नित्यं य एनमजमव्ययम्।
कथं स पुरुषः पार्थ कं घातयति हन्ति कम्।। २१।।

22. "Som en mann som tar på seg nye plagg etter å ha kastet sine utslitte klær, kaster også det legemliggjorte Jeget de medtatte kroppene og vandrer inn i andre kropper som er nye."

Sjelen avviser kropper som er blitt herjet av alderdom eller en annen sykdom og iører seg ny klesdrakt akkurat som en mann kaster fra seg en gamle, slitte klær og tar på seg nye. Men hvis nye klær bare må til når stoffet i gamle klær er utslitt, hvorfor dør små barn?

Disse "plaggene" har til gode å vokse og utvikle seg. Det ble sagt litt tidligere at kroppen hviler i sanskar, inntrykkene fra handlinger som er utført i løpet av en tidligere eksistens. Når sanskarlageret er uttømt, kaster Jeget vrak på kroppen. Hvis sansaker bare er av to dagers varighet, vil kroppen være på randen av å dø den andre dagen. Hinsides sanskar er det ikke så mye som et livspust. Sanskar er kroppen, og Jeget iører seg en ny kropp ifølge hans sanskar. I Chandogya Uphanishad står det: "Et menneske er først og fremst hans vilje. Som hans vilje er i dette liv, slik blir han når han forlater det." Det er fastheten i et liv som bestemmer hva mannen kommer til å bli i det neste. Mennesket er altså født i kropper som formes av hans egen vilje. Døden er bare en fysisk forandring: Jeget dør ikke. Igjen understreker Krishn Sjelens uforgjengelighet.

23. "Dette Jeget kan ikke gjennomtrenges av våpen, ikke brennes av ild, ikke gjørs fuktig av vann og ikke tørkes ut av vind."

Våpen kan ikke kløyve Jeget. Ild kan ikke svi det. Han kan heller ikke fuktes av vann eller tørke inn av vind.

वासांसि जीर्णानि यथा विहाय नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि।
तथा शरीराणि विहाय जीर्णान्यन्यानि संयाति नवानि देही।। २२।।
नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः।
न चैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः।। २३।।

24. "Jeget, som ikke kan gjennomtrenges eller brennes eller fuktes eller tørkes, er uavbrutt, altgjennomtrengende, konstant, ubevegelig og evig."

Jeget kan ikke kuttes opp eller gjennomtrenges. Han kan ikke bli brent og ikke gjøres fuktig. Selv ikke hele firmamentet kan romme ham. Jeget er hevet over tvil, alltid frisk, allestedsnærværende, ubevegelig, konstant og evigvarende.

Arjun har erklært at familietradisjoner er evigvarende. Ifølge ham vil krigen altså ødelegge selve Sanatan Dharm. Men Krishn sier at dette er et eksempel på uvitenhet og påpeker at bare Jeget er evig. Hvis vi ikke vet hvordan vi skal realisere Jeget vårt og hans mål, har vi ingen anelse om Sanatan Dharm. India har betalt en høy pris for denne uvitenheten.

Det totale antall muslimske inntrengere som kom til dette landet i middelalderen, var omkring 12000. I dag har de formert seg til over 280 millioner. 12000 kunne rimeligvis ha vokst til noen få hundre tusen eller høyst 10 millioner. De kunne ikke ha formert seg til mer enn dette. Men antallet deres er nå over 280 millioner. Og er ikke flertallet av dem hinduer, våre egne trosfeller og brødre som brøt ut av folden på grunn av våre absurde tabuer om mat og berøring? Omvendelsen deres er faktisk et bevis på at vi i det store og hele har mistet kontakten med Sanatan Dharm. Sannheten er at ikke noe objekt i den materielle verden kan røre ved dette universelle, åndelige prinsipp. Det som har gjort at vi har mistet millioner av våre brødre, er ikke dharm, men bare noen tåpelige konvensjoner. Og de samme misoppfatningene må stå ansvarlig for vår forverrete livssituasjon, delingen av India og til og med for de alvorlige trusler mot vår nasjonale enhet og integritet som vi står overfor i dag.

अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च।
नित्य: सर्वगत: स्थाणुरचलोऽयं सनातन:।। २४।।

Det finnes utallige eksempler på hvordan vi har lidd på grunn av våre tanketomme skikker som ikke har noe med dharm å gjøre.

Før i tiden bodde 56 kultiverte Kshatriya-familier i en landsby i Hamipurdistriktet. Men i dag er de alle muslimer. Ble de tvunget til å omvende seg ved sverd og kanoner? Overhodet ikke. Det som egentlig skjedde, var dette. En natt gjemte et par mullaer seg i nærheten av den eneste brønnen i landsbyen fordi de visste at den første som kom til brønnen om morgenen, ville være karmkandi[8] Brahmin i landsbyen. Da han kom, grep mullaene ham og kneblet ham. Mens han så på, hentet de litt vann i brønnen, drakk noe av det og helte resten tilbake i brønnen igjen. De slapp også et delvis oppspist brød oppi brønnen. Brahimen så forferdet på dette, men han var hjelpeløs. Til slutt tok mullaene Brahimnen med seg og låste ham inne i huset sitt.

Dagen etter, da mullaene med foldede hender ba ham om å spise noe, for Brahminen opp og sa: ″Dere er Yavan[9] , og jeg er en Brahmin. Hvordan i all verden skal jeg kunne spise maten deres?″ Mullaene svarte: ″Min herre, vi trenger sårt til kloke menn som deg.″ Deretter ble Brahmin satt fri.

Han gikk tilbake til landsbyen sin og så at folk brukte brønnen som før. Som en botsøvelse begynte han å faste. Da folk spurte ham om grunnen, fortalte han dem at noen muslimer hadde klatret opp på den lave muren rundt brønnen, og at de også hadde tømt besmittet vann og kastet et bit delvis oppspist brød ned i den. Lamslått spurte landsbyfolket: ″Hva skal vi gjøre nå?″ Braminen svarte: ″Ingenting, for vi har mistet vår dharm.″

---

8 En ekspert på den delen av Ved som er knyttet til seremonielle handlinger og offerriter.

9 Opprinnelig betyr det greker (ioner), men brukes nå om en utlending eller ikke-hindu.

Folk hadde vanligvis ingen utdannelse på denne tiden. Ingen vet hvor lenge det er siden kvinner og de såkalte ″urørlige″ ble fratatt retten til å lære. Vaishya var overbevist om at deres eneste dharm var å tjene penger. Kshatriya var opptatt av de lovprisende sangene til trubadurene. Med det samme deres herrer og mestere lot sverdet lyne, begynte Dehlis trone å skjelv. Hvis ære kom av muskelkraft, tenkte Kshatriya, hvorfor skulle de studere og lære? Hva hadde de, våpensmedene, med dharm å gjøre? Dharm ble på denne måten et monopol for Brahminene. De var ikke bare opphavsmenn til religiøse lover og fortolkere av dem, de hadde også utnevnt seg selv til endelige dommere over det som var rett og galt, sant og falskt. Slik var landets moralske og åndelige forfall i middelalderen. I motsetning til dette hadde i oldtidens India ikke bare Brahminene, men medlemmer av alle klasser og også kvinner rett til å studere Ved. Vismenn fra forskjellige skoler skrev så de vediske versene og deltok i åndelige diskusjoner og debatter. Oldtidens indiske herskere straffet dem strengt som spredte forstillelse og unatur i dharms navn. De respekterte også andre religiøse skrifter enn deres egne.

Men i middelalderens India, da man var uvitende om Sanatan Dharm. Krøp Kshatriya i landsbyen i vår bedrøvelige historie en etter én inn i en krok som forskremte sauer og skalv av den utålelige pinen ved tanken på at de hadde mistet sin dharm. Noen av dem begikk til og med selvmord. Men det var selvfølgelig ikke å vente at alle skulle ta livet av seg. Men med sterk tro speidet de etter alternativer til deres feilslåtte tro. Den dag i dag feirer muslimene i Hamirpur-landsbyen bryllupene sine som hinduer. Først på slutten av seremonien hentes en mulla som utfører nikah-seremonien. Alle disse menneskene var en gang i tiden trofaste hinduer, og nå er alle sammen trofaste muslimer.

Katastrofen inntraff, som vi har sett, bare på grunn av den rådende hindu-oppfatningen at vannet deres var besmittet siden det var berørt av en muslim. De villfarne landsbyboerne var overbevist om at de hadde mistet sin dharm ved at de hadde drukket

besmittet vann. Det var altså dette dharm var blitt redusert til i middelalderens India. Den var blitt til noe i likhet med en plante med blader som tørker inn og faller av ved den miste berøring. Vi kaller denne planten Lajwanti (den sky). Bladene trekker seg sammen bare du rører ved dem, men de utvider seg og blir faste når du trekker hånden til deg. Det er stor synd at en plante får nytt liv med det samme hånden som berørte den trekkes unna, men Hamirpur-landsbyboernes dharm visnet så ugjenkallelig at den aldri kunne få nytt liv igjen. Deres dharm var død, og de hadde også for alltid mistet deres Ram, deres Krishn og deres Gud. Kreftene de hadde tatt for gitt, opphørte å eksistere for dem. Slik så de uvitende landsbyboerne på spørsmålet. Men sannheten er at kraften som var død, ikke var annet enn tåpelige skikker som folk hadde oppfattet som dharm på grunn av sin åndelige uvitenhet. Dharm beskytter oss og er derfor sterkere enn oss. Men mens selv den dødelige kropp trenger et våpen for å bli drept, ble den spesielle "dharm" til de godtroende hinduene ødelagt bare ved en berøring. Vi kan spørre oss hva slags dharm det var, for det er menneskeskapte skikker som dør, ikke det som er evig og uforanderlig.

Det som er evig, er så sterkt og uangripelig at våpen ikke kan trenge inn i det, ild kan ikke brenne det og vann kan ikke fukte det. Ingenting som hører hjemme i den materielle verden kan berøre det, for ikke å snakke om mat og drikke.

Endel slike misforståtte tradisjoner hadde også holdt seg til Arjuns tid, og han var åpenbart en av deres ofre. Med tårer i øynene jamrer han til Krishn om familieritenes og skikkenes evig preg. Krigen, sier han, kommer til å ødelegge Sanatan Dharm, og når den er gått tapt, vil alle familiemedlemmene uvegerlig havne i helvete. Det er tydelig at det Arjun snakker om, er utbredte oppfatninger i hans samtid. Det er derfor den åndelig opplyste Krishn motsier ham og påpeker at bare Jeget er evig. Hvis vi ikke kjenner veien til denne legemliggjorte Gud, er vi ikke innviet i Sanatan Dharms ånd. Når vi vet at dette uforanderlige, evige Jeget gjennomsyrer alt, hva bør vi se etter? Det er dette Krishn snakker om nå:

25. "Siden du vet at Jeget er ikke-manifestert, et ikke-objekt for sansene, ubegripelig fordi han er et ikke-objekt for sinnet og uforanderlig, (O Arjun), passer det seg ikke at du sørger (over ham)."

Sjelen er ikke-manifestert og ikke et objekt for sansene. Han kan ikke fattes av sansene. Han er til stede også når det er en tilknytning mellom sansene og deres objekter, men han kan ikke forstås. Han er hinsides tanken. Han er evig og han er nærværende også når sinnet og dets viljekraft består, men han er hinsides sansning, glede og tilgjengelighet. Så sinnet må holdes i tømme. Krishn har sagt til Arjun at det uvirkelige ikke har noen eksistens, og det virkelige er aldri ikke-eksisterende. Jeget er denne virkeligheten. Det er Jeget som er uforanderlig, konstant, evig og ikke-manifestert. De som kjenner essensen, har sett at Jeget er utstyrt med disse trekkene. Ikke lingvister eller de velstående, men bare seere har kjent Jegets unike særpreg. I kapittel 18 skal Krishn bekrefte at bare Den øverste ånd er virkelig. Ved å kontrollere sinnet ser tilbederen ham og blir ett med ham. I tilknytningsøyeblikket erkjenner han Gud, og i øyeblikket deretter blir hans egen sjel prydet med gudelignende trekk. Han ser da at dette Jeg er sant, evig og perfekt. Dette Jeget er hinsides tankens rekkevidde. Det er blottet for avvik og kalles uforanderlig. Krishn bruker så enkel logikk for å vise motsetningene mellom Arjuns tanker.

26. "Du burde ikke sørge, O mektig bevæpnede, selv om du tenker på ham (Jeget) som ustanselig født og ustanselig døende."

Arjun burde ikke sørge selv om han betrakter Jeget som konstant født og konstant døende.

अव्यक्तोऽयमचिन्त्योऽयमविकार्योऽयमुच्यते ।
तस्मादेवं विदित्वैनं नानुशोचितुमर्हसि ।। २५ ।।
अथ चैनं नित्यजातं नित्यं वा मन्यसे मृतम् ।
तथापि त्वं महाबाहो नैवं शोचितुमर्हसि ।। २६ ।।

27. ″Siden dette også beviser den sikre død til det som er født og den sikre død til det som dør, burde du ikke sørge over det uunngåelige.″

Også antakelsen om at Jeget er ustanselig født og ustanselig døende, slår bare fast at det fødte må dø og det døde må bli født. Arjun bør derfor ikke sørge over det som må være, for å sørge over noe som er uunngåelig, er å invitere enda en sorg.

28. ″Hvorfor sørge over materien, O Bharat (Arjun), når alle vesener, uten kropp før fødselen og uten kropp etter døden, ser ut til bare å ha en kropp mellom de to begivenhetene?″

Alle vesener er uten kropp før fødselen og også uten kropp etter døden. De kan ikke ses før fødselen og etter døden. Det er bare mellom fødsel og død at de ifører seg en kropp. Så hvorfor sørge fåfengt over denne forandringen? Men hvem kan se dette Jeget? Krishn svarer slik på dette spørsmålet:

29. ″Bare en seer betrakter Sjelen som et under, andre beskriver ham som et under og atter andre hører ham som et under. Men det er noen som hører ham, men likevel ikke kjenner ham.″

Krishn sa tidligere at bare opplyste, realiserte vismenn har sett Jeget. Nå forklarer han videre denne sjeldenheten. Bare en sjelden vismann ser Jeget, betrakter ham direkte og hører ham ikke bare. På samme måte snakker en annen vismann om hans substans.

जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च।
तस्मादपरिहार्येऽर्थे न त्वं शोचितुमर्हसि।। २७।।
अव्यक्तादीनि भूतानि व्यक्तमध्यानि भारत।
अव्यक्तनिधनान्येव तत्र का परिदेवना।। २८।।
आश्चर्यवत्पश्यति कश्चिदेनमाश्चर्यवद्वदति तथैव चान्य:।
आश्चर्यवच्चैनमन्य: श्रृणोति श्रुत्वाप्येनं वेद न चैव कश्चित्।। २९।।

Bare han som har sett Jeget, kan beskrive ham. Men en annen sjelden søkende hører ham som et under, for heller ikke å høre Jegets stemme er mulig for alle fordi dette er noe som er reservert for menn med høy åndelig tilknytning. Det finnes mennesker som hører Jeget, men likevel ikke kjenner ham fordi de ikke er i stand til å gå den åndelige vei. En mann kan lytte til utallige visdomsord og hårkløverier og være ivrig etter å skaffe seg den høyeste visdom. Men hans tilknytninger er besatt av en uimotståelig kraft, og bare etter en kort stund merker han at han igjen er opptatt av verdslige ting.

Til slutt kommer Krishn med dommen:

30. "Siden Jeget som bor i alle kropper, er uutryddelig, O Bharat, tjener det deg ikke til gode å sørge over levende vesener."

Arjun burde ikke sørge over levende vesener fordi Jeget, uansett i hvilken kropp han befinner seg i, verken kan drepes eller gjennombores. Tilbørlig forklart og behandlet med autoritet avsluttes påstanden om at "Jeget er evig" her.

Men på dette tidspunktet melder det seg et annet spørsmål. Hvordan skal man realisere og oppfylle Jeget? I hele Geeta antydes bare to framgangsmåter i denne forbindelsen, først "Den uselviske handlings vei" (Nishkam Karm Yog) og for det andre "Skjønnsomhetens vei". Den nødvendige handling for begge framgangsmåter er den samme. Yogeshwar Krishn understreker nødvendigheten av denne handlingen og sier:

31. "Også med tanke på din egen dharm er det uverdig av deg å frykte, for det finnes ingenting gunstigere for en Kshatriya enn en rettferdig krig."

Det er ikke bra for Arjun å nøle selv om han bare såvidt holder sin dharm innen synsvidde, for det finnes ikke noe større gode for en Kshatriya enn en fromhetens krig. Det er gjentatte ganger blitt

---

देही नित्यमवध्योऽयं देहे सर्वस्य भारत।
तस्मात्सर्वाणि भूतानि न त्वं शोचितुमर्हसि।। ३०।।
स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि।
धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्क्षत्रियस्य न विद्यते।। ३१।।

sagt at ”Jeget er uforanderlig”, at ”Jeget er evig” og at ”Jeget er den eneste vikelige dharm”. Hva er dette Jegets dharm (swadharm)? Jeget er den eneste dharm, men evnen til å engasjere seg i denne dharm varierer fra individ til individ. Denne evne som bunner i den enkeltes legning, er blitt kalt swadharm eller den iboende dharm.

Oldtidens vismenn delte inn vandrere på Jegets evige vei i fire klasser, Shudr, Vaishya, Kshatriy og Brahmin alt etter deres medfødte evner. I det første ferdighetsstadiet er alle søkende en Sudhr som betyr en som har manglende kunnskap. Han bruker timer på tilbedelse og gudsdyrkelse, men klarer ikke å bruke så mye som ti minutter av sin tid på en måte som er virkelig gunstig for hans åndelige søken. Han klarer ikke å skjære gjennom den illusoriske fasaden i den materielle verden. Å sitte hengiven ved føttene til en realisert vismann, en dyktig lærer, bidrar på dette stadiet til å rendyrke dydene i hans natur. Ved hjelp av dette forfremmes han til et søkernivå av Vaishya-klassen. Han erkjenner gradvis at Jegets ferdigheter er de eneste sanne ferdigheter, og han blir flink til å gripe og beskytte sansene sine. Lidenskap og vrede er skjebnesvangert for sansene, mens skjønnsomhet og forsakelse beskytter dem. Men de er i seg selv ute av stand til å uskadeliggjøre frøene i den materielle verden. Gradvis, etter hvert som den tilbedende gjør ytterligere framskritt, blir hans hjerte og sinn sterke nok til å hugge seg gjennom naturens tre egenskaper. Dette er den medfødte kvalitet Kshatriy. På dette tidspunktet får den tilbedende evnen til å ødelegge naturens verden og dens perversiteter. Dette er altså tidspunktet da krigen begynner. Gjennom ytterligere raffinement etter dette, blir den tilbedende langsomt opphøyd til Brahmin-kategorien. Noen av dydene som nå vokser i den søkende, er kontroll over sinnet og sansene, uopphørlig kontemplasjon, enkelhet, sansning og kunnskap. Ved langsomt å perfeksjonere disse kvalitetene når han til slutt fram til Gud, og på dette stadiet slutter han også å være en Brahmin.

Ved en ofring utført av Janak, konge av Videh, svarte Maharashi Yagnvalkya på spørsmål fra Ushast, Kahol, Aruni, Addalak og Gargi, og sa at en Brahmin er en som har oppnådd direkte realisering av Jeget. Det er Jeget som har tilhold i denne verden og den høyere verden og i alle vesener, som styrer alt innenfra. Jeget er den indre hersker. Solen, månen, Jorden, vannet, eteren, ilden, stjernene, verdensrommet, himmelen og hvert eneste øyeblikk av tiden – står under Jegets myndighet. Dette legemliggjorte Jeget, som kjenner og kontrollerer sinnet og hjertet innenfra, er udødelig. Han er den uutryddelige virkelighet (Akshar), og alt som ikke er Jeget, blir ødelagt. Han som i denne verden kommer med offergaver, utfører offerhandlinger, praktiserer askese, kanskje i mange tusen år, men uten bevissthet om denne realiteten, oppnår lite. Alle hans offer og botsøvelser er forgjengelige Han som forlater dette liv uten å kjenne det uutryddelige, er som en elendig gnier. Men han som dør med kunnskap om virkeligheten, er en Brahmin.[10]

Arjun er Kshatriy-tilbeder. Ifølge Krishn finnes det ingen gunstigere vei for en slik søkende enn krig. Spørsmålet er: hva menes med uttrykket Kshatriy? Vanligvis, i sosiale sammenhenger, oppfattes det som et uttrykk på linje med Brahmin, Vaishya og Shudr som er benevnelser på "kaster" som bestemmes av fødsel. Disse fire utgjør det som er kjent som det firfoldige varn. Men at dette ikke var den opprinnelige hensikten bak foranstaltningen, er tydelig ut fra det Geeta har å si om den iboende legningen til Kshatriy. Her demonstrerer Krishn bare en Kshatriys plikt. Problemet, nemlig hva varn er, og hvordan et menneske med underlegen varn ved sin atferd gradvis kan heve seg opp til en høyere klasse, blir gjentatte ganger tatt opp og finner sin løsning helt på slutten av det hellige verk.

Krishn sier at han har skapt fire varn. Delte han med dette menneskene inn i fire klasser? Selv sier han at det ikke var slik. Han har bare delt handlinger inn i fire kategorier ifølge de medfødte egenskapene. Dermed må vi finne ut hva denne handlingen består

---

10 Upanishad Brihadaranyak.

i som er blitt delt på denne måten. Egenskaper er variable. Den korrekte tilbedelsesmåten kan opphøye den enkelte fra den laveste uvitenhet til lidenskap og moralsk blindhet og videre til dyd eller kvaliteten godhet. Gjennom gradvis kultivering av den iboende egenskap kan ethvert individ utvikle seg til en Brahmin. Han er da besatt av alle kvaliteter som er viktige for å kunne knytte seg til og bli forent med Den øverste Ånd.

Krishn hevder dette selv om den iboende evnen som et menneske deltar med i denne dharm, ligger på et uvitende Shudr-nivå, er det gunstig i høyeste forstand fordi dette er startpunktet hvor han kan begynne på veien mot rendyrking av Jeget. Men den tilbedende ødelegges hvis han etterligner framgangsmåten til de høyere klassene. Arjun er en tilbedende av Kshatriy-klassen. Det er derfor Krishn pålegger ham å huske sin evne til å føre krig, for gjennom den vil ha vite at ubesluttsomhet og sorg er ham uverdig. Det finnes ingen bedre oppgave enn denne for en Kshatriy. Yogeshwar klargjør dette punktet ytterligere og sier:

32. "Velsignet i høyeste grad, O Parth, er den Kshatriy som uten å søke kommer inn i en slik krig som er som en åpen dør til himmelen."

Den perfekte skarpskytter Arjun har lagd en vogn av den forgjengelige kropp. Bare de heldigste blant Kshatriy får en mulighet til å kjempe i en rettferdig krig som gir de kjempende en åpen port inn i himmelen. Den tilbedende i Kshatriy-klassen er sterk nok til å undertrykke alle de tre egenskapene ved det materielle. Døren til himmelen står åpen for ham fordi han har lagret en mengde guddommelige skatter i sitt hjerte. Han er kvalifisert til å nyte en himmelsk eksistens. Dette er den åpne veien til himmelen. Bare de heldige blant Kshatriy, de som har evnen til å føre krig, er i stand til å kjenne betydningen av den ustanselige kampen som foregår mellom ånd og materie.

यदृच्छया चोपपन्नं स्वर्गद्वारमपावृतम्।
सुखिन: क्षत्रिया: पार्थ लभन्ते युद्धमीदृशम्।। ३२।।

Det finnes kriger i verden. Folk samler seg et sted og slåss. Men selv ikke seierherrene i disse krigene klarer å sikre en varig seier. Disse krigene er egentlig bare handlinger for å få tilfredsstillelse ved bevisst å påføre skade som gjengjeld for påførte skader – altså rene hevnhandlinger. Jo mer et menneske undertrykker andre, desto mer blir han til slutt undertrykt selv. Hva slags seier er dette der det bare finnes sanseødeleggende sorg? Og til slutt blir kroppen også ødelagt. Den virkelig gunstige krigen er konflikten mellom ånd og materie, for en enkelt erobring i denne krigen fører til at Jeget dominerer over materien. Dette er en erobring som ikke gir mulighet til et senere nederlag.

33. "Og hvis du ikke engasjerer deg i en rettferdig krig, vil du miste Jegets dharm og herlighet og gjøre deg skyldig i synd."

Hvis Arjun ikke kjemper i denne krigen mellom ånd og materie som kan gi ham adgang til Den øverste ånd – til den uforanderlige, evige dharm, fratas han sin iboende evne til å handle og kjempe og blir sittende fast i en sump av fødsel og død og vanære. Krishn forklarer så særpreget i denne vanæren:

34. "Og alle vil for bestandig snakke om din vanære, og en slik vanære er verre enn selve døden for en mann av ære."

Folk vil lenge snakke nedsettende om Arjuns manglende mandighet. Også i dag huskes vismenn som Vishwamitr, Parasher, Nimi og Shringi mest for sine forsyndelser mot rettskaffenhetens vei. De tilbedende preger altså sin dharm. De tenker på hva andre kommer til å si om dem. Slike tanker er til hjelp i prosessen med åndelig søken. Den er drivkraften for å holde ut i letingen etter den endelige virkelighet. Den gir også støtte et visst stykke av den åndelige vei. Vanære er enda verre enn døden for ærbare menn.

अथ चेत्त्वमिमं धर्म्यं संग्रामं न करिष्यसि।
ततः स्वधर्मं कीर्तिं च हित्वा पापमवाप्स्यसि।। ३३।।
अकीर्तिं चापि भूतानि कथयिष्यन्ति तेऽव्ययाम्।
सम्भावितस्य चाकीर्तिर्मरणादतिरिच्यते।। ३४।।

35. ″Også de store krigerne som har høye tanker om deg, vil da håne deg fordi du har snudd ryggen til krigen på grunn av frykt.″

De mektige krigerne, som Arjun faller i unåde hos, vil tro at han har trukket seg tilbake fra krigen på grunn av feighet. Hvem er disse andre store krigerne? Også de er søkende som sliter seg fram på veien til åndelig realisering. De andre formidable krigerne som er motstandere av dem, er tvert imot preget av sanselige nytelser, sinne, grådighet og tilknytninger som trekker den tilbedende med like stor målbevissthet mot uvitenhet. Arjun blir vanæret av nettopp dem som nå respekterer ham som en verdig søkende. Bortsett fra dette –

36. ″Det kan ikke tenkes noe mer smertefullt for deg enn nedsettende og usømmelige ord som dine motstandere sier om din tapperhet.″

Arjuns fiender kommer til å baktale ham og si ting om ham som aldri skulle vært sagt. En enkelt feil er nok til å utløse et skred av ukvemsord fra alle kanter. Også ord som ingen burde ta i munnen, blir uttalt. Kan det finnes en større sorg enn å være gjenstand for en slik bakvaskelse? Derfor sier Krishn til Arjun:

37. ″Gå til krigen med beslutsomhet, for hvis du dør i den, vil du nå himmelen, og hvis du vinner, vil du oppnå den høyeste herlighet.″

Hvis Arjun mister livet i krigen, vil han komme til himmelen hos den uforgjengelige Gud. Impulsene som styrer den enkelte mot

---

भताद्रणादुपरतं मंस्यन्ते त्वां महारथा:।
येषां च त्वं बहुमतो भूत्वा यास्यसि लाघवम्।। ३५।।
अवाच्यवादांश्च बहून् वदिष्यन्ति तवाहिता:।
निन्दन्तस्तव सामर्थ्यं ततो दु:खतरं नु किम्।। ३६।।
हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम्।
तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय युद्धाय कृतनिश्चय:।। ३७।।

den materielle verden som er utvendig i forhold til Jeget, vil bli svekket. Og hjertet hans vil så strømme over av de guddommelige kvalitetene som setter den enkelte i stand til å virkeliggjøre Den øverste ånd. Men hvis han skulle vinne, vil han oppnå forsoningens tilstand, den edleste prestasjon. Krishn oppfordrer derfor Arjun til å vise besluttsomhet og forberede seg på krig.

Versene vi tar for oss her, blir vanligvis forstått slik at hvis Arjun dør i krigen, blir hans privilegium å leve i himmelen, men hvis han seirer, vil han bli belønnet med gleden ved jordiske nytelser. Men vi må ikke glemme at Arjun har sagt til Krishn at verken i et rike som består av alle tre verdener eller i et Indr-lignende overherredømme over guder, øyner han hva som kan lindre sorgen som bryter ned sansene hans. Hvis han bare kan oppnå alt dette, vil han ikke kjempe for noen pris. Like fullt oppfordrer Krishn ham til å kjempe. Hvilken større belønning enn dominans over Jorden i tilfelle seier og himmelske gleder i tilfelle nederlag lover Krihsn Arjun for å få ham til å kjempe? Arjun er egentlig en elev som tar sikte på sannheten og fortrinnligheten som ligger hinsides jordiske og himmelske gleder. Krishn, den dyktige lærer, vet dette og forteller ham at tiden som er tildelt kroppen hans, løper ut i løpet av krigen, og hvis han ikke klarer å nå sitt mål, vil han, gjennomsyret av guddommelige rikdommer, oppnå en eksistens i Swar, den uforanderlige og evige. Hvis han på den annen side lykkes i kampen mens hans forgjengelige kropp fortsatt er i live, vil han oppnå subtiliteten til Gud og dermed nå den høyeste herlighets tilstand. Han blir altså en vinner uansett: hvis han vinner, når han den høyeste tilstand, og hvis han taper, vil han få en bolig i himmelen og nyte himmelske gleder. Det er fortjeneste i seier, og det er også fortjeneste i nederlag. Poenget gjentas:

38. "Du vil ikke utsette deg for synd hvis du kjemper i krigen, og seier og nederlag, fortjeneste og tap, lykke og sorg behandles likt."

सुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ।
ततो युद्धाय युज्यस्व नैवं पापमवाप्स्यसि।। ३८।।

Krishn råder Arjun til å betrakte lykke og sorg, fortjeneste og tap, seier og nederlag med samme sinn og gjøre seg klar til krig. Hvis han deltar i krigen, vil han ikke gjøre seg skyldig i synd. Han vil oppnå en sublim tilstand, den mest verdifulle eiendom det er mulig for et menneske å ha, hvis han skulle seire, og oppnå guddommelighet hvis han skulle tape. Arjun bør derfor overveie grundig sine fortjenester og tap og forberede seg på krig.

39. ″Denne kunnskapen som jeg har meddelt deg, O Parth, har forbindelse med Gyan Yog, Kunnskapens Yog, Den uselviske handlingens vei, som du på en vellykket måte kan bruke til å kutte over handlingens lenker og handlingens konsekvenser (karm).″

Krish forteller Arjun at kunnskapen han har snakket om, har forbindelse med Kunnskapens vei. Hva går denne kunnskapen ut på bortsett fra at Arjun bør kjempe? Innholdet i Skjønnsomhetens vei eller Kunnskapens vei er bare at hvis vi kjemper i tråd med vår legning etter en omhyggelig vurdering av vår kapasitet foruten utsiktene til fortjeneste og tap, vil vi oppnå tilstanden med endelig lykksalighet hvis vi vinner, og en himmelsk, gudelignende eksistens selv om vi blir beseiret. Det venter utbytte i begge tilfeller. Hvis vi ikke handler, vil andre snakke nedsettende om oss og mene at vi har trukket oss tilbake som kujoner. Vi blir vanæret. Så å fortsette på handlingens vei med en omhyggelig forståelse for ens medfødte natur er i seg selv Kunnskapens og Skjønnsomhetens vei.

Vi støter vanligvis på den misforståelsen at det ikke er nødvendig å utkjempe noen krig på Kunnskapens vei. Det blir sagt at kunnskap ikke innebærer handling. Vi tenker i vår forfengelighet: ″Jeg er ren.″ ″Jeg er opplyst.″ ″Jeg er en del av Gud selv.″ Vi aksepterer som en grunnsetning at fortreffelighet avler fortreffelighet og sitter passive. Men dette er ikke Kunnskapens vei ifølge Yogeshwar Krishn. ″Handlingen″ som må utføres når vi følger Kunnskapens vei, kan

---

एषा तेऽभिहिता सांख्ये बुद्धिर्योगे त्विमां श्रृणु।
बुद्ध्या युक्तो यया पार्थ कर्मबन्धं प्रहास्यसि।। ३९।।

sammenlines med den som må utføres i Den uselviske handlingens vei. Den eneste forskjellen på de to veiene er holdningen. Mannen som følger Kunnskapens vei, handler med en egnet evaluering av sin situasjon med selvsikkerhet, mens mannen som slår inn på Den uselviske handlingens vei, handler også, men stoler på den tilbedte Guds nåde. Handling er en fundamental forutsetning for begge veier, og i hver av dem er handlingen den samme selv om den må utføres på to forskjellige måter. Holdningen bak handlingen i de to veiene er forskjellige.

Krishn ber altså Arjun høre på ham når han snakker om den uselviske handlingens vei. Når han utnytter den, kan han på en effektiv måte ødelegge handlingens bånd og dens konsekvens. Her har Yogeshwar for første gang snakket om karm men uten å gå nærmere inn på hva den er. I stedet for å dvele ved handlingens natur, beskriver han dens karakteristiske trekk.

40. "Siden uselvisk handling verken sliter ut frøet den sprang ut av eller får noen negative konsekvenser, kan til og med en delvis iakttagelse av denne dharm frigjøre fra den forferdelige redsel (ved gjentatt fødsel og død)."

I utførelsen av handling uten å trakte etter fruktene av den, er den første impuls eller frøet ikke ødelagt. Den fører heller ikke til noen ondskap. Selv om det bare dreier seg om få uselviske handlinger, frigjør de oss fra den store redsel ved fødsel og død. Det gjør det nødvendig å tenke gjennom en slik handlings særpreg og gå i det minste noen få skritt på denne veien. Tilbedere som har gitt avkall på forfengeligheten ved jordiske besittelser, har gått denne veien, men det kan også de som har en tilværelse som familiefedre. Krishn sier til Arjun at han bare skal så frøet, for frøet blir aldri ødelagt. Det er ingen kraft i naturen, ingen våpen som kan ødelegge det.

नेहाभिक्रमनाशोऽस्ति प्रत्यवायो न विद्यते।
स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य त्रायते महतो भयात्।। ४०।।

Den materielle verden kan bare dekke det til midlertidig og gjemme det en stund, men kan ikke utslette den innledende inspirasjonen, frøet, til handlingen som består i en åndelig fullendelse.

Ifølge Krishn kan selv de groveste syndere utvilsomt komme seg over på den andre siden ved hjelp av kunnskapens bro. Han mener presis dette når han sier at når frøet til uselvisk handling nettopp er sådd, er det uutslettelig. Det får ikke engang noe negativt resultat fordi det ikke forlater oss midtveis etter å ha vist oss hvordan vi kan komme videre mot åndelig tilknytning. Selv om vi oppgir det, arbeider det standhaftig videre mot vår endelige frigjøring. Dette er grunnen til at uselviske handlinger, også de aller minste, frigjør fra den store redsel fødsel og død. Når det først er plantet, også etter gjentatte fødsler, vil frøet som er en slik handling føre oss til erkjennelse av Gud og også til løsrivelse fra gleder og smerte. Spørsmålet er hva vi må gjøre hvis vi velger Den uselviske handlingens vei.

41. "På denne lykkebringende vei, O Kurunandan (Arjun), er det målbevisste sinn ett, men den ignorantes sinn er splittet og mangfoldig."

Sinnet som er seriøst og fast orientert mot uselvisk handling, er ett, og resultatet er også ett. Åndelig fullendelse er den eneste sanne fullendelse. Den gradvise erkjennelsen av denne ferdigheten etter kamp mot den materielle verden, er et tiltak. Dette tiltaket og resolutt handling med et enkelt mål er også ett og det samme. Men hva med dem som hevder at det finnes mer enn én handlingsmåte? Etter Krishns syn er de ikke sanne tilbedere. Sinnene til slike mennesker er uendelig splittet, og det er derfor de maner fram uendelig mange måter.

व्यवसायात्मिका बुद्धिरेकेह कुरुनन्दन।
बहुशाखा ह्यनन्ताश्च बुद्धयोऽव्यवसायिनाम्।। ४१।।

42-43. "Begjærredne mennesker, O Prath, som er henfalne til å lytte til vediske løfter om belønninger for handling, som tror at å oppnå himmelen er det høyeste mål ved midlertidig fødsel og dens aktiviteter og som sier pretensiøse ord for å beskrive de mange riter og seremonier som de tror befordrer oppnåelsen av verdslige gleder og makt, er uvitende og blottet for skjønnsomhet.»

Sinnene til slike mennesker er oversådd med endeløse uoverensstemmelser. Begjærlige og knyttet til fristende løfter i vediske vers betrakter de himmelen som det mest sublime mål, og de tror ikke på noe ut over dette. Slike vitende mennesker utarbeider ikke bare tallrike riter og seremonier som de forventer skal gi belønninger som den neste fødselen, sanselige gleder og verdslig dominans, men uttrykker seg i et blomstrende og affektert språk. For å si det på en annen måte – sinnene til mennesker uten skjønnsomhet, har uendelig mange oppdelinger. De er henfalne til forordninger som lover handlingens frukter og godtar løftene i Ved som endelige og autoritative. De betrakter himmelen som det høyeste mål. Siden sinnene deres er splittet av mange forskjeller, finner de på mange måter å tilbe på. De snakker om Gud, men bak dekket av hans navn bygger de opp en vrimmel av rituelle seremonier. Men er ikke disse aktivitetene en form for handling? Krishn benekter at disse aktivitetene er sann handling. Hva er så sann handling? På dette stadiet står spørsmålet fortsatt ubesvart. Inntil videre slår Krishn bare fast at uvitende sinn er splittede sinn, og derfor formulerer de et ubegrenset antall riter og seremonier som ikke er virkelig handling. De nøyer seg ikke med å forklare dem, men uttrykker dem også i et bilderikt språk. La oss nå se på virkningene av alt dette.

यामिमां पुष्पितां वाचं प्रवदन्त्यविपश्चित:।
वेदवादरता: पार्थ नान्यदस्तीति वादिन:।। ४२।।
कामात्मान: स्वर्गपरा जन्मकर्मफलप्रदाम्।
क्रियाविशेषबहुलां भोगैश्वर्यगतिं प्रति।। ४३।।

44. "Gledet av dekorative ord og knyttet til verdslige gleder og dominans har mennesker uten skjønnsomhet ubesluttsomme sinn."

Sinn som er påvirket av de fristende ordene til slike mennesker, er også fordervet, og klarer heller ikke å oppnå noe verdifullt. Mennesker med sinn som begeistres av slike ord og som er knyttet til sanselig glede og midlertidig makt, har mistet sin evne til å handle. De har ingen besluttsomhet til å utføre virkelige handlinger som er en forutsetning for kontemplasjonen ved gudsdyrkelsen.

Men hvem er det som låner øre til disse ukloke menneskene? I stedet for å kjenne det indre Jeget og Den ytre øverste ånd, er dette dem som er henfalne til sanselige gleder og midlertidig makt. Sinnene til slike mennesker mangler vilje til å utføre handlingen som skal til for den endelige forening med Den øverste ånd.

Hva er egentlig meningen med påstanden om at de også tar feil som er blinde hengivne overfor vediske erklæringer? Krishn sier om dette:

45. "Siden hele Ved, O Arjun, bare setter søkelyset på de tre egenskaper, bør du heve deg over dem, være fri for motsigelser som lykke og sorg, hvile ved det som er konstant og være bekymringsløs for det du ikke har foruten å beskytte det du har for å kunne vie deg til det indre Jeget."

Ved setter bare søkelyset på tre genskaper ved naturen. De vet ingenting om det som finnes i tillegg til dem. Så Arjun bør gå lenger enn til handlingens sfære som er fastsatt av Ved. Hvordan kan dette gjøres? Krishn råder Arjun til å frigjøre seg fra konfliktene mellom

---

भोगैश्वर्यप्रसक्तानां तयापहृतचेतसाम्।
व्यवसायात्मिका बुद्धिः समाधौ न विधीयते।। ४४।।
त्रैगुण्यविषया वेदा निस्त्रैगुण्यो भवार्जुन।
निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थो निर्योगक्षेम आत्मवान्।। ४५।।

glede og sorg, konsentrere seg om den uforanderlige virkeligheten og verken trakte etter det uoppnådde eller det oppnådde. På denne måten kan han vie seg helt til det iboende Jeget. På denne måten kan han heve seg over Ved. Men finnes det noen presedens for at noen har gått lenger enn dem? Krishn sier at når et menneske transcenderer Ved, blir han stående ansikt til ansikt med Den øverste ånd, at mannen som er ham bevisst, er en sann Vipr, en Brahmin.

46. "Etter den endelige syndsforlatelsen trenger ikke et menneske Ved på samme måten som vi ikke trenger en dam der det er et uendelig hav."

Når et menneske er omgitt av havet på alle kanter, har han ikke bruk for en dam. På samme måte har en Brahmin som har fått kunnskap om Den øverste ånd ikke bruk for Ved. Det betyr at den som kjenner Gud, transcenderer Ved, og dette mennesket er en Brahmin. Derfor råder Krishn Arjun til å heve seg over Ved og bli en Brahmin.

Arjun er en Kshatriy, og Krishn oppfordrer ham til å bli en Brahmin. Brahmin og Kshatriy er blant annet navn på kvaliteter som er iboende i tilbøyelighetene til ulike varn (eller det som vanligvis kalles kaster). Men varn-tradisjonen er opprinnelig, som vi allerede har sett, mer handlingsorientert enn en sosial ordning bestemt av fødsel. Hvilken bruk har han for en liten dam som kan benytte seg av de krystallklare strømmene i Ganga? Enkelte bruker en dam til renselse, mens andre vasker kveget sitt i den. En vismann som har kjent Gud ved direkte sansning, har samme slags bruk for Ved. De er utvilsomt nyttige. Ved er til for de som henger etter. Ytterligere belysning av problemet begynner fra dette punktet. Senere forklarer Krishn forsiktighetsreglene som må følges i utførelsen av handling.

यावानर्थ उदपाने सर्वत: संप्लुतोदके।
तावान्सर्वेषु वेदेषु ब्राह्मणस्य विजानत:।। ४६ ।।

47. ”Siden du bare er berettiget til utførelsen av handling, men aldri til fruktene av den, bør du verken trakte etter belønninger for handlinger eller bli fristet til passivitet.”

Arjun, sier Krishn, har rett til handling, men ikke til dens resultateter. Så Arjun bør overbevise seg selv om at handlinges frukter rett og slett ikke eksisterer. Han bør ikke begjære disse fruktene, og han bør heller ikke bli desillusjonert når det gjelder handling.

Hittil har Krishn først brukt uttrykket ”handling” (karm betyr både handling og dens konsekvenser) i det 39. vers i kapitlet, men han har ikke indikert hva denne karm er og hvordan den skal utføres. Men han har beskrevet dens karakteristiske trekk.

a) Han har fortalt Arjun at ved utførelsen av handling blir han frigjort fra handlingens bånd.
b) Han har så sagt at frøet eller den første impuls til handling er uforgjengelig. Når den først er satt i gang, har naturen ingen mulighet til å ødelegge den.
c) Det er, har Arjun fått høre, ikke den minste feil i denne handlingen, for den forlater oss aldri der vi befinner oss midt i fristelsene ved himmelske gleder og verdslig overflod.
d) Utførelse av denne handlingen, selv i små proporsjoner, kan frigjøre oss fra den store frykt ved fødsel og død.

Men som det går fram av oppsummeringen over, har Krishn hittil ikke definert handling. Når det gjelder måten å gjøre det på, har han sagt i det 41. vers:

e) Sinnet som har bestemt seg for å gjennomføre denne handlingen, er bare ett, og måten å gjøre det på er også bare én. Betyr så dette at mennesker som er engasjert i mangfoldige aktiviteter, egentlig ikke engasjerer seg i gudsdyrkelsen? Ifølge Krishn er aktivitetene til slike mennesker ikke handling.

कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन।
मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि।। ४७।।

Han forklarer hvorfor det er slik og legger til at sinnene til mennesker uten skjønnsomhet er sønderrevet av endeløse oppdelinger, og på grunn av dem har de en tendens til å finne på og utbrodere et ubegrenset antall riter og seremonier. De er altså ikke sanne gudsdyrkere. De bruker pretensiøst og utstaffert språk for å beskrive disse ritene og seremoniene. Dette menneskets sinn blir derfor forgiftet når han forledes av sjarmen i ordene deres. Den forordnede handling er derfor bare én, selv om vi ennå ikke er blitt fortalt presist hva den består i.

I det 47. vers har Krishn fortalt Arjun at han har rett til handling, men ikke dens frukter. Arjun bør derfor ikke trakte etter disse fruktene. Samtidig bør han ikke miste troen på utførelsen av handlinger. Med andre ord – han bør hele tiden være hengivent engasjert i utførelsen. Men Krishn har ennå ikke sagt hva denne handlingen består i. Vanligvis fortolkes verset slik: Gjør hva du vil, men trakt ikke etter fruktene av det. Dette er, sier de som tolker verset slik, hva uselvisk handling dreier seg om. Men faktisk har Krishn hittil ikke fortalt oss hva denne handlingen består i som det kreves av menneskene at de utfører. Han har hittil tatt for seg særtrekkene i detalj, hva utbyttet er og forsiktighetsreglene som bør tas i løpet av utførelsen. Men spørsmålet om hva uselvisk handling egentlig er, er så langt ubesvart. Det besvares faktisk først i kapitlene 3 og 4.

Igjen vender Krishn tilbake til det han allerede har sagt:

48. "Sinnslikevekten som oppstår av fordypelse i utførelsen av handling etter å ha gitt avkall på tilknytning og være avbalansert i forhold til suksess og fiasko har, O Dhananjay (Arjun), fått navnet yog."

योगस्थ: कुरु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा धनंजय।
सिद्ध्यसिद्ध्यो: समोभूत्वा समत्वं योग उच्यते।। ४८।।

Mens Arjun hviler i yog, ikke lar seg forblinde av verdslige bånd og ser på suksess og fiaskoer med samme sinn, bør han skride til handling. Men hvilken handling? Krishns budskap er at mennesker bør utføre uselviske handlinger. Sinnslikevekt er det som kalles yog. Sinnet i likevekt er preget av sinnsro. Grådighet ødelegger denne sinnsroen, og det samme gjør ønsker om handlingens frukter. Men samtidig bør det ikke være noen svekkelse i troen på utførelsen av handlingen. Når vi kaster vrak på tilknytning til alle ting, både de sette og usette, og unngår bekymring for oppnåelse og ikke-oppnåelse, bør vi holde oppmerksomheten festet på yog, disiplinen som forener den individuelle Sjel med Den øverste ånd og fører et liv med energiske handlinger.

Yog er altså et kulminasjonsstadium. Men det er også et innledende stadium. I starten bør vi ha blikket festet på målet. Det er av denne grunn at vi bør konsentrere oss om yog. Sinnslikevekt kalles også yog når sinnet ikke kan forstyrres av fiasko og suksess og ingenting kan ødelegge denne likevekten. Da er det i en yogtilstand. Da kan det ikke beveges av lidenskaper. En slik sinnstilstand setter Sjelen i stand til å identifisere seg med Gud. Dette er enda en grunn til at denne tilstanden kalles Samattwa Yog, disiplinen som gjør at sinnet er fylt av ro. Siden det i en slik sinnstilstand er fullkommen fornektelse av begjær, kalles den også Den uselviske handlingens vei (Nishkam Karm Yog). Siden den krever av oss at vi utfører handlinger, kalles den også Handlingens vei (Karm Yog). Siden den forener Jeget med Den øverste ånd, kalles den yog. Det er nødvendig å huske at både suksess og fiasko bør betraktes med sinnslikevekt, at det ikke bør forekomme noen fornemmelse av tilknytning og at det ikke er noe ønske om belønning etter handlingen. Det er på denne måten at Den uselviske handlingens vei og Kunnskapens vei er den samme:

49. ″Søk tilflukt i sinnslikevektens vei (yog), Dhananjay, for handling med ønske om handlingens frukter er svært underlegen i forhold til skjønnsomhetens vei, og de er virkelig fattigslige som motiveres av trang (til belønninger).″

Begjærlig handling er langt fra og underlegen i forhold til Skjønnsomhetens vei. De som trakter etter ros er elendige mennesker, onde og blottet for dømmekraft. Arjun bes derfor om å finne ly i den sinnslikevektige Kunnskapens vei. Selv om Sjelen belønnes med det han trakter etter, må han iføre seg en kropp for å nyte den. Så lenge prosessen med ankomst og avgang, fødsel og død varer, hvordan kan det forekomme en endelig forsoning? En søkende bør ikke engang ønske seg syndsforlatelse, for syndsforlatelse er total frihet fra lidenskaper. Å tenke på å skaffe seg belønninger forstyrrer gudsdyrkelsen. Hvorfor bør han nå fortsette oppgaven med å meditere om Gud? Han går seg vill. Så yog bør iakttas med perfekt sinnsro.

Krishn beskriver Kunnskapens vei (Gyan-Karm-Sanyas Yog) også som Buddhi eller Sankhya Yog. Han sier til Arjun at han har forsøkt å opplyse ham om ″skjønnsomhetens″ preg i forhold til Kunnskapens vei. Egentlig er den eneste forskjellen mellom de to et spørsmål om holdning. I den ene må man bare gå videre etter å ha undersøkt grundig de konstruktive og negative sidene ved foretakendet, mens i det andre må sinnsroen bevares. Derfor er den også kalt Sinnsroens og skjønnsomhetens vei (Samattwa-Buddhi Yog). På grunn av dette og fordi mennesker som har et ønske om belønninger er redusert til ynkelig elendighet, rådes Arjun til å søke ly i Kunnskapens vei.

दूरेण ह्यवरं कर्म बुद्धियोगाद्धनंजय।
बुद्धौ शरणमन्विच्छ कृपणा: फलहेतव: ।। ४९ ।।

50. "Når Sjelen er utstyrt med sinnslikevekt, fornekter den både fortjenstfulle og onde gjerninger i denne verden, kunsten å handle med sinnsro er yog, og å klare å mestre likevektens og skjønnsomhetens vei er Samattwa Yog."

Stoiske sinn gir opp både det hellige og det syndefulle i selve dette livet. De legger seg til en distansert holdning til begge deler. Derfor bør Arjun strebe etter sinnslikevekten som hentes fra Kunnskapens vei. Yog er evnen til å handle med sinnsro.

To holdninger til handling består i verden. Hvis mennesker utfører et arbeid, vil de gjerne ha fruktene av dette arbeidet. Hvis det ikke finnes noen belønning, vil de kanskje ikke arbeide. Men Yogeshwar Krishn betrakter en slik handling som trelldom og slår fast at tilbedelse av den ene Gud er den eneste verdifulle handling. I dette kapitlet har han bare nevnt handling. Definisjonen er gitt i det niende vers i kapittel 3, og særpreget tas grundig opp i kapittel 4. I verset som vi snart skal sitere, går evnen til å handle frigjort fra verdslige skikker ut på at vi bør utføre handlinger og gjøre det med hengivenhet, men samtidig med frivillig fornektelse av alle krav på fruktene. Men det er bare naturlig å være nysgjerrig på hva som kommer til å skje med disse fruktene. Men det er selvfølgelig ingen tvil om at uselviske handlinger er den rette handlemåten. Hele energien til den tilbedende uten ønsker er rettet mot handlingen hans. Det er meningen at menneskekroppen skal tilbe Gud. Men samtidig vil man gjerne vite om man alltid må fortsette å handle eller om den utførte handlingen vil føre til et eller annet resultat. Krishn tar nå for seg dette problemet:

बुद्धियुक्तो जहातीह उभे सुकृतदुष्कृते।
तस्माद्योगाय युज्यस्व योगः कर्मसु कौशलम्।। ५०।।

51. "Kloke mennesker, som er dyktige i likevektens og skjønnsomhetens vei og som fornekter alle ønsker om fruktene av handlingen deres og som dermed frigjøres fra fødselens trelldom, oppnår en ren, udødelig tilstand."

Kloke mennesker som er utstyrt med skjønnsomhetens yog, avstår fra fruktene etter deres handling og frigjøres fra fødselens og dødens trelldom. De oppnår den rene, udødelige tilstand med enhet med Gud.

Anvendelse av intellekt kategoriseres her i tre typer. Først ved skjønnsomhetens vei (i versene 31-39). Dette gir to resultater: Guddommelige rikdommer og endelig lykksalighet. For det andre ved uselvisk handling (i versene 39-51) som bare har én konsekvens – frigjøring fra den forferdelige redsel knyttet til gjentatt fødsel og død ved å oppnå plettfri, uforgjengelig enhet med Gud. Dette er bare to måter beskrevet for yog. Den tredje typen anvendelse av intellekt utføres av de uvitende som er opptatt av uendelige handlingsmåter og som havner i sykler med gjentatt fødsel og død alt etter deres dåder.

Arjuns visjon er bare begrenset til å skaffe seg overherredømme over de tre verdener og til og med over Guder. Men ikke engang for dette er han villig til å gå i krig. På dette tidspunktet avdekker Krishn for ham sannheten om at et menneske kan oppnå den udødelige tilstand gjennom uselvisk handling. Den uselviske handlingens vei gir også adgang til den tilstand som døden ikke kan bryte seg inn i. Men på hvilket tidspunkt vil et menneske være tilbøyelig til å utføre en slik handling?

52. "Når ditt sinn på en vellykket måte har kommet seg over tilknytningens sump, vil du være istand til fornektelsen det er verdt å høre på og som du har hørt."

कर्मजं बुद्धियुक्ता हि फलं त्यक्त्वा मनीषिणः।
जन्मबन्धविनिर्मुक्ताः पदं गच्छन्त्यनामयम्।। ५१।।
यदा ते मोहकलिलं बुद्धिर्व्यतितरिष्यति।
तदा गन्तासि निर्वेदं श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च।। ५२।।

Nettopp i det øyeblikket Arjuns sinn eller sinnet til hvilken som helst tilbeder har kommet seg trygt over tilknytningens myr, og når det er helt fritt for lengsel etter enten barn eller rikdommer eller ære, er alle verdslige bånd brutt. Det vil da være mottakelig, ikke bare for det som er passende å høre, men også for tanken om fornektelse, og utgjøre en vesentlig del av sin handling ifølge det som er lært. Men i øyeblikket er Arjun ikke forberedt på å høre på det som er passende å høre. Derfor oppstår selvfølgelig ikke spørsmålet om å påvirke hans atferd. Krishn belyser igjen den samme verdigheten:

53. ″Når sinnet ditt, som nå er rystet av de motstridende formaningene i Ved, oppnår en uforanderlig og konstant eksistens i Den øverste Ånds vesen, vil du oppnå en udødelig tilstand gjennom dyp meditasjon.″

Når Arjuns sinn, som i øyeblikket er totalt sønderrevet av de motstridende læresetningene i Ved,[11] oppnår en tilstand preget av uavbrutt meditasjon om Gud, vil det bli uforanderlig og konstant, og da vil han mestre ferdigheten sinnslikevektig skjønnsomhet. Da vil han oppnå den perfekte sinnsro som er udødelighetens endelige tilstand. Dette er toppunktet i yog. Det er ikke tvil om at Ved instruerer oss, men som Krishn påpeker – de motstridende formaningene i Shruti forvirrer sinnet. Formaninger er det mange av, men det er uheldig at mennesker vanligvis holder seg unna kunnskap som egner seg for læring.

श्रुतिविप्रतिपन्ना ते यदा स्थास्यति निश्चला।
समाधावचला बुद्धिस्तदा योगमवाप्स्यसि।। ५३ ।।

11 Den første delen av Ved, som kalles ″Verker″ (Shruti), og som er kjent gjennom åpenbaring, består hovedsakelig av hymner og instruksjoner vedrørende hellige riter og seremonier. Den andre delen, som kalles ″Kunnskap″ (Smriti), består av Uphanishad som tar for seg bevissthet om Gud, det høyeste aspekt ved hellig sannhet.

Arjun får vite at han vil nå udødelighetens stadium, kulminasjonen av yog, idet hans urolige sinn når bestandighet ved meditasjon. Dette pirrer naturligvis Arjuns nysgjerrighet om vismenns natur, de som eksisterer i en opphøyd tilstand ved perfekt åndelig lykksalighet, har ubevegelige sinn og har fred i den abstrakte meditasjons tilstand. Derfor spør han Krishn:

54. ″Arjun sa: ′Hva, O Keshav, er tegnet på mennesket som har oppnådd den sanne meditasjons tilstand og sinnslikevekt, og hvordan snakker, sitter og går denne mannen med fast skjønnsomhet?′″

Sjelen som har kvittet seg med sine tvil, befinner seg i en tilstand av samadhi eller perfekt tankeabsorbering i Den øverste ånd, det verdige objekt for meditasjon. Den som har oppnådd sinnslikevektig skjønnsomhet ved å identifisere seg med den evige essens, som verken har begynnelse eller slutt, sies å være i en tilstand med abstrakt kontemplasjon om Den øverste ånds natur. Arjun spør Krishn om kvalitetene til mennesket med et likevektig sinn som er opptatt av slik kontemplasjon. Hvordan snakker et menneske med urokkelig visdom? Hvordan sitter han? Hvordan er ganglaget hans? Arjun har på denne måte stilt fire spørsmål. Da sier Krishn:

55. ″Herren sa: ′Et menneske sies å være urokkelig i sinnet når han har gitt avkall på alt begjær i sinnet og har oppnådd Jegets tilfredshet gjennom Jeget.′″

Når et menneske har gitt avkall på alt sitt begjær og oppnådd Sjelens tilfredshet gjennom kontemplasjon av Sjelen, sies han å være et menneske med fast skjønnsomhet. Dette Jeget nås bare gjennom fullstendig oppgivelse av lidenskaper. Vismannen som har sett den uutsigelige skjønnet i sitt Jeg og funnet perfekt tilfredsstillelse i ham, er mennesket med stødig vurderingsevne.

अर्जुन उवाच: स्थितप्रज्ञस्य का भाषा समाधिस्थस्य केशव।
स्थितधी: किं प्रभाषेत किमासीत व्रजेत किम्।। ५४।।
श्रीभगवानुवाच: प्रजहाति यदा कामान्सर्वान्पार्थ मनोगतान्।
आत्मन्येवात्मना तुष्ट: स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते।। ५५।।

56. "Han er sannelig en stødig-sinnet vismann som ikke lar seg bevege av sorg og som er likegyldig overfor lykke og som har overvunnet lidenskap, frykt og sinne."

Han med et sinn som er upåvirket av kroppslige, tilfeldige og verdslige sorger og som har kvittet seg med ønsket om fysiske nytelser og som har undertrykt lidenskaper, frykt og sinne, er den vismann med skjønnsomhet som har nådd kulminasjonen av åndelig disiplin. Krishn påpeker så de andre kvalitetene til denne helgenlignende mannen:

57. "Det mennesket har et stødig sinn som er helt fri for tilknytninger og som verken fryder seg over suksess eller avskyr fiasko."

Det mennesket har en fast visdom som er helt fri for forblindelse og som verken ønsker hell velkommen eller forkaster uhell. Bare det er lykkebringende som trekker en Sjel til Guds vesen, mens det som trekker sinnet til fristelsene i den materielle verden er uhellvarslende. Det skjønnsomme mennesket er ikke overdrevent lykkelig i gunstige omstendigheter, og han fordømmer ikke motgang, for ingen av delene egner seg til tilknytning og i dette er det heller ikke noe ondt som kan besudle renheten i hans sinn. Det vil si at han nå ikke har noe behov for ytterligere strebing.

58. "Som en skilpadde trekker inn lemmene sine, trekker denne mannen inn sansene sine fra alle objekter, og da har han virkelig et stødig sinn."

Når en mann trekker sine sanser bort fra alle sider og begrenser dem til sitt sinn lik en skilpadde som trekker hodet og føttene innunder skallet, er hans sinn stødig. Men det er bare en analogi.

दु:खेष्वनुद्विग्नमना: सुखेषु विगतस्पृह: ।
वीतरागभयक्रोध: स्थितधीर्मुनिरुच्यते ।। ५६ ।।
य: सर्वत्रानभिस्नेहस्तत्तत्प्राप्य शुभाशुभम् ।
नाभिनन्दति न द्वेष्टि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ।। ५७ ।।
यदा संहरते चायं कूर्मोऽङ्गानीव सर्वश: ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ।। ५८ ।।

Med det samme skilpadden vet at faren er over, strekker den ut lemmene igjen. Slipper en mann med stødig visdom på samme måte løs sansene sine etter å ha kontrollert dem og fortsetter å nyte verdslige gleder?

59. "Når gjenstander for sanselig nytelse opphører å eksistere for mennesket som trekker sansene sine bort fra dem, er lengselen etter disse gjenstandene fortsatt der. Men lengslene til det skjønnsomme mennesket er fullstendig utslettet av hans sansning av Gud."

Sanseobjektene forsvinner for mennesket som har avvist dem fordi sansene hans ikke lenger registrerer dem, men lengslene hans overlever likevel. Følelsen av tilknytning lever videre. Men lidenskapene til yogien, den uselviske handlingens utøver, utslettes av hans sansning av den endelige essens som er Gud.

Den dyktige eller opplyste vismann strekker ikke, som skilpadden, ut sine sanser mot objekter som behager ham. Når sansene hans først har visnet, er alle innflytelsene og inntrykkene (sanskar) han har båret i seg fra en tidligere eksistens, ugjenkallelig døde. Sansene hans vender da ikke tilbake til livet. Ved å nå Gud gjennom iakttakelse av Den uselviske handlings vei, blir til og med tilknytningen til objekter for sanselige nytelser utryddet. Kraft har ofte vært et trekk ved meditasjon, og ved bruk av den kvitter de søkende seg med sanseobjekter. Men tanker på disse objektene varer ved. Disse tilknytningene forsvinner først med sansningen av Gud og aldri før det, for før dette stadiet finnes fortsatt rester av materien.

I denne sammenhengen pleide min mest ærverdige lærer Shree Parmanand Ji å nevne en begivenhet fra sitt eget liv. Han hadde hørt tre stemmer fra himmelen da han var i ferd med å oppgi hjemmet sitt. Vi spurte respektfullt hvorfor disse tre stemmene fra himmelen bare kom til ham. Vi hadde ikke hørt noe. Han svarte at han også hadde den samme tvilen. Men så slo det ham at han hadde vært

---

विषया विनिवर्तन्ते निराहारस्य देहिनः।
रसवर्जं रसोऽप्यस्य परं दृष्ट्वा निवर्तते।। ५९।।

en asket i sine siste syv fødsler. I de fire første av disse hadde han bare streifet rundt iført en hellig manns utstyr med et sandalmerke i pannen, aske gnidd på kroppen og med vannmuggen som asketer brukte. Han hadde da vært uvitende om yog. Men i sine tre siste fødsler hadde han vært en sann helgen slik en slik Sjel bør være. Nå var det en oppvåkning av yog i ham. I det siste liv var den endelige frigjøringen nesten der, og enden var i sikte, men et par av hans lengsler var der fortsatt. Selv om han hadde fast kontroll over sin ytre kropp, fantes disse lidenskapene i ham. Det var grunnen til at han måtte gjennomgå enda en fødsel. Og i denne fødselen innen en begrenset tid hadde Gud befridd ham for alle lidenskapene hans, så å si gitt ham to rungende slag og på den måten gjort ham til en sann sadhu.

Krishn mener nøyaktig det samme når han proklamerer at selv om et menneskes tilknytning til sanseobjekter slutter når han hindrer sansene i å reagere på disse objektene, er han først kvitt lengselen etter disse objektene når han kjenner sitt eget Jeg som den identiske Gud gjennom meditasjon. Vi må altså handle inntil vi har oppnådd denne sansningen. Goswami Tulsidas har også sagt at til å begynne med finnes det tre lidenskaper i hjertet som blir feid bort av sann hengivenhet overfor Gud.

Krishn snakker om hvor vanskelig det er å trekke sansene bort fra objektene deres:

60-61. "O sønn av Kunti, menneskene burde undertrykke sansene sin som med kraft griper også kloke og strebende sinn, og vie seg til meg med perfekt konsentrasjon fordi bare det menneskets sinn er stødig som har oppnådd kontroll over sine sanser."

यततो ह्यपि कौन्तेय पुरुषस्य विपश्चितः।
इन्द्रियाणि प्रमाथीनि हरन्ति प्रसभं मनः।। ६०।।
तानि सर्वाणि संयम्य युक्त आसीत मत्परः।
वशे हि यस्येन्द्रियाणि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता।। ६१।।

Opprørske sanser herjer også i skjønnsomme og aktive sinn og ødelegger stødigheten deres. Med full kontroll over sine sanser, utstyrt med yog og hengivenhet, burde Arjun kunne finne ly hos Gud som Krishn er en inkarnasjon av, for bare den mannen har et fast sinn som har undertrykt sansene sine. Sammen med fornektelsen av sansene må det være uopphørlig kontemplasjon om den ønskede Gud. Hvis det ikke finnes en slik refleksjon, vil sinnet være opptatt av materielle objekter, og de onde konsekvenser av dette kan vi se i ordene til Krishn selv.

62. "De som tenker på sanselige objekter, er knyttet til dem, tilknytning gir opphav til begjær og sinne oppstår når dette begjæret hindres."

Følelsen av tilknytning vedvarer hos mennesker som ikke har kommet over sin opptatthet av sanselige objekter. Begjær oppstår av tilknytning. Og sinnet kommer når det er en hindring i veien for tilfredsstillelse av begjæret. Og hva gir dette raseriet støtet til?

63. "Villfarelse oppstår av sinne som forvirrer hukommelsen. Forvirring av hukommelsen underminerer evnen til skjønnsomhet, og når skjønnsomheten går tapt, fjerner den søkende seg fra midlene til syndsforlatelse.»

Forvirring og uvitenhet oppstår av sinne. Distinksjonen mellom det evige og det flyktige viskes ut. Minner svekkes av villfarelse, slik det skjedde med Arjun. Krishn sier igjen at i en slik tilstand kan man ikke på en klok måte bestemme hva man skal gjøre og hva man

---

ध्यायतो विषयान्पुंसः सङ्गस्तेषूपजायते ।
सङ्गात्सञ्जायते कामः कामात्क्रोधोऽभिजायते ।। ६२ ।।
क्रोधाद् भवति सम्मोहः सम्मोहात् स्मृतिविभ्रमः ।
स्मृतिभ्रंशाद् बुद्धिनाशो बुद्धिनाशात्प्रणश्यति ।। ६३ ।।

ikke skal gjøre. Forvirring i hukommelsen svekker den søkendes hengivenhet, og tap av skjønnsomhet gjør at han fjerner seg fra målet å bli ett med Gud.

Her har Krishn understreket betydningen av å rendyrke en manglende opptatthet av sanselige objekter. Den tilbedendes sinn burde heller alltid være opptatt av det – ord, form, inkarnasjon eller tilholdssted – det som gjør at sinnet hans kan bli ett med Gud. Sinnet trekkes mot sanselige objekter når gudsdyrkelsens disiplin svekkes. Tanker på disse objektene fører til tilknytning som i sin tur resulterer i et begjær etter dem. Sinne oppstår hvis tilfredsstillelsen av dette begjæret hindres på noen måte. Og uvitenhet ødelegger til slutt kraften i skjønnsomhet. Den uselviske handlings vei sies også å være Kunnskapens vei, for det må alltid huskes at begjær ikke må slippe inn i den tilbedendes sinn. Det finnes tross alt ingen virkelige frukter. At begjær dukker opp, er ugunstig for visdom. Stødig kontemplasjon er derfor en nødvendighet. Et menneske som ikke alltid tenker på Gud, fjerner seg fra den rette vei som kan føre ham til endelig lykksalighet og herlighet. Men det finnes en trøst. Kjeden med tilbedelse blir bare brutt, ikke helt ødelagt. Når man først har følt gleden ved tilbedelse, vil den fortsette fra samme punkt der den ble avabrutt så snart den tas opp igjen.

Dette er skjebnen til den tilbedende som er knyttet til sanselige objekter. Men hvordan går det med den søkende som har mestret sitt hjerte og sinn?

64. "Bare det menneske oppnår den åndelige ro som har mestret sitt sinn og som forblir upåvirket at sanselige objekter selv om han har dem rundt seg på alle kanter fordi hans sanser er riktig kontrollert."

रागद्वेषवियुक्तैस्तु विषयानिन्द्रियैश्चरन्।
आत्मवश्यैर्विधेयात्मा प्रसादमधिगच्छति।। ६४ ।।

Vismannen er fylt av midlene til åndelig realisering, og han som har opplevd en intuitiv sansning av Jegets identitet og Den øverste ånd, oppnår en tilstand med den mest subtile fred fordi han har undertrykt sine sanser. Derfor forblir han uberørt av objektene deres selv om han har dem rundt seg på alle kanter. Ingen forbud er nødvendige for en slik mann. Det er for ham ingenting ugunstig som han må kjempe mot og forsvare seg selv. For ham er det heller ikke noe godt som han skulle lengte etter.

65. "Etter å ha erkjent den endelige likevekt, forsvinner alle hans (den søkendes) sorger, og det lykksalige sinnet til et slikt menneske gror raskt i fasthet."

Velsignet med en visjon av Guds uutsigelige herlighet og hans guddommelige nåde vil alle gudsdyrkerens sorger – den timelige verden og dens gjenstander som er tilholdsstedet for alle sorger – forsvinne, og kraften i skjønnsomheten hans blir større og stødigere. Heretter dveler Krishn ved skjebnen til dem som ikke har oppnådd helgentilstanden:

66. "Et menneske uten åndelig fullendelse har ingen visdom eller sann tro, og en mann uten hengivelse har ingen fred i sinnet. Siden lykke avhenger av fred, hvordan kan slike mennesker være lykkelige?"

Et menneske som ikke praktiserer meditasjon, er blottet for visdom orientert mot uselviske handlinger. Dette utarmede mennesket mangler til og med følelsen av hengivenhet overfor den altgjennomtrengende ånd. Hvordan kan et slikt menneske, uten bevissthet om det indre Jeg og den ytre Gud, oppleve fred? Og hvordan kan han uten fred oppleve lykke? Det kan ikke finnes

---

प्रसादे सर्वदुःखानां हानिरस्योपजायते।
प्रसन्नचेतसो ह्याशु बुद्धिः पर्यवतिष्ठते।। ६५।।
नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य न चायुक्तस्य भावना।
न चाभावयतः शान्तिरशान्तस्य कुतः सुखम्।। ६६।।

noen hengivenhet uten at man kjenner gjenstanden for hengivelsen, og kunnskap bunner i kontemplasjon. Uten hengivenhet kan det ikke finnes fred, og et menneske med et urolig sinn kan ikke oppleve lykke, langt mindre en tilstand preget av uforanderlig, evig lykksalighet.

67. ″For slik vinden fanger båten på vannet, akkurat slik er den med en av sansene, som streifer om mellom objekter som tilfredsstiller dem og som intellektet dveler ved. Den er sterk nok til å feie bort skjønnsomheten til dem som ikke er preget av åndelig ferdighet.″

Slik som vinden fører en båt langt bort fra bestemmelsesstedet kan også én av de fem sansene som streifer rundt blant gjenstander som intellektet sanser, gripe fatt i mennesket som ikke har tatt på seg oppgaven med åndelig søken og disiplin. Derfor er ustanselig erindring om Gud avgjørende viktig. Krishn dveler igjen ved betydningen av handlingsorientert atferd.

68. ″Derfor, O mektig-armete (Arjun), har mennesket som hindrer sansene sine i å havne i objekter, en stødig skjønnsomhet.″

Mennesket som hindrer sansene i å bli trukket mot objektene sine, er et menneske med stødig visdom. ″Arm″ er et mål på handlingssfæren. Gud kalles ″mektig-armet″ (mahabahu) selv om han er kroppsløs og virker overal0t uten hender og føtter. Den som blir ett med ham eller er tilbøyelig til ham og er underveis til hans sublime prakt, er derfor også ″mektig-armet″. Det er betydningen av dette tilnavnet som brukes på både Krishn og Arjun.

इन्द्रियाणां हि चरतां यन्मनोऽनुविधीयते ।
तदस्य हरति प्रज्ञां वायुर्नावमिवाम्भसि ।। ६७ ।।
तस्माद्यस्य महाबाहो निगृहीतानि सर्वशः ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ।। ६८ ।।

69. ”Den sanne tilbederen (yogi) holder seg våken midt i det som er natt for alle skapninger, men de forgjengelige og flyktige verdslige gledene der alle levende skapninger holder seg våken, er som natten for vismannen som har sanset virkligheten.”

Den transcendentale Ånd er som natt for levende vesener fordi han verken kan ses eller forstås med tanken. Han er altså som natt, men det er i denne natten at det åndelig bevisste mennesket forblir våken fordi han har sett det formløse og kjent det ubegripelige. Den søkende får adgang til Gud gjennom kontroll over sansene, sinnsro og meditasjon. Dette er grunnen til at de forgjengelige verdslige gledene som levende vesener sliter for dag etter dag, er natt for Guds sanne tilbeder.

Bare vismannen, som ser det individuelle Jeget og det universelle Jeget og er likegyldig overfor begjær, lykkes i sitt forehavende som er Gud-realisering. Han holder til i verden, men er likevel uberørt av den. La oss nå se hva Krishn har å si om hvordan den realiserte vismannen opptrer.

70. ”Når vannet i de mange elvene strømmer ut i det fulle og konstante havet uten å påvirke dets ro, slik samler sansenes gleder seg i et menneske med stødig skjønnsomhet uten å føre til noe avvik, og et slikt menneske oppnår en tilstand med den mest subtile fred i stedet for å lengte etter sanselige gleder.”

Det fulle og uforanderlige hav assimilerer alle elvene som fosser voldsomt ut i det uten å miste sin ro. På samme måte assimilerer et menneske som er seg bevisst enheten i sitt Jeg og Den øverste ånd alle verdslige gleder uten på noen måte å vike av fra den valgte vei. I stedet for å lengte etter sanselig tilfredsstillelse, sikter han

---

या निशा सर्वभूतानां तस्यां जागर्ति संयमी।
यस्यां जाग्रति भूतानि सा निशा पश्यतो मुनेः।। ६९ ।।
आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत्।
तद्वत्कामा यं प्रविशन्ति सर्वे स शान्तिमाप्नोति न कामकामी।। ७० ।।

mot å oppnå den mest subtile lykksalighet ved å forene sitt Jeg med den øverste Gud.

De fossende strykene i hundrevis av elver ødelegger alt som kommer i deres vei – avlinger, mennesker og dyr og deres boliger – og strømmer ut i havet med en voldsom kraft, men kan ikke heve eller senke dets nivå det aller minste. De kan bare smelte sammen med havet. På den samme voldsomme måten kan sanselige gleder angripe vismannen som har nådd kunnskap om virkeligheten og smelter sammen i ham. De kan ikke bevirke noe i ham, verken godt eller ondt. Handlingene til en tilbeder er ikke-gode og ikke-onde. De transcenderer godt og ondt. Sinnene som er seg Gud bevisst og som er kontrollerte og oppløste, bærer bare den guddommelige fortrinnlighets merke. Hvordan kan noe annet merke settes på et slikt sinn? I dette ene verset har Krishn dermed svart på flere av Arjuns spørsmål. Arjun ville gjerne bli klar over særtrekkene hos en vismann som kjenner den guddommelige virkelighet: hvordan han snakker, hvordan han sitter, hvordan han går. Men det ene ordet ″hav″ svarer den allvitende Krishn på alle disse spørsmålene. En vismanns merke er at han er lik et hav. Som et hav er han ikke bundet av regler, at han må sitte slik eller gå slik. Det er menn som ham som oppnår den endelige fred, for de har selvkontroll. De som lengter etter gleder, kan ikke få fred.

71. ″Mennesker som har gitt avkall på alt begjær og som opptrer uten egoisme, arroganse og tilknytning, er de som oppnår fred.″

Mennesker som har gitt avkall på alt begjær og som utfører handlinger blottet for følelser for jeg og mitt, realiserer den endelige fred. Hinsides den er det ingenting å strebe etter og oppnå.

विहाय कामान्यः सर्वान् पुमांश्चरति निःस्पृहः।
निर्ममो निरहङ्कारः स शान्तिमधिगच्छति।। ७१।।

72. ”Slik, O Arjun, er fastheten til mennesket som har erkjent Gud. Etter at han har nådd dette stadiet, undertrykker han alle fristelser og, fast forankret i sin tro, fortsetter han ettr sin død i denne ekstasetilstanden i foreningen mellom hans Jeg og Gud.”

Slik er tilstanden for en som har erkjent Gud. Strømmen av timelige gjenstander smelter sammen i disse havlignende vismennene som er utstyrt med selvkontroll og intuitiv sansning av Gud.

Enkelte har sagt at Geeta er fullført med det andre kapitlet. Man kapitlet kan bare aksepteres som en konklusjon hvis alle implikasjonene ved Handling (karm) blir belyst bare ved å nevne prosessen. I dette kapitlet har Krishn bedt Arjun høre på ham på Den uselviske handlingens vei, for ved å kjenne den vil han bli frigjort fra det materiell livets lenker. Han har rett til bare å handle, men han har ikke rett til fruktene av sine handlinger. Samtidig bør han ikke miste hengivenheten overfor handling. Han må alltid være forberedt på å handle. Ved å utføre en slik handling sikrer han seg den mest opphøyde kunnskap om Jeget og Gud, og han oppnår endelig fred. Alt dette har Krishn sagt, men ikke hva handling er.

Avsnittet som kalles ”Yog eller Skjønnsomhetens vei”, er faktisk ikke et kapittel. Det er bare et påfunn av anmeldere mer enn det er skapt av Geetas dikter. Det er ingenting forbausende i dette, for vi kan i beste fall tolke et verk ut fra vår egen forståelse. I dette ”kapitlet” har Krishn, som vi har sett, ved å forklare verdien av handling og ved å indikere forholdsreglene som må tas i utføringen av handling foruten de karakteristiske særtrekkene til vismannen som har skaffet seg kunnskap om Jeget og Gud gjennom sansning, vekket Arjuns nysgjerrighet og også svart på noen av spørsmålene hans.Jeget er

---

एषा ब्राह्मी स्थितिः पार्थ नैनां प्राप्य विमुह्यति।
स्थित्वास्यामन्तकालेऽपि ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति।। ७२।।

uforanderlig og evig. Arjun formanes til å kjenne det for å kunne lære virkeligheten å kjenne. Det er to måter å skaffe seg denne kunnskapen på, Skjønnsomhetens eller Kunnskapens vei og Den uselviske handlings vei. Å utføre den nødvendige handling etter en grundig gjennomgang av ens kapasitet og beslutsomhet, er Kunnskapens vei, mens å vie seg til den samme oppgaven med en kjærlig avhengighet av den tilbedte Gud, er Den uselviske handlings vei, også kjent som Den fromme hengivelses vei (Bhakti Marg). Goswami Tulsidas har framstilt de to veiene som begge fører til endelig frigjøring, på denne måten: ″Jeg har to sønner. Den eldste er en mann med skjønnsomhet. Men den yngste er bare en guttunge som er hengiven overfor meg som en trofast tjener og ønsker ikke annet enn å hjelpe meg og hylle meg. Den siste stoler på meg, mens den første stoler på sin egen dyktighet. Men begge må skjempe og slåss mot de samme fiendene, nemlig lidenskap og sinne.

Krishn sier *på samme måte* at han har to typer hengivne. Først har vi den som følger Kunnskapens vei (gyanmargi). Så har vi den som følger Hengivelsens vei (bhaktimargi). Det hengivne mennesket eller utføreren av uselviske handlinger søker tilflukt i Gud og går fram på sin valgte vei totalt avhengig av hans nåde. Mennesket med skjønnsomhet, derimot, har tiltro til sin egen styrke, og legger ut på sin vei etter å ha foretatt en korrekt vurdering av sine egne evner foruten av fortjeneste og tap i det han foretar seg. Men de to har et felles mål og de samme fiendene. Ikke bare mennesket med skjønnsomhet, men også det hengivne mennesket må overvinne de samme motstanderne, nemlig sinne, begjær og annen ugudelighet. Begge må fornekte begjær. Også handlingen som må utføres i begge disiplinene er en og den samme.

Slik slutter det andre kapitlet i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om Den øverste ånds kunnskap, vitenskapen om Yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen:

"Karm-Jigyasa" eller "Nysgjerrighet om handling."
Slik avsluttes Swami Adgadanands framstilling
i det andre kapitlet av Shreemad Bhagwad Geeta i
"Yatharth Geeta".

Hari om tat sat

KAPITTEL 3

Å FRAMSKYNDE FIENDENS ØDELEGGELSE

I kapittel 2 fortalte Krishn Arjun at kunnskapen han hadde samtalt om, var knyttet til Kunnskapens vei. Og hva består den kunnskapen i bortsett fra at Arjun burde kjempe? Hvis han er en seierherre, vil han bli belønnet med den mest opphøyde posisjon, og selv om han lider nederlag, vil han få en gudelignende tilværelse i himmelen. I seieren ligger alt, også suksess, og gudestatus i nederlag. Uansett er det i begge tilfeller noe å vinne og absolutt ingenting å tape. Krishn forklarte den samme kunnskapen i relasjon til Den uselviske handlings vei, og ved hjelp av den kunne Arjun bli helt fri fra tvangspregete handlinger. Han antydet også de karakteristiske trekk ved veien og understreket de viktige forholdsreglene som må iakttas i utføringen av slike handlinger. Arjun vil bli satt fri fra handlingens lenker hvis han ikke trakter etter dens frukter og utfører den uselvisk, men uten å svekke sin hengivelse til utførelsen. Men selv om det til slutt vil bli gitt syndsforlatelse, kunne Arjun ikke på denne veien – Den uselviske handlings vei – se en fortsettelse av sitt eget individuelle vesen.

Derfor mente han at Kunnskapens vei ville være bedre og lettere tilgjengelig enn Den uselviske handlingens vei og ville vite hvorfor Krishn oppfordret ham selv om Arjun selv mente at Kunnskapens vei var overlegen i forhold til Den uselviske handlingens vei når han skulle gjøre noe så forferdelig som å drepe sine egne slektninger. Det var et fornuftig spørsmål. Hvis vi virkelig skal fram til et sted, og det fører to veier dit, må vi absolutt forsøke å finne ut hvilken av de to som er den minst hasardiøse. Hvis vi ikke stiller dette spørsmålet, er vi ikke sanne veifarere – ikke sanne søkende. Derfor vender Arjun seg til Krishn.

1. ″Arjun sa: ′O Janardan, hvis du mener at kunnskap er overlegen i forhold til handling, hvorfor ber du meg, O Keshav, om å utføre forferdelig handlinger?″

″Janardan″ er den som er nådig overfor sine folk. Arjun håper derfor at Krishn vil forklare ham hvorfor han råder ham til å slå inn på en forferdelig vei. Arjun synes at denne veien er skremmende fordi han der bare har rett til å handle, men ikke på noe tidspunkt har krav på belønning for sine handlinger. Dessuten må hengivenheten ikke svekkes. Hele tiden må han underkaste seg, ha blikket festet på veien og hele tiden være opptatt av oppgaven.

Har ikke Krishn lovet ham at hvis han følger Kunnskapens vei, vil han, hvis han seirer, nå fram til Den øverste ånd, og hvis han taper, vil han føre et goudelignende liv? Dessuten skal han ikke følge veien før han har evaluert sine aktiva og forpliktelser. Derfor synes han at kunnskap er lettere enn uselvisk handling, og han bønnfaller Krishn:

2. ″Siden dine komplekse ord er så forvirrende for meg, må du vennligst fortelle meg hvilken vei jeg skal følge for å nå den velsignede tilstand.″

Krishn hadde faktisk satt seg fore å fordrive Arjuns ubeslutsomhet, men det han sier, har bare forsterket tvilen. Derfor ber han Krishn fortelle ham utvetydig om veien som kan frigjøre ham.Så snakker Krishn til ham.

अर्जुन उवाच

ज्यायसी चेत्कर्मणस्ते मता बुद्धिर्जनार्दन।
तत्किं कर्मणि घोरे मां नियोजयसि केशव।। १।।
व्यामिश्रेणेव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीव मे।
तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम्।। २।।

3. **"Herren sa: 'Jeg har tidligere sagt deg, O den syndfrie (Arjun), at det finnes to veier til åndelig disiplin, Skjønnsomhetens eller Kunnskapens vei for vismenn og Den uselviske handlingens vei for handlingens menn."**

"Tidligere" betyr her ikke en forgangen tid (yug) i likhet med den gylne tiden eller Treta-tiden.[1] Det dreier seg snarere om det forrige kapitlet der Krishn snakket om to veier og anbefalte Kunnskapens vei for visdommens menn og Den uselviske handlings vei for dem som er aktivt engasjert i oppgaven som til slutt vil gjøre dem ett med Gud. På begge veier må handlinger utføres. Handling er altså avgjørende viktig.

4. **"Menn når verken den endelige tilstand med handlingsløshet ved å avstå fra arbeid eller oppnår gudelignende perfeksjon ved bare å fornekte arbeid."**

Det er ikke mulig å unnslippe handling. En mann kan ikke oppnå en tilstand med handlingsløshet ved ikke å begynne å arbeide, og han kan heller ikke nå en tilstand med guddommelig perfeksjon ved bare å oppgi en oppgave han har påtatt seg. Derfor er det slik at enten Arjun foretrekker Kunnskapens vei eller Den uselviske handlings vei, må han slite like mye for dem begge.

Vanligvis er det slik at på dette tidspunktet vil de søkende på vei til Gud begynne å se etter snarveier og fluktruter. Vi må være på vakt for den utbredte misforståelsen at vi blir "uselviske handlere" bare fordi vi ikke påtar oss noe arbeid. Dette er grunnen til at Krishn understreker poenget at man ikke oppnår noen tilstand med handlingsløshet ved ganske enkelt å la være å begynne å arbeide. Tidspunktet da både gode og onde dåder opphører fullstendig, der det bare er sann "handlingsløshet", kan bare nås gjennom handling.

श्रीभगवानुवाच

लोकेऽस्मिन्द्विविधा निष्ठा पुरा प्रोक्ता मयानघ।
ज्ञानयोगेन सांङ्ख्यानां कर्मयोगेन योगिनाम्।। ३ ।।
न कर्मणामनारम्भान्नैष्कर्म्यं पुरुषोऽश्नुते।
न च सन्नयसनादेव सिद्धिं समधिगच्छति।। ४ ।।

1 I hindu-tanken er det fire tidsaldre (yug) i verden, Satya , Treta, Dwapar og Kali (nåtiden). Den første og den siste kalles også henholdsvis "gyllen" og "jern".

Det finnes på den annen side villedete som tror at de ikke er opptatt av handling fordi de er intellektuelle og skjønnsomme mennesker og fordi det ikke finnes handlinger på den veien de har valgt. Men de som avviser handling med en slik begrunnelse, er egentlig ikke visdommens menn. Avvisning av en oppgave man har påtatt seg, kan ikke lede noen til erkjennelse og bli ett med Gud.

5. "Siden alle menn utvilsomt har sitt utspring i naturen, kan ingen på noe tidspunkt et eneste øyeblikk leve uten handling."

Ikke noe menneske kan selv ikke i brøkdelen av et sekund leve uten handling fordi materiens tre egenskaper født av naturen tvinger ham til å handle. Så lenge naturen og dens egenskaper finnes, kan ikke noe menneske eksistere uten handling.

Krish sier i de 33. Og 37. versene i kapittel 4 at alle handlinger opphører å eksistere og oppløser seg i den mest opphøyde handling: kunnskapen som er hentet fra meditasjon om de sublime sannheter som lærer et menneske å være klar over sitt eget Jeg og sublime sannheter og hvordan han kan gjenforenes med Den øverste ånd. Ilden i denne kunnskapen tilintetgjør all handling. Det Yogeshwar egentlig mener med dette, er at handling opphører å eksistere når yog har beveget seg hinsides de tre egenskapene i den materielle verden, og når et klart resultat av de meditative prosessene manifesterer seg i form av en direkte persepsjon og en oppløsning av Jeget i Gud. Men før fullføringen av den forordnete oppgaven, opphører ikke handling og vi er ikke kvitt den.

6. "Den som villeder mennesket, er en hykler som tilsynelatende behersker sine sanser med vold[2], men som har et sinn som fortsetter å være opptatt av gjenstander for sin tilfredsstillelse."

न हि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत्।
कार्यते ह्यवश: कर्म सर्व: प्रकृतिजैर्गुणै:।। ५।।
कर्मेन्द्रियाणि संयम्य य आस्ते मनसा स्मरन्।
इन्द्रियार्थान्विमूढात्मा मिथ्याचार: स उच्यते।। ६।।

2 Hatt yog: navnet kommer av at det praktiseres på måter som gjør vold mot kroppen, for eksempel å stå på ett ben, holde armene i været, puste inn røyk osv.

Slike uvitende mennesker som dveler ved sanselige objekter samtidig som de kontrollerer sansene utover med hatt yog, er falske mennesker og slett ikke vise mennesker. Det er opplagt at en slik praksis var framherskende også på Krishns tid. Det fantes dem som i stedet for å praktisere det som burde praktiseres, bare behersket sine sanser med unaturlige midler og påsto at de var vise og perfekte. Men ifølge Krishn er slike mennesker slue løgnere. Enten vi foretrekker Skjønnsomhetens eller Den uselviske handlingens vei, må arbeid utføres i begge tilfeller.

7. "Og, O Arjun, den mannen er fortjenestefull som behersker sansene sine med sinnet og bruker sine evner til å handle til å utføre uselvisk arbeid i den fullstendige objektivitetens ånd."

Det er et overlegent menneske som utøver indre (og ikke ytre) kontroll over sine sanser slik at sinnet hans befinner seg i en tilstand av total mangel på ønsker. Selv om vi har sett at arbeid må utføres, består vanskeligheten i at vi ennå ikke forstår hva dette arbeidet går ut på. Dette er også Arjuns problem, og Krishn går nå videre for å løse det.

8. Du bør utføre din foreskrevne handling som påbys av skriften, for å utføre arbeid er bedre enn ikke å gjøre det, og hvis arbeid ikke finnes, kan til og med kroppens ferd kanskje ikke fullføres."

Arjun tilskyndes å utføre den foreskrevne handlingen – den forordnete handlingen – som skiller seg fra alle andre typer arbeid. Gjennomføringen av denne handlingen er å foretrekke framfor handlingslammelse, for hvis vi utfører den og tilbakelegger bare en liten del av veien, kan det redde oss for den store redsel knyttet til fødsel og død. Utføring av den åndelige plikt – den forordnete handling – er derfor det bedre valg. Ved ikke å gjøre det kan vi ikke engang fullføre vår Sjels ferd gjennom forskjellige kropper. Denne

---

यस्त्विन्द्रियाणि मनसा नियम्यारभतेऽर्जुन ।
कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगमसक्तः स विशिष्यते ।। ७ ।।
नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः ।
शरीरयात्रापि च ते न प्रसिद्ध्येदकर्मणः ।। ८ ।।

ferden fortolkes vanligvis som ″underhold av den fysiske kropp″. Men hva slags underhold er dette? Er vi en fysisk kropp? Denne Sjelen, dette kroppslige Jeg som vi kjenner under navnet *Purush*, hva annet har han gjort bortsett fra å foreta hans fysiske ferd gjennom endeløse liv? Når klær er utslitt, kaster vi dem og tar på oss nye. På samme måten er hele denne verden, fra de laveste skapninger til de mest utviklede, fra Brahma[3] til dens fjerneste grenser, er foranderlig. Gjennom fødsler, høye og lave, har denne Sjelen foretatt sin fysiske ferd siden en ukjent begynnelse. Handling er noe som kompletterer denne ferden. Hvis det skal komme enda en fødsel, er ferden ennå ufullstendig. Den søkende er fortsatt underveis og reiser gjennom kropper. En ferd er først komplett når bestemmelsesstedet nås. Etter å ha blitt oppløst i Gud, behøver Jeget ikke reise mer gjennom fysiske fødsler. Kjeden med Jegets avvisning av gamle kropper og overtakelse av nye, er nå brutt. Handling er altså noe som frigjør Jeget, Purush, fra nødvendigheten av å skulle reise gjennom kropper. Krishn sier til Arjun i det 16. vers i kapittel 4: ″Ved denne handlingen skal du settes fri fra det onde som binder verden.″ Handling, slik den brukes i Geeta, er noe som frigjør fra verdens binding.

Men spørsmålet om hva denne forordnete handlingen består i, er fortsatt ikke avklart. Krishn tar nå fatt på å svare på spørsmålet.

9. ″Siden utføring av yagya er den eneste handling, og alt annet som mennesker er beskjeftiget med, bare er former for verdslig binding, O sønn av Kunti, vær ubundet og gjør din plikt overfor Gud godt.″

Kontemplasjon om Gud er den eneste virkelige handling. Denne gjennomføringen er handling som setter sinnet i stand til å konsentrere seg om Gud. Det er en foreskrevet handling og, ifølge Krishn, er andre handlinger enn denne bare former for verdslig binding. Alt annet enn utføring av denne **yagya** er mer en form for slaveri enn handling. Det er viktig å minne oss selv nok en gang på

यज्ञार्थात्कर्मणोऽन्यत्र लोकोऽयं कर्मबन्धनः।
तदर्थं कर्म कौन्तेय मुक्तसङ्गः समाचर॥ ९॥

3 Den første og eldste i den hellige hindu-treenigheten som man tror har ledet skapelsesakten.

Krishns formaning til Arjun om at han bare kan frigjøre seg fra denne verdens onder ved å utføre det ene egentlige arbeidet. Arjun oppfordres til å gjøre det godt i objektivitetens ånd. Det kan ikke utføres uten avstandtaken til verden og dens gjenstander.

Utførelse av **yagya** er altså handling. Men et annet spørsmål som nå melder seg, er hvor verdifull **yagya** er som handling. Men før Krishn svarer på dette spørsmålet, forteller han kort om **yagyas** opprinnelse og også hva den har å tilby. Det er først i kapittel 4 at det klargjøres hva denne **yagya** er – hvor utførelsen er handling. Det er tydelig ut fra dette at det er Krishns framgangsmåte at han først beskriver de karakteristiske trekk ved emnet han skal belyse for å skape en respektfull holdning til det, og så påpeker forholdsreglene som må tas i utførelsen og først til slutt forklarer hovedprinsippet.

Før vi går videre, la oss huske hva Krishn har sagt om en annen side ved handling: at den er en foreskrevet utførelse og at det som vanligvis gjøres i dens navn, ikke er sann handling.

Uttrykket "handling" ble først brukt i kapittel 2. Dens karakteristiske trekk foruten de nødvendige forholdsreglene ble påpekt. Men denne handlingens innhold er ikke blitt spesifisert. I kapittel 3 har Krishn hittil sagt at ingen kan leve uten handling. Siden mennesket lever i naturen, må han handle. Like fullt finnes det mennesker som kontrollerer sine sanseorganer ved å bruke makt, men som har sinn som fortsatt er opptatt av sanseobjekter. Slike mennesker er arrogante og deres anstrengelser forgjeves. Men spørsmål gjenstår fortsatt: hva slags handling bør han utføre? Han blir fortalt avyagyas fullendelse er handling. Men det er egentlig ikke noe svar på spørsmålet. Det er riktig at yagya er handling, men hva er yagya? I dette kapitlet påpeker Krishna bare opprinnelsen til og de spesielle trekkene ved yagya, og det er først i kapittel 4 at han vil gå i detalj om begrepet handling som det er riktig å utføre.

En god forståelse av denne definisjonen av handling er nøkkelen til vår innsikt i Geeta. Alle mennesker er engasjert i et eller annet arbeid, men dette er noe annet enn sann handling. Noen driver med gårdsarbeid, andre er opptatt med handel og vandel. Noen har maktposisjoner, mens andre bare er tjenere. Noen påstår at de er

intellektuelle, mens andre tjener til livets opphold som kroppsarbeidere. Noen arbeider innen sosialomsorgen, mens andre gjør tjeneste i det militære. Og for alle disse aktivitetene har folk også oppfunnet selviske og uselviske sammenhenger. Men ifølge Krishn er dette rett og slett ikke det han mener med handling. Når andre ting enn yagya utføres, er det bare en form for verdslig binding, ikke sann handling. Utførelsen av yagya er den eneste egentlige handling. Men i stedet for å forklare hva yagya er, dveler han nå ved dens tilblivelse.

10. "I begynnelsen av kalp – veien til selvrealisering[4] – formet Prajapati Brahma yagya sammen med menneskeheten og formante dem å stige opp med yagya som kunne gi dem det hjertene deres aspirerte til."

Prajapati[5] Brahma, guden som presiderte over skapelsen, skapte menneskeheten sammen med yagya i begynnelsen og sa til menneskene at de skulle ha framgang gjennom yagya. Denne yagya, men er helt ut gunstig, ble foreskrevet eller forordnet som handlingen som ville tilfredsstille deres hunger etter realisering av den evige Gud.

Hvem var skaperen av menneskeheten og yagya? Var det Brahma, og hvem er han? Er han, som mange tror, Guden med fire hoder og åtte øyne? Ifølge Krishn finnes det ikke vesener som guder. Vismannen som har erkjent og blitt ett med Den øverste ånd, kilden som hele menneskeheten har sitt utspring i, er "prajapati". Visdom som bunner i kunnskap om Gud, er i seg selv Brahma. I dette erkjennelsesøyeblikket blir sinnet bare et hjelpemiddel. Da er det Gud selv som taler gjennom vismannens stemme.

सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा पुरोवाच प्रजापतिः।
अनेन प्रसविष्यध्वमेष वोऽस्त्विष्टकामधुक्।। १०।।

4 Kalp betyr vanligvis 1000 yug (tidsaldre)og utgjør en periode på 432 millioner år for de dødelige, men betegner også en behandlingsprosess for gjenopprettelse av helse (kayakalp). Her betyr kalp hele veien til selvrealisering.

5 Enda et tilnavn på guddommen som presiderte over skapelsen foruten å være en sann asket. Han er også en pati, herre og frelser. Som guddommen foreskriver han også meditasjonens vei. Han er som en monark, og elevene er undersåttene hans. På denne måten er prajapati her en perfeksjonens mann som er blitt en formidler av Guds essens.

Det er konstant vekst i visdom etter begynnelsen på åndelig forgudelse eller tilbedelse. Siden denne visdommen er utstyrt med kunnskap om Gud i begynnelsen, kalles den brahmvitt. Gradvis, etter hvert som onde impulser undertrykkes og kunnskapen om Gud berikes, sies denne visdommen å være brahmvidwar. Når den stiger enda høyere og blir mer raffinert, går den under navnet brahmvidwariyan. På dette stadiet får vismannen som er velsignet med kunnskap om Gud, også evnen til å bringe andre inn på veien til åndelig vekst. Det høyeste punkt for visdom er brahmvidwarisht, tilstanden med guddommelig inundasjon der Guds ånd flyter gjennom den som en krystallklar strøm. Mennesker som har nådd dette stadiet, kommer inn i og blir værende i Den øverste ånd som hele menneskeheten er født av. Sinnet til slike vismenn er bare midler, og det er de som kalles "prajapati". Ved å atskille seg fra motsigelsene i naturen, skaper de Jeget som ennå ikke er klar over meditasjonsprosessen eller Gudsdyrkelsen. Å tildele perfeksjon som er i tråd med ånden i yagya, er skapt av menneskeheten. Før dette er menneskesamfunnet ubevisst og kaotisk. Skapelsen har ingen begynnelse. Sanskar har alltid vært der, med før vismennene tildelte den perfeksjon, var den deformert og i en tilstand av anarki. Å forme den i tråd med kravene i yagya innebærer å raffinere og forskjønne.

Enkelte slike fullendte vismenn skapte yagya i tillegg til å skape menneskeheten i begynnelsen av kalp, Selvrealiseringens vei. Men ordet "kalp" betyr også helbredelse av sykdom. Legene gir slik helbredelse, og det finnes til og med noen som forynger oss. Men remediene deres er bare for flyktige kropper. Den sanne helbredelsen er den som frigjør fra den generelle sykdommen i verden. Begynnelsen på tilbedelse og gudsdyrkelse er begynnelsen på dette remediet. Når meditasjonen er komplett, er vi fullstendig kurert.

På denne måten ga vismenn med sine vesener i Den øverste ånd den rette formen til åndelig fortrinnlighet og yagya og instruerte mennesker om at de ville ha framgang når de iakttok yagya. Med denne framgangen mente de ikke at leirehus ville bli til herregårder av mur. De lovte heller ikke at de kom til å tjene mer penger. De ønsket heller at menneskene skulle vite at yagya ville oppfylle deres forhåpninger om Gud. Et logisk spørsmål som møter oss her, er

hvorvidt yagya fører til umiddelbar oppnåelse av Gud eller bare ved gradvise trinn. Brahma sa videre til menneskeheten:

11. ″Og måtte dere verdsette guder gjennom yagya, og måtte guder hjelpe dere fram, for dette kan bistå dere til omsider å nå den endelige tilstand.″

Å sette guder høyt med yagya innebærer å hjelpe fram hellige impulser. Og det er også slik guder hjelper fram menneskeheten. Ved gjensidig forsterkning vil på denne måten menn oppnå denne endelige lykksalighet. Siden er det ingenting mer å oppnå. Jo dypere vi kommer inn i yagya (senere vil yagya bli forklar som en måte å tilbe på), desto mer blir hjertet beriket av guddommelighet. Den øverste ånd er den eneste Gud og midlet – impulsene – som åpner adgang til at Gud er ″den guddommelige skatt″ fordi de bringer den endelige Gud innen rekkevidde. Dette, og ikke enn de vanligvis tenkte gudene som for eksempel en stein eller en vannansamling, er den sanne guddommelige rikdom. Med Krishns ord har slike guder ingen eksistens. Han legger videre til:

12. ″Gudene du hjelper fram med yagya, vil gi deg uten å spørre alle de gleder du ønsker deg, men mennesket som benytter seg av alle disse gledene uten å ha betalt for dem, er i sannhet en tyv.″

De guddommelige rikdommene vi får og lagrer med yagya, vil ikke gi oss annet enn gleder knyttet til den ærverdige Gud. De er den eneste makt som gis. Det finnes ingen annen måte å oppnå den elskede Gud på. Det mennesket som forsøker å nyte denne tilstanden uten å komme med et offer i form av guddommelige rikdommer, de rettskafne impulser, er uten tvil en tyv som ikke gis noe. Og siden han ikke får noe, hva kan han glede seg over? Men han later likevel som han er perfekt, en kjenner av essensen. En slik skrythals holder seg unna den rettskafne vei, og dermed er han virkelig en tyv (riktignok en mislykket). Men hva vinner de som oppnår noe?

देवान्भावयतानेन ते देवा भावयन्तु वः।
परस्परं भावयन्तः श्रेयः परमवाप्स्यथ।। ११।।
इष्टान्भोगान्हि वो देवा दास्यन्ते यज्ञभाविताः।
तैर्दत्तानप्रदायैभ्यो यो भुङ्क्ते स्तेन एव सः।। १२।।

13. Den kloke som tar del i det som er tilbake av yagya, er kvitt alt ondt, men synderne som bare tenker på sitt eget underhold, deltar ikke i annet enn synd."

De som opprettholder livet med maten som hentes fra yagya, er tilgitt alle synder. Oppnåelsens øyeblikk i forbindelse med å forøke den guddommelige rikdom er også fullførelsens øyeblikk av den. Når yagya er komplett, er det som står tilbake, Gud selv.[6] Det samme er blitt sagt av Krishn på en annen måte: Den som skaffer seg næring av det som skapes av yagya, smelter sammen med Den øverste ånd. Vismannen som tar til seg Guds manna som kommer fra yagya, blir frigjort fra alle synder eller, med andre ord, fra fødsel og død. Vismenn spiser for frigjørelse, men en synder spiser på grunn av kroppen som er født gjennom mediet tilknytning. Han nærer seg av det onde. Han har kanskje sunget salmer, kjent tilbedelsen og også beveget seg et stykke på veien, men til tross for alt dette oppstår det i ham et ønske om at han kunne motta noe for kroppen og dens tilknytningsobjekt. Og det er høyst sannsynlig at han vil få det han ønsker seg. Men så, etter denne "gleden", oppdager han at han står stille på stedet der han begynte sin åndelige søken. Kan det tenkes et større tap enn dette? Når selve kroppen kan ødelegges, hvor lenge kan dens nytelser og gleder være hos oss? Uansett deres guddommelige tilbedelse er slike mennesker altså bare deltakere i synd.

De blir ikke ødelagt, men de beveger seg ikke framover på veien. Det er grunnen til at Krishn understreker handling (tilbedelse) som utføres i en selvutslettende ånd. Han har hittil sagt at praktisering av yagya tildeler den høyeste herlighet, og at dette er skapt av dyktige, realiserte vismenn. Men hvorfor påtar slike vismenn seg forming og rafinnement av menneskeheten?

यज्ञशिष्टाशिन: सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषै: ।
भुञ्जते ते त्वघं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् ।। १३ ।।

6 Mat står for den laveste form som Den øverste ånd manifesterer seg i. Tanken om Gud som mat dukker stadig opp i Upanishad. I Upanishad Prashn sier vismannen Pippalad: "Mat er Pran (urenergien) og Rayi (formgiveren). Av mat gror frø, og fra frøene fødes alle skapninger." Ifølge Upanishad Taittrya: "Ut av Brahm (Gud), som er Jeget, kom eter, ut av eter, luft, ut av luft, ild, ut av ild, vann, ut av vann, jord ut av jord, vegetasjon, ut av vegetasjon, mat mat, ut av mat, menneskekroppen."

14. "Alle skapninger får liv av mat, mat vokser takket være regn, regn oppstår i yagya og yagya er et resultat av handling."

15. "Vær klar over at handling oppsto i Ved, og Ved kom fra den uforgjengelige øverste ånd slik at den altgjennomtrengende, udødelige Gud alltid er til stede i yagya.

Alle skapninger er født av mat. Mat er Gud selv, og hans pust er liv. Et menneske tar for seg yagya med sitt sinn konsentrert om den gudommelige manna. Mat er et resultat av regn – ikke regnet som faller fra skyer, men en skur av nåde. Yagya som er mottatt og lagret tidligere, kommer også som en skur av nåde. Tilbedelsen i dag kommer tilbake til oss som nåde i morgen. Derfor sies det at yagya skaper regn. Hvis et kritikkløst offer til alle de såkalte gudene og brenning av byggkorn og oljefrø kunne produsere regn, hvorfor skulle ørkener forbli livløse? Regn her er altså en skur av nåde som er et resultat av yagya. Og denne yagya oppstår som sagt av handling og bringes til fullførelse av handling.

Arjun blir bedt om å huske at denne handlingen er født av Ved. Ved er stemmen til vismenn som har tilhold i Gud. Den levende sansningen, og ikke terping av visse vers, av den ikke-manifesterte essens, kalles Ved. Ved er født av den uforgjengelige Gud.[7] Vedas sannheter er blitt proklamert av store sjeler, men siden de er blitt ett med Gud, taler den udødelige Gud gjennom dem. Det er av denne grunn at Ved sies å være av guddommelig opprinnelse. Ved kom fra Gud. Og vismennene, som er ett med ham, er bare hjelpemidler. Det er han hvis talsmenn de er. Gud manifesterer seg for dem når de har behersket begjæret i sinnene sine med yagya. Den allestedsnærværende, endelige og uforgjengelige er alltid til stede i yagya. Så yagya er den eneste måten å nå ham på. Det er dette Krishn sier til Arjun:

अन्नाद्भवन्ति भूतानि पर्जन्यादन्नसम्भवः।
यज्ञाद्भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्मसमुद्भवः।। १४ ।।
कर्म ब्रह्मोद्भवं विद्धि ब्रह्माक्षरसमुद्भवम्।
तस्मात्सर्वगतं ब्रह्म नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम्।। १५ ।।

7 Fra Brihadaranyak Upanishad: "All kunnskap og all visdom, det vi kjenner som Rig Ved, Yajur Ved og alt det andre, er blitt beåndet av det Evige. De er det Eviges åndedrag."

16. ”Mennesket i denne verden, O Parth, som elsker sanselige gleder og fører et ugudelig liv og som ikke opptrer i samsvar med den nettopp beskrevne syklus (med selvrealisering), fører et nytteløst liv.”

Det nytelsessyke, syndefulle menneske som til tross for sin fødsel i menneskelig form, ikke opptrer i trådmed den foreskrevne handling, eller, for å uttrykke det annerledes, ikke følger en vei der han kan oppnå en udødelig tilstand ved å hjelpe fram guder og dermed også seg selv ved å tjene de guddommelige rikdommer i sin natur, lever bare forgjeves.

For å rekapitulere – Krishn nevnte ”handling” i kapittel 2, mens han i dette kapitlet har bedt Arjun, og dermed oss alle, om å utføre foreskrevet handling. Iakttakelse av yagya er denne handlingen. Hva som ellers gjøres ut over dette, er bare en del av det verdslige liv. Derfor burde man, i atskillelsens ånd, utføre handlingen yagya. Krishn har så fortalt om de karakteristiske trekk ved yagya og sagt at yagya hadde sin opprinnelse i Brahma. Menneskeheten er tilbøyelig til yagya med tanke på underhold. Yagya oppstår av handling, og handling fra den guddommelig inspirerte Ved, mens de visjonære som sanset de vediske formaningene, var opplyste vismenn. Men disse store sjelene har kvittet seg med sitt ego. Med denne ferdigheten var det som sto igjen som resultat, den uforgjengelige Gud. Ved har derfor oppstått fra Gud, og Gud er alltid til stedet i yagya. Den ugudelige elsker av sanselige gleder som ikke følger den foreskrevne handlings vei, lever forgjeves. Det vil si at yagya er en handling der det ikke finnes noe behag for sansene. Formaningen forlanger deltakelse i handlingen med fullstendig underkastelse av sansene. Syndefulle er de som lengter etter sanselig behag. Men selv etter alt dette, er det ikke blitt definert hva yagya er. Det fører oss til spørsmålet om vi er nødt til å praktisere yagya for alltid, eller vil det også være en ende på dette? Yogeshwar Krishn snakker om dette:

एवं प्रवर्तितं चक्रं नानुवर्तयतीह यः।
अघायुरिन्द्रियारामो मोघं पार्थ स जीवति।। १६ ।।

17. Men det gjenstår ingenting mer å gjøre for mennesket som fryder seg i sitt Jeg, finner tilfredshet i sitt Jeg og føler seg tilstrekkelig i sitt Jeg."

Mennesket som er ytterst hengiven overfor sin legemliggjorte Sjel, finner tilfredsstillelse i ham og føler at han ikke trenger noe mer i tillegg til ham – har ikke mer å gjøre. Jeget var tross alt målet. Når Sjelens ikke-manifesterte, udødelige, uforgjengelige essens er blitt realisert, er det ikke mer å søke. Et slikt menneske trenger verken handling eller gudsdyrkelse. Sjel og Gud-Jeg og Den øverste ånd er synonyme. Det er dette Krishn viser igjen.

18. "Et slikt menneske har ingenting å oppnå ved handling eller tape på passivitet, og han har ingen interesse av noe vesen eller noen gjenstand."

Tidligere var det, men nå er det ingen fortjeneste for et slikt menneske i verken å handle eller noe tap i å la være å handle. Han opphører å ha et selvisk forhold til noe vesen. Jeget er konstant, evig, manifest, uforanderlig og uforgjengelig. Når man først kjenner Sjelen og man er fylt av glede, tilfreds og absorbert i ham, hva mer er det å lete etter? Og hva skal vi oppnå med ytterligere leting? For et slikt menneske er det ikke skadelig å forsake handling, for han har ikke lenger et sinn der ugudelighet kan sette sitt merke. Han er ikke det minste opptatt av vesener i den ytre verden eller med noen av de lag på lag av indre aspirasjoner. Når han har fattet det aller høyeste, hvilken bruk har han for noe annet?

19. "Gjør derfor alltid det som er rett for deg å gjøre i uselviskhetens ånd, for ved å gjøre sin plikt oppnår det uselviske mennesket Gud."

यस्त्वात्मरतिरेव स्यादात्मतृप्तश्च मानव:।
आत्मन्येव च सन्तुष्टस्तस्य कार्यं न विद्यते।। १७।।
नैव तस्य कृतेनार्थो नाकृतेनेह कश्चन।
न चास्य सर्वभूतेषु कश्चिदर्थव्यपाश्रय:।। १८।।
तस्मादसक्त: सततं कार्यं कर्म समाचर।
असक्तो ह्याचरन्कर्म परमाप्नोति पूरुष:।। १९।।

For å oppnå denne tilstanden burde Arjun være uegennyttig og gjøre det som det passer seg for ham å gjøre, for et uselvisk menneske erkjenner bare Gud gjennom uselvisk handling. Handlingen det er verdt å utføre, er den samme som den foreskrevne handlingen. Så for å inspirere Arjun til foreskreven handling, legger Krishn også til dette:

20. ″Siden vismenn som Janak også hadde oppnådd den endelige erkjennelse av handling og holde3 klart for seg bevaringen av den (Gudskapte) orden, er det maktpåliggende for deg å handle.″

Janak betyr her ikke kongen av Mithila. ″Janak″ er et tilnavn på faren – livgiveren. Yog, måten den individuelle Sjelen kan forenes med den øverte ånd på og dermed sikre syndsforlatelse, er janak, for den får fram og manifesterer den legemliggjorte Sjel. Alle de som er utstyrt med yog, er vismenn som Janak. Mange slike store menn som besitter sann visdom, har også oppnådd den endelige lykksalighet gjennom handling rettet mot den endelige oppnåelse. ″Endelig″ står for erkjennelsen av essensen som Den øverste ånd representerer. Alle store helgener, som for eksempel Janak, har oppnådd tilstanden med endelig erkjennelse gjennom utførelsen av handlingen som er yagya. Men etter oppnåelsen handler de med verdens velferd i tankene. De arbeider for menneskehetens forbedring. Også Arjun er dermed verdig til å være en sann leder av mennesker etter oppnåelsen.

Krishn hadde litt tidligere sagt at det verken var noe å oppnå med handling eller noe tap ved passivitet for en stor Sjel etter at han har nådd erkjennelsens stadium. Men samtidig som han har i tankene verdens interesser og bevaringen av dens orden, fortsetter han å løse seg fra sin foreskrevne plikt. Grunnen til dette blir forklart i den følgende verset.

21. ″Andre etterligner handlingene til en stor mann og følger nøye hans eksempel.″

कर्मणैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादय:।
लोकसङ्ग्रहमेवापि सम्पश्यन्कर्तुमर्हसि ।। २० ।।
यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जन:।
स यत्प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते ।। २१ ।।

Mennesket som har kjent sitt Jeg og som finner glede og tilfredsstillelse i sin legemliggjorte Sjel, har ingenting å vinne på handling og ingenting å tape på passivitet. Men på den annen side forekommer det eksempler på mennesker med sann oppnåelse som for eksempel Janak og andre som var flittig opptatt av handling. I det følgende verset sammenligner også Krishn beskjedent seg selv med disse store menneskene og sier: ″Jeg er også en stor Sjel som dem.″

22. ″Selv om, O Parth, det ikke finnes noen oppgave i alle tre verdener som jeg er nødt til å utføre, og det heller ikke er noen gjenstand av betydnin som jeg ikke har skaffet meg, er jeg likevel opptatt av handling.″

I likhet med andre vismenn som har oppnådd noe, har Krishn heller ikke noe gjenstående som skal utføres. Han sa litt tidligere at vismenn ikke har noen plikt til å yte noe overfor andre mennesker. På samme måte har han i alle tre verdener ingenting å gjøre, og det finnes ikke engang den minst ønskverdige gjenstand som han ikke har. Og likevel er han seriøst opptatt av handling.

23. ″For skulle jeg ikke være flittig i utførelsen av oppgaven min, O Parth, når andre mennesker følger mitt eksempel på alle måter.″

Hvis han ikke er omhyggelig med en riktig utførelse av den pålagte oppgaven, vil andre mennesker opptre som ham. Innebærer dette at til og med å etterligne Krishn (Gud) kan være en feil? Som han selv sier, kommer han til å være et dårlig eksempel hvis han ikke handler.

24. ″Hvis jeg ikke utfører min handling godt, vil hele verden forgå, og jeg kommer til å være årsaken til varnsankar og dermed være en ødelegger av menneskeheten.″

Hvis han ikke løser seg fra oppgaven med forsiktighet, ville ikke bare alle verdenene komme på villspor, men han vil også utløse

---

न मे पार्थास्ति कर्तव्यं त्रिषु लोकेषु किञ्चन।
नानवाप्तमवाप्तव्यं वर्त एव च कर्मणि।। २२।।
यदि ह्यहं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतन्द्रितः।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः।। २३।।
उत्सीदेयुरिमे लोका न कुर्यां कर्म चेदहम्।
सङ्करस्य च कर्ता स्यामुपहन्यामिमाः प्रजाः।। २४।।

varnsankar og dermed hele menneskehetens ødeleggelse. Hvis den opplyste, dyktige vismann ikke er omhyggelig engasjert i meditasjon, vil samfunnet bli korrumpert ved å følge hans eksempel. Det er ikke noe tap for vismannen hvis han ikke handler fordi han har realisert det endelige mål ved en vellykket fullføring av sin tilbedende handling. Men det stemmer ikke for andre som kanskje ennå ikke har satt sin fot på denne åndelige øvelsens vei. Store Sjeler forsøker å bygge opp og veilede dem som henger etter. Krishn gjør det samme. Dette har den klare implikasjonen at også Krishn var en vismann – en sann yogi. Han arbeider akkurat som andre vismenn for verdens beste. Sinnet er svært ustabilt. Det higer etter alt bortsett fra tilbedende meditasjon. Hvis vismenn som har erkjent Gud ikke handler, vil mennesker som følger deres eksempel, også gi opp handling. Vanlige mennesker vil ha en unnskyldning for å gjøre hva de vil hvis helgenen ikke mediterer. De vil bli desillusjonerte, slutte med gudsdyrkelsen og havne i ugudelighet. Dette forklarer hvorfor Krishn sier at hvis han ikke utfører sin fastsatte plikt, vil hele menneskeheten fall i unåde, og han vil bli årsaken til varnsankar.

Ifølge Arjun skjer det en destruktiv blanding av forskjellige klasser når kvinner blir udydige. I kapittel 1 var han urolig av frykt for at det ville oppstå varnsankar hvis kvinner mistet sin dyd. Men Krishn imøtegikk ham og bekreftet at det bare ville oppstå varnsankar hvis han ikke var ivrig engasjert i sin tildelte oppgave. Gud selv er faktisk den sanne varn (kvalitet) ved Jeget. Å vike av fra veien som fører til den evige Gud er derfor villfarelsen som kalles varnsankar. Hvis helgenen som har sanset Gud, avstår fra å utføre den verdige oppgaven, vil andre, ved å følge hans eksempel, også miste sine plikter av syne og bli varnsankar siden motstridende egenskaper i naturen kombineres i dem.

Kvinners dydighet og raserenhet er trekk ved sosial orden – et spørsmål om rettigheter. Det er ikke slik at de ikke har nytte for samfunnet, men det stemmer også at foreldres moralske overtredelser ikke påvirker barnas rettskaffenhet og kontemplasjon om Gud. Et individ når frelse ved sine egne gjerninger. Hanuman, Vyas, Vashisht, Narad, Shukdev, Kabir og Jesus Kristus har alle vært helgener i sann forstand, men den sosiale respektabiliteten til dem alle er et åpent

spørsmål. En Sjel kommer til en ny kropp med alle de fortjenester han har med seg fra en tidligere eksistens. Iføge Krishn kvitter Sjelen seg med en gammel kropp og går inn i en ny med sanskar av alle fortjenester og mangel på fortjenester fra et tidligere liv med sinnets og sansenes handling. Denne sakskar til en sjel har ingenting å gjøre med de fysiske foreldrene til den nye kroppen. De spiller ingen rolle for sjelens utvikling. Og det eksisterer derfor ikke noe forhold mellom kvinners mangel på dyd og fødselen til varnsankar. I gå i oppløsning og bli spredt mellom naturens gjenstander i stedet for å bevege seg jevnt mot Den øverste ånd er varnsankar.

Det er i denne forstand at en vismann er årsaken til ødeleggelsen av menneskeheten hvis han ikke får andre til å handle samtidig som han selv er seriøst engasjert i sin foreskrevne oppgave. Erkjennelse av den uforgjengelige Gud, roten som alt er født av, er liv, mens å være oppslukt av naturens utallige gjenstander og vike av fra den guddommelige vei er død. Så den vismann som ikke får andre mennesker til å gå handlingens vei, er en ødelegger – faktisk en morder av menneskeheten. Han er en ødelegger av menneskeheten hvis han ikke kontrollerer sløsingen med sinn og sanser og tvinger andre mennesker til å holde seg på den rette vei. Han er da en legemliggjørelse av vold. Sann ikke-vold er å rendyrke sitt eget Jeg og samtidig også tilskynde andre til åndelig disiplin og vekst. Ifølge Geeta er fysisk død bare en forandring i forgjengelige kropper, og det finnes ingen vold i dette. Krishn sier derfor til Arjun:

25. "Som den uvitende handler med en følelse av tilknytning til sine handlinger, bør den kloke, O Bharat, handle for å presentere den (guddommelig) etablerte verdensorden."

En klok mann, uselvisk og utstyrt med åndelig kunnskap, handler for å inspirere hjertene til andre menn slik at de handler til beste for seg selv slik enhver selvisk og uvitende mann vil gjøre. Vi kan være uvitende selv om vi kjenner yagyas vei og praktiserer den. Kunnskap er direkte sansning. Så lenge vi er selv det aller minste fjernet fra Gud, og han, den ønskede, fra oss, er uvitenhet til stede. Når dette mørket

---

सक्ता: कर्मण्यविद्वांसो यथा कुर्वन्ति भारत।
कुर्याद्विद्वांस्तथासक्तश्चिकीर्षुर्लोकसङ्ग्रहम् ।। २५ ।।

er framherskende, er det tilknytning til handling og dens konsekvenser. Den uselviske mediterer med en hengivenhet som ligner svært mye på tilknytningen som de utvitende utfører sitt arbeid med. Det kan ikke være noen tilknytning hos mennesker som er ubekymrede med handling, men til og med disse vismennene bør handle til beste for verden og for å styrke fromhetens krefter slik at andre menn velger den rette vei.

26. "I stedet for å forvirre og undergrave troen til de uvitende som er knyttet til handling, bør det vise mennesket bevege dem til å ta bolig i Gud og handle riktig slik han selv gjør."

I stedet for å skape forvirring i sinnene til de uvitende som er engasjert i gjennomføringen av den nevne handlingen, bør seere som har sanset Gud direkte, passe på at ingen av deres handlinger fører til en svekkelse av andre menneskers hengivenhet. Det er plikten til vismannen, som er velsignet med sublim kunnskap, å inspirere andre til å utføre den foreskrevne handlingen der han selv er så seriøst engasjert.

Dette er grunnen til at min ærverdige lærer også i ekstremt høy alder pleide å våkne klokken to om natten og hostet for å fortelle de andre at han var våken. Og så begynte han å rope høyt: "Stå opp, dere verdslige menn." Da vi alle sammen hadde stått opp og satte oss for å meditere, la han seg en stund. Så sto han opp igjen og sa: "Trodde dere at jeg sov? Jeg har faktisk konsentrert meg om åndedraget mitt. Jeg la meg fordi kroppen min er gammel, og å sitte er smertefullt for meg. Men dere unge menn må sitte fast og rett og kontemplere til åndedrettet deres er som en kontinuerlig, jevn strøm av olje uten avbrekk i sin strøm og ingen ytre tanke som forstyrrer deres konsentrasjon. Det er den tilbedendes plikt å være ustanselig opptatt av oppgaven for meditasjonen. Når det gjelder åndedrettet mitt, er det jevnt og rett som et bambusskudd." Dette er grunnen til at vismannen må handle riktig selv, for uten det kan han ikke få elevene sine til å gjøre det samme. "En lærer bør undervise ved sitt eksempel snarere enn ved formaninger."[8]

न बुद्धिभेदं जनयेदज्ञानां कर्मसङ्गिनाम्।
जोषयेत्सर्वकर्माणि विद्वान्युक्तः समाचरन्।। २६ ।।

8 Guruen (edel lærer) underviser ikke bare ved formaninger, men ved sitt eget livs eksempel.

Derfor er det en vismanns plikt at mens han er engasjert i handling selv, bør han også sørge for at andre hengivne er engasjert i meditasjon. En hengiven bør på samme måte hengi seg til tilbedelse med oppriktig forgudelse, men enten har er en tilhenger av Kunnskapens vei eller en trofast utøver av uselvisk handling, må han ikke tillate seg å føle arroganse på grunn av meditasjonen sin. Krishn tar nå for seg hvem utøveren av handling er, og hva motivasjonen bak handlingene er.

27. "Selv om all handling skyldes naturens egenskaper, antar mennesket med en egoistisk og villedet sinn at han selv er utøveren."

Fra begynnelsen til øyeblikket for tilknytning utføres all handling på grunn av naturens egenskaper, men det mennesket som har et formørket sinn på grunn av forfengelighet, tror arrogant at han er utøveren. Han tar det for gitt. Men hvordan kan vi tro at også gudstilbedelse oppstår på grunn av naturens egenskaper? Det nødvendige bevis gis av Krishn.

28. "Men det kloke mennesket som er klar over de forskjellige sfærer i naturens egenskaper i form av sinn og sanser og også deres handlinger med gjenstander, er ikke et offer for tilknytning, O den mektig-armete, fordi han vet at sinn og sanser (gun) dveler ved sanseobjekter (gun)."

Seere som har sanset den endelige essens, er klar over forskjellen mellom naturens egenskaper og handling, og også over det faktum at disse egenskapene er opptatt av seg selv og uinteressert i deres handling.

Essens betyr her Den øverste ånd snarere enn de fem (eller 25) elementene eller primære stoffer som lar seg telle. Med Krishns ord er Gud det eneste elementet. Ut over ham finnes ingen annen virkelighet. Når vismennene som dveler i Gud – den eneste virkelighet – gjennomgår naturens egenskaper, settes de i stand til å sanse oppdeling av handling ifølge naturens egenskaper. Hvis den

---

प्रकृतेः क्रियमाणानि गुणैः कर्माणि सर्वशः।
अहङ्कारविमूढात्मा कर्ताहमिति मन्यते।। २७।।
तत्त्ववित्तु महाबाहो गुणकर्मविभागयोः।
गुणा गुणेषु वर्तन्त इति मत्वा न सज्जते।। २८।।

dominerende kvalitet eller egenskap er uvitenhet (tamas), viser den seg i form av letargi, søvn og løssloppenhet – kort sagt en generelt manglende tilbøyelighet til å handle. Hvis den grunnleggende egenskapen er lidenskap (rajas), særpreges den resulterende handlingen av en manglende vilje til å trekke seg tilbake fra tilbedelse og en fornemmelse av autoritet. Hvis den dominerende egenskapen er dyd eller kvaliteten godhet (sattwa), vil handlingene som utløses av den, ha trekk som konsentrasjon om sinnet, meditasjonspreg, en positiv holdning til opplevelser, sammenhengende tanker og enkelhet. Naturens egenskaper er foranderlige. Derfor er bare den sansende vismannen i stand til å se om fortrinnligheten i handlingen er bestemt av egenskapene den består av. Disse egenskapene bevirker arbeidet deres gjennom hjelpemidlene, sansene og deres gjenstand. Men de som ennå ikke har kommet hinsides disse egenskapene og fortsatt er midtveis, er henfalne til det de måtte være beskjeftiget med.

29. "De bør ikke undergrave troen til de villfarne som ikke er klar over sannheten fordi de er begeistret for materiens bestanddeler og dermed knyttet til sansene og deres funksjoner."

Mennesker som har en forblindelse overfor natur, blir henfalne til sine handlinger når de ser hvordan de gradvis utfolder seg mot de overordnete egenskapenes nivå. Kloke mennesker som kjenner sannheten, bør ikke uroe disse villfarne menneskene som mangler både kunnskap og energifylt innsats. I stedet for å ta motet fra dem bør den kloke oppmuntre dem fordi de kan nå den endelig tilstand der handling slutter å eksistere bare gjennom utføring av handling. Etter å ha foretatt en omhyggelig vurdering av hans medfødte kapasitet og situasjon, må den søkende som har bestemt seg for å handle gjennom Kunnskapens vei, anse handling som noe han har fått av naturens egenskaper. Hvis han derimot antar at han selv er utøveren, vil det gjøre ham forfengelig og innbilsk. Også etter å ha gått videre til overordnete egenskaper, bør han ikke bli henfallen til

---

प्रकृतेर्गुणसम्मूढा: सज्जन्ते गुणकर्मसु ।
तानकृत्स्नविदो मन्दान्कृत्स्नविन्न विचालयेत् ।। २९ ।।

dem. Den søkende, derimot, som har valgt Den uselviske handlings vei, har ikke noe behov for å analysere handlingens natur og naturens egenskaper. Han må bare handle med en total selvoppgivelse overfor Gud. I dette tilfellet er det opp til den indre Gud (guru) å se hvilke egenskaper det er som gjør sin entré og hvilke som forsvinner. En søkende på Den uselviske handlingens vei tror at alt – forandring i egenskapene såvel som gradvis heving fra de lavere til de høyere – er en velsignelse fra Gud. Selv om han derfor er konstant engasjert i handling, føler han verken forfengeligheten ved å være en utøver og blir heller ikke knyttet til det han utøver. Krishn henviser til dette og også til særpreget i den forestående krigen og sier:

30. "Derfor, O Arjun, kontempler Jeget, overgi alle dine handlinger til meg, gi avkall på alt begjær, all medynk og sorg og vær klar til å slåss."

Arjun blir bedt om å kjempe, begrense sine tanker til sitt innerste vesen, overgi i en meditativ tilstand alle sine dåder til Gud i Krishn, og i absolutt frihet fra aspirasjon, medyk og sorg. Når et menneskes tanker absorberes i kontemplasjon, når det ikke er det minste ønske om håp noe sted, når det ikke er noen følelse av selvinteresse bak handlingen og når det ikke finnes noen beklagelse over utsiktene til nederlag, hva slags krig kan et menneske utkjempe? Når tanker trekkes tilbake fra alle kanter inn i den innerste ånd, hvem skal han kjempe mot? Og hvor? Og hvem er det å kjempe mot? Men det er et faktum at når du kommer inn i den meditaive prosessen, dukker krigens sanne form opp. Det er først da at det blir kjent at mengden av syndige impulser, begjær, vrede, tiltrekning og frastøting foruten begjær og sult, alle avvik fra fromhet, som kalles kuru, er de store fiender som skaper tilknytning til verden. De hindrer sannhetssøkeren ved å sette i gang et voldsomt angrep. Å overvinne dem er ekte krig. Å undertrykke dem, å trekke seg inn i sitt eget sinn og oppnå en tilstand med jevn kontemplasjon er virkelig krig. Krishn understreker igjen dette punktet.

मयि सर्वाणि कर्माणि सन्नयस्याध्यात्मचेतसा।
निराशीर्निर्ममो भूत्वा युध्यस्व विगतज्वर: ।। ३० ।।

31. ″Fortrøstningsfulle og hengivne mennesker som alltid handler ifølge denne min formaningen, er frigjort fra handling.″

Frigjort fra illusjoner og besatt av følelser av forgudelse og selvoppgivelse, blir mennesker som alltid handler i tråd med Krishns formaning om at ″man bør kjempe″, også frigjort fra all handling. Denne forsikringen fra Yogeshwar Krishn er ikke myntet på en hindu, en muslim eller en kristen, men på hele menneskeheten. Hans doktrine går ut på at man bør føre krig. Det kan se ut til at dette er en lære for krigshissere. Heldigvis var det et opplegg for en universell krig før Arjun. Men når vi ikke blir konfrontert med en slik mulighet, hvorfor søker vi en løsning i Geeta eller hvorfor insisterer vi så hardnakket på at de frigjørende midlene fra handling bare er tilgjengelige for dem som utkjemper krig? Sannheten er det stikk motsatte. I Geeta er krigen den som foregår i hjertet – i det innerste Jeget. Dette er krigen mellom ånd og materie, kunnskap og uvitenhet, Dharmkshetr og Kurukshetr. Jo mer vi forsøker å kontrollere vår tanke med meditasjon, desto mer dukker de syndige impulsene fram som fiender og setter i gang et forferdelig angrep. Å beseire deres demoniske krefter og tankebeherskelse er selve kjernen i denne krigen med guddommelig sang. Den som er kvitt illusjoner og engasjerer seg i krigen med tro, blir fullstendig frigjort fra handlingens bindinger og fødsel og død. Men hva skjer med den som trekker seg tilbake fra denne krigen?

32. ″Vær klar over de skeptiske mennesker som ikke handler i tråd med denne formaningen min fordi de er blottet for kunnskap og skjønnsomhet og som er dømt til elendighet.″

Villfarne menn, beruset av tilknytning, uten skjønnsomhet, som ikke følger Krishns lære eller som, med andre ord, ikke fører krig i en meditativ tilstand der det er fullstendig selvoppgivelse foruten frihet fra begjær, selvinteresse og sorg, fratas den endelige lykksalighet. Hvis dette er sant, hvorfor gjør menneskene ikke alltid dette? Krishn forklarer det slik.

ये मे मतमिदं नित्यमनुतिष्ठन्ति मानवा: ।
श्रद्धावन्तोऽनसूयन्तो मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभि: ।। ३१ ।।
ये त्वेतदभ्यसूयन्तो नानुतिष्ठन्ति मे मतम् ।
सर्वज्ञानविमूढांस्तान्विद्धि नष्टानचेतस: ।। ३२ ।।

33. ″Alle vesener er dominert av deres styrende egenskap og handler under dens tvang. Vismannen som er velsignet med oppfatningsevne, gjør også sin innsats i samsvar med sin natur.″

Vanlige mennesker holder seg til sine handlinger og det kloke i deres Jeg. Alle handler ut fra de ufrakommelige kravene i denne natur. Dette er en selvinnlysende og ubestridelig sannhet. Det er av denne grunn at, ifølge Krishn, mennesker ikke følger hans lære selv om de kjenner den. De er ikke i stand til å overvinne begjær, selvinteresse og sorg, eller, med andre ord, tilknytning og aversjon og klarer ikke å handle på den foreskrevne måten. Krishn peker også på en annen grunn.

34. ″La deg ikke styre av tilknytning og aversjon for begge deler er de store fiendene som hindrer deg på veien til det gode.″

Tiltrekning og frastøting ligger innen sansene og deres gleder. Man bør ikke bli dominert av dem fordi de er formidable fiender på veien som fører til det gode og til frigjøring fra handling. De raner den søkendes tilbedende holdning. Når fienden er innvendig, hvorfor skulle vi utkjempe en ytre krig? Fienden står i ledtog med sansene og deres objekter – i sinnet. Geetas krig er altså en indre krig. Menneskehjertet er slagmarken hvor de guddommelige og djevelske impulsene er oppstilt – kunnskapens og uvitenhetens krefter, de to aspektene ved illusjon. Å overvinne disse negative kreftene, for å ødelegge det djevelske ved å hjelpe fram guddommelige impulser, er virkelig krig. Men når de syndige krefter er utslettet, er det også slutt på nytten av rettskafne impulser. Etter at Jeget er forente med Gud, blir også fromme impulser oppløst og smelter sammen med ham. Å overvinne naturen blir på denne måten en krig som bare kan utkjempes i en tilstand av kontemplasjon.

सदृशं चेष्टते स्वस्याः प्रकृतेर्ज्ञानवानपि।
प्रकृतिं यान्ति भूतानि निग्रहः किं करिष्यति।। ३३ ।।
इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे रागद्वेषौ व्यवस्थितौ।
तयोर्न वशमागच्छेत्तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ।। ३४ ।।

Ødeleggelse av tilknytningsfølelser og aversjon tar tid. Mange som søker, forsaker derfor meditasjon og begynner plutselig å etterligne en dyktig vismann. Krishn advarer mot dette.

35, "Selv om den er underlegen (i fortjeneste), er ens egen dharm den beste, og til og med å møte døden i den fører noe godt med seg, mens en dharm som ikke er din egen, uansett hvor godt den iakttas, skaper bare frykt."

Det finnes en søkende som har vært engasjert i tilbedelse i ti år, og en annen som er blitt initiert i prosessen først i dag. Det er bare naturlig at de to ikke kan være like. Novisen blir ødelagt hvis han etterligner den erfarne tilbederen. Det er av denne grunn at Krishn sier at selv om kvaliteten er underlegen, er ens egen dharm bedre enn en annen manns dharm som iakttas godt. Evnen til å engasjere seg i handling som oppstår av ens natur, er ens dharm. Så å dø mens man iakttar ens egen dharm, er virkelig gunstig. Etter at Sjelen ifører seg en ny kropp, vil han fortsette reisen fra det samme punktet med åndelig tilknytning der han stoppet i sitt siste fysiske liv. Sjelen dør ikke. Et klesbytte forandrer ikke sinnet og tankene. Å forkle seg som menn som har gått foran ham, vil skape enda mer frykt hos den søkende. Frykt er en naturens kvalitet, ikke en Guds kvalitet. Naturens mørke teppe tykner når det er etterligning.

Det finnes en mengde billig etterligning på den "åndelige" vei. Min erværdige lærer hørte engang en himmelsk stemme som sa til ham at han skulle dra til Ansuiya[9]. Så reiste han den lange veien fra Jammu til Chitrakoot og slo seg ned i de tette skogene i Ansuiya. Mange hellige menn kom den veien. En av dem så at selv om Paramhans Parmanand Ji holdt til der helt naken, ble han likevel høyt respektert. Han hadde altså med det samme kastet av seg den lille tøystripen han hadde brukt som lendeklede, ga fra seg

---

श्रेयान्स्वधर्मो विगुण: परधर्मात्स्वनुष्ठितात्।
स्वधर्मे निधनं श्रेय: परधर्मो भयावह:।। ३५।।

9 Et hellig sted i en stat i India som heter Madhya Pradesh, setet for Swami Adgadanands lærer, den mest opphøyde helgen Shree Parmanand Ji. Navnet skyldes tilknytningen til Ansuiya, konen til vismannen Atri, som representerer den edleste sort kyskhet og hustruhengivenhet.

asketstokken og vannkrukken til en annen hellig mann og gikk omkring helt naken. Da han kom tilbake etter en stund, så han at Parmanand Ji også snakket med folk og irettesatte dem (han hadde fått en guddommelig kommando om å ta skarpt til motmæle mot og til og med fordømme elevene sine hvis det var nødvendig for deres egen skyld – på den måten overvåket han de reisende på den åndelige vei). Som en etterligning av den store mannen begynte den andre hellige mannen også å snakke irettesettende. Men folk svarte med rasende og ubehagelige ord, og den stakkars svindleren begynte å undre seg over at folk tok igjen med ham, mens ingen kom med protester overfor Paramhans Ji.

Da han kom tilbake etter to år, så han at Parmanand Ji satt på en tykk og myk madrass, og folk viftet ham. Den hjelpeløse mannen fikk brakt et tresete ut i skogen, sørget for å få lagt en madrass over den og leide et par menn til å vifte ham. Folk flokket seg om ham på mandager da den hellige mannen praktiserte sine ″mirakler″. Han tok 50 rupier hvis noen ville ha en sønn og 25 rupier for en datter. Men han måtte komme seg vekk etter en måned fordi han ble framstilt som en løgner. Etterligning er ikke til hjelp når vi går den åndelige vei. Den søkende må praktisere sin egen dharm.

Hva består denne ens egen dharm (swadharm) i? I kapittel 2 satte Krishn navn på den og sa til Arjun at selv med sin egen dharm i sikte, var det hans plikt å føre krig. Det fantes ingen mer velsignet vei for en Kshatriya. Ut fra sine medfødte egenskaper, den iboende dharm, ble Arjun erklært som en Kshatriya. Krishn sa til Arjun at for Brahmin, virkelig hengivne menn med kunnskap om Den øverste ånd, var instruksjoner i Ved som å ta med en som skal bade til en dam. Men Arjun ble oppfordret til å lære Ved og vokste til en Brahmin. Med andre ord – den iboende dharm er underkastet forandringer. Men det virkelig betydningsfulle poeng er at den iboende dharm bidrar mest til ens velvære. Men dette betyr ikke at Arjun bør etterligne en Brahmin og kle seg og se ut som ham.

Den samme handlingsvei er blitt delt av vismannen i fire deler: den laveste, den midterste, den gode og den fortreffelige. Krishn har satt navn på de søkende som ferdes på disse veiene – henholdsvis Shudr, Vaishya, Kshatriya og Brahmin. Handling begynner på det

laveste nivå, men i løpet av den åndelige søken kan den samme søkende utvikle seg til en Brahmin. Når han er forent med Gud, står det tilbake verken Brahmin, Kshatriya, Vaishya eller Shudr, men bare ren intelligens, Den evige og uforanderlige øverste ånd. Han transcenderer så alle disse klassene. Krishn sier at han hadde skapt de fire klassene. Men, som det ble påpekt tidligere, ble klassifikasjonen foretatt på grunnlag av handling og ikke ut fra fødsel. Men hva består den handlingen i som danner grunnlaget for den? Er det det som vanligvis gjøres i og for verden? Krishn motsier dette og snakker om den forordnede oppgave eller handling.

Som vi har sett, er denne forordnede handlingen prosessen som kalles yagya der ett åndedrag tilbys som offer til en annen og alle sansene er behersket. Alle er i egentlig forstand praktisering av yog og meditasjon. Den spesielle øvelsen som tar en til den elskede Gud, er meditasjon. Varn er en del av denne meditasjonshandlingen som selv er delt i fire avdelinger. Et menneske bør begynne sin søken på den naturlige evnens nivå. Dette er den iboende dharm. Hvis den søkende etterligner dem som er overordnet og framfor ham, vil han bare bli bebyrdet med frykt. Han blir ikke ødelagt fullstendig, for i det åndelige foretakende er frøet uforgjengelig. Man han vil bli overveldet av redsel og svekket under byrden av den materielle verden. Hvis en elev på første nivå sitter i avgangsklasser, kan han ikke bli avgangselev fordi han til og med kommer til å glemme alfabetet. Arjun spør om mennsket ikke handler ifølge sin iboende dharm?

36. ″Arjun sa: ′Hva, O Varshneya (Krishn), er det som driver mennesket som så å si tvinges mot sin vilje og med motvilje handler ugudelig?′″

Hvorfor er det slik at et menneske, som presses mot noe han forakter, handler på syndige måter? Hvorfor handler han ikke ifølge formaningene fra Krishn? Krishns svar på spørsmålet gis i det følgende verset.

अर्जुन उवाच

अथ केन प्रयुक्तोऽयं पापं चरति पुरुषः ।

अनिच्छन्नपि वार्ष्णेय बलादिव नियोजितः ।। ३६ ।।

37. ″Herren sa: ″Vit at begjæret som oppstår av den emosjonelle egenskapen ved naturen (rajas) og er umettelig som ild, er det samme som vrede. Og lær å erkjenne den som din ondeste fiende i denne verden.″

Begjær og vrede som har sitt utspring i den naturlige egenskapen lidenskap, har en umettelig appetitt på sanselige gleder, og syndefullt begjær og vrede er supplementer til tilknytning og avsky. Så Arjun advares om at han må betrakte dem som sine farligste fiender. Og så dveles det ved deres utslettende virkninger.

38. ″Liksom ild er innhyllet i røyk, et speil dekket av støv og et foster skjult i mors liv, så er også kunnskap oppslukt av begjær.″

Skjønnsomhet formørkes av en kappe av begjær og vrede. Hvis vi brenner fuktig ved, får vi bare røyk. Det er ild, men den kan ikke flamme opp. Et støvdekket speil kan ikke gi et klart speilbilde. Og akkurat slik er det når det finnes perversjoner som begjær og vrede. Da kan ikke sinnet få en klar sansning av Gud.

39. ″Og, O sønn av Kunti, også kloke menns skjønnsomhet er oppslukt av begjær, umettelig som ild og deres evige fiende.″

Hittil har Krishn nevnt to fiender, begjær og vrede, men i det 39. vers nevner han bare én av dem, nemlig begjær. I virkeligheten ligger følelsen av vrede inne i begjær. Når en oppgave er vellykket gjennomført, dempes vreden, men når begjæret hindres,dukker vreden opp igjen. Vreden ligger altså i kjernen av begjær. Det er viktig å vite hvor fienden gjemmer seg, for når man vet dette, vil det lette en total ødeleggelse av fienden. Krishn uttrykker sitt syn på problemet.

श्रीभगवानुवाच

काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भव:।
महाशनो महापाप्मा विद्धयेनमिह वैरिणम्।। ३७।।
धूमेनाव्रियते वह्निर्यथादर्शो मलेन च।
यथोल्बेनावृतो गर्भस्तथा तेनेदमावृतम्।। ३८।।
आवृतं ज्ञानमेतेन ज्ञानिनो नित्यवैरिणा।
कामरूपेण कौन्तेय दुष्पूरेणानलेन च।। ३९।।

40. "Siden sansene, sinnet og intellektet er setet for begjær, er det gjennom dem at det villeder et vesen ved formørking – hans evne til skjønnsomhet."

Vi har altså svaret. Vår verste fiende holder til i våre egne sanser, i sinnet og intellektet. Det er gjennom dem at begjær omslutter kunnskap og fører den legemliggjorte sjelen på villspor."

41. "Derfor, O den beste av Bharat (Arjun), undertrykk først sansene og drep målbevisst dette begjæret, den avskyelige ødelegger av både åndelig og fysisk kunnskap."

Først og fremst må Arjun kontrollere sansene fordi hans fiende ligger skjult inne i dem. Fienden er i oss, og det ville være nytteløst å se etter ham utenfor. Krigen som må føres, er innvendig. Den må utkjempes med sinnet og hjertet. Arjun må altså undertrykke sansene sine og drepe sitt syndige begjær som herjer både kunnskapen om den ikke-manifesterte Ånd og kunnskap om den fysiske verden. Men han kan ikke bestorme dem direkte. Han må først beleire støttepunktet med moralske perversjoner ved å beseire sansene.

Men å beherske sansene og sinnet er svært vanskelig. Innsatsens suksess virker alltid tvilsom. Krishn fordriver denne pessimistiske holdningen ved å peke på de mange våpen som står til hans disposisjon og som en mann kan bruke til å kjempe mot fienden.

42. "Over sansene er sinnet, og over sansene er intellektet, og det som ligger over dem alle er den innvendige Sjel som er uforlignelig kraftig, men samtidig subtil."

Mennesket er altså ikke hjelpeløs tross alt. Han har et arsenal av mange våpen som han kan bruke i krigen med styrke og selvtillit. Han kan bruke sinnet mot sansene, intellektet mot sinnet, og over alt dette har han sin Sjel som er mektig, men likevel ikke-manifestert.

इन्द्रियाणि मनो बुद्धिरस्याधिष्ठानमुच्यते।
एतैर्विमोहयत्येष ज्ञानमावृत्य देहिनम्।। ४०।।
तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ।
पाप्मानं प्रजहि ह्येनं ज्ञानविज्ञाननाशनम्।। ४१।।
इन्द्रियाणि पराण्याहुरिन्द्रियेभ्य: परं मन:।
मनसस्तु परा बुद्धिर्यो बुद्धे: परतस्तु स:।। ४२।।

Sjelen er det virkelige ″oss″, og derfor er vi sterke nok til å undertrykke ikke bare våre sanser, men også vårt sinn og intellekt.

43. ″Derfor, O mektig-armete, som kjenner Sjelen, subtil og på alle måter mektig og fortjenstfull, behersk sinnet med ditt intellekt og drep dette begjæret, din mest formidable fiende.″

Besatt av kunnskap om den ikke-manifesterte, men likevel mektige Sjelen som ligger hinsides intellekt, og etter en nødvendig vurdering av sitt medfødte begjær og beherskelse av sinnet med intellektet, må Arjun drepe denne fienden etter en passelig granskning av sin iboende kapasitet. Begjær er en forferdelig fiende, for den fører Sjelen på villspor gjennom sansene. Når Arjun kjenner sin styrke og har tiltro til den mektige Sjel, bør Arjun drepe dette begjæret – hans fiende. Denne fienden er selvfølgelig innvendig, og krigen som skal utkjempes mot den, er også innvendig – i sinnets og hjertets sfære.

Mange kjærlige fortolkere av Geeta har gitt dette kapitlet tittelen ″Karm Yog″ (″Handlingens vei″), men dette er ikke korrekt. Yogeshwar Krishn nevnte handling i kapittel 2, og hans gjennomgang av dens betydning skapte en ærbødig holdning til temaet. I dette kapitlet har Krishn definert handling som en gjennomføring av yagya. Det er ikke tvil om at yagya er den forordnede metoden. Uansett hva annet mennesker gjør i tillegg til dette, er det en eller annen form for verdslig slaveri. Det blir bekreftet i kapittel 4 at utførelse av yagya er handlingen som bevirker frihet fra den materielle verden.

Kapitlet beskriver opprinnelsen til yagya foruten hva gjennomføringen av denne disiplinen har å tilby. Det skisserer så de karakteristiske trekk ved yagya. Det viktige ved å gjennomføre yagya blir understreket gjentatte ganger, for dette er den foreskrevne handlingen. De som ikke praktiserer den, er ikke bare syndefulle elskere av nytelser, men de lever også forfengelige. Fordums vismenn hadde erkjent tilknytningens tilstand og handlingsløsheten gjennom yagya. Dette var menn som hadde frydet seg over og følt

---

एवं बुद्धेः परं बुद्ध्वा संस्तभ्यात्मानमात्मना।
जहि शत्रुं महाबाहो कामरूपं दुरासदम्॥ ४३॥

seg tilstrekkelig i Jeget. Det var derfor ikke noe mer for dem å gjøre. Likevel fortsatte de å være iherdig engasjert i oppgaven å veilede mindre heldige mennesker som hadde sakket akterut. Krishn sammenligner seg selv med disse store Sjelene. Han har heller ikke mer å utrette og ingenting å oppnå, men likevel vier han seg til handling til menneskehetens beste. Dermed viser han seg som en yogi, en asket eller en helgen og er hele tiden opptatt med meditasjon. Han er virkelig, som vi har sett, en Yogeshwar, en som er dyktig i yog. Videre formaner Krishn i kapitlet gjentatte ganger vismenn som ham selv om at de ikke må forvirre og undergrave troen til den innvidde søkende selv om de kanskje er opptatt med materielle oppgaver fordi de bare kan oppnå den ideelle tilstanden gjennom handling. Hvis de slutter å handle, blir de ødelagt. Den rette handling nødvendiggjør at det føres krig ved å konsentrere seg om Jeget og Den øverste ånd. Men hva er behovet for krig når øynene er lukket og et menneskes tanker er sentrert om kontemplasjon og når sansene er begrenset til intellektet? Når en søkende ifølge Krishn legger ut på gudsdyrkelsens vei, fortoner begjær og sinne, tiltrekning og frastøting seg som skremmende hindre underveis. Å bekjempe og overvinne disse negative impulsene er krig. Å komme stadig dypere inn i meditasjonstilstanden ved gradvis eliminering av de demoniske, fremmede impulsene er krig. Dette er altså en krig som raser i meditasjonstilstanden. Dette er kort sagt kapittel 3, og som det går fram av dette forsøksvise sammendraget, er vi ennå ikke blitt fortalt nøyaktig hva handling eller yagya er. Når vi forstår yagyas natur, vil vi også forstå handlingens natur.

Dette kapitlet understreker hovedsakelig den instruerende rollen til vismenn, de store Sjelene som har sanset virkeligheten. Kapitlet er altså et direktiv for ærverdige lærere. De vil ikke tape noe hvis de ikke påtar seg noen handling, og de vil ikke vinne noe for seg selv hvis de gjør det. Men likevel må de være aktive for menenskehetens beste. Men ingenting av faktisk betydning er blitt sagt for de søkende som ønsker å erkjenne Gud. De blir ikke fortalt hva de må gjøre for å oppnå dette. Dette kapitlet dreier seg derfor ikke om Handlingens vei. Handlingen som må gjennomføres, er ennå ikke blitt belyst. Hittil er vi bare blitt fortalt at handlemåten i yagya er den foreskrevne handling. Men vi holdes i uvitenhet om hva yagya er. Men det må innrømmes at den mest detaljerte beskrivelsen av krig bare finnes i kapittel 3 i hele Geeta.

Når vi ser på Geeta som helhet, er det i kapittel 2 at Krishn formaner Arjun til å kjempe fordi kroppen er forgjengelig. Han bør kjempe fordi kroppen er kortvarig. Dette er den eneste konkrete grunnen til kamp som oppgis i Geeta. Når Kunnskapens vei senere forklares, sies krig å være det eneste midlet til å sikre en lykkelig slutt. Krishn har sagt til Arjun at kunnskapen han har meddelt ham, er knyttet til Kunnskapens vei. Kunnskapen består i at Arjun bør kjempe fordi han tjener på både seier og tap. Senere, i kapittel 4, skal Krishn fortelle Arjun at han, når han hviler trygt i yog, bør kutte over ubesluttsomheten i sitt hjerte med skjønnsomhetens sverd. Dette sverdet er yogs sverd. Det henvises ikke i det hele tatt til krig fra kapittel 5 til kapittel 10. I kapittel 11 sier Krishn bare at fiendene allerede er drept av ham, så Arjun behøver bare å være stedfortreder og høste ære. Fiendene er blitt drept uten han han har behøvd å drepe dem, og makten som driver alle vesener og gjenstander, vil også bruke ham som et hjelpemiddel for å virkeliggjøre det han ønsker. Arjun bør stå modig fram og drepe sine fiender som ikke er annet enn levende lik.

I kapittel 15 blir verden sammenlignet med et peepaltre med mektig rot, og Arjun blir oppfordret til å søke åndelig perfeksjon ved å kløyve treet med fornektelsens øks. Krig nevnes ikke i de senere kapitlene, men i kapittel 16 fortelles det om demoner som er fordømt til helvete. Den mest detaljerte skissen av krig finnes dermed i kapittel 3. Versene 30 til 43 er opptatt av krigens struktur, dens uunngåelighet, den visse ødeleggelse av de som nekter å kjempe, navnene på fiender som må drepes, vurdering av ens styrke og besluttsomheten å drepe fiendene. Kapitlet identifiserer på denne måten fiendene og, til slutt, gir også det nødvendige mot som den søkende trenger for å ødelegge disse fiendene.

Slik avsluttes det tredje kapitlet i Upanishad av Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen om yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen "Shatru Vinash-Prerna" eller Å framskynde fiendens ødeleggelse". Slik avsluttes Swami Adgadanands fortolkning av det tredje kapitlet i Shreemad Bhagwad Geeta i "Yatharth Geeta".

Hari om tat sat

KAPITTEL 4

KLARGJØRING AV YAGYAS DÅDER

I kapittel 3 forsikret Yogeshwar Krishn at hvis et menneske fulgte sin formaning, uten villfarelse og med oppriktig hengivenhet, ville han bli frigjort fra handlingens binding. Yog (både av kunnskap og handling) har kraft til å bevirke frigjøring fra dette slaveriet. Tanken om å føre krig ligger nedfelt i yog. I dette kapitlet påpeker han hvem forfatteren av yog er og klargjør hvordan denne disiplinen har utviklet seg.

1. "Herren sa: 'Det var jeg som lærte Solen (Vivaswat) den evige yog og som siden lærte den til Manu som lærte den til Ikshwaku."

Det var han, sier Krishn, som i begynnelsen av tilbedelsen (kalp) meddelte kunnskapen om den evige yog til Solen (som symboliserer rettskafne impulser), og fra ham ble den gitt videre til Manu (som symboliserer sinnet) og videre til Ikshwaku (som symboliserer forhåpning). Som vi har sett, var Krishn en yogi. Det er altså en yogi, en vismann som har tilhold i Den øverste ånd, som setter i gang den evigvarende yog i begynnelsen eller, men andre ord, ved begynnelsen av tilbedelsen og overfører den til livsåndedrettet. Solen

---

श्रीभगवानुवाच
इमं विवस्वते योगं प्रोक्तवानहमव्ययम् ।
विवस्मान्मनवे प्राह मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् ।। १ ।।

representerer Gud-erkjennelsens vei.[1] Gud er "det ene lys som gir lys til alle."

Yog er evigvarende. Krishn har tidligere sagt at begynnelsen, frøet, til denne prosessen er uforgjengelig. Hvis den bare har begynt, slutter den ikke før den har nådd perfeksjon. Kroppen helbredes av medisiner, men gudsdyrkelse er remediet for Sjelen. Begynnelsen på gudsdyrkelse er begynnelsen på selvhelbredelse. Denne handlingen som består av tilbedelse og meditasjon, er også skapingen av den dyktig vismann. Det primitive mennesket som ligger bevisstløs i uvitenhetens natt, som ikke har ofret yog en tanke, føres fram til yogs perfeksjon når han møter en vismann – ved bare å se på den store mannen, ved å lytte til stemmen hans, ved å gjøre ham en tjeneste selv om den er utilstrekkelig og ved å ha omgang med ham. Goswami Tulsidas har også sagt dette: "Endelig lykksalighet er garantert det mennesket som har erkjent Gud og også det mennesket som er blitt lagt merke til av Gud."

Krishn sier at i begynnelsen lærte han Solen yog. Hvis en realisert vismann bare kaster et blikk på en hengiven, blir yogs raffinement overført til livsåndedrettet til den heldige Sjel. Alle vesener som lever besjelet av Solen – av Gud som bare er underkastet seg selv. Siden lys er liv eller åndedrett, er det forordnet at Den øverste ånd bare kan nås ved regulering av livsåndedrettet. Overføring av fromme instinkter til det tidlige mennesket er å gi videre kunnskap om yog til Solen, og deretter vil dette perfeksjonsfrø spire i sinnet. Det er på denne måten gudene sender videre kunnskap til Manu. Etter at frøet har spirt i sinnet, vil det oppstå et ønske om realisering av vismannens ytring. Hvis sinnet har noe i seg, vil det også være et ønske om å oppnå det. Dette er Manu som forkynner yog til Ikshwaku. Det vil være en lengsel eller forhåpning om å utføre denne forordnede handling som er evig og som frigjør fra handlingsbinding. Krishn snakker nå om hvor yog fører oss etter at den er blitt satt i bevegelse.

---

1 I Upanishad Prashn finner vi dette: "Den kloke kjenner ham som ifører seg alle former, som er allvitende og som er det ene lys som gir lys til alle. Han stiger opp som Solen med tusen stråler og har tilhold i uendelige steder.

2. "Denne yog ble avledet av tradisjon og var kjent for vismenn på det kongelige stadium (rajarshi),[2] men på dette stadiet, O ødelegger av fiender, avtok den og ble nesten utryddet."

Denne yog som ble overført av en dyktig helgen til åndedrettet til en primitiv, barbarisk mann og deretter strømmet fra åndedrettet inn i sinnet, siden til lengsel (eller forhåpning) og derfra til aktiv praksis og utviklet seg slik med gradvise trinn, når det kongelige stadium og blir så avdekket for den søkende. Ekstraordinære krefter skapes hos gudsdyrkere som har nådd dette nivå. På dette kritiske stadiet opphører yog å eksistere i denne verden (kropp). Problemet blir altså å føre den forbi denne skillelinjen. Det ser ut til at hver eneste søkende blir ødelagt etter å ha nådd dette stadiet, men ifølge Krishn er det ikke slik. Den som har søkt tilflukt i ham som en kjærlig hengiven og kjær venn, blir spart.

3. "Dette er de tidløse yog som jeg nå meddeler deg fordi du er min tilbedende og elskede venn og fordi dette yog legemliggjør et øverste mysterium."

Arjun er en Kshatriya-tilbeder på rajarshi-nivået der de tilbedende piskes av bølger av oppnåelse og står i fare for å bli ødelagt. Det er ikke slik at yogs gunstige preg opphører på dette stadiet, men de tilbedende snubler vanligvis når de har nådd dette punktet. Denne evige og ytterst mystiske yog meddeler Krishn nå Arjun fordi hans elev er på samme måte på randen av ødeleggelse. Og han gjør

---

एवं परम्पराप्राप्तमिमं राजर्षयो विदु:।
स कालेनेह महता योगो नष्ट: परंतप।। २।।
स एवायं मया तेऽद्य योग: प्रोक्त: पुरातन:।
भक्तोऽसि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम्।। ३।।

2 Leserne må advares mot en utbredt misforståelse om ordet rajarshi. Det sies at en Kshatriya blir opphøyd til rajarshi-status ved hjelp av hans fromme liv og asketiske hengivenhet på samme måte som en Brahmin løftes opp til en brahmarshi. Men Gud har skapt verken Brahmin eller Kshatriya, jøde eller kristen. Dette er bare sosiale ordener, basert på fødsel eller yrke. Så rajarsji brukes her for å betegne enn av de fire åndelige tilstander som bare særkjennes av den indre fortjenesten til en gudsdyrker uansett hans kaste eller tro. En slik fortolkning er korrekt for ellers må man anta at Geetas yog bare er beregnet på medlemmer av en kaste som ikke kan forsvares.

dette fordi Arjun er ham hengiven, ensidig tillitsfull og en kjær venn.

Når Guden vi higer etter – den dyktige vismann – har bolig i Sjelen og begynner å instruere ham, først da begynner virkelig gudsdyrkelse. Her er Gud og den dyktig vismann-læreren synonyme som sufflører. Hvis Gud synker ned i hjertet på det nivået vi befinner oss, begynner han å kontrollere og veilede og gir støtte hvis den tilbedende skulle snuble – først da er sinnet fullt ut behersket. Hvis ikke Gud står hos som vognfører, kan det ikke forekomme en adekvat innvielse til hans vei. Før dette skjer er den tilbedende på prøve. Han har ikke ennå nådd stadiet med sann tilbedelse.

Min ærverdige lærer – min Gud pleide å si: ″Mange ganger var det bare så vidt jeg unnslapp. Men Gud reddet meg. Gud lærte meg dette... fortalte meg dette...″ Enkelte ganger spurte jeg: ″Maharaj Ji, snakker også Gud?″ Da sa han: ″Gud snakker akkurat som du og jeg, i timevis uten å stoppe.″ Det gjorde meg bedrøvet, og jeg lurte på hvordan Gud snakker. Dette var en forbløffende åpenbaring for meg. Etter en stund kunne Maharaj Ji si: ″Hvorfor bekymrer du deg? Gud vil også snakke til deg.″ Nå innser jeg at hvert ors han sa, er sant. Dette er følelsen av vennskap som knytter den individuelle sjel til Den kosmiske ånd. Når Gud begynner å løse opp tvil som en venn, først da kan den tilbedende krysse det destruktive stadiet trygt.

Hittil har Yogeshwar Krishn tatt for seg yogs begynnelse ved en vismann, hindringene underveis og måter å overvinne dem på. Men nå spør Arjun ham:

4. ″Arjun sa: ′Siden Vivaswat (sterk lengsel etter Gud) ble født i den fjerne fortid og din fødsel skjedde nylig, hvordan skal jeg kunne tro at du har lært ham yog?″

Krishn er født nylig i husket tid, mens kunnskapens åndedrett som han påstår han overførte til Solen, tilhører ″tilhører den mørke bakgården og tidens avgrunn″. Hvordan skal Arjun tro at det er Krishn som meddelte yog i begynnelsen? Krishn fjerner tvilen på denne måten:

अर्जुन उवाच: अपरं भवतो जन्म परं जन्म विवस्वतः।
कथमेतद्विजानीयां त्वमादौ प्रोक्तवानिति।। ४ ।।

5. ″Herren sa: ′O Arjun, du og jeg har gjennomgått utallige fødsler, men, O beseirer av fiender, mens du ikke har noen erindring om dine tidligere fødsler, har jeg det.′″

Krishn og Arjun har hatt tallrike fødsler, men den sistnevnte husker dem ikke. Den tilbedende vet ikke. Men han som har sett Jeget, kjenner det, og han som har erkjent den ikke-manifesterte, kjenner den. Ifølge Krishn er hans fødsel ulik de andres.

Oppnåelse av Jeget er forskjellig fra oppnåelse av en kropp. Krishns manifestasjon kan ikke ses med fysiske øyne. Han er uten fødsel, skjult og evig, men likevel er han født med en menneskelig kropp. Derfor er det slik at de som forkynner at den fysiske kroppens død bringer frigjøring, tilbyr egentlig falsk trøst.

Sjelen erkjenner den endelige essens mens han ennå er i sin antatte menneskelige kropp. Hittil har Arjun trodd at Krishn er en dødelig som han. Det er grunnen til at han snakker om sin nylige fødsel. Er Krishn som andre kropper?

6. ″Selv om jeg er udødelig, uten fødsel og Gud for alle skapninger, manifesterer jeg meg ved å betvinge naturens materialistiske verden ved den mystiske kraft atm-maya.″

Krishn er udødelig, uten fødsel og gjennomsyrer åndedrettet til alle vesener, men han er manifest når han undertrykker tilknytninger ved hjelp av atm-maya.[3] En type maya er den moralske uvitenhet

---

श्रीभगवानुवाच :बहूनि मे व्यतीतानि जन्मानि तव चार्जुन।
तान्यहं वेद सर्वाणि न त्वं वेत्थ परंतप।। ५।।
अजोऽपि सन्नव्ययात्मा भूतानामीश्वरोऽपि सन्।
प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय संभवाम्यात्ममायया।। ६।।

3 I Ram Charit Manas, den oppbyggelige gjenfortelling og oversettelse av andre indiske eposer, Ramayan av den store dikteren Tulsidas, har Goswami Tulsidas definert maya på denne måten: ″Mens jeg og disse er mine, er du og disse dine.″ Dette begrepet er maya som alle skapninger er offer for. Det er tofoldig og består først av uvitenhet og siden av opplysning. Den første er en beryktet kjeltring fordi den fanger alle skapninger i fellene fødsel og død. Selv om den andre er kjent som den eneste kilden til dyder, er den fullstendig besjelet av Gud og har ingen egen kraft. Prosessen med opplysning kalles vidya-maya. Siden den forener den individuelle Sjel med Det uendelige, kalles den også yog-maya. Og siden den setter Sjelen i stand til å nå den høyeste herlighet, kalles den også atm-maya. Etter fullendelsen er en yogi velsignet med kraften som gjør det mulig for ham å passe på tusenvis av elever samtidig. Denne kraften, som kalles atm-maya, er den som brukes her.

som gjør at man aksepterer virkeligheten i den materielle verden som er årsaken til gjenfødelse i lave og underlegne former. Den andre maya er den som Krishn kaller yog-maya og som vi ikke er klar over. Dette er Jegets maya som gir adgang til Sjelen og fører til bevissthet om Den øverste ånd. Det er virkningen av denne yog-maya som gjør at Krishn undertrykker sin trefoldige natur og manifesterer seg.

Folk sier vanligvis at de vil få en visjon av Gud når han manifesterer seg ved en inkarnasjon. Men ifølge Krishn er ikke Gud født i noen kroppslig form. Det er bare trinnvis at han kontrollerer sin trefoldige natur ved utøvelse av yog-maya og manifesterer seg. Men hvordan er omstendighetene ved en slik manifestasjon?

7. "Hver gang, O Bharat, rettskaffenhet (dharm) svekkes og det syndige florerer, manifesterer jeg meg."

Krishn sier til den tilbedende Arjun at når hjerter blir uvirksomme i forhold til Den øverste ånd, den mest sublime dharm, og når de fromme ikke vet hvordan de skal komme seg trygt over til den andre bredden, begynner han å iføre seg form for å manifestere seg. En slik følelse av lede hadde kommet til Manu. Goswami Tulsidas har skrevet om sitt sorgtunge hjerte fordi livet hans hadde gått uten kontemplasjon om Gud. Når desperasjonens tårer strømmet fra øynene til kjærlige tilbedende på grunn av den overveldende følelsen av hjelpeløshet fordi de ikke klarte å legge det syndige bak seg, begynner Gud å iføre seg en manifestert form. Men dette innebærer også at Gud bare manifesterer seg for kjærlige tilbedende og bare til deres beste.

Guds inkarnasjon finner bare sted i hjertet til en velsignet tilbedende. Men hva gjør den manifesterte Gud?

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ।। ७ ।।

8. ″Jeg manifesterer meg fra tidsalder til tidsalder for å forsvare de fromme, ødelegge de onde og styrke dharm.″

Gud manifesterer seg som hellige menneskers frelser. Han, den tilbedte, er den ene Gud som nås når det ikke er mer å kontemplere. Krishn ifører seg en manifestert form fra tidsalder til tidsalder for å ødelegge hindringer som hemmer den jevne flyt av gode impulser som for eksempel visdom, fornektelse og beherskelse, og også for å utslette demoniske krefter som lidenskap, sinne, tilknytning og avsky og for å forsterke dharm.

″Tidsalder″, slik Krishn bruker ordet her, henviser ikke til historiske tidsaldre som for eksempel Gullalderen (Satyug) eller Jernalderen (Kaliyug). Det hentyder heller til oppgang- og nedgangstider, ny og ne, dharm som menneskenaturen må igjennom. Dette er dharm-stadiene, og menneskehjertet må gjennom dem. Goswami Tulsidas har skrevet om det i Ram Charit Manas (7. – 10.), den oppbyggelige gjenfortellingen og oversettelsen av det indiske eposet Ramayan fra Sanskrit til folkespråket av dikteren Tulsidas. Dharm-stadiene gjennomgår variasjoner i ethvert hjerte på ethvert tidspunkt, ikke på grunn av uvitenhet, men på grunn av virkningen av den guddommelige kraft maya. Det er dette som er blitt kalt atm-maya i sjette vers av kapitlet. Denne kunnskapen er inspirert av Gud og er den som gjør hjertet til en sann bolig for Gud. Men hvordan kan man vite hvilket stadium man gjennomgår til enhver tid? Når bare dyd og moralsk godhet (sattwa) er aktive i hjertet, når lidenskap og uvitenhet er undertrykt, når all frykt er borte, når det ikke er noen følelse av frastøting, når det er styrke nok til å holde fast ved signalene som mottas fra det ønskede mål, når sinnet strømmer over av ren lykke, er man i stand til å tre inn i Gullalderen. Når, på den annen side, mørkets krefter (tamas), kombinert med lidenskap og moralsk blindhet (rajas), fyller sinnet, når det er fiendskap og konflikter på alle kanter, gjennomgår de tilbedende Jernalderen (Kaliyug). Når det er overvekt av uvitenhet og rikelig med letargi, slummer og nøling

---

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ।। ८ ।।

er dette Kaliyug-stadiet i dharm. Mennesket som passerer dette stadiet, gjør ikke sin plikt selv om han vet hva den består i. Han vet hva som er forbudt, men likevel gjør han det. Disse dharm-stadiene, stigningene og nedsynkningene, bestemmes av medfødte egenskaper. Disse stadiene er de fire tidsaldrene (yug) ifølge enkelte, de fire klassene (varn) ifølge andre og de fire nivåene får åndelig søken – ypperlig, god, middels og lav – ifølge atter andre. På alle stadiene står Gud hos den tilbedende. Men det er rikelig av guddommelig gunst på det høyeste stadiet, men hjelpen ser ut til å være sparsom på de laveste stadiene.

Krishn forteller altså Arjun at en tilbedende som er seriøst opptatt av sitt endelige mål, er en vismann, men han kan bare reddes når strømmen av guddommelige impulser som for eksempel visdom, fornektelse og selvbeherskelse, som gir adgang til objektet, er uhindret. På samme måte blir ikke utøvere av onde gjerninger ryddet av veien bare ved ødeleggelse av deres ikke-eksisterende, dødelige kropper, for de vil bli gjenfødt med de samme onde trekk (sanskar) som de gjorde seg fortjent til i det tidligere liv og gjøre den samme ondskapen som de hadde gjort tidligere. Krushn manifesterer seg altså i alle tidsaldre for å ødelegge moralske perversjoner og styrke dharm. Innsettelse av den ene, uforanderlige Gud er den endelige ødeleggelsen av ondskap.

Kort sagt har Krishn uttrykt at han manifesterer seg igjen og igjen, i alle omstendigheter og kategorier, for å ødelegge ondskap og hjelpe fram det gode og å styrke troen på Den øverste ånd. Men dette gjør han bare hvis det er dyp anger i den tilbedendes hjerte. Så lenge den tilbedte Guds nåde ikke er med oss, kan vi ikke engang vite om ondskapen er blitt ødelagt eller hvor mye av den som fortsatt finnes igjen. Fra begynnelsen til øyeblikket for den endelige oppnåelsen står Gud hos den tilbedende på alle trinn. Han manifesterer seg bare i den hengivnes hjerte. Ser ikke alle ham når han manifesterer seg? Ifølge Krishn er det ikke slik.

9. "Han som har sanset essensen i mine strålende inkarnasjoner og gjerninger, O Arjun, blir aldri gjenfødt etter å ha kastet vrak på kroppen sin, men har tilhold i meg."

जन्म कर्म च मे दिव्यमेवं यो वेत्ति तत्त्वत:।
त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म नैति मामेति सोऽर्जुन।। ९ ।।

Guds inkarnasjon, hans gradvise manifestasjon ved dyp anger og hans gjerninger – utslettelse av hindringer som fører til ondskap, tilveiebringelse av det essensielle i Selv-realisering og gjeninnføring av dharm – er ikke som dødeliges fødsel og død. Guds inkarnasjon og gjerninger sanses bare som abstraksjoner og kan ikke ses av fysiske øyne. Han kan ikke måles med sinn og klokskap. Gud, så uutgrunnelig og mystisk, kan bare sanses av ham som har kjent virkeligheten. Bare han kan se Guds inkarnasjon og gjerninger, og når han har vært gjennom denne direkte sansningen, blir han ikke gjenfødt, men tar bolig i Krishn.

Når bare de seende kan skue Guds inkarnasjon og gjerninger, hvorfor har vi disse skarene med hundretusenvis av mennesker som venter på Guds fødsel slik at de kan se ham? Er vi alle seende? Det er mange som utgir seg for vismenn, stort sett ved å kle seg som hellige menn og som påstår at de er inkarnasjoner og som tyr til publisitet for å bevise det. De godtroende løper som en saueflokk for å få et glimt av disse "Gud-menneskene", men Krishn bekrefter at bare perfekte mennesker kan se Gud. Men hvem er denne mannen vi kaller en seende?

Krishn felte sin dom over det ekte og det falske i kapittel 2, og han sa til Arjun at det uekte ikke har noe vesen og at det ekte aldri har vært ikke-eksisterende i all fortid, nåtid og framtid. Dette har snarere vært erfaringen til seende enn til språkforskere eller rike mennesker. Nå gjentar han at selv om Gud manifesterer seg, er det bare de som sanser essensen som kan se ham. Han er blitt forent med den endelige virkelighet og blitt en seende. Vi blir ikke seende ved å lære å telle de fem (eller 25) elementene. Krishn sier videre at bare Sjelen er den endelige virkeligheten. Når sjelen er forent med den universelle ånd, blir han også Gud. Bare et menneske som har realisert Jeget kan se og forstå Guds manifestasjon. Det er derfor åpenbart at Gud manifesterer seg i den tilbedendes hjerte. I utgangspunktet er den tilbedende ikke i stand til å kjenne igjen makten som overfører signaler til ham. Hvem viser ham veien? Men etter at han har grepet sannheten om Den øverste ånd, begynner han å se og forstå, og når han senere kaster vrak på kroppen, blir han ikke gjenfødt.

Krishn har sagt at hans manifestasjon er innvendig, uklar og lysende, og at den som ser stråleglansen, blir ett med ham. Men i

stedet for dette har folk lagd idolene hans som de tilber. De innbiller seg at han holder til et eller annet sted i himmelen. Men dette er langt fra sannheten. Med dette mener Krishn bare at hvis mennesker utfører den forordnede oppgaven, vil de oppdage at også de er strålende. Det andre har potensial for å være, er Krishn allerede. Han står for menneskehetens muligheter – deres framtid. Den dagen vi når perfeksjon i oss selv, kommer vi også til å være det Krishn er. Vi vil være identiske med ham. Inkarnasjon er aldri utvendig. Hvis hjertet er fylt til randen av kjærlighet og forgudelse, er det mulig at det kan oppleve guddommelig inkarnasjon. Samtidig trøster Krishn vanlige mennesker ved å fortelle dem at mange har realisert ham ved å gå den forordnede vei.

10. "Mange har erkjent mitt vesen, blottet for lidenskap og sinne, er fullstendig viet til meg, finner ly hos meg og er renset av kunnskap og botsøvelse."

Mange som har søkt tilflukt til Krishn med ensidig og fullstendig atskillelse, i like høy grad befridd for lidenskap og lidenskapsløshet, frykt og fryktløshet, sinne og fravær av sinne, har nådd hans stadium. Det er ikke bare nå det er slik. Denne regelen har alltid hatt gyldighet. Mange har nådd dette stadium tidligere. Men hva består veien i? Krishn former seg selv og dukker opp i et hjerte som er fylt av dyp sorg fordi det syndige dominerer. Det er mennesker med slike hjerter som erkjenner ham. Det Yogeshwar Krishn tidligere kalte sansning av virkeligheten, kaller han nå kunnskap (gyan). Gud er den endelige virkelighet. Å erkjenne ham er visdom. Mennesker med denne kunnskap erkjenner ham derfor. Her er problemet løst, og Krishn går nå videre og skiller mellom de tilbedende ut fra deres kvaliteter.

11. "O Parth, når mennesker tilber meg, aksepterer jeg dem, og kloke mennesker vet dette og følger med på alle måter."

Krishn belønner de som tilber ham ut fra preget i deres

वीतरागभयक्रोधा मन्मया मामुपाश्रिताः।
बहवो ज्ञानतपसा पूता मद्भावमागताः।। १० ।।
ये यथा मां प्रपद्यन्ते तांस्तथैव भजाम्यहम्।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः।। ११ ।।

tilbedelse. I samme grad hjelper han dem. Det er den tilbedendes hengivelse som han får tilbake som nåde. De rettskafne kjenner denne hemmeligheten og opptrer med målbevissthet i tråd med den vei som er staket ut av ham. De som er ham kjære, opptrer på denne måten. De gjør det han forordner for dem.

Gud viser sin gunst ved å stå sammen med den tilbedende som vognfører. Han begynner å gå sammen med den tilbedende og manifesterer hans herlighet. Dette er formen for kjærlig omsorg. Han forsvarer ødeleggelsen av krefter som skaper ondskap og beskytter rettskafne impulser som gir adgang til virkeligheten. Hvis ikke den tilbedte Gud opptrer som seriøs vognfører som og varsler om hvert skritt til tross for sin hengivelse og øyne som er lukket i meditasjon og ved alle andre anstrengelser, kan den tilbedende ikke klare motgang i den materielle verden på en vellykket måte. Hvordan skal han kunne vite hvor lang distanse han har tilbakelagt og hvor mye det gjenstår å tilbakelegge? Den tilbedte Gud står uatskillelig med Jeget og veileder ham om at han nå befinner seg på dette punktet, at han bør gjøre dette og gå på denne måten. Slik slås det gradvis bro over naturens avgrunn, og mens Gud veileder Sjelen med gradvise skritt, muliggjør han en sammensmelting med ham. Tilbedelse må utføres av den tilbedende, men distansen som tilbakelegges på veien av den tilbedende, skyldes utelukkende Guds nåde. Med denne kunnskapen følger mennesker som er gjennomsyret av guddommelige følelser, Krishns formaning. Men de gjør ikke alltid dette på den rette måten.

12. "Mennesker ønsker seg fruktene av deres handlinger og tilber mange guder, for belønninger for handlinger kan høstes raskt."

Mennesker ønsker seg fullendelse av handlinger innen denne menneskekroppen og begynner å tilbe mange guder, det vil si at de rendyrker mange rettskafne impulser. Krishn har bedt Arjun om å utføre den forordnede handling som er praktisering av yagya, en måte å tilbe på, der det innkommende og utgående livsåndedrettet tilbys Gud som offer, og de utoverrettede sansene brennes i

---

काङ्क्षन्तः कर्मणां सिद्धिं यजन्त इह देवताः ।
क्षिप्रं हि मानुषे लोके सिद्धिर्भवति कर्मजा ।। १२ ।।

selvbeherskelsens ild. Det endelige resultat er oppnåelse av Gud. Den sanne mening med handling er tilbedelse, og dette blir igjen klargjort senere i dette kapitlet. Resultatet av denne handlingen er enhet med den evige Gud, det øverste mål: tilstanden med total handlingsløshet. Krishn sier at mennesker som følger hans vei, tilber guder for å oppnå handlingsløshet, det vil si at de styrker de guddommelige, innvendige impulsene.

Krishn sa i kapittel 3 at Arjun burde praktisere yagya for å hjelpe fram guder og styrke sine rettskafne impulser. Han går stadig videre etter hvert som disse impulsene gradvis styrkes. Ved på denne måten å bevege seg framover skritt for skritt, vil han til slutt oppnå den endelige lykksalighet. Dette er siste stadium i prosessen med åndelig avansement som må gjennomgås fra begynnelse til slutt. Krishn understreker dette poenget og sier at de som følger ham, selv om de håper på handlingens fullendelse i sin menneskekropp, passer på de rettskafne impulsene som framskynder oppnåelse av handlingsløshet. Prosessen mislykkes aldri og suksessen er sikret i alle tilfeller. Hva er meningen med ″raskt″ og ″snart″ her? Er det at når vi begynner å handle, belønnes vi med den endelige oppnåelse? Ifølge Krishn er det bestemt at denne høyden bare kan erobres gradvis ved at man beveger seg trinn for trinn. Ingen kan hoppe over toppen og bevirke et mirakel som åpenbaringene guddommelighetens lærere i dag påstår at man kan oppnå ved abstrakt meditasjon. La oss nå se på hvordan dette er.

13. ″Selv om jeg har skapt de fire klasser (varn) – Brahmin, Kshatriya, Vaishya og Sudr – ifølge medfødte egenskaper og handlinger, kjenn meg, den uforanderlige, som ikke-utøver.″

Krishn presenterer seg som skaperen av de fire klassene. Betyr dette at han har delt menneskene inn i fire rigide kategorier bestemt av fødsel? Sannheten er snarere at han har delt handlinger i fire klasser på grunnlag av iboende egenskaper. Samtidig sier han til Arjun at han – den uforgjengelige Gud – er en ikke-utøver og bør være kjent som det. Den medfødte egenskapen (*gun*) til et vesen

---

चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं गुणकर्मविभागशः ।
तस्य कर्तारमपि मां विद्ध्यकर्तारमव्ययम् ।। १३ ।।

eller en ting er et mål. Hvis den dominerende egenskapen er uvitenhet og mørke (*tamas*), vil det føre til en uimotståelig tilbøyelighet til latskap, overdrevent mye søvn, løssloppenhet, aversjon mot arbeid og tvangspreget hang til ondskap til tross for erkjennelse av at det er ondt. Hvordan kan tilbedelse begynne i en slik tilstand? Vi tilber i to timer og forsøker å gjøre det med det største alvor, men vi klarer ikke å prestere så mye som ti minutter som er virkelig gunstige. Kroppen er rolig, men sinnet som absolutt burde være fredelig, stiger til værs på en sky av innfall. Bølge på bølge av spekulasjoner kaster det hit og dit. Hvorfor blir vi sittende uvirksomme i meditasjonens navn og kaster bort tiden? Det eneste botemidlet på dette stadiet er at vi hengir oss til kloke menns tjeneste som holder til i det ikke-manifesterte og til dem som har gått foran oss på veien. Dette vil undertrykke negative inntrykk og styrke tanker som virker befordrende på tilbedelse.

Gradvis og etter hvert som mørkets og uvitenhetens krefter svekkes, skjer det en voksende innflytelse av kvaliteten rajas og også en delvis oppvåkning av egenskapen god og moralsk dyd (sattwa), og takket være den løftes tilbederens evne opp på Vaishya-nivået. Da begynner den samme tilbederen spontant å tilegne seg kvaliteter som kontroll over sansene og absorberer andre dydige impulser. Når han går videre på handlingens vei, utstyres han med en rikdom av rettskaffenhet. Egenskapen rajas blir nå svak, og tamas slumrer. På dette utviklingsstadiet kommer den tilbedende opp på Kshatriya-stadiet. Tapperhet, evne til å fordype seg i handling, uvilje mot å trekke seg tilbake, herredømme over følelsene, evnen til å hogge seg gjennom de tre egenskapene ved naturen – er nå iboende trekk ved den tilbedendes disposisjon. Ved ytterligere raffinement av handling nærmer sattwa seg, og nå utvikles dyder som kontroll over sinn og sanser, konsentrasjon, uskyld, kontemplasjon og abstrakt meditasjon foruten tro og evnen til til å høre Guds stemme – alt sammen kvaliteter som gir adgang til ham. Når disse kvalitetene dukker opp, vil den tilbedende tilhøre Brahmin-klassen. Men dette er laveste tilbedelsesnivå på dette stadiet. Når den tilbedende til slutt forenes med Gud på dette stadiet – det høyeste stadiet – er han verken en Brahmin eller en Kshatriya eller en Vaishya eller en Shudr.

Så tilbedelsen av Gud er den eneste handling – den forordnede handling. Og det er denne ene handlingen som er delt i fire stadier ifølge de motiverende egenskapene. Oppdelingen ble, som vi har sett, foretatt av en helgen – av en Yogeshwar. En vismann med tilhold i det ikke-manifesterte var opphavsmannen til denne oppdelingen. Likevel ber Krishn Arjun om å betrakte ham, den uforgjengelige og skaperen av varn, som en ikke-utøver. Hvordan kan det være slik?

14. "Jeg er ubesudlet av handling fordi jeg ikke er knyttet til den, og de som er klar over dette, er på samme måte uhindret av handling."

Krishn er ikke knyttet til handlingens frukter. Han sa tidligere at dåden som gjør at yagya nås, er handling, og at den som smaker visdommens nektar skapt av yagya, smelter sammen med den uforanderlige, evige Gud. Den endelige konsekvensen av handling er oppnåelse av selve Den øverste ånd. Og Krishn har til og med overvunnet trangen til Gud fordi har er blitt identisk med ham. Dermed er han også ikke-manifestert som Gud. Nå finnes det ingen makt hinsides som han bør strebe etter. Derfor er han uberørt av handling, og de som kjenner ham fra det samme nivået, fra Gudserkjennelsens nivå, er heller ikke bundet av handling. Slik er de realiserte vismenn som har nådd Krishns fullendelsesnivå.

15. "Siden det er med denne visdom at mennesker som tar sikte på frelse fra den verdslige eksistens, også har utført handlinger i tidligere tider, bør også dere følge eksemplet til deres forgjengere."

Også i fortiden handlet mennesker som ønsket seg frelse med den samme erkjennelsen: at handlingsmønstrene blir brutt når utøveren som et endelig resultat av sin handling blir ett med Gud og når han er fri for trang også til ham. Krishn tilhører dette stadiet. Han er altså uplettet av handling, og, hvis vi har det han har, vil også vi bli frigjort fra handlingens bånd. Alle som vet hva Krishn vet ut fra hans opphøyde posisjon, vil være fri for handling. Uansett

---

न मां कर्माणि लिम्पन्ति न मे कर्मफले स्पृहा।
इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बध्यते।। १४।।
एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः।
कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं पूर्वैः पूर्वतरं कृतम्।। १५।।

hva Krishn måtte ha vært, den ikke-manifesterte Gud eller en opplyst vismann, er hans oppnåelse innen rekkevidde for oss alle. Det var med denne typen visdom at mennesker i tidligere tider som håpet på frelse, slo inn på handlingens vei. Det er av denne grunn at Arjun blir fortalt at han må gjøre det forgjengerne hans har gjort. Dette er den eneste vei som fører til det sublime gode.

Hittil har Krishn understreket utførelse av handling, men han har ennå ikke forklart hva denne handlingen er. Han bare nevnte det i kapittel 2 og ba Arjun lytte til ham når han snakket om uselvisk handling. Han beskrev dens spesielle trekk, og ett av dem er at det beskytter mot den forferdelige redselen for fødsel og død. Han dvelte så ved forholdsreglene som må tas ved utførelsen av den. Men til tross for alt dette har han ikke forklart hva handling er. Han la senere til, i kapittel 3, at enten man velger Kunnskapens vei eller Den uselviske handlingens vei, er handling nødvendig i hvert tilfelle. Man blir verken klok av å fornekte handling eller av å være frigjort fra handling ved rett og slett å la være å utføre den. De som undertrykker sine handlingsorganer med vold, er ikke annet enn arrogante hyklere. Arjun bør altså handle og kontrollere sine sanser med sinnet. Krishn ba ham utføre den forordnede handling som er utførelse av yagya, for å klargjøre meningen med handling. Og nå har han i dette kapitlet sagt til Arjun at også lærde med stor lærdom blir forvirret av problemer knyttet til hva handling og handlingsløshet er. Derfor er det viktig at handling og handlingsløshet forstås godt.

16. "Til og med kloke mennesker forvirres av hva som ligger i handling og handlingsløshet, og derfor skal jeg grundig forklare meningen med handling slik at når du kjenner den, kan du bli frigjort fra ondskap."

Hva er handling og tilstanden der det ikke finnes noen handling? Til og med lærde mennesker forvirres av disse spørsmålene. Krishn forteller derfor Arjun at han skal forklare grundig meningen med handling for ham slik at han kan bli fri fra verdslige bindinger. Han har allerede sagt at handling er noe som frigjør fra det midlertidige livets lenker. Nå understreker han igjen betydningen av å vite hva det er.

किं कर्म किमकर्मैति कवयोऽप्यत्र मोहिता: ।
तत्ते कर्म प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ।। १६ ।।

17. ”Det er avgjørende viktig å kjenne til både handlingens og handlingsløshetens foruten den fortjenstfulle handlingens natur, for handlingens veier (So) er uutgrunnelige.”

Det er av største betydning å vite hva handling er og hva handlingsløshet er, og det samme gjelder handling som er fri for all tvil og uvitenhet, som utføres av mennesker med visdom og som har fornektet alt verdslig begjær og alle verdslige tilknytninger. Dette er tvingende nødvendig fordi problemet med handling er en stor gåte. Enkelte kommentatorer har tolket ordet ”vikarm” i teksten (som her er oversatt med fortjenstfull handling”) som ”forbudt handling” og ”flittig handling” osv. Men preposisjonen vi[4] satt foran roten karm betegner fortjeneste eller fortrinnlighet. Handlingen til mennesker som har nådd den endelige lykksalighet, er fri for all usikkerhet og alle feil. For vismenn som har tilhold i og finner tilfredsstillelse i Jeget og elsker ham og Den øverste ånd, er det verken noen fortjeneste i å utføre handling eller noe tap ved å oppgi den. Men likevel handler de til beste for dem som er bak dem. En slik handling er ren og blottet for all tvil og uvitenhet.

Vi har nettopp sett ”fortjenstfull handling.” Nå står vi altså igjen med handling og handlingsløshet. De forklares i det neste verset, og hvis vi ikke forstår forskjellen på de to her, kommer vi kanskje aldri til å forstå den.

18. ”Den som kan oppfatte handlingsløshet i handling og handling i handlingsløshet, er et klokt menneske og en dyktig utøver av perfekt handling.”

Handling betyr tilbedelse, og den dyktige utøveren er den som ser handlingsløshet i handling, det vil si den som kontemplerer Gud og likevel samtidig tror at heller enn å være utøver, er han bare blitt tilskyndet til handling av sine iboende egenskaper. Først når denne

---

कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यं बोद्धव्यं च विकर्मण: ।
अकर्मणश्च बोद्धव्यं गहना कर्मणो गति: ।। १७ ।।
कर्मण्यकर्म य: पश्येदकर्मणि च कर्म य: ।
स बुद्धिमान्मनुष्येषु स युक्त: कृत्स्नकर्मकृत् ।। १८ ।।

4 Ikke bare her, men i hele Geeta der preposisjonen ”vi” som prefiks til en rot, betegner fortrinnlighet.

evne til å se handlingsløshet mestres og handlingens kontinuitet er ubrutt, bør man tro at handling beveger seg i riktig retning. Mennesket med denne innsikten er et klokt menneske, i sannhet en yogi som er utstyrt med midlene som skal til for at den individuelle Sjel blir forent med Den øverste ånd og en utøver av perfekt handling. Det er ikke den minste feil i utøvelsen hans av handling.

Kort sagt er altså tilbedelse handling. Et menneske bør praktisere den og likevel se handlingsløshet i den, det vil si erkjenne at han bare er et middel mens den egentlige utøveren er den underliggende egenskapen. Når vi vet at vi er ikke-utøvere og det samtidig foregår konstant og uhindret handling, først da er det mulig å utføre den handlingen som fører til det endelig gode. Min edle lærer, den ærverdige Maharaj Ji, pleide å si til oss: ″Før Gud treffer på en vognfører som kan kontrollere og veilede, begynner ikke sann tilbedelse.″ Uansett hva som blir gjort før dette stadiet, er det ikke mer enn et innledende forsøk på å få adgang til handlingens vei. Hele vekten av åket hviler på oksene, men det er plogmannen som driver dem, og pløyingen av åkeren sies å være hans prestasjon. Selv om hele byrden ved tilblivelse bæres av tilbederen, er den egentlige tilbederen Gud fordi han alltid er hos den hengivne og oppmuntrer og veileder ham. Før Gud aviser sin dom, kan vi ikke engang vite hva som er gjort gjennom oss. Har vi nå tilhold i Den øverste ånd, eller streifer vi bare rundt i naturens villmark? Den tilbedende som på denne måten fortsetter på den åndelige vei under Guds veiledning og som handler med konstant tro på at han er en ikke-utøver, er sannelig klok. Han kjenner virkeligheten og han er i sannhet en yogi. Men skal den tilbedende fortsette å handle for alltid, eller kommer han til et punkt hvor han kan ta en hvilepause? Yogeshwar Krishn snakker i fortsettelsen om dette.

Men før vi kommer til det neste verset, la oss for forståelsens skyld huske hva Krishn hittil har sagt om handling og yagya. Det som vanligvis gjøres i handlingens navn, sier han, er ikke handling. Handling er et foreskrevet foretagende – utførelsen av yagya. Det som eventuelt gjøres i tillegg, er ikke handling. Ifølge Krishn er alt som utføres i tillegg til dette, mer verdslig binding enn handling. Ut fra det Krishn har sagt om yagyas natur, er det klart at det er en spesiell form for tilbedelse som veileder den hengivne til den elskede

Gud og bevirker hans oppløsning i ham.

For utførelsen av denne yagya må man undertrykke sansene, kontrollere sinnet og styrke fromme impulser. Som en avslutning på denne delen av argumentet har Krishn sagt at mange yogier er avhengig av opphøyd pust under stille resitasjon av guddommens navn ved å kontrollere livsvindene. I denne tilstanden er det verken viljekraft eller noen bevissthet i sinnet om noe ønske fra det ytre miljøet. I en slik tilstand med total sinnkontroll, når til og med det kontrollerte sinn blir oppløst, smelter den tilbedende sammen med den uforanderlige, evige Gud. Dette er yagya, og utførelsen av den er handling. Derfor er den sanne mening med handling "tilbedelse". Det betyr guddommelig tilbedelse og praktisering av yog. Det er dette som behandles grundig senere i dette kapitlet. Hittil har vi bare tatt for oss forskjellen mellom handling og handlingsløshet, og bevisstheten om dette vil veilede den tilbedende på den rette vei og sette ham i stand til å bevege seg effektivt på den.

19. "Også den lærde kaller denne mannen en vismann når alle hans handlinger er blottet for ønske og vilje, og begge deler brennes til aske av kunnskapens ild."

Det ble sagt i det siste verset at ved tilegnelse av evnen til å sanse handlingsløshet i handling, vokser mennesket som er engasjert i handling til en utøver av perfekt handling der det ikke er den minste feil. Nå legges det til at kontroll av ønske og vilje er en sinnets seier. Handling er altså noe som hever sinnet opp over ønske og vilje. Krishn sier til Arjun at en handling som er godt påbegynt, gradvis blir så raffinert og sublimert at den hever sinnet over vilje og ubesluttsomhet og brenner bort selv det siste ønske som han ikke kjenner til, men som han tidligere var ivrig etter å få vite om. Nå er den tilbedende velsignet med direkte sansning av Gud. Direkte kunnskap om Gud ved å følge handlingens vei kalles kunnskap (gyan): den hellige kunnskap som gjør at Sjelen kan forenes med Den øverste ånd. Ilden i denne direkte sansningen av Gud tilintetgjør handling for alltid. Det som ble søkt, er oppnådd. Det finnes ingenting

---

यस्य सर्वे समारम्भाः कामसङ्कल्पवर्जिताः ।
ज्ञानाग्निदग्धकर्माणं तमाहुः पण्डितं बुधाः ।। १९ ।।

hinsides dette å trakte etter. Hvem er det hinsides Gud å lete etter med ytterligere anstrengelser? Når det gjelder oppnåelse av denne visdom, tar behovet for handling slutt. Med rette har vismenn kalt menn med slik visdom for pandit, menn med dyp lærdom. Deres lærdom er perfekt. Men hva gjør en slik helgen? Hvordan lever han? Krishn setter nå søkelyset på sin egen livsførsel.

20. ″En slik mann er uavhengig av verden, alltid tilfreds og avviser all tilknytning til handling og dens frukter. Han er befridd fra handling til og med når han er engasjert i den.″

Denne vismannen avslår å dvele ved verdslige objekter, han er ytterst fornøyd med å dvele i den evige Gud og kaster vrak på ikke bare ønske om handlingens frukter, men til og med tilknytning til Gud fordi han nå ikke er fjernet fra ham. Han er en ikke-utøver selv når han er flittig opptatt med å utføre handling.

21. ″Han som har erobret sitt sinn og sine sanser og gitt opp alle objekter for sanselig nytelse, tar ikke del i synd selv når kroppen hans ser ut til å være engasjert i handling.″

Det er bare den fysiske kroppen til mennesket som har overvunnet sinn og sanser, fornektet alle objekter for verdslige gleder og oppnådd total frihet fra ønske som ser ut til å være engasjert i handling mens han egentlig ikke gjør noe, og det er derfor han ikke utsetter seg for synd. Han er perfekt, og derfor er han frigjort fra syklusen fødsel og død.

22. ″Han er tilfreds med det som kommer ubedt til ham. Han som er likegyldig overfor lykke og sorg, blottet for misunnelse og sinnslikevektig ved suksess og fiasko, er et menneske med sinnsro, ikke slavebundet av handling selv når han utfører den.″

Når et menneske er fornøyd med det som kommer til ham uten at det er ønsket eller bedt om, likegyldig overfor lykke og sorg og

---

त्यक्त्वा कर्मफलासङ्गं नित्यतृप्तो निराश्रय: ।
कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि नैव किंचित्करोति स: ।। २० ।।
निराशीर्यतचित्तात्मा त्यक्तसर्वपरिग्रह: ।
शारीरं केवलं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ।। २१ ।।
यदृच्छालाभसंतुष्टो द्वन्द्वातीतो विमत्सर: ।
सम: सिद्धावसिद्धौ च कृत्वापि न निबध्यते ।। २२ ।।

kjærlighet og fiendskap, uten noen negative følelser og forblir med sinnsro i tilknytning og ikke-tilknytning, er han ikke lenket til handling selv når det ser ut til at han er engasjert i den. Siden målet han har siktet seg inn etter, nå er nådd og det aldri kommer til å forlate ham, er han befridd for redselen for nederlag. Han ser likt på oppnåelse og ikke-oppnåelse og handler, men uten forblindelse. Og det han gjør, er ingenting annet enn yagya, det øverste offers handling. Krishn gjentar begrepet og legger til:

23. "Når en mann er uten tilknytning, hviler sinnet hans fast i kunnskapen om Gud, og når handlingene hans er som yagya lagd av Gud, er han virkelig frigjort, og alle hans handlinger har opphørt å eksistere."

Utførelse av yagya er handling, og direkte sansning av Gud er kunnskap. Denne frigjorte mannen handler i offerets ånd og dveler ved kunnskapen som er oppnådd ved den direkte sansningen av Gud. Alle handlingene til den som er blottet for tilknytning og ønsker, gjennomgår en oppløsningsprosess. Nå har handlingene hans ingen betydning for den tilbedende, for Gud, målet han har strebet etter, er ikke lenger borte fra ham. Men hvilken annen frukt kan vokse av en frukt? Derfor avsluttes slike frigjorte menneskers behov for handling for sin egen skyld. Likevel handler de som messiaser, men også når de gjør dette, forblir de uberørt av det de gjør. Krishn gjør rede for dette i det følgende verset:

24. "Siden både tilegnelsen og selve offeret er Gud, og det er den gudelignende læreren som tilbyr offeret til ilden som også er Gud, er også tilknytningen til mennesket som konsentrerer seg om gudeligende handling, Gud selv."

Det frigjorte menneskets yagya er Gud. Det han tilbyr som offer, er Gud, og den hellige ild det ofres til, er også Gud. Det vil si at det som ofres av den gudelignende tilbederen til den hellige ild som er en legemliggjørelse av Gud, også er Gud.

गतसङ्गस्य मुक्तस्य ज्ञानावस्थितचेतसः ।
यज्ञायाचरतः कर्म समग्रं प्रविलीयते ।। २३ ।।
ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविर्ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम् ।
ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं ब्रह्मकर्मसमाधिना ।। २४ ।।

Det som er verdt å bli sikret av mennesket med handlinger som er oppløst og brakt til opphør av Guds kjærlige berøring, er også Gud. Dette mennesket gjør altså ingenting. Han handler bare til beste for andre.

Dette er attributter til den realiserte vismann som har nådd stadiet med endelig tilknytning. Men hva er særpreget ved yagya som utføres av tilbedende som nettopp har lagt ut på sin søken? Krish formante Arjun i det siste kapitlet om å utføre den forordnede handling. Han utdypet hva denne forordnede handling er og sa at det er utøvelse av yagya. (3.9) Alt i tillegg til dette som utføres av dødelige, er binding. Men handling i den egentlige forstand gir frihet fra verdens lenker. Så Arjun ble fortalt at han måtte kvitte seg med tilknytning og handle i fornektelsens ånd for å oppnå yagya. Men da han gjorde dette, stilte Yogeshwar Krishn et nytt spørsmål: Hva er yagya, og hvordan skal den utføres på en behørig måte? Deretter belyste han de karakteristiske trekk ved yagya, dens opprinnelse og fordelene den fører med seg. Han dvelte ved de karakteristiske trekk ved yagya. Men det er først nå at meningen med Yagya blir forklart.

25. "Enkelte yogier utfører yagya for å hjelpe fram guddommelige impulser, mens noen andre yogier tilbyr å ofre yagya til (en seende som er) Guds ild."

I det siste verset framstilte Krishn offeret fra vismenn som har sitt tilholdssted i Den øverste ånd. Men nå gir han et bilde av yagya utført av tilbedende som ønsker å bli innviet i yog. Disse novisene gjennomfører seriøs utøvelse av yagya for guder for å hjelpe dem fram, det vil si at de styrker guddommelige impulser i hjertet. Her er det nyttig å huske hvordan Brahma rettledet menneskeheten for å hjelpe fram guder med yagya. Jo flere dyder som rendyrkes og samles i hjertet, desto nærmere kommer den tilbedende den endelige fortrinnlighet helt til han til slutt når den. Novisetilbederens yagya rettes altså inn mot å styrke de rettskafne kreftene i hjertet sitt.

दैवमेवापरे यज्ञं योगिन: पर्युपासते ।
ब्रह्माग्नावपरे यज्ञं यज्ञेनैवोपजुह्वति ।। २५ ।।

En detaljert beretning om den guddommelige skatt av rettskaffenhet blir gitt i de tre første versene i kapittel 16. Rettskafne impulser ligger i dvale i oss alle, og det er en viktig plikt å framelske dem og vekke dem. Yogeshwar Krishn påpeker dette og sier til Arjun at han er utstyrt med disse guddommelige verdiene. Med dem vil han ta bolig i Krishn og oppnå sitt evige vesen siden rettskaffenhet fører til det endelige gode. På den annen side finnes det demoniske, djevelske krefter som fører til at sjelen gjenfødes i lave og underlegne former. Det er disse negative impulsene som tilbys som ildoffer.

Andre yogier utfører yagya ved å tilby offer til den dyktige lærer i hans hjerte – den hellige ild som er en legemliggjørelse av Gud. Krishn legger videre til at i menneskekroppen er han adhiyagya eller den i hvem offeret fortæres. Også Krishn var en yogi og en dyktig lærer. Disse andre yogiene tilbyr offer til den gudelignende læreren som også utsletter det onde som ild. De gjennomfører offer som er rettet mot denne dyktige læreren som også er legemliggjørelsen av offer. Kort sagt, de konsentrerer sinnet sitt om den dyktige læreren, en realisert vismann.

26. "Enkelte tilbyr hørselen og andre sanser som offer til selvbeherskelsens ild, andre tilbyr taleevnen og andre sanseobjekter til sansenes ild."

Men andre yogier tilby alle sine handlingssanser – øre, øye, hud, tunge og nese – til selvkontrollens ild, det vil si at de undertrykker sansene sine ved å trekke dem bort fra objektene. Det finnes ingen virkelig ild i dette tilfellet. Siden alt som kastes inn i ilden, blir redusert til aske, ødelegger også beherskelsens ild de utoverrettede sansene. Så finnes det yogier som tilbyr alle sine persepsjonssanser, lyd, berøring, form, smak og lukt til sansenes ild. De sublimerer sine ønsker og gjør dem dermed til effektive hjelpemidler for å nå det øverste mål.

Det er tross alt slik at den tilbedende må gjennomføre sin oppgave i denne verden mens han hele tiden angripes av både gode og onde ytringer fra mennesker rundt ham. Men med det samme

---

श्रोत्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये संयमाग्निषु जुह्वति ।
शब्दादीन्विषयानन्य इन्द्रियाग्निषु जुह्वति ।। २६ ।।

han hører ord som vekker lidenskaper, sublimerer han dem til en følelse av fornektelse og brenner dem på denne måten i sansenes ild. Dette skjedde en gang med Arjun selv. Han var opptatt med kontemplasjon da ørene hans ble fylt av en munter melodi. Da han så opp, fikk han øye på Urvashi,[5] den himmelske kurtisane, som sto foran ham. Alle de andre mennene ble trollbundet av hennes sensuelle sjarm, men Arjun så henne med sønnlige følelser som mor. Den yppige musikken ble på denne måten svak i sinnet hans og ble begravd i sansene hans.

Her har vi sansenes ild. På samme måte som gjenstander som legges på ilden, brenner, blir sanselige former – syn, smak, berøring og lyd – fratatt sin evne til å distrahere den tilbedende når de omformes i tråd med forutsetningene som ligger i målet hans. Den tilbedende har ikke lenger noen interesse av sansepersepsjoner og assimilerer dem ikke.

Ord som ″andre″ (apare og anye) i versene vi tar for oss, representerer forskjellige tilstander hos den samme tilbederen. De er snarere de varierende, høye og lave, sinnstilstandene hos den samme enn forskjellige former for yagya.

27. ″Atter andre yogier ofrer sine sansefunksjoner og livsåndens virkemåte til yogilden (selvkontroll) som nøres oppunder av kunnskap.″

I yagya som Krishn hittil har snakket om, hjelpes fromme impulser gradvis fram, sansenes funksjoner beherskes og avverger de sanselige persepsjonene gjennom en modifisering av deres hensikt. På et enda høyere stadium enn dette tilbyr yogi som offer alle sansefunksjonene og livsåndens virkemåte til yogilden som tennes av kunnskap om Gud. Når beherskelse integreres i Jeget, og virkemåten til pust og sanser er brakt til taushet, vil strømmen som stimulerer lidenskaper og strømmen som driver en mot Gud, smelte sammen i Jeget.

सर्वाणिन्द्रियकर्माणि प्राणकर्माणि चापरे ।
आत्मसंयमयोगाग्नौ जुह्वति ज्ञानदीपिते ।। २७ ।।

5 En av de himmelske jomfruene, beskrevet av Dødskongen i Kathopanishad som den vakreste å se på av det slaget som ikke er tiltenkt dødelige.

Resultatet av yagya blir da Gud-erkjennelse, kulminasjonen på denne åndelige øvelsen. Når man har tilhold i Guden som måtte erkjennes, er det ingenting mer å oppnå. Yogeshwar Krishn forklarer yagya nok en gang:

28. "Akkurat som mange utfører yagya ved å gi materielle gaver til beste for verden, utfører andre yagya gjennom fysisk ydmykelse, atter andre gjennomfører yogofferet og noen som praktiserer streng askese, utfører yagya gjennom studium av skriftene."

Det finnes mange som ofrer rikdom. De bidrar med rikdommer til beste for helgener. Krishn aksepterer de gavene som tilbys ham med hengivenhet, og han er en velgjører for dem som kommer med disse gavene. Dette er rikdom-yagya. Å være til beste for hvert eneste menneske, å få dem som har sakket akterut tilbake på den rette vei ved å bidra med rikdom til saken, er ofring av rikdom. Disse ofrene har evnen til å utslette de naturlige sanskar. Enkelte mennesker ydmyker sansene sine gjennom botsøvelser i form av iakttakelse av deres dharm. Med andre ord, offeret deres som blir gitt ifølge deres iboende egenskaper, er en botsøvelse – ydmykelse av kroppen, og hører hjemme i stadiet mellom de høyeste og laveste yagya-nivåene. Shudr-tilbederen mangler adekvat kunnskap om veien som fører til Gud, og når han har begynt på tilbedelsens vei, gjennomfører han botsøvelser ved å stå til tjeneste, Vaishya ved å skaffe seg guddommelige rikdommer, Kshatriya ved å ødelegge lidenskap og sinne og Brahmin ved sin evne til å være forent med Gud. Alle må slite. Egentlig er yagya én,og det finnes bare lavere og høyere stadier som styres av medfødte egenskaper.

Min edle lærer, den ærverdige Maharaj Ji, pleide å si: "Å skjerpe sinnet sammen med kroppen og sansene i tråd med målet, er botsøvelse. De har en tendens til å komme bort fra målet, men må trekkes tilbake igjen og brukes for å nå det."

Det finnes mange som praktiserer yogs yagya. Yog er å forene Sjelen som vandrer rundt i naturen med Gud som er hinsides naturen. En klar definisjon på yog finnes i det 23.

द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञा योगयज्ञास्तथापरे ।
स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्च यतय: संशितव्रता: ।। २८ ।।

vers i kapittel 6. Vanligvis er møtet mellom to objekter yog. Men er det yog hvis en penn møter papiret eller en tallerken møter et bord? Selvfølgelig ikke fordi begge er lagd av de samme fem elementene: de er ett, ikke to. Naturen og Jeget er to entiteter og forskjellige fra hverandre. Det er yog når den naturbaserte Sjelen møter den identiske Gud og når naturen løses opp i Sjelen. Dette er den sanne yog. Derfor er det mange som tyr til en streng praksis med beherskelse fordi det befordrer denne foreningen. De som praktiserer offer-yog (yagya) og de som er opptatt av streng askese, holder klart for seg sitt eget Jeg og utfører kunnskapens yagya. Her indikeres ikke-voldelig, men streng askese som beherskelse, religiøs iakttakelse, den rette sittestilling, opphøyd pust, tilbakeholding av sinnet og de fysiske organer, retensjon, meditasjon og perfekt absorbering av tanke i Den øverste ånd, som de åtte trekk ved yog. Det finnes mange som gjennomfører selvstudium fordi de tar sikte på kunnskap om Jeget. Å lese bøker er bare først skritt til kunnskap om Jeget, for i egentlig forstand hentes den bare fra kontemplasjon om Jeget, noe som fører til oppnåelse av Gud, og det endelige resultat av dette er kunnskap eller intuitiv sansning. Krishn påpeker nå hva som er gjort for denne yagya som består av kunnskap og kontemplasjon om Jeget.

29. ″Mens noen ofrer sin utpusting til innpusten, ofrer andre sin inhalerte pust til sin utåndete pust, og atter andre praktiserer opphøyd pust ved å regulere sin innkommende og utgående pust.″

De som mediterer om Jeget, ofrer den livgivende luft til apan og samtidig apan til pran. Andre yogier går enda lenger enn dette, behersker alle livsvinder og søker tilflukt i regulering av åndedrettet (pranayam).

Dette som Krishn kaller pran-apan, har Mahatma Buddh gitt navnet anapan. Det er dette han også beskrev som shwas-prashwas (utpusting og innpusting). Pran er pusten som åndes inn, mens apan er pusten som åndes ut. Vismenn har gjennom erfaring kommet til

---

अपाने जुह्वति प्राणं प्राणेऽपानं तथापरे।
प्राणापानगती रुद्ध्वा प्राणायामपरायणा: ।। २९ ।।

at sammen med pusten tilegner vi oss også ønsker fra omgivelsene, og samtidig sender vi ut bølger av indre fromhet foruten ugudelige tanker med vår utpusting. Ikke-assimilasjon av noe ønske fra en ytre kilde er å tilby pran som offer, mens undertrykkelse av alle indre ønsker er ofring av apan slik at det ikke oppstår en utvikling av indre ønske eller sorg på grunn av tanker i den ytre verden. Når både pran og apan er riktig balansert, blir åndedrettet regulert. Dette er pranayam, opphøyd pust. Dette er tilstanden da sinnet er høyest, for beherskelse av pust er det samme som beherskelse av sinn.

Enhver dyktig vismann har tatt opp dette temaet, og det nevnes i Ved (Rig 1,164,45 og Atharv 9,10,27). Dette er hva den ærverdige Maharaj Ji også pleide å si. Ifølge ham resiteres Guds eneste navn på fire nivåer: baikhari, madhyama, pashyanti og para. Baikhari er det som er manifest og hørbart. Navnet uttales på en slik måte at både vi og andre som sitter rundt oss, kan høre det. Madhyama er å mumle navnet med middels tonehøyde slik at bare den tilbedende, men ikke engang mennesket som sitter ved siden av ham, kan høre det. Denne artikulasjonen foregår i strupen. Det er på denne måten en gradvis utvikling av en ubrutt strøm av harmoni. Når tilbedelsen er enda mer raffinert, nås stadiet da den tilbedende utvikler evnen til å visualisere navnet. Deretter resiteres ikke navnet, for nå er det blitt en integrert del av livspusten. Sinnet står som en tilskuer og bare ser hva pusten former. Når kommer den inn? Og når går den ut? Og hva sier den? Sansende vismenn forteller oss at den ikke artikulerer noe annet enn navnet. Nå resiterer den tilbedende ikke engang navnet. Han lytter bare til navnets melodi som oppstår av åndedrettet. Han ser bare på pusten, og dette er grunnen til at dette stadiet i pustkontrollen kalles *pashyanti*.

På pashyanti-stadiet fungerer sinnet som et vitne – en tilskuer. Men selv ikke dette er nødvendig når det skjer ytterligere raffinement. Hvis det ønskede navn har festet seg i hukommelsen, høres melodien spontant. Det er ikke behov for resitasjon nå, for navnet klinger i sinnet av seg selv. Den tilbedende resiterer ikke lenger, og han behøver heller ikke tvinge sinnet til å høre navnet, men likevel fortsetter resitasjonen. Dette er ajapa-stadiet, stadiet

uten resitasjon. Men det ville være en feil å tro at dette stadiet nås uten å begynne prosessen med resitasjon. Hvis den ikke er satt i gang, vil det ikke forekomme noe slikt som ajapa. Ajapa innebærer den resitasjon som ikke forlater oss selv om vi ikke resiterer. Hvis bare erindringen om navnet er godt festet i sinnet, begynner resitasjonen å strømme gjennom det som en varig strøm. Denne spontane resitasjonen kalles ajapa, og dette er resitasjon med transcendental artikulasjon (parvani). Den fører mennesket til Gud som er essensen hinsides natur. Det er ingen variasjon i talen etter dette, for etter å ha sørget for et glimt av Gud, er den oppløst i ham. Dette er grunnen til at den kalles para.

I det siterte verset har Krishn bare bedt Arjun om å være oppmerksom på pusten sin, men senere vil han understreke betydningen av å intonere OM. Gautam Buddh har også dvelt ved innpusting og utpusting i Anapan Sad. Hva er det Yogeswar egentlig vil si? Når man begynner med baikhari, går videre til madhyama og går enda lenger, til stadiet pashyani, får man kontroll over pusten. På dette stadiet er resitasjonen integrert med pusten. Og hva er det å resitere nå når den tilbedende bare må følge med pusten sin? Det er av denne grunn av Krishn bare snakker om pran-apan i stedet for å be Arjun om å "resitere navnet". Slik er det fordi det ikke er noe behov for å fortelle ham dette. Hvis han sier det, vil den tilbedende gå seg vill og begynne å snuble rundt i mørket utenfor nivåene. Mahatma Buddh, min edle, Gudelignende lærer, og alle dem som har gått denne veien, sier det samme. Baikhari og madhyama er portalene som vi går inn gjennom til resitasjonens sfære. Det er pashyanti som gir adgang til navnet. Navnet begynner å strømme i en ubrutt strøm i para, og den interne, spontane intonering av navnet forlater aldri den tilbedende etter dette.

Sinnet er knyttet til pusten. Dette er sinnets seierstadium når øynene er rettet mot pusten, når navnet er inkorporert i pusten og ikke noe ønske i den ytre verden kan komme inn i den tilbedende. Med dette dukker det endelige resultat av yagya opp.

30. "Men andre som opprettholder livet med strengt regulert pust og ofrer sin pust til pust og liv til liv, er alle kjennere av yagya, og syndene til alle som har kjent yagya, blir ødelagt."

De som nyter begrenset mat, tilbyr som offer sin pust til pust – liv til liv. Min edle lærer, den ærverdige Maharaj Ji, pleide å si at maten, kroppsholdningen eller sittestillingen og søvnen til en yogi burde være jevn. Regulering av mat og nytelse er en nødvendighet. Mange yogier som iakttar en slik disiplin, fornekter sin pust til pust, konsentrerer seg om innpusting og overser utpustingen. Ved hver innpusting hører de OM. Disse menneskene med synder som er ødelagt av yagya, er mennesker med sann kunnskap. Krishn snakker nå om resultatet av yagya.

31. "O det beste av Kuru, yogien som har smakt nektaren som strømmer fra yagya, når den evige, øverste Gud, men hvordan kan det neste menneskelivet uten yagya bli lykkelig når også deres liv i denne verden er miserabelt?"

Det som yagya skaper, det som resulterer på grunn av den, er nektar, udødelighetens stoff. En direkteopplevelse av dette er visdom. Den som nærer seg av den, blir ett med den evige Gud. Yagya er altså noe som, når den er komplett, forener den tilbedende med Gud. Hvordan kan, ifølge Krishn, den neste verden bringe lykke for mennesker uten yagya når selv den dødelige, menneskelige fødsel er utenfor deres rekkevidde? Det er deres uunngåelige lodd å bli født i lavere former og ingenting bedre enn dem. Iakttakelse av yagya er altså en nødvendighet.

32. "Mange slike yagya er nedfelt i Ved, men alle spirer og vokser fra den forordnede handling, og hvis du utfører de forskjellige trinnene, vil du bli fri for verdslig binding."

अपरे नियताहारा: प्राणान्प्राणेषु जुह्वति।
सर्वेऽप्येते यज्ञविदो यज्ञक्षपितकल्मषा: ।। ३० ।।
यज्ञशिष्टामृतभुजो यान्ति ब्रह्म सनातनम्।
नायं लोकोऽस्त्ययज्ञस्य कुतोऽन्य: कुरुसत्तम ।। ३१ ।।
एवं बहुविधा यज्ञा वितता ब्रह्मणो मुखे।
कर्मजान्विद्धि तान्सर्वानेवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे ।। ३२ ।।

Det finnes mange trinn i yagya som er utarbeidet i detalj med Ved-Guds egne ord. Etter erkjennelsen overtar Gud kroppen til dyktige vismenn. Sinnene til mennesker som er blitt ett med Gud, er da bare hjelpemidler. Det er Gud som taler gjennom dem. Det er altså i hans stemme at disse yagya er blitt artikulert.

Krishn sier til Arjun at han bør være klar over at alle disse yagya har oppstått av handling. Dette har han også sagt tidligere. (3.14) Han har nettopp påpekt at alle de med synder som er utslettet av yagya, er de som virkelig kjenner yagya. Og nå sier han til Arjun at han vil bli fri fra verdens bånd hvis han vet at yagya oppstår av handling. Denne livsførselen er handling som fullender yagya.

Det er ingenting galt i at vi engasjerer oss i handel og vandel og politikk hvis vi kan tjene guddommelige rikdommer, kontemplere en dyktig lærer, beherske sansene, tilby offeret med utgående pust til den innkommende pust, ofre innpust til utpust og regulere de livsviktige livsvindene. Men vi vet at det ikke er slik. Yagya er den eneste øvelsen som overfører et menneske til Gud i det øyeblikket den er komplett. Utfør hvilket som helst arbeid du vil hvis det fører deg til Gud på samme måte.

Alle disse formene for yagya er faktisk bare innvendige kontemplasjonsprosesser – former for tilbedelse som gjør Gud åpenbar og kjent. Yoga er den spesielle, forordnede framgangsmåte som hjelper den tilbedende å gå veien som fører til Gud. Det som fullender yayga, regulering og opphøyd pust, er handling. Den sanne betydning av ″handling″ er derfor ″tilbedelser″.

Det blir vanligvis sagt at alt som utføres i verden, er handling. Arbeid uten ønske eller selvisk interesse er Den uselviske handlings vei. Noen mener det er handling hvis de selger importerte stoffer og får større fortjeneste. De synes de er handlingens menn. Andre mener at å handle med innenlandske varer for å tjene landet er Den uselviske handlingens vei. Hvis man handler med hengivenhet eller kjøper og selger uten tanke på fortjeneste eller tap, er det Den uselviske handlings vei. Å utkjempe en krig eller bestride et valg uten tanke på vinning og tap gjør et menneske til en utøver av uselvisk handling. Men disse gjerningene kan ikke gi frelse. Krishn

har kategorisk slått fast at den forordnede handling er bare én, og han har sagt til Arjun at han skal utføre den. Gjennomføringen av yagya er handling. Og yagya er ofring av pust, beherskelse av sanser, kontemplasjon om den øverste ånd – den dyktige lærer – som symboliserer yagya og endelig regulering og opphøyd pust. Dette er stadiet for sinnets erobring. Verden er ingenting annet enn en forlengelse av sinnet. Ifølge Krishns ord blir den flyktige verden erobret akkurat her, ″på tidens bredd og grunne″, av mennesker som har oppnådd sinnslikevekt. Men hva er forholdet mellom slik sinnsro og betvingelsen av verden? Ifølge Krishn er Gud feilfri og upartisk og upåvirket av lidenskap. Det samme gjelder sinnet til mennesket som har sikret kunnskap. Derfor blir de to ett.

Kort sagt er verden en utvidet form av sinnet. Den foranderlige verden er altså objektet som må tilbys som offer. Når sinnet er fullstendig kontrollert, er det også perfekt kontroll over verden. Resultatet av yagya viser seg klart når sinnet er fullt ut behersket. Kunnskapens nektar som blir til ved yagya, fører mennesket som har smakt den til den udødelige Gud. Dette bevitnes av alle vismenn som har erkjent Gud. Det er ikke slik at de tilbedende fra forskjellige skoler utfører yagya på forskjellige måter. De forskjellige formene som er nevnt i Geeta, er bare de høyere og lavere trinnene i den samme tilbedelsen. Formen som denne yagya har i utgangspunktet, er handling. Det finnes ikke et eneste vers i hele Geeta som forsvarer eller godkjenner verdslige tiltak som en vei til erkjennelsen av Gud.

For å utføre yagya bygger folk vanligvis et alter, tenner en ild på det, og mens swaha intoneres, kastes byggkorn og oljefrø på den hellige ild. Vi kan spørre: Er ikke dette yagya? Krishn har dette å si om det:

33. ″Offer gjennom visdom er, O Parantap, på alle måter overlegen i forhold til ofring av materielle objekter fordi (O Parth) all handling opphører i kunnskap som er deres kulminasjon.

Visdommens yagya, skapt ved hjelp av askese, avholdenhet, tro og kunnskap som bevirker en direkte sansning av Gud, er det gunstigste. Alle handlinger er helt og fullt oppløst i denne

---

श्रेयान्द्रव्यमयाद्यज्ञाज्ज्ञानयज्ञ: परंतप ।
सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते ।। ३३ ।।

kunnskapen. Kunnskap er altså toppunktet i Yagya. Senere er det ingen fortjeneste i utføringen av handling eller noe tap hvis man avstår fra den.

På samme måte finnes det yagya som utføres med materielle objekter, men de er ubetydelige i sammenligning med kunnskapens yagya som setter et menneske i stand til å sanse Gud direkte.[6] Selv om vi ofrer millioner, bygger hundrevis av altere for den hellige ild, gir penger til gode saker og investerer penger i tjenestene til vismenn og helgener, er denne yagya langt underlegen ofringen av kunnskap. Krishn har nettopp fortalt oss at virkelig yagya er beherskelse av de livsviktige livsvindene som undertrykker sansene og kontroll over sinnet. Hvor kan vi lære denne framgangsmåten? I templer, moskeer eller kirker? Kan vi få den ved å dra på pilegrimsferd til hellige steder eller dukke oss i hellige elver? Krishns erklæring går ut på at den bare kan fås av én kilde, nemlig vismannen som har kjent virkeligheten.

34. "Skaff deg denne kunnskapen (fra vismenn) gjennom ærbødighet, spørsmål og uskyldige anmodninger, og vismennene som er seg virkeligheten bevisst, vil innvie deg i den."

Arjun blir altså rådet til å nærme seg seende med ærbødighet, selvoppgivelse og ydmykhet for å bli belært om sann kunnskap ved hengiven tjeneste og troskyldig nysgjerrighet. Disse seende vil opplyse ham om det. Evnen til å skaffe seg denne kunnskapen oppstår bare gjennom en fullstendig hengiven tjeneste. De er seende som setter oss i stand til å få en direkte sansning av Gud. De kjenner framgangsmåten yagya, og de vil lære den til Arjun. Hvis krigen hadde vært utvendig, hvilket behov hadde det vært for en seende?

तद्विद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया।
उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः।। ३४।।

6 Vismannen fra Pippalad sier i Prashn Upanishad at de som ønsker seg barn og er opptatt av riter, betrakter dem som den høyeste fullendelse, er knyttet til månens (Rayi) verden og blir gjenfødt på Jorden, men de som er viet til tilbedelse av Jeget ved hjelp av askese, avholdenhet, tro og kunnskap, går den nordlige vei og oppnår Solens verden. (Pran)

Står ikke Arjun direkte foran Herren? Hvorfor ber da Krishn ham oppsøke en seende? Det Krishn, som var en yogi, ja, en Yogeshwar, egentlig mener er at den tilbedende er hos ham i dag, men at han i framtiden kan bli forvirret når Krishn ikke lenger er hos ham og kan veilede ham. Da kommer Arjun til å si: ″Krishn er borte, og jeg vet ikke hvem jeg skal be om veiledning.″ Dette er grunnen til at Krishn sier til Arjun at han bør oppsøke en seende som kan instruere ham i sann kunnskap.

35. ″Når du vet dette, O sønn av Pandu, kommer du aldri mer til å bli et offer for tilknytning, og utstyrt med denne kunnskapen vil du se alle vesener i deg selv og siden i meg.″

Etter å ha skaffet seg denne kunnskapen fra vismenn, vil Arjun være kvitt all tilknytning. Med denne kunnskapen vil han sanse alle vesener i sitt eget Jeg, det vil si at han kommer til å se utvidelsen av dette Jeget overalt, og først da kan han bli ett med Gud. Hjelpemidlet til å nå Gud er altså vismannen som har sanset virkeligheten.

36. ″Selv om du er den mest avskyelige synder, vil kunnskapens ark bære deg trygt over all ondskap.″

Vi bør ikke begå den feilen at vi på dette grunnlaget konkluderer med at vi vil oppleve frelse selv om vi begår mer og enda mer synd. Krishn vil med dette si at vi ikke må få det feilaktige inntrykk at vi er så store syndere at det ikke kan finnes noen frelse for oss. Dette er altså Krishns budskap fylt av håp og mot til Arjun og til alle andre: Til tross for at han er en større synder enn alle andre syndere, vil han bæres trygt over alle synder ved hjelp av kunnskapens ark som han får av de seende. Det er slik at:

यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहमेवं यास्यसि पाण्डव।
येन भूतान्यशेषेण द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि।। ३५।।
अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृत्तमः।
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं संतरिष्यसि।। ३६।।

37. ″Som flammende ild forvandler alt brennbart til aske, så vit, O Arjun, at kunnskapens ild reduserer alle handlinger til aske.″

Her har vi en skildring, ikke av en introduksjon til kunnskap om hvordan man nærmer seg yagya, men av kulminasjonen av kunnskap eller sansning av Gud der vi først har ødeleggelsen av alle syndige tilbøyeligheter og der til og meditasjon oppløses. Den som måtte nås, er nådd. Hvem skal man nå se etter for ytterligere meditasjon? Vismannen med klokskapen som oppstår av sansning av Gud, sluttfører sine handlinger. Men hvor forekommer denne sansningen av Gud? Er den et innvendig eller utvendig fenomen?

38. ″Absolutt ingenting i verden er mer rensende enn denne kunnskapen, og hjertet ditt vil erkjenne det spontant når du har nådd perfeksjon på Handlingens vei.″

Ingenting i verden renser som denne kunnskapen. Og denne kunnskapen er åpenbar bare for utøveren, ikke for noen andre, når hans praksis av yog har nådd modenhet, ikke i begynnelsen, ikke i midten, ikke utvendig, men i hans hjerte – inne i hans Jeg. Hva er den nødvendige evnen for denne kunnskapen? Yogeshwar sier det slik:

39. ″Den tilbedende med sann tro som har undertrykt sine sanser, når denne kunnskapen, og i selve øyeblikket (med oppnåelse) belønnes han med velsignelsen den høyeste fred.″

For erkjennelsen av Gud må man ha tro, besluttsomhet og beherskelse av sansene. Hvis det finnes noen intens følt nysgjerrighet for kunnskap om Gud, vil den ikke komme selv om man søker tilflukt i en seende.

Dessuten er bare tro ikke nok. Den tilbedendes anstrengelse er

---

यथैधांसि समिद्धोऽग्निर्भस्मसात्कुरुतेऽर्जुन ।
ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसात्कुरुते तथा ।। ३७ ।।
न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
तत्स्वयं योगसंसिद्धः कालेनात्मनि विन्दति ।। ३८ ।।
श्रद्धावाँल्लभते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति ।। ३९ ।।

kanskje svak. Derfor er besluttsomheten om å fortsette resolutt på den foreskrevne vei en nødvendighet. Ved siden av dette er det også nødvendig å beherske sansene. Erkjennelsen av den øverste Gud vil ikke komme lett til en som ikke er fri for ønsker. Derfor kan bare en mann som har tro, entusiasme for handling og beherskelse, få denne kunnskapen. Og i samme øyeblikk som denne kunnskapen går opp for ham, blir han velsignet med den endelige fred, for etter dette er det ikke være igjen noe å strebe etter. Etter dette vil han aldri vite om noe annet enn fred. Men

40. "For en skeptiker, som er blottet for tro og kunnskap, som viker av fra den rettskafne vei, finnes det lykke verken i denne verden eller i den neste. Han mister begge verdener."

For mennesket som er uvitende om yagyas vei, for det tvilende mennesket som ikke tror og som viker av fra det godes vei, finnes det ingen lykke, ikke noe neste liv i menneskelig form og ingen Gud. Hvis det derfor finnes noen tvil i den tilbedende, bør han oppsøke en seende og fjerne den. Ellers kommer han aldri til å kjenne virkeligheten. Så hvem er velsignet med kunnskap?

41. "O Dhananjay, handling kan ikke binde et menneske som stoler på Gud og som har overgitt alle sine handlinger til ham ved å praktisere karm-yog og som er blitt kvitt all tvil takket være kunnskap."

Handling kan ikke slavebinde mennesket som får sine gjerninger oppløst i Gud ved å praktisere yog, og som er blitt kvitt all tvil ved sansning og som er forent med Gud. Bare kunnskap kan ødelegge tvil. Krishn sier til slutt:

अज्ञश्चाश्रद्दधानश्च संशयात्मा विनश्यति ।
नायं लोकोऽस्ति न परो न सुखं संशयात्मन: ।। ४० ।।
योगसंन्यस्तकर्माणं ज्ञानसंछिन्नसंशयम् ।
आत्मवन्तं न कर्माणि निबध्नन्ति धनंजय ।। ४१ ।।

42. "Derfor, O Bharat, forbli i yog, reis deg og fjern denne ubesluttsomheten som har kommet inn i ditt hjerte på grunn av uvitenhet om kunnskapens stål."

Arjun er nødt til å slåss. Men fienden – ubesluttsomheten – ligger inne i hans eget hjerte, ikke på utsiden. Når vi går videre på tilbedelsens og kontemplasjonens vei, er det bare naturlig at følelser som tvil og lidenskap dukker opp som hindringer foran oss. Disse fiendene setter i gang et skremmende angrep. Å bekjempe og overvinne dem gjennom nedbryting av usikkerhet og gjennom praktisering av foreskrevet yagya, er krigen Arjun må utkjempe, og resultatet av denne krigen vil for ham bli absolutt fred og seier. Og senere er det ingen mulighet for nederlag.

I starten på dette kapitlet sier Krishn at han hadde meddelt kunnskap om yog til Vivaswat i begynnelsen. Vivaswat lærte den til Manu og Manu til Ikshwaku, og dermed utviklet kunnskapen seg til rajas-stadiet. Læreren som hadde gitt videre denne kunnskapen, var Krishn eller, med andre ord, en som er uten fødsel og ikke-manifestert. En realisert vismann er også uten fødsel og ikke-manifestert. Kroppen hans er bare et tilholdssted der han bor. Det er Gud selv som taler gjennom hans stemme. Det er via en slik vismann at yog er meddelt. Bare et blikk på en slik vismann opplyser ens livspust med Selvrealiseringens stråleglans. Solen eier lyset den sender ut og symboliserer den alltid lysende Gud som holder til i og utrykker seg selv gjennom åndedrettet. "Å meddele kunnskap om yagya til Solen" står for en oppvåkning av det guddommelige liv som ligger i dvale og er umerkelig i alle menneskehjerter. Overført til åndedrettet blir dette lyset innviet til en hellig disiplin. I rett tid kommer det inn i sinnet som en løsning. Erkjennelse av betydningen i Krishns ytring til Vivaswat fører til en lengsel etter å oppnå det, og yog forvandles så til handling.

तस्मादज्ञानसंभूतं हृत्स्थं ज्ञानासिनात्मनः ।
छित्त्वैनं संशयं योगमातिष्ठोत्तिष्ठ भारत ।। ४२ ।।

Dette poenget må utdypes ytterligere. Vivaswat, Manu og Ikshwaku er symbolske fødselshjelpere for menneskeheten. Vivaswat representerer det uopplyste, primitive menneske uten åndelig oppvåkning. Det er en vismann som sår hengivelsens frø i denne mannen. Så oppstår en lengsel etter Gud i sinnet som er Manu i mikrokosmos. Sinnet omformer dette håpet til en akutt trang som legemliggjøres som Ikshwaku, og prosessen med å sette det ut i livet skyter fart. Etter å ha gjennomgått de to første stadiene da den tilbedende utstyres med guddommelige impulser, kommer lengselen etter Gud over på det tredje stadiet når yog blir kjent og begynner å åpenbare sin herlighet. Dette er virkelig et stadium fylt av risiko, for yog er nå på randen av ødeleggelse. Men de som er kjærlige hengivne og gode venner, får hjelp av vismenn som Krishn.

Når Arjun henviser til sin nylige fødsel, påpeker Krishn at selv om han er ikke-manifestert, udødelig, uten fødsel og gjennomsyrer alle vesener, åpenbarer han seg likevel ved atm-maya og ved å undertrykke med yog sin natur med de tre egenskaper. Hva gjør han så etter at han har manifestert seg? Siden begynnelsen har han gjennomgått den ene inkarnasjonen etter den andre for å beskytte det som egner seg til fullendelse, videre for å ødelegge krefter som gir opphav til ondskap og for å styrke den Gudelignende dharm. Hans fødsel og handlinger er av en metafysisk natur, og bare en seende kan sanse dem. Tilstanden Kaliyug (der mørkets krefter dominerer) bevirker Guds ankomst, men bare hvis det er oppriktig hengivelse. Men novisetilbedere er ikke i stand til å vite om Gud snakker til dem, eller om tegnene de mottar er blottet for noen hensikt. Hvem tilhører stemmen som vi hører fra himmelen? Min edle lærer pleide å fortelle oss at når Gud sprer sin nåde, og når han i Jeget blir en vognfører, snakker han og gir støtte fra alle søyler, hvert blad, ja, fra tomheten selv og fra hvert hjørne. Når det med konstant raffinement er bevissthet om essensen som er Gud, først da, ved å føle hans nærvær som ved berøring, kjenner den tilbedende virkeligheten. Krishn har altså fortalt Arjun at hans åpenbarte form kan ses bare av de seende, og deretter løses de fra fødsel og død.

Han har videre forklart særpreget i Guds manifestasjon: at det er en begivenhet som forekommer i hjertet til den hengivne yogi og absolutt ikke utvendig. Kirsh har sagt at handling ikke binder ham, og på samme måte er de som har nådd den samme tilstand, ikke bundet av handling. Det var med erkjennelsen av denne sannheten at tidligere tiders mennesker som traktet etter frelse, la ut på handlingens vei for å nå denne tilstanden, og mennesket som har visst det Krishn vet fra sin opphøyde posisjon, og også Arju som lengter etter frelse, vil bli det Krishn er. Denne oppnåelsen sikres hvis yagya utføres. Krishn har så fortalt oss om særpreget i denne yagya, og at det endelige resultat av denne øvelsen er erkjennelsen av den høyeste virkelighet – av den endelige ro. Men hvor skal man gå for å få vite om kunnskapens vei? Krishn har rådet Arjun til å oppsøke vismenn og gjøre dem vennlig stemt med ærbødige, ydmyke spørsmål og troskyldige anmodninger. Han har også utvetydig sagt at denne kunnskapen kan han bare skaffe seg gjennom sine egne handlinger, ikke gjennom livsførselen og handlingene til andre. Dessuten vil det komme til ham når hans yog er i et fullendt stadium og ikke ved begynnelsen. Sansning av kunnskap vil skje innen hjertets sfære, ikke på utsiden. Og det kommer bare til dem som er hengivne, besluttsomme, med kontroll over sansene sine og uten noen tvil. Til slutt rådes Arjun til å kvitte seg med ubesluttsomheten i hjertet med fornektelsens sverd. Krigen er altså i hjertet. Geetas krig dreier seg ikke om noen ytre konflikt.

I dette kapitlet har Krishn altså i detalj gjennomgått og forklart yagyas natur og form og lagt til at fullendelsens gjerning er handling.

Slik slutter det 4. kapitlet i Shreemad Bhagwad Geetas Upanishad om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen: ″Yagya Karma-Spashtikaran″ eller ″Klargjøring av yagyas dåder″. Slik slutter Swami Adgadanands framstilling av det 4. kapittel i Shreemad Bhagwad Geeta i ″Yatharth Geeta″ Hari om tat satforklart yagyas natur og form og lagt til at fullendelsens gjerning er handling.

Slik slutter det 4. kapitlet i Shreemad Bhagwad Geetas Upanishad om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen:

"Yagya Karma-Spashtikaran" eller "Klargjøring av yagyas dåder".

Slik slutter Swami Adgadanands framstilling av det 4. kapittel i Shreemad Bhagwad Geeta i "Yatharth Geeta"

Hari om tat sat

KAPITTEL 5

DEN ØVERSTE GUD: NYTER AV YAGYA

I kapittel 3 sa Arjun: "Herre! Hvorfor kaster du meg inn i forferdelige handlinger når du tror at Kunnskapens vei er overlegen?" Han syntes at Kunnskapens vei var lettere å praktisere, for denne veien sikrer et himmelsk liv hvis det skulle ende med nederlag og en tilstand med uendelig herlighet ved seier. Det er altså fortjeneste både ved suksess og fiasko. Men nå forstår han godt at handling er en forutsetning i begge tilfellene. Yogeshwar Krishn har også innstendig bedt ham om å kvitte seg med tvil og søke tilflukt til en seende fordi han er den eneste kilde til bevisstheten han søker. Men før han velger en av de to veiene, kommer Arjun med en ydmyk henstilling.

1. **"Arjun sa: 'Du har så langt anbefalt, O Krishn, både Kunnskapens vei gjennom fornektelse og også Den uselviske handlings vei. Fortell meg nå hvilken av de to som er avgjort den gunstigste."**

Krishn har forherliget handling på Kunnskapens vei gjennom fornektelse, og så har han snakket anerkjennende om handling utført med en uselvisk holdning. Arjun ønsker altså nå å bli opplyst om den konkrete vei som etter Krishns veloverveide syn best vil bidra til hans velvære. Hvis vi blir fortalt at det finnes to veier til et sted, er det korrekt å spørre om hvilken av de to som er den mest høvelige. Hvis vi ikke stiller dette spørsmålet, er implikasjonen at vi ikke er

अर्जुन उवाच: संन्यासं कर्मणां कृष्ण पुनर्योगं च शंससि।
यच्छ्रेय एतयोरेकं तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितम्।। १।।

nødt til å gå noe sted. Yogeshwar Krishn svarer på Arjuns henvendelse på denne måte:

2. ″Herren sa: ′Både fornektelse og uselvisk handling oppnår frelse, men av de to er Den uselviske handlingens vei den beste fordi den er lettere å praktisere.″

Hvis begge veier er like effektive til å bevirke den endelige syndsforlatelse, hvorfor beskrives Den uselviske handlings vei som den beste? Om dette sier Krishn:

3. ″Han, O mektig-armete (Arjun), som ikke misunner noen og som ikke ønsker seg noe, kan oppfattes som en sann sanyasi, og frigjort fra konflikter knyttet til lidenskap og motvilje, bryter han ut av den verdslige bindingen.″

Den som er fri fra både kjærlighet og fiendskap, er en sanyasi, et menneske med fornektelse, uansett om han har valgt Kunnskapens vei eller Den uselviske handlingens vei. Han er fri fra både tilknytning og avsky, og er lykkelig unnsluppet den store redselen knyttet til gjentatte fødsler.

4. ″Det er de ignorante og ikke kloke mennesker som skiller mellom Kunnskapens vei og Den uselviske handlings vei, for en som føler seg hjemme i en av de to, når Gud.″

Bare de som kjenner utilstrekkelig til åndelig liv, synes de to veiene er forskjellige, for det endelige resultatet av begge er det samme, nemlig å nå Gud.

श्रीभगवानुवाच: संन्यास: कर्मयोगश्च नि:श्रेयसकरावुभौ ।
तयोस्तु कर्मसंन्यासात्कर्मयोगो विशिष्यते ।। २ ।।
ज्ञेय: स नित्यसंन्यासी यो न द्वेष्टि न काङ्क्षति ।
निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो सुखं बन्धात्प्रमुच्यते ।। ३ ।।
सांख्ययोगौ पृथग्बाला: प्रवदन्ति न पण्डिता: ।
एकमप्यास्थित: सम्यगुभयोर्विन्दते फलम् ।। ४ ।।

5. ”Det mennesket sanser virkeligheten som betrakter Kunnskapens vei og Den uselviske handlingens vei som identiske fordi frigjøringen som oppnås ved kunnskap, oppnås også ved uselvisk handling.”

Målet som nås av den tilbedende gjennom kunnskap og skjønnsomhet, nås også av utøveren av uselvisk handling. Han som betrakter de to veiene som like ut fra konsekvensene, kjenner sannheten. Når de to veiene løper sammen i ett punkt, hvorfor sier Krishn at den ene er å foretrekke framfor den andre? Han forklarer:

6. ”Men, O mektig-armete, fornektelse er umulig å oppnå uten uselvisk handling, men den som konsentrerer sitt sinn om Gud, vil snart bli forent med ham.”

Å gi opp alt vi har er mest smertefullt uten uselvisk handling. Derfor er det slik at vismannen som reflekterer på den identiske Gud, og hvis sinn og sanser er brakt til taushet, når snart fram til denne Gud ved å utføre uselvisk handling.

Det er åpenbart at uselvisk handling også må praktiseres på Kunnskapens vei, for den nødvendige handling for begge veier er den samme. Dette er yagya-handlingen som presist betyr ”tilbedelse”. Forskjellen mellom de to veiene dreier seg bare om den tilbedendes holdning. Mens en vier seg til gjerningen etter en grundig vurdering av sin egen evne og med selvstandighet, engasjer den andre – utøveren av uselvisk handling – seg i oppgaven med total tiltro til den tilbedte Gud. Mens den første er som en student som studerer privat til en eksamen, er den andre lik en som går på en skole. De har begge en dyktig lærer, tar de samme prøvene og til og

---

यत्सांख्यैः प्राप्यते स्थानं तद्योगैरपि गम्यते।
एकं सांख्यं च योगं च यः पश्यति स पश्यति।। ५।।
संन्यासस्तु महाबाहो दुःखमाप्तुमयोगतः।
योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म नचिरेणाधिगच्छति।। ६।।

med eksamenspapirene de får, er de samme. Det er bare holdningene deres til oppgaven som er forskjellig.

Litt tidligere sa Krishn at lidenskap og sinne er formidable fiender, og han oppfordret Arjun til å drepe dem. Arjun syntes dette var høyst smertefullt. Kirshn sa da til ham at hinsides kroppen er det sansene, hinsides sansene er det sinnet, hinsides sinnet er det intellektet og hinsides alt dette er Jeget. Det er kraften i Jegets befaling som gjør at han presses til alle sine handlinger. Å handle med en klar forståelse av ens egen styrke og med tro på ens egen evne, er Kunnskapens vei. Krishn oppfordret Arjun til å konsentrere sinnet sitt om ham og kjempe, tilegne ham alle sine handlinger i total frihet fra tilknytning og sorg. Å utføre en gjerning i overgivelse til den tilbedte Gud, er Den uselviske handlings vei. Så handlingen på de to veiene er altså den samme, og slik er det også med det endelige resultat.

Krishn understreker det samme når han nå sier at oppnåelse av fornektelse, det endelige opphør av så vel gode som onde handlinger, er umulig uten uselvisk handling. Det er ikke mulig at vi kan sitte uvirksomme og bare si til oss selv: ″Jeg er Gud, ren og klok. For meg er det ingen handling og ingen binding. Selv om det kan se ut som jeg deltar i det onde, er det egentlig bare sansene mine som fungerer ifølge deres natur.″ Det finnes ikke noe slikt hykleri i Krishns ord. Ikke engang han, Yogeshwar, kan, uten nødvendig handling, skjenke den endelige tilstand til en kjær venn som Arjun. Hvis han var i stand til å gjøre dette, ville det ikke være noe behov for Geeta. Handling må utføres. Fornektelsens stadium kan bare oppnås gjennom handling, og den som utfører den, vil snart erkjenne Gud. Krishn snakker så om de karakteristiske særtrekkene ved et menneske som er velsignet med uselvisk handling.

7. ″Utøveren, som har perfekt kontroll over kroppen sin gjennom erobring av sansene, som er ren av hjertet og ensporet viet til Gud over alle vesener, er uplettet av handling selv om han er engasjert i den.″

योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजितात्मा जितेन्द्रियः।
सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते।। ७।।

Det mennesket er besatt av yog, av uselvisk handling, som har erobret kroppen, som har undertrykt sansene, med tanker og følelser som er plettfritt rene og som har erkjent sin identitet med Gud, alle veseners Ånd. Han fortsetter å være ubesudlet selv om han er involvert i handling fordi gjerningene hans er rettet mot å samle frøene til det høyeste gode for dem som har sakket akterut. Han er uplettet fordi han har tilhold i essensen som er Gud, kilden til vitalitet for alle vesener. Siden er det ingenting for ham å strebe etter. Samtidig kan det ikke være noen tilknytning til det han har lagt bak seg fordi alt dette har skrumpet inn til ubetydelighet. Han er altså ikke oppslukt av sine gjerninger. Her har vi dermed et bilde av det endelige stadium for tilbederen som har oppnådd uselvisk handling. Krish forklarer igjen hvorfor dette mennesket, som er velsignet med yog, forblir uten tilknytning til handling.

8-9. "Mennesket som fornemmer, uansett hva han gjør, enten hører, berører, lukter, spiser, går, sover, puster, gir fra seg eller griper og åpner eller lukker øynene, at det bare er sansene som handler ifølge deres egenskaper og at han selv er en ikke-utøver, er sannelig den med sann kunnskap."

Det er en oppfatning, eller snarere en erfaring, om mennesket for hvem Gud er synlig til stede, at han gjør absolutt ingenting. I stedet for å være bare en fantasi, er det en fast overbevisning som han er kommet fram til gjennom å utføre handling. Etter å ha innsett dette, kan han ikke annet enn å tro at det han tilsynelatende gjør, egentlig er sansenes funksjon ifølge deres naturlige egenskaper. Og når det ikke finnes noe høyere enn Gud som han har erkjent, hvilken større glede kan han håpe på å oppleve enn å berøre hvilken som helst annen gjenstand eller hvilket som helst annet vesen? Hvis det hadde vært noe bedre hinsides, må det ha vært tilknytning. Men etter oppnåelse av Gud, er det ikke noe ytterligere mål å strebe etter. Og det er heller ikke noe han etterlater seg som han fornekter.

नैव किंचित्करोमीति युक्तो मन्येत तत्त्ववित् ।
पश्यञ्शृण्वन्स्पृशञ्जिघ्रन्नश्ननाच्छन्स्वपञ्श्वसन् ।। ८ ।।
प्रलपन्विसृजन्गृह्णन्नुन्मिषन्निमिषन्नपि ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु वर्तन्त इति धारयन् ।। ९ ।।

Så mennesket som er forlent med tilknytning, er ikke fordypet i handling. Denne tanken illustreres nå med et eksempel.

10. "Mennesket som handler og vier alle sine handlinger til Gud og gir avkall på all tilknytning, er uberørt av synd som et lotusblad er uberørt av vann."

Lotusblomster vokser i jord, men lotusbladet flyter på vannet. Krusninger skyller over det natt og dag, men hvis du ser på bladet, er det alltid tørt. Ikke en dråpe vann finnes på det. Lotusblomster som vokser i jord og vann, besudles ikke av disse tingene. På samme måte er mennesket med handlinger som samtlige har smeltet sammen med Gud (denne oppløsningen forekommer bare sammen med sansningen, ikke før) og som handler med total objektivitet fordi det ikke finnes noe hinsides å begjære, er upåvirket av handling. Men likevel er han travelt opptatt med å utføre handlinger for veiledning og til beste for dem som ikke har kommet så langt som han. Det er dette poenget som understrekes i det neste verset.

11. "Vismenn gir avkall på tilknytningen til deres sanser, sinn, intellekt og kropp og handler for indre renselse."

En vismann legger bak seg alt begjær i sansene sine, sinnet, intellektet og kroppen, og praktiserer uselvisk handling for indre fromhet. Betyr det at Jeget er besudlet med urenheter også etter at han har smeltet sammen med Gud? Det kan ikke være slik, for etter denne oppløsningen blir Jeget ett med alle vesener. Han ser sin egen forlengelse. Derfor handler han, ikke for seg selv, men for renselse og veiledning av andre vesener. Han handler med sinnet, intellektet og fysiske organer, men hans Jeg er i en tilstand av handlingsløshet og konstant fred. Utad virker det som han er aktiv, men inne i ham er det endeløs ro. Tauet kan ikke binde lenger fordi det er brent ut, og det gjenstående er bare et inntrykk av vridningen i det.

ब्रह्मण्याधाय कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा करोति यः।
लिप्यते न स पापेन पद्मपत्रमिवाम्भसा।। १०।।
कायेन मनसा बुद्ध्या केवलैरिन्द्रियैरपि।
योगिनः कर्म कुर्वन्ति सङ्गं त्यक्त्वात्मशुद्धये।। ११।।

12. ″Vismannen som ofrer fruktene av sin handling til Gud, oppnår sin tilstand med sublim likevekt, men mennesket som trakter etter belønninger av handling, lenkes av begjær.″

Mennesket som er velsignet med det endelige resultat av uselvisk handling og som har tilhold i Gud – alle veseners rot – og som har kvittet seg med ønsket om handlingens frukter fordi Gud som var målet for hans handling, ikke lenger er langt fra ham, oppnår tilstanden med sublim fred. Hinsides den finnes det ingen større fred, og hinsides den vil han aldri igjen merke rastløshet. Men den veifarende som fortsatt er underveis og er tilknyttet (han må være tilknyttet fordi ″frukten″ av hans handling, Gud, fortsatt ikke er oppnådd) konsekvensen av hans handling, blir lenket av den. Begjær fortsetter altså å oppstå helt til oppnåelsens øyeblikk, og den tilbedende må være på vakt helt til dette øyeblikket. Min mest ærverdige lærer, Maharaj Ji, pleide å si: ″Merk dere at maya er framherskende hvis vi fjerner oss det aller minste fra Gud og han blir fjernet fra oss.″ Selv om oppnåelsen skal inntreffe i morgen, er den tilbedende i dag i beste fall bare et uvitende menneske. Så den søkende tilbeder bør ikke være uforsiktig. La oss finne ut hva mer som blir sagt om dette.

13. ″Mennesket som har perfekt kontroll over sitt hjerte og sinn og opptrer deretter, holder i lykksalighet til i kroppens tilholdssted med sine ni åpninger[1] fordi han verken handler selv eller får andre til å handle.″

Mennesket som har perfekt kontroll over seg selv og holder til med kropp, sinn, intellekt og materielle natur i sitt eget Jeg – dette beherskede mennesket handler utvilsomt ikke og er ikke en årsak til handling. Selv ikke å tilskynde menneskene som har sakket akterut, påvirker hans opphøyde ro. Dette mennesket som har realisert sitt jeg og forblir i ham og som har undertrykt alle sine organer som

---

युक्त: कर्मफलं त्यक्त्वा शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम् ।
अयुक्त: कामकारेण फले सक्तो निबध्यते ।। १२ ।।
सर्वकर्माणि मनसा संन्यस्यास्ते सुखं वशी ।
नवद्वारे पुरे देही नैव कुर्वन्न कारयन् ।। १३ ।।

gir ham fysisk nytelse, dveler i den endelige velsignelse som er Gud. På denne måten handler han ikke og bevirker ingen handling.

Den samme tanken uttrykkes på en annen måte når Krishn sier at heller ikke Gud handler eller sørger for at andre handler. Den dyktige lærer, Gud, den tilbedte, den realiserte vismann, en opplyst guru og den berikede – alle er synonyme. Ingen Gud stiger ned fra himmelen for å prestere noe. Når han fungerer, skjer det gjennom disse ærbødige og elskelige Sjelene som hviler i seg selv. Kroppen er bare et tilholdssted for en slik Sjel. Handlingen til Det øverste Jeg er den samme som handlingen til det individuelle Jeg fordi han handler gjennom ham. Derfor er det slik at Jeget som er blitt ett med Gud, gjør ingenting selv om han engasjerer seg i handling. Det neste verset er igjen relatert til det samme problemet.

14. "Gud skaper verken handling eller kapasitet til handling og ikke engang tilknytning til handling med dens frukter, men samtidig er det naturen som handler, vitalisert av hans ånd."

Gud skaper verken veseners kraft til å handle eller handlinger, og han bestemmer heller ikke handlingens frukter. Alle gjenstander og vesener handler bare under presset fra medfødte, naturlige egenskaper. Man handler ifølge de tre egenskapene tamas, rajas og sattwa. Naturen er enormt stor, men den påvirker bare et menneske i den grad hans naturlige disposisjon er dydig eller vitalisert – guddommelig eller djevelsk.

Folk sier vanligvis at det er Gud som handler eller får ting gjort og at vi bare er redskaper. Det er han som får oss til å gjøre det gode eller det onde. Men Krishn fastholder at Gud verken handler eller tilskynder handling og at han heller ikke står bak gunstige eller ugunstige omstendigheter. Mennesker handler selv i tråd med den kompulsive trang som skyldes deres medfødte natur. De tvinges til å handle av det uunngåelige ved sine iboende trekk. Det er ikke

---

न कर्तुत्वं न कर्माणि लोकस्य सृजति प्रभुः।
न कर्मफलसंयोगं स्वभावस्तु प्रवर्तते ।। १४ ।।

1 Menneskekroppen beskrives som byen med ni porter, for eksempel munn, ører, øyne osv.

Gud som handler. Men hvorfor sier folk at alt blir gjort av Gud? Krishn tar for seg dette problemet.

15. ″Den altgjennomsyrende Gud, Den herlige, aksepterer verken menneskers syndefulle handlinger eller tilknytninger fordi deres kunnskap er innhyllet i uvitenhet (maya).″[2]

Den ene som er kalt Gud, blir nå beskrevet som Den herlige fordi han er prydet med sublim prakt. Denne Guden, som er gjennomført kraftfull og strålende, aksepterer verken våre synder eller våre rettskafne handlinger. Men likevel sier folk at han gjør alt siden deres kunnskap er formørket av uvitenhet. Foreløpig er menneskene som snakker slik, bare dødelige vesener som er innestengt i kropper. De er underkastet villfarelse og kan ikke si noe. Derfor kaster Krishn nå lys over kunnskapens funksjon.

16. ″Men kunnskapen til en der uvitenhet er blitt fordrevet av Selvsansning skinner som Solen og gjør Gud strålende synlig.″

Sinnets mørke som er blitt gjennomboret at kunnskap om Jeget og som på denne måten har skaffet seg sann visdom, blir opplyst som om Solens og Guds lys er blitt klart åpenbart i det. Dette innebærer på ingen måte at Gud er et slags mørke, for han er i sannhet kilden til alt lys. Han er utspringet til alt lys, men hans lys – slik fortoner det seg – er ikke beregnet på oss fordi vi ikke ser det. Når mørket er feid bort av sansningen av Jeget, så vil Jeget, i likhet med Solen, absorbere hans klarhet i seg selv. Etter dette er det ikke lenger noe mørke. Dette har Krishn å si om særpreget i denne kunnskapen:

नादत्ते कस्यचित्पापं न चैव सुकृतं विभुः।
अज्ञानेनावृतं ज्ञानं तेन मुह्यन्ति जन्तवः।। १५।।
ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशितमात्मनः।
तेषामादित्यवज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परम्।। १६।।

2 Ishwar er Guden som assosieres med kraften som kalles maya, kraften til å utvikle seg som det empiriske univers eller med universell uvitenhet. Det individuelle menneske er Gud assosiert med individuell uvitenhet. Forskjellen på Gud og menneske er at Gud kontrollerer maya, mens mennesket kontrolleres av det. Kfr. Upanishad Mandukya.

17. "Disse menneskene når frelsen – og senere er det ikke flere fødsler – og deres sinn og intellekt er blottet for villfarelse. De har tilhold med et enkelt sinn i Gud og underkaster seg hans nåde, og de er frigjort fra all synd ved kunnskap."

Denne tilstanden er kunnskap der et menneske vier seg helt og fullt til Gud og er avhengig av ham, med et sinn og et intellekt som er formet deretter og strømmer over av hans essens. Kunnskap er ikke pratsomhet, ikke argumentasjonslyst. Mennesket som er utstyrt med denne kunnskapen, når frelse og er frigjort fra fysiske bånd. Det er slike mennesker som kalles pandit, mennesker med dyp lærdom og visdom. Bare et menneske som har oppnådd denne endelige tilstand, fortjener navnet pandit.

18. "Vismenn som ser rolig på en Brahmin, en ku, en elefant, en hund og til og med de mest foraktelige mennesker, er velsignet med den høyeste grad av kunnskap."

De er realiserte vismenn med synder som er blitt ødelagt av kunnskap og som har oppnådd tilstanden der det ikke finnes ytterligere fødsler. Og slike menn betrakter alle skapninger upartisk og trekker ikke noe skille mellom en skjønnsom Brahmin og en utstøtt eller mellom en hund og en elefant. I deres øyne er det ingen spesiell fortjeneste hos den kloke og lærde Brahmin eller noen spesiell mangel på fortjeneste hos den utstøtte. For ham er verken en ku hellig eller en hund vanhellig. Han finner ikke noen spesiell storhet ved en massiv elefant. Slike kunnskapsrike mennesker er upartiske i sine synspunkter og har sinnslikevekt. Øynene deres er ikke festet på huden, på den ytre form, men på Sjelen – den indre essensen. Forskjellen er bare denne: menn som kjenner og er ærbødige overfor Jeget, er nær Gud, mens de andre kommer slengende etter. Noen har fått et forsprang, noen sakker akterut. Kunnskapsrike mennesker er seg bevisst at kroppen bare er en klesdrakt. Derfor ser de på den legemliggjorte Sjel og tillegger den ytre form ingen betydning. De diskriminerer ikke.

तद्बुद्धयस्तदात्मानस्तन्निष्ठास्तत्परायणाः ।
गच्छन्त्यपुनरावृत्तिं ज्ञाननिर्धूतकल्मषाः ।। १७ ।।
विद्याविनयसंपन्ने ब्राह्मणे गवि हस्तिनि ।
शुनि चैव श्वपाके च पण्डिताः समदर्शिनः ।। १८ ।।

Krishn var gjeter og han gjette kuer. Dermed burde han ha snakket om denne skapningen på en ærbødig måte. Men han har slett ikke gjort noe slikt, og han gir kua ingen plass i dharm. Han har bare innrømmet at som andre vesener har den også en Sjel. Uansett hvilken økonomisk betydning kuer har, så er deres religiøse opphøyelse bare et påfunn av de uvitende med slavebundne sinn. Krishn sa tidligere at uvitende sinn er sønderrevet av uenighet, og av denne grunn finner de på en uendelig variasjon av dåder.

Det 18. vers antyder at det finnes to slags vismenn. For det første finnes det vismenn med perfekt kunnskap. For det andre finnes det vismenn som er besatt av ærbødig kunnskap. La oss dvele ved det et øyeblikk og finne ut hvordan de er forskjellige. Det er et aksiom at alt har minst to stadier, det høyeste – det endelige stadium – og det innledende – det laveste stadium. Det laveste tilbedelsesstadium er ved innledningen når det tas opp med skjønnsomhet, objektivitet og hengivenhet, mens det høyeste stadiet er det hvor det endelige resultat av tilbedelseshandlingen er i ferd med å vise seg. Det samme gjelder Brahminklassen – tilstanden sattwa når det dukker opp egenskaper som gir adgang til Den øverste ånd og det er til stede kunnskap og en ærbødig ånd. På dette stadiet er alle åndsevner som fører til Gud, spontant aktive i det indre – direkte persepsjon, jevn kontemplasjon, konsentrasjon og abstrakt meditasjon. Dette er det laveste stadium i tilstanden som kalles Brahmin. Dens høyeste stadium nås når den gradvise perfeksjon av Jeget omsider står ansikt til ansikt med Gud og blir oppløst i ham. Det som skulle vites, vites nå perfekt. Vismannen som har oppnådd dette, er ett med perfekt kunnskap. Denne vismannen, som nå er hinsides gjenfødsel, ser ensartet på skapninger fordi øynene hans er vendt innover for å se det innkapslede Jeg. Krishn beskriver nå hva som er det endelige lodd for denne vismann:

19. "De som oppnår likevekttilstanden, erobrer hele verden inne i selve det dødelige liv fordi de hviler i Gud som også er uplettet og upartisk."

Vismenn med perfekt avbalanserte sinn er frigjort fra den materialle natur i sitt liv på Jorden. Men hva er forholdet mellom et likevektig sinn og erobring av naturen? Når selve verden er tilintetgjort, hva er Jegets posisjon? Siden Gud er feilfri og upartisk, er etter Krishns mening sinnene til vismennene som har kjent ham, fri for alle lyter og ulikheter. Vismannen blir ett med Gud. Dette er den endelige, fødselsløse tilstand, og den oppnås når evnen til å overvinne fienden, verdenen av utvendigheter, er fullt utviklet. Denne evnen er der når sinnet er kontrollert og når man har oppnådd en tilstand av likhet, for verdenen av utvendigheter er bare en utvidelse av sinnet. Krishn snakker så om de spesielle trekk ved vismannen som har kjent Gud og smeltet sammen med ham:

20. "Dette sinnslikevektige mennesket har tilhold i Gud som verken er begeistret for det andre liker eller fornærmes av det andre forakter, som er fri for tvil og som har sanset ham."

Et slikt menneske transcenderer følelser som kjærlighet og hat. Han blir ikke vill av glede når han får noe som blir verdsatt og beundret av andre. På samme måte frastøtes han ikke av det som andre synes er motbydelig. Med et så konstant sinn, fritt for tvil og utstyrt med kunnskap om det guddommelige Jeg har han alltid tilhold i Gud. Med andre ord, han er en mann med oppnåelse, og –

21. "Denne mannen blir ett med Gud og nyter evig lykksalighet som er ham ensidig hengiven og hvis hjerte er fritt for begjær og verdslige gleder."

इहैव तैर्जित: सर्गो येषां साम्ये स्थितं मन:।
निर्दोषं हि समं ब्रह्म तस्माद् ब्रह्मणि ते स्थिता:।। १९।।
न प्रहृष्येत्प्रियं प्राप्य नोद्विजेत्प्राप्य चाप्रियम्।
स्थिरबुद्धिरसंमूढो ब्रह्मविद् ब्रह्मणि स्थित: ।। २०।।
बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्मा विन्दत्यात्मनि यत्सुखम्।
स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा सुखमक्षयमश्नुते।। २१।।

Mennesket som har fornektet lengsel etter gleder over gjenstander i den utvendige verden, når fram til Guds lykksalighet. Hans Jeg er forent med Gud, og lykken dette fører til, er derfor evig. Men denne lykken kommer bare til ham som ikke er knyttet til gleder.

22. "Siden nytelsene som skriver seg fra tilknytningen til sanser og deres objekter er en årsak til sorg og flyktighet, O sønn av Kunti, trakter ikke kloke mennesker etter dem."

Ikke bare huden, men alle sansene føler berøringskontakt. Å se er øyets berøring akkurat som hørsel er ørets berøring. Selv om det tilsynelatende er behagelig å oppleve, vil all glede ved disse sansekontaktene med sine objekter bare føre til miserable fødsler. Dessuten er disse sansemessige tilfredsstillelsene også flyktige og kan ødelegges. Derfor får Arjun vite at mennesker med skjønnsomhet ikke lar seg vikle inn i dem. Krishn opplyser ham så om ondskapen som ligger i tilknytning til disse gledene.

23. "Det mennesket i denne verden er en sann og velsignet yogi som, til og med for hans dødelige kropp er gått bort, skaffer seg evnen til å motstå angrep fra lidenskap og sinne og nedkjemper dem for alltid."

Han er den virkelig man (nara = na + raman) – et menneske som ikke gir etter for fysisk flørt. Også mens han lever i den dødelige kropp, er han i stand til å møte de voldsomme drivkreftene lidenskap og sinne – og ødelegge dem. Han har oppnådd uselvisk handling i verden, og han er lykkelig. Han har vunnet lykken ved identitet med Gud der det ikke finnes sorg. Ifølge guddommelig forordning oppnås denne lykken i selve dette forgjengelige, verdslige liv og ikke etter at den fysiske kroppen er død. Det er dette Sant Kabir vil formidle når han råder elevene sine til å plassere sine håp i dette liv. Forsikringen om at frelsen kommer etter døden, er falsk og gis bare av uverdige og selviske lærere. Krishn sier også at det mennesket som klare å overvinne lidenskap og sinne i dette liv, er utøveren av

---

ये हि संस्पर्शजा भोगा दु:खयोनय एव ते।
आद्यन्तवन्त: कौन्तेय न तेषु रमते बुध:।। २२।।
शक्नोतीहैव य: सोढुं प्राक्शरीरविमोक्षणात्।
कामक्रोधोद्भवं वेगं स युक्त: स सुखी नर:।। २३।।

uselvisk handling i denne verden, og han er velsignet med evigvarende lykke. Lidenskap og sinne, tiltrekning og frastøting, trang til å berøre gjenstander med sansene, er våre dødsfiender som vi er nødt til å beseire og ødelegge. Krishn dveler igjen ved særpreget til utøveren av uselvisk handling.

24. ″Mennesket som kjenner sitt Jeg, finner lykke og fred i sammensmeltingen med Gud, og han oppnår den endelige salighet som ligger i ham.″

Mennesket som føler indre lykke og fred og som opplyses innvendig av sin sansning av Jeget og den identiske, universelle ånd, er en realisert vismann som er forent med Gud og som når sin uutsigelige tilstand. Med andre ord, først skjer det en ødeleggelse av perverse-fremmede impulser som for eksempel tilknytning og aversjon, så dukker sansningen opp og til slutt nedsekning i det altgjennomtrengende hav av endelig salighet.

25. ″De når Guds evige fred hvis synder er blitt ødelagt ved sansning og hvis tvil er oppløst og som er ensidig opptatt av det gode i alle tind.″

Et menneske har nådd oppfyllelse når dets synder er blitt fjernet av hans visjon av Gud når all tvil er borte og når han er helhjertet viet til å tjene hele menneskeheten. Bare et menneske på dette opphøyde stadium kan hjelpe andre, for hvordan kan han som selv er falt i en grøft, hjelpe andre med å komme seg ut? Medfølelse er altså en naturlig attributt hos realiserte vismenn, og med sin åndelige sansning og erobring av sansene, virkeliggjør de freden som kommer med den endelige oppløsning i Gud.

योऽन्त:सुखोऽन्तरारामस्तथान्तज्योतिरेव य: ।
स योगी ब्रह्मनिर्वाणं ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ।। २४ ।।
लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणमृषय: क्षीणकल्मषा: ।
छिन्नद्वैधा यतात्मान: सर्वभूतहिते रता: ।। २५ ।।

26. "Mennesker som er befridd for lidenskap og sinne, som har erobret sitt sinn og som har en direkte sansning av Gud, ser det fredelige øverste Jeg overalt hvor de retter blikket."

På denne måten understreker Krishn gjentatte ganger de spesielle trekk ved karakteren og livet til utøverne av uselvisk handling for å motivere og oppmuntre Arjun og, gjennom ham, alle sine andre elever. Spørsmålet er nå nesten besvart. Men som en konklusjon på argumentet sitt vender Krishn tilbake til nødvendigheten av å kontemplere den innkommende og utgående pust for å realiserer denne vismannens tilstand. I kapittel 4 fortalte han oss om å tilby pran til apan, om å ofre apan til pran og om reguleringen av begge livsvindene mens han berettet om prosessen yagya. Det samme temaet tas opp igjen i slutten av dette kapitlet.

27-28. "Den vismann er frigjort for alltid som stenger ute fra sinnet alle gjenstander for sanselig nytelse, holder øynene sentrert mellom de to brynene, regulerer sin pran og apan, erobrer sine sanser, sinnet og intellektet og som holder sinnet konsentrert om frelse."

Krishn minner Arjun på det vitale behov for å stenge ute fra sinnet alle tanker på ytre gjenstander foruten å holde øynene festet mellom de to brynene. Å holde øynene mellom brynene betyr ikke bare å konsentrere dem om noe. Det betyr snarere at den tilbedende sitter rett med blikket pekende i en rett linje fra midtpunktet mellom brynene. De bør ikke flakke hvileløst rundt og se til venstre og høyre. Når vi holder øynene på linje med neseryggen – vi må passe på at vi ikke begynner å stirre på nesen – balanserer vi pran mot apan og

---

कामक्रोधवियुक्तानां यतीनां यतचेतसाम् ।
अभितो ब्रह्मनिर्वाणं वर्तते विदितात्मनाम् ।। २६ ।।
स्पर्शान्कृत्वा बहिर्बाह्यांश्चक्षुश्चैवान्तरे भ्रुवो: ।
प्राणापानौ समौ कृत्वा नासाभ्यन्तरचारिणौ ।। २७ ।।
यतेन्द्रियमनोबुद्धिर्मुनिर्मोक्षपरायण: ।
विगतेच्छाभयक्रोधो य: सदा मुक्त एव स: ।। २८ ।।

holder blikket rolig festet hele tiden. Dermed kan vi konsentrere sinnets og Sjelens syn om pusten og la ham betrakte den: når pusten går inn, hvor lenge den holdes – hvis den holdes bare et halvt sekund, bør vi ikke forsøke å forlenge den med makt – og hvor lenge holder den seg ute? Det skulle ikke være nødvendig å si at navnet i pusten vil klinge hørbart. Når dermed sinnets syn lærer seg til å konsentrere seg stødig om det innpustede og utpustede åndedrettet, vil pustingen gradvis bli konstant, fast og avbalansert. Det vil da være verken generering av indre ønsker eller angrep på hjerte og sinn fra ytre kilder. Tanker på ytre nytelser er allerede stengt ute. Nå vil det ikke engang oppstå indre ønsker. Kontemplasjonen er nå jevn og rett som en oljestrøm. En oljestrøm renner ikke som vann, dråpe for dråpe. Den renner i en konstant, ubrutt linje. Akkurat slik er bevegelsen i åndedrettet til en vismann som har oppnådd tilknytning. Mennesket som har balansert sin pran og apan, erobret sanser, sinn og intellekt, frigjort seg fra begjær, redsel og sinne, perfeksjonert den kontemplative disiplin og søkt tilflukt i frelse, er frigjort for alltid. Krishn tar til slutt for seg hvor vismannen beveger seg etter frigjøringen og hva han oppnår.

29. "Vissheten om at det er jeg som nyter fruktene av yagya og botsøvelser, at jeg er Gud i alle verdener og at jeg er den uselviske velgjører for alle vesener, gjør at han oppnår den endelige ro.»

Dette frigjorte mennesket vet at Krishn – Gud over guder i alle verdener – er mottaker og nyter av fruktene av yagya og botsøvelser, og at han er den uselviske velgjører for alle mennesker og oppnår den endelige likevekt. Krishn sier at han er nyteren av den tilbedendes yagya med innpustet og utpustet åndedrett såvel som askese. Han er den som yagya og botsøvelser omsider oppløses i, og dermed kommer utøveren av dem til ham, den endelige sinnsro

---

भोक्तारं यज्ञतपसां सर्वलोकमहेश्वरम् ।
सुहृदं सर्वभूतानां ज्ञात्वा मां शान्तिमृच्छति ।। २९ ।।

som kommer av kontemplasjonen av yagya. Den tilbedende som er frigjort fra selvisk handling, kjenner Krishn og virkeliggjør ham så snart han er velsignet med denne kunnskapen.

Dette kalles fred, og den som oppnår den, blir guders Gud akkurat slik Krishn er.

I begynnelsen av kapitlet stilte Arjun et spørsmål om Krishns alternerende lovprisning av Den uselviske handlings vei og Kunnskapens vei gjennom fornektelse. Han ville vite hvilken, etter Krishns veloverveide mening, var den beste. Krishn sa til ham at det er uendelige goder i dem begge. I begge må den tilbedende utføre den forordnede yagya-handling, men Den uselviske handlings vei er likevel den beste. Uten slik handling tar begjæret aldri slutt, heller ikke gode og onde gjerninger. Fornektelse er navnet, ikke av midlene, men av selve målet. Det fornektende mennesket er en utøver av uselvisk handling, en yogi. Gudommelighet er hans merke. Han verken handler eller får andre til å handle, og alle vesener er bare engasjert i handling under press fra naturen. Han er den seende – pandit – fordi han kjenner Gud. Gud (Krishn) er kjent som et resultat av yagya. Han er den i hvem åndedrett, resitasjon, yagya og renselsesriter smelter sammen. Han er roen som den tilbedende opplever som et resultat av yagya, det vil si med oppnåelsen av denne likevekt blir han forvandlet til en vismann som Krishn. I likhet med Krishn og andre seende blir han også guders Gud fordi han nå er ett med Gud. At oppnåelsen av denne tilknytningen kan kreve en rekke fødsler, er en annen sak. Kapittel 5 har på denne måten belyst det unike og forbløffende poeng at kraften som finnes i vismannen etter hans erkjennelse av Gud, ikke er noe annet enn ånden i Den øverste Herre – Gud som nyter fruktene av alle yagya og alle botsøvelser.

Slik slutter det femte kapittel i Upanishad i Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen til Den øverste ånd, Yogs vitenskap og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen:

″Yagya Bhokta Mahapurushasht Maheshwarah″ eller ″Den øverste Gud: nyter av yagya.″ Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av det femte kapittel i Shreemad Bhagwad Geeta i ″Yatharth Geeta″

Hari om tat sat

KAPITTEL 6

MEDITASJONENS YOG

Hver gang det i dharms navn oppstår for mange skikker og praksiser, former for tilbedelse og bønn, skoler og sekter, dukker det opp en eller annen stor Sjel som raserer dem og installerer og styrker den eneste Gud og også utvider veien som fører til ham. Praksisen med å fornekte handling og dermed å bli kjent for visdom, var også altfor framherskende på Krishns tid. Det forklarer hvorfor han for fjerde gang slår fast, i begynnelsen på dette kapitlet, at handling er en avgjørende viktig, uunngåelig forutsetning for både Kunnskapens vei og Den uselviske handlings vei.

Han sa til Arjun i kapittel 2 at det ikke fantes en gunstigere vei for en Kshatriy enn å kjempe. Hvis han taper krigen, vil han bli belønnet med en gudelignende eksistens, og seier vil gi ham endelig lykksalighet. Når han vet dette, bør han kjempe. Krishn påpekte videre for ham at han hadde meddelt ham denne formaningen med hensyn til Kunnskapens vei: formaningen om at han bør føre krig. Kunnskapens vei innebærer ikke passivitet. Det stemmer at den første tilskyndelsen kommer fra en dyktig lærer, men kunnskapens tilhenger må engasjere seg i handling etter selvvurdering, korrekt bedømmelse av det som taler for og det som taler mot og av sin egen styrke. Kamp er altså uunngåelig på Kunnskapens vei.

I kapittel 3 spurte Arjun Krishn hvorfor han ble tilskyndet til å begå syndige handlinger da han mente at Kunnskapens vei var overlegen i forhold til Den uselviske handlingens vei. I de rådende omstendighetene syntes han at Den uselviske handlingens vei var mer hasardiøs. Deretter fikk han vite av Krishn at han hadde meddelt ham begge veiene, men ifølge forholdsreglene for begge er det tillatt

å gå i gang uten å utføre handling. Et menneske når ikke tilstanden med handlingsløshet bare ved å la være å begynne å arbeide, og han når heller ikke den endelige frigjøring ved å legge fra seg en påbegynt oppgave. Den forordnede prosessen med yagya må fullendes i begge veier.

Arjun var fortrolig med den sannheten at enten man foretrekker Kunnskapens vei eller Den uselviske handlings vei, må han handle. Likevel spurte han Krishn igjen i kapittel 5 hvilken av de to veiene som var best med tanke på resultatet, og hvilken var det mest lettvinte? Krishn svarte at begge var like gunstige. Begge veiene fører fram til samme mål, men likevel var Den uselviske handlings vei overlegen i forhold til Kunnskapens vei fordi ingen kan oppnå yog uten å innfri kravet om uselvisk handling. Den nødvendige handling er den samme i begge tilfeller. Det er altså ingen tvetydighet om det faktum at man ikke kan være enten asket eller yogi uten å utføre den utpekte oppgaven. Den eneste forskjellen ligger i holdningen til de veifarende som går på de to veiene.

1. **"Herren sa: 'Mennesket som utfører den forordnede oppgaven uten å trakte etter dens frukter, og ikke den som bare gir opp (tenner) den hellige ild eller handling, er en sanyasi og en yogi.'"**

Krishn insisterer på at bare det mennesket har gjennomført sann fornektelse eller oppnådd yog som engasjerer seg i den ene handlingen som det er verdt å utføre uten noe som helst ønske om handlingens frukter. Ingen blir en sanyasi eller en yogi ved bare å avstå fra den forordnede handling. Det finnes mange slags arbeid, men av dem er handlingen som det er riktig å utføre og som er forordnet, bare én. Og denne ene handlingen er yagya som betyr "tilbedelse", det ene midlet til å nå Gud. Gjennomføringen av det er handling, og mennesket som gjennomfører den, en en sanyasi og en yogi. Hvis et menneske har sluttet å tenne ilden eller sier rolig og tilfreds til seg selv at han ikke har bruk for handling fordi han besitter Selvkunnskap, er han verken en sanyasi eller en utøver av uselvisk handling. Krishni sier videre om dette:

श्रीभगवानुवाच: अनाश्रित: कर्मफलं कार्यं कर्म करोति य:।
स संन्यासी च योगी च न निरग्निर्न चाक्रिय:।। १।।

2. "Husk, O Arjun, at yog (uselvisk handling) er det samme som fornektelse (kunnskap), for ikke noe menneske kan bli en yogi uten en total avvisning av begjær."

Det vi kjenner som fornektelse, er også yog, for ikke noe menneske kan være en yogi uten å gi avkall på alle sine ønsker. Med andre ord, å ofre begjær er avgjørende viktig for mennesker som har valgt en av veiene. Overflatisk sett virker det så lett, for alt vi trenger å gjøre for å bli en yogi-sanyasi, er å påstå at vi er blottet for begjær. Men ifølge Krishni er det slett ikke slik.

3. "Mens uselvisk handling er midlet for det kontemplative mennesket som ønsker å oppnå yog, er det totale fravær av vilje midlene for den som har nådd det."

Utføring av handling for å oppnå yog er veien for det reflekterende mennesket som har forhåpninger om uselvisk handling. Men når gjentatt praktisering av gjerningen gradvis bringer en til stadiet der det endelige resultatet av uselvisk handling dukker opp, er fravær av alt begjær midlet. Man er ikke kvitt begjæret før på dette stadiet, og –

4. "Et menneske sies å ha nådd yog når han ikke er tilknyttet verken sanselig nytelse eller handling."

Dette er stadiet da et menneske ikke er offer for sanselig nytelse, heller ikke for handling. Når først kulminasjonen av yog er nådd, hvem skal man etterpå strebe etter? Det er altså ikke noe behov for en forordnet tilbedelsesoppgave og derfor heller ikke tilknytning til handling. Dette er punktet hvor tilknytninger er fullstendig brutt. Dette er fornektelse (sanyas), og dette er også oppnåelsen av yog. Mens en tilbedende fortsatt er underveis og ennå ikke er kommet til dette punktet, finnes det ikke noe slikt som fornektelse. Krish snakker så om fortjenesten som kommer av å oppnå yog:

यं संन्यासमिति प्राहुर्योगं तं विद्धि पाण्डव।
न ह्यसंन्यस्तसङ्कल्पो योगी भवति कश्चन।। २ ।।
आरुरुक्षोर्मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते।
योगारूढस्य तस्यैव शमः कारणमुच्यते।। ३ ।।
यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मस्वनुषज्जते।
सर्वसङ्कल्पसंन्यासी योगारूढस्तदोच्यते।। ४ ।।

5. ″Siden Sjelen som er innkapslet i et menneske, er både venn og fiende, er det forpliktende for et menneske å løfte seg ved egne anstrengelser i stedet for å nedverdige seg.″

Det er menneskets plikt å arbeid for sin Sjels frelse. Han må ikke friste ham til fordømmelse, for den legemliggjorte Sjel er både hans venn og hans fiende. La oss nå se, med Krishns ord, når Jeget er en venn og når det er en motstander.

6. ″Jeget er en venn av mennesket som har overvunnet sitt sinn og sine sanser, men er en fiende av den som ikke har klart dette.″

For mennesket som har beseiret sinn og sanser, er den indre Sjelen en venn, men for mennesket som ikke har klart å undertrykke sinn og sanser, er han en fiende.

I det 5. og 6. vers har Krishn gjentatte ganger understreket at et menneske bør befri sitt Jeg ved sin egen innsats. Han må ikke nedverdige ham fordi Jeget er en venn. Bortsett fra ham, bortsett fra Jeget, finnes det verken noen venn eller noen fiende. Grunnen er at hvis et menneske har behersket sinn og sanser, opptrer Sjelen som en venn og bringer ham det høyeste gode. Men hvis et menneskes sinn og sanser ikke beherskes, forvandler Sjelen hans seg til en fiende som sleper ham til gjenfødelse i lavere livsformer og til endeløs elendighet. Mennesker liker å si: ″Jeg er Sjel.″ Derfor er det ingenting vi behøver å bekymre oss for. Vi påberoper oss bevis fra Geeta selv. Blir det ikke sagt der, spør vi, at våpen ikke kan gjennombore og ild ikke kan brenne og vind ikke kan visne Jeget? Han, den udødelige, uforanderlige og universelle, er derfor meg. Når vi tror dette, tar vi lite hensyn til advarselen i Geeta om at Sjelen inne i oss også kan stige ned til et underlegent, nedverdiget nivå. Men heldigvis kan han også reddes og opphøyes, og Krishn har opplyst Arjun om handlingen som er verdig til å gjennomføres og som fører Sjelen til syndsforlatelse. Det følgende verset indikerer kvalitetene til et gunstig, vennlig jeg.

उद्धरेदात्मनाऽत्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मन: ।। ५ ।।
बन्धुरात्मात्मनस्तस्य येनात्मैवात्मना जित: ।
अनात्मनस्तु शत्रुत्वे वर्तेतात्मैव शत्रुवत् ।। ६ ।।

7. **"Gud er alltid og uatskillig til stede i det rolige hjertet til mennesket som hviler i Jeget og som ikke lar seg påvirke av motsetningene mellom varme og kulde, lykke og sorg, det opphøyde og det nedrige."**

Gud er uløselig knytte til hjertet til det menneske som hviler i sitt eget Jeg og reagerer rolig på naturens dualiteter, for eksempel varme og kulde, smerte og nytelse og ære og ydmykelse. Perfekt likevekt strømmer gjennom den som har erobret sammen med sansene. Dette er stadiet da Sjelen er frigjort.

8. **"Yogien med et sinn som er gjennomsyret av kunnskap, både guddommelig og intuitiv, med en hengivenhet som er stødig og konstant, som har erobret sine sanser og som ikke skiller mellom gjenstander som tilsynelatende er så forskjellige som jord, stein og gull, sies å ha erkjent Gud."**

Yogien som har nådd dette stadiet, sies å være utstyrt med yog. Han er kommet til toppunktet av yog som Yogeshwar Krish har skildret i versene 7-12 i kapittel 5. Sansning av Gud og den påfølgende opplysningen er kunnskap. Den tilbedende velter seg bare i uvitenhetens myr hvis det er så mye som den minste avstand mellom ham og den tilbedte Gud, og ønsket om å kjenne ham forblir uoppfylt. Det som kalles "intuitiv" kunnskap (vigyan)[1] her, er kunnskap om Guds funksjonsmåte gjennom ting, handlinger og relasjoner (det manifesterte univers) som avdekker hvordan han er altgjennomtrengende, hvordan han tilskynder, hvordan han veileder utallige Sjelen samtidig og hvordan han kjenner til tidligere tider, nåtiden og framtiden. Han begynner å veilede fra samme øyeblikk som han kommer inn i hjertet til den ærbødige, men den tilbedende kan ikke vite at dette er det innledende stadium. Det er først når han har nådd kulminasjonen av sin kontemplative øvelse at han får full

---

जितात्मनः प्रशान्तस्य परमात्मा समाहितः।
शीतोष्णसुखदुःखेषु तथा मानापमानयोः।। ७ ।।
ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितेन्द्रियः।
युक्त इत्युच्यते योगी समलोष्टाश्मकाञ्चनः।। ८ ।।

1 En tilsynelatende annerledes fortolkning av ordet finnes i kapittel 7.

bevissthet om Guds veier. Dette er vigyan. Hjertet til mennesket som er fullendt i yog, er mettet med denne oppnåelsen kombinert med kunnskapen om Gud og presis innsikt. Krishn fortsetter sin beretning om denne mesteren i yog og legger til:

9. "Det mennesket er virkelig høyt hevet som ser alt med samme sinn: venner og fiender, de antagonistiske, likegyldige, nøytrale eller sjalu, slektninger og de rettskafne såvel som syndere."

Etter sansninger av Gud er en vismann sinnslikevektig. Krishn sa i det siste kapitlet at vismenn som er velsignet med kunnskap og skjønnsomhet, betrakter med upartiske øyne en Brahmin, en utstøtt og dyr så forskjellige som en ku, en hund og en elefant. Verset vi tar for oss her, utfyller det som er sagt tidligere. Det mennesket er uten tvil et fortrinnlig menneske som ser likt på alle slags mennesker, fra de høyeste til de laveste, fra de mest dydige til de ondeste og fra de mest elskelige til de mest ondskapsfulle, uansett hva slags følelser han har for dem. Han ser på Sjelens forløp i dem mer enn på deres ytre gjerninger. Den eneste forskjellen han derfor ser på de forskjellige vesenene, er at mens noen har steget opp på et høyere trinn og kommet i nærheten av den rene tilstand, har andre sakket akterut og befinner seg fortsatt på lavere trinn. Men likevel ser han muligheten for frelse hos alle.

I de fem neste versene beskriver Krishn hvordan et menneske kan komme i besittelse av yog, hvordan han praktiserer yagya, det særegne ved stedet der gjerningen utføres, setet og kroppsstillingen til den tilbedende, lovene som regulerer mat og rekreasjon, søvn og våken tilstand og kvaliteten på innsatsen som skal til for å oppnå yog. Yogeshwar har gjort dette slik at også vi blir i stand til å utføre den foreskrevne gjerning yagya ved å følge hans formaninger.

सुहृन्मित्रार्युदासीनमध्यस्थद्वेष्यबन्धुषु ।
साधुष्वपि च पापेषु समबुद्धिर्विशिष्यते ।। ९ ।।

En kort gjennomgang av de relevante punktene er nødvendig på dette tidspunktet. Yagya ble nevnt i kapittel 3, og Krishn sa at yagya er den foreskrevne handling. I kapittel 4 utdypet han yagyas natur der den utgående pust ofres til den inngående pust, og sinnet beherskes gjennom opphøyd ro i de vitale livsvindene. Det nøyaktige betydningsinnhold i yagya er, som vi har sett, "tilbedelse", gjerningen som setter den tilbedende i stand til å bevege seg på veien til den tilbedte Gud. Krishn har også dvelt ved dette i kapittel 5. Men ting som den tilbedendes sete, stedet for tilbedelse, den tilbedendes kroppsholdning og måten å tilbe på er ennå ikke blitt berørt. Det er først nå at disse temaene tas opp.

10. "Yogien, som er opptatt av selverobring, bør hengi seg til å praaktisere yog i ensomhet på et avsondret sted og kontrollere sinn, kropp og sanser, blottet for begjær og havesyke."

Å være alene på et sted der det ikke finnes distraksjoner, beherskelse av sinn, kropp og sanser og en fullstendig avvisning av tilknytninger er alt sammen avgjørende viktige for et menneske som er engasjert i oppgaven med selvrealisering. Det følgende verset inneholder en beretning om stedet og setet som er befordrende for øvelsen.

11. "På et rent sted burde han lage et sete av kushgress[2] eller hjorteskinn dekket med et tøystykke, og setet må ikke være for høyt eller for lavt."

Renheten på stedet er et spørsmål om å koste det og holde det pent og ryddig. På en slikt rent sted burde den tilbedende lage seg et sete av gress eller hjorteskinn, og på toppen av dette spres et tøystykke av for eksempel silke eller ull. Men setet kan også være et enkelt trebrett. Men uansett hva det består av, bør det være fast og

---

योगी युञ्जीत सततमात्मानं रहसि स्थित:।
एकाकी यतचित्तात्मा निराशीरपरिग्रह:।। १० ।।
शुचौ देशे प्रतिष्ठाय स्थिरमासनमात्मन:।
नात्युच्छ्रितं नातिनीचं चैलाजिनकुशोत्तरम्।। ११ ।।

2 Kush: et slags gress som oppfattes som hellig og som er en viktig forutsetning i hinduistiske, religiøse seremonier.

verken for høyt eller for lavt. Hensikten bak alt dette er at noe bør legges på bakken for å dekke den. Det kan være hva som helst – skinn, en matte, et stykke tøy av hvilket som helst slag eller til og med en treplanke. Det er viktig at setet ikke er vaklevorent. Og det bør ikke være for høyt eller for lavt over bakken. Min ærverdige lærer, Maharaj Ji, pleide å sitte på et sete som var omkring 12-13 cm over bakken. En gang hendte det at noen hengivne ga ham et marmorsete som var litt over 30 cm høyt. Maharaj Ji satt bare én gang på det og sa: "Nei, dette er for høyt. En sadhu burde ikke sitte for høyt. Det gjør dem forfengelige. Men det betyr ikke at de burde sitte for lavt heller, for det gir opphav til en fornemmelse av underlegenhet – av forakt for en selv." Dermed sørget han for at marmorsetet ble satt bort i skogen. Maharaj Ji dro aldri dit, og det gjør ingen andre heller nå. Det var et eksempel på praktisk undervisning av den store mannen. Altså – setet til en tilbedende bør ikke være for høyt. Hvis det er for høyt, vil forfengelighet overmanne ham før han begynner på oppgaven med guddommelig tilbedelse. Etter å ha ryddet et sted og lagt et fast og noenlunde jevnt sete på det –

12. "Han burde så sitte på det og praktisere yog, konsentrere sinnet og beherske sansene for å oppnå selvrenselse."

I neste omgang blir så sittestillingen (ifølge bestemmelsene skal meditasjon foregå i sittestilling) – måten den tilbedende burde sitte på mens han er opptatt med kontemplasjon – tatt opp.

13. "Mens kropp, hode og nakke skal holdes helt rett, burde øynene være konsentrert om nesetippen og ikke se verken til høyre eller venstre."

I løpet av meditasjonen burde den tilbedende holde kropp, nakke og hode rett, stødig og ubevegelig som om det dreide seg om en trestolpe. Mens han sitter rett og fast som dette, bør han holde blikket festet på nesetippen. Det menes ikke at han skal stirre på nesetippen. Direktivet går ut på at øynene burde se se på linje med nesen.

तत्रैकाग्रं मनः कृत्वा यतचित्तेन्द्रियक्रियः ।
उपविश्यासने युञ्ज्याद्योगमात्मविशुद्धये ।। १२ ।।
समं कायशिरोग्रीवं धारयन्नचलं स्थिरः ।
संप्रेक्ष्य नासिकाग्रं स्वं दिशश्चानवलोकयन् ।। १३ ।।

Øynenes tendens til å flakke rastløst rundt hit og dit må tøyles. Mens den tilbedende ser rett fram på linje med nesen, burde den tilbedende sitte uten å bevege seg og –

14. ″Med avholdenhet, fryktløshet, ro i hjertet, våken og behersket i sinnet burde han overgi seg med fasthet til meg.″

Hva betyr egentlig avholdenhet (brahmcharya vrat) – sølibat? Folk sier som regel at det dreier seg om beherskelse av seksualdriften. Men vismenn har erfart at slik beherskelse er umulig så lenge sinnet er knyttet til gjenstander, syn, berøring og lyder som får begjæret til å flamme opp. Den som virkelig lever i sølibat (brahmchari) er heller en som er engasjert i oppgaven å erkjenne Gud (Brahm). Bramchari er en mann med Brahm-lignende atferd.: en utøver av den fastsatte yagya-oppgaven som fører til mennesker når tilknytning og opplever en endelig oppløsning i den evige, uforanderlige Gud. Mens dette gjøres må de eksterne berøringer og alle sinnets og andre sansers kontakter utelukkes slik at sinnet kan konsentreres om kontemplasjon om Gud, om den innkommende og utgående pust og om meditasjon. Det finnes ingen ytre erindringer når sinnet hviler hos Gud. Så lenge disse erindringene varer, er ikke absorberingen i Gud komplett. Avvikende strømmer flyter gjennom sinnet, ikke gjennom kroppen. Når sinnet er fullstendig oppslukt med tilbedelsen av Gud, opphører ikke bare seksualdriften, men også alle andre fysiske drifter. Å bero i en handlemåte som vil hjelpe ham til Gud, uten frykt, i en tilstand av ro og med et behersket sinn, vil gjøre at den hengivne tilbedende burde overgi seg totalt til en dyktig lærer. Men hva blir resultatet av alt dette?

15. ″Yogien med et behersket sinn som på denne måten mediterer om meg ustanselig, når til slutt den sublime fred som har bolig i meg.″

प्रशान्तात्मा विगतभीर्ब्रह्मचारिव्रते स्थित: ।
मन: संयम्य मच्चित्तो युक्त आसीत मत्पर: ।। १४ ।।
युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी नियतमानस: ।
शान्तिं निर्वाणपरमां मत्संस्थामधिगच्छति ।। १५ ।।

Yogien som på denne måten alltid tenker på Krishn, en ideell, dyktig lærer som har bolig i Gud, når sin sublime fred med et kontrollert sinn. Arjun blir altså fortalt at han hele tiden må hengi seg til oppgaven. Behandlingen av dette temaet er nå nesten fullført. I de neste to versene påpeker så Krishn betydningen av fysisk disiplin, avpasset mat og rekreasjon for den tilbedende som tar sikte på å erobre den endelige lykksalighet.

16. "Denne yog, O Arjun, oppnås verken av den som spiser for mye eller for lite, eller av en som sover for mye eller for lite."

Moderasjon med mat og søvn er nødvendig for et menneske som ønsker å være en yogi. Men hvis et menneske som spiser og sover uten moderasjon ikke kan oppnå yog, hvem kan det?

17. "Yog, ødeleggeren av all sorg, oppnås bare av de som regulerer sin mat og rekreasjon, som streber etter sin kapasitet og som sover med moderasjon."

Hvis et menneske spiser for mye, overmannens han av letargi, søvn og likegyldighet. Og meditasjon blir rett og slett umulig i en slik tilstand. Og det motsatte – faste – vil svekke kroppen, og det vil ikke være nok styrke til engang å sitte rett og stødig. Ifølge min ærverdige lærer burde man spise litt mindre enn man trenger. Rekreasjon, slik det forstås her, er å gå slik den tilgjengelige plassen tillater. Litt fysisk mosjon er en nødvendighet. Blodsirkulasjonen saktner farten når slik mosjon uteblir, og man blir et offer for sykdommer. Hvor mye et menneske sover eller holder seg våken, bestemmes av alder, mat og vane. Den mest opphøyde Maharaj Ji pleide å fortelle oss at en yogi burde sove i fire timer og hele tiden være opptatt av meditasjon. Men menn som tøyler sin søvn med makt, mister snart sinnets sunnhet. I tillegg til alt dette bør det være tilstrekkelig energi til å gjennomføre oppgaven man har tatt på seg, for uten dette kan tilbedelsen ikke gjennomføres på en god måte.

नात्यश्नतस्तु योगोऽस्ति न चैकान्तमनश्नतः।
न चाति स्वप्नशीलस्य जाग्रतो नैव चार्जुन।। १६।।
युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य कर्मसु।
युक्तस्वप्नावबोधस्य योगो भवति दुःखहा।। १७।।

Han klarer å oppnå yog som stenger ute alle tanker på ytre objekter fra sinnet som hele tiden er engasjert i meditasjon. Dette er hva Krishn understreker igjen:

18. ″Et menneske sies å være utstyrt med yog når sinnet hans beherskes etter uselvisk handling og tilfredshet med Jeget, og er fri fra alle ønsker.″

Når sinnet til et menneske disiplineres av uselvisk handling, er det fast sentrert i Gud og oppløst i ham, og når det ikke lenger finnes noe ønske, sies den tilbedende å ha nådd yog. La oss nå se på hva et godt behersket sinn er.

19. ″Det trekkes (vanligvis) en analogi mellom lampen med en flamme som ikke blafrer fordi det ikke finnes noen vind og det fullt ut beherskede sinnet til en yogi som er engasjert i kontemplasjon om Gud.″

Når en lampe står der det ikke finnes et vindpust, brenner veken jevnt og flammen går rett opp – den skjelver ikke. Den blir brukt som et bilde på det undertrykte sinnet til en yogi som helt og holdent har overgitt seg til Gud. Men lampen er bare en illustrasjon. Den type lampe det er snakk om her, er gått nesten helt ut av bruk. Derfor kan vi ta et annet eksempel. Når en røkelsespinne brennes, stiger røyken rett til værs hvis det ikke er noen vind. Men heller ikke dette er annet enn en analogi mellom røyk og en yogis sinn. Det stemmer at sinnet er blitt erobret og behersket, men det er der fortsatt. Hvilken åndelig prakt er realisert når også det beherskede sinn blir oppløst?

20. ″I tilstanden der også det yog-beherskede sinn er oppløst gjennom en direkte sansning av Gud, hviler han (den tilbedende) tilfreds i Jeget.″

यदा विनियतं चित्तमात्मन्येवावतिष्ठते।
नि:स्पृहः सर्वकामेभ्यो युक्त इत्युच्यते तदा।। १८ ।।
यथा दीपो निवातस्थो नेंगते सोपमा स्मृता।
योगिनो यतचित्तस्य युञ्जतो योगमात्मन:।। १९ ।।
यत्रोपरमते चित्तं निरुद्धं योगसेवया।
यत्र चैवात्मनात्मानं पश्यन्नात्मनि तुष्यति।। २० ।।

Denne tilstanden oppnås bare gjennom konstant yog-praksis. Når en slik øvelse ikke finnes, er det ikke mulig å beherske sinnet. Når intellektet, det raffinerte sinn som er blitt tøylet av yog, også opphører å være fordi det er absorbert i Gud, sanser den tilbedende ham gjennom Jeget og har tilhold med tilfreds lykke i sitt eget Jeg. Han erkjenner Gud, men han forblir tilfreds i sin Sjel. I oppnåelsens øyeblikk ser han Gud, så å si ansikt til ansikt, men i neste øyeblikk strømmer hans Jeg over av Guds evige herlighet. Gud er udødelig, konstant, ikke-manifest og vital, og nå er den tilbedendes sjel gjennomsyret av disse guddommelige attributtene. Det er riktig, men nå er det også hinsides tanken. Så lenge begjær og dets drivkrefter eksisterer, kan vi ikke eie Jeget. Men så blir sinnet behersket og siden oppløst ved direkte sansning, og i øyeblikket umiddelbart etter den visjonære opplevelsen blir den legemliggjorte Sjel utstyrt med alle Guds transcendentale kvaliteter. Og det er av denne grunn at den tilbedende nå lever lykkelig og tilfreds i sitt eget Jeg. Dette Jeget er hva han egentlig er. Dette er toppunktet av herlighet for ham. Tanken utvikles videre i det neste verset.

21. "Etter å ha kjent Gud, forblir han (yogien) for alltid og uten å vakle i tilstanden der han er velsignet med den evige, sanseoverskridende glede som bare kan føles av et raffinert og subtilt intellekt, og... "

Slik er tilstanden etter oppnåelsen som den tilbedende forblir i for alltid og som han aldri unnviker fra. Dessuten –

22. "I denne tilstanden der han tror at det ikke kan finnes noe større gode enn den endelige fred han har funnet i Gud, er han uberørt av selv de dystreste av alle sorger."

Etter at han er velsignet av Guds transcendentale fred og fast forankret i hans realiserte tilstand, er yogien befridd fra all sorg, og ikke engang den mest smertefulle sorg kan påvirke ham. Slik er det fordi sinnet som føler, er oppløst. Derfor...

सुखमात्यन्तिकं यत्तद्बुद्धिग्राह्यमतीन्द्रियम्।
वेत्ति यत्र न चैवायं स्थितश्चलति तत्त्वतः।। २१।।
यं लब्ध्वा चापरं लाभं मन्यते नाधिकं ततः।
यस्मिन्स्थितो न दुःखेन गुरुणापि विचाल्यते।। २२।।

23. "Det er en plikt å praktisere denne yog som er uberørt av verdens elendighet, med kraft og besluttsomhet og uten en fornemmelse av livslede."

Det som er like fritt for verdslig tiltrekning og frastøting, kalles yog. Yog er å oppleve den endelige lykksalighet. Å oppnå den endelige essens som er Gud, er yog. Å engasjere seg ikke denne yog uten en fornemmelse av monotoni eller kjedsommelighet (livslede) og med besluttsomhet, er en hellig forpliktelse. Han som tålmodig engasjerer seg i uselvisk handling, er den som klarer å oppnå yog.

24. "Gi avkall på alt begjær, lyst og tilknytning, og trekk inn med sinnets øvelser de mange sansene fra alle sider."

Det er menneskets plikt å ofre alt begjær som oppstår av viljen sammen med tilknytning og verdslige gleder og sørg for, ved hjelp av sinnet, at sansene ikke streifer om, hit og dit. Og etter å ha gjort dette...

25. "Intellektet hans bør også tøyle sinnet fast og få det til å kontemplere bare Gud og skritt for skritt fortsette mot oppnåelsen av den endelige frigjøring."

Den avsluttende oppløsningen i Gud kommer først gradvis med praktiseringen av yog. Når sinnet er helt under kontroll, forenes Jeget med Den øverste ånd. Men i begynnelsen, når den tilbedende nettopp har langt ut på veien, må han konsentrere sitt sinn om og ikke tenke på noe annet enn Gud. Hans åndelige foretakende har en form som gjør at oppnåelsen bare kan skje ved konstant flid. Men i utgangspunktet er sinnet rastløst og nekter å holde seg i ro. Det er dette Yogeshwar Krishn snakker om nå.

तं विद्याद् दु:खसंयोगवियोगं योगसंज्ञितम्।
स निश्चयेन योक्तव्यो योगोऽनिर्विण्णचेतसा।। २३।।
संकल्पप्रभवान्कामांस्त्यक्त्वा सर्वानशेषत:।
मनसैवेन्द्रियग्रामं विनियम्य समन्तत:।। २४।।
शनै: शनैरुपरमेद्‌बुद्‌ध्या धृतिगृहीतया।
आत्मसंस्थं मन: कृत्वा न किंचिदपि चिन्तयेत्।। २५।।

26. "Etter å ha kvittet seg med årsakene til at den ustabile og vankelmodige omgir seg med verdslige objekter, bør han vie sitt sinn utelukkende til Gud."

Den tilbedende bør konsekvent stenge ute alt det som lokker og frister det lunefulle og rastløse sinn til å knytte seg til verdslige objekter, og gjentatte ganger forsøke å begrense det til Jeget. Det påstås ofte at sinnet bør ha frihet til å bevege seg dit det vil. Det kan jo tross alt ikke bevege seg til annet enn naturen som også er skapt av Gud. Men hvis det streifer om i naturen, overskrider det ikke Guds grenser. Men ifølge Krishn er dette en misoppfatning. Det er ikke plass for slike oppfatninger i Geeta. Det er Krishns formaning at nettopp de organer som får sinnet til å streife om hit og dit, bør tøyles slik at det vier seg utelukkende til Gud. Det er mulig å beherske sinnet. Men hva er konsekvensen av denne beherskelsen?

27. "Den mest sublime lykke er yogis lodd. Han har fred i sinnet, og sinnet hans er befridd fra ondskapen. Lidenskap og moralsk blindhet er fordrevet, og det er blitt ett med Gud."

Ingenting overgår lykken som blir denne yogien til del, for dette er lykken som skyldes identifisering med Gud. Og denne endelige lykksaligheten kommer bare til det mennesket som har fullkommen fred i hjerte og sinn og hvor lidenskap og moralsk blindhet er blitt undertrykt. Den samme tanken understrekes igjen.

28. "Den plettfire yogi hengir seg ustanselig til Gud og opplever den evige lykksalighet ved realiseringen."

यतो यतो निश्चरति मनश्चंचलमस्थिरम्।
ततस्ततो नियम्यैतदात्मन्येव वशं नयेत्।। २६।।
प्रशान्तमनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमम्।
उपैति शान्तरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषम्।। २७।।
युञ्जन्नैवं सदात्मानं योगी विगतकल्मषः।
सुखेन ब्रह्मसंस्पर्शमत्यन्तं सुखमश्नुते।। २८।।

Vekten legges her på frihet fra synd og kontinuerlig hengivelse. Yogien må besitte disse kvalitetene før han kan oppleve velsignelsen ved å berøre Gud og smelte sammen med ham. Tilbedelse er altså en nødvendighet.

29. "Den tilbedende der Jeget har nådde yog-tilstanden og som ser alt på samme måte, skuer sitt eget Jeg i alle skapninger og alle skapninger i sitt eget Jeg."

Yog fører til tilstanden der den sinnslikevektige tilbeder ser utvidelsen av sin Sjel i alle vesener og eksistensen av alle vesener i sin egen Sjel. Fordelen ved å sanse denne enheten mellom alle vesener er innholdet i det neste verset.

30. "Jeg er ikke skjult for mennesket som oppfatter meg som Sjelen i alle vesener og alle vesener i meg (Vasudev),[3] og han er ikke skjult for meg."

Gud er åpenbart for mennesket som ser ham i alle vesener (at alle vesener er gjennomsyret av hans Ånd) og alle vesener har bolig i ham. Gud kjenner også sin tilbeder på samme måte. Dette er det direkte møte mellom yogien og hans tilskynder. Dette er følelsen av slektskap mellom Gud og menneske, og frelsen i dette tilfellet oppstår av følelsen av enhet som fører den tilbedende helt nært den tilbedte Gud.

31. "Den sinnslikevektige yogi (som har kjent enheten mellom den individuelle sjel og Den øverste ånd) som tilber med (Vasudev), alle veseners Sjel, har tilhold i meg uansett hva han gjør."

सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि।
ईक्षते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शन:।। २९ ।।
यो मां पश्यति सर्वत्र सर्वं च मयि पश्यति।
तस्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणश्यति।। ३० ।।
सर्वभूतस्थितं यो मां भजत्येकत्वमास्थित:।
सर्वथा वर्तमानोऽपि स योगी मयि वर्तते।। ३१ ।।

3 Enhver etterkommer av Vasudev, særlig Krishn.

Yogien som erkjenner enheten mellom den individuelle Sjel og Den øverste ånd, har hevet seg over mengden og kjent enheten som binder sammen hele universet. Med denne forente visjon kontemplerer han Gud og ingen annen, for det er ingen annen enn Gud igjen for ham. Det dekket av uvitenhet som måtte ha ligget over ham, er nå oppløst. Uansett hva han gjør, gjør han det med tanke på Gud.

32. ″Den tilbedende, O Arjun, som sanser alle ting som identiske og betrakter lykke og sorg som identiske, oppfattes som den dyktigste yogi.″

Mennesket som erkjenner at dette Jeget også er Jeget til alle andre skapninger, som ikke ser noen forskjell på seg selv og andre og som oppfatter sorg og glede på lik linje, er den for hvem det ikke finnes noen forskjeller. Han oppfattes med rette som en yogi som har nådd den høyeste fortrinnlighet i sin disiplin.

Men med det samme Krishn har avsluttet sin gjennomgang av konsekvensene av perfekt mental beherskelse, gir Arjun uttrykk for nye bekymringer.

33. ″Arjun sa: ′Siden sinnet er så rastløst, forstår jeg ikke, O Madhusudan, at det kan forbli stødig og lenge i Kunnskapens vei som du har tolket for meg som sinnsro.′″

Arjun føler seg hjelpeløs. Med hans lunefulle og ustadige sinn kan han ikke se for seg en konstant tilknytning til Kunnskapens vei som Krishn har lagt fram for ham som evnen til å se likt på alle ting.

आत्मौपम्येन सर्वत्र समं पश्यति योऽर्जुन।
सुखं वा यदि वा दु:खं स योगी परमो मत:।। ३२।।
अर्जुन उवाच: योऽयं योगस्त्वया प्रोक्त: साम्येन मधुसूदन।
एतस्याहं न पश्यामि चञ्चलत्वात्स्थितिं स्थिराम्।। ३३।।

34. ″For jeg synes det er like vanskelig å beherske sinnet som det er å beherske vinden. Den er (like) rastløs, turbulent og mektig.″

Sinnet er så lunefullt og rastløst (fra naturens side er den noe som opphisser), sta og mektig. Så Arjun er engstelig for at å forsøke å beherske det, vil vise seg å være like nytteløst som å binde vinden. Å kontrollere sinnet er derfor nesten like umulig som å kontrollere en storm. Til dette sier Krishn:

35. ″Herren sa: ′Sinnet er, O mektig-armete, utvilsomt lunefullt og vanskelig å beherske, men det disiplineres, O sønn av Kunti, ved standhaftig innsats og fornektelse.′″

Arjun er ″mektig-armet″ fordi han har kapasitet til store prestasjoner. Sinnet er absolutt rastløst og ytterst vanskelig å undertrykke, men som Krishn sier, kan det beherskes med konstant innsats og oppgivelse av alt begjær. Gjentatte forsøk på å holde sinnet rettet inn mot objektet det bør være viet til, er meditasjon (abhyas), mens fornektelse er ofring av begjær eller tilknytning. Alt dette er sette og hørte sanseobjekter som inkluderer verdslige gleder og også de lovte himmelske gleder. Så selv om det er vanskelig å tøyle sinnet, kan det undertrykkes ved konstant meditasjon og fornektelse. Derfor...

36. ″Det er min faste overbevisning at selv om oppnåelse av yog er svært vanskelig for et menneske som ikke klarer å beherske sinnet sitt, er det lett for ham som er sin egen herre og aktiv i utføringen av den nødvendige handling.″

Oppnåelse av yog er egentlig ikke så vanskelig som Arjun har trodd. Men det er vanskelig, faktisk umulig, for mennesket med et ubehersket sinn. Men det er innen rekkevidde for den som

---

चञ्चलं हि मन: कृष्ण प्रमाथि बलवद् दृढम्।
तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोरिव सुदुष्करम्।। ३४ ।।
श्रीभगवानुवाच: असंशयं महाबाहो मनो दुर्निग्रहं चलम्।
अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्येण च गृह्यते।। ३५ ।।
असंयतात्मना योगो दुष्प्राप इति मे मति:।
वश्यात्मना तु यतता शक्योऽवाप्तुमुपायत:।। ३६ ।।

har displinert sine tanker og følelser og er foretaksom. Derfor bør ikke Arjun oppgi sine framstøt mot yog bare fordi han er redd for at dette er noe det ikke lar seg gjøre å oppnå. Men han reagerer med fortvilelse på oppmuntringen, noe som går fram av det neste spørsmålet hans.

37. ″Arjun sa: ′Hva blir slutten, O Krishn, for den føyelige tilbeder hvis ustabile sinn har veket bort fra uselvisk handling og som derfor er fratatt sansningen som er det endelige resultat av yog?′″

Ikke alle tilbedende belønnes med suksess i deres forsøk på å oppnå yog, selv om dette ikke betyr at de ikke har tro på det. Yog-praksis forstyrres ofte av det rastløse sinn. Men hva skjer med mennesker som ønsket å bli yogier, men som ikke lykkes på grunn av deres lunefulle sinn?

38. ″Er det slik, O mektig-armete, at dette villedete menneske uten noe tilfluktssted å ty til, blir ødelagt som spredte skyer og fratas både Selvrealisering og verdslige gleder?″

Er dette mennesket virkelig som spredte skyer fordi hans sinn er splittet og han er forvirret? Hvis en skyflekk dukker opp på himmelen, kan den verken framskynde regn eller slutte seg til andre skyer, og i løpet av et øyeblikk ødelegger vinden den. Svært lik denne lille, isolerte skyen er det passive og lite utholdende mennesket som begynner på en oppgave, men så gir opp. Arjun ønsker å få vite hva som til slutt skjer med et slikt menneske. Blir han ødelagt? I så fall har han gått glipp av både Selvrealisering og verdslig glede. Men hva blir hans endelige resultat?

39. ″Du, O Krishn, er den mest kapable til å fjerne denne tvilen min fordi jeg ikke vet om noen annen som kan klare det.″

अर्जुन उवाच: अयति: श्रद्धयोपेतो योगाच्चलितमानस:।
अप्राप्य योगसंसिद्धिं कां गतिं कृष्ण गच्छति।। ३७।।
कच्चिन्नोभयविभ्रष्टश्छिन्नाभ्रमिव नश्यति।
अप्रतिष्ठो महाबाहो विमूढो ब्रह्मण: पथि।। ३८।।
एतन्मे संशयं कृष्ण छेत्तुमर्हस्यशेषत:।
त्वदन्य: संशयस्यास्य छेत्ता न ह्युपपद्यते।। ३९।।

Gløden i Arjuns tro er bemerkelsesverdig. Han er overbevist om at bare Krishn kan rydde tvilen av veien. Ingen annen kan klare det. Dermed begynner den dyktige lærer å fjerne den hengivne elevens engstelse.

40. ″Herren sa: ′Dette mennesket, O Parth, blir verken ødelagt i denne verden eller i den neste, min bror,[4] fordi den som gjør gode gjerninger, går det aldri galt med.′″

Arjun tiltales som ″Parth″ fordi, som vi allerede har sett, han har forvandlet sin dødelige kropp til en vogn for å komme videre mot målet. Og nå sier Krishn til ham at mennesket som viker av fra yog på grunn av sinnets lunefullhet, ikke blir ødelagt i denne verden eller i den neste. Det er slik fordi den som gjør gode gjerninger, Gud-relaterte gjerninger, aldri fordømmes. Men hva er hans skjebne?

41. ″Det rettskafne mennesket som viker av fra yogs vei, oppnår himmelske fortjenester og gleder i utallige år, og deretter blir han gjenfødt i huset til et dydig og edelt menneske (eller et heldig og framgangsrikt menneske).″

Det er litt av et paradoks at mennesket som har falt fra yog, nyter i de dydiges verden tilfredsstillelsen av de sanselige gleder som har gjort at hans rastløse sinn ble lokket bort fra den påpekte vei i den dødelige verden. Men dette er Guds framgangsmåte for å gi ham et glimt av alt han ønsket seg, og deretter blir han gjenfødt i huset til et edelt menneske – et menneske med rettskaffen livsførsel (eller et rikt menneske).

42. ″Eller han tas opp i familien (kul) til en skjønnsom yogi,og en slik fødsel er sannelig den mest sjeldne i verden.″

श्रीभगवानुवाच: पार्थ नैवेह नामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते ।
न हि कल्याणकृत्कश्चिद्दुर्गतिं तात गच्छति ।। ४० ।।
प्राप्य पुण्यकृतां लोकानुषित्वा शाश्वती: समा: ।
शुचीनां श्रीमतां गेहे योगभ्रष्टोऽभिजायते ।। ४१ ।।
अथवा योगिनामेव कुले भवति धीमताम् ।
एतद्धि दुर्लभतरं लोके जन्म यदीदृशम् ।। ४२ ।।

4 Sanskrit-ekvivalenten som brukes her, er ″tatah″, som er et uttrykk for kjærlighet og ømhet.

Hvis den avvikende Sjel ikke blir gjenfødt i huset til et dydig eller velstående menneske, gis han en fødsel som åpner adgang for ham til en yogis familie. I huset til edle mennesker er det rettskafne påvirkninger helt fra barndommen. Men hvis han ikke gjenfødes i slike hus, får han adgang, ikke til huset til en yogi, men til hans kul som en av elevene hans. Slik var det med menn som Kabir, Tulsidas, Raidas, Valmiki og andre som dem. De ble ikke født i huset til edle og velstående mennesker, men ble tatt opp som elever i familiene til yogier. En fødsel der fortjenestene (sanskar) arvet fra et tidligere liv blir ytterligere raffinert av tilknytningen til en dyktig lærer, en realisert vismann, er virkelig den mest sjeldne. Å bli født til yogien betyr ikke å bli født som deres fysiske etterkommer. Riktignok kan en yogi ha fått barn før han oppga hjemmet, og de betrakter ham, på grunn av tilknytningen, som far, men egentlig har en vismann ingen som han kan betrakte som sin familie. Hundre ganger større enn omsorgen han har for sine egne barn, omsorgen han har for sine trofaste og lydige elever. De, elevene, er hans virkelige barn.

Dyktige lærer slipper ikke til elever som ikke er utstyrt med den nødvendige sanskar. Hvis min ærverdige lærer Maharaj Ji hadde vært tilbøyelig til å omvende mennesker til sandhus, kunne han ha fått tusenvis av desillusjonerte mennesker som sine elever, men han sendte alle de ydmyke ansøkerne hjem igjen, betalte reisen for noen av dem, orienterte og skrev brev til familier i andre tilfeller og benyttet noen ganger overtalelser. Han fikk lite lovende varsler hvis noen av konkurrentene var fast bestemt på å bli sluppet til som elever. En indre stemme advarte ham om at de manglet de kvaliteter som skaper en sandu, og derfor avviste han dem. For enkelte ble dette en uutholdelig skuffelse, og et par av ansøkerne gikk så langt at de tok sitt eget liv. Til tross for alt dette tok Maharaj Ji ikke imot elever som han ikke syntes var åndelig utstyrt til å motta og ha glede av hans lære. Da han fikk vite at noen av dem han hadde avvist, hadde begått selvmord, sa han: "Jeg skjønte at han ble voldsomt urolig, men jeg visste ikke at han kom til å ta livet av seg. Hadde jeg visst dette, hadde jeg tatt imot ham, for hvilken større skade kunne dette ha ført til enn at han fortsatte som synder?" Den ærverdige Maharaj Ji var en mann med stor medfølelse, men likevel aksepterte han

ikke uverdige elever. Han tok til sammen imot bare et halvt dusin elever. Om dem var han blitt fortalt av sin indre stemme: ″I dag kommer du til å møte en som har falt fra yog. Han har virret rundt i flere fødsler. Dette er navnet hans, og slik ser han ut. Ta imot ham når han kommer, meddel ham kunnskap om Gud og hjelp ham når han skal gå veien.″ Så han aksepterte bare disse utvalgte få. At hans intuisjon var korrekt, kan ses av det faktum at blant hans utvalgte elever har vi nå en vismann som bor i Dharkundi, en annen i Ansuiya og to-tre andre som arbeider for menneskeheten andre steder. De er alle mennesker som ble opptatt som elever i familien til en dyktig lærer. Å bli velsignet med en fødsel som gir slike muligheter, er virkelig en ytterst sjelden begivenhet.

43. ″På naturlig måte tar han med seg inn i sin nye fødsel de edle inntrykk (sanskar) i yog fra sin tidligere eksistens, og ved hjelp av dette streber han etter perfeksjon (som kommer av erkjennelsen av Gud).″

Det fortjenstfulle fra hans tidligere kropp blir spontant gitt ham i hans nye fødsel, og takket være dette går han videre med å oppnå den endelige fortrinnlighet som er Gud.

44. ″Selv om han lokkes av sanselige objekter, vil fortjenestene i hans tidligere liv trekke ham mot Gud, og hans forhåpninger om yog gjør det mulig for ham å komme hinsides de materielle belønningene som loves i Ved.″

Hvis han blir født i et edelt eller framgangsrikt hjem og underkastes innflytelsen til sanseobjekter, vil sporene etter dydige gjerninger arvet fra hans tidligere liv, pense ham inn på veien til Gud, og selv med utilstrekkelig innsats klarer han å heve seg over fruktene som nevnes i vediske komposisjoner og nå frelsens tilstand. Slik oppnås den endelige frigjøring. Men dette kan ikke skje innenfor ett enkelt liv.

तत्र तं बुद्धिसंयोगं लभते पौर्वदेहिकम्।
यतते च ततो भूय: संसिद्धौ कुरुनन्दन।। ४३।।
पूर्वाभ्यासेन तेनैव ह्रियते ह्यवशोऽपि स:।
जिज्ञासुरपि योगस्य शब्दब्रह्मातिवर्तते।। ४४।।

45. "Yogien, som har renset sitt hjerte og sinn gjennom mange fødsler ved intens meditasjon og på denne måten kvittet seg med alle synder, når det endelige stadium å erkjenne Gud."

Bare en innsats gjennom en rekke liv bevirker denne endelige oppnåelsen. Yogien som praktiserer flittig meditasjon, kvitter seg med all slags synd og når så den endelige salighet. Dette er oppnåelsens vei. Når han legger ut på yogs vei med bare en svak innsats og blir penset inn på den når sinnet ennå er rastløst, eller når han får adgang til familien til en dyktig lærer og gjennomfører meditasjon i liv etter liv, kommer han til slutt fram til et punkt kalt frelse – tilstanden der Sjelen smelter sammen med Gud. Krishn sa også tidligere at frøet til denne yog aldri bli tilintetgjort. Hvis vi bare tar et par trinn, blir fortjenesten vi høster av dem, aldri ødelagt. Et menneske med sann tro kan gå i gang med den forordnede handling under alle omstendigheter i det jordiske liv. Enten du er kvinne eller mann av hvilken som helst rase eller kultur, bare du er et menneske, er Geeta for deg. Geeta er for hele menneskeheten – for mennesket som er knyttet til familien sin og sanyasi, den lærde og den ulærde, for alle. Den er ikke bare for den unike skapningen som kalles en eremitt (sadhu). Dette er herren Krishns budskap.

46. "Siden yogi er overlegen for mennesker som utfører botsøvelser eller mennesker som følger skjønnsomhetens vei eller mennesker som trakter etter handlingens frukter, O Kurunandan, bør du være en utøver av uselvisk handling."

En yogi, utøver av uselvisk handling, overgår alle asketer, kunnskapens mennesker såvel som handlingens mennesker. Så Krishns siste råd til Arjun er at han bør bli en yogi. Dette nødvendiggjør en vurdering av hvordan disse menneskene er.

En asket er et menneskene som praktiserer streng askese og ydmykelse av kroppen, sinnet og sansene for å skape yog som ennå ikke har begynt å gjennomsyre ham som en uhindret strøm...

प्रयत्नाद्यतमानस्तु योगी संशुद्धकिल्बिषः।
अनेकजन्मसंसिद्धस्ततो याति परां गतिम्।। ४५।।
तपस्विभ्योऽधिको योगी ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः।
कर्मिभ्यश्चाधिको योगी तस्माद्योगी भवार्जुन।। ४६।।

Utøveren er den som er engasjert i den forordnede oppgaven etter å ha fått kjennskap til den, men som ofrer seg for den uten å ha vurdert sin egen styrke eller har en følelsen av innvielse. Han er bare engasjert i utførelsen av et foretakende.

Kunnskapens menneske, den som følger Kunnskapens vei, er engasjert i utførelsen av gjerningen yagya først etter å ha skaffet seg full forståelse av prosessen av en edel veileder, en dyktig lærer, og også med en klar innsikt i og en fullstendig vurdering av sin egen styrke. Han står selv ansvarlig både for fortjeneste og tap i foretakendet.

Yogien, utøveren av uselvisk handling, utfører den samme foreskrevne meditasjonsoppgaven med en fornemmelse av totalt å underkaste seg den tilbedte. Ansvaret for suksessen til hans yog bæres av Gud og Yogeshwar. Selv når det er utsikter til fiasko, har han ingen frykt fordi Gud, som han trakter etter, har påtatt seg oppgaven å støtte og holde ham oppe.

Alle fire typer handling er i seg selv edle. Men akseten, mennesket som utfører botsøvelser, er fortsatt engasjert i å utstyre seg til yog. Utøveren, handlingsmennesket, engasjerer seg i handling bare fordi han vet at handlingen må utføres. Disse to kan mislykkes for ingen av dem har en fornemmelse av innvielse og heller ikke den rette skjønnsomhet når det gjelder deres aktiva og tilbøyeligheter. Men den som følger Kunnskapens vei, er klar over yogs midler og kjenner også sin egen styrke. Han holder seg selv ansvarlig for alt han gjør. Og yogien, utøveren av uselvisk handling, har overgitt seg til den tilbedte Guds nåde, og det er Gud som vil beskytte og hjelpe ham. Begge disse går støtt og sikkert på veien til åndelig frelse. Men veien der den tilbedendes sikkerhet overvåkes av Gud, er overlegen i forhold til disse to. Den godtas av Krishn. Yogien er den mest overlegne av alle mennesker, og Arjun bør bli en yogi. Han bør engasjere seg i oppgaven å utføre yog med en fornemmelse av fullstendig resignasjon.

Yogien står høyest, men enda bedre er den yogi som har tilhold i Gud gjennom Jeget. Krishns siste ord i kapitlet dreier seg om dette.

47. "Blant alle yogier mener jeg den er den beste som er viet til meg og som, med tilhold i Jeget, alltid tilber meg."

Krishn anser, blant alle yogi-utøvere av uselvisk handling, den som den beste som alltid tilber ham, gjennomsyret av en følelse av hengivelse. Tilbedelse dreier seg ikke om framvisning eller demonstrasjon. Samfunnet liker kanskje en slik framvisning, men Gud blir fornærmet. Tilbedelse er en hemmelig, privat aktivitet og foregår i hjertet. Tilbedelsens stigning og synkning er begivenheter som hører hjemme i tankers og følelsers aller innerste.

Yogeshwar Krishn sier i begynnelsen av kapitlet at mennesket som utfører den foreskrevne, verdifulle oppgaven, er en sanyasi. Yogien er også utøveren av den samme handlingen. Man blir ikke en yogi eller en sanyasi bare ved å slutte å tenne en ild eller gjennomføre en handling. Ingen kan være en sanyasi eller en yogi uten å ofre begjær. Vi blir ikke kvitt viljen ved bare å påstå at vi ikke har den. Mennesker som ønsker å besitte yog, bør gjøre det som bør gjøres, for frihet fra begjær kommer bare ved gjentatt og konstant gjennomføring av handling og aldri tidligere. Fornektelse er komplett fravær av begjær.

Yogeshwar har så påpekt at Sjelen både kan fordømmes og frelses. For mennesket som har erobret sinn og sanser, er Jeget en venn som fører med seg det endelig gode. Men for mennesket som ikke har klart å beherske sinn og sanser, er det samme Jeget en

---

योगिनामपि सर्वेषां मद्गतेनान्तरात्मना ।
श्रद्धावान् भजते यो मां स मे युक्ततमो मत: ।। ४७ ।।

fiende, og hans ondskapsfulle atferd forårsaker sorg. Det er derfor en forpliktelse, en hellig plikt, at mennesker handler for å oppløfte sin Sjel i stedet for å nedverdige ham.

Krishn har så beskrevet yogiens livsførsel. Om stedet der yagya blir utført og setet og holdningen til den tilbedende har han sagt at stedet bør være rent og avsondret, og setet være av stoff, hjorteskinn eller en matte av kush-gress. Han har understreket betydningen av moderasjon i tråd med preget i oppgaven som skal gjenomføres, anstrengelsen, mat, rekreasjon, søvn og våken tilstand. Han har sammenlignet det beherskede sinn til en yogi med den rolige flammen i en lampe som står på et sted der det ikke finnes vind. Når man går enda lenger enn dette, nås klimaks – stadiet med den endelige lykksalighet – når til og med det perfekt beherskede sinn oppløses. Den evige glede som er fri for all verdslig tilknytning og frastøting, er frelse. Yog er det som forener mennesket med denne tilstanden. Yogien som når denne tilstanden, får en likevektig visjon og ser med likevekt på alle vesener. Han ser på andres Sjel akkurat som han ser på sin egen Sjel. Og på denne måten når han den endelige fred. Yog er altså avgjørende viktig. Hvor enn sinnet beveger seg er det vår plikt å trekke det tilbake og beherske det. Krishn innrømmer at beherskelse av sinnet er ytterst strevsomt, men han forsikrer også at det er mulig. Kontroll over sinnet oppnås ved øvelse og ofring av begjær. Også mennesket som ikke anstrenger seg nok, når ved konstant meditasjon gjennom flere liv det punkt som er kjent som den endelige tilstand – tilstanden hvor mennesket forenes med Gud. Den perfekte yogi står over alle – asketer, mennesker med kunnskap og de som bare er engasjert i handel og vandel. Derfor bør Arjun bli en yogi. Med sann hengivelse til Krish bør han oppnå yog i hjerte og sinn. I dette kapitlet har Krishn først og fremst understreket betydningen av meditasjon for å oppnåelse av yog.

Slik slutter det sjette kapitlet i Upanishad til Shreemad

Bhagwad Geeta om Kunnskap om Den øverste ånd, yogs vitenskap og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen ″Abhyas Yog″ eller ″Meditasjonens Yog″.

Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av sjette kapittel i Shreemad Bhagwad Geeta i ″Yatharth Geeta″.

Hari om tat sat

KAPITTEL 7

UBESMITTET KUNNSKAP

De foregående kapitlene inneholder nesten alle hovedspørsmålene som blir brakt på bane i Geeta. Det er gitt en grundig presentasjon av Den uselviske handlings vei og Kunnskapens vei, av innholdet i handling og yagya foruten utførelsesmåte og deres konsekvens, av meningen med yog og dens resultat og av guddommelig manifestasjon og varnasankar. Betydningen av å føre krig – med handling – for menneskehetens beste, også av mennesker som har tilhold i Gud, er blitt understreket om og om igjen. I de neste kapitlene vil Krishn ta opp supplerende spørsmål i sammenheng med temaer som allerede er berørt, og svarene på dem vil være til hjelp i tilbedelsen.

I det siste verset i kapittel 6 la Yogeshwar selv grunnlaget for et spørsmål ved å slå fast at den beste yogi er ham hvor Jeget har tilhold i Gud. Hva betyr å ha fast tilhold i Gud? Mangen yogi når fram til Gud, men de har en følelse av at det er noe som mangler. Når inntreffer det stadiet når det ikke er den minste ufullkommenhet? Når oppstår perfekt kunnskap om Gud? Krishn snakker nå om tilstanden da slik kunnskap oppnås.

1. **"Herren sa: 'Hør, O Parth, hvordan du skal søke tilflukt i meg og praktisere yog med hengivenhet. Du vil kjenne meg uten noen tvil som den perfekte Sjel i alle vesener.'"**

श्रीभगवानुवाच
मय्यासक्तमनाः पार्थ योगं युञ्जन्मदाश्रयः।
असंशयं समग्रं मां यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु।। १।।

Den viktige forutsetningen for denne komplette bevisstheten om Gud bør man merke seg nøye. Hvis Arjun ønsker å få slik kunnskap, må han praktisere yog med hengivenhet og ved å overgi seg til Guds nåde. Men det finnes flere andre sider ved problemet som Krishn skal dvele ved, og han ber Arjun om å lytte nøye til ham slik at all hans tvil fjernes. Betydningen av perfekt kunnskap om Guds mange herligheter understerkes igjen.

2. "Jeg skal helt ut lære deg denne kunnskapen foruten den altgjennomtrengende handling som bunner i erkjennelse av Gud (vigyan), og deretter finnes det ingenting bedre i verden å kunne."

Krishn tilbyr seg å opplyse Arjun fullt ut om kunnskapen om Gud i tillegg til kunnskapen som her kalles "vigyan"[1]. Kunnskap er å skaffe seg, i fullendelsens øyeblikk, kjernen i udødelighet (amrit-tattwa) som skapes av yagya. Direkte sansning av Guds essens er kunnskap. Men den andre kunnskapen som kalles vigyan, er å skaffe seg, gjennom en realisert vismann, evnen til å handle simultant overalt. Det er kunnskapen om hvordan Gud samtidig virker i alle vesener. Det er kunnskapen om hvordan han får oss til å gjennomføre handlinger og hvordan han setter Jeget i stand til å bevege seg på veien til Den identiske øverste ånd. Denne Guds vei er vigyan. Krishn sier til Arjun at han skal forklare denne kunnskapen helt og fullt for ham, og når han har denne kunnskapen, vil det ikke finnes noe bedre i verden for ham å kjenne til. De som virkelig vet, er altfor få.

3. "Knapt nok ett av tusen mennesker streber etter å kjenne meg, og knapt nok ett av tusen som streber etter dette, kjenner mitt innerste vesen."

Bare en sjelden gang klarer et menneske å erkjenne Gud, og blant dem som streber etter dette, er det knapt nok noe menneske

---

ज्ञानं तेऽहं सविज्ञानमिदं वक्ष्याम्यशेषत:।
यज्ज्ञावा नेह भूयोऽन्यज्ज्ञातव्यमवशिष्यते।। २।।
मनुष्याणां सहस्त्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धये।
यततामपि सिद्धानां कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वत:।। ३।।

1 Se fortolkningen av ordet i kapittel 6, i forklaringen av det åttende verset.

som makter å kjenne hans virkelighet ved direkte sansning. Men hvor er denne totale virkeligheten – hele essensen? Er det stasjonært på ett sted som en korporlig entitet – en klump stoff – eller er det altgjennomtrengende? Krishn snakker nå om dette.

4. ″Jeg er skaperen av all natur med sine åtte inndelinger – jord, vann, ild, vind, eter, sinn, intellekt og ego.″

Fra Krishn, Gud, har naturen med alle sine bestanddeler oppstått. Denne naturen med sine åtte deler er den lavere natur.

5. ″Denne naturen, O mektig-armete, er den lavere, livløse natur, men mot den står min bevisste, levende natur som besjeler hele verden.″

Naturen med åtte deler er Guds lavere natur, mørk og sanseløs. Men sammen med dette har vi hans bevisste natur som gjennomsyrer og gir liv til hele verden. Men også den enkelte Sjel er ″natur″ fordi den er knyttet til den andre, lavere natur.

6. ″Vit at alle vesener oppstår av disse to naturene og at jeg er både skaper av verden og hele verdens ende.″

Alle vesener oppstår av disse besjelete og ubesjelete naturene. Dette er de to kildene til alt liv. Gud (Krishn) er roten til hele universet, både dets skaper og ødelegger. Det har sitt utspring i ham og blir også oppløst i ham. Han er naturens kilde så lenge den eksisterer, men han er også kraften som oppløser naturen etter at en vismann har overvunnet dens begrensninger. Men dette er et spørsmål om intuisjon.

Menneskene har alltid vært opptatt av disse universelle spørsmålene om skapning og ødeleggelse som enkelte ganger kalles ″dommedag″. Nesten alle hellige bøker i verden har forsøkt å forklare disse fenomenene på en eller annen måte. Enkelte av dem påstår at

---

भूमिरापोऽनलो वायुः खं मनो बुद्धिरेव च।
अहंकार इतीयं मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा।। ४।।
अपरेयमितस्त्वन्यां प्रकृतिं विद्धि मे पराम्।
जीवभूतां महाबाहो ययेदं धार्यते जगत्।। ५।।
एतद्योनीनि भूतानि सर्वाणीत्युपधारय।
अहं कृत्स्नस्य जगतः प्रभवः प्रलयस्तथा।। ६।।

verdens ende skyldes nedsekning i vann mens Jorden ifølge andre utslettes fordi Solen kommer for nært og brenner den. Noen kalles dette Den ytterste dag, dagen da Gud dømmer alle vesener, mens andre bortforklarer tanken om dommedag som et stadig tilbakevendende trekk eller hevder at den er avhengig av en konkret grunn. Men ifølge Krishn er naturen uten begynnelse og slutt. Det har inntruffet forandringer, men naturen er aldri blitt helt ødelagt.

Ifølge indisk mytologi opplever Manu en dommedag der 11 vismenn hadde seilt ved å feste båten sin til en fiskefinne, til en ruvende topp i Himalaya og funnet ly der.[2] I det hellige eposet som kalles Shreemad Bhagwat[3] som er en samtidig av Krishn, kom Gud ned på Jorden for sin fornøyelses skyld – og vismannen Mrikandus sønn Markandeya Ji har tatt for seg hans liv og formaninger og gjengitt en beretning av dommedagen han påstår å ha sett med sine "egne øyne". Han holdt til på nordsiden av Himalaya, på bredden av elven Pushpbhadr.

Ifølge kapitlene 8 og 9 i den 12. delen av Shreemad Bhagwat, fortalte den store vismannen Shaunak og noen andre Sut Ji (en elev av Vyas) at Markandeya Ji hadde en visjon om Balmukund (spedbarnet Vishnu) på et Banyan-blad. Men problemet var at han tilhørte samme ætt som dem og ble født kort tid før dem. Det var et faktum at Jorden aldri ble oversvømmet og ødelagt etter hans fødsel. På denne bakgrunnen – hvordan kunne det være mulig at han hadde skuet Jordens ødeleggelse? Hva slags syndflod var det?

Sut Ji sa til dem at Gud fant behag i bønnene deres og hadde manifestert seg for Markandeya Ji som så hadde uttrykt sitt ønske om å se Guds maya som tvinger sjelen gjennom endeløse fødsler. Gud hadde oppfylt hans ønske, og en dag da vismannen var oppslukt av kontemplasjon, så han kjempemessige, rasende bølger som kom

---

2 Det henvises her til Matsya-Avtar, den første av de ti inkarnasjonene av Vishnu. I styringstiden til den syvende Manu ble hele Jorden, som var blitt korrupt, feid bort av en flodbølge, og alle levende vesener omkom bortsett fra den fromme Manu og de 11 vismennene som ble reddet av Vishnu i form av en enormt stor fisk. Hele episoden er selvfølgelig symbolsk.

3 Navnet på én av de 18 Puran (oppbevaringssteder for hinduistisk mytologi). Det er allerede blitt påpekt at i likhet med Mahabharat er disse skriftene også tilskrevet Maharashi Vyas.

rullende mot ham fra alle kanter. Vettskremte fisker kastet seg opp av bølgene. Han pilte hit og dit for å redde seg. Solen, månen og himmelen med alle stjernebildene druknet i flodbølgen. I mellomtiden så han et Banyan-tre med et spedbarn et av bladene. Da barnet pustet inn, ble Markandeya trukket inn i ham med den innstrømmende luften, og der oppdaget han sitt eneboerhjem og solsystemet og hele universet levende og intakt. Like etter ble han slynget ut med utstrømmende luft. Da Markandeya Ji omsider åpnet øynene, befant han seg i trygghet på stolen i sitt eneboerhjem. Det han hadde sett, var bare en drøm, en visjon.

Det er åpenbart at vismannen fikk denne guddommelige, transcendentale visjon – denne intuitive opplevelsen, først etter tilbedelse gjennom utallige år. Det var en sansning av Sjelen hans. Alt det utvendige var det samme som før. Også dommedag er altså en begivenhet som avdekkes av Gud i yogiens hjerte. Når prosessen med tilbedelse kompletteres, opphører verdslige innflytelser, og bare Gud forblir i yogiens sinn. Det er dommedag. Denne oppløsningen er ikke et ytre fenomen. Den endelige dom er den uutsigelige tilstand med Sjelens sammensmeltning med Gud mens kroppen ennå eksisterer. Dette er noe som bare kan oppleves gjennom handling. Enten det er meg eller deg er vi ofre for villfarelse hvis vi bare dømmer med sinnet. Det er dette vi blir fortalt nå.

7. "Det finnes, O Dhananjay, ikke et eneste objekt utenom meg, og hele verden er knyttet til meg som perlene i et halsbånd."

Det finnes absolutt ikke noe annet enn Gud, og hele verden er knyttet til ham. Men det er ikke mulig å vite dette før man, slik det ble sagt i første vers i dette kapitlet, engasjerer seg i yog med total overgivelse til Gud og aldri før dette. Deltakelse i yog er en uomgjengelig nødvendighet.

मत्तः परतरं नान्यत्किञ्चिदस्ति धनंजय।
मयि सर्वमिदं प्रोतं सूत्रे मणिगणा इव।। ७।।

8. "O Arjun, jeg er det som gjør vann flytende, strålene i Solen og månen, den hellige stavelsen OM,[4] verdens ekko (Shabd)[5] i eteren, og jeg er også menneskeligheten i mennesker."

Gud er alt dette og all kunnskap, og hele visddommen i Ved er blitt beåndet av ham.[6] Men han er også mye mer.

9. "Jeg er Jordens duft, flammene i ilden, Sjelen som gjør alle vesener levende og botsøvelsene til asketen."

Gud gjennomsyrer hele universet, jord, ild, alle skapninger og til og med den strenge åndelige askesen som asketene praktiserer. Han har tilhold i hvert eneste atom.

10. "Siden jeg også er intellektet i kloke menn og storheten i herlige mennesker, da vit, O Arjun, at jeg er det evige kildevell for alle skapninger."

Gud er frøet som alle skapninger vokser fra. Dessuten –

11. "Jeg er, O de beste av Bharat, den uselviske kraft hos de sterke, og jeg er også håpet til de mektige og også deres styrke som er blottet for alt begjær."

Ønsker ikke alle i verden å ha styrke? Noen forsøker å skaffe seg styrke gjenom fysisk trening, andre ved å bygge opp arsenaler av kjernefysiske våpen. Men Krishn bekrefter at han er styrken som ligger hinsides begjær og tilknytning. Dette er sann styrke. Han er

---

रसोऽहमप्सु कौन्तेय प्रभास्मि शशिसूर्ययो:।
प्रणव: सर्ववेदेषु शब्द: खे पौरुषं नृषु।। ८ ।।
पुण्यो गन्ध:पृथिव्यां च तेजश्चास्मि विभावसौ।
जीवनं सर्वभूतेषु तपश्चास्मि तपस्विषु।। ९ ।।
बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पार्थ सनातनम्।
बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहम्।। १० ।।
बलं बलवतां चाहं कामरागविवर्जितम्।
धर्माविरुद्धो भूतेषु कामोऽस्मि भरतर्षभ।। ११ ।।

4 Stavelsen OM, symbol på Gud, er hellig for hinduer.
5 Kunnskap om Jeget og Den øverste ånd som er hinsides kraften i ord.
6 Brihadarantak Upanishad: "De (Ved) er det Eviges åndedrag."

også i alle skapninger aspirasjonen som er gunstig for dharm. Bare Gud er sann dharm. Den udødelige Sjel som har alt i seg, er dharm. Og Gud er også trangen som ikke er skadelig for dharm. Krishn tilskyndet Arjun tidligere til å aspirere til erkjennelse av Gud. Alt begjær er forbudt, men lengsel etter å nå Gud er avgjørende viktig fordi vi ikke kan være tilbøyelig til tilbedelse når den ikke finnes. Denne hungeren etter Gud er også en gave fra Krishn.

12. "Og vit at selv om alle naturens egenskaper (tamas, rajas og sattwa) har sitt utspring i meg, har de ikke tilhold i meg, og jeg har ikke tilhold i dem."

Alle naturens egenskaper, uvitenhet, lidenskap og dyd, er født av Gud. Men han er ikke i dem, og de er ikke i ham. Han er ikke oppslukt av dem, og de kan ikke komme inn i ham for han ikke er knyttet til dem og ikke besudlet av dem. Han må ikke få noe av naturen og dens egenskaper, og dermed kan de ikke besudle ham.

Men til tross for dette – når kroppens sult og tørst skyldes Sjelen, og selv om Sjelen er fullstendig likegyldig overfor mat og vann og selv om naturen oppstår av Gud, er han uberørt av dens egenskaper og aktiviteter.

13. "Siden hele verden er ført på villspor av følelser som kommer av de tre egenskapenes funksjon, er de ikke klar over min udødelige esses som ligger hinsides dem."

Blindet av følelser knyttet til funksjonsmåten til tamas, rajas og sattwa klarer ikke mennesker å fatte det uforgjengelige og den ene virkeligheten som er Gud – høyt hevet over naturens egenskaper. Derfor kan han ikke være kjent hvis det finnes den minste antydning til disse egenskapene. Så lenge disse egenskapene fyller den tilbedendes sinn, er hans ferd ufullstendig. Han må fortsette å gå. Han er fortsatt underveis.

ये चैव सात्त्विका भावा राजसास्तामसाश्च ये।
मत्त एवेति तान्विद्धि न त्वहं तेषु ते मयि।। १२ ।।
त्रिभिर्गुणमयैर्भावैरेभिः सर्वमिदं जगत्।
मोहितं नाभिजानाति मामेभ्यः परमव्ययम्।। १३ ।।

14. "Denne min guddommelige yog-maya med tre egenskaper er svært vanskelig å overvinne, men de som søker tilflukt i meg, kommer over illusjonen og oppnår frelse."

Guds himmelske maya, kraften som det empiriske univers har utviklet seg fra, er svært vanskelig å forstå, men de som alltid er engasjert i tilbedelse av Gud, tar seg trygt fram. Denne maya kalles guddommelig, men det betyr ikke at vi bør begynne å brenne røkelsespinner som en ærbødig ofring til den. Vi må aldri glemme at dette er noe vi må beseire for å komme videre.

15. "De uvitende og ukloke er de mest foraktelige av alle mennesker og de som gjør det onde, for når de er ført på villspor av maya og har demoniske kvaliteter, tilber de meg ikke.»

De som kontemplerer og tilber Gud, vet dette. Men likevel er det mange andre som ikke tilber. Mennesker med onde tilbøyeligheter og med en skjønnsomhet som er ranet av maya, de mest nedrige blant mennesker som er sunket ned i sanselighet og sinne, tilber ikke Gud. I det følgende verset henvender Krishn seg de tilbedende.

16. "Det finnes fire slag tilbedende. Først har vi de som utfører den forordnede handlingen fordi det vil skaffe dem fordeler. De utfører selvisk handling."

Så finnes det mennesker som vier seg til Gud fordi de vil bli frigjort fra sorg. Men andre tilbedende lengter etter å få en direkte sansning av Gud. Og til slutt har vi de kloke mennesker, de realiserte vismenn, som har kommet til stadiet der de har nådd det øverste mål.

दैवी ह्येषा गुणमयी मम माया दुरत्यया।
मामेव ये प्रपद्यन्ते मायामेतां तरन्ति ते।। १४।।
न मां दुष्कृतिनो मूढाः प्रपद्यन्ते नराधमाः।
माययापहृतज्ञाना आसुरं भावमाश्रिताः।। १५।।
चतुर्विधा भजन्ते मां जनाः सुकृतिनोऽर्जुन।
आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतवर्षभ।। १६।।

Materiell rikdom er midlet som opprettholder kroppen foruten alle dens relasjoner. Rikdom og tilfredsstillelse av ønsker sørger Gud først for. Krishn sier at han er den som skaffer midler, men ordene hans antyder mer enn dette. Den virkelig varige rikdom består av åndelige anskaffelser. Dette er den virkelige skatten.

Mens en tilbedende er travelt opptatt med skaffe seg materielle verdier, beveger Gud ham i retning av åndelige prestasjoner fordi han vet at åndelige meritter er menneskets egentlige rikdom, og at de som tilber ham ikke alltid vil være tilfredse med bare materielle anskaffelser. Derfor begynner han også å skjenke ham åndelig rikdom. Å gi belønninger i den timelige verden og yte støtte i den neste verden er begge deler Guds byrde. Ikke under noen omstendigheter unnlater han å belønne den tilbedende.

Så finnes det tilbedende med sorgtunge hjerter. Blant dem som tilber Gud, finnes det mennesker som ønsker å kjenne ham fullt ut. Også mennesker som har nådd kunnskap om Gud gjennom sansning, tilber ham. Ifølge Krishn er det altså fire mennesketyper som er hans hengivne tilbedere. Men av dem alle er det tilbederen med visdommen som skyldes sansning som er mest overlegen. Men det vesentlige punkt er at dette skarpsindige mennesket også er en tilbeder. Blant alle disse slagene –

17. "For det kloke mennesket med kunnskap og som tilber meg, den ene Gud med stødig kjærlighet og hengivelse, er jeg den kjæreste, og det samme er han for meg."

Av alle tilbedere elsker de Gud høyest som er blitt opplyst av sansning og som derfor forblir i ham med målrettet hengivelse. Denne følelsen blir gjengjeldt, for Gud eller også denne tilbederen mer enn noen annen. Dette kloke mennesket tilsvarer Gud, og –

18. "Selv om de alle er generøse fordi de tilber meg med hengivelse, er det kloke, realiserte mennesker – tror jeg – identisk med meg, hans øverste mål."

तेषां ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्विशिष्यते।
प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थमहं स च मम प्रिय:।। १७।।
उदारा: सर्व एवैते ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम्।
आस्थित: स हि युक्तात्मा मामेवानुत्तमां गतिम्।। १८।।

Alle de fire typene tilbedere framstilles som generøse. Men hvilken nestekjærlighet har de vist? Har Gud nytte av en tilbeders hengivenhet? Gir de ham noe han ikke har? Selvfølgelig er svaret på alle disse spørsmålene et klart ″nei″. I virkeligheten er det bare Gud som er storsinnet. Han er alltid klar til å redde sjeler fra nedverdigelse. Generøsitet er også en kvalitet ved dem som ikke vil besudle sin sjel. Her dreier det seg altså om gjensidig nestekjærlighet. Samtlige er både Gud og hans tilbedere generøse. Men ifølge Krishn er tilbederen som er skjenket kunnskap, identisk med ham fordi denne skjønnsomme tilbederen har tilhold i ham med den tro at han er hans øverste mål. Med andre ord, han er Gud – han er i ham. Det finnes ikke noe skille mellom Gud og ham. Den samme tanken understrekes på nytt i det neste verset:

19. ″Denne store Sjel er virkelig ytterst sjelden som tilber meg med kunnskapen, som er tilegnet etter mange fødsler, om at jeg (Vasudev) er den eneste virkelighet.″

Den opplyste vismann som til sist velsignes med sansning etter å ha meditert i mange fødsler, påtar seg guddommelig tilbedelse i overbevisningen om at Krishn er alt. En slik vismann er mest sjelden. Han tilber ingen ytre entitet kalt Vasudev, men føler heller Guds nærvær i sitt eget Jeg. Dette er mannen med skjønnsomhet som Krishn også beskriver som en seer. Bare slike realiserte vismenn kan undervise menneskesamfunnet som er rundt dem. Disse seerne, som direkte har sanset virkeligheten, er ifølge Krishn de mest sjeldne. Alle mennesker burde altså tilbe Gud fordi det er han som gir åndelig herlighet foruten glede. Likevel tilber mennesker ikke ham. Dette paradokset forklares i det følgende verset.

20. ″Drevet av egenskaper i sin natur trakter de som faller fra kunnskap etter verdslige gleder og etterligner rådende skikker. De tilber andre guder i stedet for den ene Gud.″

बहूनां जन्मनामन्ते ज्ञानवान्मा प्रपद्यते।
वासुदेवः सर्वमिति स महात्मा सुदुर्लभः।। १९ ।।
कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञानाः प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः।
तं तं नियममास्थाय प्रकृत्या नियताः स्वया।। २० ।।

Uvitende mennesker er blottet for skjønnsomhet fordi de trakter etter sanselige gleder, og de klarer ikke å se den opplyste vismann. Den dyktige lærer og Gud har alene virkelig verdi. Drevet av sin natur eller snarere av sine meritter (sanskar) som de har prestert og lagret gjennom mange liv, tyr de til aktuelle trosoppfatninger i tiden og praksiser og hengir seg til tilbedelse av andre guder. Her, for første gang, nevner Geeta andre guder.

21. "Det er jeg som skjenker troens stødighet til begjærlige tilbedere ifølge naturen til gudene de tilber."

Det er Gud som gir videre kvaliteten urokkelig fasthet til tilbedere som hengir seg til andre guder fordi de ønsker seg materielle belønninger. Det er Gud som gjør troen på andre guder stødig. Hvis guder virkelig hadde eksistert, ville denne oppgaven ha vært utført av disse entitetene selv. Men siden de bare er en myte, er det Gud som må gjøre de tilbedendes tro på dem fast og sterk.

22. "Når den tilbedende har denne styrkede troen, hengir han seg til den valgte guddommen med hengivelse og oppnår på denne måten utvilsomt gleden ved de ønskede nytelsene som også er fastsatt ved mine lover."

Fylt av en tro som er styrket av Gud hengir den begjærfylte tilbedende seg med fornyet kraft til tilbedelsen av uverdige guder, men overraskende nok blir også han belønnet med den ønskede tilfredsstillelsen. Men denne tilfredsstillelsen er også en gave fra Gud. Gud er altså den som gir glede ved verdslige nytelser. Simple gleder og ikke guddommelig lykksalighet er belønningen for dem som tilber andre guder for å få tilfredsstilt sine ønsker. Men på en måte belønnes de. Det ser altså ut til at det ikke er noe galt i i denne formen for tilbedelse. Men dette er hva Krishn har å si om spørsmålet:

यो यो यां यां तनुं भक्त: श्रद्धायार्चितुमिच्छति।
तस्य तस्याचलां श्रद्धां तामेव विदधाम्यहम्।। २१।।
स तया श्रद्धया युक्तस्तस्याराधनमीहते।
लभते च तत: कामान्मयैव विहितान्हि तान्।। २२।।

23. "Men belønningen for disse villfarne menneskene er endelig fordi de bare når fram til gudene de tilber, mens mennesket som tilber meg, uansett hvordan han gjør det, realiserer meg."

Prisene som vinnes av disse uvitende menneskene, er forgjengelige. De har ingen bestandighet fordi de er verdslige gleder som har en begynnelse og en slutt.

Gledene vi har hos oss i dag, glir bort fra oss i morgen. Mennesker som tilber andre guder, skaffer seg en makt som i seg selv er forgjengelig. Hele verden, fra det guddommelige nivå til de aller laveste skapningers nivå, er foranderlig og underkastet død. Men mennesket som tilber Gud, når fram til ham og dermed den uutsigelig fred som synker inn i Sjelen etter foreningen med Gud.

Yogeshwar Krishn hadde tidligere formant Arjun om å hjelpe fram guder ved å iaktta yagya. Velstand hoper seg opp når disse rikdommene økes og styrkes. Og til slutt, etter en gradvis prosess, oppnås sansning og den øverste fred. I denne sammenhengen står "guder" for fromhetskrefter som gjør at Guds gudommelighet sikres. Disse gudelige impulsene som må hjelpes fram, er midlet til frelse, og deres 24 attributter er listet opp i kapittel 16.

Rettskaffenheten som samler fromheten til Gud i den tilbedendes hjerte, kalles "gud". Det var utgangspunktet noe innvendig, men etter hvert som tiden gikk, begynte folk å visualisere disse kvalitetene i håndgripelige former. Idoler ble på denne måten skapt, karkand[7] ble utarbeidet og sannheten ble tapt av syne. Krishn har forsøkt å imøtegå misoppfatningen om guder og gudinner i versene 20-23 i dette kapitlet. Når han nevner "andre guder" for første gang her i Geeta, har han med ettertrykk sagt at de ikke eksisterer. Hver gang troen vakler og blir svak, er det han som støtter den og gjør den fast, og det er også han som gir belønninger for denne troen. Men disse

---

अन्तवत्तु फलं तेषां तद्भवत्यल्पमेधसाम्।
देवान्देवयजो यान्ति मद्भक्ता यान्ति मामपि ।। २३ ।।

7 En del av seksjonen i Ved som dreier seg om seremonielle handlinger og offerriter.

belønningene er endelige og forgjengelige. Frukter ødelegges, guder ødelegges og de som tilber disse gudene, ødelegges også. Det er altså bare de uvitende uten skjønnsomhet som tilber andre guder. Senere går Krishn så langt at han bekrefter at slik tilbedelse er ugudelighet. (9.23)

24. "Med lite visdom og blind for det faktum at jeg er plettfri og hinsides sinn og sanser, betrakter mennesker min manifestasjon som en fysisk inkarnasjon."

Det finnes ikke noe slikt som guder og deres belønninger, for deres tilbedelse er kortvarig. Til tross for alt dette er ikke alle mennesker Gud hengiven. Det er slik fordi mennesker som mangler skjønnsomhet, noe vi så i det siste verset, er bare i utilstrekkelig grad klar over Guds perfeksjon og storslagenhet. Det er av denne grunn at de antar at den ikke-manifesterte Gud antar menneskeform. Med andre ord, Krishn var en yogi i et menneskes legeme, i sannhet en Yogeshwar, en yogs Herre. Den som selv er yogi og som har evnen til å gi videre yog til andre, kalles en Yogeshwar, en dyktig lærer. Med den rette formen for tilbedelse og med gradvis raffinement kan også vismenn forbli i denne tilstanden. Selv om de har menneskekropp, forblir de til slutt i den formløse, ikke-manifesterte Gud. Men uvitende mennesker betrakter dem likevel som vanlige mennesker. Hvordan kan de være Gud, tenker disse menneskene, når de ble født akkurat som dem? De kan knapt nok klandres for dette, for deres villfarne sinn ser bare den ytre form uansett hvor de retter blikket. Yogeshwar Krishn forklarer nå hvorfor de ikke makter å se Ånden som finnes i den fysiske kropp.

25. "Skjult bak min yog-maya sanses jeg ikke av alle, og denne uvitende mann kjenner meg ikke, den uforanderlige Gud uten fødsel."

For et vanlig menneske, maya, er kraften Gud bruker for å utvikle det fysiske univers, som en tykk skjerm der Gud er fullstendig skjult.

अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नं मन्यन्ते मामबुद्धय: ।
परं भावमजानन्तो ममाव्ययमनुत्तमम् ।। २४ ।।
नाहं प्रकाश: सर्वस्य योगमायासमावृत: ।
मूढोऽयं नाभिजानाति लोको मामजमव्ययम् ।। २५ ।।

Bak denne yog-maya eller praktisering av yog finnes et annet teppe. Det er bare med ustanselig og lang yog-praksis at den tilbedende når kulminasjonspunktet for yog der den skjulte Gud sanses. Yogeshwar Krishn sier at han er skjult av sin yog-maya, og bare de som har sikret yog, kan kjenne ham. Siden han ikke er manifest for alle, kjenner det uvitende og ukloke mennesket ham ikke – den uten fødsel (som ikke skal bli født igjen), den evige (som ikke kan ødelegges) og den ikke-manifesterte (som ikke skal bli manifest igjen). Arjun betraktet Krishn til å begynne med som bare enda en dødelig. Men etter at han er opplyst og hans syn utvidet, begynner han å tigge og bønnfalle. Det er stort sett bare så altfor sant at vi ikke er bedre enn blinde mennesker når det gjelder å erkjenne den ikke-manifesterte Sjelen til vismenn og store menn.

26. "Jeg kjenner, O Arjun, alle vesener som har vært (eller vil være) i fortid, nåtid og framtid, men ingen kjenner meg (uten sann hengivelse)."

Grunnen til at det er slik, forklares i det neste verset:

27. "Alle vesener i verden havner i uvitenhet, O Bharat, på grunn av motsetningene mellom tilknytning og frastøting, og mellom lykke og sorg."

Alle mennesker er ofre for villfarelse på grunn av de endeløse dualitetene i den materielle natur og kjenner dermed ikke Gud (Krishn). Innebærer dette at ingen kan kjenne ham? Krishn sier det slik:

28. "Men de som tilber meg på alle måter, er uselvisk engasjert i gode gjerninger, uten synd og villfarelse, hever seg over konflikter mellom tilknytning og frastøting og har fast beslutsomhet."

Utøverne av dydige handlinger er blottet for ondskap og motstridende lidenskaper, og disse handlingene som bringer

---

वेदाहं समतीतानि वर्तमानानि चार्जुन।
भविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न कश्चन।। २६ ।।
इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन भारत।
सर्वभूतानि सम्मोहं सर्गे यान्ति परंतप।। २७ ।।
येषां त्वन्तगतं पापं जनानां पुण्यकर्मणाम्।
ते द्वन्द्वमोहनिर्मुक्ता भजन्ते मां दृढव्रता: ।। २८ ।।

jordelivet – med fødsel og død – til en endelig slutt og som noen ganger er beskrevet som verdig handling, forordnet handling og yagyas gjerning, tilber og forguder ham for å oppnå forsoning.

Her er det hevet over enhver tvil at veien til erkjennelsen av Gud ifølge Krishn bare går gjennom en dyktig lærer. Den som utfører den forordnede oppgaven under veiledning av en slik velgjører, når mesterskap i åndelig kapasitet foruten perfekt handling. Dette blir ytterligere belyst i de følgende versene.

28. "Bare de som streber etter frigjøring fra syklusen fødsel og død ved å finne ly hos meg, klarer å kjenne Gud, få åndelig visdom og all handling."

Kunnskap om Gud, om slektskapet mellom den individuelle og den universelle sjel og all handling, forbereder et menneske åndelig til å søke tilflukt i Gud og søke den endelige frigjøring. I tillegg til dette –

30. "De som kjenner meg som den ledende ånd i alle vesener (adhibhut) og guder (adhidaiv) og i yagya (adhiyagya) og hvis sinn er festet ved meg, kjenner meg til slutt."

Mennesker som kjenner Krishn, kjenner også Den øverste ånd som besjeler alle vesener, alle guder og yagya. De hvis sinn er absorbert i ham, kjenner Gud i Krishn, forblir hos ham og holder seg til ham for bestandig. I versene 26-27 har Krishn sagt at mennesker ikke kjenner ham fordi de er uvitende. Men de som har forhåpninger om å bli kvitt villfarelser, kjenner ham i Gud, legemliggjørelsen av perfeksjon, identiteten mellom ham og den individuelle Sjel foruten det materielle univers og perfekt handling: kort sagt, Åndens plettfrie natur som har tilhold i alle vesener, guder og yagya. Kilden til alt dette er en seer: en som har erkjent sannheten. Det er altså ikke slik at denne bevisstheten er umulig å skaffe seg.

जरामरणमोक्षाय मामाश्रित्य यतन्ति ये।
ते ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नमध्यात्मं कर्म चाखिलम्।। २९।।
साधिभूताधिदैवं मां साधियज्ञं च ये विदुः।
प्रयाणकालेऽपि च मां ते विदुर्युक्तचेतसः।। ३०।।

Det finnes en fastsatt vei, og ved å følge den kan et menneske håpe på å besitte denne perfekte kunnskap.

Yogeshwar Krish har sagt i dette kapitlet at de som overgir seg til ham og praktiserer uselvisk handling, kjenner ham perfekt. Men knapt nok ett av tusen forsøk på å kjenne ham har lykkes, og knapt nok én av dem som forsøker, kjenner ham egentlig. Den tilbedende som har hatt direkte sansning av ham, kjenner ham ikke som et korporlig legeme – en stofflig klump – med som den altgjennomtrengende ånd. Den åttefoldige natur er hans lavere, livløse natur. Men dypene gjennomstrømmes av Ånden som er hans bevisste natur. Alle vesener oppstår av forbindelsen mellom disse to naturene. Krishn er roten til all skapning. Det er han som har skapt både lysets stråleglans og menneskers tapperhet. Han er den uselviske mandighet hos den sterke og han er også den hellige forhåpning hos hans hengivne. Alt begjær er forbudt, men Arjun blir fortalt at han skal rendyrke ønsket om å erkjenne ham. At denne ene, verdifulle trang dukker opp, er også en velsignelse fra ham. Begjæret som skal forenes med Gud, er det eneste begjæret som er i tråd med dharms essens.

Krishn har videre sagt at uvitende og ukloke mennesker ikke tilber ham fordi han fortoner seg som bare en vanlig dødelig fordi han er skjult bak sin yog-maya. Det er først ved kontinuerlig meditasjon at søkende kan trenge gjennom maya-skyen og få kjennskap til den ikke-manifesterte essens av hans fysiske inkarnasjon. Ingen kan kjenne ham uten dette.

Han har fire typer hengivne, de som trakter etter belønninger, de urolige, mennesker som ønsker å kjenne ham og mennesker med kunnskap. Den kloke vismann som omsider velsignes med sansning etter å ha praktisert meditasjon gjennom en rekke fødsler, blir ett med Krishn. Med andre ord, det er bare ved meditasjon gjennom en rekke liv at Gud kan nås. Men mennesker som lider av tilknytning og aversjon, kan aldri kjenne ham. På den annen side, de som utfører forordnet handling (som er tilbedelse) i en tilstand av frihet fra villfarelsene ved verdslig tiltrekning og frastøting og som er flittig

engasjert i kontemplasjon for å bli frigjort fra dødelighet, kjenner ham perfekt. De kjenner ham sammen med den altgjennomtrengende Gud, perfekt handling, adhyatm, adhidaiv og yagya.

De forblir i ham og husker ham til slutt slik at de aldri mister hans hukommelse deretter. Kapitlet kan derfor oppsummeres som en samtale om den perfekte kunnskap om Gud eller det vi kan kalle ″ubesmittet kunnskap.″

Slik slutter det syvende kapittel i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskap om Den øverste ånd, yogs vitenskap og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen: ″Samagr Gyan″ eller ″Ubesmittet kunnskap.″

Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av syvende kapittel i Shreemad Bhagwad Geeta i ″Yatharath Geeta″

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 8

YOG MED DEN UFORGJENGELIGE GUD

Mot slutten av kapittel 7 sa Krishn at den yogi som utfører fromme gjerninger, blir fri for all synd og kjenner den altgjennomtrengende Gud. Handling er altså noe som bringer kunnskap om Den øverste ånd. De som gjør det, kjenner ham (Krishn) i tillegg til den allestedsnærværende Gud – adhidaiv, adhibhoot, adhiyagya, perfekt handling og Adhyatma[1] . Så handling er altså det som underretter oss om dem. Mennesker som kjenner dem er til slutt bare klar over Krishn, og denne kunnskapen utslettes aldri.

Arjun gjentar Krishns egne ord og stiller et spørsmål:

1. "Arjun sa: 'Opplys meg, O øverste vesen, om særpreget i Brahm, adhyatm, handling, adhibhoot og adhidaiv."

Alle ordene adhyatm, handling, adhibhoot og adhidaiv er mysterier for Arjun, og han ønsker å bli opplyst om dem.

2. "Hvem er en adhiyagya, O Madhusudan, og hvordan er han innesluttet i kroppen: og hvordan kan mennesket med et behersket sinn kjenne deg til slutt?

Hvem er adhiyagya og hvordan er han inne i kroppen? Det er åpenbart at utøveren av yagya er en eller annen Sjel som er

---

किं तद्ब्रह्म किमध्यात्मं किं कर्म पुरुषोत्तम।
अधिभूतं च किं प्रोक्तमधिदैवं किमुच्यते।। १।।
अधियज्ञ: कथं कोऽत्र देहेऽस्मिन्मधुसूदन।
प्रयाणकाले च कथं ज्ञेयोऽसि नियतात्मभि:।। २।।

1 Se versene 29-30 og deres fortolkning i kapittel 7.

basert i en menneskekropp. Og til sist, hvordan et menneske med et fullstendig kontrollert sinn kjenne Krish til slutt? Det er altså syv spørsmål til sammen, og Krishn fortsetter med å svare på dem i samme rekkefølge.

3. "Herren sa: 'Den udødelige er Den øverste ånd (Brahm). Mens han forblir i kroppen, er han adhyatm. Og opphør av egenskaper i vesener som produserer et eller annet, er handling."

Den som er uforgjengelig, som aldri dør, er Den øverste ånd. Stødig hengivenhet til Jeget – Sjelens dominans – er adhyatm. Opphøret – avbruddet – av viljen til vesener som fører til at det oppstår både godt og ondt, er, på den annen side, handlingens toppunkt. Dette er den perfekte handling som Krishn har snakket om tidligere og som den yogi kjenner til. Handling er nå komplett, og senere er det ikke behov for den mer. Handling er perfeksjonert når begjæret til vesener som skaper sanskar som er gunstige og også ugunstige, bringes til taushet. Ut over dette er det ikke ytterligere behov for handling. Sann handling er altså den som setter en stopper for begjær. Slik handling betyr derfor tilbedelse og kontemplasjon som ligger i yagya.

4. "Adhibhoot er alt som er underkastet fødsel og død. Den øverste ånd er adhidaiv, og, O den uforlignelige blant mennesker (Arjun), jeg (Vasudev) er adhiyagya i kroppen."

Før tilstanden med udødelighet oppnås, er alle de flyktige ønskene som kan ødelegges, adhibhoot eller, med andre ord, veseners sfærer. De er kilden til veseners opprinnelse. Og Den øverste ånd som er hinsides naturen, er adhidaiv, skaperen av alle guder, det vil si rettskafne impulser – den guddommelige skatt som endelig er oppløst i ham. Vasudev–Krishn – er adhiyagya i menneskekroppen,

---

अक्षरं ब्रह्म परमं स्वभावोऽध्यात्ममुच्यते।
भूतभावोद्भवकरो विसर्गः कर्मसंज्ञितः॥ ३॥
अधिभूतं क्षरो भावः पुरुषश्चाधिदैवतम्।
अधियज्ञोऽहमेवात्र देहे देहभृतां वर॥ ४॥

utøveren av all yagya. Altså er Gud selv, som holder til som den ikke-manifesterte Sjel i kroppen, adhiyagya. Krishn var en yogi som ble alle offer til del. Og alle yagya blir til slutt absorbert i ham. Dette er erkjennelsens øyeblikk av Den øverste sjel. Seks av Arjuns spørsmål er nå blitt besvart. Til slutt tar Krishn opp spørsmålet om hvordan han er kjent til slutt og senere aldri blir glemt.

5. "Mennesket som fjerner seg fra kroppen og husker meg, når utvilsomt meg."

Dette forklarer Krishns forsikring om at mennesket som til slutt, det vil si når han har perfekt kontroll over sinnet sitt og når også hans sinn er oppløst, kutter over sitt forhold til kroppen og fjerner seg fra den med erindring om ham, vil utvilsomt oppnå total enhet med ham.

Kroppens død er ikke den endelige slutt, for rekkefølgen av kropper fortsetter også etter døden. Det skjer først når den siste rest av fortjeneste eller mangel på meritter (sanskar) er gått i oppløsning samtidig med det beherskede sinn, at den endelige slutt kommer, og deretter behøver ikke Sjelen overta en ny kropp. Men dette er en handlingsprosess, og den kan ikke gjøres begripelig bare med ord. Så lenge overgangen fra én kropp til en annen, omtrent som et klesskifte, vedvarer, er det egentlig ingen slutt på den fysiske person. Men også når kroppen ennå er i live, med kontroll over sinnet og oppløsning av selve det beherskede sinn, skilles fysiske forhold fra hverandre. Hvis denne tilstanden var mulig etter at døden hadde inntruffet, kunne ikke engang Krishn være perfekt. Han har sagt at bare ved tilbedelse gjennomført i utallige fødsler kan en vismann oppnå identitet med ham. Den tilbedende forblir så i ham og han i den tilbedende. Da er det absolutt ingen avstand mellom dem. Men dette oppnås i løpet av et fysisk liv. Når Sjelen ikke behøver å overta en ny kropp, er dette den faktiske slutten for den fysiske kroppen.

अन्तकाले च मामेव स्मरन्मुक्त्वा कलेवरम्।
यः प्रयाति स मद्भावं याति नास्त्यत्र संशयः।। ५।।

Dette er en beskrivelse av den faktiske død, og deretter finnes det ingen gjenfødelse. I den andre enden har vi den fysiske død som verden aksepterer som død, men når den har inntruffet, må Sjelen bli født igjen. Krishn dveler nå ved dette:

6. "Et menneske når, O sønn av Kunti, tilstanden der han forlater kroppen på grunn av sin konstante opptatthet av denne tilstanden."

Et menneske oppnår det han har i tankene i dødsøyeblikket. Så lett, tenker vi kanskje. Det eneste vi behøver å gjøre, er å huske Gud før vi dør etter å ha jaktet på nytelser gjennom et langt liv. Men ifølge Krishn er det slett ikke slik. I dødsøyeblikket kan et menneske bare huske det han har tenkt på i hele sitt liv. Det som skal til, er altså livslang kontemplasjon. Når det ikke finnes, er det heller ingen erindring i dødsøyeblikket om idealtilstanden som må nås.

7. "Du vil uten tvil erkjenne meg hvis du er, med ditt sinn og intellekt meg hengiven, alltid fører krig."

Hvordan kan uavbrutt meditasjon og kamp utføres samtidig? Det er kanskje slik krigere gjør det. De skyter piler mens de samtidig roper navnene på guddommer. Men den egentlige meningen med erindring (indre resitasjon av navnet) er noe annet, og dette klargjøres av Yogeshwar i det følgende verset:

8. "Mennesket som er besatt av meditasjonens yog og et behersket sinn, O Parth, og som alltid er absorbert i min tanke, når Guds subtile stråleglans."

Kontemplasjon om Gud og praktisering av yog har et identisk betydningsinnhold. Erindringen, som Krishn har snakket om, forutsetter at den tilbedende er besatt av yog og har et sinn som er så godt undertrykt at det aldri fjerner seg fra Gud. Hvis disse

---

यं यं वापि स्मरन्भावं त्यजत्यन्ते कलेवरम्।
तं तमेवैति कौन्तेय सदा तद्भावभावित:।। ६।।
तस्मात्सर्वेषु कालेषु मामनुस्मर युध्य च।
मय्यर्पितमनोबुद्धिर्मामेवैष्यस्यसंशयम्।। ७।।
अभ्यासयोगयुक्तेन चेतसा नान्यगामिना।
परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्थानुचिन्तयन्।। ८।।

betingelsene tilfredsstilles og den tilbedende erindrer konstant, når han Guds storhet. Hvis tanken på andre ting dukker opp i sinnet, er erindringen fortsatt ikke perfekt. Men når den er så subtil at den ikke har plass for noen annen tanke bortsett fra Gud og ikke tolererer noen annen trang, hvordan kan den være mulig sammen med krigføring? Hva slags krig dreier det seg om? Når sinnet trekkes tilbake fra alle kanter og er sentrert om objektet for tilbedelsen, tilskyndet av naturlige egenskaper, dukker en følelse av tilknytning og sinne, kjærlighet og hat opp som hindringer underveis. Vi forsøker å erindre og konsentrere oss, men disse følelsene opphisser sinnet og gjør sitt ytterste for å tvinge det bort fra den ønskede erindringen. Å overvinne disse ytre impulsene er å utkjempe en krig, og de kan bare ødelegges gjennom kontinuerlig meditasjon. Dette er krigen som Geeta skildrer. Problemet som nå bringes på bane, dreier seg om objektet for meditasjon, og Krishn uttaler seg om dette.

9. "Mennesket som erindrer Gud, er allvitende, uten begynnelse og slutt, forblir i Sjelen som styrer alle vesener, den mest subtile av det subtile, ikke-manifestert, forsørger for alle, hinsides tanke, gjennomsyret av bevissthetens lys og langt hinsides uvitenhet..."

Gud er hinsides tanke og ufattelig. Så lenge sinnet eksisterer, vil former for trang overleve, og han ses ikke. Han kjennes bare etter at det perfekt beherskede sinn selv er oppløst. I det syvende verset snakket Krishn om den tilbedendes kontemplasjon om ham. Nå snakker han om kontemplasjonen om Gud. Så utøveren av meditasjon er en dyktig Sjel som er gjennomsyret av bevissthet om virkeligheten.

10. "Med usvikelig konsentrasjon, med sin livspust fast sentrert mellom øyenbrynene ved hjelp av styrken i sin yog, når et slikt menneske fram til Det strålende øverste vesen."

कविं पुराणमनुशासितारमणोरणीयांसमनुस्मरेद्य: ।
सर्वस्य धातारमचिन्त्यरूपमादित्यवर्णं तमस: परस्तात् ।। ९ ।।
प्रयाणकाले मनसाचलेन भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव ।
भ्रुवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक् स तं परं पुरुषमुपैति दिव्यम् ।। १० ।।

Den tilbedende som alltid mediterer om Gud med et stødig sinn, innser hans storslagenhet når hans sinn er oppløst av styrken i hans yog – av styrken som bunner i at forordnet handling er utført – som gjør det mulig for ham å sentrere sin pust mellom de to øyenbrynene slik at det ikke forekommer noen indre opphisselse eller påvirkning av noen vilje fra en ytre kilde. Kort sagt kommer erkjennelsen i en tilstand der alle egenskaper, sattwa, rajas og tamas, er i fullkommen ro. Sinnets visjon forblir på jeget, og dette oppnås av den tilbedende som alltid husker at yog er den fastsatte erkjennelsens vei. Denne veien er yog som Krishn har grundig skildret i kapitlene 5 og 6. Han har nettopp sagt til Arjun: "Husk alltid meg." Som vi har sett, gjøres dette ved å holde fast på yogs formaninger. Den som oppnår dette, kjenner Guds storhet og blir ett med ham. Senere blir hukommelsen hans aldri visket ut i sinnet. På dette punktet blir spørsmålet om hvordan Gud oppfattes ved atskillelsen fra kroppen, besvart. La oss nå se på den høyeste tilstand som kan være den tilbedendes mål og som gjennomgangen i Geeta vender tilbake til gang på gang.

11. "Jeg skal nå fortelle deg kort om det endelige stadium som kjennere av Ved kaller det udødelige og som erkjennes av mennesker som aspirerer til det, handler uten begjær og praktiserer avholdenhet."

Slik det ble understreket i forklaringen av det 14. vers i kapittel 6, er avholdenhet uavbrutt konsentrasjon om Gud gjennom en avvisning av alle ytre tilknytninger fra sinnet og ikke bare ren demping av seksualtrangen. Konstant meditasjon er sann avholdenhet, for det er dette som medfører sansning av Gud og den endelige tilgivelse. En slik øvelse er beherskelse av ikke bare én sans, men av alle sanser. Mennesker som klarer dette, er de som virkelig lever i sølibat. Det Krishn kommer til å fortelle Arjun om denne disiplinen, er derfor noe som egner seg til å bli elsket av alle hjerter.

यदक्षरं वेदविदो वदन्ति विशन्ति यद्यतयो वीतरागाः ।
यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति तत्ते पदं संग्रहेण प्रवक्ष्ये ।। ११ ।।

12. ″Å lukke døren til alle sanser, det vil si holde dem borte fra trang til deres objekter, begrense intellektet til Jeget, fastholde livspusten i hans sinn og være absorbert i yog...″

Nødvendigheten av fornektelse av begjær gjennom en perfekt kontroll over sansene, understrekes gjentatte ganger. Sinnet må være begrenset til Jeget fordi kontemplasjon og tilbedelse oppnås innen Jeget, ikke utenfor. Med sinnet som på denne måten regulerer åndedrettet slik at det er sentrert mellom de to øyenbrynene og selvfølgelig opptatt av praktiseringen av yog, for dette er en viktig forutsetning –

13. ″Han som forlater kroppen og intonerer OM, som er Gud i ord, og husker meg, når frelse.″

Vismannen som dør med kunnskapen at den udødelige Gud er den eneste realitet, oppnår en tilstand med sublim lykksalighet. Krishn er en yogi, en seer som har oppnådd bevissthet om den endelige sannhet. Som en realisert vismann, en dyktig lærer, formaner han Arjun til å resitere OM, symbolet på Gud, og kontemplere ham. Alle store Sjeler er kjent under navnet på entiteten som de når og som de til slutt smelter sammen med. Det er av denne grunn at Krish beveger Arjun til å ytre navnet Gud, men husker sin egen (Krishns) form. Vi kan merke oss at han ikke ber Arjun resitere sitt eget navn. Men etter hvert som tiden gikk, ble Krishn guddommeliggjort, og mennesker begynte å resitere navnet hans, og de belønnes bare ut fra hvordan hengivelsen deres er. Krish har sagt til Arjun at det er han som både styrker hengivelsen til slike tilbedere og bestemmer belønningen deres. Men disse belønningene ødelegges på samme måte som de som mottar dem.

Det er nyttig å huske hvordan herren Shiv, igangsetteren av yog, insisterte på resitasjon av stavelsen ″Ram″ som betegner den allestedsnærværende Gud som bare kan oppleves som

---

सर्वद्वाराणि संयम्य मनो हृदि निरुध्य च।
मूर्ध्न्याधायात्मनः प्राणमास्थितो योगधारणाम्।। १२।।
ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन्मामनुस्मरन्।
यः प्रयाति त्यजन्देहं स याति परमां गतिम्।। १३।।

en indre stemme. Det sies også at Sant Kabir har engasjert seg i konstant resitasjon av to lyder som kan skrives som ″ra″ og ″m″. Og Krishn gjør seg her til talsmann for nytten i OM. Gud er kjent under utallige navn, men bare det navnet som tilskynder og bekrefter tro på den ene Gud, er verdig konstant erindring og resitasjon. Tilbedende advares med rette av Krishn mot at navnet de resiterer igjen og igjen, ikke må være et navn som gjør dem tilbøyelige til eller får dem til å tro på en mangfoldighet av guder og gudinner som ikke er mer enn en samling myter. OM er unik i den forstand at det bokstavelig talt vitner om at Guds øverste autoritet tilhører hver eneste ″meg″. De som søker, må altså avstå fra å flakke hit og dit for å finne ham utenfor seg selv.

Den ærverdige Maharaj Ji pleide ofte å råde sine hengivne til å huske på hans form mens de intonerte et navn som for eksempel OM, Ram eller Shiv: å visualisere ham og, med ham for sitt indre øye, huske den identiske gud – objektet for deres tilbedelse. Det er en dyktig lærer som fastholdes i synsfeltet under meditasjon. Enten vi holder fast ved Ram, Krishn eller en eneboer som fri for alt begjær og sansenes nytelser eller ved hvilket som helst annet vesen ifølge vår tilbøyelighet, kan vi bare kjenne dem ved faktisk erfaring, og siden avdekker de for oss veien til en eller annen samtidig og dyktig lærer. Ved hans veiledning vil vi langsomt, men sikkert erobre den materielle verden. I begynnelsen pleide jeg også å kontemplere et enormt bilde av Krishn, men dette bildet ble gradvis visket ut av sinnet mitt da jeg sanset min opplyste lærer.

Noviser ytrer guddommens navn, men nøler med å gjøre det når de anroper en vismann i menneskelig form. De er ikke i stand til å kvitte seg med slagsiden i deres nedarvede oppfatninger. Dermed påkaller de en annen falsk gud i stedet. Men denne praksisen er, som vi har sett, forbudt av Yogeshwar Krishn som syndig. Den rette måten er å søke tilflukt i en realisert vismann, en dyktig eller opplyst lærer som allerede har gjennomgått opplevelsen. Villedende dogmer blir så ødelagt, og den tilbedende settes i stand til å begynne virkelig handling når hans fromme impulser og evnen til å handle ifølge dem blir gjort tilstrekkelig sterke. Så, ifølge Krishn, blir sinnet behersket og til slutt oppløst av en simultan resitasjon av OM og

erindring av hans form. Dette er tidspunktet da de akkumulerte lag av sanskar – handlingens frukter – oppløses og alle kroppens forhold kuttes over for bestandig. Et menneske blir ikke kvitt kroppen bare ved fysisk død.

14. "Yogien som er urokkelig hengiven til meg og som hele tiden husker meg og er absorbert i meg, erkjenner meg uten vanskeligheter."

Krishn nås lett av den tilbedende som ikke har andre enn ham i sinnet sitt og som bare tenker på ham og alltid husker ham. Denne tilknytningens profil tegnes i det neste verset.

15. "Fullendte vismenn som har nådd det endelige stadium, er ikke lenger underkastet flyktig gjenfødelse som er lik et hus fullt av sorger."

Det er først etter å ha nådd Den øverste ånd, at mennesket ikke blir gjenfødt. Krishn snakker så om gjenfødelsens sfære.

16. "Alle verdener fra Brahmlok og nedover er, O Arjun, av en tilbakevendende karakter, med O sønn av Kunti, sjelen som realiserer meg, blir ikke født igjen."

Oppfatningen av forskjellige verdener (lok) i hellige bøker er en demonstrasjon av metaforskaping. Det finnes ingen mørk avgrunn i underverdenen der vi blir stukket og torturert av giftige skapninger kalt helvete, og heller ikke finnes det et domene i himmelen som vi kaller himmelen. Mennesket er selv en gud når han gjennomsyres av fromme instinkter, og han er også en demon når han overveldes av syndige impulser. Krishns egne stammefrender som for eksempel Kans, Shishupal og Banasur var forbannet med et demonisk temperament. Guder, mennesker og undermennesker utgjør de tre metaforiske verdener. Krishn insisterer på at Jeget, som bærer i seg

---

अनन्यचेता: सततं यो मां स्मरति नित्यश:।
तस्याहं सुलभ: पार्थ नित्ययुक्तस्य योगिन:।। १४।।
मामुपेत्य पुनर्जन्म दु:खालयमशाश्वतम्।
नाप्नुवन्ति महात्मान: संसिद्धिं परमां गता:।। १५।।
आब्रह्मभुवनाल्लोका: पुनरावर्तिनोऽर्जुन।
मामुपेत्य तु कौन्तेय पुनर्जन्म न विद्यते।। १६।।

sinnet og de fem sansene, inntar nye kropper ifølge sanskar som det har gjort seg fortjent til gjennom utallige liv.

Guder, legemliggjørelsen av dyd som vi kaller udødelige, er også underkastet død. Og det kan ikke finnes noe større tap enn ødeleggelsen av fromhet i denne dødelige verden. Hva er nytten av denne gudeliknende kroppen hvis den bidrar til å ødelegge fortjent rettskaffenhet? Alle verdener, fra de høyeste til de laveste, er verdener med lidelse. Bare mennesket kan forme handlingen som gjør at han når det øverste mål, og etter dette er det ingen gjentakelse av fødsel og død. Ved denne forordnede handling kan mennesket bli Gud og til og med oppnå posisjonen til selveste Brahma, den første guddommen i den hellige hinduistiske treenighet som er betrodd oppgaven med skapelse. Men likevel vil han ikke bli spart for gjenfødelse før han, men beherskelse og oppløsning av sinnet, sanser Gud og smelter sammen med ham. Upanishadene avdekker den samme sannheten. Ifølge Kathopanishad er det dødelige mennesket i stand til å være udødelig, og i denne fysiske kropp og i selve denne verden kan han oppnå direkte sansning av Den øverste ånd ved ødeleggelse av alle hjertets tilknytninger.

Er Braham, verdens skaper, selv dødelig? Krishn sa i kapittel 3 at sinnet til Prajapati Brahma bare er et redskap, og Gud manifesterer seg gjennom ham. Det er slike store sjeler som har utformet yagya. Men nå avdekkes det at selv den som når Brahams status, må gjenfødes. Hva forsøker Krishn egentlig å si?

De realiserte vismenn, som Gud er manifestert gjennom, har ikke et Brahma-lignende sinn, men de tiltales som Brahma fordi de lærer og gjør det gode. De er ikke Brahma i seg selv, for deres sinn blir til slutt oppløst, men sinnet deres som eksisterer i tilbedelsen før dette stadiet, er Brahma. Dette sinnet, som består av ego, intellekt, tanke og følelse, er i sannhet enormt og Brahma-lignende.

Men sinnet til et vanlig menneske er ikke Brahma. Brahma formes fra det øyeblikket da sinnet begynner å nærme seg den tilbedte Gud. Lærde med stor visdom har tilskrevet denne prosessen

fire stadier som det ble påpekt i kapittel 3.[2] Hvis vi husker dem, er de brahmvitt, brahmvidwar, brahmvidwariyan og brahmvidwarisht. Brahmvitt er sinnet som er forskjønnet med kunnskap om Den øverste ånd (brahmvidya). Brahmvidwar er det sinnet som har nådd fortrinnlighet i slik kunnskap. Brahmvidwariyan har ikke bare oppnådd utmerkelse i kunnskapen om Gud, men dette sinnet er blitt et medium for spredning av kunnskapen og for veiledning fra andre som vil følge denne veien. Brahmavidwarisht representerer det siste stadiet der det fylles av bevissthet om den tilbedte Gud. Sinnet har sin eksistens inntil dette stadiet, for Guden som overrisler det, er nå blitt fjernet fra det. Den tilbedende er fortsatt innenfor naturens grenser, og selv om han befinner seg på et opphøyd stadium, er han fortsatt underkastet gjentatt fødsel og død.

Når sinnet (Brahma) blir værende i himmelsk stråleglans, er hele vesenet og dets tankestrøm klar og årvåken. Men det er ubevisst og tregt når det er omgitt av åndelig uvitenhet. Det er dette som er blitt beskrevet som lys og mørke eller dag og natt. Dette er bare figurative gjengivelser av sinnets forskjellige tilstander.

Også i denne øverste, Brahma-lignende tilstand, velsignet med kunnskap om Gud og overstrømmende av hans stråleglans, vedvarer den nådeløse rekkefølgen av den åndelig kunnskap (som forener Jeget med Den øverste ånd) og uvitenhetens natt, av lys og mørke. Også på dette stadiet har maya fortsatt kommandoen. Når det er overflod av kunnskap, får livløse vesener bevissthet, og de begynner å se det øverste mål. Når sinnet på den annen side er nedsenket i mørke, befinner vesener seg i en tilstand av uvitenhet. Sinnet kan da ikke få kjennskap til sin posisjon, og framgangen mot Gud stopper opp. Disse kunnskaps- og uvitenhetsstadiene er Brahmas dag og natt. I dagslyset blir sinnets tallrike impulser opplyst av Guds glans, mens i uvitenhetens natt blir de samme impulsene begravd under det ugjennomtrengelig bevisstløshetens mørke.

---

2 Se fortolkningen av 10. vers i kapittel 3.

Erkjennelse av den uforanderlige, ikke-manifesterte Gud som er uforgjengelig og langt hinsides det ikke-manifesterte sinn, blir til når tilbøyeligheten til godt og ondt, kunnskap og uvitenhet, er perfekt neddempet og når alle viljens strømninger – både de fornuftige og de ufornuftige – som forsvinner fra syne i nattemørket og dukker opp i dagslyset, blir visket ut.

En fullendt Sjel er den som er kommet lenger enn disse fire sinnsstadiene. Det finnes ikke noe sinn i ham fordi det er utelukkende blitt til et hjelpemiddel for Gud. Likevel ser det ut til at han har et sinn fordi han instruerer andre og tilskynder dem med fasthet. Men egentlig er han hinsides påvirkning av sinnet fordi han nå har funnet sin plass i den endelige, ikke-manifesterte virkelighet og har vunnet frihet fra gjenfødelse. Men før dette, når han ennå eier sitt sinn, er han Brahma og underkastet gjenfødelse. Krishn belyser disse forholdene og sier:

17. "Yogi som kjenner virkeligheten i én Brahma-dag som varer i tusen tidsaldre (yug) og i én natt som også varer i tusen tidsaldre, kjenner tidens innerste vesen."

I det 17. vers brukes dag og natt som symboler på kunnskap og uvitenhet. Brahma blir til når sinnet er fylt av kunnskap om Gud (brahmvitt), mens sinnet som har oppnådd tilstanden brahmvidwarisht, markerer Brahmas toppunkt. Sinnet som er fylt av kunnskap, er Brahmas dag. Når kunnskap virker på sinnet, beveger yogien seg mot Gud, og de utallige tilbøyelighetene i sinnet blir overøst med hans stråleglans. Når på den annen side uvitenhetens natt er framherskende, er sinnet og hjertet oversvømt med mayas motsetninger mellom mangfoldige impulser. Dette er yttergrensen for lys og mørke. Ut over dette finnes verken uvitenhet eller kunnskap fordi den endelige essens som er Gud, nå er direkte kjent. De yogier som kjenner dette innerste vesen, kjenner tidens realitet. De er klar over det når uvitenhetens natt faller på og når kunnskapens dag

---

सहस्त्रयुगपर्यन्तमहर्यद् ब्रह्मणो विदु:।
रात्रिं युगसहस्त्रान्तां तेऽहोरात्रविदो जना:।। १७।।

gryr, og de kjenner også grensene for tidens dominans – hvor langt den kan forfølge oss.

Fordums vismenn beskrev det indre riket som tanke eller andre ganger som intellekt. I tidens løp ble sinnets funksjoner delt i fire kategorier som ble kjent som sinn, intellekt, tanke og ego selv impulsene egentlig er endeløst mange. Det er i sinnet vi finner uvitenhetens natt og også kunnskapens dag. Dette er Brahmas dag og natt. I den dødelige verden, som er en form for mørke, ligger alle skapninger i en tilstand av livløshet. Deres sinn streifer rundt i naturen, men klarer ikke å sanse den strålende Gud. Men de som praktiserer yog, har våknet opp fra livløshetens slummer og begynt å nærme seg Gud.

Ifølge Goswami Tulsidas i Ram Charit Manas, hans versjon av Ramayana, blir til og med sinn som er fylt av kunnskap, nedverdiget til uvitenhetens stadium av onde tilknytninger. Men det blir på nytt gjennomsyret av lys takket være dydig selskap. Denne vekslingen mellom åndelig oppstigning og nedsynkning fortsetter inntil oppnåelsens øyeblikk. Men etter realiseringen av det endelige mål, finnes det ingen Brahma, ikke noe sinn, ikke noe lys, ikke noen dag. Brahmas dag og natt er bare metaforer. Det finnes verken en natt eller en dag på tusen år, ikke engang en Brahma med fire ansikter. Brahmvitt, brahmvidwar, brahmvidwariyan og brahmvidwarisht, fire suksessive sinnsstadier, er hans fire ansikter, og de fire hovedoppdelingene av sinnet er hans fire tidsaldre (yug). Dag og natt forblir i sinnets tendenser og funksjoner. Mennesker som kjenner denne hemmeligheten, forstår tidens mysterium – hvor det forfølger oss og hvem som kan transcendere det. Krishn fortsetter så med å forklare gjerningene som tilhører dagen og også de som tilhører natten: det som blir gjort i kunnskapens stadium, og det som blir gjort i uvitenhetens mørke.

18. "Alle manifeste vesener er født av Brahmas subtile kropp ved begynnelsen på hans dag og også oppløst i den samme ikke-manifesterte kropp når hans natt faller på."

अव्यक्ताद्व्यक्तय: सर्वा: प्रभवन्त्यहरागमे।
रात्र्यागमे प्रलीयन्ते तत्रैवाव्यक्तसंज्ञके ।। १८ ।।

Med Brahma-dagens gry, det vil si med kunnskapens begynnelse, blir alle vesener våkne i sine ikke-manifesterte sinn, og det er i det samme subtile, ikke-manifesterte sinn at de faller tilbake til bevisstløshet. De er ikke i stand til å se Den øverste ånd, men de har en eksistens. Sinnet, ikke-manifestert og usynlig, er mediet for både bevissthet og bevisstløshet, for både kunnskap og mangel på kunnskap.

19. ″Vesenene som på denne måten våkner opp til bevissthet, blir tvunget av naturen til å falle tilbake til bevisstløshet når natten kommer, og de blir så, O Parth, gjenfødt når dagen kommer.″

Så lenge sinnet vedvarer, går rekkefølgen av kunnskap og uvitenhet videre. Så lenge dette fortsetter, er den søkende bare en tilbeder og ikke en fullendt vismann.

20. ″Men hinsides den ikke-manifesterte Brahma finnes det en evig, ikke-manifestert Gud som ikke ødelegges, selv ikke etter at alle vesener er ødelagt.″

På den annen side er sinnet som er Brahma, usynlig. Det kan ikke oppfattes av sansene. På den anen side har vi den evige, ikke-manifesterte Øverste ånd som ikke blir ødelagt selv når alle fysiske vesener blir ødelagt, eller den usynlige Brahma (sinn) som får bevissthet når kunnskapen stiger eller synker ned i bevisstløshet når kunnskapen havner i uvitenhetens mørke. Gud eksisterer også etter ødeleggelsen av tilbøyelighetene i sinnet som våkner opp i dagslyset og faller tilbake i livløshet i nattemørket. Disse oppadgående og nedadgående bevegelsene i sinnet opphører først etter oppnåelsen av Gud som er det endelige tilholdssted. Med erkjennelsen av Den øverste ånd blir sinnet farget av ham og blir det han er. På dette punktet blir sinnet utslettet, og i dets sted forblir bare den evige, ikke-manifesterte Gud.

भूतग्राम: स एवायं भूत्वा भूत्वा प्रलीयते।
रात्र्यागमेऽवश: पार्थ प्रभवत्यहरागमे।। १९।।
परस्तस्मात्तु भावोऽन्योऽव्यक्तोऽव्यक्तात्सनातन:।
य: स सर्वेषु भूतेषु नश्यत्सु न विनश्यति।। २०।।

21. ″Etter å ha erkjent den ikke-manifesterte og uforgjengelige Gud som sies å være frelse, kommer man ikke tilbake til verden, og denne Gud er mitt endelige tilholdssted.″

Denne evige, ikke-manifesterte tilstand er udødelig og kalles opplysning (eller oppnåelse) av det øverste mål! Krishn sier: ″Dette er mitt endelige tilholdssted, og etter å ha oppnådd dette, vender man ikke tilbake til dødelig liv og blir ikke gjenfødt.″ Nå forteller han Arjun om denne måten å oppnå denne evige, ikke-manifesterte tilstanden på.

22. ″Og, O Parth, den Gud som alle vesener eksisterer i og som gjennomsyrer hele verden, blir virkeliggjort gjennom stødig hengivelse.″

Stødig, fast hengivelse innebærer å huske ingen annen enn Gud slik at man blir ett med ham. Krishn forteller så når også mennesker med en slik hengivelse befinner seg innenfor grensene for gjenfødelse og når de er hinsides den.

23. ″Og, O de beste av Bharat, jeg skal nå opplyse deg om hvordan yogi, etter å ha oppgitt kroppene sine, kommer til tilstanden med frihet fra fødsler og gjenfødsler.″

Frihet fra gjenfødsler oppnås, som vi snart skal se, av dem som forblir i kunnskapens lys.

24. ″De som forlater kroppen i nærvær av de lyse flammer, dagslys, Solen, den tiltakende månens lyse halvdel og den strålende, klare himmelen når Solen beveger seg nordover, når Gud.″

Ild er et symbol på Guds stråleglans slik dagen er et symbol på kunnskap. Den lyse halvparten av månemåneden står for renhet. De seks dyder – skjønnsomhet, fornektelse, beherskelse, ro, mot og

---

अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तस्तमाहुः परमां गतिम्।
यं प्राप्य न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम।। २१।।
पुरुषः स परः पार्थ भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया।
यस्यान्तः स्थानि भूतानि येन सर्वमिदं ततम्।। २२।।
यत्र काले त्वनावृत्तिमावृत्तिं चैव योगिनः।
प्रयाता यान्ति तं कालं वक्ष्यामि भरतवर्षभ।। २३।।
अग्निर्ज्योतिरहः शुक्लः षण्मासा उत्तरायणम्।
तत्र प्रयाता गच्छन्ति ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः।। २४।।

intellekt er de seks månedene av Solens oppstigende bevegelse. Tilstanden med stigende bevegelse er Solens bevegelse nord for ekvator. Opplyst av kunnskap om virkeligheten som ligger langt hinsides naturen, når vismenn Gud, og da blir de ikke gjenfødt. Men hva skjer med de tilbedende som ikke virkeliggjør denne tilstanden med guddommelig prakt til tross for sin hengivenhet?

25. "Hvis yogien dør i det dominerende mørket en dyster natt, i den mørke halvpart av månemåneden og i løpet av de seks måneden av Solens nedadgående løp, vil han som ønsker seg fruktene av sine handlinger, oppnå det svake lyset fra månen[3] og blir gjenfødt etter at han har gledet seg over sine belønninger i himmelen."

Den Sjel er stadig langt fra Gud som skiller seg fra kroppen når den hellige ild i hans yagya kveles av røyk, når uvitenhetens natt råder, når månen er avtakende i den mørke delen av måneden, når dysterheten dominerer på alle kanter og det utoverrettede sinn er infisert av de seks laster lidenskap, sinne, grådighet, villfarelse, forfengelighet og ondskap, og han blir gjenfødt. Men betyr dette at i tillegg til kroppen blir tilbedelsen til denne søkende også ødelagt?

26. "Lysets vei (som fører til Gud) og mørkets vei som fører en til livet etter døden (Manes-verdenen dit avdøde forfedre er kommet), er de to evige veier i verdenen. Den som slår inn på den første, oppnår frihet fra fødsel, mens den som velger den andre, er underkastet gjentatt fødsel og død."

Begge veier, med lys og mørke, med kunnskap og uvitenhet, har alltid eksistert. Men verdien av tilbedelse blir aldri ødelagt. Den som dør i en tilstand preget av kunnskap og lys, oppnår endelig

---

धूमो रात्रिस्तथा कृष्णः षण्मासा दक्षिणायनम्।
तत्र चान्द्रमसं ज्योतिर्योगी प्राप्य निवर्तते।। २५।।
शुक्ल कृष्णे गती ह्येते जगतः शाश्वते मते।
एकया यात्यनावृत्तिमन्ययावर्तते पुनः।। २६।।

3 Vismannen Pippalad sier i Uphanishad Prashn: Gud, Herren over vesener, skapte *Pran*, urenergien (det maskuline prinsipp) og *Rayi* (det feminine prinsipp), formgiveren. *Pran*, urenergien, er Solen. *Rayi*, den formgivende substans, er månen.

frelse, mens den som forlater kroppen i en tilstand preget av uvitenhet og mørke, må komme tilbake og gjennomgå nok en fødsel. Og den rekkefølgen av den ene fødselen etter den andre fortsetter helt til det er perfekt lys. Før dette øyeblikket må den tilbedende fortsette sin tilbedelse. Problemet løses fullt ut på dette tidspunktet, og Krishn dveler så ved midlene som er absolutt nødvendige for å nå den endelige frigjøringen.

27. "Du bør alltid hvile i yog, O Parth, for yogien som kjenner virkeligheten i de to veiene, blir aldri narret."

Yogien kjenner de to veiene godt, og er klar over at hans tilbedelse ikke kommer til å bli ødelagt selv om han gjenfødes etter å ha dødd i uvitenhet. Begge veier har eksistert i all tid. Arjun bør derfor til enhver tid praktisere yog og hengi seg til tilbedelse, for –

28. "Når yogien kjenner denne hemmeligheten, transcendenterer han belønningene av vediske studier, offerriter, botsøvelser og veldedighet og oppnår dermed frelse."

Ved denne kontemplasjonen om Gud, frukten av yagya, går yogien som får kjennskap til den identiske Øverste ånd ved direkte sansning og ikke bare tro eller antakelse, hinsides de lovede belønningene og blir for alltid frigjort. Denne direkte sansningen av Den øverste ånd kalles Ved – det som er blitt direkte avslørt av Gud selv. Når så denne ikke-manifesterte essens er kjent, gjenstår det ingenting mer å vite. Etter dette er til og med behovet for Ved derfor avskaffet, for den som har visshet, er nå ikke forskjellig fra ham som har avdekket vissheten for sine seende. Yagya eller den forordnede oppgaven var tidligere en nødvendighet, men når virkeligheten er kjent, gjenstår det ingenting mer å be om. Å underkaste sansene og sinnene askese er botsøvelse, men til og med det er unødvendig nå. En total selvunderkastelse, i tanke, tale og handling, er veldedighet. Og den lykkebringende frukt av alt dette er oppnåelsen av Gud. Alle disse tingene er nå unødvendige fordi det ønskede mål er ikke

---

नैते सृती पार्थ जानन्योगी मुह्यति कश्चन।
तस्मात्सर्वेषु कालेषु योगयुक्तो भवार्जुन।। २७।।
वेदेषु यज्ञेषु तपःसु चैव दानेषु यत्पुण्यफलं प्रदिष्टम्।
अत्येति तत्सर्वमिदं विदित्वा योगी परं स्थानमुपैति चाद्यम्।। २८।।

lenger fjernt fra den søkende. Yogien som har erkjent Gud, transcenderer belønnigene av alle disse dydige handlingene – yagya, botsøvelser, veldedighet og andre – og oppnår tilgivelse.

Fem hovedpunkter er blitt gjennomgått i dette kapitlet. I begynnelsen vekkes Arjuns nysgjerrighet av problemer Krishn antydet i slutten av kapittel 7, og han stiller syv spørsmål. Han vil gjerne bli opplyst om særpreget til Den øverste ånd, adhyatm, den perfekte handling, adhidaiv, adhibhoot og adhiyagya. Og nå er kanskje han (Krishn) så velkjent at han aldri blir glemt heretter. Som svar på disse spørsmålene forteller Krishn ham at den uforgjengelige er Gud. Hengivelsen som sikrer erkjennelse av Gud, er adhyatm. Dette er kunnskapen som bringer mennesket under Jegets dominans ved å frigjøre ham fra mayas overherredømme. Å kvitte seg med naturens medfødte egenskaper som fører til gode eller onde inntrykk (sanskar) – tilintetgjørelsen eller ødeleggelsen av disse egenskapene – er perfeksjon av handling. Det er ikke behov for ytterligere handling etter dette. Sann handling er noe som ødelegger selve kilde til fortjenestene som kalles sanskar.

Flyktige, forgjengelige ønsker er adhibhoot. Med andre ord, det som blir ødelagt, er mediet for skapelsen av alle vesener. Den øverste ånd er adhidaiv, og i ham er oppløst det guddommeliges skatt. Krishn er selv adhiyagya i kroppen, for alle yagyas offer er til ham. Han er hjelperen som gjennomfører alle ofrene. Adhiyagya er en som lever i kroppen, ikke utenfor den. Arjuns siste spørsmål dreier seg om hvordan han (Krishn) til slutt kan være kjent. Krishn sier til ham at mennesker som kontemplerer ham alene og ingenting annet og som skiller seg fra kroppen mens de tenker på ham, kjenner ham ved direkte sansning og blir ett med det de har sanset. Siden de alltid har kontemplert ham, vil de til slutt nå det de har hatt i tankene hele tiden. Det er ikke slik at denne oppnåelsen kommer etter den fysiske død. Hvis perfeksjonen bare skulle komme etter den fysiske død, ville ikke Krishn være plettfri. Hvis det var slik, ville han ikke ha den kunnskap som oppnås ved praktisering av

åndelig disiplin gjennom en rekke liv. Den egentlige slutt kommer når også det fullstendig beherskede sinn opphører å eksistere. Siden stanses prosessen med å innta nye kropper for all framtid.

Ifølge Krishn er erindring veien til denne erkjennelsen. Arjun bør derfor hele tiden ha ham i tankene og føre krig. Hvordan er det mulig å gjøre begge deler på en gang? Er svaret at Krishn henviser til vanlige praksis å kjempe og samtidig ytre navnet til en eller annen guddom? Erindring, slik han definerer det, er ustanselig kontemplasjon om ham uten tanke på noe annet. Når erindringen er så raffinert og ufravendt, hvem kan kjempe? Hvilken krig er mulig når sinnet er så fordypet i en enkelt tanke? Den egentlige form for "krig" som er tema i Geeta, dukker bare opp når en tilbedende er fordypet i en slik total og urokkelig kontemplasjon. Dette er også tilstanden der de forhindrende egenskapene ved maya er helt tydelige. Lidenskap, sinne, tilknytning og aversjon er våre mest forferdelige fiender. De legger hindringer i veien for den tilbedendes hukommelse, og skal man overvinne dem, må en krig utkjempes. Det øverste mål nås først når disse fiendene er nedkjempet.

Arjun rådes altså til å resitere den hellige stavelsen OM, men kontemplere formen til Krishn, en kyndig i yog. Å resitere guddommens navn og samtidig visualisere den kjente formen til en edel veileder, en fullendt eller opplyst lærer, er nøkkelen til vellykket tilbedelse.

I dette kapitlet har Krish også tatt opp problemet med gjenfødelse og sagt at hele verden, fra Brahma selv til den laveste av alle skapninger, gjentar seg selv. Men selv etter at de alle er ødelagt, kommer aldri hans (Krishns) sublime, ikke-manifesterte vesen og den stødige hengivelsen til ham til opphør.

Et menneske som er innviet i yog, får valget mellom to veier han kan fortsette på. På den første av disse to veiene, som er velsignet med den perfekte kunnskapens stråleglans, utstyrt med seksfoldig fortrinnlighet (vers 24), i en tilstand med bevegelse oppover og absolutt fri for enhver lyte, er den tilbedende sikret forsoning. Men hvis det er den minste ufullkommenhet ved ham eller noe anstrøk av den dysterhet som råder i den mørke halvdel av måneden og han skiller seg med kroppen i en slik tilstand, må han gjennomgå

nok en fødsel. Men siden han har vært en tilbedende, kan han, i stedet for alltid å være innviklet i det onde nett av fødsel og død, etter sin nye fødsel på ny gå i gang med oppgaven å fullføre sin ufullendte tilbedelse.

På denne måten kan også den ufullkomne tilbeder, ved å følge handlingens vei i sin nye fødsel, nå det øverste mål. Krishn har også sagt at selv ikke en delvis fullendelse av tilbedelse opphører før det har ført til frigjøring fra den store frykt for liv og død. Begge veier er evige og uforgjengelige. Mennesket som forstår dette, er for alltid stødig og i ro. Arjun blir altså rådet til å være en yogi, for yogien hever seg over til og med de hellige belønninger etter studiet av Ved, botsøvelser, yagya og veldedighet, og oppnår dermed den endelige frigjøring.

På flere punkter i kapitlet henvises det til det øverste mål som oppnåelsen av Gud som framstilles som ikke-manifestert, uforgjengelig og evig.

Slik slutter det åttende kapittel i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskap om Den øverste ånd, yogs vitenskap og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen: "Akshar Brahm Yog" eller "Yog med den uforgjengelige Gud."

Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av åttende kapittel i Shreemad Bhagwad Geeta i "Yatharth Geeta"

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 9

SÅ OPPNÅ ÅNDELIG OPPLYSNING

Fram til kapittel 6 foretok Krishn en systematisk undersøkelse av yog. Som vi har sett, er dens presise mening utførelse av yagya. Yagya representerer den spesielle form for tilbedelse som gir adgang til Gud og der hele den besjelede og ubesjelede verden tilbys som offer. Den udødelige essens kan man kjenne gjennom beherskelse av sinnet og endelig oppløsning av selve det beherskede sinnet. Den som deltar i det som som blir skapt av yagya ved dens fullførelse, er et virkelig opplyst menneske, en realisert vismann og dyktig lærer som forenes med den evige Gud. Denne foreningen mellom individet og Den kosmiske Sjel, kalles yog. Utførelsen av yagya kalles handling. Krishn fortsatte med å si i kapittel 7 at utøverne av denne handlingen kjenner ham i tillegg til den altgjennomtrengende Gud, perfekt handling, adhyatm og adhidaiv foruten adhibhoot og adhiyagya. Han la videre til i kapittel 8 at dette er frelse, det øverste mål.

I dette kapitlet reiser han spørsmålet om Sjelens storhet som er utstyrt med yog. Han gjennomsyrer alt, men er likevel ikke involvert. Selv om han handler, er han like fullt en ikke-utøver. I tillegg til å belyse særpreget og innflytelsen til denne fullendte Sjel inneholder kapitlet også en advarsel mot slike hindringer som for eksempel andre guder i praktiseringen av yog. Det understreker også betydningen av å finne ly hos en realisert vismann, en dyktig lærer som er i besittelse av en slik Sjel.

1. **"Herren sa: 'Jeg skal instruere deg godt med analogier om denne mystiske kunnskap, O syndfrie, og etter at du kjenner til dette, vil du bli frigjort fra denne bedrøvelige verden.'"**

Ved å tilby seg å gi videre denne kunnskapen med "vigyan", mener Krishn at han vil belyse den med prestasjonene til en stor Sjel med ferdigheter: hvordan han fungerer samtidig alle steder, hvordan han opplyser og hvordan han som vognfører alltid står ved siden av Jeget. Ved å vite dette vil Arjun bli frigjort fra denne elendige verden der lykke ikke har bestandighet.

2. **"Denne (kunnskapen) er fyrsten blant all lærdom og også blant alle mysterier, de helligste, utvilsomt gunstigste, lette å praktisere og uforgjengelige."**

Underbygd av illustrasjoner er denne kunnskapen den suverene i all lærdom. Med "lærdom" menes ikke her mestring av et språk eller kunnskap i vanlig betydning. Sann lærdom er det som gjør at mennesket som har tilegnet seg den, kan gå Guds vei helt til han har funnet frelse. Hvis han vikler seg inn i forfengelighet på grunn av sin prestasjon eller i den materielle verden mens han er underveis, er det tydelig at hans læring har sviktet. Læringen hans er altså ikke kunnskap, men et slør av uvitenhet. Det er bare kongelig læring (rajvidya), åndelig opplysning som er gagnlig over enhver tvil. Dette er kongen over all "hemmelig læring"[1] fordi man bare kan nærme seg den etter praktiseringen av yog er ført fram til perfeksjon ved å løse opp knutene i både kunnskap og uvitenhet. Den er helligst av de hellige og velsignet med fortrinnlighet, og den er også åpenbart fruktbar. Utbyttet av den er fullstendig innlysende. Med det samme et menneske har den, blir han belønnet. Det dreier seg ikke om den blinde tro på at vi kommer til å bli belønnet i det neste liv hvis vi er

---

श्री भगवानुवाच: इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे।
ज्ञानं विज्ञानसहितं यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात्।। १।।
राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम्।
प्रत्यक्षावगमं धर्म्यं सुसुखं कर्तुमव्ययम्।। २।।

1 Et av de avvikende betydningsinnholdene i ordet "Upanishad". Kunnskapen som rommes i Upanishad, er absolutt hemmelig fordi den tradisjonelt bare meddeles dem som er åndelig klare til å motta og profitere på den.

dydige i dette. Støttet av bevissthet om hvordan kunnskapen fungerer er den uforgjengelig og lett å handle ut fra.

Yogeshwar Krishn sa til Arjun i kapittel 2 at yogs frø aldri går til grunne. Å praktisere den selv i små porsjoner betyr frigjøring fra den store frykt for gjentatt fødsel og død. I kapittel 6 ba Arjun Herren om å fortelle ham om skjebnen til den svake tilbeder som fjerner seg fra yog og fratas derfor sansningen som er den endelige oppnåelse. Krishn sa da at det primære behov er å kjenne framgangsmåten for denne handling (yog). Hvis et menneske deretter tar bare et par skritt på denne veien, vil fortjenesten som oppnås på denne måten, aldri bli ødelagt. Han bærer denne sanskar med seg gjennom mange liv, og kommer til slutt fram til frelsens stadium, det øverste mål. Det samme poenget understrekes igjen og igjen i dette kapitlet når Kirshn sier at selv om yog-praksisen er lett og uforgjengelig, er tro en uunnværlig forutsetning.

3. "Mennesker som ikke tror på denne kunnskapen, O Parantap, når ikke fram til meg og er dømt til å streife om i den dødelige verden."

Selv den minste praksis av denne dharm blir aldri ødelagt, men mennesket med et sinn som ikke er fullstendig sentrert om gjenstanden for tilbedelsen, vil oppleve gjentatt fødselog død i stedet for å nå Krishn. Nå snakker Yogeshwar om Guds allestedsnærværelse:

4. "Hele verden er gjennomsyret av meg, det ikke-manifesterte, øverste vesen, og alle vesener forblir i meg, men ikke jeg i dem."

Den ikke-manifesterte form som Krishn eksisterer i, sprer seg gjennom hvert eneste atom i universet, og alle vesener har sitt liv i ham. Men han er ikke i dem fordi han eksisterer i en ikke-manifestert

---

अश्रद्दधाना: पुरुषा धर्मस्यास्य परंतप।
अप्राप्य मां निवर्तन्ते मृत्युसंसारवर्त्मनि।। ३।।
मया ततमिदं सर्वं जगदव्यक्तमूर्तिना।
मत्स्थानि सर्वभूतानि न चाहं तेष्ववस्थित:।। ४।।

form. Siden fullendte vismenn er ett med den ikke-manifeste Gud, kvitter de seg med kroppene sine og opptrer i den samme guddommelige tilstand.

5. "Ikke alle vesener er i meg, og slik er kraften i min yog-maya at min Ånd, skaperen og bevareren av alle vesener, ikke er i dem."

Ikke alle vesener er i Krishn siden de er dødelige og avhengige av naturen. Men hans yog er så stor at selv om han skaper og opprettholder alle vesener, er hans ånd ikke i dem. Jeg er i form av Jeget ikke inne i disse vesenene. Dette er yogs oppnåelse. Krishn trekker en sammenligning for å belyse dette poenget:

6. "La det være kjent for deg at alle vesener har tilhold i meg akkurat som den sterke vinden som suser overalt, alltid forblir i himmelen."

Vinden er alltid i himmelen, men kan ikke besudle eller påvirke dens klarhet. På samme måte er alle skapninger i Krishn, men han er ubesudlet som himmelen. Problemet med yogs kraft er nå løst. I neste omgang tar Krishn opp spørsmålet om hva yogien gjør.

7. "Alle skapninger, O sønn av Kunti, når min natur og smelter sammen med den i slutten av en syklus (kalp), og jeg gjenskaper dem i begynnelsen på en ny syklus."

Han gjenskaper vesener med spesiell omhu i begynnelsen av en fase. De hadde eksistert tidligere, men de var uheldige. Nå gir han dem en mer raffinert, mer perfekt form. De som befant seg i en tilstand av livløshet, gjør han nå bevisste. Han hjelper også fram vesener til kalp i den andre betydningen av ordet. I tillegg til "tidssyklus" betyr kalp også en forandring til det bedre.

न च मत्स्थानि भूतानि पश्य मे योगमैश्वरम्।
भूतभृन्न च भूतस्थो ममात्मा भूतभावनः।। ५।।
यथाकाशस्थितो नित्यं वायुः सर्वत्रगो महान्।
तथा सर्वाणि भूतानि मत्स्थानीत्युपधारय।। ६।।
सर्वभूतानि कौन्तेय प्रकृतिं यान्ति मामिकाम्।
कल्पक्षये पुनस्तानि कल्पादौ विसृजाम्यहम्।। ७।।

Det er begynnelsen på en kalp når et menneske unnslipper fra demoniske og negative impulser og kommer til den guddommelige skatt, og dette avsluttes med at den tilbedende blir ett med Gud. En kalp opphører å eksistere når dens hensikt er oppnådd. Starten på tilbedelsen er begynnelsen, og kulminasjonen der målet sanses, er sluttpunktet når Sjelen, befridd fra slike følelser som tilknytning og frastøting som fører til oppkomst av alle vesener som må gjenfødses, forblir i hans identiske, evige form. Det er dette Krishn mener med å si at vesener smelter sammen med hans natur.

Men hva slags natur kan tilhøre en vismann som har tilintetgjort all natur og blitt ett med Gud? Overlever hans natur likevel? Som Krishn har sagt i det 33. vers i Kapittel 3 når alle mennesker fram til sin egen natur. De handler i tråd med sin framherskende egenskap, og til og med vismannen som har oppnådd kunnskap ved direkte sansning, handler i tråd med sin legning. Han arbeider til beste for dem som har forvillet seg. Handlemåten – livsførselen – til vismannen som forblir i den endelige essens, er hans natur. Han opptrer ifølge hans vesens tilstand. I slutten av kalp når menneskene fram til denne livsførselen til en fullendt lærer, til realiserte vismenn. Krishn belyser så ytterligere fullendelsen til slike store Sjeler.

8. "Gjentatte ganger former jeg alle disse vesenene, som er hjelpeløst avhengige av sine medfødte egenskaper, ifølge deres handling."

Krishn aksepterer livsførselen han har fått og former og omformer kontinuerlig og med spesiell omhu alle vesener som forblir i sin egen natur og domineres av de tre egenskapene. Han tilskynder dem til å bevege seg mot tilstanden til hans eget Jeg. Men betyr dette at han også er bundet av handling?

9. "Jeg er uten tilknytning til disse handlingene og uinteressert i dem, O Dhananjay, og jeg er ikke bundet av handling."

प्रकृतिं स्वामवष्टभ्य विसृजामि पुनः पुनः।
भूतग्राममिमं कृत्स्नमवशं प्रकृतेर्वशात्।। ८ ।।
न च मां तानि कर्माणि निबध्नन्ति धनंजय।
उदासीनवदासीनमसक्तं तेषु कर्मसु।। ९ ।।

Ifølge det niende vers i kapittel 4 er en vismanns handlemåte ikke av denne verden. Det fjerde vers i det nåværende kapitlet sier at han arbeider på en ikke-manifestert måte. Nå sier Krishn det samme her. Han er ikke knyttet til handlingene han utfører som ikke kan oppfattes med sansene. Siden hans Sjels forening med Den øverste ånd har tildelt ham en tilstand med atskillelse, er han ikke lenger bundet av handling. Siden han nå holder seg til nettopp det mål som nås gjennom handling, er han ikke tvunget til å utføre den.

Hittil har spørsmålet dreid seg om forholdet mellom naturens handlinger og den medfødte egenskap – om vismannens livsførsel og handling. Hva er dette som maya skaper ved å iføre seg egenskaper som tilhører Krishn? Også det er kalp.

10. "I tilknytning til meg, O sønn av Kunti, former min maya det besjeledes og det ubesjeledes verden, og verden dreier rundt som et hjul med tilbakevendinger av den nevnte grunn."

I kraft av sin ånd som gjennomsyrer hele verden, former denne maya (naturen med tre egenskaper, i både sine åttefoldige livløse og bevisste former) den besjelede og ubesjelede verden. Denne er den mindreverdige kalp, og det er på grunn av dette at verden beveger seg i sin syklus med fødsel og død – ankomst og avgang. Denne lavtstående kalp som naturen bevirker og som er foranderlig og destruktiv, oppnås av maya i kraft av Krishns medfødte egenskap. Den er ikke skapt av ham, men kalp i det syvende vers, som markerer begynnelsen på Det øverste mål, er skapt av vismannen selv. I denne kalp er han selv utøveren som skaper med spesiell omhu, men i den andre kalp er naturen utøveren som bare ved refleksjon omkring sin kraft skaper den forgjengelige tilstand der det er forandring i legemer, tid og tidsaldre. Men selv om Krishn er så altgjennomtrengende, kjenner de villfarne ham ennå ikke.

11. "De villfarne som ikke kjenner mitt endelige vesen, betrakter meg i min menneskelige form som bare en mindreverdig dødelig."

मयाध्यक्षेण प्रकृतिः सूयते सचराचरम्।
हेतुनानेन कौन्तेय जगद्विपरिवर्तते।। १०।।
अवजानन्ति मां मूढा मानुषीं तनुमाश्रितम्।
परं भावमजानन्तो मम भूतमहेश्वरम्।। ११।।

Den uvitende som ikke kjenner sin identitet med Den øverste ånd, alle veseners Gud, betrakter Krishn som menneske og derfor ynkelig. Han forblir i den opphøyde tilstanden til Den øverste ånd som er alle veseners Gud, men uvitende mennesker vet det ikke fordi han har dødelig form. De henvender seg til ham som om han var et menneske. Og de kan knapt nok klandres. Når de ser på Krishn, ser de bare legemet til den store Sjel. Hvordan skal de kunne vite at han har tilhold i vesenet til den store Gud? Det forklares nå hvorfor de ikke er i stand til å erkjenne sanneheten.

12. "Den uvitende er, i likhet med onde ånder, påvirket av mørkets egenskap, og derfor er alle deres håp og handlinger og kunnskap fåfengte."

Den ubevisste er fylt av nytteløse håp (som aldri kan oppfylles), nytteløse handlinger (som binder) og nytteløs kunnskap (som egentlig er uvitenhet). De ligger i bevisstløshetens avgrunn og særpreges av den godtroende naturen til djevler og demoner og har en demonisk natur. De tror at Krishn bare er et menneske. Demoner og djevler representerer bare en egenskap ved sinnet som ikke har noe med kaste eller klasse å gjøre. Mennesker med en slik tilbøyelighet er ikke i stand til å kjenne Krishns realitet, men vismenn kjenner ham og tilber ham.

13. "Men, O Parth, de som har funnet ly i guddommelig natur og kjenner meg som den evige, uforgjengelige kilde til alle vesener, tilber meg med perfekt hengivelse."

Vismennene som søker tilflukt i fromme impulser, guddommelighetens skatt, og betrakter Krishn som den viktigste kilden til alle vesener, ikke-manifesterte og evige, mediterer alltid om ham med en hengivelse som bare er rettet mot ham og uten å la tanken på noen andre få slippe inn i sinnet. Det følgende verset dveler ved tilbedelses framtredelsesform.

मोघाशा मोघकर्माणो मोघज्ञाना विचेतसः।
राक्षसीमासुरीं चैव प्रकृतिं मोहिनीं श्रिताः।। १२।।
महात्मानस्तु मां पार्थ दैवीं प्रकृतिमाश्रिताः।
भजन्त्यनन्यमनसो ज्ञात्वा भूतादिमव्ययम्।। १३।।

14. "Tilbedende som alltid er engasjert i å resitere mitt navn og mine dyder, som alltid er aktive for å erkjenne meg og hele tiden tilbyr meg ærbødighet, tilber med fast beslutsomhet og udelt tro."

Mennesker som med fasthet holder seg til iakttakelse av hengivelsens handling, som bukker dypt for Krishn, hyller ham og forblir i ham, tilber ham med urokkelig hengivenhet. De er hele tiden opptatt med erindringens og resitasjonens handling – noe som er det samme som yagya som allerede er blitt belyst. Den samme ritus slås her på nytt fast i kort form.

15. "Mens noen tilber meg med gyan-yagya som Den altomfattende øverste ånd med en følelse at jeg er alt, finnes det andre som tilber meg med en fornemmelse av identitet, atter andre med en fornemmelse av å være atskilt fra meg (fordi de betrakter meg som herre og seg selv som tjenere), men det finnes også dem som tilber meg på mange forskjellige måter."

Mennesker som er klar over virkeligheten, tilber Krishn ved å praktisere den forordnede Skjønnsomhetens eller Kunnskapens vei etter at de har foretatt en behørig vurdering av sine aktiva og forpliktelser foruten sin egen styrke. Enkelte andre tilber ham med en følelse av å være identisk med ham – følelsen av at de må være ett med ham ved å løsrive seg fra alt som ikke er ham. De hengir seg til ham med den totale hengivelse i Den uselviske handlingens vei. På samme måte er det mange andre former for tilbedelse. Men alle disse er faktisk bare de høyere og lavere fasene av den samme åndelige iakttakelse som kalles yagya. Yagya begynner med ærbødig tjeneste, men hvordan utføres den? Yogeshwar Krishn understreker at han selv er en utøver av yagya. Hvis vismannen ikke opptrer som vognfører, er en vellykket fullendelse av yagya umulig. Det er bare ved hans veiledning at den tilbedende er i stand til å kjenne stadiet

---

सततं कीर्तयन्तो मां यतन्तश्च दृढव्रताः।
नमस्यन्तश्च मां भक्त्या नित्ययुक्ता उपासते।। १४।।
ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये यजन्तो मामुपासते।
एकत्वेन पृथक्त्वेन बहुधा विश्वतोमुखम्।। १५।।

med åndelig fullendelse han befinner seg på og hvor langt på veien han har nådd. Krishn snakker så om utøveren av yagya.

16. "Jeg er den utførte handlingen, yagya, oppfyllelsen av tidligere beslutninger, helbredelse, den hellige bønn, offeret så vel som den hellige ild, og jeg er også offerhandlingen."

Krishn er utøveren – den handlende. Faktisk kommer kraften bak tilbederen som alltid driver ham videre, fra den tilbedte Gud. Den tilbedendes fullendelse er bare en gave fra ham. Han er også yagya som er den forordnede tilbedelsens framtredelsesmåte. Mennesket som smaker nektaren som skapes ved den vellykte fullføringen av yagya, forenes med den evige Gud. Krishn er også offeret, for det er i ham at fortidens endeløse sanskar blir oppløst. Deres endelige oppløsning sørger han for. Han er også remediet som helbreder sykdommen som er verdens elendighet. Mennesker blir kvitt denne lidelsen ved å nå ham. Han er også den hellige besvergelsen som tilbys guddommen, for det er han som gir styrken som gjør at sinnet kan konsentrere seg om åndedrettet. Ved at han er den som styrker gløden i denne gjerningen, er han også det som tilbys som offer. Han er også den hellige ild fordi sinnets begjær brennes av hans strålende flamme. Og han er også offerhandlingen yagya.

Her snakker Krishn gjentatte ganger i første person: "Jeg er... Jeg er." Implikasjonene av dette er bare at det er han som er uatskillelig fra det individuelle Jeg som en inspirasjon og fører iakttakelsen av yagya til en vellykket fullføring etter konstant vurdering. Dette kalles vigyan. Den mest ærverdige Maharaj Ji fortalte oss gjentatte ganger at handlingen hengiven tilbedelse ikke begynner før den ærverdige Gud viser seg som vognføreren som behersker hvert eneste åndedrag. Vi kan lukke øynene, hengi oss til from tilbedelse og ydmyke sansene med streng askese, men hvis ikke den ønskede Gud kommer ned på det nivå der vi befinner oss og står uatskillelig og årvåken ved Jeget, kan man ikke oppnå essensen i tilbedelse. Dette er grunnen til at Maharaj JI pleide å si:

अहं क्रतुरहं यज्ञः स्वधाहमहमौषधम्।
मन्त्रोऽहमहमेवाज्यमहमग्निरहं हुतम्।। १६ ।।

"Hvis du skuer meg, skal jeg gi deg alt." Dette er det samme som når Krishn sier at han er utøver av alt.

17. "Også jeg er bærer og bevarer av hele verden og også giveren av belønninger fra handling, far, mor og stamfar, den hellige, uforgjengelige OM som er verdig til å bli kjent og hele Ved-Rig, Sam og Yajur."

Det er Krishn som støtter hele verden. Han er «faren» som forsørger, «moren» som unnfanger og føder og «stamfaren» som er den eldgamle kilden som alle vesener også smelter sammen med til slutt. Han er verdig til å bli kjent som den hellige OM som også kan tolkes som Jegets likhet med Gud (aham+akarah = Omkarah).

Denne OM (Gud) er identisk med ham, og dermed er hans Jeg egnet til å vite. Han er også utøveren av de tre deler ved iakttakelsen av yog: Rig – adekvat bedende, Sam – sinnslikevekt og Yajur – den forordnede yagya for forening med Den øverste ånd.

18. "Jeg er det øverste mål, opprettholderen og Herren for alle, den som skaper godt og ondt, tilholdssted og ly for alle, velgjøreren som ikke vil ha noe til gjengjeld, begynnelsen og slutten, kilden og den som alle vesener oppløses i og også den uforgjengelige urenergien."

Krishn er redningen som er det endelige mål som alle ønsker å nå. Som vitner som står som en tilskuer og vet alt, er han herren over alle ting. Han er den uforgjengelige urårsaken og også skjebnen (ødeleggelsen) som alt godt og ondt blir oppløst i. Han besitter alle disse herligheter. Dessuten –

पिताहमस्य जगतो माता धाता पितामहः।
वेद्यं पवित्रमोंकार ऋक्साम यजुरेव च।। १७।।
गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी निवासः शरणं सुहृत्।
प्रभवः प्रलयः स्थानं निधानं बीजमव्ययम्।। १८।।

19. "Jeg er Solen som brenner, jeg trekker til meg skyene og får dem også til å regne, og, O Arjun, jeg er udødlighetens og også dødens tørke, og jeg er også substans og skygge."

Han er Solen, lysgiveren, og likevel er det mange som betrakter ham som uvirkelig. Slike mennesker er ofre for dødelighet, og Krishn er også straffen som utmåles dem.

20. "Mennesker som utfører fromme gjerninger som påbys av de tre Ved-er, som har smakt nektar og som har befridd seg fra synd og som ønsker seg en himmelsk eksistens ved å tilbe meg ved yagya, kommer til himmelen (Indrlok) og nyter gudelige gleder som en belønning for dydige handlinger."

Selv om de praktiserer alle tre deler av tilbedelses-bønnen (Rig), lik handlemåte (Sam) og forening (Yajur), nyter det svake lys fra månen (Rayi, den formgivende substans), kvitter seg med synd og tilber Krishn ved den foreskrevne framgangsmåte yagya, ber slike menn om å komme til himmelen. Av denne grunn belønnes de med dødelighet og må gjenfødes. De tilber ham og retter seg etter den forordnete framgangsmåten, men de trygler om himmelske gleder til gjengjeld. Som en belønning for sin fromhet, får de tilhold hos Indr[2] og nyter gudenes himmelske gleder. Krishn er altså den som bereder disse gledene.

तपाम्यहमहं वर्षं निगृह्णाम्युत्सृजामि च।
अमृतं चैव मृत्युश्च सदसच्चाहमर्जुन।। १९ ।।
त्रैविद्या मां सोमपा: पूतपापा यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते।
ते पुण्यमासाद्य सुरेन्द्रलोक– मश्नन्ति दिव्यान्दिवि देवभोगान्।। २० ।।

2 Gudenes konge i hinduistsk mytologi, omtrent som Zeus i gresk mytologi.

21. "Når deres fromhets fortjeneste gradvis slites ned, går de tilbake til den forgjengelige verden etter å ha gledet seg over nytelsene i den store himmel. Og det er på denne måten at de som søker tilflukt i den begjærorienterte handling foreskrevet av de tre Ved og ettertraktet glede, dømmes til gjentatt fødsel og død."

Yagya de utfører så vel som dens trefoldige uttrykksformer, bønn, sinnslikevekt og hengivelse som forener, er den samme, og de søker også tilflukt i Krishn, men de må gjennomgå gjenfødsler på grunn av sitt begjær. Derfor er det av største betydning at begjær undertrykkes på en gjennomført måte. Men hva blir skjebnen til dem som frigjøres fra alt begjær?

22. "Selv beskytter jeg yog hos mennesker som har tilhold i meg med fast og urokkelig tro og som tilber meg uselvisk mens de hele tiden tenker på meg som Gud."

Krishn selv bærer den glødende tilhengerens byrde mens han beveger seg langs yogs vei. Han påtar seg ansvaret for beskyttelsen av hans yog. Men til tross for dette har mennesker en tilbøyelighet til å tilbe andre guder.

23. "Selv om også begjærlige tilbedende hengivende tilber meg når de tilber andre guder, er deres tilbedelse i strid med den forordnede bestemmelse, og er derfor preget av uvitenhet."

Yogeshwar Krishn har her for andre gang tatt opp temaet med andre guder. Det var i versene 20 til 23 i kapittel 7 at han første gang fortalte Arjun at villfarne mennesker som ødelegges av begjær, tilber andre guder, og at det ikke finnes slike entiteter. Det er Krishn som stiver av og styrker troen til slike tilbedende uansett hva tilbedelsen retter seg mot, enten det er et Peepal-tre, en stein,

---

ते तं भुक्त्वा स्वर्गलोकं विशालं क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति।
एवं त्रयीधर्ममनुप्रपन्ना गतागतं कामकामा लभन्ते।। २१।।
अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते।
तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम्।। २२।।
येऽप्यन्यदेवता भक्ता यजन्ते श्रद्धयान्विताः।
तेऽपि मामेव कौन्तेय यजन्त्यविधिपूर्वकम्।। २३।।

en eller annen avdød ånd eller en gudinne. Han gir også belønninger. Fruktene av hengivelse oppnås utvilsomt av disse tilbedende, men belønningene de får, er kortvarige og knyttet til øyeblikket. De er her i dag, men de vil være forbrukt i morgen etter at de har gitt flyktig nytelse. De slites ut mens belønningene til Krishns sanne tilbedende blir aldri ødelagt. Derfor er det bare de uvitende som er blitt frarøvet sin visdom som tilber andre guder.

I versene 23 til 25 i det nåværende kapitlet gjentar Yogeshwar Krishn at de som tilber andre guder, i virkeligheten også tilber ham, men deres tilbedelse er usømmelig fordi denne form for tilbedelse ikke er forordnet. Det finnes ingen slik gudekraft, og forsøk på å virkeliggjøre den, er å strebe etter det uvirkelige. Men hva er egentlig galt i å tilbe andre guder hvis det i bunn og grunn er en tilbedelse av Krishn selv og hvis det også fører til belønninger? Krishn svarer på spørsmålet på denne måten:

24. "De må gjennomgå gjenfødsler fordi de er uvitende om at jeg både nyter yagya og er herre over alle yagya."

Krishn er nyter av yagya fordi alt som tilbys som offer, oppløses i ham. Han er velsignelsen som er et resultat av yagya og også den som kontrollerer den hellige riten. Men de som ikke vet dette, faller i unåde. De ødelegges, begynner å tilbe andre guder og blir enkelte ganger sittende fast i fellen som er deres eget begjær. Før de har fattet essensen, fratas de til og med en varig oppfyllelse av deres begjær. Hvordan det til slutt går med dem, avsløres i følgende vers:

अहं हि सर्वयज्ञानां भोक्ता च प्रभुरेव च।
न तु मामभिजानन्ति तत्त्वेनातश्च्यवन्ति ते ।। २४ ।।

25. "Mennesker som er guder hengivne, når fram til guder. De som tilber sine forfedre, når fram til sine forfedre. De som tilber vesener, når fram til veseners tilstand, og mine tilbedende når fram til meg."

I stedet for å nå fram til guder som ikke eksisterer, narrer de villfarne tilbedende seg med fantasier. De som praktiserer forfedre-tilbedelse, blir fortapt i fortidens avgrunn. De som tilber vesener, ender i dødelige kropper. Men de som er ensidig hengivne overfor Krishn, når fram til ham. Selv om de ennå er i sine dødelige kropper, blir de i sannhet ham. Det er den tilbedendes identitet med Gud. Og de tilbedende får aldri grunn til å angre på dette. Dessuten er denne Krishn-tilbedelsen så enkel:

26. "Jeg aksepterer med glede offer i form av blader, blomster, frukt og vann som de uselviske tilbederne gir meg med sann hengivenhet."

At Krishn med glede mottar de ofre som blir gitt ham av de oppriktige og hengivne tilbederne, er begynnelsen på ærbødig hengivelse. Derfor –

27. "Du bør, O sønn av Kunti, hengi deg til meg uansett hva du gjør, spiser, gir som offer, gir som almisse eller gjør botsøvelser."

Krishn har ansvaret for å bevokte Arjuns yog hvis han utfører alle sine gjerninger, alt fra den ydmyke handlingen å spise til å undertrykke sinn og sanser og til å forme dem ifølge sin natur i en sinnsstemning preget av total resignasjon.

यान्ति देवव्रता देवान् पितॄन्यान्ति पितृव्रताः।
भूतानि यान्ति भूतेज्या यान्ति मद्याजिनोऽपि माम्।। २५ ।।
पत्रं पुष्पं फलं तोयं यो मे भक्त्या प्रयच्छति।
तदहं भक्त्युपहृतमश्नामि प्रयतात्मनः।। २६ ।।
यत्करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत्।
यत्तपस्यसि कौन्तेय तत्कुरुष्व मदर्पणम्।। २७ ।।

28. "Oppfylt på denne måten av fornektelsens yog ved å ofre alle dine gjerninger blir du frigjort fra gode og onde frukter som er handlingens lenker, og når fram til meg."

I de siste tre versene har Krishn systematisk tatt for seg måtene å oppnå fullendelse på og resultatet av den. De tre foreslåtte måtene er for det første å tilby ydmyke gaver som for eksempel blader og blomster, frukt og vann med total hengivelse, for det andre å utføre handlinger med en følelse av hengivelse og til slutt fullstendig fornektelse i selvoppgivelsens ånd. Ved å praktisere dem vil Arjun utvilsomt bli befridd for alle handlingens bånd, og gjennom denne frigjøringen vil han oppnå Krishns sublime tilstand. Uttrykkene «frigjøring» og «oppnåelse» slik de blir brukt her, utfyller hverandre. Krishn snakker om profitten som blir et resultat av at den tilbedende når denne tilstanden.

29. "Selv om jeg forblir på samme måte i alle vesener og det ikke finnes noen som er verken kjær eller forhatt av meg, forblir tilbedende som kontemplerer meg med kjærlig hengivenhet i meg og jeg i dem."

Krishn gjennomsyrer alle vesener på samme måte, men han har et spesielt forhold til sine fullstendig hengivne tilbedende, for de lever i ham og han i dem. Dette er det eneste fellesskapet han vet av. Den tilbedendes sinn og hjerte flommer over av Krishns nærvær, og da er det liten forskjell på den ene og den andre. Men betyr dette at bare de heldigste har fått det privilegium å gjennomføre denne guddommelige tilbedelsen? Yogeshwar Krishn uttrykker det slik:

30. "Hvis et menneske med den usleste livsførsel tilber meg uopphørlig, er han verdig til å bli betraktet som en helgen fordi han er et menneske med stor besluttsomhet."

शुभाशुभफलैरेवं मोक्ष्यसे कर्मबन्धनैः।
संन्यासयोगयुक्तात्मा विमुक्तो मामुपैष्यसि।। २८ ।।
समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः।
ये भजन्ति तु मां भक्त्या मयि ते तेषु चाप्यहम्।। २९ ।।
अपि चेत्सुदुराचारो भजते मामनन्यभाक्।
साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग्व्यवसितो हि सः।। ३० ।।

Også et menneske som gjør onde gjerninger husker og tilber Krishn med ensidig hengivenhet og som tror at igjen gjenstand eller gud i tillegg til Krishn er verdig tilbedelse, kan oppfattes som vismann. Han er ennå ikke noen helgen, men det er samtidig ikke den minste tvil om at han kommer til å bli en fordi han har viet seg til oppgaven med sann besluttsomhet. Alle, både du og jeg, uansett omstendighetene ved fødselen, har rett til å tilbe. Den eneste betingelsen er at den tilbedende er et menneske fordi bare mennesket er i stand til å vise ekte beslutsomhet. Geeta er beregnet på synderes oppløftelse. Dette uttrykker Krishn slik:

31. "Mennesket vokser i fromhet og oppnår evig fred på kort tid, og derfor skal du, O sønn av Kunti, vite hinsides enhver tvil at min tilbeder aldri blir ødelagt."

Selv et ondt menneske som bedriver hengiven kontemplasjon, blir snart rettskaffen og ett med den allmektige Gud og opplever den endelige, uforgjengelige ro. Arjun blir fortalt at han må huske at Krishns oppriktige hengivne aldri blir ødelagt. Selv om innsatsen blir svak, tas den opp igjen i det neste liv akkurat der den ble avbrutt tidligere, og med utgangpunkt i det som ble gjort tidligere, kan den tilbedende oppnå den mest sublime fred. Derfor har alle mennesker med både dydig og syndefull livsførsel og alle andre rett til å kontemplere og tilbe. Og ikke bare det –

32. "Til og med kvinner, Vaishya og Shudr, med fødsler som betraktes som mindreverdige, kan, O Parth, nå det sublime mål ved å søke tilflukt i meg..."

Krishn belyser demonisk natur og påpeker i versene 7 til 21 i kapittel 16 at de som ikke lytter til hellig formaning og bare ber for syns skyld, er de mest foraktelige av alle mennesker. De som av ren forfengeligehet framsier bønner som ikke er annet enn tilgjort yagya,

---

क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं निगच्छति।
कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति।। ३१।।
मां हि पार्थ व्यपाश्रित्य येऽपि स्युः पापयोनयः।
स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेऽपि यान्ति परां गतिम्।। ३२।।

er grusomme og syndefulle. Som vi har sett, står «Vaishuya» og «Shudr» for forskjellige stadier på veien som fører til Gud. Kvinner er enkelte ganger blitt æret og andre ganger nedvurdert, men de så vel som Vaishya og Shudr har like stor rett til å utføre yog. Geetas lære er altså for hele menneskeheten, for alle mennesker, uansett livsførsel og omstendigheter ved fødselen. Den forteller oss uten noen diskriminering hva som er gunstig. Geeta legemliggjør altså et universelt budskap.

33. "Det skulle ikke være nødvendig å si at siden dydige Brahmin og kongelige vismenn (rajarshi) oppnår frelse, bør du også avvise denne miserable, flyktige, dødelige kropp og alltid engasjere deg i tilbedelse av meg."

Hvis vi ser bort fra de menn og kvinner som befinner seg i Brahmin- og Kshatriya rajashi-stadiene, er den endelige tilgivelse innen rekkevidde for de tilbedende i Vaishya-stadie, og også Shudr-stadiet. Brahmin er bare et spesielt stadium med åndelig vekst som er velsignet med alle de dyder som fører den enkelte sjel til Den øverste ånd. Det som omfatter fortjenester som fred, ydmyk trygling, sansning, kontemplasjon og beredvillighet til å følge tegnene fra den tilbedte Gud, befinner seg i Brahmin-stadiet. En Kshatriya som er blitt opphøyd til vismann etter et dydig liv og streng hengivenhet, er fylt av fullendelse, dyktighet, autoritet og en naturlig motvilje mot å trekke seg fra en påbegynt oppgave. Det skulle ikke være nødvendig å si at yogiene som har kommet til dette yog-stadiet, utvilsomt vil klare å fullføre sin ferd. Arjun bør derfor også fornekte denne gledesløse og flyktige menneskekroppen og konsentrere seg om å tilbe Krishn.

Det er fjerde gang at Krish her snakker om de fire varn – Brahmin, Kshatriya, Vaishhya og Shudr. Han har sagt i kapittel 2 at det det ikke finnes en gunstigere vei for en Kshatriya enn krig. Og i kapittel 3 ble det lagt til at til og med å dø for ens iboende dharm er det mest ønskverdige. I kapittel 4 sa han at han er skaperen av de fire varn.

किं पुनर्ब्राह्मणाः पुण्या भक्ता राजर्षयस्तथा।
अनित्यमसुखं लोकमिमं प्राप्य भजस्व माम्।। ३३।।

Som det gjentatte ganger er blitt understreket, menes med dette at han har delt handling i fire faser ut fra deres medfødte egenskaper. Utførelse av yagya er den ene, forordnede oppgaven, og de som utfører den, tilhører fire kategorier. På det tidspunkt den tilbedende innvies i veien, er han en Shudr på grunn av sin utilstrekkelig kunnskap. Når han har utviklet en delvis kapasitet for fullendelse og opparbeidet en del åndelig rikdom, blir den samme tilbederen en Vaishya. Når han stiger enda høyere og får styrke til å arbeide seg gjennom naturens tre egenskaper, blir han en tilbeder av Kshatriya-klassen. Og den samme tilbederen opphøyes til en Brahmins rang når han gjennomsyres av kvalitetene som forener Sjelen med Gud. Kshatriya- og Brahmin-tilbedere er nærmere oppnåelsen enn Vaishya og Shudr. Siden også den siste er sikret evig lykksalighet, er det knapt noe behov for å si noe om skjebnen til tilbedere som har nådd en høyere status.

Også Uphanishad som Geeta er et utdrag av, har mange henvisninger til kvinner som var fylt av den sublime kunnskapen om Gud. Selv ikke alle de strevsomme, men nytteløse forsøkene på å sammenfatte rettighetene og forbudene som skriver seg fra et åndelig matt og konvensjonelt studium av den delen av Ved som kalles Arbeidet, kan få oss til å ignorere Krishns utvetydige forsikring om at både kvinner og menn kan delta i den forordnede handling og utføre tilbedelsen som kalles yagya. Så det rimer bra at hans siste ord til Arjun i kapitlet er en oppmuntring til å gjennomføre den tilbedende gjerning med fast hengivenhet.

34. «Hvis du søker tilflukt i med meg total hengivelse av Jeget, kontemplerer og husker meg med ydmyk ærbødighet og tilber bare meg (Vasudev), vil du nå fram til meg.»

Å huske bare Krishn og ikke la sinnet ha noen tanke som ikke gjelder ham, være fast i hengivelsen, meditere og resitere uopphørlig med ydmyk ærbødighet og la Sjelen smelte totalt

---

मन्मना भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु।
मामेवैष्यसि युक्त्वैवमात्मानं मत्परायण: ।। ३४ ।।

sammen med ham, er en forutsetning for både Arjun og enhver annen tilbeder som vil realisere den uforanderlige, evige Øverste ånd i ham.

Krishn hnvender seg til Arjun som den hengivne uten synd og forteller ham i begynnelsen på kapitlet at han vil forklare nærmere og vise ham den mystiske kunnskap om Gud. Velsignet med denne kunnskapen kan han bryte med denne verden som er fylt av elendighet, og når han har skaffet seg slik kunnskap, er det ingenting annet igjen for ham å vite. Med denne kunnskap frigjøres han fra verdens bånd. Denne kunnskapen er altså kongen av all lærdom. Virkelig kunnskap er den som gir adgang til Den øverste ånd og er i sannhet gunstig. Den er altså «hemmelig kunnskap» fordi den avdekker den uutgrunnelige storheten hos Gud.

Denne kunnskapen er åpenbart fruktbar, lett å praktisere og udødelig. Hvis vi klarer å praktisere bare litt av den, frigjør den fra den store frykt for tilbakevendende fødsel og død. Selv om den praktiseres bare i liten grad, blir utbyttet av den aldri ødelagt, og i kraft av den lykkes utøveren til slutt å nå det øverste mål. Men det knytter seg en betingelse til denne oppnåelsen. I stedet for å nå den endelige lykksalighet vil mennesket som er blottet for tro, famle rundt i en ond labyrint av verdslig liv.

Yogeshwar Krishn har i dette kapilet også tatt for seg yogs storhet. Yog er navnet på foreningen med den sublime essens som Gud er. Å nå denne Gud er kulminasjonen av yog. Arjun har fått vite at han må ha klart for seg autoriteten til vismannen som er innviet i yog. Siden Krishn er en slik yogi og skaper og opprettholder av alle vesener, er hans Ånd ikke i dem. Han forblir i den identiske Øverste ånd og blir dermed ham. I likhet med vinden som suser over himmelen ikke kan besudle dens klarhet, kan alle vesener som er i Krishn ikke besudle ham.

Krishn former og raffinerer vesener med spesiell omhu i begynnelsen av kalp, og ved dens fullførelse når alle disse vesenene hans medfødte natur eller, med andre ord, til den yog-utstyrte vismanns liv og ikke-manifesterte eksistens. En slik vismann går

hinsides naturens innflytelse etter sansningens øyeblikk, men selv om han hele tiden forblir i sitt Jeg, arbeider han for menneskehetens beste. Dette er vismannens måte å leve på, og gjennomføringen av denne levemåten er vismannens natur.

Krishn er skaperen som beveger vesener til forbedring av Jeget, og den andre skaperen er naturen med tre egenskaper som sammen med ham frambringer de besjeledes og de ubesjeledes verden. Også dette er kalp som karakteriseres av et konstant skifte av kropper, egenskaper og tid. Goswami Tulsidas har framstilt det samme som den bunnløse, mørke avgrunn der alle vesener ligger i ondskap og forferdelig elendighet. Naturen er delt i kunnskap og uvitenhet. Uvitenhet er ond og sorgtynget, hjelpeløst ansporet av den, et vesen som kan sammenlignes med en fange. Han hemmes av uvitenhet, sperres inne av tid, handling og de naturlige egenskapene. I motsetning til dette har vi yog-maya, kunnskapens maya som Krishn selv har skapt. Det er yog-maya som former verden, og naturens egenskaper er avhengig av denne makten. Kvaliteten å gjøre det gode tilhører Gud alene. Det finnes ingen fortrinnlighet i naturen som ikke er forgjengelig. Det er bevisstheten om Gud i kunnskap som ansporer vesener til å strebe mot denne perfeksjonstilstanden.

Det finnes altså to typer kalp. En av dem er syklusen med skifte av gjenstand, kropp og tid – gitt av naturen sammen med Krishn. Men den andre, høyere kalp, som skjenker Sjelen raffinement, formes av fullendte vismenn. Det er den som innpoder bevissthet i veseners ubevegelige natur. Begynnelsen av tilbedelsen er starten på denne kalp, mens den vellykte fullføring av tilbedelse markerer avslutningen. Da er verdslige lidelser helbredet og erstattet med total sammensmelting med Gud. På dette tidspunktet når yogien fram til Krishns livsform og også hans tilstand. Vismannens livsform etter oppnåelsen er hans natur.

Hellige tekster forteller oss at en kalp først er fullført etter at fire tidsaldre (yug) er gått, og deretter kommer fenomenet med total oppløsning som kalles dommedag. Men dette er en feiltolkning av sannheten. Yug betyr også "to". Yug-dharm[3] vedvarer så lenge vi er

3 Se fortolkningen av vers 8 i kapittel 4.

borte fra den tilbedte Gud, og han er borte fra oss. Goswami Tulsidas har henvist til dette i "Uttar Kand" i sin Ram Charit Manas. Så lenge egenskapen uvitenhet og mørke (tamas) dominerer og det bare er en ubetydelig forekomst av rajas, er det ondskap og motsigelser på alle hold. Et menneske som lever i denne tilstanden, kan sies å tilhøre Kaliyug. Han er ikke i stand til å kontemplere Gud og tilbe ham. Men det skjer et skifte i tidsalder, i yug, når tilbedelsen begynner. Nå begynner egenskapen rajas å vokse, tamas blir gradvis svekket og det dukker også opp noen spor av sattwa i den tilbedendes legning. På dette stadiet svinger han mellom lykke og frykt, og med dette kommer den tilbedende inn i den andre Dwapar-tidsalderen. Gradvis, etter hvert som sattwa blir rikelig og bare litt av rajas gjenstår, blir tilbøyeligheten til den tilbedende handling progressivt sterkere. Dette er den tredje tidsalderen, Treta, der den tilbedende praktiserer fornektelse gjennom utføring av yagya. På dette tidspunktet innpodes i ham evnen til resitasjon på yagya-nivå. Styrken og svakheten i denne resitasjonen stiger og faller, avhengig av kontrollen med åndedrettet. Når bare sattwa finnes tilbake og alle konflikter er overvunnet og sinnet er i likevekt, inntrer oppnåelsens tidsalder – Satyugs dominans. På dette stadiet er yogis kunnskap på randen til forvandling til praktisk erfaring fordi han nå nærmer seg perfeksjon. Nå har han kapasitet til sponatant å forbli i meditasjonstilstanden.

Mennesker med skjønnsomhet forstår forandringene, stigning og fall, i yug-dharm. De oppgir rettskaffenhet for å beherske sinnet og hengi seg til fromhet. Når også det beherskede sinn er oppløst, avsluttes kalp med sine forskjellige tidsaldre. Etter å ha fått til foreningen med perfeksjon, opphører også kalp. Dette er «dommedag» da naturen blir oppløst i Sjelen. Etter dette er vismannens livsførsel hans medfødte kvalitet – hans natur.

Yogeshwar Krishn sier så til Arjun at uvitende mennesker ikke kjenner ham. De betrakter til og med ham, gudenes Gud, som uviktige og bare en dødelig. Denne ironiske situasjonen å være ignorert av samtidige har hver eneste vismann stått overfor. De er blitt refset, og Krish var ikke noe unntak her. Selv om han har

tilhold i Det øverste vesen, har han en menneskelig kropp som gjør at den uvitende med forakt kaller ham en triviell dødelig. Forhåpningene og handlingene og kunnskapen til slike mennesker er fullstendig nytteløse. Dette er mennesker som feilaktig tror at de er utøvere av uselvisk handling bare ved å si at de er det, uansett hva de gjør. Disse menneskene med en djevelsk tilbøyelighet er ikke i stand til å erkjenne Krishns realitet. Men de som har skaffet seg guddommelighetens skatt, kjenner ham og tilber ham. De tenker alltid på og husker hans fortrinnlighet.

Det finnes to former for intens hengivelse, den eneste sanne handling. Den første er kunnskapens yagya, veien den tilbedende går når han baserer seg på sin egen styrke og etter en omhyggelig vurdering av sin egen kapasitet. Den andre veien er den der den tilbedende betrakter forholdet mellom seg selv og Gud som et forhold mellom herre og tjener, og der den foreskrevne handling gjennomføres med en fornemmelse av overgivelse til den fullendte lærer. Det er disse to synspunktene som anlegges av dem som tilber Krishn. Men yagya de oppnår, ofrene de gjør, utøveren og troen – remediet som kurerer lidelsene ved en verdslig eksistens – er alt sammen Krishn selv. Han er også det øverste mål som den tilbedende tar sikte på å nå til slutt.

Denne yagya utføres ved hjelp av bønn, ritualer og prosedyrer som skal resultere i likevekt hos utøveren. Nå finnes det imidlertid tilbedere som bruker disse metodene, men som ønsker seg himmelen til gjengjeld, og det er dette Krishn gir dem. Ved hjelp av deres fromme handlinger har de tilhold i Indrs himmelske verden, og nyter oppholdet lenge. Men når fortjenesten de har opparbeidet seg, blir gradvis utslitt, må de vende tilbake til den dødelige verden og gjennomgå gjenfødsel. Deres handling var riktig, men likevel fordømmes de til tilbakevendende fødsler på grunn av sitt ønske. Total frihet fra ønsker er en primær nødvendighet. Yog til dem som husker og kontemplere Krishn med perfekt konsentrasjon, med en følelse av det ikke er noe annet å trakte etter enn ham og med en tilbedende handling der det ikke finnes den minste feil, beskyttes av Krishn selv.

Til tross for alt denne tilber mennesker andre guder. Men selv når de tilber andre guder, tilber de Krishn selv, men denne måten å tilbe på er ikke forordnet. De er ikke klar over at han nyter deres yagya, deres offer, og selv om de tilber, erkjenner de ham ikke. De mislykkes altså i sin streben. De lykkes bare i å nå de innbilte former for guder, vesener og forfedre, mens mennesker som er virkelig hengivne overfor Krishn, forblir direkte i ham og tar opp i seg hans eget vesen.

Krishn har framstilt handlingen yagya som lett å praktisere. Uansett hva de tilbedende tilbyr ham, aksepterer han det. Arjun rådes derfor til å overgi alle sine oppbyggelige handlinger til Krishn. Når han er fullstendig atskilt og utstyrt med yog og frigjort fra handlingens bånd, vil han kjenne til frelsen som også er Krishn selv.

Alle vesener er hans, men det finnes ingen han elsker og ingen han avskyr. Men han forblir i den alvorlig tilbedende, og den tilbedende i ham. Også det mest onde og syndefulle menneske som tilber ham med total hengivenhet, er verdig til å bli betraktet som en helgen fordi hans urokkelige besluttsomhet snart vil forene ham med Den øverste ånd og velsigne ham med evig fred. En sann tilbedende av Krishn blir aldri ødelagt. Enten det dreier seg om en Shudr, et fordervet menneske, en australneger som den konvensjonelle kulturen ser ned på eller en mann eller en kvinne eller en som har en demonisk natur og lav fødsel – vil alle nå fram til den øverste herlighet hvis de søker tilflukt i Krishn og tilber ham med fast besluttsomhet. Det er altså absolutt ingen tvil om den endelige frelse for dem som har nådd Brahmin-stadiet og kongelige vismenns (rajarshi) stadium og som er velutstyrt med dyder som forener Sjelen med Gud. Deres endelige tilgivelse er sikret hinsides enhver tvil, og derfor bør også Arjun alltid huske og være ærbødig overfor Krishn. Hvis han søker ly under ham, vil han nå ham og dermed sikre et stadium som det ikke er mulig å vende tilbake fra.

I dette kapitlet har altså Krishn dvelt ved den åndelige kunnskap som han selv bringer til bevissthetens stadium. Dette er den høyeste kunnskap som, når den først er våknet opp, utvilsomt er gunstig.

Slik slutter niende kapittel i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen til Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen "Rajvidya Jagriti" eller "Å oppnå åndelig opplysning".

Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av Shreemad Bhagwad Geeta i "Yatharth Geeta."

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 10

EN BERETNING OM GUDS ÆRE

I det siste kapitlet avslørte Krishn den mystiske og avgjort gunstige kunnskap som er fyrsten av all kunnskap. I kapittel 10 tar han igjen opp dette temaet og ber Arjun lytte oppmerksomt på ham. Men hva er hensikten med å gjenta noe som allerede er blitt belyst? Den søkende er faktisk ufullkommen helt til oppnåelsens øyeblikk. Naturens struktur blir tynnere og tynnere etter hvert som han blir mer og mer opptatt av kontemplasjon om Gud, og den ene nye visjonen etter den andre dukker opp. Dette er mulig takket være veiledningen fra en vismann, en fullendt lærer. Han kjenner dem ikke og kan ikke kjenne dem av egen kraft. Når en slik veiledning ikke finnes, vil den tilbedende bli frarøvet Gud. Så lenge han er selv det minste fjernet fra det endelige mål, er det åpenbart at naturens skall fortsatt holder seg, og det er frykt for at han skal miste fotfestet og snuble. Arjun er en elev som er kommet inn under Krishns beskyttelse. Han har bønnfalt Yogeshwar om å støtte ham fordi han er en elev som stoler på ham. Til beste for denne seriøse og underdanige elev snakker altså Krishn igjen om det han allerede har gjennomgått i kapittel 9.

1. **"Herren sa: 'Lytt igjen, O mektig-armete, til de mystiske og betvingende ord som jeg nå skal si deg fordi jeg er opptatt av det beste for en elsket elev.'"**

श्री भगवानुवाच: भूय एव महाबाहो श्रृणु मे परमं वच: ।
यत्तेऽहं प्रीयमाणाय वक्ष्यामि हितकाम्यया ।। १ ।।

2. "Verken guder eller store vismenn kjenner min opprinnelse, for jeg er urkilden som de alle har oppstått av."

Krishn sa også tidligere at siden både hans opprinnelse og handlinger er himmelske, kan de ikke ses av fysiske øyne. Derfor går hans manifestasjon upåaktet hen også av mennesker som har nådd det åndelige nivå til guder og vismenn. Men på den annen side –

3. "Den kloke mann blant dødelige som kjenner min virkelighet som den evige og øverste Gud uten fødsel over hele verden, er frigjort fra alle synder."

Mennesket som vet dette, er et menneske med sann visdom. Med andre ord, en klar bevissthet om den allestedsnærværende, evige Gud er kunnskapen som frigjør mennesket fra synd og gjenfødelse. Denne bragden er også en gave fra Krishn:

4-5. "Alle de mangfoldige kvalitetene som vesener er utstyrt med: vilje, kunnskap, frihet fra villfarelse, tilgivelse, sannhet, beherskelse av sanser og sinn, lykke og ulykke, skapelse og ødeleggelse, sinnslikevekt, tilfredshet, botferdighet, veldedighet, berømmelse og skam – er skjenket av ingen andre enn meg."

Fast målbevissthet, kunnskap, hengivenhet overfor målet, undertrykkelse av sinn og sanser, indre lykke, smerten ved den åndelige vei, oppvåkning til Gud i Jeget, total oppløsning i erkjennelsens øyeblikk, frykt for Guds disiplinerende kraft, fryktløshet overfor naturen, en livsførsel som ikke nedverdiger, sinnslikevekt der det ikke fines noen konflikt, tilfredshet, botferdighet i tråd med målets behov, selvfornektelse og godtakelse av både ære og

---

न मे विदुः सुरगणाः प्रभवं न महर्षयः।
अहमादिर्हि देवानां महर्षीणां च सर्वशः।। २।।
यो मामजमनादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरम्।
असंमूढः स मर्त्येषु सर्वपापैः प्रमुच्यते।। ३।।
बुद्धिर्ज्ञानमसम्मोहः क्षमा सत्यं दमः शमः।
सुखं दुःखं भवोऽभावो भयं चाभयमेव च।। ४।।
अहिंसा समता तुष्टिस्तपो दानं यशोऽयशः।
भवन्ति भावा भूतानां मत्त एव पृथग्विधाः।। ५।।

ydmykelse på Guds vei – alle disse tilbøyelighetene er det Krishn som står bak. Det er disse kvalitetene som karakteriserer den guddommelige kontemplasjonens vei. Når de ikke finnes, er det bare tilbake den urettmessige horden av djevelske instinkter.

6. ″De syv store vismenn[1], de fire som eksisterte tidligere enn dem foruten Manu og andre som hele menneskeheten stammer fra, er alle blitt formet ved en viljesakt fra meg.″

De syv store vismenn eller snarere de syv suksessive trinnene i yog – dydig forhåpning, skjønnsomhet, åndens forfinelse, tilbøyelighet til sannhet, uegennytte, framgang på den åndelige vei til Gud og sammen med dem formingen av de fire egenskapene ved sinn, intellekt, tanke og ego ifølge yogs krav, er alt sammen et resultat av Krishns viljesakt. Det vil si at alt sammen oppstår fra beslutsomheten om å realisere ham. Hver enkelt del utfyller de andre. Alle disse komponentene i den guddommelige skatt er Krishns verk. Denne skatten er avhengig av utviklingen av de syv trinn i yog, og den kan ikke eksistere uten dem.

7. ″Den som kjenner realiteten ved min opphøyde storslagenhet og kraften i yog, tar uten tvil del i min natur og blir ett med meg gjennom meditasjon.″

Mennesket som får kjennskap til yogs fortrinnlighet og Krishns herlighet ved direkte sansning, er forent med ham og forblir i ham. Det er ikke den minste tvil om dette. Den stødige, rolige flammen i en lampe der det ikke er noen vind, er et godt bilde på det betvingede sinnet til en yogi. ″Avikampen″ i verset henviser til en slik analogi.

महर्षयः सप्त पूर्वे चत्वारो मनवस्तथा।
मद्भावा मानसा जाता येषां लोक इमाः प्रजाः।। ६।।
एतां विभूतिं योगं च मम यो वेत्ति तत्त्वतः।
सोऽविकम्पेन योगेन युज्यते नात्र संशयः।। ७।।

1 Helgenene som man tror er de syv stjernene i stjernebildet Storebjørn betegner de syv trinn i yog.

8. "Kloke mennesker som er klar over at jeg er alle skapningers kilde og også det som utløser innsats, og som også er fylt av tro og hengivenhet, husker og tilber bare meg."

Det er Krishns befaling at hele verden drives til handling. Dette innebærer at han også er utøver av det en yogi foretar seg i samsvar med naturen. Alle yogiens handlinger er altså bare velsignelser fra ham. Hvordan dette henger sammen, er blitt belyst tidligere. Og nå dveler Krishn ved hvordan yogien ustanselig tilber ham.

9. "De som forankrer sitt sinn i meg, ofrer sitt åndedrett til meg og er tilfreds med bare å snakke om min storhet seg imellom, forblir alltid i meg."

Mennesker som utelukkende vier sitt sinn til Krishn uten å tenke på noen annen enn ham og som hengir seg til ham med hjerte og sinn, er alltid klar over hans veier. De vil mer enn gjerne synge salmer som lovpriser hans herlighet og forblir alltid i ham.

10. "Jeg gir de hengivne som alltid husker meg og gir meg sin kjærlighet, kunnskapen om yog som de ikke knytter til noen annen enn meg."

Oppvåkningen av yog i de tilbedende er også en gave fra Gud. Den avhenger av at han ifører seg rollen som vognfører Det følgende verset påpeker hvordan en vismann og en edel lærer som Krishn velsigner sin hengivne med kunnskapen som innvier ham i yog.

11. "For å meddele dem min nåde har jeg tilhold i deres aller innerste vesen for å spre uvitenhetens mørke med kunnskapens stråleglans."

अहं सर्वस्य प्रभवो मत्त: सर्वं प्रवर्तते।
इति मत्वा भजन्ते मां बुधा भावसमन्विता:।। ८ ।।
मच्चिता मद्गतप्राणा बोधयन्त: परस्परम्।
कथयन्तश्च मां नित्यं तुष्यन्ति च रमन्ति च।। ९ ।।
तेषां सततयुक्तानां भजतां प्रीतिपूर्वकम्।
ददामि बुद्धियोगं तं येन मामुपयान्ति ते।। १० ।।
तेषामेवानुकम्पार्थमहमज्ञानजं तम:।
नाशयाम्यात्मभावस्थो ज्ञानदीपेन भास्वता।। ११ ।।

Krishn står uatskillelig hos den tilbedendes Jeg som en vognfører for å fjerne åndelig uvitenhet. Tilbedelsen begynner egentlig ikke før Den øverste Ånd, gjennom en vismann som har kjent Gud, er våknet i den tilbedendes Sjel og har påtatt seg oppgaven med å veilede fra det ene øyeblikket til det andre og også å beherske og disiplinere ham og følge ham trygt forbi naturens uoverensstemmelser. På dette stadiet begynner Gud å kommandere fra alle hold. Men i begynnelsen er det gjennom en fullendt vismann at han taler. Hvis en søkende ikke er så heldig at han har en slik lærer, er Guds stemme bare svakt hørbar for ham.

Vognføreren, enten han er den tilbedte guddommen eller en lærer-veileder eller Gud selv, er den samme. Når vognføreren har våknet i den tilbedendes Jeg, mottas diktatene hans på fire måter. Først er det opplevelsen som er knyttet til enkel pust: tilførselen til den av en tanke som ikke var i den tidligere. Når en tilbedende sitter og mediterer, blir han konfrontert av en rekke spørsmål. Når vil hans sinn være helt oppslukt? I hvilken grad er det allerede oppslukt? Når ønsker hans sinn å fjerne seg fra naturen, og når viker det av fra veien? Svarene på disse spørsmålene gis hvert eneste øyeblikk av den tilbedte Gud gjennom fysiske reflekser. Rykninger i lemmer er en opplevelse knyttet til enkel pust og inntreffer samtidig med mer enn ett øyeblikk eller til og med i et øyeblikk. Hvis sinnet har mistet retningn, blir disse signalene sendt minutt for minutt. Men disse signalene mottas bare hvis den hengivne holder seg til den tilbedte, Gudelignende lærer med ufravikelig fasthet. Reflekshandlinger som rykninger i lemmer, er et langt hyppigere fenomen hos vanlige vesener på grunn av sammenstøtet mellom de vanlige impulsene deres, men dette har overhodet ikke noe å gjøre med tegnene som overføres til de tilbedende som er fullstendig hengivne overfor den sublime gjenstand for tilbedelsen.

Den andre opplevelsen er knyttet til oppvåkningen av pust i drømmer. Vanlige mennesker drømmer ifølge ønskene sine, men når den tilbedende er tro mot Gud, blir også drømmer omformet til guddommelige befalinger. I stedet for å drømme, opplever yogien tilblivelsens handling.

Disse to opplevelsene er begge innledende. Tilknytning til en vismann som har erfart virkeligheten, tro på ham og å gjøre ham selv symbolske tjenester, er nok til å utløse disse opplevelsene. Men de to påfølgende opplevelsene til en tilbeder er mer subtile og dynamiske, og de kan bare oppleves gjennom aktiv praksis – bare ved virkelig å gå veien.

Den tredje opplevelsen dreier seg om å våkne av dyp søvn. Alle ligger vi så å si nedsunket i slummer. Vi befinner oss i et stadium av livløshet i uvitenhetenes mørke natt. Og alt vi gjør, dag og natt, er bare en drøm. Dyp søvn referer seg her til tilstanden som følger etter stadiet da erindringen om Gud går gjennom den tilbedende så likt en evig strøm at hans visjon om Gud er permanent festet i sinnet. Dette er den opphøyde og velsignende sinnsstemning der den tilbedende føres forsiktig av sin sinnstilstand, og når det fysiske åndedrettet er opphevet og han er sovende i kroppen, blir han ″en levende Sjel″. Dette er en harmonisk tilstand med dyp glede der den tilbedende er velsignet med en innsikt i tingenes egentlige liv. I en slik tilstand sender den tilbedte Gud enda et signal som manifesterer seg i form av et bilde som er i overensstemmelse med yogiens framherskende sinnsstemning og gir korrekt anvisning og gjør ham på denne måten kjent med fortid og nåtid. Min ærverdige lærer pleide ganske ofte å si til oss at liksom kirurgen som først gjør pasienten bevisstløs og så helbreder ham med en passelig medisin, så gjennomsyrer Gud, når tilbedelsens flamme er sterk og stødig, den tilbedende med bevissthet om tilstanden hans tro befinner seg i og hvilken tilbedelse det er som kan helbrede hans åndelige sykdom.

Den fjerde og siste opplevelsen gjelder den åndelige oppvåkning som fører til jevnt åndedrett. Dette er tilstanden da den tilbedende er på linje med den Gud som han har konsentrert sitt sinn om som et håndgripelig objekt. Denne erkjennelsen oppstår inne i Jeget, og når denne oppvåkningen har funnet sted, og hvert øyeblikk når han sitter i ro eller er aktiv, har den tilbedende visjoner om hendelser som vil finne sted og skaffer seg på den måten allvitenhet. Dette er også tilstanden der det oppstår en fornemmelse av enhet med det legemliggjorte Jeget. Denne siste opplevelsen oppstår når

uvitenhetens mørke splittes av kunnskapens lys gjennom handlingene til en tidløs og ikke-manifestert vismann som har våknet i sin Sjel.

Arjun snakker så til Krishn.

12-13. ″Arjun sa: ′Det er blitt sagt også av guddommelige vismenn[2] som for eksempel Narad, Asit, vismannen Deval og den store helgenen Vyas[3] – at du er det strålende Vesen, det øverste mål og absolutt plettfri fordi de alle tror at du er Den øverste ånd som er fra urtiden, uten fødsel og den altgjennomtrengende Gud over alle guder. Fortell meg nå det samme.′″

″Strålende vesen″ og ″uten fødsel″ er synonymer for Gud og den endelige tilstand med perfekt lykksalighet. Arjun henviser først til vismenn i tidligere tider som sa det samme. Og nå sies det også av vismenn som Narad, Asit, Deval, Vyas og Krishn selv. De sistnevnte er alle samtidige med Arjun, og han har den fordelen at han kan knytte seg til disse vismennene. Og samtlige i tillegg til Krishn bekrefter det som ble sagt av vismennene i fordums tid. Altså –

14. ″Jeg tror, O Keshav, alt du har sagt meg og som, O Herre, ikke er kjent verken for demoner eller guder, at det er sant.″

15. ″Det som, O øverste Herre, O øskaper og Gud over alle vesener, O Gud over alle guder og herre over verden, er bare kjent for deg.″

अर्जुन उवाच: परं ब्रह्म परं धाम पवित्रं परमं भवान्।
पुरुषं शाश्वतं दिव्यमादिदेवमजं विभुम्।। १२ ।।
आहुस्त्वामृषय: सर्वे देवर्षिर्नारदस्तथा।
असितो देवलो व्यास: स्वयं चैव ब्रवीषि मे।। १३ ।।
सर्वमेतदृतं मन्ये यन्मां वदसि केशव।
न हि ते भगवन्व्यक्तिं विदुर्देवा न दानवा:।। १४ ।।
स्वयमेवात्मनात्मानं वेत्थ त्वं पुरुषोत्तम।
भूतभावन भूतेश देवदेव जगत्पते।। १५ ।।

2 Guddommeliggjorte helgener som Atri, Bhrigu, Pulastya og Angiras.

3 En av chiranjivis eller udødelige vismenn. Man tror at han har samlet Ved i dens nåværende form og at han også har forfatter Mahabharat, de 18 Puran, Brahm Sutr og mange andre verker.

Denne sannheten som er kjent for Krishn, skaper av alle vesener og deres Gud, er også gjort kjent for de Sjeler som er vekket og opplyst av deres bevissthet om ham. Så kunnskapen til de tilbedende er egentlig hans kunnskap.

16. "Så du alene er i stand til å opplyse meg om dine herligheter som du gjennomsyrer alle verdener med og forblir i dem."

Derfor –

17. "Hvordan skulle jeg, O Yogeshwar, kjenne deg med ustanselig kontemplasjon og i hvilke former, O Herre, bør jeg tilbe deg?"

Disse spørsmålene opphisser Arjuns sinn. Hvordan bør han kjenne Krushn, en yogi, hvordan bør han meditere om ham og hvordan bør han huske ham?

18. "Og, O Janardan, fortell meg igjen om kraften i din yog og din opphøyde storslagenhet, for jeg er ennå ikke mettet av dine ytringers honning."

I begynnelsen av dette kapitlet slo Krishn ganske kort fast nok en gang hva Arjun vil vite. Arjun bønnfaller ham om å utdype det samme fordi hans nysgjerrighet ennå ikke er tilfredsstilt. Dessuten ønsker han også å høre Krishns ord bare for å lytte til dem. Så søtt tiltrekkende er talen til Gud og vismenn. Ifølge Goswami Tulsidas er det ikke rart at den som er mettet av krøniken om Ram, blir berøvet følelser.

Før den tilbedende har adgang til den ønskede Gud, vedvarer hans tørst etter det udødeliges substans. Hvis noen setter seg på veien før oppnåelsens punkt med en følelse av at han vet alt, vet

---

वक्तुमर्हस्यशेषेण दिव्या ह्यात्मविभूतय:।
याभिर्विभूतिभिर्लोकानिमांस्त्वं व्याप्य तिष्ठसि।। १६ ।।
कथं विद्यामहं योगिंस्त्वां सदा परिचिन्तयन्।
केषु केषु च भावेषु चिन्त्योऽसि भगवन्मया।। १७ ।।
विस्तरेणात्मनो योगं विभूतिं च जनार्दन।
भूय: कथय तृप्तिर्हि श्रृण्वतो नास्ति मेऽमृतम्।। १८ ।।

han egentlig ingenting. Det er altså klart at hans framgang er i ferd med å bli forhindret. Det er altså den søkendes plikt at han holder seg til instruksene fra den tilbedte Gud og anvender dem i praksis.

19. ″Herren sa (så): ′Jeg skal nå fortelle deg om kraften i mine herligheter, for mine ulike manifestasjoner er uendelig mange.′″

Etter dette begynner han å regne opp noe enestående eksempler på hans utallige guddommelige attributter.

20. ″Jeg er, O Gudakesh, Jeget som forblir i alle vesener som også deres uropprinnelse, midtparti og slutt.″

21. ″Jeg er Vishnu blant de 12 sønnene til Aditi[4], Solen blant lys, guden Mareechi blant vinder og den herskende måne blant planeter.″

Aditya og de andre himmelske vesener som det henvises til i verset, ble brukt som symboler på visse indre holdninger på Krishns tid. De har alle tilhold i hjertets sfære.

22. ″Jeg er også Sam blant Ved, Indr blant guder, sinnet blant sanser og bevissheten hos vesener.″

Blant Ved er Krishn Sam Ved, for det er ham hvis sang avler tilstanden sinnslikevekt. Han er Herren Indr blant guder og sinnet blant sanser. For han kjennes bare gjennom beherskelse av sinnet. Han er også kraften som gir vesener deres bevisshet.

श्री भगवानुवाच:हन्त ते कथयिष्यामि दिव्या ह्यात्मविभूतय: ।
प्राधान्यत: कुरुश्रेष्ठ नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे ।। १९ ।।
अहमात्मा गुडाकेश सर्वभूताशयस्थित: ।
अहमादिश्च मध्यं च भूतानामन्त एव च ।। २० ।।
आदित्यानामहं विष्णुर्ज्योतिषां रविरंशुमान् ।
मरीचिर्मरुतामस्मि नक्षत्राणामहं शशी ।। २१ ।।
वेदानां सामवेदोऽस्मि देवानामस्मि वासव: ।
इन्द्रियाणां मनश्चास्मि भूतानामस्मि चेतना ।। २२ ।।

4 Guddom generelt. Navnet på de 12 guddommer (Soler) som man tror vil skinne først når universet blir ødelagt.

23. "Jeg er Shankar blant Rudr,[5] Kuber[6] blant demoner og yaksh,[7] ild blant Vasu,[8] og Sumeru blant høye fjell."

Krishn er Shankar blant Rudr. Shankar – "shanka-ar" – kan forstås som tilstanden der det ikke finnes tvil og ubeslutsomhet. "Kuber", "ild" og "Sumeru" er alle metaforer for disiplinen yog. De er yogiske uttrykk.

24. "La det være kjent for deg, O Parth, at jeg blant prester er Ypperstepresten Brihaspati, Skand[9] blant krigshøvdinger og oseanet blant hav."

Blant prester, som bevokter intellektet som er en port til menneskekroppen, er Krishn Brihaspati, den guddommelige lærer om guddommelighet. Blant krigskommandanter er han Kartikeya, fornekteren av handling som bevirker ødeleggelse av besjelede og ubesjelede verdener, total oppløsning og den endelige oppnåelse av Gud.

25. "Jeg er Bhrigu blant de store helgener (Maharshi), OM blant verdener, yagya i intonerte bønner (jap-yagya) blant yagya og Himalaya blant stasjonære objekter."

Krishn er Bhrigu[10] blant store vismenn. Han er også OM, symbolet på Den øverste ånd, blant verdener. Han er jap-yagya blant yagya. Yagya er bildet på den spesielle form for tilbedelse som

---

रुद्राणां शंकरश्चास्मि वित्तेशो यक्षरक्षसाम्।
वसूनां पावकश्चास्मि मेरुः शिखरिणामहम्।। २३।।
पुरोधसां च मुख्यं मां विद्धि पार्थ बृहस्पतिम्।
सेनानीनामहं स्कन्दः सरसामस्मि सागरः।। २४।।
महर्षीणां भृगुरहं गिरामस्म्येकमक्षरम्।
यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि स्थावराणां हिमालयः।। २५।।

5 Navnet på en gruppe guder, 11 i tallet, fordi de har tilhold i de ti sanser og ett sinn som antas å være underlegne i forhold til manifestasjonene av Shiv eller Shankar, lederen for gruppen.
6 Rikdommens gud
7 Halvguder, beskrevet som tjenere for Kuber.
8 En gruppe på åtte guddommer som utgjør menneskekroppen.
9 Et annet navn på Kartikeya.
10 En av patriarkene skapt av den første Manu.

setter tilbederen i stand til å bli forent med Gud. Som en oppsummering kan vi si at det dreier seg om erindring av Den øverste ånd og resitasjon av navnet hans. Etter å ha tilbakelagt stadiene med to slags tale, den hørbare og den mumlete, når navnet stadiet yagya og resiteres da verken med artikulert tale eller tale fra strupen, ikke engang i tanken og gjennomtrenger hvert eneste åndedrag. Stigningen og synkningen i yagya og den forskjellige stadier, er avhengig av åndedrettet. Det er noe dynamisk – et spørsmål om handling. Blant stasjonære objekter er Krishn Himalaya, kjølig, jevn og ubevegelig som Gud selv. Det sies at når dommedag kommer, får Manu selskap av en topp i dette fjellet. Den uforanderlige, jevne og rolige Gud blir aldri ødelagt.

26. "Jeg er Ashwath (Peepal) blant trær, Narad blant guddommelige vismenn, Chitrarath[11] blant Gandharv[12] og vismannen Kapil[13] blant oppnåelsens mennesker."

Krishn er Ashwan, den hellige Peepal blant trær. Verden som ikke er sikker på liv før den symbolske morgendagen, blir beskrevet som et omvendt Peepal-tre (fikentre) hvor roten – Gud – er øverst og hvor greinene – naturen – er spredt nedenfor. Dette er ikke det vanlige Peepal-treet som normalt tilbes. Og det er i denne forstand at Krishn kaller seg Peepal blant trær. Narad (nade randhrah er Narad) har på den annen side en så skarp bevissthet at han stødig kan holde på den guddommelige rytmen som oppstår av åndedrettet. Blant Gandharv Krishn er Chitrarath eller den unike tilstanden der objektet for kontemplasjonen begynner å bli direkte sansbart for den tilbedende. Kapil er kroppslig manifestasjon. Krishn er denne formen såvel som tilstanden og nedsynkningen i denne form og også det guddommelige budskap som mottas av det.

अश्वत्थ: सर्ववृक्षाणां देवर्षीणां च नारद: ।
गन्धर्वाणां चित्ररथ: सिद्धानां कपिलो मुनि: ।। २६ ।।

11 Navnet på kongen av Gandharv: en av de 16 sønnene til Kashyap med sin kone Muni.

12 Halvguder som betraktes som gudenes musikere.

13 Navnet på den store vismannen som man tror har grunnlagt Sankhya filosofiskolen.

27. ″Vit (også) at jeg er den nektar-fødte Uchchaishrav blant hester, Airawat[14] blant de tykkhudete og konge blant mennesker.″

Hvert eneste objekt i verden er forgjengelig og bare Jeget er uforgjengelig. Det er på denne måten at Krishn er Uchchaishrav, Indrs hest som sier å ha blitt pisket ut av nektaren som kom fra havet. En hest er et symbol på regulert bevegelse. Krishn er sinnets bevegelse når det søker etter Jegets virkelighet. Han er også kongen blant mennesker. En stor sjel er faktisk en konge fordi han ikke ønsker seg noe.

28. ″Jeg er Vajr[15] blant våpen, Kamdhenu[16] blant kuer, Kamdev[17] for avl og Vasuki,[18] konge over slanger.

Krishn er den mest formidable blant våpen. Blant kuene er han Kamdhenu. Kamdhenu er ikke en ku som produserer appetittvekkende lekkerier i stedet for melk. Blant vismenn var det Vashisth som hadde Kamdhenu. Symbolsk står ordet ″ku″ for sansene. Beherskelse av sansene er en attributt til den søkende som har lært å gripe objektet for sin tilbedelse. Når han klarer å forme sansene sine i overensstemmelse med Gud, blir sansene hans i seg selv en ″Kamdhenu″ for ham. Dermed når han stadiet da oppnåelsen av Gud slett ikke er utenfor rekkevidde.

En søkende på dette nivået finner ingenting utenfor hans rekkevidde. Krishn er også Kamdev for reproduksjon. Men fødselen han bevirker, er ikke den fysiske fødsel av et pike- eller guttebarn. En slik avling av både besjelede og ubesjelede ting, foregår natt og dag. Til og med rotter og maur formere seg. Men skapelsen av nytt

---

उच्चैःश्रवसमश्वानां विद्धि माममृतोद्भवम् ।
ऐरावतं गजेन्द्राणां नराणां च नराधिपम् ।। २७ ।।
आयुधानामहं वज्रं धेनूनामस्मि कामधुक् ।
प्रजनश्चास्मि कन्दर्पः सर्पाणामस्मि वासुकिः ।। २८ ।।

14 Indrs elefant.
15 Lynstrålen, Indrs våpen som sier å være dannet av knoklene til vismannen Dadhichi.
16 En himmelsk ku som er føyelig overfor alle ønsker.
17 Kjærlighetsguden i hinduistisk mytologi, sønn av Krishn og Rukmini.
18 Navnet på en berømt orm, konge over slager, som sies å være Kashyaps sønn.

liv ved Krishn er skapingen av nye situasjoner – forandring av en omstendighet til en annen – hvorved de indre tilbøyelighetene selv forandres. Blant slanger er Krishn Vasuki, den feirede konge over slanger som sies å være sønn av Kashyap.[19]

29. ″Jeg er Sheshnag[20] blant nag (slanger), guden Varun[21] blant vannvesener, Aryama[22] blant forfedre og Yamraj[23] blant herskere.″

Krishn er den uendelige eller ″Shesh nag.″ Sheshnag er faktisk ingen slange. Det finnes en beskrivelse av dens form kalt Shreemad Bhagwat som er samtidig med Geeta. Ifølge den er Sheshnag legemliggjørelsen av Guds vaishnavi (Vishnu) kraft som er plassert på en avstand av 30000 yojan[24] fra Jorden. På hans hode hviler Jorden lett som et sennepskorn. Dette er egentlig et bilde på tyngdekraften mellom objekter som holder stjerner og planeter i deres respektive baner. Denne kraften vikler seg rundt dem alle og holder dem som en slage. Dette er den uendelige som holder også Jorden. Krishn sier at han er det guddommelige prinsipp. Han er også Varun, kongen over amfibievesener og Aryama blant forfedre. Ikke-vold, sannhet, løsrivelse, avholdenhet og frihet fra tvil er de fem yam, moralsk beherskelse og iakttakelse. ″Arah″ representerer avkuttingen av villfarelsene som dukker opp i utøvelsen av dem. Eliminering av disse ondene fører til fullendelse fortjenester av handling utført i et tidligere liv som siden gir frihet fra verdslige bånd. Blant herskere er Krishn Yamraj, vokter over beherskelsen som kalles yam.

अनन्तश्चास्मि नागानां वरुणो यादसामहम् ।
पितृणामर्यमा चास्मि यम: संयमतामहम् ।। २९ ।।

19 I den indiske mytologien har han en svært viktig andel i arbeidet med skapelse og blir derfor ofte kalt Prajapati.
20 Navnet på en berømt slange som sies å ha tusen hoder og framstilles som Vishnus leie, og den støtter hele verden.
21 Havgud
22 Kongen av Manes (avdøde forfedre)
23 Dødsguden, betraktes som Solguden.
24 Et lengdemål som tilsvarer fire kosas eller 12-13 kilometer.

30. "Jeg er Prahlad[25] blant daitya (djevler), tidsenhet for dem som regner ut, løven (mrigendr) blant dyr, og Garud[26] blant fugler.

Krish er prahlad blant demoner. Prahlad (par + ahlad) er glede for andre. Selve kjærligheten er Prahlad. Tiltrekning til Gud og utålmodigheten etter å bli ett med ham mens man fortsatt er fylt av djevelske instinkter er en prosess som til slutt fører til sansning. Krishn er den glederike kjærlighet i denne unionen. Han er også tid for dem som er opptatt av å telle dens enheter. Denne tellingen dreier seg egentlig ikke om tall og oppdeling av tid. Krishn er snarere den progressive forlegelsen av tid som brukes til kontemplasjon om Gud. Han er tiden som brukes på ustanselig erindring om Gud, ikke bare i våkne timer, men også i søvn. Blant dyrene er han mrigendra, løven eller dyrenes konge, et symbol på yogien som også streifer rundt og hersker i yogs skog. Krishn er også Garud blant de fjærkledte. Garud er kunnskap. Når bevisstheten om Gud begynner å vokse, blir den tilbedendes sinn til et redskap for den tilbedte Gud. På den annen side er det samme sinnet som en "slange" (sarp: et bilde på Garud) når det besmittes av verdslig begjær som slynger Sjelen inn i de dødelige fødslenes inferno. Garud er Vishnus hjelpemiddel. Når det er velsignet med kunnskap, blir også sinnet til et redskap som gir opphav til den ikke-manifesterte Ånd som gjennomsyrer hvert eneste atom i universet. Krishn er altså i sinnet som holder og bærer den tilbedte Gud i seg selv.

प्रह्लादश्चास्मि दैत्यानां कालः कलयतामहम् ।
मृगाणां च मृगेन्द्रोऽहं वैनतेयश्च पक्षिणाम् ।। ३० ।।

25 Ifølge Padm-Puran, sønn av demonen Hiranya-kashipu som beholdt den glødende hengivelsen til Vishnu som han hadde båret med seg fra en tidligere eksistens som en Brahmin.

26 Leder for fjærkledte vesener, framstilt som Vishnus vogn, med hvitt ansikt, ørnenese, røde vinger og gyllen kropp.

31. "Jeg er vinden blant krefter som raffinerer, Ram blant bevæpnede krigere, krokodillen blant fisker og den hellige Bhagirathi Ganga[27] blant elver."

Krishn er den uovervinnelige Ram blant dem som bruker våpen. Ram betegner den som fryder seg. Yogi fryder seg over kunnskap. Signalene som mottas fra Guden de tilber, er deres eneste glede. Ram symboliserer denne direkte sansningen, og Krishn er denne bevisstheten. Han er også den mektige krokodillen blant amfibievesener, og den mest hellige Ganga blant elver.

32. "Jeg er, O Arjun, begynnelsen og slutten og også midten for skapte vesener, den mystiske kunnskap om Jeget blant vitenskaper og den endelige dommer blant uenige."

Blant de forskjellige forgreiningene av lærdom er Krishn kunnskapen om Den øverste ånd (foruten forholdet mellom Den øverste og den individuelle Sjel). Han er kunnskapen som fører til Jegets overhøyhet. Det store flertall domineres av maya og drives av lidenskap, ondskap, tid, handling, tilbøyelighet og naturens tre egenskaper. Krishn er kunnskapen som tar mennesket fra dette slaveriet i den materielle verden og inn i tilstanden der Jeget har overherredømmet. Dette er kunnskapen som kalles adhyatm. Han er også den endelige dom som løser alle disputter om Den øverste ånd. Hva som kommer i tillegg til dette, er selvfølgelig hinsides enhver domfellelse.

33. "Jeg er vokalen akar[28] blant bokstavene i alfabetet, dwandwa[29] blant sammenstillinger, den evige Mahakal i foranderlig tid og også Gud som opprettholder og bevarer alle."

पवन: पवतामस्मि राम: शस्त्रभृतामहम्।
झषाणां मकरश्चास्मि स्रोतसामस्मि जाह्नवी।। ३१।।
सर्गाणामादिरन्तश्च मध्यं चैवाहमर्जुन।
अध्यात्मविद्या विद्यानां वाद: प्रवदतामहम्।। ३२।।
अक्षराणामकारोऽस्मि द्वन्द: सामासिकस्य च।
अहमेवाक्षय: कालो धाताहं विश्वतोमुख:।। ३३।।

27 Et navn på elven Ganges.
28 Den første av de tre lydene som utgjør den hellige stavelsen OM.
29 Den første av de fire viktige sammensetningene der to eller flere ord føyes sammen om enn ikke sammenstilles. De står i samme kasus og sammenbindes med en konjunksjon.

Ved siden av å være den første lyden i det hellige OM er Krishn også den udødelige, uforanderlige tid. Tiden forandrer seg alltid, men han er den tilstanden – den tiden – som fører en til den evige Gud. Han er også Den allestedsnærværende ånd (Virat Swarup) som gjennomsyrer og opprettholder alt.

34. "Jeg er døden som utsletter alt, roten til skapninger som skal komme og Keerti[30] blant kvinner – legemliggjørelsen av de feminine kvaliteter ved fullendt handling (keerti), vitalitet, tale, erindring, bevissthet (medha), tålmodighet og tilgivelse."

Som Yogeshwar Krishn kommer til å si i 16. vers i kapittel 15, er alle skapninger (Purush) bare av to slag, de dødelige og udødelige. Alle disse kroppene som skaper andre vesener og dør, er dødelige. Enten det er mann eller kvinne er de alle Purush ifølge Krishn. De andre Purush er den udødelige Kosmiske Ånd som sanses i den tilstanden da sinnet har opphørt å eksistere. Dette er grunnen til at menn og kvinner i like høy grad kan nå det øverste mål. Kvaliteten på vitalitet, erindring, bevissthet og så videre som ble påpekt i 34. Vers, er i prinsippet alle feminine. Innebærer dette at menn ikke har noe behov for disse kvalitetene? Egentlig er det besjelende prinsipp i hjertets sfære et feminint prinsipp. Kvalitetene som regnes opp i verset, må tas med i alle hjerter, både hos menn som hos kvinner.

35. "Og jeg er Sam Ved i skriftmessige salmer. Gayatri[31] blant metriske komposisjoner, den oppstigende Agrahayan[32] og våren blant årstidene."

मृत्युः सर्वहरश्चामुद्भवश्च भविष्याताम् ।
कीर्तिः श्रीर्वाक्च नारीणां स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा ।। ३४ ।।
बृहत्साम तथा साम्नां गायत्री छन्दसामहम् ।
मासानां मार्गशीर्षोऽहमृतूनां कुसुमाकरः ।। ३५ ।।

30 Både som kone til en av de syv gudene og symbol på feminine kvaliteter. Hun er en manifestasjon av Guds herlighet.

31 Et vedisk versemål med 24 stavelser og også navnet på et hellig vers som resiteres av fromme hinduer ved morgen- og aftenbønnen.

32 Månemåneden Agrahayan som omtrent tilsvarer november-desember i den gregorianske kalenderen.

Blant de hellige vediske tekstene (Shruti)[33] som egner seg til å synges, er Krishn Sam ved (Vrihatsam), sangen som fører til likevekt i sinnet. Han er åndelig oppvåkning i disse salmene. Han også er Gayatri[34] blant vers. Det er viktig å være klar over at Gayatri er mer en metrisk komposisjon i form av en selvfornektende bønn enn et trylleformular der resiteringen automatisk fører til frelse. Etter at vismannen Vishwamitr hadde kommet på villspor tre ganger, overga han seg til den tilbedte Guds nåde og tiltalte ham som essensen som gjennomsyrer Jorden, alle verdenene og Jeget og bønnfalt ham om å tildele ham visdom og inspirere ham slik at han kunne kjenne sin virkelighet. Som det går fram, er Gayatri en bønn. Den tilbedende er ikke i stand til å fjerne sin tvil med egen intelligens. Han vet ikke når han har rett eller når han tar feil. Krishn er altså Gayatri som den ulykkelige tilbeder bruker for å overgi seg til Gud. Denne bønnen er utvilsomt gunstig, for ved hjelp av den søker den hengivne tilflukt i Krishn. Krishn er også Agrahayan blant måneder – den oppstigende gledens årstid. Han befinner seg i en tilstand av lykksalighet som denne måneden etterligner.

36. "Jeg er svikefullheten til juksende spillere, herligheten til kjente mennesker, seieren til erobrere, besluttsomheten til de målbevisste og dyden til de fromme."

Spillet som nevnes i verset, henviser til naturens fundamentale karakter. Naturen er selv en spiller og en juksemaker. Å gi avkall på å vise seg fram og engasjere seg i privat tilbedelse for å slippe unna naturens motsetninger er en "bedragersk" handling. Men å kalle det "bedrag" er knapt nok på sin plass, for en slik hemmelighetsfullhet er helt vesentlig for den tilbedendes sikkerhet. Selv om tilbederen har et hjerte som er opplyst av kunnskap, er det nødvendig at han utad opptrer uvitende som et avstumpet Bharat-lignende menneske som er vanvittig, blind, døv og stum. Selv om han forstår, bør han

---

द्युत छलयतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहम् ।
जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि सत्त्वं सत्त्ववतामहम् ।। ३६ ।।

33 Den delen av Ved som er kjent som Shruti: kjent ved åpenbaring.

34 Teksten i bønnen gjengis her for lesere som kan være interessert i å lære den: ॐ भूभुर्वः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यम् भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ।

late som han ikke vet noe. Selv om han hører, bør han late som han ikke har hørt noe som helst. Regelen for tilbedelse går ut på at den skal være privat og hemmelig. Først da kan han vinne i naturens spill. Krishn er vinnernes seier og besluttsomheten hos foretaksomme mennesker. Dette ble også sagt i 41. vers i kapittel 2. Målbevisstheten som skal til for yog, dens klokskap og retning er én og den samme. Krishn er det dynamiske sinn og også storslagenheten og opplysningen hos dydige mennesker.

37. "Jeg er Vasudev blant etterkommerne til Vrishni, Dhananjay blant Pandav, Vedvyas blant vismenn og Shukracharya[35] blant diktere."

Krishn er Vasudev, eller den ene som er overalt, av Vrishni-rasen. Han er Dhananjay blant Pandav. Pandu (faren til Pandav) er et symbol på fromhet. Det er ham dyden har våknet i. Erkjennelse av Jeget er den eneste ekte og varige rikdom. Krishn er Dhananjay – den som skaffer seg og tar vare på kunnskap om Jeget. Han er Vyas blant vismenn. Han er vismannen som har evnen til å uttrykke tanken om perfeksjon. Blant diktere er han Ushn (Shukr) som i Ved får tilnavnet kavya knyttet til seg og som også har visdommen til å føre Sjelen til Gud.

38. "Og jeg er tyranners undertrykkelse, den kloke atferden til dem som håper å lykkes, stillhet blant hemmeligheter og også kunnskapen til opplyste mennesker.

Krishn er alle disse.

39. "Og, O Arjun, jeg er også frøet som alle vesener har vokst opp fra fordi det ikke finnes noe besjelet eller ubesjelet som er uten min maya."

वृष्णीनां वासुदेवोऽस्मि पाण्डवानां धनंजयः।
मुनीनामप्यहं व्यासः कवीनामुशना कविः।। ३७ ।।
दण्डो दमयतामस्मि नीतिरस्मि जिगीषताम्।
मौनं चैवास्मि गुह्यानां ज्ञानं ज्ञानवतामहम्।। ३८ ।।
यच्चापि सर्वभूतानां बीजं तदहमर्जुन।
न तदस्ति विना यत्स्यान्मया भूतं चराचरम्।। ३९ ।।

35 Navnet på læreren til asur (demoner) som ble vekket til live hvis de ble drept i et slag av den magiske trolldommen i ordene hans.

Det finnes ingenting, ikke noe vesen, i hele verden som er blottet for Krishn fordi han gjennomsyrer alt. Alle vesener ligner ham og står ham nært. Han legger videre til:

40. "Det jeg har fortalt deg, O Parantap, er bare et kort utdrag av mine utallige herligheter."

Arjun bør derfor oppfatte det slik at alt som er fylt av prakt, stråleglans og makt, kommer fra Krishn. Det er dette han blir fortalt nå.

41. "Vit at alt som har herlighet, skjønnhet og styrke har oppstått på grunn av min egen prakt."

Krishn avslutter åpenbaringen av den allestedsnærværende slik:

42. "Eller i stedet for å vite noe mer, O Arjun, nøy deg med å huske at jeg er her og bærer hele verden med bare en brøkdel av min kraft."

Krishns oppregning av sine mangfoldige herligheter ved hjelp av bilder, innebærer at verken Arjun eller noen andre av oss bør begynne å tilbe vesener og gjenstander han har nevnt som anskueliggjøring. Forklaringen er heller rettet mot opplyste mennesker som er tilbøyelige til å tilbe andre guder og gudinner foruten gjenstander og skapninger som trær, elver, planeter og slanger, og som har kvittet seg med sine forpliktelser overfor disse guddommene, gjenstandene og vesenene ved bare å tilbe Krishn.

I begynnelsen av kapitlet sa Krishn til Arjun at han skulle instruere ham igjen om det han hadde sagt til ham tidligere fordi han var svært glad i ham. Han ville gjenta instruksene siden en edel lærerers

---

नान्तोऽस्ति मम दिव्यानां विभूतीनां परंतप।
एष तूद्देशतः प्रोक्तो विभूतेर्विस्तरो मया।। ४०।।
यद्यद्विभूतिमत्सत्त्वं श्रीमदूर्जितमेव वा।
तत्तदेवावगच्छ त्वं मम तेजोंऽशसम्भवम्।। ४१।।
अथवा बहुनैतेन किं ज्ञातेन तवार्जुन।
विष्टभ्याहमिदं कृत्स्नमेकांशेन स्थितो जगत्।। ४२।।

ustanselige veiledning er en nødvendighet helt til oppnåelsens øyeblikk. Hans opprinnelse, har Krishn sagt, er ikke kjent verken for guder eller helgener fordi han er urkilden som de alle er født av. De kjenner ham ikke fordi den universelle tilstand som oppstår fra oppnåelsen av den ikke-manifesterte Gud, bare kan oppleves av dem som har nådd fram til det øverste mål. Det er et kunnskapsrikt menneske som kjenner Krishn, den evige og øverste Gud uten fødsel, ved direkte sansning.

Alle kvalitetene som utgjør den guddommelige skatt som for eksempel skjønnsomhet, kunnskap, frihet fra villfarelse, beherskelse av sinn og sanser, tilfredshet, åndelig askese, veldedighet og herlighet – er skapt av Krishn. De syv udødelige vismenn eller snarere de syv trinn i yog og forut for dem også de fire indre egenskaper og i tråd med dem sinnet som eksisterer i kraft av seg selv – alle disse attributtene knyttet til tilegnelse til og hengivenhet for Krishn og som hele verden er etterkommer etter – er skapt av ham. Med andre ord, alle tilbedende tilbøyeligheter formes av ham. De er skapt av den fullendte lærers nåde og ikke av seg selv. Mennesket som får en direkte sansning av Krishns herlighet, er utvilsom verdig til å smelte sammen med ham med en følelse av total identitet.

De som vet at Krishn er all skapnings rot og som kontemplerer ham målbevisst, er ham hengiven med sinn, intellekt og Sjel, utveksler tanker om hans herlighet seg imellom og fryder seg over ham. Han gir de hengivne, de som tenker på ham og tilber ham, disiplinen yog som gjør at de til slutt når fram til ham. Han gjør dette ved å forbli i deres innerste vesen og splitte den åndelige uvitenhetens mørke med kunnskapens lys.

Arjun tror på sannheten om at Krishn er plettfri, evig, strålende, uten begynnelse og gjennomsyrer hvert eneste atom i universet. Dette ble bevitnet av store vismenn i tidligere tider, også på Arjuns tid, og guddommelige vismenn som Narad, Deval, Vyas og Krishn selv sier det samme. Det er også riktig at Krishns essens ikke kjennes av verken guder eller demoner. Bare den hengivne kjenner ham som han har gjort seg kjent overfor. Han alene er i stand til å instruere

den tilbedende om sine mangfoldige herligheter når han gjennomsyrer og forblir i dem. Arjun ber ham altså om å opplyse ham grundig om tegnene på hans storhet. Dette er korrekt fordi den tilbedendes utålmodige nysgjerrighet etter å lytte til den tilbedte Gud bør vare helt til oppnåelsens øyeblikk. Han kan ikke gå lenger enn dette fordi han ikke vet hva som finnes i Guds hjerte.

I tillegg til dette har Krishn oppsummert for Arjun 81 manifestasjoner av hans storhet. Mens noen av dem viser de indre kvaliteter som er utviklet ved innvielse i yog, belyser andre herlighetene som oppnås ved sosiale prestasjoner og fullendelser. Til slutt, etter alt dette, forteller Krishn Arjun at i stedet for å kjenne ham i detalj, bør han bare huske at alt i de tre verdener som er fylt av storhet og skjønnhet, er oppstått av hans egen strålende kraft.

I dette kapitlet har Krishn altså gjort Arjun kjent med hans mangfoldige herligheter på et intellektuelt nivå slik at hans tro trekker seg bort fra alle distraksjoner og er fast sentrert i sin bestemmelse. Men selv etter å ha lyttet til alt og forstått etter en detaljert gjennomgang, gjenstår å få kjennskap til Krishns essens, for veien som fører til ham er dynamisk og kan bare tilbakelegges av dem som virkelig satser på handling.

Slik slutter tiende kapittel i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen til Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishun og Arjun med tittelen ″Vibhooti Varnan″ eller ″En beretning om Guds ære.″

Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av Shreemad Bhagwad Geeta i ″Yatharth Geeta.″

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 11

AVSLØRING AV DEN ALLESTEDSNÆRVÆRENDE

I det siste kapitlet ga Krishn bare en kort framstilling av sine enestående herligheter, men Arjun var selvtilfreds og trodde at han hadde fått vite nok. Han forsikret derfor høyt og hellig at han etter å ha hørt Krishns ord, var kvitt alle villfarelser. Men samtidig, noe han innrømmer i dette kapitlet, er han ivrig etter å vite hva Krishn har fortalt ham tidligere i en mer håndgripelig form. Å høre er så forskjellig fra å se som øst er forskjellig fra vest. Når en søkende arbeider seg mot sitt mål for å se det med sine egne øyne, vil det han får se, kanskje vært noe helt annet enn det han hadde tenkt seg. Så når Arjun har en direkte visjon av Gud, begynner han å skjelve av frykt og trygler om nåde. Kjenner et opplyst menneske frykt? Har han mer nysgjerrighet igjen? Faktum er at det som vites på bare det intellektuelle nivået, er i beste fall vagt og udefinert. Men samtidig er det avgjort en tilskyndelse til å ønske seg sann kunnskap. Derfor bønnfaller Arjun Krishn.

1. "Arjun sa: 'De medfølende ord som du har brukt til å fortelle meg om den hemmelige og mest opphøyde hemmelighet, har jagd bort min uvitenhet.'"

Det Krishn har fortalt ham om forholdet mellom Den øverste ånd og den individuelle Sjel, har dempet hans villfarelser og fylt ham med kunnskapens lys.

अर्जुन उवाच

मदनुग्रहाय परमं गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम्।

यत्त्वयोक्तं वचस्तेन मोहोऽयं विगतो मम।। १।।

2. "For jeg har lært av deg, O lotusøyde, ikke bare detaljer om veseners opprinnelse og oppløsning, men også om din uforgjengelige herlighet."

Han tror fullt og fast på sannheten i det Krishn har fortalt ham, men likevel –

3. "Du er, O Herre, det du har fortalt meg, men jeg ønsker, O Øverste vesen, å få en direkte visjon av din form i all sin guddommelige storslagenhet."

Han er ikke tilfreds med det han har lært ved bare å lytte, og ønsker å se det i håndgripelig form.

4. "Vis meg, O Herre, din evige form hvis du, O Yogeshwar, mener det er mulig å se det."

Krishn har ikke noe imot denne anmodningen fordi Arjun er hans hengivne elev og elskede venn. Han bønnhører ham med det samme og avslører sin kosmiske form.

5. "Herren sa: 'Se, O Parth, mine mange hundre og mange tusen forskjellige himmelske manifestasjoner med varierende farger og former."

भवाप्ययौ हि भूतानां श्रुतौ विस्तरशो मया।
त्वत्त: कमलपत्राक्ष माहात्म्यमपि चाव्ययम् ।। २ ।।
एवमेतद्यथात्थ त्वमात्मानं परमेश्वर।
द्रष्टुमिच्छामि ते रूपमैश्वरं पुरुषोत्तम ।। ३ ।।
मन्यसे यदि तच्छक्यं मया द्रष्टुमिति प्रभो।
योगश्वर ततो मे त्वं दर्शयात्मानमव्ययम् ।। ४ ।।
श्री भगवानुवाच: पश्य मे पार्थ रूपाणि शतशोऽथ सहस्त्रश:।
नानाविधानि दिव्यानि नानावर्णाकृतीनि च ।। ५ ।।

6. **"Se i meg, O Bharat, sønnene til Aditi[1] , Rudr, Vasu[2] , Ashwin-brødrene[3] og Marut[4] foruten tallrike andre fabelaktige former som ikke er blitt sett tidligere."**

7. **"Nå, O Gudakesh, se i min kropp på dette ene stedet hele den besjelede og ubesjelede verden og alt annet du føler trang til å vite."**

På denne måten fortsetter Herren å manifestere sin form gjennom tre påfølgende vers, men stakkars Arjun ser ikke noe som helst. Han kan bare gni seg fortumlet i øynene. Krishn legger merke til Arjuns prøvelser, stopper brått og sier:

8. **"Men siden du ikke kan se meg med dine fysiske øyne, skjenker jeg deg guddommelig syn som du kan bruke til å skue min storslagenhet og kraften i min yog."**

Arjun velsignes med åndelig syn takket være Krishns nåde. Og på nøyaktig samme måte blir også Sanjay, Dhritrashtrs vognfører, velsignet med guddommelig syn takket være Yogeshwar Vyas' medfølelse.[5] Det som derfor er synlig for Arjun, ses også i nøyaktig samme form av Sanjay, og i kraft av å dele synet, deler han også det gode som oppstår av det.

पश्यादित्यान्वसून्रुद्रानश्विनौ मरुतस्तथा।
बहून्यदृष्टपूर्वाणि पश्याश्चर्याणि भारत।। ६ ।।
इहैकस्थं जगत्कृत्स्नं पश्याद्य सचराचरम्।
मम देहे गुडाकेश यच्चान्यद् द्रष्टुमिच्छसि।। ७ ।।
न तु मां शक्यसे द्रष्टुमनेनैव स्वचक्षुषा।
दिव्यं ददामि ते चक्षुः पश्य मे योगमैश्वरम्।। ८ ।।

1 Framstilt i mytologien som mor til guder som er kjent som Aditya, 12 i tallet, etter henne.
2 Navnet på en gruppe guddommer, åtte i tallet.
3 De to legene for guder, framstilt som tvillingene til Solguden.
4 Marut er vindguden, men i flertallsformen kan ordet forstås som "hærskare av guder".
5 Se kapittel 1 der Sanjay, sinnbildet på selvkontroll, framstilles som mediet som gjør at den blinde Dhritrashtr ser og hører. Sinnet som er innhyllet i en sky av uvitenhet, sanser gjennom en som har mestret sinnet og sansene.

9. ″Sanjay sa (til Dhritrashtr): ′Etter å ha sagt dette, O Konge, avslørte Herren – den store mester av yog – sin øverste, allestedsnærværende form for Arjun.′″

Mesteren av yog, selv en yogi og i stand til å skjenke andre yog, kalles Yogeshwar. Han er på samme måte Gud (Hari)[6] som griper od tar bort alt. Hvis han bare kvitter seg med sorg og tar vare på gleden, vil sorgen komme tilbake. Så ″Hari″ er en som ødelegger synder og har kraft til å tildele andre sin egen form. Han som har vært i all tid før Arjun, avslører nå sitt altgjennomtrengende, strålende vesen.

10-11. ″Og (Arjun skuet foran seg) den uendelige, altgjennomtrengende Gud som tallrike munner og øyne, mange vidunderlige manifestasjoner, prydet med forskjellige ornamenter, med mange våpen i hendene, med himmelske kranser og klær, salvet med himmelske parfymer og utstyrt med alle slags undre.″

Det fabelaktige synet blir også gjort sansbart for Dhritrashtr, den blinde kongen, selve bildet på uvitenhet, av Sanjay, legemliggjørelsen av beherskelse.

12. ″Ikke engang lyset fra tusen Soler på himmelen kunne måle seg med stråleglansen fra den allestedsnærværende Gud.″

13. ″Pandus sønn (Arjun) så da i kroppen til Krishns, guders Gud, de mange atskilte verdener sammen.″

संजय उवाच: एवमुक्त्वा ततो राजन्महायोगेश्वरो हरिः।
दर्शयामास पार्थाय परमं रूपमैश्वरम्।। ९ ।।
अनेकवक्त्रनयनमनेकाद्भुत दर्शनम्।
अनेकदिव्याभरणं दिव्यानेकोद्यतायुधम्।। १० ।।
दिव्यमाल्याम्बरधरं दिव्यगन्धानुलेपनम्।
सर्वाश्चर्यमयं देवमनन्तं विश्वतोमुखम्।। ११ ।।
दिवि सूर्यसहस्त्रस्य भवेद्युगपदुत्थिता।
यदि भाः सदृशी सा स्याद्भासस्तस्य महात्मनः।। १२ ।।
तत्रैकस्थं जगत्कृत्स्नं प्रविभक्तमनेकधा।
अपश्यद् देवदेवस्य शरीरे पाण्डवस्तदा।। १३ ।।

6 Et tilnavn til Den øverste ånd, til Vishnu og mange andre guddommer. Fortolkningen her refererer seg til lyden av ordet som assosieres med ″har″ som betyr ″ta bort″ eller ″frata″.

Arjuns visjon av alle verdener i Kirshn er et tegn på hans kjærlige hengivelse som oppstår av dyd.

14. "Overveldet av ærefrykt og med strittende hår viste Arjun den store Gud underdanighet og snakket slik med foldete hender."

Arjun hadde også hyllet Krishn tidligere, men etter at han nå hadde sett hans guddommelige majestet, bukket han dypere. Ærbødigheten han nå føler for Krishn, er en langt dypere følelse enn det han opplevde tidligere.

15. "Arjun sa: 'Jeg ser i deg, O Herre, alle gudene, hærskarer av vesener. Brahma på sitt lotussete, Mahadev, alle de store vismenn og mirakuløse slanger.'"

Dette er en direkte sansning og ikke en fantasiflukt, og en så klar visjon er bare mulig når en Yogeshwar skjenker øyne som kan se det. En konkret erkjennelse av virkeligheten som dette, er bare tilgjengelig med de rette hjelpemidler.

16. "O Herre over alle verdener, jeg skuer dine mange mager, munner og øyne i tillegg til dine uendelige former av alle slag, men O Allestedsnærværende, jeg kan verken se ditt endelikt, ditt midtpunkt eller din begynnelse."

17. "Jeg ser deg kronet og bevæpnet med en stridskølle og en chakr[7], strålende av lys over det hele, som flammende ild og Solen, blendende og umåtelig."

Vi har her en altomfattende oppramsing av Krishns herligheter. Hans himmelske klarhet er slik at øyne blindes hvis de forsøker å se

---

ततः स विस्मयाविष्टो हृष्टरोमा धनंजयः।
प्रणम्य शिरसा देवं कृताञ्जलिरभाषत।। १४।।
अर्जुन उवाचः पश्यामि देवांस्तव देव देहे सर्वांस्तथा भूतविशेषसंघान्।
ब्रह्माणमीशं कमलासनस्थम् ऋषींश्चसर्वानुरगांश्च दिव्यान्।। १५।।
अनेकबाहूदरवक्त्रनेत्रं पश्यामि त्वां सर्वतोऽनन्तरूपम्।
नान्तं न मध्यं न पुनस्तवादिं पश्यामि विश्वेश्वर विश्वरूप।। १६।।
किरीटिनं गदिनं चक्रिणं च तेजोराशिं सर्वतो दीप्तिमन्तम्।
पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्यं समन्ता द्दीप्तानलार्कद्युतिमप्रमेयम्।। १७।।

7 Et skarpt, tagget, skivelignende våpen som man tror var hovedvåpenet til Vishnu.

ham. Han er hinsides sinnets forståelse. Men Arjun kan sanse ham fordi han fullstendig har overgitt alle sine sanser til ham. Og han er så fylt av ærefrykt av det han ser at han tyr til smigrende ros ved å lovprise noen av Krishns mange kvaliteter.

18. ″Jeg tror at du er Akshar, den udødelige Gud som er verdig til å bli kjent, Jegets øverste mål, verdens store tilfluktssted, bevarer av den evige Dharm og den universelle Øverste ånd.″

Dette er også Jegets kvaliteter. Også han er universell, evig, ikke-manifestert og udødelig. Vismannen når den samme tilstand etter at hans tilbedelse er brakt til en vellykket fullendelse. Det er grunnen til at den individuelle Sjel og Den øverste ånd sies å være identiske.

19. ″Jeg ser deg uten begynnelse, slutt eller midtpunkt, fylt av grenseløs makt, utallige hender, øyne som Solen og månen og et ansikt så lyst som ild. Du lyser opp verden med din stråleglans.″

Til å begynne med avslører Krishn sine tallrike former, men nå framstår han som én og uendelig. Men hvordan skal vi oppfatte Arjuns uttalelse om at mens det ene øyet til Gud er som Solen og det andre er som månen? Det er nødvendig at disse ordene ikke tas bokstavelig. Det er ikke slik å forstå at Guds ene øyne skinner som Solen og det andre er matt som månen. Meningen med ordene er snarere at både klarhet som den fra Solen og opphøyd ro som den fra månen strømmer ut fra ham: både kunnskapens stråleglans og fredelig ro. Solen og månen er symboler her. Gud skinner på verden akkurat som både Solen og månen, og Arjun oppfatter det slik at han gjennomsyrer hele verden med sin blendende stråleglans.

त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम्।
त्वमव्यय: शाश्वतधर्मगोप्ता सनातनस्त्वं पुरुषो मतो मे।। १८।।
अनादिमध्यान्तमनन्तवीर्य- मनन्तबाहुं शशिसूर्यनेत्रम्।
पश्यामि त्वां दीप्तहुताशवक्त्रं स्वतेजसा विश्वमिंद तपन्तम्।। १९।।

20. "Og, O Øverste vesen, hele rommet mellom himmel og Jord er fylt av deg, og de tre verdener skjelver av frykt ved synet av din guddommelige, men forferdelige form."

21. "Mengder av guder er oppløst i deg,og en hærskare av dem lovpriser fryktsomt ditt navn og herligheter med foldete hender, mens hærskarer av store vismenn og oppnåelsens mennesker gjentatte ganger framsier velsignelser og synger sublime salmer til din pris."

22. "Rudr, sønnene til Aditi, Vasu, Sadhya,[8] sønner til vishwa,[9] Ashwin, Marut, Agni og horder av gandharv, yaksh, demoner og oppnåelsens mennesker ser alle opp til deg med age."

Guder, Agni og mengder av gandharv, yaksh og demoner ser med undring på Krishns allestedsnærværende form. De er forbløffet fordi de ikke er i stand til å forstå ham. De har faktisk ikke synet som skal til for at de skal kunne se hans essens. Krishn har sagt tidligere at mennesker med en demonisk og vulgær natur betrakter og tiltaler ham som en ubetydelig dødelig. Han har riktignok menneskekropper, men forbli i den øverste Gud. Det er grunnen til at guder, Agni og en hærskare av gandharv, yaksh og demoner alle ser opp til ham i forbløffelse. De er ikke i stand til å se og fatte virkeligheten.

द्यावापृथिव्योरिदमन्तरं हि व्याप्तं त्वयैकेन दिशश्च सर्वा:।
दृष्ट्वाद्भुतं रूपमुग्रं तवेदं लोकत्रयं प्रव्यथितं महात्मन्।। २०।।
अमी हि त्वां सुरसंघा विशन्ति केचिद्भीता: प्राञ्जलयो गृणन्ति।
स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिसिद्धसंघा: स्तुवन्ति त्वां स्तुतिभि: पुष्कलाभि:।। २१।।
रुद्रादित्या वसवो ये च साध्या विश्वेऽश्विनौ मरुतश्चोष्मपाश्च।
गन्धर्वयक्षासुर सिद्धसंघा वीक्षन्ते त्वां विस्मिताश्चैव सर्वे।। २२।।

8 En bestemt klasse himmelske vesener eller guder generelt.
9 Navnet på en bestemt gruppe guddommer.

23. ″Når alle vesener ser på din kolossale form med mange munner og øyne, hender, lår og føtter, mager og fryktinngytende støttenner, O mektig-armete, blir de slått av redsel. Det samme gjelder meg.″

Både Krishn og Arjun er i besittende av mektige armer. Den som har en aksjonssfære som går hinsides naturen, er ″mektig-armet″. Mens Krishn har nådd perfeksjon på dette feltet og drevet den til yttergrensen, er Arjun nettopp blitt innviet og er fortsatt underveis. Målet hans er stadig langt unna. Når han nå ser på Krishns universelle form, blir han, som andre, fylt av ærefrykt for Guds ubegripelige storhet.

24. ″Når jeg ser på din enorme, blendende form som når helt opp til himmelen med sine tallrike manifestasjoner, vidåpen munn og enorme, glødende øyne, O Vishnu, skjelver min innerste sjel av frykt, jeg er berøvet alt mot og all sinnsro.″

25. ″Siden jeg har mistet min retningssans og glede ved å se ansiktene dine med sine skremmende støttenner og flammer som den store verdensbrann som man tror skal sluke verden hvis dommedag kommer, bønnfaller jeg deg, O guders Gud, om å være nådig og fredfylt.″

26. ″Og jeg ser Dhritrashtrs sønner sammen med mange andre konger, Bheeshm, Dronacharya, Karn, til og med kommendanter på vår side og alle...″

रूपं महत्ते बहुवक्त्रनेत्रं महाबाहो बहुबाहूरुपादम्।
बहूदरं बहुदंष्ट्राकरालं दृष्ट्वा लोका: प्रव्यथितास्तथाहम्।। २३।।
नभ:स्पृशं दीप्तमनेकवर्णं व्यात्ताननं दीप्तविशाल नेत्रम्।
दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तरात्मा धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो।। २४।।
दंष्ट्राकरालानि च ते मुखानि दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि।
दिशो न जाने न लभे च शर्म प्रसीद देवेश जगन्निवास।। २५।।
अमी च त्वां धृतराष्ट्रस्य पुत्रा: सर्वे सहैवावनिपालसङ्घै:।
भीष्मो द्रोण: सूतपुत्रस्तथासौ सहास्मदीयैरपि योधमुख्यै:।। २६।।

27. ″Vesener strømmer ukontrollert inn i din skremmende munn med de forferdelige støttennene, og noen av dem blir liggende mellom tennene dine med knuste hoder.″

28. ″Krigere fra menneskeverdenen kaster seg inn i dine flammende munner akkurat som tallrike elver stuper ut i havet.″

Elver er i seg selv rasende, men like fullt strømmer de ut i havet. På samme måte styrter mengder av krigere seg inn i Guds brennende munn. De er mennesker med mot og tapperhet, men Gud er som havet. Menneskelig styrke er ingenting mot hans makt. Det neste verset illustrerer hvorfor og hvordan de kaster seg inn i ham.

29. ″De kaster seg inn i munnene dine for å bli ødelagt akkurat som flygende insekter svirrer inn i flammene.″

30. ″Du fortærer alle verdener med dine flammende munner og slikker leppene dine, ditt intense lys sluker hele verden ved å fylle den med dets glans.″

Dette er helt klart en beskrivelse av oppløsningen av urettskafne egenskaper i Gud, og etterpå er til og med nytten av den guddommelige skatt satt ut av kraft. Rettskafne egenskaper smelter da også sammen med det samme Jeget. Arjun ser Kaurav-krigerne, og så forsvinner krigerne i hans egen hær inn i Krishns munn. Dermed bønnfaller han ham.″

वक्त्राणि ते त्वरमाणा विशन्ति दंष्ट्राकरालानि भयानकानि।
केचिद्विलग्ना दशनान्तरेषु संदृश्यन्ते चूर्णितैरुत्तमाङ्गैः।। २७।।
यथा नदीनां बहवोऽम्बुगाः समुद्रमेवाभिमुखा द्रवन्ति।
तथा तवामी नरलोकवीरा विशन्ति वक्त्राण्यभिविज्वलन्ति।। २८।।
यथा प्रदीप्तं ज्वलनं पतङ्गा विशन्ति नाशाय समृद्धवेगाः।
तथैव नाशाय विशन्ति लोकास्तवापि वक्त्राणि समृद्धवेगाः।। २९।।
लेलिह्यसे ग्रसमानः समन्ता– ल्लोकान्समग्रान्वदनैर्ज्वलद्भिः।
तेजोभिरापूर्य जगत्समग्रं भासस्तवोग्राः प्रतपन्ति विष्णो।। ३०।।

31. "Siden jeg er uvitende om din natur, O Urvesen, og ønsker og kjenne dens virkelighet, hyller jeg deg på ydmykt vis og ber deg, O øverste Gud, om å fortelle meg hvem du er i denne forferdelige form."

Arjun ønsker å få vite hvem Gud er og hva han har tenkt å gjøre. Han forstår ennå ikke fullt ut hvordan Gud realiserer seg selv. Så snakker Krishn til ham.

32. "Herren sa: 'Jeg er den allmekrige tid (kal), nå tilbøyelig til og engasjert i ødeleggelsen av verdener, og krigerne i hærene som står mot hverandre, kommer til å dø selv uten at du dreper dem.'"

Han legger videre til:

33. "Derfor bør du reise deg og gjøre deg fortjent til berømmelse og nyte et blomstrende og velstående kongedømme ved å beseire dine fiender, for disse krigerne er allerede blitt drept av meg, og du, O Savyasachin[10] (Arjun) må være den som i navnet ødelegger dem."

Krishn har sagt gjentatte ganger at Gud aldri handler selv eller får andre til å handle, og han forårsaker ikke engang sammentreff. Det skyldes bare deres villfarne sinn at mennesker tror at alle handlinger skyldes Gud. Men her reiser Krishn seg og sier at han allerede har utslettet fiendene sine. Arjun skal ikke gjøre annet enn å ta æren for dette ved å late som han dreper dem. Dette tar oss igjen tilbake til hans essensielle natur. Han er bildet på kjærlig hengivelse, og Gud er alltid tilbøyelig til å hjelpe og støtte slike kjærlige tilbedende. Han er utøver for dem – deres vognfører.

Dette er den tredje gangen at tanken på "kongedømme"

आख्याहि मे को भवानुग्ररूपो नमोऽस्तु ते देववर प्रसीद।
विज्ञातुमिच्छामि भवन्तमाद्यं न हि प्रजानामि तव प्रवृत्तिम्।। ३१।।
कालोऽस्मि लोकक्षयकृत्प्रवृद्धो लोकान्समाहर्तुमिह प्रवृत्तः।
ऋतेऽपि त्वां न भविष्यन्ति सर्वे येऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः।। ३२।।
तस्मात्त्वमुत्तिष्ठ यशो लभस्व जित्वा शत्रून् भुङक्ष्व राज्यं समृद्धम्।
मयैवैते निहताः पूर्वमेव निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन्।। ३३।।

10 Arjun kalles dette fordi han også kunne skyte piler med venstre hånd.

og han sa til Krishn at han ikke kunne skjønne at hans rolle som ubestridt hersker i et blomstrende og velstående kongedømme på Jorden eller til og med en Indr-lignende herre over Guder skulle kunne fjerne sorgen som slet ut sansene hans. Han ønsker seg ikke noe av dette hvis sorgen kommer til å vedvare også etter at han har oppnådd disse belønningene. Yogeshwar Krishn sa da til ham at i tilfelle nederlag i krigen, ville han bli belønnet med en himmelsk eksistens, og i tilfelle seier med oppnåelse av Den øverste ånd. Og nå sier han at fiendene allerede er slått av ham og at Arjun må handle som en stedfortreder for å vinne både berømmelse og makt i et blomstrende rike. Mener Krishn med dette at han har tenkt å skjenke Arjun de verdslige belønninger som så åpenbart har gjort ham desillusjonert – belønninger der han ikke kan se slutten på sin elendighet. Men slik er det ikke. Den lovte belønningen er den endelige forening med Gud som er et resultat av ødeleggelse av alle motsetninger i den materielle verden. Dette er den eneste permanente oppnåelsen som aldri blir ødelagt og som er et resultat av raj-yog, den høyeste form for all yog. Nok en gang formaner derfor Krishn Arjun:

34. "Ødelegg, uten noen frykt, Dronacharya, Bheeshm, Jayadrath, Karn og de mange andre krigerne som allerede er blitt drept av meg, og kjemp fordi du utvilsomt vil beseire dine fiender."

Her igjen befaler Krishn Arjun å drepe fiendene som allerede er blitt ødelagt av ham. Tyder ikke dette på at han er utøveren, mens han i versene 13-15 i kapittel 5 helt tydelig har sagt at Gud er en ikke-utøver? Bortsett fra dette vil han senere hevde at det bare finnes fem måter som gode og onde handlinger utføres på: basis (den styrende kraft som varsler om at noe blir gjort), den handlende (sinnet), hjelpemidlene (sanser såvel som legning), innsats og utfoldelse (ønsker) og skjebne (som bestemmes av handlinger i en tidligere eksistens). De som sier at Gud er den eneste utøver, er uvitende og blir narret. Hva er forklaringen på denne selvmotsigelsen?

द्रोणं च भीष्मं च जयद्रथं च कर्णं तथान्यानपि योधवीरान्।
मया हतांस्त्वं जहि मा व्यथिष्ठा युध्यस्व जेतासि रणे सपत्नान्।। ३४।।

Sannheten er at det går en skillelinje mellom naturen og Den øverste ånd. Så lenge innflytelsen fra naturens objekter dominerer, er universell uvitenhet (maya) den motiverende kraft. Men etter at en tilbeder har transcendert naturen, lykkes det ham å få adgang til den tilbedte Guds handlingssfære eller, med andre ord, den opplyste Gurus sfære. La oss ikke glemme at som "motivator" er en fullendt lærer, den individuelle Sjel. Den øverste Sjel, objektet for tilbedelse og Gud alle synonyme. Direktivene som den tilbedende mottar, kommer alle fra Gud. Etter dette stadiet er Gud eller den fullendte Guru – som oppstår fra Sjelen til den tilbedende selv – til stede i hjertet som en vognfører som veileder ham på den rette vei.

Den ærverdige Maharaj Ji pleide å si: "Bemerk at den tilbedende handling ikke er kommet tilstrekkelig i gang før tilbederen er klar over sitt Jeg, og Gud har kommet ned til hans nivå. Alt han siden gjør, er en gave fra Gud. Den tilbedende fortsetter på veien ifølge Guds signaler og direktiver. Den tilbedendes suksess er en gave fra Gud. Det er Gud som ser gjennom tilbederens øyne, viser ham veien og setter ham på den måten i stand til omsider å bli ett med seg selv." Det er dette Krishn mener når han sier at Arjun skal drepe sine fiender. Arjun kommer utvilsomt til å vinne, for Gud selv står hos ham.

35. "Sanjay sa (videre til Dhritrashtr): 'Skjelvende av frykt ved å høre disse ordene av Keshav[11] og overveldet av følelser, snakker Arjun slik til Krishn med foldete hender og ærbødig ydmykhet.'"

Sanjay har sett akkurat det Arjun har sett. Dhritrashtr er blind, men også han kan se, høre og forstå klart ved beherskelse.

संजय उवाच: एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य कृताञ्जलिर्वेपमान: किरीटी।
नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं सगद्गदं भीतभीत: प्रणम्य।। ३५।।

11 Et navn på Vishnu (Gud).

36. ″Arjun sa: ′Det er bare rett og rimelig, O Hrishikesh, at mennesker fryder seg med sang som lovpriser ditt navn og din herlighet, demoner flykter hals over hode av frykt for din herlighet, og fullendte vismenn bukker for deg i ærbødighet.′″

37. ″Hva annet kan de gjøre, O store Sjel, bortsett fra å hylle deg når du er, O Gud for guder og universets urenergi, en udødelige øverste Ånd som er hinsides alle vesener og alle ikke-vesener?″

Arjun kan snakke slik fordi han har hatt en direkte visjon av den udødelige Gud. Bare et syn eller en antakelse på det intellektuelle nivå kan ikke føre et menneske til erkjennelse av den uforgjengelige øverste Ånd. Arjuns visjon av Gud er en indre sansning.

38. ″Du, O uendelige, er ur-Guden, evig Ånd, verdens endelige himmel, seer, verdig til erkjennelse, det øverste mål og den altgjennomtrengende.″

39. Siden du er vinden, dødsguden (Yamraj), ild, regnguden (Varun), månen, Herren over all skapning og til og med Brahmas urrot, bøyer jeg meg for deg tusen ganger og enda mer.″

Så overveldet er Arjun av sin tro og hengivelse at selv etter at han har vist ærbødighet igjen og igjen, er han ikke fornøyd. Derfor fortsetter han med sin hyllest.

40. ″Siden du besitter, O udødelige og allmektige, uendelig mot og er den allestedsværende, æres du overalt (av alle).″

अर्जुन उवाच: स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या जगत्प्रहृष्यत्यनुरज्यते च।
रक्षांसि भीतानि दिशो द्रवन्ति सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसंघाः।। ३६ ।।
कस्माच्च ते न नमेरन्महात्मन् गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे।
अनन्त देवेश जगन्निवास त्वमक्षरं सदसत्तत्परं यत्।। ३७ ।।
त्वमादिदेवः पुरुषः पुराण– स्त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम्।
वेत्तासि वेद्यं च परं च धाम त्वया ततं विश्वमनन्तरूप।। ३८ ।।
वायुर्यमोऽग्निर्वरुणः शशाङ्कः प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च।
नमो नमस्तेऽस्तु सहस्त्रकृत्वः पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्ते।। ३९ ।।
नमः पुरस्तादथ पृष्ठतस्ते नमोऽस्तु ते सर्वत एव सर्व।
अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्वं सर्वं समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः।। ४० ।।

Ved å bøye seg gjentatte ganger i ærbødighet, bønnfaller Arjun om tilgivelse for sine feil.

41-42. ″Jeg søker din tilgivelse, O du uendelige, for alle indiskrete ord jeg måtte ha sagt til deg, for å ha tatt meg den uriktige frihet å tiltale deg ′Krishn′ og ′Yadav′, for all mangel på respekt jeg uforvarende har vist deg gjennom uforskammet tøv eller hvile eller mens jeg har spist, O Achyut, (ufeilbarlige) eller når vi var alene eller sammen med andre, ut fra følelsen av at du er min nære venn og på grunn av uforsiktighet som skyldes min uvitenhet om din sanne storhet.″

Arjun er modig nok til å bønnfalle om Krishns tilgivelse for feil han har begått fordi han er overbevist om at han stiller seg likegyldig til dem alle, at han kommer til å tilgi ham fordi han er meneskehetens far, den edleste av lærere og i sannhet verdig til ærbødig tilbedelse.

43. ″Siden ingen i de tre verdener kan måle seg med deg, du som er far til de besjelede og ubesjelede verdener, den største av alle lærere, den mest ærverdige og av umåtelig storhet, hvordan kan noen stå over deg?″

44. ″Jeg kaster meg foran dine føtter og bøyer meg for deg i den mest ydmyke hyllest og bønnfaller deg, O du mest tilbedte Gud, om å tilgi mine feil slik en far tilgir sin sønn, en venn sin venn og en kjærlig ektemann sin elskede kone.″

Arjun er overbevist om at bare Krishn har så stort hjertelag at han bærer over med feilene hans. Men kan det skje etter alle feilene hans? Med hvilket annet navn enn ″Krishn″ kan han tiltale sin mørkhudete venn? Bør vi kalle en svart mann hvit?

सखेति मत्वा प्रसभं यदुक्तं हे कृष्ण हे यादव हे सखेति।
अजानता महिमानं तेवदं मया प्रमादात्प्रणयेन वापि।। ४१।।
यच्चावहासार्थमसत्कृतोऽसि विहारशय्यासनभोजनेषु।
एकोऽथवाप्यच्युत तत्समक्षं तत्क्षामये त्वामहमप्रमेयम्।। ४२।।
पितासि लोकस्य चराचरस्य त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्गरीयान्।
न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिक: कुतोऽन्यो लोकत्रयेऽप्यप्रतिमप्रभाव।। ४३।।
तस्मात्प्रणम्य प्रणिधाय कायं प्रसादये त्वामहमीशमीड्यम्।
पितेव पुत्रस्य सखेव सख्यु: प्रिय: प्रियायार्हसि देव सोढुम्।। ४४।।

Er det synd å kalle en spade en spade? Å kalle Krishn en "Yadav" kunne heller ikke være galt, for Krishn har sin bakgrunn i en Yadav-familie. Det er heller ikke en fornærmelse å kalle ham en "venn" for Krishn betrakter også Arjun som en nær venn. Men det er opplagt at Arjun er nesegrus unnskyldende fordi han tror at når han tiltaler Krishn med Krishn, er dette en fornærmelse.

Meditasjonsmåten er i hovedsak den som Krishn har bestemt. Han rådet Arjun i det 13. vers i kapittel 8, til å resitere OM og kontemplere ham. Vi husker at Om er et symbol på den udødelige Gud. Arjun ble bedt om å resitere den hellige stavelsen og visualisere Krishns bilde. For OM som står for det ikke-manifesterte Øverste vesen, er også et symbol på vismannen etter at han har nådd det øverste mål som er Gud-erkjennelse. Når Arjun har en klar visjon av Krishns sanne storhet, slår det ham at han er verken svart eller hvit, ikke engang en venn eller en Yandav. Han er bare en stor sjel som er blitt ett med og identisk med den udødelige Øverste Ånd.

I hele Geeta har Krishn, ved fem anledninger, understreket betydningen av å resitere OM. Hvis vi må be, la oss heller resitere OM enn navnet Krishn. Sentimentale tilbedere klarer som regel å finne en eller annen utvei. En kan være sjokkert av kontroversene om det er riktig å resitere OM, en annen appellerer til vismenn og atter andre som er ivrige etter å innynde seg hos Krishn i en fart, knytter Radha[12] til navnet hans. Det er sant at de gjør alt dette ut fra hengivenhet, men bønnene deres er preget av overdrevne følelser. Hvis vi har en ekte følelse for Krishn, må vi følge hans instruks. Selv om han forblir i det ikke-manifesterte, er han alltid nærværende foran oss selv om vi ikke er i stand til å se ham på grunn av utilstrekkelig syn. Hans stemme er med oss, men vi kan ikke høre den. Det vil bli liten fortjeneste av vårt studium av Geeta hvis vi ikke lystrer ham, selv om én fordel av et slikt studium alltid vil være der. Mennesket som lytter til og lærer Geeta vinner bevissthet om kunnskap og yagya og når dermed fram til mer opphøyde kropper. Studium er derfor avgjørende viktig.

---

12 Navnet på en feiret gopi eller gjeterinne som Krishn elsker. Denne kjærligheten blir tatt som symbol på den individuelle Sjels forening med den Øverste Ånd.

En uavbrutt sekvens med navnet ″Krishn″ vil ikke materialisere seg når vi mediterer i en tilstand med pustkontroll. Ut fra rene følelser finnes det enkelte som resiterer bare navnet Radha. Er det ikke vanlig praksis å smigre hustruer med enestående funksjoner? Det kan ikke forbause at mange av oss tror at vi kan behage Gud på samme måte. Derfor slutter vi til og med å si ″Krishn″ og begynner og resitere bare ″Radha″ i håp om at hun vil lette adgangen til ham. Men hvordan kan stakkars Radha klare dette når hun selv ikke kunne bli forent med Krishn? Så i stedet for å gi akt på hva andre har å si, la oss resitere bare OM. Samtidig må det innrømmes at Radha bør være vårt ideal. Vi må hengi oss til Gud med intensiteten i hennes hengivelse til hennes elskede. Det er avgjørende viktig at vi kommer til å bli som henne og tæres bort av atskillelsen fra Krishn.

Arjun omtaler sin venn som ″Krishn″ fordi dette var hans egentlige navn. På samme måte er det ganske mange tilbedere som resiterer navnet til sin lærer-veileder av sentimentalitet. Men som det allerede er blitt vist, blir en vismann etter erkjennelse ett med den ikke-manifesterte Gud som han forblir i. Derfor spør mange elever: ″Når vi kontemplerer deg, hvorfor skal vi ikke, O lærer, resitere ditt navn eller Krishns navn i stedet for det tradisjonelle OM?″ Men Yogeshwar Krishn har gjort det helt klart her at etter oppnåelsen er en vismann i besittelse av samme navn som navnet til Den øverste Ånd som han har smeltet sammen med. ″Krishn″ er mer en betegnelse enn et navn for resitasjon i yagya.

Når Arjun bønnfaller om overbærenhet med sine overtredelser og trygler ham om å vende tilbake til sin vanlige milde væremåte, både tilgir Krishn ham og imøtekommer hans anmodning. Arjuns bønn om nåde framkommer i følgende vers:

45. ″Bli forsonet, O du uendelige og guders Gud, og vis meg din nådige væremåte for selv om jeg fryder meg ved å skue din vidunderlige (altgjennomtrengende) form som jeg ikke hadde sett tidligere, er mitt sinn også hjemsøkt av redsel.″

अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा भयेन च प्रव्यथितं मनो मे।
तदेव मे दर्शय देवरूपं प्रसीद देवेश जगन्निवास।। ४५।।

Hittil har Yogeshwar Krishn vist seg for Arjun i sin allestedsnærværende form. Siden Arjun aldri har sett den før, er det helt naturlig at han øyeblikkelig fylles av glede og frykt. Sinnet hans er sterkt opphisset. Tidligere hadde Arjun kanskje vært stolt av sine fortrinnlige ferdigheter som bueskytter og kanskje til og med trodd at han var Krishn overlegen i så henseende. Men synet av Herrens altgjennomtrengende umåtelighet fyller ham med respekt. Etter å ha hørt i det siste kapitlet om Krishns herligheter, har han åpenbart begynt å oppfatte seg selv som en mann med kunnskap og visdom. Men ingen som er utstyrt med kunnskap og visdom i egentlig forstand, er hinsides enhver frykt. Opplevelsen å sanse Gud direkte har faktisk en unik virkning. Selv etter at en tilbeder har hørt og lært alt i teorien, gjenstår det for ham å skaffe seg bevissthet om virkeligheten gjennom praksis og personlig erfaring. Når Arjun har en slik visjon, overveldes han øyeblikkelig av glede og frykt, og hans sinn er rystet. Derfor bønnfaller han Krishn om å iføre seg sin rolige, medlidende form igjen.

46. "Siden jeg lengter etter å se deg, O tusen-armete, allestedsnærværende Gud, slik jeg så deg tidligere med krone på hodet og bevæpnet med stridskølle og chakr, ber jeg deg om å iføre deg din fire-armete form igjen."

La oss se hva denne Krishns fire-armete form er.

47. "Herren sa: 'Jeg har medlidende avslørt for deg, O Arjun, ved å bruke min yogs kraft, min prektige, urtids, uendelige, allestedsnærværende form som ingen andre har skue tidligere.'"

48. "O den mest ærverdige av Kuru, ingen andre enn deg i denne dødelige verden er i stand til å se min uendelige, universelle form som man ikke kan kjenne ved å studere Ved eller utføre yagya, heller ikke ved veldedighet eller dydige gjerninger eller streng åndelig askese."

किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तम् इच्छामि त्वां द्रष्टुमहं तथैव।
तेनैव रूपेण चतुर्भुजेन सहस्त्रबाहो भव विश्वमूर्ते।। ४६ ।।
श्रीभगवानुवाच: मया प्रसन्नेन तवार्जुनेदं रूपं परं दर्शितमात्मयोगात्।
तेजोमयं विश्वमनन्तमाद्यं यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम्।। ४७ ।।
न वेदयज्ञाध्ययनैर्न दानै: न च क्रियाभिर्न तपोभिरुग्रै:।
एवंरूप: शक्य अहं नृलोके द्रष्टुं त्वदन्येन कुरुप्रवीर।। ४८ ।।

Hvis påstandene Krishn kommer med i verset over foruten hans forsikring til Arjun om at ingen andre enn han er i stand til å se hans umåtelige, altgjennomtrengende form, er sanne, har Geeta knapt nok noen nytte for oss. I så fall tilhører evnen til å sanse Gud Arjun alene. Men på den annen side påpekte Krishn også for ham tidligere at mange vismenn i tidligere tider, som konsentrerte seg om ham med et sinn som var fritt for lidenskap, frykt og sinne og som renset seg ved kunnskapens botsøvelse, hadde klart å nå fram til hans form. Men nå bekrefter han forbausende nok at ingen har tidligere kjent hans kosmiske manifestasjon, og heller ikke kommer noen til å kjenne den i framtiden. Hvem er tross alt Arjun? Er han ikke en legemlig ramme som alle oss andre? Som det framstilles i Geeta, er han legemliggjørlsen av øm hengivenhet. Ikke noe menneske som er blottet for denne følelsen, kan se fortiden, og ikke noe menneske som er blottet for denne følelsen, kan se inn i framtiden. Denne kjærlige kvaliteten forutsetter en tilbeder som trekker sinnet sitt bort fra alt utvendig og hengir det til den ønskede Gud alene. Bare ved den foreskrevne vei kan en som nærmer seg Gud med kjærlighet, erkjenne ham. Krishn etterkommer Arjuns bønn og viser seg nå i sin fire-armete form.

49. "Se igjen min fire-armete form (med en lotus, en konkylie, en stridskølle og chakr) slik at du befris fra forvirringen og redselen som ble utløst av min forferdelige manifestasjon, og tenk på meg med (ingenting annet enn) hengivenhet."

50. "Sanjay sa videre (til Dhritrashtr): 'Etter å ha sagt dette til Arjun, viste Herren Vasudev igjen sin tidligere form, og den vismann-lignende Krishn trøstet på denne måten den fryktsomme Arjun ved å manifestere for ham sin rolige form.'"

51. (Deretter) sa Arjun: 'O, Janardan, jeg har fått tilbake min fatning og ro (i sinnet) ved å se denne din mest velvillige, menneskelige form."

मा ते व्यथा मा च विमूढभावो दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृङ्ममेदम्।
व्यपेतभी: प्रीतमना: पुनस्त्वं तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य।। ४९।।

संजय उवाच: इत्यर्जुनं वासुदेवस्तथोक्त्वा स्वकं रूपं दर्शयामास भूय:।
आश्वासयामास च भीतमेनं भूत्वा पुन: सौम्यवपुर्महात्मा।। ५०।।

अर्जुन उवाच: दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं तव सौम्यं जनार्दन।
इदानीमस्मि संवृत्त: सचेता: प्रकृतिं गत:।। ५१।।

Arjun hadde bønnfalt Herren om å vise seg i sin fire-armete form. Men hva ser han når Krishn etterkommer hans anmodning og viser seg i den ønskede form? Hva annet enn den menneskelige form? Uttrykkene ″fire-armet″ og ″mange-armet″ brukes om vismenn etter at de har nådd det øverste mål. Den to-armete vismannen-læreren er i høyeste grad hos hans elskelige elev, men noen annetsteds fra husker også, og den samme vismannen, som er vekket av ånden i denne kraften, forvandles til vognføreren som veileder den søkende på den rette vei. ″Arm″ er et symbol for handling. Så armene våre fungerer ikke bare ekstern, men også internt. Dette er den fire-armete form. ″Konkylie″, ″chakr″, ″stridskølle″ og ″lotus″ som bæres av Krishns fire armer, er alle symbolske og står henholdsvis for en bekreftelse på det sanne mål (konkylie), begynnelsen på oppnåelsens syklus (chakr), undertrykkelse av sansene (stridskølle) og dyktighet i handling som er den uplettede og rene (lotus). Dette er grunnen til at Arjun betrakter den fire-armete Krishn som et menneske. I stedet for å bety at det var en fire-armet Krishn, er uttrykket ″fire-armet″ bare en metafor for den spesielle handlingsmåten som vismenn fullender med kropp og Sjel.

52. ″Herren sa: ′Denne min form som du har sett, er den mest sjeldne, for til og med guder lengter etter å få se den.″

Denne rolige, vennligsinnete manifestasjon av Krishn er den mest uvanlige, og til og med gudene lengter etter å se den. Det innebærer at det ikke er mulig for alle å erkjenne en vismann for hva han er. Den mest ærverdige satsangi Maharaj Ji, den fullendte læreren til min ærverdige lærer Maharaj Ji, var en slik helgen med en virkelig våknet Sjel, men de fleste mennesker betraktet ham som et sinnssykt menneske. Bare noen ytterst få dydige lærte av himmelske tegn at han var en vismann med edel fullendelse. Og bare disse menneskene kunne gripe ham med hele sitt hjerte, nådde fram til hans metafysiske form og oppnådde det ønskede mål. Det er dette Krishn antyder når han sier til Arjun at guder som bevisst har lagret i hjertet guddommelighetens skatt, trakter etter å se

---

श्री भगवानुवाच: सदुर्दर्शमिदं रूपं दृष्टवानसि यन्मम।
देवा अप्यस्य रूपस्य नित्यं दर्शनकांक्षिण: ।। ५२ ।।

hans ″fire-armete″ form. Hvorvidt han kan nås med yagya, veldedighet eller studier av Ved, slår Krishn fast:

53. Min fire-armete form som du har sett, kan ikke kjennes verken ved studier av Ved eller ved botsøvelser eller ved veldedighet, ikke engang ved gavmildhet etter utførelse av yagya.″

Den eneste måten han kan sanses på, avsløres i det følgende verset:

54. ″O Arjun, et menneske med store botsøvelser, en tilbeder, kan kjenne denne min form direkte, skaffe seg dens essens og til og med bli ett med den ved en total og urokkelig hengivenhet.″

Den ene måten å nå fram til Den øverste ånd på, er gjennom perfekt målbevissthet, tilstanden der den tilbedende ikke husker annet enn det tilbedte mål. Som vi har sett i kapittel 7, blir til og med kunnskap forvandlet til total hengivenhet. Krishn sa litt tidligere at ingen unntatt Arjun hadde sett ham tidligere, og ingen ville noen gang se ham i framtiden. Men nå avslører han at ved en slik ensidig hengivelse kan tilbedende ikke bare se ham, men også erkjenne ham direkte og bli ett med ham. Arjun er altså navnet på en slik fullstendig hengiven tilbedende: navnet på en tilstand i hjerte og sinn mer enn navnet på en person. Altabsorberende kjærlighet er Arjun. Derfor sier Yogeshwar Krishn til slutt:

55. ″Dette mennesket, O Arjun, som bare handler for min skyld (matkarmah) hviler på og er bare meg hengiven (matparmah), med fullstendig løsrivelse (sangvarjitah) og frihet fra ondskap mot alle vesener (nirvairah sarvbhooteshu), kjenner og når fram til meg.″

नाहं वेदैर्न तपसा न दानेन न चेज्यया।
शक्य एवंविधो द्रष्टुं दृष्टवानसि मां यथा।। ५३ ।।
भक्त्या त्वनन्यया शक्य अहमेवंविधोऽर्जुन।
ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन प्रवेष्टुं च परंतप।। ५४ ।।
मत्कर्मकृन्मत्परमो मद्भक्तः सङ्गवर्जितः।
निर्वैरः सर्वभूतेषु यः स मामेति पाण्डव।। ५५ ।।

De fire viktige forutsetninger for den evolusjonære disiplin som et menneske kan bruke til å oppnå åndelig perfeksjon eller transcendens (som menneskelivet er et middel til), indikeres med uttrykkene ″matkarmah″, ″matparmah″, ″sangvarjitah″ og ″nirvairah sarvbhooteshu″. ″Matkarmah″ betyr utførelse av den foreskrevne handling – handlingen yagya. ″Marparma″ er nødvendigheten av at den tilbedende søker tilflukt i Krishn med fullstendig hengivelse til ham. Den nødvendige handling er det umulig å gjennomføre uten total avvisning av verdslige objekter og handlingens frukter (sangvarjitah), den siste, men ikke minste forutsetningen er ″nirvrairah sarcbhooteshu″: fravær av ondskap eller vrangvilje mot alle vesener. Bare en tilbeder som oppfyller disse fire kravene, kan nå fram til Krishn. Det skulle ikke være nødvendig å si at hvis man oppfyller de fire kravene i det siste verset i dette kapitlet, er tilstanden dette resultererer i, blottet for ytre krig og fysisk blodssutgytelse. Dette er enda et eksempel på at Geeta ikke dreier seg om ytre kamp. Det finnes ikke et eneste vers i diktet som støtter tanken om fysisk vold eller drap. Når vi har ofret oss gjennom yagya, husker bare Gud og ingen annen, er fullstendig løsrevet fra både natur og våre handlingers belønninger og når det ikke finnes ondskap i oss mot noe vesen, mot hvem og for hva skal vi kjempe? De fire iakttakelsene fører en tilbeder til stadiet der han står helt alene. Hvis det ikke er noen sammen med ham, hvem skal han bekjempe? Ifølge Krishn har Arjun kjent ham. Dette ville ikke ha vært mulig hvis det hadde vært den minste ondskap i ham. Det er altså klart at krigen Arjun fører i Geeta er mot fryktinngytende fiender som tiltrekning og frastøting, forblindelse og ondskap, begjær og sinne som vokser fram hos den tilbedende når han hengir seg til målbevisst kontemplasjon etter å ha oppnådd en løsrevet holdning til verdslige objekter foruten til belønninger.

I begynnelsen av kapitlet innrømmet Arjun overfor Krishn at hans villfarelser forsvant takket være de vennlige ord som Krishn brukte da han avslørte sine mangfoldige herliheter for ham. Men

siden Krishn hadde sagt tidligere at han var altgjennomtrengende, ønsket Arjun også å få en direkte visjon av hans storhet. Ha anmodet Yogeshwar om å vise ham sin universelle, udødelige form hvis det var mulig for hans dødelige øyne å skue en slik manifestasjon. Siden Arjun er hans elskede venn og en høyst trofast hengiven, imøtekom Krishn med glede denne anmodningen.

Etter å ha iført seg sin universelle form, sa Krishn til Arjun at han skulle skue ham i himmelske vesener som de syv udødelige vismenn[13] og vismenn som hadde eksistert i enda tidligere tider foruten Brahma og Vishnu. Arjuns oppmerksomhet ble altså enda mer trukket til den altgjennomtrengende, guddommelige majestet. Krishn oppsummerer alle sine formaninger og sa til Arjun hvordan han i ett øyeblikk og på ett sted kunne skue ham i hele den besjelede såvel som i den ubesjelede verden og også alt annet han var nysgjerrig etter å vite.

Denne oppregningen fra Krishns side gikk gjennom tre vers, fra 5 til 7. Men Arjuns fysiske øyne kunne ikke se noen av herlighetene som ble nevnt av Herren. Hele Guds majestet lå foran hans øyne, men de kunne bare se Krishn som en vanlig dødelig. Krishn forsto vanskelighetene Arjun hadde, tok en pause og velsignet ham med et guddommelig syn slik at han kunne se hans sanne storhet. Og da så Arjun Gud selv foran seg. Han fikk dermed en direkte og reell sansning av Gud. Han ble overveldet av redsel på grunn av det han så og begynte å be Krishn ydmykt om å tilgi hans synder som ikke egentlig er synder. Han trodde han hadde fornærmet ham ved å tiltale ham ″Krishn″. ″Yadav″ og ″venn″. Siden dette ikke var synder, viste Krishn øyeblikkelig sin nåde og iførte seg igjen sin behagelige og velvillige form i ærbødighet for Arjuns anmodning. Han kom også med trøstende og oppmuntrende ord.

At Arjun kalte sin venn Krishn, var ingen fornærmelse. Krishn hadde mørk hud. Å tiltale ham ″Yadav″ var helle ikke en indiskresjon fordi han tilhørte slekten Yaduvanshis. At Arjun kalte Krishn en ″venn″, var heller ikke galt, for også Krishn betrakter ham som en

13 Mareechi, Angiras, Pulgatya, Pulah, Kratu og Vasishtha. Også de syv vismenn står for de syv øvelsene eller trinnene eller attributtene i yog, ved mestringen som gjør at den søkende når tilstanden med endelig fullendelse.

god venn. Dette er alt sammen faktisk fenomener knyttet til den første holdningen en søkende har til store Sjeler som er kalt "vismenn" i gjengivelsen. Enkelte av dem tiltaler disse vismennene ifølge deres utseende og form. Noen av dem setter navn på den ut fra deres spesielle attributter, mens atter andre betrakter dem som likemenn. De forstår ikke vismenns innerste vesen. Men når Arjun omsider kjenner Krishns sanne form, forstår han at han er verken svart eller hvit, og han tilhører heller ikke noen familie eller er noens venn. Når det ikke finnes noen som Krishn, hvordan kan noen være hans venn? Eller hans likemann? Han er hinsides rasjonell begripelse. Et menneske kan bare kjenne Krishn hvis Yogeshwar velger å avsløre seg for ham. Dette er grunnen til Arjuns unnskyldninger.

Problemet som reises i dette kapitlet, er, som vi har sett, hvordan vi bør resitere navnet hans hvis det er en fornærmelse å si "Krishn". Problemet ble løst så langt tilbake som i kapittel 8 der Krishn slo fast reglene for hvordan de tilbedende skulle resitere OM, ur-ordet eller lyden som representerer den altgjennomtrengende, fremragende, uforanderlig Gud. OM er essensen som er framherskende gjennom hele universet og som er skjult i Krishn. Tilbedere ble rådet til å resitere denne hellige stavelsen og konsentrere seg om Krishns form. Krishns bilde og OM er nøkkelen til suksessen til en tilbeders bønn og meditasjon.

Arjun ba så Krishn om å vise ham hans fire-armete form, og Krishn iførte seg sin vennlige, nådige form. Han hadde ønsket å se den fire-armete form, men det Krishn avslører for ham, er den menneskelige form. Det er i sannhet slik at yogien som har nådd fram til den allmektige, evige Gud, lever i kroppen hans i denne verden og handler utad med sine to hender. Men han er våken i sin Sjel, og han våkner også samtidig i Sjelen til hengivne som husker ham overalt fra slik at han opptrer som deres veileder-vognfører. Armer er et symbol på handling, og dette er betydningen av den fire-armete form.

Krishn har sagt til Arjun at ingen bortsett fra ham har sett denne formen hans tidligere, og ingen vil kunne se den i framtiden. Hvis vi skulle ta dette bokstavelig, ville Geeta fortone seg fåfengt. Men Geeta har løst problemet ved å si til Arjun at det er lett for tilbederen,

som er ham hengiven med ensidig tro og som ikke husker andre enn ham, å kjenne ham og hans essens ved direkte sansning og bli ett med ham. Hvis Arjun kjenner Krishn, innebærer det at han er en slik hengiven. Hengivenhet for den tilbedte Gud er den destillerte form for hengivenhet. Som Goswami Tulsidas har sagt, kan man ikke oppnå Gud uten kjærlighet. Gud er aldri blitt erkjent og kan aldri bli erkjent av en tilbeder som mangler denne følelsen. I fravær av kjærlighet kan ingen mengder av yog eller bønner eller veldedighet eller botsøvelser sette et menneske i stand til å nå fram til Gud. Følelsen kjærlighet er altså uunnværlig for den endelige oppnåelse på den åndelige utviklings vei.

I det siste verset i kapitlet har Krishn pekt på den firedelte vei som omfatter iakttakelse av yagya – den foreskrevne handling, total avhengighet av og hengivenhet til ham, løsrivelse fra verdslige objekter og belønninger og, til sist, fravær av ondskap mot alle. Det er dermed opplagt at det ikke kan forekomme noen fysisk krig eller blodsutgytelse i sinnstilstanden som man kommer til ved å følge denne firedelte veien. Når en tilbeder har viet alt han har til Gud, husker bare ham og ingen annen, har så fast kontroll over sinn og sanser at naturen og dens objekter opphører å eksistere for ham, og når han er frigjort fra alle onde tanker, er tanken på at han skal utkjempe en ytre krig ganske enkelt umulig. Å nå det endelige mål ved å nedkjempe den fryktinngytende fienden som verden er med den perfekte fornektelsens sverd, er den eneste sanne seier. Deretter er det ingen utsikter til nederlag.

Slik slutter ellevte kapittel i Upanushad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen til Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen ″Vishwroop Darshan Yog″ eller ″Avsløring av den allestedsnærværende″.

Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av Shreemad Bhagwad Geeta i ″Yatharth Geeta″.″

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 12

FROMHETENS YOG

Krishn sa gjentatte ganger til Arjun mot slutten av kapittel 11 at hans kosmiske form som han hadde manifestert for ham, aldri var blitt sett av noen tidligere og ville ikke bli sett av noen i framtiden. I stedet for å bli sett ved hjelp av botsøvelser eller yagya eller veldedighet, kan han lett bli kjent og tilnærmet – slik Arjun har sett ham – ved urokkelig hengivelse og kontemplasjon som er konstant og uavbrutt som en strøm av olje. Så Arjun ble formant til å vie seg til Krishn og huske ham. Han skulle utføre den forordnede gjerning og enda bedre ved å overgi seg til ham. Fast og ensidig hengivenhet er midlet til oppnåelse av det øverste mål. Dette pirret naturligvis Arjuns nysgjerrighet etter å få vite hvilken av de to typer hengivne, de som tilber den manifesterte Gud og de som kontemplerer den ikke-manifesterte Ånd, er den beste.

Arjun har faktisk stilt dette spørsmålet for tredje gang her. Han spurte Krishn i kapittel 3 hvorfor han oppfordret ham til å påta seg en forferdelig oppgave hvis han mente at Kunnskapens vei var bedre enn Den uselviske handlingens vei. Ifølge Krishn er handling nødvendig for begge veier.

Men til tross for dette – hvis et menneske behersker sine sanser med unaturlig vold og likevel ikke klarer å glemme objektene deres, er han en arrogant svindler og ikke et menneske med kunnskap. Så Arjun ble rådet til å utføre den foreskrevne oppgaven, gjerningen yagya. Yagya-måten, som er en spesiell form for tilbedelse og som gir adgang til det øverste mål, ble så belyst. Hvilken forskjell

er det så på Kunnskapens vei og Den uselviske handlingens vei hvis den samme handling – gjerningen yagya – må begynnes på i begge tilfeller? Mens den hengivne tilbeder engasjerer seg i gjerningen yagya etter å ha overgitt seg selv og handlingen til den ønskede Gud, gjennomfører kunnskapens yogi den sammen handlingen med korrekt innsikt i sin egen styrke og tillit til den.

Arju ønsker videre å få vite av Krishn i kapittel 5 hvorfor han enkelte ganger anbefalte handling utført av Kunnskapens vei og andre ganger handling utført av Den uselviske handlingens vei. Han ville vite hvilken av de to som var den beste. På dette tidspunktet visste han at handling var en felles faktor for begge veiene. Men likvel stilte han Krishn dette spørsmålet fordi han sto overfor problemet med å velge den beste vei. Han ble fortalt at selv om søkende når det ønskede mål ved å følge enten den ene eller den andre veien, er Den uselviske handlingens vei bedre enn Kunnskapens vei. Uten å utføre uselvisk handling, kan et menneske verken bli yogi er en sann opplyst. Kunnskapens vei er også umulig å tilbakelegge uten handling og er belemret med flere hindringer.

Nå, for tredje gang, spør Arjun Herren hvilken av de to hengivne, han som er ham hengiven med perfekt konsentrasjon og han som går Kunnskapens vei og kontemplerer det ikke-manifesterte, udødelige prinsipp, er den beste.

1. **"Arjun sa: 'Hvilken av de to typene urokkelig hengivne, han som alltid tilber deg i din legemliggjorte form og den andre som mediterer om din udødelige, ikke-manifesterte Ånd, er best i sin mestring av yog?"**

Enten de tilber Krish med selvoppgivelse, en følelse av identitet med ham og med fast konsentrasjon, eller de tilber den ikke-maifesterte og udødelige Gud som han forblir i med tillit til seg selv i stedet for selvoppgivelse, følger de begge veien som er forordnet av ham. Men hvilken av de to er best? Krishn svarer på dette spørsmålet slik.

अर्जुन उवाच

एवं सततयुक्ता ये भक्तास्त्वां पर्युपासते।
ये चाप्यक्षरमव्यक्तं तेषां के योगवित्तमाः।। १।।

2. ″Herren sa: ′Jeg tror de er de beste av alle yogier som alltid mediterer om meg med konsentrasjon og tilber (den legemliggjorte, manifesterte Gud) med sann tro.′″

3-4. ″Og de som behersker alle sine sanser godt, alltid tilber Den øverste ånd som er hinsides tanke, altgjennomtrengende, udefinerbar, fylt med likevekt, uforanderlig og ubevegelig og formløs og uforgjengelig, med total konsentrasjon og som tjener alle skapninger som ser dem med et likt øye, når fram til meg.″

Disse attributtene ved Gud er ikke forskjellige fra Krishns, men –

5. ″Å nå perfeksjon for mennesker som er den formløse Gud hengiven, er vanskeligere, for de som føler seg narret av deres fysiske kropper, får større problemer med å virkeliggjøre det ikke-manifesterte.″

Fullendelse er vanskeligere for tilbedere som er hengivne den Gud som er blottet for alle kvaliteter (nirgun) på grunn av deres tilknytning til den fysiske eksistens. Å nå den ikke-manifesterte, formløse Gud er ytterst vanskelig så lenge den tilbedende er stolt av sin fødsel og dyktighet.

Yogeshwar Krishn var en Gud-lignende, fullendt lærer, og den ikke-manifesterte Gud var manifestert i ham. Ifølge ham begynner den søkende, som i stedet for å søke ly under en vismann, fortsetter i tro på sin egen styrke, kjenner sin nåværende situasjon og hvordan den vil å bli i tiden som kommer og med bevissthet om at han til slutt erkjenner sitt eget ikke-manifesterte og tenker at Den øverste

---

श्री भगवानुवाच: मय्यावेश्य मनो ये मां नित्ययुक्ता उपासते ।
श्रद्धया परयोपेतास्ते मे युक्ततमा मता: ।। २ ।।
ये त्वक्षरमनिर्देश्यमव्यक्तं पर्युपासते ।
सर्वत्रगमचिन्त्यं च कूटस्थमचलं ध्रुवम् ।। ३ ।।
सन्नियम्येन्द्रियग्रामं सर्वत्र समबुद्धय: ।
ते प्राप्नुवन्ति मामेव सर्वभूतहिते रता: ।। ४ ।।
क्लेशोऽधिकतरस्तेषामव्यक्तासक्तचेतसाम् ।
अव्यक्ता हि गतिर्दु:खं देहवद्भिरवाप्यते ।। ५ ।।

ånd ikke er noe forskjellig fra ham og at han er ″ham″. Ved å nære slike tanker og uten å vente på oppfyllelse, begynner han å føle at kroppen hans er det egentlige ″ham″. Dermed vandrer han rundt i den dødelige verden, sorgens tilholdssted og kommer til slutt inn i en blindgate. Men slik er det ikke med den tilbedende som går videre under Krishns nådige ly.

6-7. ″Og, O Parth, jeg fjerner snart mye hengivne tilbedere som har festet sitt sinn til meg og som kommer under mitt ly og som vier hele sin handling til meg, hele tiden kontemplerer og tilber meg – den manifesterte Gud – med urokkelig beslutsomhet, fra den dødelige verdens avgrunn.″

Krishn tilskynder så Arjun til slik hengivenhet og kaster lys på veien som kan føre til fullendelse.

8. ″Det er overhodet ingen tvil om at du vil forbli i meg hvis du vier ditt sinn og intellekt til meg.″

Krishn er klar over sin elevs svakhet, for Arjun har tilstått tidligere at han synes beherskelse av sinnet er like vanskelig som å beherske sinnet. Derfor skynder han seg å legge til:

9. ″Hvis du ikke klarer å konsentrere deg fast om meg, O Dhananjay, søk meg med den uopphørlige praksisens yog (abhyas-yog).″

″Praksis″ betyr her å trekke sinnet gjentatte ganger tilbake fra det området det har streifet om til og feste det på det ønskede mål. Men hvis Arjun ikke engang klarer dette, bør han bare lengte etter Krishn – bare hengi seg til tilbedelsen. Hvis alle tankene og gjerningene hans bare er for Krishn, vil han få oppfyllelsen å erkjenne ham.

ये तु सर्वाणि कर्माणि मयि संन्यस्य मत्पराः।
अनन्येनैव योगेन मां ध्यायन्त उपासते।। ६ ।।
तेषामहं समुद्धर्ता मृत्युसंसारसागरात्।
भवामि नचिरात्पार्थ मय्यावेशितचेतसाम्।। ७ ।।
मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय।
निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न संशयः।। ८ ।।
अथ चित्तं समाधातुं न शक्नोषि मयि स्थिरम्।
अभ्यासयोगेन ततो मामिच्छाप्तुं धनंजय।। ९ ।।

10. ″Hvis du ikke engang er i stand å følge praksisens vei, kan du sikre oppfyllelsen ved å utføre handlinger som bare er tiltenkt meg.″

11. ″Hvis du ikke engang klarer dette, gi avkall på alle handlinger frukter og søk tilflukt i min yog med et gjennomført undertrykt sinn.″

Hvis Arjun ikke engang klarer dette, bør han oppgi alle ønsker om belønninger for handling og alle tanker på fortjeneste og tap, og med en fornemmelse av selvoppgivelse finne ly under en vismann med en fullendt Sjel. Den foreskrevne handling vil da begynne spontant under tilskyndelse fra denne fullendte lærer.

12. ″Siden kunnskap er bedre enn praksis, meditasjon bedre enn kunnskap og avkall på handlingens frukter bedre enn meditasjon, blir fornektelse snart belønnet med fred.″

Å engasjere seg i handling ved hjelp av Kunnskapens vei er bedre enn bare beherskelse av sinnet. Meditasjon er bedre enn fullendelse av handling gjennom kunnskap fordi det ønskede mål er alltid til stede i kontemplasjon. Men enda bedre enn kontemplasjon er å gi avkall på alle handlingens frukter, for når Arjun har gitt avkall på alle handlingens frukter og overgitt seg til det ønskede mål med tanke på å realisere det, bæres byrden ved yog av den tilbedte Gud. Denne typen fornektelse følges snart av oppnåelse av absolutt fred.

Krishn har hittil sagt at yogien som utfører uselvisk handling med en fornemmelse av selvoppgivelse, har en fordel framfor den som følger Den uselviske handlings vei og som tilber det ikke-manifesterte. De utfører begge den samme handlingen, men det finnes flere hindre på den sistnevnte

---

अभ्यासेऽप्यसमर्थोऽसि मत्कर्मपरमो भव।
मदर्थमपि कर्माणि कुर्वन्सिद्धिमवाप्स्यसि।। १०।।
अथैतदप्यशक्तोऽसि कर्तुं मद्योगमाश्रितः।
सर्वकर्मफलत्यागं ततः कुरु यतात्मवान्।। ११।।
श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासाज्ज्ञानाद्ध्यानं विशिष्यते।
ध्यानात्कर्मफलत्यागस्त्यागाच्छान्तिरनन्तरम्।। १२।।

veien. Han har ansvaret for fortjeneste og tap selv, mens byrden til den hengivne tilbeder bæres av Gud. Han oppnår altså snart fred som et resultat av sin fornektelse av handlingens frukter. Krishn regner nå opp attributtene til mennesket som når fram til en slik ro.

13-14. "Den hengivne som ikke føler ondskap mot noen og elsker alle, som er medfølende og uten tilknytning og forfengelighet, som ser likt på sorg og glede og er tilgivende, utstyrt med en stødig yog, like tilfreds med både fortjeneste og tap, behersket i sinnet og meg hengiven med fast overbevisning, er meg kjær."

15. "Den hengivne som ikke uroer noen og ikke blir urolig av noen og som er frigjort fra selvmotsigelsene i glede, misunnelse og frykt, er meg kjær."

Bortsett fra disse kvalitetene er denne tilbederen også en som verker opphisser eller blir opphisset av noe vesen og som er blottet for glede, elendighet, frykt og alle slike distraksjoner. En slik tilbeder er elsket av Krishn.

Dette verset er mest gagnlig for tilbedere, for de bør opptre slik at de ikke sårer andres følelser. De må være slik selv om andre ikke handler på samme måte. Ved å være verdslig-sinnet kan de ikke unngå å gi etter for giftige fordømmelser. Men uansett hva de sier for å anklage og såre, burde det ikke forstyrre og avbryte den søkendes meditasjon. Uansett hva de gjør, bør hans tanker være stødige og hele tiden konsentrert om den tilbedte Gud. Det er hans plikt å beskytte seg mot angrepene fra mennesker som er – så å si – beruset og sanseløse.

अद्वैष्टा सर्वभूतानां मैत्र: करुण एव च।
निर्ममो निरहंकार: समदु:खसुख: क्षमी।। १३ ।।
संतुष्ट: सततं योगी यतात्मा दृढनिश्चय:।
मय्यर्पितमनोबुद्धिर्यो मद्भक्त: स मे प्रिय:।। १४ ।।
यस्मान्नोद्विजते लोको लोकान्नोद्विजते च य:।
हर्षामर्षभयोद्वेगैर्मुक्तो य: स च मे प्रिय:।। १५ ।।

16. ″Den hengivne som er frigjort fra begjær, er ren og dyktig i sin oppgave, upartisk, fri fra sorg og som har oppnådd en tilstand av handlingsløshet, er meg kjær.″

Det mennesket er rent som er frigjort fra begjær. ″Dyktig″ betyr at han kan utføre på en god måte tilbedelse og meditasjon, den ene forordnete handling. Han er ikke påvirket av hell eller uhell, han er fri fra sorg og har gitt opp alle foretakender fordi det ikke er noe igjen av verdi han kan gi seg i kast med.

17. ″Den hengivne som er verken glad eller misunnelig, ikke plagd eller bekymret, og som har gitt opp alle gode og onde handlinger, er meg kjær.″

Det er toppen av hengivelse når den tilbedende ikke ønsker noe av verdi eller er i besittelse av noe som ikke er fromt. Den tilbedende som har nådd dette stadiet, har Krishn kjær.″

18-19. ″Den stødige tilbedende som ser likt på venner og fiender, ære og vanære, kulde og varme, lykke og sorg og som er atskilt fra verden, likegyldig overfor bakveskelser og ros, meditativ, tilfreds med alle fomer for fysisk livsopphold og fri fra tilknytning til stedet der han bor, er meg kjær.″

20. ″Og de tilbedende som hviler i meg og smaker den nevnte dharms nektar i en uselvisk ånd, er meg kjærest.″

अनपेक्ष: शुचिर्दक्ष उदासीनो गतव्यथ: ।
सर्वारम्भपरित्यागी यो मद्भक्त: स मे प्रिय: ।। १६ ।।
यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न काङ्क्षति ।
शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान्य: स मे प्रिय: ।। १७ ।।
सम: शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयो: ।
शीतोष्णसुखदु:खेषु सम: सङ्गविवर्जित: ।। १८ ।।
तुल्यनिन्दास्तुतिर्मौनी संतुष्टो येन केनचित् ।
अनिकेत: स्थिरमतिर्भक्तिमान्मे प्रियो नर: ।। १९ ।।
ये तु धर्म्यामृतमिंद यथोक्तं पर्युपासते ।
श्रद्दधाना मत्परमा भक्तास्तेऽतीव मे प्रिया: ।। २० ।।

I det siste vers i dette kapitlet legger Krishn til at han elsker de tilbedende mest som søker tilflukt i ham og deltar i den nevnte udødelige dharms substans.

På slutten av forrige kapittel sa Krish til Arjun at ingen har sett ham tidligere, og ingen kommer til å få se ham senere slik han har skuet ham. Men den som tilber ham med stødig hengivenhet og kjærlighet kan se ham, kjenne hans innerste vesen og bli ett med ham. Med andre ord, Den øverste ånd er en enhet som kan bli virkeliggjort. Arjun bør derfor være en kjærlig hengiven.

I begynnelsen av dette kapitlet ønsket Arjun å få vite av Krishn hvilke av de to typer hengivne, de som tilber ham med ensidig hengivenhet og de som kontemplerer den udødelige, ikke-manifesterte Gud, er de beste. Ifølge Krish erkjennes han av begge typer fordi også han er ikke-manifestert. Men det finnes vanskeligere hindre på de søkendes vei som er den ikke-manifesterte Gud hengivne med et godt behersket sinn. Så lenge den fysiske kroppens skall finnes, er det smertefullt å nå den formløse Gud fordi denne ikke-manifesterte form nås bare når sinnet er fullstendig undertrykt og oppløst. Før dette stadiet står hans kropp selv som en hindring på den tilbedendes vei. Ved å si om og om igjen: "Jeg er, jeg er, jeg må nå fram," vender han seg mot hans egen kropp. Det er dermed større sjanse for at han skal snuble på veien. Altså bør Arjun overgi alle sin handlinger til Krishn og huske ham med stødig hengivenhet, for snart frigjør han fra verdens mørke avgrunn de hengivne som mediterer om ham med ubrutt standhaftighet som en strøm av olje, med total avhengighet av ham og etter at de har overgitt alle sine handlinger til ham. Den kjærlige hengivelsens vei er altså den beste.

Arjun bør rette sitt sinn inn mot Krishn. Men hvis han ikke på denne måten kan kontrollere sitt sinn, bør han velge den standhaftige øvelsens vei. Han bør trekke sitt sinn tilbake igjen og igjen hver gang det kommer på avveie og beherske det. Hvis han heller ikke klarer å gjøre dette, bør han bare engasjere seg i handling. Handlingen er den ene – gjerningens yagya. Han bør bare fortsette

å gjøre det som passer seg å gjøre, og ikke gjøre noe annet. Enten han lykkes eller ikke, bør han fortsette med den forordnede handling. Hvis han beklagelig nok ikke engang klarer dette, bør han gi avkall på handlingens frukter og finne ly hos en vismann som har kjent virkeligheten, realisert sitt Jeg og hviler i Den øverste ånd. Denne fornektelsen vil gi ham den endelige fred.

Deretter regner Krishn opp attributtene til den hengivne som oppnår slik fred. Han er fri for motvilje mot alle vesener og er utstyrt med medlidenhet og medynk. Denne hengivne er også fri fra tilknytning og forfengelighet og elskes av Krishn. Den tilbedende som noen gang er absorbert i kontemplasjon, er selvbehersket og hviler i hans Sjel, er ham kjær. Den søkende som verker skader noen eller skades av noen, er ham kjær. Den hengivne som er og som har funnet sin kurs ved å gi avkall på alt begjær og alle goder såvel som onde handlinger, er ham kjær. Den stødige, opplyste og kjærlige hengivne som tar herlighet og vanære med samme sinn, som har behersket og beroliget alle sanser, som er tilfreds med alle former for tilværelse og som er fri for alle tilknytninger til kroppen han dveler i, er ham kjær.

Denne gjennomgangen av livsførselen til tilbedende som har oppnådd den endelige fred, fortsetter fra 11. til 19. vers og er derfor av stor verdi for søkende. Krishn kommer til slutt med den endelige dommen og forteller Arjun at hengivne med stødig tro som underkaster seg hans nåde og former sin atferd i uselviskhetens ånd ifølge den evige, uforgjengelige dharmnektar som han har gjort rede for tidligere, er ham kjærest. Å engasjere seg i den foreskrevne oppgaven i den totale selvoppgivelsens ånd, er den beste framgangsmåten, for på denne måten bæres ansvaret for den tilbedenes tap og vinning av hans edle lærer-veileder. På dette tidspunkt nevnes attributtene til vismenn som har tilhold i Den øverste ånd og råder Arjun til å finne ly hos dem. Helt til slutt, ved å oppfordre Arjun til å søke tilflukt hos dem, erklærer han at han står på like for med dem.

Siden ”hengivelse” sies å være den beste måten i dette kapitlet, er den med rette kalt ”Hengivelsens Yog”.

**Slik slutter tolvte kapittel i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen:
″Bhakti Yog″ eller ″Fromhetens yog″.**

**Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av tolvte kapittel av Shreemad Bhagwad Geeta i
″Yatharth Geeta″.**

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 13

HANDLINGENS SFÆRE OG DENS KJENNER

Helt i begynnelsen på Geeta Dhritrashtr spurte Sanjay hva som er blitt utrettet av hans og og Pandus sønner som er samlet ved Dharmkshetr i Kurushetr til kamp. Men det er ikke klargjort hittil hvilket område eller sfære det er. Det er først i dette kapitlet at Krishn foretar en presis beskrivelse av lokaliseringen eller sfæren.

1. **"Herren sa: 'Denne kroppen er, O sønn av Kunti, en slagmark (kshetr), og menneskene som kjenner den (kshetragya) kalles kloke fordi de er blitt åndelig dyktige ved å erkjenne dens innerste virkelighet."**

I stedet for å bli involvert i denne sfæren dominerer kshetra den. Slik er det blitt sagt av vismenn som kjente og forsto dens virkelighet.

Når kroppen er bare én, hvordan kan det finnes to sfærer – Dharmkshetr og Kurukshetr – i den? I én kropp finnes det faktisk to atskilte urinstinkter. Først er det den fromme, guddommelige skatt som åpner adgang til Den øverste ånd som står for den mest sublime dharm. På den annen side har vi de demoniske impulser som består av ugudelighet og som får mennesket til å akseptere den dødelige verden som virkelighet. Når det er overflod av guddommelighet i hjertets rike, forvandles kroppen til en Dharmkshetr (dharms område), men den degenererer til Kurukshetr når den domineres av djevelske krefter. Denne prosessen med alternerende stigning og synkning

---

श्री भगवानुवाच: इदं शरीरं कौन्तेय क्षेत्रमित्यभिधीयते।
एतद्यो वेत्ति तं प्राहु: क्षेत्रज्ञ इति तद्विद:।। १।।

foregår hele tiden, men en avgjørende krig begynner mellom de to motsatte impulsene når en seriøs hengiven engasjerer seg i tilbedelsens oppgave i tilknytning til en vismann som har erkjent virkeligheten. Gradvis, etter hvert som den guddommelige skatt vokser, svekkes dermed ugudelige impulser og ødelegges. Stadiet med Guderkjennelse nås først etter den fullstendige elimineringen av mengden av synd som på urett vis er ervervet. Og til og med utnyttelsen av den guddommelige skatt settes ut av betraktning etter sansningens stadium, for den er også da underordnet den ærverdige Gud. I kapittel 11 så Arjun etter Kaurav også krigerne i sin egen hær som stupte inn i og forsvant inn i munnen på den altgjennomtrengende Gud. Kahetragya er Jegets karakter etter denne endelig oppløsningen.

2. "Og la det være kjent for deg, O Bharat, at jeg er det allvitende Jeget (kshetragya) i alle sfærer. Og for meg er bevissthet om realiteten i kshetr og kshetragya, om foranderlig natur og Jeget, kunnskap."

Den som kjenner realiteten ved kroppens sfære, er en kshetragya. Dette bekreftes av vismenn som har kjent det innerste vesen til denne sfæren ved direkte sansning. Nå proklamerer Krishn at han også er en Yogeshwar. Sansning av virkeligheten i kshetr og kshetragya, av naturen med sine motsetninger og Sjelen, er kunnskap. Kunnskap er ikke bare disputt.

3. "Lytt til meg om hvorfra og hva ved denne sfæren og dens variasjoner og egenskaper foruten om kshetragya og hans egenskaper."

Handlingens sfære, liv og død, er foranderlig fordi den har utviklet seg av en eller annen grunn, mens kshetragya er besatt av autoritet. Det er ikke bare Krishn som sier dette. Andre vismenn har også sagt det samme.

क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि सर्वक्षेत्रेषु भारत।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मतं मम।। २।।
तत्क्षेत्रं यच्च यादृक्च यद्विकारि यतश्च यत्।
स च यो यत्प्रभावश्च तत्समासेन मे श्रृणु।। ३।।

4. ″Dette er (også) blitt sagt på forskjellige klare måter av vismenn i ulike skriftsteder og godt gjennomtenkte, klare aforismer om kunnskap om Den øverste ånd (Brahmsutr).″

Det vil si at Vedant, store vismenn, Brahmsutr, og Krish alle sier det samme. Krishn er derfor bare det andre allerede har sagt. Er kroppen bare det som er synlig av den? Dette spørsmålet tas opp i det følgende verset.

5-6. ″Kort uttrykt er den fysiske kropp en sammensetning av de fem elementene, ego, intellekt, til og med det ikke-manifesterte, de ti sanseorganene, sinn og de fem sanseobjektene samt begjær, ondskap, behag og smerte foruten intelligens og kraft.″

Som en oppsummering av kroppen som er kshetr med alle sine varianter, sier Krishn til Arjun at den består av de fem store elementene (jord, vann, ild, eter og luft), ego, intellekt og tanke (som i stedet for å bli nevnt, er blitt kalt ikke-manifestert, metafysisk natur),og kaster dermed lys over urnaturen med sine åtte deler. Bortsett fra dette er de andre komponetene de ti sansene (øyne, ører, nese, hud, tunge, smaksorgan, hender, føtter, kjønnsorgan og anus), begjær, ondskap, behag og smerte foruten bevissthet og rolig mot. Kroppen, den grove fysiske rammen, er sammensetningen av alle disse delene. Dette er i korthet kshetr, og de gode og dårlige frø sådd i den, spirer som sanskar. Kroppen består av komponenter som har utviklet seg fra en tidligere kilde eller natur (prakriti), og den må eksistere så lenge disse komponentene overlever.

La oss nå se på attributtene til kshetragyas som ikke er involvert i og som er fri for denne kshtr:

ऋषिभिर्बहुधा गीतं छन्दोभिर्विविधैः पृथक् ।
ब्रह्मसूत्र पदैश्चैव हेतुमद्भिर्विनिश्चितैः ।। ४ ।।
महाभूतान्यहंकारो बुद्धिरव्यक्तमेव च ।
इन्द्रियाणि दशैकं च पञ्च चेन्द्रियगोचराः ।। ५ ।।
इच्छाद्वेषः सुखं दुःखं संघातश्चेतना धृतिः ।
एतत्क्षेत्रं समासेन सविकारमुदाहृतम् ।। ६ ।।

7. "Fravær av stolthet og arrogant atferd, ingen tilbøyelighet til å skade noen, tilgivelse, tankens og talens integritet, hengiven tjeneste til læreren, utvendig såvel som indre renhet, moralsk fasthet, beherskelse av kropp og sinn og sanser..."

Dette er bare noen av attributtene ved kshetryagya: likegyldighet overfor ære og vanære, frihet fra forfengelighet og motvilje mot å skade noen (ahinsa). Ahinsa betyr ikke bare å avstå fra handlinger som innebærer fysisk vold. Krishn fortalte Arjun tidligere at han ikke burde nedverdige Sjelen sin. Å føre Sjelen til nedverdigelse er sann vold (hinsa), mens å løfte den opp er ikke-vold (ahinsa). Et menneske som er tilbøyelig til å forbedre sin egen Sjel, er også aktivt hengiven velværet til andre Sjeler. Men det er riktig at denne dyden har sin begynnelse i ikke å skade andre. Det ene er bare en nødvendig ledsager til det andre. Så ahinsa, nåde, ærlig tanke og tale, trofast tjeneste til og tilbedelse av læreren, fasthet i sinn og hjerte foruten kontroll over kroppen og sinn og sanser, samt:

8. "Ingen interesse verken for verden og himmelen, fravær av ego, konstant refleksjon over lidelsene ved fødsel, død, alderdom, sykdom og smerte..."

9. "Atskillelse fra sønn, kone, hjem og lignende, frihet fra forblindelse, evne til å tåle både det behagelige og det ubehagelige med sinnslikevekt..."

10. "Urokkelig hengivenhet til meg med målbevisst opptatthet av yog, sans for å leve på avsondrete steder, ubehag ved menneskesamfunnet..."

अमानित्वमदम्भित्वमहिंसा क्षान्तिरार्जवम् ।
आचार्योपासनं शौचं स्थैर्यमात्मविनिग्रहः ।। ७ ।।
इन्द्रियार्थेषु वैराग्यमनहंकार एव च ।
जन्ममृत्युजराव्याधि दुःखदोषानुदर्शनम् ।। ८ ।।
असक्तिरनभिष्वङ्गः पुत्रदारगृहादिषु ।
नित्यं च समचित्तत्वमिष्टानिष्टोपपत्तिषु ।। ९ ।।
मयि चानन्ययोगेन भक्तिरव्यभिचारिणी ।
विविक्त देशसेवित्वमरतिर्जन संसदि ।। १० ।।

Sinnet konsentreres fast om Krishn, en Yogeshwar eller om en vismann som han, slik at det ikke eksisterer noen erindring om noe bortsett fra yog og hengiven kontemplasjon om ingenting annet enn det ettertraktede mål, tilhold på ensomme steder, ingen interesse for omgang med mennesker og...

11. "Hele tiden hvile i bevisstheten som kalles adhyatm og sansning av Den øverste ånd som er slutten på erkjennelsen av sannheten, er kunnskap, og alt som er det motsatte av dette, er uvitenhet."

Adhyatm er kunnskap om Guds dominans. Bevisstheten som hentes fra en direkte sansning av Den øverste ånd, den endelige essens, er kunnskap. Krishn sa i kapittel 4 at mennesket som smaker kunnskapens manna skapt av fullendelsen av yagya, blir ett med den evige Gud. Også her sier han at erkjennelse av virkeligheten som er Den øverste ånd, er kunnskap. Uansett hva det er som står som det motsatte av dette, er uvitenhet. De nevnte attributtene som for eksempel en sinnslikevektig holdning til ære og vanære, utfyller denne kunnskapen. Drøftingen av dette problemet er nå avsluttet.

12. "Jeg skal samtale (med deg) grundig om Gud som er uten begynnelse og slutt, som er verdig til å bli kjent. Ved å ha kunnskap om ham, får man udødelighetens substans av ham som sies å være verken et vesen eller et ikke-vesen."

Krishn lover å opplyse Krishn grundig om det som bør vites, og etter å ha fått vite dette, oppnår det dødelige mennesket udødelighetens kvalitet. Den endelige Gud som er uten begynnelse og slutt, sies å være verken et vesen eller et ikke-vesen, for så lenge han er fjernet, er han en entitet, men hvem kan si hvem han er når en tilbedende – en vismann – er tatt opp i ham. Nå finnes det bare en eneste entitet, og bevisstheten om annerledeshet formørkes. I en slik tilstand er Gud verken en entitet eller en ikke-entitet. Han er bare det som sanses spontant.

अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् ।
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतोऽन्यथा ।। ११ ।।
ज्ञेयं यत्तत्प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वामृतमश्नुते ।
अनादिमत्परं ब्रह्म न सत्तन्नासदुच्यते ।। १२ ।।

Krishn utdyper nå sider ved denne store Sjel:

13. "Han har hender og føtter, øyne, hoder, munner og ører på alle sider, for med sin eksistens gjennomsyrer han alle i verden."

14. "Han kjenner alle sansers objekter, men er likevel uten sanser. Han er ikke knyttet til og hinsides naturens egenskaper, men samtidig er han opprettholderen av dem alle. Han er også den som alle egenskaper smelter sammen i."

Han er blottet for sanser, uten tilknytning og hinsides det stoffliges egenskaper. Likevel opprettholder han alt og nyter alle egenskaper. Som Krishn tidligere har sagt, nyter han all yagya og alle botsøvelser. Alle de tre egenskapene er dermed omsider oppløst i ham.

15. "Han eksisterer i alle besjelede og ubesjelede ting og er både besjelet og ubesjelet. Han er også ikke-manifest fordi han er så subtil, både fjern og nær."

Han er altgjennomtrengende, både besjelet og ubesjelet, umerkelig fordi han er så subtil, hinsides sinnets og sansenes kunnskap, både nær og langt borte.

16. "Den øverste ånd som det er verdt å kjenne og som ser ut til å være ulik i ulike vesener selv om han er én og udelelig, er avleren, opprettholderen og ødeleggeren av alle vesener."

Både ytre og indre fenomener er indikert her. For eksempel ytre fødsel og indre oppvåkning, ytre opprettholdelse av kroppen og indre oppløsning av alt, det vil si, oppsmuldring av årsakene som

---

सर्वत: पाणिपादं तत्सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम्।
सर्वत: श्रुतिमल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति।। १३ ।।
सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रियविवर्जितम्।
असक्तं सर्वभृच्चैव निर्गुणं गुणभोक्तृ च।। १४ ।।
बहिरन्तश्च भूतानामचरं चरमेव च।
सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयं दूरस्थं चान्तिके च तत्।। १५ ।।
अविभक्तं च भूतेषु विभक्तमिव च स्थितम्।
भूतभर्तृ च तज्ज्ञेयं ग्रसिष्णु प्रभविष्णु च।। १६ ।।

fører til generasjoner av vesener, og sammen med denne oppløsningen – adgang til den identiske Gud. Alt dette er attributter ved Det øverste vesen.

17. ″Lyset blant lys som sies å være hinsides mørke, denne Gud, legemliggjørelsen av kunnskap, verdig til å bli kjent og oppnåelig bare gjennom kunnskap, hviler i alles hjerte.″

Bevisstheten som følger intuitiv sansning, er kunnskap. Og bare ved denne kunnskapen kan kan det forekomme erkjennelse av Gud. Han hviler i alles hjerter. Hjertet er hans bolig, og vi kan ikke finne ham hvis vi leter etter ham noe annet sted. Derfor er det nedfelt i reglene at Gud bare kan nås gjennom indre kontemplasjon og yog-livsførsel.

18. ″Ved å kjenne sannheten om det som kort er sagt om kshetr, kunnskap, og om Gud, som burde være kjent, når min hengivne min tilstand.″

Krishn benytter seg nå av uttrykkene ″natur″ (prakriti) og ″Sjel″ (purush) for det han tidligere beskrev som kshetr og kshetragya.

19. ″La det være kjent for deg at både naturen og Sjelen er uten begynnelse og slutt og også at lidelser som tilknytning, frastøting og alle objektene som finnes i de tre egenskapene, er født av naturen.″

20. ″Mens naturen sies å være den som avler gjerninger og utøveren, sies Sjelen å være den som avler opplevelsen av nytelse og smerte.″

ज्योतिषामपि तज्ज्योतिस्तमसः परमुच्यते ।
ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यं हृदि सर्वस्य विष्ठितम् ।। १७ ।।
इति क्षेत्रं तथा ज्ञानं ज्ञेयं चोक्तं समासतः ।
मद्भक्त एतद्विज्ञाय मद्भावायोपपद्यते ।। १८ ।।
प्रकृतिं पुरुषं चैव विद्धयनादी उभावपि ।
विकारांश्च गुणांश्चैव विद्धि प्रकृति सम्भवान् ।। १९ ।।
कार्यकरणकर्तुत्वे हेतुः प्रकृतिरुच्यते ।
पुरुषः सुखदुःखानां भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते ।। २० ।।

Naturen sies å skape gjerninger, og er den som sørger for at gjerninger utføres. Diskriminering og fornektelse er utøvere av det gode, mens lidenskap og sinne er utøvere av onde gjerninger. Tvert imot skaper Sjelen følelser som nytelse og smerte. Kommer mennesket til å lide bestandig, kan man godt spørre, eller kan han noen gang bli kvitt det? Hvordan kan man bli frigjort fra naturen og Sjelen når begge er evige? Krishn omtaler dette.

21. "Den naturbaserte Sjel opplever naturfødte gjenstander som særpreges av de tre egenskapene, og det er tilknytningen til disse egenskapene som er årsaken fødselen hans i høyere og lavere former."

Dette innebærer at frigjøring fra fødsel og død bare kan oppnås etter at de egenskaper ved naturen som tilskyder dem, opphører. Krishn forteller så Arjun hvordan Sjelen hviler i naturen.

22. "Selv om Sjelen har tilhold i naturen, er Sjelen transcendental og sies å være vitne, giver, nyter og den store Gud og Øverste ånd."

Sjelen som hviler i hjertets sfære, er nærmere enn ens hender, føtter og sinn. Enten vi gjør det gode eller det onde, er han ubekymret. Han bare står som et vitne – en tilskuer (updrashta). Når den rette kurs for tilbedelse tas og den veifarende stiger litt høyere, forandrer holdningen til den bevitnende Sjel seg, og han blir giveren (anumanta). Nå begynner han å gi og tildele intuisjoner. Når den søkende er kommet enda nærmere målet ved ytterligere åndelig disiplin, begynner Sjelen å støtte og opprettholde (bharta). Nå sørger han også for gunstig yog. Så forvandles han til nyteren (bhokta) når tilbedelsen blir enda mer raffinert. Han aksepterer all yagya eller botsøvelse som blir utført, og etter dette stadium etter denne aksepteringen, forvandles han til den store Gud (Maheshwar). Han er nå naturens herre, men siden han er naturens herre, følger det at

---

पुरुषः प्रकृतिस्थो हि भुङ्क्ते प्रकृतिजान्गुणान्।
कारणं गुणसङ्गोऽस्य सदसद्योनिजन्मसु।। २१।।
उपद्रष्टानुमन्ता च भर्ता भोक्ता महेश्वरः।
परमात्मेति चाप्युक्तो देहेऽस्मिन्पुरुषः परः।। २२।।

naturen ennå forblir i en del av ham. På enda høyere stadier enn dette, etter at Sjelen er utstyrt med det endeliges attributter, blir han kjent som Den øverste ånd. Selv om denne Sjelen eller Purush hviler i kroppen, er den ennå transcendental – helt hinsides natur. Den eneste forskjellen er at mens han er et vitne i begynnelsen, blir han, ved gradvis oppstigning og etter å ha berørt det endelige, omformet til Den øverste ånd selv.

23. "Uansett på hvilken måte han opptrer, blir mennesket som kjenner Sjelens og naturens sannhet med sine tre egenskaper, aldri født igjen."

Dette er frelse. Yogeshwar Krishn har hittil snakket med Arjun om gjenfødelse som er det endelige resultat av den intuitive kunnskap om Gud og naturen. Men nå understreker han yog som ytrer seg som tilbedelse, for oppnåelse er umulig uten at man fullender denne handlingen.

24. "Mens noen sanser Den øverste ånd i deres hjerte ved kontemplasjon med sitt raffinerte sinn, kjenner andre ham gjennom kunnskapens yog, og atter andre gjennom handlingens yog."

Enkelte mennesker sanser Den øverste ånd i deres hjertes rike gjennom indre erindring og meditasjon. Enkelte andre engasjerer seg i samme oppgave gjennom Sankhya Yog eller Skjønnsomhetens vei og Kunnskapens vei etter en hensiktsmessig vurdering av deres styrke. Atter andre ser ham gjennom Den uselviske handlingens vei. Den viktigste metoden som påpekes i det siste verset, er meditasjon. Kunnskapens vei og Den uselviske handlingens vei er de to måtene man kan starte denne tilbedelsens og meditasjonens gjerning.

य एवं वेत्ति पुरुषं प्रकृतिं च गुणैः सह।
सर्वथा वर्तमानोऽपि न स भूयोऽभिजायते।। २३।।
ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति केचिदात्मानमात्मना।
अन्ये सांख्येन योगेन कर्मयोगेन चापरे।। २४।।

25. "Men det finnes atter andre som ikke kjenner disse veiene og som tilber ved bare å lære sannheten av fullendte vismenn . De stoler på det de hører og styrer med sikkerhet gjennom den dødelige verden."

Hvis vi ikke kan gjøre noe annet, bør vi i det minste søke til en fullendt vismann.

26. "Husk, O beste av Bharat, at uansett hva som finnes av besjelede og ubesjelede vesener, er det født av kombinasjonen av den følsomme og den ufølsomme kshetr og den følsomme kshetryagya."

Om det stadiet da den endelige oppnåelse skjer, har Krishn dette å si:

27. "Han alene kjenner sannheten som hele tiden ser den uforgjengelige Gud i alle besjelede og ubesjelede vesener som kan ødelegges.

Bare den Sjel erkjenner virkeligheten som har en urokkelig sansning av den udødelige Gud i besjelede og ubesjelede vesener som er utslettet på sine spesielle måter. Med andre ord, han befinner seg i Den øvers ånds tilstand først etter den særpregete ødeleggelsen av denne natur, aldri før. Den samme tanken ble uttrykt i det tredje vers i kapittel 8 da Krishn uttalte at ødeleggelsen av den tilstanden i vesener som skaper gode eller onde inntrykk (sanskar), er kulminasjonen av handling. Handlingen er da komplett. Han mener det samme når han nå erklærer at bare han kjenner sannheten som hele tiden er klar over den evige Guds nærvær i forgjengelige besjelede og ubesjelede vesener.

अन्ये त्वेवमजानन्त: श्रुत्वान्येभ्य उपासते ।
तेऽपि चातितरन्त्येव मृत्युं श्रुतिपरायणा: ।। २५ ।।
यावत्संजायते किंचित्सत्त्वं स्थावरजङ्गमम् ।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात्तद्विद्धि भरतवर्षभ ।। २६ ।।
समं सर्वेषु भूतेषु तिष्ठन्तं परमेश्वरम् ।
विनश्यत्स्वविनश्यन्तं य: पश्यति स पश्यति ।। २७ ।।

28. "Han når det øverste mål fordi han sanser eksistensen av den identiske Gud i alle vesener og nedverdiger ikke selv sitt Jeg."

Han ødelegger ikke seg selv fordi han hele tiden ser Gud som beslektet med sitt eget Jeg. Han når altså frelsens endelige lykksalighet. Nå er kvalitetene ved den fullendte Sjel påpekt.

29. "Og det mennesket kjenner sannheten som betrakter all handling som utført av naturen og hans egen Sjel som ikke-utøver."

Å oppfatte all handling som utført av naturen, innebærer at han oppfatter det slik at handling bare kan forekomme så lenge naturen overlever. Han oppfatter også sjelen som ikke-handlende og blir på denne måten virkeligheten bevisst.

30. "Han erkjenner Gud når han ser variasjonen i vesener som hviler i og er en forlengelse av den ene Øverste ånd."

Når et menneske ser spredningen av Gud i alle de forskjellige veseners tilstander og bare oppfatter dem som en forlengelse av den samme Gud, da når han fram til ham. Med det samme han når fram til dette stadiet, erkjenner han Gud. Også dette er en av attributtene til en vismann – en stor Sjel – med stødig visdom.

31. "Selv om den uforgjengelige Øverste ånd er legemliggjort, er han verken en utøver eller besudlet fordi, O sønn av Kunti, han er uten begynnelse og slutt og transcenderer alle egenskaper."

Hvordan det er slik, illustreres i det følgende verset:

समं पश्यन्हि सर्वत्र समवस्थितमीश्वरम् ।
न हिनस्त्यात्मनात्मानं ततो याति परां गतिम् ।। २८ ।।
प्रकृत्यैव च कर्माणि क्रियमाणानि सर्वशः ।
यः पश्यति तथात्मानमकर्तारं स पश्यति ।। २९ ।।
यदा भूतपृथग्भावमेकस्थमनुपश्यति ।
तत एव च विस्तारं ब्रह्म सम्पद्यते तदा ।। ३० ।।
अनादित्वान्निर्गुणत्वात्परमात्मायमव्ययः ।
शरीरस्थोऽपि कौन्तेय न करोति न लिप्यते ।। ३१ ।।

32. "På samme måte som den altomfattende himmel er ubesudlet på grunn av sin subtilitet, slik er også den legemliggjorte Sjel verken en utøver eller besudlet fordi han er hinsides alle egenskaper."

Det blir videre sagt om ham:

33. "Sjelen opplyser hele kshetr akkurat som bare én Sol lyser opp hele verden."

Så følger den siste dom:

34. "De som på denne måten har sanset forskjellen mellom kshetr og kshetragya og frigjøringens vei fra naturens onder, når med visdommens øye fram til Den øverste ånd."

Vismenn som kjenner forskjellen mellom naturen og Sjelen også som frigjørigens vei fra den foranderlige natur, erkjenner Gud. Det vil si at kunnskap er øyet som ser virkeligheten i Kshetr og kshetragya, og denne kunnskapen er synonymt med intuitiv sansning.

Dharmkshetr og Kurukshetr ble navngitt helt i begynnelsen av Geeta, men de ble ikke lokalisert, og det er først i dette kapitlet at Krishn påpeker for Arjun at selve menneskekroppen er Kshetr. Og den som vet det, er en kshetragya. Men i stedet for å bli innviklet i det, blir han frigjort og gir retning for det.

Er kroppen, kshetr, bare det vi ser av den? Krishn regner opp de viktigste bestanddelene, og han har sagt at det er summen av urnatur med sine åtte deler, den ikke-manifesterte natur, de ti sanseorganene og sinnet, de fem objektene for sanser, begjær, grådighet og

---

यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यादाकाशं नोपलिप्यते ।
सर्वत्रावस्थितो देहे तथात्मा नोपलिप्यते ।। ३२ ।।
यथा प्रकाशयत्येक: कृत्स्नं लोकमिमं रवि: ।
क्षेत्रं क्षेत्री तथा कृत्स्नं प्रकाशयति भारत ।। ३३ ।।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवमन्तरं ज्ञानचक्षुषा ।
भूतप्रकृतिमोक्षं च ये विदुर्यान्ति ते परम् ।। ३४ ।।

lidenskap. Så lenge disse komponentene overlever, må kroppen også eksistere i en eller annen form. Det er på dette området at de sådde frø, enten de er gode eller onde, vokser som sanskar. Den som reiser på en vellykket måte over denne sfæren, er en kshetragya. Han er fylt av guddommelig moralsk dyd, og er den som bestemmer hvordan kshetr fungerer.

Dette kapitlet er altså i hovedsak viet en detaljert gjennomgang av Kshetragya. Omfanget av kashetr er virkelig stort og omfattende. Å si ordet ″kropp″ er lett, men hvilken umåtelighet rommes ikke i dette enkle uttrykket! Det har samme utstrekning som hele universets urnatur. Det har samme utstrekning som det uendelige rom. Det er dermed livets besjelende prinsipp, og ikke noe vesen kan eksistere uten det. Hele dette universet, denne verden, disse landene og provinsene og denne tydelige menneskekroppen er ikke engang en brøkdel av denne naturen. I tillegg til kshetragya dveler dette kapitlet også lenge ved kshetr.

Slik slutter det trettende kapittel i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen:
″Kshtetr-Kshetragya Vighag Yog″ eller
″Handlingens sfære og dens kjenner″.

Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av det trettende kapittel av Shreemad Bhagwad Geeta i ″Yatharh Geeta″.

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 14

OPPDELING I DE TRE EGENSKAPER

Yogeshwar Krishn har belyst kunnskapens natur i flere tidligere kapitler. I 19. vers i kapittel 4 sa han at den foreskrevne handling som påbegynnes godt av den tilbedende, vokser med gradvise trinn og blir så subtil at alt begjær og all vilje ødelegges, og det han da vet med intuitiv sansning, er kunnskap. I kapittel 13 ble kunnskap definert som erkjennelse av Den øverste ånd som er sluttpunktet i letingen etter sannhet. Kunnskap gjør at den kommer først når skillet mellom kshetr og kshetragya, ånd og materie, er forstått. Kunnskap er ikke logiske argumenter og er heller ikke bare memorering av hellige tekster. Dette praksisstadiet er kunnskap der det finnes bevissthet om sannhet. Opplevelsen som fås av direkte sansning av Gud, er kunnskap, og alt som er motsatt av dette, er uvitenhet.

Men også etter å ha dvelt ved alt dette, sier Krishn til Arjun i dette kapitlet at han nok en gang vil forklare denne subtile kunnskapen for ham. Han kommer til å gjenta det han allerede har sagt. Som det ganske riktig er blitt sagt, bør vi igjen og igjen ta for oss også de velstuderte skriftene. Dessuten er det slik at jo lenger en tilbeder gjør framgang på den åndelige letingens vei, jo nærmere kommer han det ønskede mål og har nye erfaringer om Gud. Denne bevisstheten er gjort mulig takket være en fullendt lærer som er en realisert vismann som har nådd fram til Den øverste ånd og som står uatskillelig med den tilbedendes Jeg. Det er av denne grunn at Krishn er fast besluttet på å opplyse Arjun igjen om den sanne kunnskaps natur.

Hukommelsen er en film som inntrykk og påvirkninger hele tiden registreres på. Hvis bevisstheten som fører en til det øverste mål blir utydelig, begynner naturen som er sorgens kilde å bli preget på hukommelsens tavle. Den tilbedende bør hele tiden repetere kunnskapen som gjelder realiseringen av det endelige mål inntil oppnåelsens øyeblikk. Hukommelsen er levende og sterk i dag, men det samme er kanskje ikke tilfellet med progresjon til videre stadier. Det er av denne grunn at den ærverdige Maharaj Ji pleide å si: ″Tell dine perler minst én gang om dagen for å oppfriske din bevissthet om Gud. Men disse perlene telles snarere i tanken enn utvendig med hørbar stemme.″

Dette anbefales den søkende, men de som er fullendte lærere-veiledere, arbeider hele tiden med den søkende for å gjøre ham kjent med nye situasjoner ved å bearbeide hans Sjel og også ved å være et eksempel med sin egen livsførsel. Yogeshwar Krishn var en slik lærer-vismann. Arjun, som er hans elev, har bønnfalt ham om å støtte ham. Yogeshwar Krishn sier altså at han vil fortelle ham igjen om kunnskapen som er den mest sublime av all kunnskap.

1. ″Herren sa til Arjun: ′Jeg skal fortelle deg igjen om denne øverste kunnskap som er den edleste av all kunnskap, og etter at vismenn har besittet dette, har de kommet seg unna verdslige bånd og oppnådd den endelige perfeksjon.′″

Når denne kunnskapen er oppnådd, er det ikke mer å lete etter.

2. ″De som har nådd min tilstand ved å søke ly i denne kunnskapen, blir verken født ved skapelsen begynnelse eller skremt hvis dommedag skulle komme.″

De som er nær denne kunnskapen og som har søkt tilflukt i den ved å nå fram til Krishns stadium gjennom å gå handlingens vei, blir verken født eller blir redde ved utsikt til døden, for den

---

श्री भगवानुवाच: परं भूय: प्रवक्ष्यामि ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम् ।
यज्ज्ञात्वा मुनय: सर्वे परां सिद्धिमितो गता: ।। १ ।।
इदं ज्ञानमुपाश्रित्य मम साधर्म्यमागता: ।
सर्गेऽपि नोपजायन्ते प्रलये न व्यथन्ति च ।। २ ।।

fysiske entitet vismannen har, opphører å eksistere i selve det øyeblikket da han når fram til Den øverste ånds stadium. Kroppen hans er siden bare en bolig. Men opp til hvilket punkt blir menesket gjenfødt? Det er dette spørsmålet Krishn nå tar opp.

3. Som den store skaper, O Bharat, er min urnatur med de åtte egenskaper, skjødet som jeg befrukter med bevissthetens sæd som alle vesener formes av."

Krishns åttedelte urnatur er skjødet der han sår bevisshetens sæd, og alle vesener blir født av denne foreningen mellom det livløse og det bevisste.

4. "Den åttefoldige natur, O sønn av Kunti, er moren som står for alle de forskjellige fødsler, og jeg er faren som gir sæden."

Det finnes ingen annen mor enn denne urnaturen, og ingen annen far enn Krishn. Uansett hvem roten er, vil det forekomme fødsler så lenge det livløse og det bevisste møtes. Men hvorfor er det bevisste Jeg bundet til den livløse natur?

5. "De tre naturfødte egenskaper (sattwa, rajas og tamas), O mektig-armete, binder det udødelige Jeg til kroppen."

Det følgende verset kaster lys over hvordan dette skjer.

6. "Av de tre egenskaper, O den syndløse, binder den rensende og opplysende sattwa en til trangen til glede og kunnskap."

Den dydige egenskap binder Jeget til kroppen med tilknytning til glede og kunnskap. Sattwa er altså også binding. Som, vi har

---

मम योनिर्महद्ब्रह्म तस्मिन्गर्भं दधाम्यहम्।
संभव: सर्वभूतानां ततो भवति भारत।। ३ ।।
सर्वयोनिषु कौन्तेय मूर्तय: सम्भवन्ति या:।
तासां ब्रह्म महद्योनिरहं बीजप्रद: पिता।। ४ ।।
सत्त्वं रजस्तम इति गुणा: प्रकृतिसंभवा:।
निबध्नन्ति महाबाहो देहे देहिनमव्ययम्।। ५ ।।
तत्र सत्त्वं निर्मलत्वात्प्रकाशकमनामयम्।
सुखसङ्गेन बध्नाति ज्ञानसङ्गेन चानघ।। ६ ।।

sett allerede, ligger lykken i Gud, og den intuitive sansning av denne Øverste ånd er kunnskap. Mennesket som er utstyrt med egenskapen sattwa, er bundet bare så lenge han ikke erkjener Gud.

7. "Vit, O sønn av Kunti, at egenskapen rajas, født av begjær og forblindelse, binder Jeget med tilknytning til handling og dens frukter. Rajas, en legemliggjørelse av lidenskap, gjør en tilbøyelig til handling."

8. "Og, O Bharat, vit at egenskapen tamas, som bedrar alle vesener, oppstår av uvitenhet og binder Sjelen med skjødesløshet, dovenskap og slummer."

Tamas binder Jeget med latskap, tendensen til å utsette en oppgave til neste dag, og med søvn. "Søvn" betyr ikke her at mennesket som er besatt av tamas, sover for mye. Det er overhodet ikke et spørsmål om at kroppen sover. Som Krishn sa i det 69. vers i kapittel 2, er selve verden med sine kortvarige gleder som natten der mennesket som er utstyrt med egenskapen tamas, sliter i en tilstand av bevisstløshet om den strålende Gud. Dette er tamas-slummeren, og den som er fanget i den, sover. Krishn tar nå for seg den kollektive form av de tre egenskapene.

9. "Mens egenskapen sattwa motiverer en til glede, tilskynder rajas til handling, og tamas tilslører kunnskap og driver en til skjødesløshet."

Mens sattwa fører en til endelig lykksalighet og rajas til handling, frister tamas sinn og hjerte til fåfengte tiltak. Men når egenskapene er begrenset til ett sted og til ett hjerte, hvordan kan de skilles fra hverandre? Ifølge Krishn:

रजो रागात्मकं विद्धि तृष्णासङ्गसमुद्भवम् ।
तन्निबध्नाति कौन्तेय कर्मसङ्गेन देहिनम् ।। ७ ।।
तमस्त्वाज्ञानजं विद्धि मोहनं सर्वदेहिनाम् ।
प्रमादालस्यनिद्राभिस्तन्निबध्नाति भारत ।। ८ ।।
सत्त्वं सुखे संजयति रजः कर्मणि भारत ।
ज्ञानमावृत्य तु तमः प्रमादे संजयत्युत ।। ९ ।।

10. "Og, O Bharat, (akkurat som) sattwa vokser når egenskapene rajas og tamas overvinnes, vokser tamas ved å overmanne rajas og sattwa, og egenskapen rajas vokser ved å undertrykke tamas og sattwa."

Men hvordan kan vi vite hvilken egenskap som er den dominerende på et bestemt tidspunkt?

11. "Når sinnet og sansene er gjennomsyret med kunnskapens og bevissthetens lys, bør dette tas som et tegn på sattwas voksende styrke."

Og –

12. "Når egenskapen rajas er stigende, O den beste av Bharat, oppstår grådighet, verdslig tilbøyelighet, tendensen til å gjennomføre handling, rastløshet og trang til sanselige nytelser."

Men hva skjer når tamas blir dominerende?

13. "Når det forekommer et oppsving av tamas, O Kurunandan, oppstår mørke, motvilje mot oppgaver som bør utføres, skjødesløshet og en tendens til forårsake forblindelse."

Når tamas øker, følger det en tåke av uvitenhet (lys er et symbol på Gud), en naturlig motvilje mot å nærme seg den guddommelige stråleglans, motvilje mot å utføre den spesielt foreskrevne handligen, fåfengte anstrengelser i hjerte og sinn og tilbøyeligheter som innebærer verdslige fristelser.

Men hva er fordelen ved å kjenne til egenskapene?

रजस्तमश्चाभिभूय सत्त्वं भवति भारत।
रज: सत्त्वं तमश्चैव तम: सत्त्वं रजस्तथा।। १०।।
सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन्प्रकाश उपजायते।
ज्ञानं यदा तदा विद्याद्विवृद्धं सत्त्वमित्युत।। ११।।
लोभ: प्रवृत्तिरारम्भ: कर्मणामशम: स्पृहा।
रजस्येतानि जायन्ते विवृद्धे भरतर्षभ।। १२।।
अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च प्रमादो मोह एव च।
तमस्येतानि जायन्ते विवृद्धे कुरुनन्दन।। १३।।

14. "Hvis sjelen drar av sted når egenskapen sattwa er dominerende, oppnår den de dydiges rene verdener."

Og –

15. "Hvis han møter døden når rajas har ledelsen, blir han født som (en av) mennesker som er knyttet til handling, og han blir født i form av uintelligente vesener hvis han forlater kroppen mens tamas er framherskende."

Av alle egenskaper bør mennesket være utstyrt med sattwa. Naturens bank refunderer oppnådde fortjenester også etter døden. La oss nå se på hvilke konsekvenser dette får.

16. "Mens rettskaffenhet sies å være det rene resultat av handling som domineres av sattwa, er resultatet av rajas sorg, og resultatet av tamas er uvitenhet."

Absolutt lykke, kunnskap, fornektelse og slike andre kvaliteter sies å være resultatet av handling inspirert av sattwa. På den annen side er sorg resultatet av handling særpreget av rajas, og handlingsuvitenhet domineres av tamas.

17. "Kunnskap oppstår av egenskapen sattwa, grådighet utvilsomt av rajas og skjødesløshet, villfarelse og uvitenhet av tamas."

Hvilken eksistensform resulterer oppkomsten av disse egenskapene i?

यदा सत्त्वे प्रवृद्धे तु प्रलयं याति देहभृत्।
तदोत्तमविदां लोकानमलान्प्रतिपद्यते।। १४।।
रजसि प्रलयं गत्वा कर्मसङ्गिषु जायते।
तथा प्रलीनस्तमसि मूढयोनिषु जायते।। १५।।
कर्मण: सुकृतस्याहु: सात्त्विकं निर्मलं फलम्।
रजसस्तु फलं दु:खमज्ञानं तमस: फलम्।। १६।।
सत्त्वात्संजायते ज्ञानं रजसो लोभ एव च।
प्रमादमोहौ तमसो भवतोऽज्ञानमेव च।। १७।।

18. "Mens de som forblir i sattwa, stiger opp til høyere verdener, blir de som oppholder seg i rajas, værende i midten (menneskers verden), og de som holder seg i den nedrigste av egenskaper, tamas, er dømt til den laveste tilstand."

Livets strøm som er grunnlagt på sattwa, flyter mot den transcendentale ur-Gud, og mennesket med et slikt liv når fram til renere verdener. Sjeler som domineres av rajas, ender som vanlige dødelige. De mangler skjønnsomhet og fornektelse, og selv om de ikke vandrer over til lavere former for liv, må de gjennomgå gjenfødsler. Uvitende og umoralske mennesker som beherskes av den med rette skadelige tamas, gjenfødes i de laveste former. Konsekvensen at alle tre former er dermed en eller annen slags gjenfødelse. Bare de som kommer hinsides disse egenskapene blir satt fri fra gjenfødselens lenker,og de alene erkjenner Krishns sublime tilstand.

19. "Når Sjelen (som bare er et vitne) ikke ser annet enn de tre egenskapene som utøver, og når han kjenner Den øverste ånds innerste vesen som er hinsides disse egenskapene, når han fram til min tilstand."

Antakelsen om at de tre egenskapene bare gjentar seg, er ikke basert på virkelig kunnskap. Fullendelsens prosess fører i det minste til den tilstand der ingen annen handlende enn de tre egenskapene er synlig etter sansningen av Gud, og i en slik tilstand beveger mennesket seg hinsides dem. Det Krishn i neste omgang har å si om dem, er et bevis på at dette ikke bare er et fantasifoster.

20. "Sjelen transcenderer egenskapene som er spiren til det grove, kroppslige legemet og frigjøres fra elendigheten ved fødsel, død og alderdom, og oppnår den endelige lykksalighet."

ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्था मध्ये तिष्ठन्ति राजसा:।
जघन्यगुणवृत्तिस्था अधो गच्छन्ति तामसा:।। १८ ।।
नान्यं गुणेभ्य: कर्तारं यदा द्रष्टानुपश्यति।
गुणेभ्यश्च परं वेत्ति मद्भावं सोऽधिगच्छति।। १९ ।।
गुणानेतानतीत्य त्रीन्देही देहसमुद्भवान्।
जन्ममृत्युजरादु:खैर्विमुक्तोऽमृतमश्नुते ।। २० ।।

Etter at et menneske er frigjort fra de tre egenskapene, smaker Sjelen hans udødelighetens nektar. Deretter stiller Arjun Krishn nok et spørsmål.

21. "Arjun sa: "(Fortell meg), O Herre, om attributtene til et menneske som har steget opp over de tre egenskapene, hans livsførsel og om hvordan han transcenderr de tre egenskapene."

De følgende versene inneholder Krishns svar på de tre spørsmålene Arjun stiller.

22. "Herren sa: 'Mennesket, O Pandav, som verken avskyr stråleglans, tilbøyelighet til handling og tilknytning som skapes av henholdsvis sattwa, rajas og tamas når han er involvert i dem, trakter heller ikke etter dem når han er frigjort..."

23. "(Og) den som, i liket med en lidenskapsløs tilskuer, ikke lar seg påvirke av egenskapene og som er stødig og urokket takket være sin erkjennelse av at disse naturens egenskaper bare forblir i seg selv..."

24. "(Og) den som alltid forblir i Jeget, betrakter glede, sorg, jord, stein og gull som like, er tålmodig, og betrakter rolig det behagelige og ubehagelige, nedrakking og ros..."

अर्जुन उवाच: कैर्लिङ्गैस्त्रीन्गुणानेतानतीतो भवति प्रभो।
किमाचार: कथं चैतांस्त्रीन्गुणानतिवर्तते।। २१।।
श्री भगवानुवाच: प्रकाशं च प्रवृत्तिं च मोहमेव च पाण्डव।
न द्वेष्टि संप्रवृत्तानि न निवृत्तानि काङ्क्षति।। २२।।
उदासीनवदासीनो गुणैर्यो न विचाल्यते।
गुणा वर्तन्त इत्येव योऽवतिष्ठति नेङ्गते।। २३।।
समदु:खसुख: स्वस्थ: समलोष्टाश्मकाञ्चन:।
तुल्यप्रियाप्रियो धीरस्तुल्यनिन्दात्मसंस्तुति:।। २४।।

25. "(Og) som tåler ære og vanære, (også) venn og fiende med sinnsro, og som oppgir handling, sies å ha transcendert alle egenskaper."

Versene 22 til 25 avdekker attributtene til mennesket som har steget opp over de tre egenskapene slik at han er rolig, upåvirket av egenskapene og stødig. Det så nå følger, er avklaring av midlene som gjør at man frigjøres fra disse egenskapene.

26. "Og mennesket som tjener meg med den urokkelige hengivelsens yog, overvinner de tre egenskapene og sikrer enhetstilstanden med Gud."

Den som tilber Krishn med usvikelig hengivelse, det vil si med bare det elskede mål i sinnet og uten tanke på alle andre verdslige minner, tjener ham ustanselig ved å utføre den foreskrevne handling, hever seg over de tre egenskaper og er verdig til å bli ett med Den øverste ånd. Denne foreningen med Gud er den sanne kalp eller helbredelse. Ingen han komme hinsides disse egenskapene uten å gjennomføre den forordnete oppgaven med perfekt besluttsomhet. Yogeshwar gir dermed til slutt sin dom.

27. "For jeg er ett med den evige Gud, udødelig liv, den uforgjengelige dharm og den endelige lykksalighet (forblir)."

Krishn er den udødelige Guds bolig (ved en besluttsom tilgang til ham blir densøkende helbredet for alle verdslige sykdommer), evig liv, evig dharm og den uplettede, rene glede ved å nå fram til Det øverste mål. Med andre ord, en Gudorientert helgen er tilholdsstedet for all denne lykksaligheten. En slik vismann var Krishn – en yogi.

मानापमानयोस्तुल्यस्तुल्यो मित्रारिपक्षयोः ।
सर्वारम्भपरित्यागी गुणातीतः स उच्यते ।। २५ ।।
मां च योऽव्यभिचारेण भक्तियोगेन सेवते ।
स गुणान्समतीत्यैतान्ब्रह्मभूयाय कल्पते ।। २६ ।।
ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाहममृतस्याव्ययस्य च ।
शाश्वतस्य च धर्मस्य सुखस्यैकान्तिकस्य च ।। २७ ।।

Hvis vi altså søker den uutsigelige, uforgjengelige Gud, den evige dharm og den rene, endelige lykksalighet, må vi søke tilflukt i en stor Sjel som holder til i den umeddelelige essens. Bare en slik vismann kan sette en hengiven i stand til å oppnå det han ber om.

Yogeshwar Krishn har sagt til Arjun i begynnelsen av dette kapitlet at han igjen vil gjøre ham kjent med den kunnskapen som er den mest subtile av all kunnskap. Etter å ha blitt kjent med den, blir vismenn ett med ham og behøver ikke gjennomgå fødsel ved begynnelsen av skapelsen. De sørger heller ikke over kroppens uunngåelige død. De kaster faktisk vrak på kroppen på nettopp den dagen de oppnår selvrealisering. Fullendelsen blir til i løpet av det fysiske livet, men ikke engang utsiktene til død påvirker dem.

Krishn dveler ved særpreget ved det som de frigjøres fra og har påpekt at den åttefoldige urnaturen er moren som unnfanger, mens han er den livgivende far. Ved siden av dem finnes ingen annen mor eller far. Selv om det godt kan dukke opp en eller annen mor og far så lenge forholdet til naturen (prakriti) og Sjelen (purush), til passivt stoff og det aktive mannlige prinsipp, varer, er naturen i sannhet moren og Krishn faren.

De naturfødte egenskapene ved sattwa, rajas og tamas binder Sjelen til kroppen. En av disse egenskapene vokser ved å undertrykke de andre to. Disse egenskapene er foranderlige. Naturen er uten ende og kan ikke ødelegges, men konsekvensene av dens egenskaper kan unngås. Disse egenskapene påvirker sinnet. Når sattwa er rikelig, er konsekvensene guddommelig stråleglans og sansningens kraft. Rajas, som særpreges av lidenskap, fører til at man fristes til å handle og til forblindelse. Hvis tamas er aktiv, domineres dovenskap og skjødesløshet. Hvis et menneske møter døden når sattwa er dominerende, fødes han i høyere og renere verdener. Mennesket som forlater livet når rajas er rikelig, vender tilbake for å bli gjenfødt i menneskelig form. Når et menneske dør under påvirkning av tamas, er han dømt til lavere fødsler. Det er derfor avgjørende viktig at mennesker alltid bør bevege seg i retning

av gradvis forbedring av sattwa. De tre egenskapene er den egentlige årsaken til en eller annen fødsel. Siden det er disse egenskapene som lenker Sjelen til kroppen, bør man hele tiden forsøke å komme seg hinsides dem.

Her stiller Arjun tre spørsmål. Hva er særtrekkene ved mennesket som har steget opp over naturens egenskaper? Hvordan fører han seg? Og hvordan skal man transcendere de tre egenskapene? Yogeshwar svarer på disse spørsmålene etter å ha utdypet attributtene og handlingsmåten til mennesket som har frigjort seg fra disse egenskapene, og til slutt påpeker han hvordan man kan frigjøre seg fra disse egenskapene. Yogeshwar Krishn avslører seg altså som et tilfluktssted for alle og avslutter kapittel 14 med en detaljert gjennomgang av naturens tre egenskaper.

Slik slutter fjortende kapittel i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen:

"Guntraya Vibhag Yog" eller "Oppdeling i de tre egenskaper".

Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av fjortende kapittel av Shreemad Bhagwad Geeta i "Yatharth Geeta".

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 15

DET ØVERSTE VESENS YOG

Fullendte vismenn har forsøkt å forklare verdens natur ved hjelp av forskjellige analogier. Noen har beskrevet den som det verdslige livs skog, andre har framstilt den som den dødelige eksistensens hav. I en annen sammenheng er den samme blitt kalt det verdslige livets elv eller avgrunn. Enkelte ganger er den også litt sammenlignet med kloven på en ku. Tilsynelatende antyder de alle at verdens utvidelse ikke går lenger enn det som kan sanses. Og dette stadiet kommer omsider når også dette fryktinngytende ″hav″ tørker inn. Ifølge Goswami Tulsidas er det å nevne Guds navn nok til å få dette havet til å tørke inn. Yogeshwar Krishn har også brukt ″hav″ og ″tre″ som et bilde på verden. Han har sagt i sjette og syvende vers i kapittel 12 at han snart utfrir sine elskende hengivne, som kontemplerer ham – den manifesterte Gud – med fast konsentrasjon, fra den dødelige verdens avgrunn. I dette kapitlet sier han at verden er et tre som en yogi som leter etter det øverste mål, må hugge ned.

1. **″Herren sa: ′Han som kjenner fikentreet (Peepal) som er verden, med røtter øverst og greiner nederst og som sies å være uforgjengelig, og der vediske vers er bladverket, er en kjenner av Ved.″**

Roten til denne evigvarende Peepal-lignende verden er Gud øverst og greinene er naturen nederst. Et tre varer ikke engang til

---

श्री भगवानुवाच: ऊर्ध्वमूलमध: शाखमश्वत्थं प्राहुरव्ययम्।
छन्दांसि यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित्।। १।।

den symbolske morgendagen, men verdens tre er uforgjengelig. To ting er udødelige ifølge Krishn. Den første av disse er den evigvarende verden, og hinsides den har vi den evige Øverste ånd. Ved sies å være bladene på dette verdenstreet. Mennesket som observerer dette treet med røttene og er klar over dets realitet, er en innviet i Veds kunnskap.

Mennesket som har sanset sannheten om verdens-treet og ikke den som bare har lest hellige bøker, er en sann kjenner av Ved. Studier av bøker gir bare et motiv til å gå videre i den retningen. På dette tidspunktet vil noen med rette spørre hvorfor Ved er nødvendig i stedet for blader. Vediske vers, som skaper velvære, er nyttige fordi de motiverer fra det øyeblikk da en Sjel, etter å han vandret lenge rundt, gjennomgår sin siste fødsel som er lik det siste skuddet på et tre. Dette er vendepunktet da omstreifingen stanser, og den søkende begynner å nærme seg Gud med tillit.

2. "Greinene som får næring av de tre egenskapene, strekker seg høyt og lavt, sanseobjekter er treets skudd og dets handlingsskapende røtter strekker seg nedover til menneskenes verden."

Sanseobjektenes greiner og deres glede, som næres og dyrkes av de tre egenskapene, i den treaktige verden, sprer seg overalt over og under, og går til og med tilbake i jorden og setter nye skudd. De strekker seg fra mark og insekter nederst til den guddommelige tilstand og skaper øverst, men de kan bare binde dem som er født som mennesker ifølge deres tidligere handlinger. Alle disse fødslene er bare til sanseobjektenes glede. Bare menneskefødsler er underkastet binding i tråd med handling. Og –

अधश्चोर्ध्वं प्रसृतास्तस्य शाखा गुणप्रवृद्धा विषयप्रवाला :।
अधश्च मूलान्यनुसंततानि कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके।। २।।

3. ″Siden dets form ikke kan ses her, og siden det verken har begynnelse eller slutt og heller ikke noe sikkert fundament, bør dette kjempestore treet hugges ned med fornektelsens øks.″

Verdenstreet har ingen fast eksistens fordi det er foranderlig. Derfor må det felles med den totale hengivelsens øks. Det må hugges ned, ikke tilbedes slik det vanligvis skjer på grunn av den overtroiske antakelsen at Gud har tilhold i røttene på dette treet, og at bladene på det er Ved.

Men siden dette treet har vokst opp av Guds egen sæd, kan det hugges ned? Meningen med denne nedhuggingen er faktisk flukt fra naturen som oppnås ved fornektelse. Men hva skal gjøres etter at treet er hugget ned?

4. ″Da skal dette målet etterstrebes, og når man har nådd det, er det ikke nødvendig å vende tilbake med en fornemmelse av total underkastelse overfor denne ur-Gud hvorfra alt verdslig liv stammer.″

Men hvordan skal man få til letingen etter denne Gud? Yogeshwar hevder at selvoppgivelse er en viktig betingelse. Den bør være en følelse av ″Jeg er prisgitt Gud″ – det uendelige Vesen som ur-verdenstreet har vokst opp av. Dette treet kan ikke hugges ned uten at man søker ly hos ham. Krishn snakker så om tegnene som gjør at man kan forstå at treet er hugget ned.

5. ″Mennesker med kunnskap som er befridd fra forfengelighet og villfarelse, som har seiret over forblindelsens onde, som alltid forblir i Den øverste ånd, som er totalt blottet for begjær og løsrevet fra motsetningene glede og sorg, når det evige mål.″

न रूपमस्येह तथोपलभ्यते नान्तो न चादिर्न च संप्रतिष्ठा।
अश्वत्थमेनं सुविरूढमूल– मसङ्गशस्त्रेण दृढेन छित्त्वा।। ३ ।।
ततः पदं तत्परिमार्गितव्यं यस्मिन्गता न निवर्तन्ति भूयः।
तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये यतः प्रवृत्तिः प्रसृता पुराणी।। ४ ।।
निर्मानमोहा जितसङ्गदोषा अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः।
द्वन्द्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञै– र्गच्छन्त्यमूढाः पदमव्ययं तत्।। ५ ।।

Ødeleggelsen av forfengelighet, villfarelse, forblindelse, begjær og motsetningene nytelse og smerte er bare mulig ved fullstendig selvoppgivelse overfor og konstant tilhold i Gud. Bare på denne måten kan mennesker med sann visdom nå den evige tilstand. Verdenstreet kan ikke hugges ned uten at denne oppnåelsen og fornektelsen er til stede fram til dette punktet. Hvordan er så denne endelige tilstand som oppnås ned fornektelse?

6. **"Etter å ha nådd mitt øverste tilholdssted, er det ingen tilbakevending. Det er verken opplyst av Sol eller måne eller ild."**

Etter at dette endelige hjem er nådd, er det ingen gjenfødelse. Og alle har like stor rett til det.

7. **"Den udødelige Sjel i kroppen er en del av meg, og det er han som tiltrekker de fem sansene og den sjette – sinnet – som forbli i naturen."**

Krishn forklarer så hvorfor det er slik:

8. **"Som vinden som bærer en lukt fra sin kilde, føres også Sjelen som er kroppens herre og sammen med ham sansene og sinnet fra sin tidligere kropp og iförer seg en ny."**

Sjelen fører med seg sinnets tilbøyeligheter og handlingsmåte og kroppens fem sanser som den forlater og tar dem inn i den nye kroppen. Den nye kroppen blir umiddelbart sikret, og det er grunnen til at Krishn tidligere spurte Arjun hvordan han var blitt et offer for misforståelsen at forfedrenes avdøde Sjeler ville falle fra himmelen når det ikke fantes offer i form av riskaker og vann. Men det umiddelbare spørsmålet er hva Sjelen gjør etter at den er kommet inn i en ny kropp og hva egentlig de fem sansene er ved siden av sinnet.

न तद्भासयते सूर्यो न शशाङ्को न पावकः।
यद्गत्वा न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम।। ६ ।।
ममैवांशो जीवलोके जीवभूतः सनातनः।
मनः षष्ठानीन्द्रियाणि प्रकृतिस्थानि कर्षति।। ७ ।।
शरीरं यदवाप्नोति यच्चाप्युत्क्रामतीश्वरः।
गृहीत्वैतानि संयाति वायुर्गन्धानिवाशयात्।। ८ ।।

9. "Sjelen styrer sansene hørsel, syn, berøring, smak, lukt og også sinnet og opplever gjenstander gjennom dem."

Men det er ikke synlig at den er slik, og ikke alle er i stand til å se den.

10. "De uvitende er ikke klar over Sjelen og er utstyrt med de tre egenskapene og forlater kroppen eller forblir i den og nyter gjenstander. Bare de som har visdommens øyne kan se ham."

Det neste verset dreier seg naturligvis om hvordan dette synet kan sikres.

11. "Yogi kjenner Sjelens essens som forblir i deres hjerte, men den uvitende som ikke har renset seg (for ondskap), klarer ikke å se ham selv etter mange anstrengelser."

Ved å beherske sitt sinn fra alle kanter, og gjennom seriøse anstrengelser, sanser yogi sin Sjel. Men mennesker med en ikke fullendt Sjel, det vil si med urent sinn og hjerte, klarer ikke å se ham selv om de anstrenger seg for det. Dette skyldes at deres sinn og sanseorganer er urene. Bare ved å gjøre et iherdig forsøk på å undertrykke sitt sinn er vismenn i stand til å nå fram til sitt Jeg. Kontemplasjon er altså en nødvendighet. Krishn belyser nå Jegets herligheter hos realiserte vismenn som han også har dvelt ved tidligere.

12. "Vit at Solens stråleglans som lyser opp verden, er min egen stråleglans."

Han fortsetter med å peke på vismannen oppgave:

श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च रसनं घ्राणमेव च।
अधिष्ठाय मनश्याचं विषयानुपसेवते।। ९ ।।
उत्क्रामन्तं स्थितं वापि भुञ्जानं वा गुणान्वितम्।
विमूढा नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः।। १० ।।
यतन्तो योगिनश्चैनं पश्यन्त्यात्मन्यवस्थितम्।
यतन्तोऽप्यकृतात्मानो नैनं पश्यन्त्यचेतसः।। ११ ।।
यदादित्यगतं तेजो जगद्भासयतेऽखिलम्।
यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ तत्तेजो विद्धि मामकम्।। १२ ।।

13. "Jeg gjennomsyrer Jorden, jeg støtter alle vesener med min gjennomgripende energi, og som den ambrosiske måne, skaffer jeg sevjen som nærer alle planter."

Og –

14. "Jeg er ilden, fylt av pran og apan, i kroppen til alle levende vesener som fortærer de fire typer mat.[1]"

I kapittel 4 henviste Krishn til forskjellige former for ild – kunnskapens (versene 19 og 37), Guds (vers 25), beherskelsens (vers 26), sansenes (vers 26), yogs (vers 27) og pran-apans (versene 29-30), og resultatet av dem alle ble sagt å være kunnskap. Kunnskap er i seg selv ild. Krishn tar form av en slik ild, og det er han som aksepterer og tar opp i seg maten som skapes av de fire framgangsmåtene resitasjon, nemlig baikhari, madhyama, pashyanti og para som er fylt av pran og apan (det bør huskes at resitasjon alltid foregår ved hjelp av innpust og utpust).[2]

Ifølge Krishn er Gud den eneste mat – manna – som Sjelen blir så tilfredsstilt av at den aldri føler sult mer. Vi setter navnet mat på kroppens aksepterte næringsstoffer. Men Gud alene er den egentlige mat. Og denne maten fører fram til modenhet bare ved å gjennomføre de fire trinnene baikhari, madhyama, pashyanti og para. Enkelte kloke mennesker har også kalt dem navn (nam), form (ruo), åpenbaring (leela) og tilholdssted (dham). Til å begynne med sies navnet hørbart. Så, gradvis, begynner formen til den elskede Gud å manifestere seg inne i hjertet. Etter hvert begynner den tilbedende å se Guds påvirkning i sitt åndedrett – hvordan han gjennomsyrer hvert eneste atom i universet og hvordan han virker overalt. Sansning av

---

गामाविश्य च भूतानि धारयाम्यहमोजसा।
पुष्णामि चौषधीः सर्वाः सोमो भूत्वा रसात्मकः ।। १३ ।।
अहं वैश्वानरो भूत्वा प्राणिनां देहमाश्रितः।
प्राणापानसमायुक्तः पचाम्यन्नं चतुर्विधम् ।। १४ ।।

1 De fire typer mat er bhakshya, bhojya, lehya og chosya. Det som tygges som mat, er bhakshya, det som svelges uten tygging, er bhojya, det som slikkes, er lehya og det som suges, er chosya.

2 Se fortolkningen av 29. vers i kapittel 4.

Guds verk inne hjertets sfære er leela. I stedet for utførelse av folkelige skuespill basert på legendene om Ram og Krishn er det sansningen av Guds verk innen hjertets rike som er sann leela. Og det øverste tilholdssted nås når Guds berøring begynner å merkes etter sansningen av hans verk. Når den tilbedende kjenner ham på denne måten, forblir han i ham. Å ha tilhold i denne sted og forbli i Den øverste ånd – etter å ha følt hans berøring i den perfekte tilstand av transcendental resitasjon (paravani) er samtidige begivenheter.

Maten som er Gud, er slik utstyrt med pran og apan, shwas og prashwas, og den går videre gjennom baikhari og madhyama til det kulminerende stadium para. Da er den klar og tilgjengelig og også assimilert, og da er selvfølgelig den som spiser maten også klar til å ta del i den sublime næringen.

15. "Jeg har tilhold i hjertet til alle vesener og er hukommelsen og kunnskapen og også styrken som overvinner alle hindringer. Jeg er det som er verdig til å bli erkjent av Ved. Jeg er i sannhet forfatter av Vedant foruten deres kjenner."

Krish eksisterer som den allestedsnærværende i hjertet til alle vesener, og det er på grunn av ham at Den øverste ånd huskes. Hukommelse betyr her erindring om Guds glemte essens. Her er det helt tydelig en framstilling av erkjennelsens øyeblikk. Kunnskap som er knyttet til hukommelse og evnen til å overvinne vanskeligheter, er også gaver fra Krishn. Han er også forfatter av og slutten på Ved. Kunnskap kommer når han er separat, men hvem kan kjenne ham når den tilbedende har sanset ham og blitt ett med ham? Krishn er også kjenner av Ved. Han sa i begynnelsen av kapitlet at verden er et tre der roten er Gud øverst, og greinene nederst er naturen. Den som kan skille roten fra greinene som er naturen, kjenner essensen av det, og han er vel bevandret i Ved (hellig kunnskap). Her sier han at han er en slik – en kjenner av Ved.

सर्वस्य चाहं हृदि सन्निविष्टो मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च।
वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यो वेदान्तकृद्वेदविदेव चाहम्।। १५।।

Han setter seg selv på linje med andre Ved-lærde. Dermed blir det igjen understreket at Krishn var en vismann som kjente sannheten – i sannhet en Yogeshwar blant yogi. Temaet avsluttes her, og nå fortsetter han med å si at det finnes to slags vesener (Purush).

16. ″Det finnes to slags vesener i verden, de dødelige og de udødelige: mens kroppene til alle vesener er forgjengelige, sies deres Sjel å være uforgjengelig.″

Personen, mann eller kvinne, som har behersket sine sanser sammen med sinnet, det vil si, med en kropp der sansene er stødige, sies å være uforgjengelig. Den ″forgjengelige″ person eksisterer i dag, men eksisterer kanskje ikke i morgen. Men også dette er Sjel i en spesiell tilstand. Men det finnes et annet Jeg i tillegg til disse to.

17. ″Men høyere enn dem begge er den som gjennomsyrer alle tre verdener for å støtte og opprettholde alle og som er kalt den evige Gud og Den øverste ånd (Ishwar).″

Den ikke-manifesterte Gud, en uforgjengelig, og Det øverste vesen er noen andre navn som han er kjent under. Men han er sannelig annerledes og uutsigelig. Han representerer den endelige tilstand hinsides det foranderlige og uforanderlige (det forgjengelige og det uforgjengelige). Han styres av Den øverste ånd, men han er annerledes og hinsides ord. Krishn presenterer seg som en Sjel i en slik tilstand.

18. ″Siden jeg er den øverste i kraft av å være hinsides både det forgjengelige (kropp) og den uforgjengelige (Sjel), er jeg kjent som Det øverste vesen (Purushottam) både i verden og i Ved.″

द्वाविमौ पुरुषौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च।
क्षर: सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते।। १६।।
उत्तम: पुरुषस्त्वन्य: परमात्मेत्युदाहृत:।
यो लोकत्रयमाविश्य बिभर्त्यव्यय ईश्वर:।। १७।।
यस्मात्क्षरमतीतोऽहमक्षरादपि चोत्तम:।
अतोऽस्मि लोके वेदे च प्रथित: पुरुषोत्तम:।। १८।।

Han er kjent som Det øverste vesen både i verden og Ved fordi han har transcendert den forgjengelige, foranderlige kshetr og også hevet seg over den uforanderlige, uforgjengelige, stødige sjel.

19. ″Det allvitende menneske, som altså er klar over min essens, O Bharat, som Det øverste vesen, tilber meg alltid med perfekt hengivelse.″

En slik tilbedende er ikke atskilt fra Krishn.

20. ″Jeg har instruert deg slik, O du uten synd, i denne mest subtile av all kunnskap fordi, O Bharat, ved å kjenne dens essens får et menneske visdom og fullfører alle sine oppgaver.″

Krishn opplyser på denne måten Arjun om den mest hemmelige kunnskap ved å være godt kjent med essensen i det som gjør at et menneske blir allvitende og når sitt mål. Denne undervisningen fra Krishns side er i seg selv en fullstendig hellig formaning.

Krishns mystiske kunnskap var høyst hemmelig. Han fortalte dette bare til hengivne. Dette var ikke myntet på alle, men bare de verdige som er åndelig klare til å motta det og profitere på det. Men når denne samme hemmelige læren skrives ned og kommer i form av den bok, kan det virke som Krishn har meddelt den til alle. Men egentlig er den bare for dem som er klare til å motta den. Heller ikke Krishns manifesterte form var beregnet på alle. Men han holdt ikke noe tilbake for den verdige Arjun. Arjun kunne ikke ha blitt reddet hvis vognføreren hans hadde holdt noe hemmelig for ham.

Dette enestående som finnes hos alle fullendte vismenn av Ramkrishn Paramhansdev, var en gang ekstatisk. Hans elever spurte ham av tre grunner. Ramkrishn henviste til en eminent samtidig stor sjel, en realisert vismann (som hadde kontrollert og undertrykt alle sine sanser med abstrakt meditasjon), og sa at på den dagen hadde også han blitt en Paramhans som ham. Etter en stund sa han til

---

यो मामेवमसंमूढो जानाति पुरुषोत्तमम्।
स सर्वविद्भजति मां सर्वभावेन भारत।। १९ ।।
इति गुह्यतमं शास्त्रमिदमुक्तं मयानघ।
एतद्बुद्ध्वा बुद्धिमान्स्यात्कृतकृत्यश्च भारत।। २० ।।

elevene som fulgte ham og håpet – med sinn, handling og tale – på frihet fra lidenskap og verdslig tilknytning: ″Tvil ikke et øyeblikk nå. Jeg er Ram som ble født i Treta. Også jeg er Krishn av Dwapar. Jeg er deres hellige Sjel. Jeg er deres form. Hvis dere vil nå fram, må dere skue meg.″

På nøyaktig samme måte pleide min ærverdige lærer å si: ″Merk dere at jeg bare er Guds budbringer. Virkelige vismenn er budbringerne til Den altgjennomtrengende, framragende, uforanderlige øverste ånd, og det er gjennom dem at hans budskap blir mottatt.″ Jesus Kristus formante mennesker å komme til ham, alle som strever og har tungt å bære, og han ville gi dem hvile ved å åpenbare for dem hans far Gud (Matteus 11, 28). Så alle kan bli Guds sønn.[3] Det er en annen sak at å gå til vismenn er muliggjort bare gjennom seriøs streben mot oppnåelsen gjennom tilbedelse og meditasjon. I Surah II i Koranen, avslører Allah: ″Se! Vi har sendt deg (O Mohammed) med sannheten, den som kommer med glade nyheter og en budbringer.″ Den ærverdige Maharaj Ji pleide å si det samme om seg selv til alle. Han verken støttet eller motsa noe synspunkt eller noen doktrine, men han sa til dem som seriøst traktet etter å bli fri for lidenskaper og verdslig tilknytning: ″Bare se på min form. Hvis dere håper på den endelige Ånd, kontempler meg og tvil ikke.″ Mange var skeptiske, men ved å vise med personlig erfaring og livsførsel og til og med ved å kritisere dem voldsomt, fikk ham dem til å kaste vrak på irrelevante antakelser. Blant dem finnes atskillige i de mange ritualene og seremoniene som Krishn dveler ved i versene 40-43 i kapittel 2 og fikk dem på denne måten til å ha tiltro til ham. Han eksisterer tidløst som en fullendt vismann. Selv om Krishns herlighet var et mysterium, avslørte han det på samme måte for sin seriøse hengivne, den verdige og kjærlige Arjun. Dette er mulig for enhver tilbeder, og vismenn har på denne måten ført millioner inn på den åndelige vei.

3 Koranen, Surah II, 116: ″Og de sier: Allah har tatt til seg en Sønn. La ham bli forherliget! Sannelig, alt som er i himmelen og på Jorden er hans.″

Krishn sa i begynnelsen av kapitlet at verden er som et tre, Peepal. Men Peepal er bare en analogi. Roten er Gud øverst og hele naturen er greinene som sprer seg ut nederst. Den som skaffer seg bevissthet om treet og roten, er vel bevandret i Ved. Greinene på dette verdenstreet og også røttene finnes overalt, høyt og lavt, fordi det har vokst fram av den Gud hvis sæd – Sjelen – hviler i hjertet til alle vesener.

Det finnes en myte om at Brahma, en gang han satt på en lotus, spekulerte på sin opprinnelse. Han beveget seg inn i stilken på lotusen han ble født av, og kom dypere og dypere inn i den. Han trengte enda dypere inn, men han kunne ikke se kilden for sin fødsel. I desperasjon satte han seg igjen på lotusen. Ved beherskelse av sinnet og meditasjon oppdaget han til slutt sitt utspring i Den øverste ånd og priste ham. Deretter avslørte Gud selv for ham at selv om han eksisterer overalt, kan han bare finnes i hjertet. Den som kontemplerer ham i hjertets sfære, erkjenner ham.

Brahma er et symbol. Han representerer tilsynekomsten av den ideelle tilstand etter moden praktisering av yog. Sinnet som tenderer mot Gud og har kunnskap om Den øverste ånd, er Brahma. Selv om lotusen vokser i vann, er den ubesudlet og ren. Når sinnet streifer rundt på leting, når det ikke sitt mål, men ved å sitte på et uplettet sete med totale selvbeherskelse. Det samme sinn erkjenner Gud i hjertet når det når oppløsningens stadium i selve denne beherskelsen.

Også her er verden et tre hvor røttene og greinene er overalt. Det står for de verdslige lenker som bare binder mennesker i tråd med deres gjerninger. De andre formene lider bare under konsekvensene av disse handlingene. Krishn ber Arjun innstendig om å hugge ned denne Peepal-lignende verden med den faste fornektelsens øks og lete etter det øverste mål. Etter å ha oppnådd det, blir vismenn ikke gjenfødt.

Når det gjelder hvordan dette treet er blitt hugget ned, sier Yogeshwar at mennesket som er blottet for stolthet og uvitenhet, som har overvunnet det onde ved tilknytning, med et begjær som

er kommet til veis ende og som er befridd fra konflikter, når fram til den endelige salighet. Gud, som opplyses verken av Solen eller månen og heller ikke av ild, er det endelige stadium og er selvlysende. Det viktige for denne åndelige oppnåelsen, er fast overbevisning om at den som etter å ha nærmet seg ham, ikke opplever noen tilbakevending fra det øverste tilholdssted, og at alle har like stor rett til det fordi den legemliggjorte Sjel bare er en uplettet del av Krishn selv.

Når Sjelen oppgir en kropp, bærer den med seg tilbøyelightene i dens sinn og fem sanser over til den nye kroppen den tar bolig i. Hvis sanskar er opplyst og moralsk god, når Sjelen opplysningens nivå og den moralske dyds nivå. Hvis den tar med seg rajas-dominert sanskar, kommer den fram til det midterste nivå. Og hvis sanskar preges av tamas, klatrer Sjelen ned til fødsel i lavere former og hengir seg til sanselig nytelse via sinnet som kontrollerer sansene. Dette ser man vanligvis ikke, for synet som skal til for å sanse det, er visjonen om kunnskap. Bare å huske noe er ikke kunnskap. Yogi settes i stand til å se det bare ved å konsentrere sinnet om Jeget. Kunnskap oppnås altså gjennom øvelse og fullendelse, selv om det stemmer at studier av hellige skrifter gjør en tilbøyelig til det. Mennesker som er skeptiske og blottet for fullendelse, når ikke det ønskede mål selv om de strever hardt for å klare det.

Her har vi dermed en skildring av erkjennelsens stadium. Det er altså bare naturlig at det dveles ved attributtene i dette stadiet. Krishn kaster lys over det og sier at han er lyset fra Solen og månen, og han er også lysskjæret fra ild. Det er hans ild som aksepterer og assimilerer maten som blir klar på fire måter. Med Krishns ord er Gud den eneste mat (slik er dommen i Upanishad der denne tanken forekommer), og etter å ha smakt den, er Sjelen fullstendig tilfredsstilt. Maten som blir til i stadiet baikhari til para, blir gjort klar og fortært, og til og med den tilbedende, mottakeren av denne maten, opphører å eksistere. Men denne prestasjonen kan ikke være mulig før en vismann – en lærer – vognføreren som behersker, veileder og tilskynder.

Krishn *understreker det samme poenget* og slår fast at det er han, med tilhold i hjertet til alle vesener, som skaper hukommelse. Han er også kunnskapen som følger med denne hukommelsen. Det er også ved ham at hindrene på veien passeres. Bare han kan være kjent, og det er også han som står for slutten på denne kunnskapen etter at den er kjent. Og siden det er etter dette tidspunktet at den vitende og det som vites er ett, blir kunnskap irrelevant, for hvem er det nå som skal vite og hvem skal være kjent. Krishn er kjenneren av Ved – av den gudddommelige sannhet. Han har sagt at den som kjenner verdenstreet med dets røtter, er vel bevandret i kunnskapen om Ved, men denne kunnskapen kommer bare til ham som hugger ned treet. Nå sier han at han er kjenneren av Ved. Han regner seg som en av dem som er innviet i Veds visdom. Så også Krishn er her en vismann – en kjenner av Ved, og kunnskapen om den har hele menneskeheten rett til.

På slutten sies det at verden har tre slags vesener. Alle kroppene til vesener er forgjengelige, men det samme vesen er uforgjengelig i tilstanden når sinnet er stødig selv om det er utsatt for motsigelser. Og enda høyere enn dette er den transcendentale Gud som sies å være ikke-manifestert og evig og som virkelig er unik. Dette er vesenet hinsides flyktighet og varighet. Dette er det endelige vesen. Krishn er ett med dette vesen og dermed også den samme – hinsides det forgjenglige og det uforgjengelige – og av denne grunn er han kjent som Det øverste vesen. Opplyste søkende som kjenner Den øverste ånd, tilber altså Krishn av hele sitt hjerte. Det finnes ingen uregelmessighet i deres kunnskap.

Det er den mest (hemmelige) kunnskap som Krishn meddeler Arjun. Fullendelsens vismenn avslører den ikke for alle, men de gjemmer den heller ikke for de fortjente. Hvis den skjules for dem, hvordan skal de nå sitt mål?

Slik slutter femtende kapittel i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen yog og

dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen:

″Purushottam Yog″ eller ″Det øverste vesens yog″.

Slik slutter Swami Agdadanands fortolkning av femtende kapittel av Shreemad Bhagwad Geeta i ″Yatharth Geeta″

HARI OM TAT SATS

KAPITTEL 16

YOG FOR Å SKILLE DET GUDDOMMELIGE FRA DET DJEVELSKE

Yogeshwar Krishn har en enestående stil når han tar opp et problem. Han antyder først det spesielle ved saken for å samle oppmerksomheten om den, og så utdyper og forklarer han spørsmålet. Hans utredning av handling kan brukes som et eksempel på dette. I kapittel 2 formante han Arjun om å handle. Han foreslo i kapittel 3 at han burde gjennomføre den foreskrevne handling. Han opplyste om dens særpreg og påpekte at praktisering av yagya er handling. Og så, før han beskrev innholdet i yagya, tok han for seg dens opprinnelse og hva har å tilby oss. I kapittel 4 grep han til mer enn et dusin måter å avdekke yagyas innhold på, og forklarte at praktiseringen av yagya er handling. Det er nå at meningen med handling blir klar: i egentligste forstand betegner den yogisk kontemplasjon og tilbedelse som oppnås ved hjelp av sinnet og sansene.

På samme måte nevnte Krishn i kapittel 9 den guddommelige skatt og mengden av djevelske impulser som hopet seg opp. Etter å ha understreket de viktigste trekkene, sa han til Arjun at mennesker med en djevelsk natur betrakter ham som ingenting annet enn en ynkverdig dødelig. Han har tross alt menneskekropp, og det er i denne form han har nådd fram til sin øverste tilstand. Men de som er onde og uvitende, nekter å tilbe ham. Hans hengivne, derimot, er velsignet med den guddommelige skatt og mediterer målbevisst om ham. Men de guddommelige og djevelske impulsers natur er ennå ikke klargjort. Det er først i dette kapitlet at denne oppgaven påbegynnes, og det første som blir lagt fram, er den guddommelige skatts attributter.

1. **"Herren sa: 'Fryktløshet, indre renhet, standhaftig yog for kunnskap, veldedighet, avholdenhet, yagya, studium av skrifter, botsøvelse og rettskaffenhet...'"**

Total mangel på frykt, indre fromhet, konstant anstrengelse og meditasjon for å finne sannheten, komplett selvoppgivelse,

---

श्री भगवानुवाच: अभयं सत्त्वसंशुद्धिर्ज्ञानयोगव्यवस्थिति: ।
दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम् ।। १ ।।

undertrykkelse av sinn og sanser, gjennomføring av yagya (som Krishn har forklart i kapittel 4), ofring til selvbeherskelsens ild og til sansenes ild, ofring av pran og apan til hverandre og til slutt tilbedelsens prosess som innebærer å ofre seg selv til kunnskapens ild som oppnås mer ved sinnets og sansenes indre prosess enn ved ved yagya som utføres med olejefrø, byggaks og et alter (Krishn aksepterer ingen slike seremonihandlinger eller offerriter som yagya), meditasjon om Jeget som er disiplinen som tilskynder den enkelte mot den identiske Øverste ånd, botsøvelse som former sinnet sammen med sansene i tråd med det elskede mål og integritet i hjerte og sinn foruten kroppen og dens sanser, er noen av trekkene som karakteriserer fromme mennesker.

2. "Ikke-vold, sanndruhet, avholdenhet fra sinne, fornektelse, ro, fravær av ondskap, medfølelse med alle vesener, uegennytte, ømhet, beskjedenhet, avholdenhet fra fåfengte anstrengelser..."

Sann ikke-vold er Sjelens frelse, for nedverdigelse av Sjelen er vold. Som Krishn har forsikret vil han bli ødeleggeren av hele menneskeheten og skaper av varnsankar hvis han ikke utfører sin oppgave samvittighetsfullt. Siden Jegets karakter (varn) er som Guds karakter, er hans flakking rundt om i naturen varnsankar. Dette er til skade for Sjelen, og hans ytring er ikke-vold i egentligste forstand. Sanndruhet er ikke å si det som tilsynelatende er virkelig og behagelig. Er det sant når vi sier at disse klærne tilhører oss? Det kan faktisk ikke forekomme en mer loddrett løgn enn dette. Hvis vi ikke er herre over vår egen person som er foranderlig, hvordan kan klærne som bare dekker den, tilhøre oss? Yogeshwar har selv snakket om sannhetens natur til Arjun og slått fast at det ikke er noen ende på det som er sant i de tre oppdelingene av tiden – fortid, nåtid og framtid. Bare Jeget er sant. Han er den øverste sannhet. Det er denne sannheten vi må feste blikket på. Enkelte andre attributter ved et rettskaffent

---

अहिंसा सत्यमक्रोधस्त्यागः शान्तिरपैशुनम्।
दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीरचापलम्।। २ ।।

menneske er avholdenhet fra sinne, overgivelse av det man måtte ha, fornektelse av begjær etter det godes belønninger såvel som ond handling, fravær av ustadighet, unnlate å begå uheldige handlinger som er i strid med det ønskede mål, følelse av nåde for alle vesener, ikke tilknytning til gjenstander også når sansene er knyttet til dem, følelse av ømhet, skam ved å vike bort fra målet og holde seg borte fra nytteløse anstrengelser.

3. "Storhet, tilgivelse, tålmodighet, renhet i tanke og livsførsel og fravær av fiendtlighet og forfengelighet – alt dette er attributter hos mennesket som er utstyrt med guddommelig rikdom."

Herlighet er en egenskap ved Gud alene og den som handler ut fra denne guddommelige storslagenhet, får del i den. Med det samme Angulimal så på Mahatma Buddh, ble tankene hans forvandlet. Dette skyldes Buddhs iboende storhet, storheten som bevirker velsignelse. Krishn avslutter sin oppregning ved å fortelle Arjun at andre særmerker ved den guddommelige skatt er tilgivelse, stødig temperament, uskyld, ikke fiendskap mot noen og total avvisning av innbilskhet. Til sammen er 26 attributter regnet opp, og mens alle bare finnes hos den søkende der meditasjonen er modnet, finnes de delvis i oss alle. De ligger slumrende også i mennesker som domineres av onde impulser, og det er på grunn av dette at selv den største synder har rett til forsoning.

4. "Skryt, arroganse og innbilskhet foruten sinne, grov tale og uvitenhet er alle, O Parth, kvaliteter hos et menneske med djevelsk kvalitet."

Nå blir funksjonsmåtene hos de to karaktertypene utdypet.

तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता।
भवन्ति संपदं दैवीमभिजातस्य भारत।। ३ ।।
दम्भो दर्पोऽभिमानश्च क्रोधः पारुष्यमेव च।
अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ संपदमासुरीम्।। ४ ।।

5. ”Siden det er slått fast, O Pandav, at mens den guddommelige skatt frigjør og den djevelske tilstand virker som lenker, har du ikke behov for å sørge, for du er velsignet med guddommelig rikdom.”

Arjun er preget av en hellig disposisjon, og han vil utvilsomt nå fram til frelse og dermed til Krishns egen tilstand. Men hos hvem har den guddommelige rikdom og de djevelske impulser tilhold?

6. ”Det finnes i verden, O Parth, to slags vesener, de fromme, som jeg har dvelt ved ganske mye, og de djevelske som du nå skal få høre om fra meg.”

Det finnes i verden to slags mennesker, de gudelignende og de djevellignende. Når hellige impulser er aktive i hjertet, er mennesket gudelignende, men han blir djevelsk hvis han er fylt av djevelske tilbøyeligheter. Enten mennesker er født i Arabia eller Australia eller hvor som helst ellers, er menneskene over hele verden bare oppdelt i disse to kategoriene. Etter at Krishn hittil har sagt mye om gudelig disposisjon, fortsetter han nå med å opplyse Arjun om særtrekkene ved det djevelske sinn.

7. ”Uten tilbøyelighet i noen retning, engasjerer man seg i gode handlinger og unngår onde handlinger. Den demoniske har verken renhet eller riktig livsførsel, ikke engang sanndruhet.”

Mennesker med djevelsk legning er uvitende om både det som er riktig å gjøre og om det man bør unngå fordi det er uriktig. Derfor eier de ikke uskyld, rett livsførsel og de evige sannheter Hvordan sinnet deres fungerer, går fram i følgende vers:

दैवी संपद्विमोक्षाय निबन्धायासुरी मता।
मा शुच: संपदं दैवीमभिजातोऽसि पाण्डव।। ५ ।।
द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन् दैव आसुर एव च।
दैवो विस्तरश: प्रोक्त आसुरं पार्थ मे श्रृणु।। ६ ।।
प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च जना न विदुरासुरा:।
न शौचं नापि चाचारो न सत्यं तेषु विद्यते।। ७ ।।

8. ″Siden verden, som de sier, er uvirkelig, uten ly og Gud, skapt av seg selv gjennom gjensidig (kvinne-mann) samleie, hva annet finnes det enn fysisk nytelse?″

Med en slik antakelse er den eneste hensikten med jordelivet å nyte sensuelle gleder. Hva annet finnes det enn dem?

9. ″Disse onde og grusomme menneskene er demoraliserte og sløve fordi de har slike synspunkter, og de er født bare for å ødelegge verden.″

Deres natur er ødelagt av avhengigheten av misforståtte synspunkter, og den eneste hensikten med deres eksistens er å ødelegge eksistensen til andre.

10. ″De er besatt av arroganse, innbilskhet og løssloppenhet og fylt av umettelig begjær, holder seg til falske doktriner og handler med ondskap.″

Disse uvitende personene er vanvittige av egoisme og preges av begjær som ikke kan tilfredsstilles. De har misforståtte oppfatninger og hengir seg til en religiøs praksis som i virkeligheten er vanhellig og korrupt. Også de antatt hellige seremoniene og offerritene som de utfører, er ingenting annet enn pervertering.

11. ″De har kjørt seg fast i utallige engstelser som strekker seg helt inn i døden, og de er opptatt av å nyte sanselige objekter. De er fast overbevist om at tilfredsstillelse av kjødelig begjær er det høyeste mål.″

Tilfredsstillelse av sanselig begjær er den eneste lykke for dem, og de er så begeistret for denne tanken at de bare

---

असत्यमप्रतिष्ठं ते जगदाहुरनीश्वरम्।
अपरस्परसंभूतं किमन्यत्कामहैतुकम्।। ८।।
एतां दृष्टिमवष्टभ्य नष्टात्मानोऽल्पबुद्धय:।
प्रभवन्त्युग्रकर्माण: क्षयाय जगतोऽहिता:।। ९।।
काममाश्रित्य दुष्पूरं दम्भमानमदान्विता:।
मोहाद्गृहीत्वासद्ग्राहान्प्रवर्तन्तेऽशुचिव्रता:।। १०।।
चिन्तामपरिमेयां च प्रलयान्तामुपाश्रिता:।
कामोपभोगपरमा एतावदिति निश्चिता:।। ११।।

streber etter å nyte så mye som mulig, for det finnes ingenting annet for dem.

12. "De er lenket av hundrevis av bindinger i form av illusoriske håp og er prisgitt begjær og sinne. De begår den feilen at de skaffer seg rikdom for å tilfredsstille sin lyst."

Et enkelt tau er nok til å henge en person, men disse menneskene har viklet seg inn i utallige forhåpninger.

De er henfalne til lyst og sinne og engasjerer seg natt og dag i å samle rikdom for å tilfredsstille sanselig begjær. Det sies videre i denne sammenhengen:

13. "Deres ustanselige tanke er denne: Jeg har tjent dette i dag og jeg skal oppfylle dette ønsket. Jeg har disse rikdommene, og jeg skal skaffe meg mer i framtiden."

Og –

14. "Jeg har drept denne fienden, og jeg skal også drepe andre fiender. Jeg er Gud og innehar suvereniteten."

I tillegg til at de innbiller seg at de er perfekte, sterke og lykkelige, er de også forfengelige når de ser på sin store formue og edle fødsel, og de tror feilaktig at de er uten like.

15. "Villedet på denne måten av uvitenhet tenker de: "Jeg er rik og av edel byrd. Hvem kan måle seg med meg? Jeg skal utføre yagya, gi almisser og leve et lykksalig liv."

De er ofre for enda flere villfarelser. Men her ligger et problem. Alt disse menneskene gjør, sies å være et resultat av uvitenhet. Vi kan spørre om det også er uvitenhet å praktisere yagya og

---

आशापाशशतैर्बद्धा: कामक्रोधपरायणा: ।
ईहन्ते कामभोगार्थमन्यायेनार्थसंचयान् ।। १२ ।।
इदमद्य मया लब्धमिमं प्राप्स्ये मनोरथम् ।
इदमस्तीदमपि मे भविष्यति पुनर्धनम् ।। १३ ।।
असौ मया हत: शत्रुर्हनिष्ये चापरानपि ।
ईश्वरोऽहमहं भोगी सिद्धोऽहं बलवान्सुखी ।। १४ ।।
आढ्योऽभिजनवानस्मि कोऽन्योऽस्ति सदृशो मया ।
यक्ष्ये दास्यामि मोदिष्य इत्यज्ञानविमोहिता: ।। १५ ।।

veldedighet. Før Krishn dveler ved dette problemet i det 17. vers, tar han opp spørsmålet om disse uvitende, villedete menneskenes endelikt.

16. "De er ført på villspor på mange måter, sitter fast i et villniss av tilknytninger og er overdrevent opptatt av sanslige gleder. Derfor havner de i det mest besmittede helvete."

Krishn vil senere belyse dette helvetes særpreg, men i mellomtiden vender han tilbake til problemet med de uvitendes tilsynelatende hellige handlinger:

17. "Disse innbilske personene som er beruset av forfengelighet og rikdom, tilbyr demonstrative offer som bare er yagya i navnet og et brudd på skriftens formaning."

Disse personene er blitt arrogante og sanseløse av rikdom og verdslig ære, og de utfører seremonier og offerriter som bare er yagya i navnet og ugudelige i tillegg. De følger ikke formen for tilbedelse som er fordnet av Yogeshwar Krishn i versene 24-33 og 10-17 i henholdsvis kapittel 4 og 6.

18. Disse onde og nedverdigete personene er underdanige overfor forfengelighet, brutal kraft, arroganse, begjær og sinne, og de har en følelse av fiendskap overfor meg som har tilhold i dem og alle andre."

Ifølge skriften er erindring om Gud yagya. De som viker bort fra denne veien og bare utfører yagya i navnet eller gjør noe annet enn yagya, avskyr Gud og er fiendtlig overfor ham. Men det finnes personer som fortsetter å føle avsky, men som likevel blir frelst. Vil disse Guds fiender også bli frelst? Krishns svar på dette spørsmålet er at de ikke blir det.

अनेकचित्तविभ्रान्ता मोहजालसमावृता: ।
प्रसक्ता: कामभोगषु पतन्ति नरकेऽशुचौ ।। १६ ।।
आत्मसंभाविता: स्तब्धा धनमानमदान्विता: ।
यजन्ते नामयज्ञैस्ते दम्भेनाविधिपूर्वकम् ।। १७ ।।
अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं च संश्रिता: ।
मामात्मपरदेहेषु प्रद्विषन्तोऽभ्यसूयका: ।। १८ ।।

19. ″Jeg fordømmer for alltid disse avskyelige, fornedrete og grusomme personene, de mest ynkverdige i menneskeheten, til demoniske fødsler.

De som tilber i strid med skriftens forordninger, er de lavt-fødte og de usleste av mennesker, og det er de som anses å være utøvere av grusomme dåder. Krishn har tidligere erklært at han kaster slike ynkverdige personer ned i helvete. Nå gjentar han dette når han sier at han dømmer dem til evige, djevelske fødsler. Dette er helvete. Hvis plagene i et vanlig fengsel er forferdelige, hvor mye verre må det ikke være å havne i underlegne livsformer? Det er derfor avgjørende viktig at man alltid forsøker å skaffe seg den guddommelige skatt.

20. ″I stedet for å erkjenne meg, O sønn av Kunti, er disse uvitende toskene, som er unnfanget i djevelske skjød fødsel etter fødsel, dømt til å falle enda lavere til den mest nedverdigete tilstand.″

Denne ynkverdigheten har fått navnet helvete. La oss nå se på opprinnelsen til dette helvetet.

21. ″Siden begjær, sinne og grådighet er tre porter til helvete fordi de ødelegger Jeget, bør de forsakes.″

Begjær, sinne og grådighet er de tre fundamentene som djevelske impulser hviler på. Å oppgi dem er derfor gunstig.

22. ″Personen, O sønn av Kunti, som kommer seg bort fra disse tre dørene til helvete, praktiserer det som er gunstig for dem og når dermed fram til Den øverste tilstand.″

तानहं द्विषत: क्रूरान्संसारेषु नराधमान्।
क्षिपाम्यजस्त्रमशुभानासुरीष्वेव योनिषु।। १९ ।।
आसुरीं योनिमापन्ना मूढा जन्मनि जन्मनि।
मामप्राप्यैव कौन्तेय ततो यान्त्यधमां गतिम्।। २० ।।
त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मन:।
काम:क्रोधस्तथा लोभस्तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत्।। २१ ।।
एतैर्विमुक्त: कौन्तेय तमोद्वारैस्त्रिभिर्नर:।
आचरत्यात्मन: श्रेयस्ततो याति परां गतिम्।। २२ ।।

Bare ved å holde seg borte fra disse tre veiene til helvete kan en person klare å gjennomføre en livsførsel som kan belønne ham med det sublimt gode og den endelige lykksalighet det er å nå fram til Krishn. Bare ved å gi avkall på de tre perversjonene kan en person utføre den foreskrevne oppgaven der resultatet er forsoningens endelige herlighet.

23. "Den som bryter skriftens bud og handler uten skjønnsomhet etter sin egen vilje, når verken perfeksjon eller Det øverste mål, ikke engang lykke."

Skriften det er snakk om, er ingenting annet enn Geeta selv som Krishn har beskrevet som "den mest mystiske av all kunnskap" i 20. vers i kapittel 15. Geeta er det perfekte skrift, og den som ignorerer det og handler egenrådig, fratas fullendelse, frelse og lykksalighet.

24. "Skriften er altså autoriteten når det gjelder hva som bør gjøres og hva som ikke bør gjøres, og viser at du har evnen til å handle ifølge bestemmelsene som er nedlagt i skriften."

Også i 8. vers i kapittel 3 sa Krishn til Arjun at han måtte utføre den foreskrevne oppgaven. Yagya er et bilde på den spesielle form for tilbedelse som fullstendig undertrykker sinnet og fører til den evige, uforanderlige Gud. Han legger nå til at begjær, vrede og grådighet er de tre hovedveiene til helvete. Først etter å ha fornektet disse tre ondene, kan handling begynne – den foreskrevne handling som Krishn gjentatte ganger har skildret som livsførselen som fører til den høyeste herlighet og det øverste gode. Jo mer en person er engasjert i ytre, verdslige sysler, desto mer forlokkende er formen der begjær, sinne og grådighet manifesterer seg for ham. Den forordnete handling er på den annen side noe som det er sikret adgang til først etter at man har oppgitt begjær, vrede og grådighet,

---

य: शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्तते कामकारत:।
न स सिद्धिमवाप्नोति न सुखं न परां गतिम्।। २३ ।।
तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते कार्याकार्यव्यवस्थितौ।
ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं कर्म कर्तुमिहार्हसि।। २४ ।।

og det er først da at slik handling forvandles til vanemessig atferd. For personen som aviser dette og handler egenrådig, finnes det verken lykke eller fullendelse, heller ikke den endelige tilgivelse. Og skriften er den eneste autoritet som bestemmer hva som er riktig og hva som er galt. Det er derfor maktpåliggende for Arjun å opptre ifølge skriften, og denne skriften er Geeta.

I begynnelsen av kapitlet har Yogeshwar Krishn gitt en grundig skildring av de fromme impulser som utgjør den guddommelige skatt. Stødig meditasjon, total selvoppgivelse, indre fromhet, beherskelse av sansene, undertrykkelse av sinnet, studier som minner en om Jeget, streben etter yagya, ydmykelse av sansene og sinnet, fravær av sinne og et rolig intellekt er blant de 26 attributter som er blitt påpekt. Alle disse dydene finnes bare hos de tilbedende som er engasjert i praksis av yog og har kommet nær det ønskede mål, men de eksisterer delvis hos alle – i deg såvel som i meg.

Senere har Krishn nevnt omkring et halvt dusin avvik som for eksempel uvitenhet, arroganse, forfengelighet og grusomhet som utgjør det demoniske forråd. Til slutt aviser han dommen overfor Arjun. Den går ut på at mens fromhetens rikdommer fører til perfekt frigjøring og realisering av den øverste tilstand, lenker og nedverdiger forrådet av djevelske impulser Jeget. Men Arjun forsikres samtidig om at han ikke behøver å fortvile, for han er velsignet med den guddommelige skatt.

Men hvilke er tilholdsstedene for de rettskafne og syndige impulsene? Om dette har Krishn sagt at menneskers tilbøyelighet er av to slag, fromme og ugudelige. En person er gudelig hvis det er overflod av guddommelige impulser i ham, men han er djevelsk hvis det vrimler av laster i ham. Hvor de enn blir født og hvilke navn mennesker er kjent under, tilhører de en av disse to kategoriene.

Krishn gjennomgår så detaljert attributtene til mennesker som er forbannet med en ond legning. Mennesker med syndige tilbøyeligheter har ingen anelse om hvordan de skal utføre verdifull handling, heller ikke hvordan de skal avstå fra det som er uverdig.

Siden de ikke har utført handling, er det i dem verken sannhet eller renhet, heller ikke riktig livsførsel. Ifølge dem har verden verken ly eller Gud og er bare mekanisk skapt ved kjødelig samleie. Nytelse er altså deres endelige mål, for det finnes ingenting hinsides det for dem. En slik villfarelse var også vanlig på Krishns tid. Den har faktisk eksistert alltid. Det er ikke slik at bare Charvak[1] spredte et slikt syn. Slik vil det være så lenge den menneskelige psyke er underkastet stigning og synking av guddommelige og djevelske instinkter. Ifølge Krishn blir sløve, grusomme mennesker født bare for å skade andre og ødelegge alt det som er gunstig. De hevder at siden de har drept én fiende, vil de nå drepe en til. Så Krishn sier til Arjun at i stedet for å drepe fiendene deres er disse meneskene, som er slaver under begjær og sinne, egentlig fiendtlig innstilt overfor ham – den Gud som eksisterer i dem og i alle andre. Drepte Arjun Jayadrath[2] og andre under ed? Hvis han gjorde det, er han bare en demonisk karakter. Da er han en fiende av Gud. Men Krishn har uttrykkelig sagt at Arjun er velsignet med guddommelig rikdom. Dette er grunnen til at han er blitt rådet til ikke å fortvile. Dette er dermed nok et bevis på at Gud har tilhold i alle menneskers hjerte. Man bør huske at det finnes en kraft der oppe som hele tiden holder øye med oss. Det er derfor avgjørende viktig at vår livsførsel og gjennomføring av handling bør være i tråd med det som er forordnet i skriften, ellers venter straffen.

Yogeshwar Krishn har sagt at han for all framtid kaster demoniske, grusomme mennesker, igjen og igjen, ned i helvetet. Men hvordan er dette helvetet? Ifølge Krishn innebærer helvete at man gjentatte ganger faller ned i lave, skitne fødsler. Dette er altså synonyme uttrykk. Denne nedverdigelsen av Jeget er helvete, og begjær, sinne og grådighet er de tre hovedveiene til det. Dette er de tre fundamentene for demoniske tendenser. Bare en fornektelse av disse

---

1 En sofistisk filosof som la fram den groveste form for ateisme og materialisme.

2 En svoger av Duryodhan. Etter å ha blitt utsatt for mange ydmykelser av Pandav for å ha fornærmet Draupadi, spilte Jayadrath en hovedrolle i planleggingen av drapet på Abhimanyu, Arjuns sønn, og møtte til slutt døden for Arjuns hånd.

tre markerer begynnelsen på handlingene som gjentatte ganger er omtalt av Krishn. Begjær, sinne og grådighet fortoner seg enda mer fristende for dem som er mest intenst opptatt av verdslige ting eller til og med av sømmelig oppfyllelse av sosiale forpliktelser. Derfor er det i sannhet bare ved å unngå disse tre at man får adgang til den foreskrevne handling. Og skriften – Geeta – er derfor den eneste autoritet å vende seg til når man står overfor dilemmaet hva man skal gjøre og ikke gjøre – hva som er en verdig handling og hva som er uverdig. Så formaningen er å gjennomføre bare den unike handling, foreskrevet av denne hellige bok – den sanne handling.

Yogeshwar Krishn har altså i dette kapitlet utdypende beskrevet både guddommelige og djevelske impulser og indikert at menneskehjertet er tilholdssted for begge.

Slik slutter sekstende kapittel i Upanishad av Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen: ″Daivasur Sampad-Vibhag Yog″ eller ″Yog for å skille det guddommelige fra det djevelske.″ Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av det sekstende kapittel i Shreemad Bhagwad Geeta ″Yatharth Geeta″.

Hari om tat sat

KAPITTEL 17

DEN TREFOLDIGE TROS YOG

Yogeshwar Krishn sier eksplisitt på slutten av kapittel 16 at handlingen han har snakket om mange ganger, begynner bare etter fornektelsen av begjær, sinne og grådighet. Det er handlingen uten fullendelse som verken gir lykke eller perfeksjon, heller ikke den endelige salighet. Skriften er derfor autoriteten å falle tilbake på hver gang vi står overfor dilemmaet om hva som er verdig å gjøre og hva som er uverdig – hva vi bør gjøre og hva vi ikke bør gjøre. Og denne skriften er Geeta, bildet på den mest esoteriske kunnskap. Det finnes også andre skrifter, men det er særdeles viktig at vi alltid har blikket festet på Geeta. Hvis vi leter andre steder, kan vi komme på avveie, for den systematiske, rette holdningen i Geeta finnes ikke noe annet sted.

Deretter spør Arjun Herren om å opplyse ham om tilstanden til personer som tilber i strid med skriftens forordning, men med klippefast tro. Er de sattwiki, rajasi eller tamasi? Er de rettskafne, lidenskapelige eller diabolske? Arjun ønsker å bli opplyst om dette fordi han har lært tidligere at uansett hva egenskapen er, sattwa, rajas eller tamas, bestemmes den av særpreget i ens fødsel. Det er av denne grunn at han helt i starten på kapitlet stiller dette spørsmålet.

1. **"Arjun sa: 'Hva, O Krishn, er egenskapen – sattwa, rajas eller tamas – til personen som tilber med tro, men ikke tar hensyn til skriftens forordning?"**

अर्जुन उवाच : ये शास्त्रविधिमुत्सृज्य यजन्ते श्रद्धयान्विता: ।
तेषां निष्ठा तु का कृष्ण सत्त्वमाहो रजस्तम: ।। १ ।।

For å fjerne Arjuns tvil ordner Krishn også tro i tre deler.

2. "Herren sa: 'La meg fortelle deg at tro, som også oppstår av menneskers iboende natur, består av tre slag, dydig, lidenskapelig og blind."

I kapittel 2 sa Yogeshwar til Arjun at den foreskrevne handling i yog, både i Den uselviske handlingens vei og i Skjønnsomhetenes vei, er den samme. Sinnet som er seriøst og fast konsentrert om uselvisk handling, tar sikte på et bestemt mål. Sinnene til uvitende personer er derimot uendelig splittet, og av denne grunn finner de på utallige forskjellige måter. Sinnene deres er befengt med utallige uoverensstemmelser, og de utarbeider ikke bare forskjellige riter og seremonier, men framstiller dem også i blomstrende og forlokkende ord. Dessverre blir de som gir akt på disse forlokkende ord, også ført på villspor, og følgen blir at de ikke gjør det som er verdig og riktig. Det samme gjentar seg her på en annen måte når Krishn påpeker at troen til personer som tilber i strid med skriftens formaning, er av tre slag. Troens strøm i menneskehjertet er enten god eller brennende eller bevisstløs.

3. "Siden alle menneskers tro, O Bharat, er ifølge deres iboende tilbøyeligheter og mennesket er ærbødig, er han hva hans tro er."

Troen til alle mennesker er i tråd med deres naturlige tilbøyelighet. Mennesket er ifølge naturen en troens skapning. Det er derfor at et menneskes karakter har stor likhet med særpreget i deres tro. Vi blir ofte spurt hvem vi er. Noen av oss sier at vi er Sjel. Men Yogeshwar Krishn motsier dette: på samme måte som særpreget i deres iboende tilbøyelighet er deres tro, er den dermed også mennesket.

Geeta gir innsikt i hva sann yog er. Maharshi Patanjali var også

श्रीभगवानुवाच:त्रिविधा भवति श्रद्धा देहिनां सा स्वभावजा।
सात्त्विकी राजसी चैव तामसी चेति तां श्रृणु।। २।।
सत्त्वानुरूपा सर्वस्य श्रद्धा भवति भारत।
श्रद्धामयोऽयं पुरुषो यो यच्छ्रद्धः स एव सः।। ३।।

en yogi, og vi har hans filosofiske yog-system. Ifølge ham er yog perfekt beherskelse av sinnet. Og utnyttelsen av denne energiske disiplinen er at i denne tilstanden kan tilskueren, den individuelle Sjel som har plass i menneskekroppen, finner hvile i sitt eget evige, sanne motstykke. Blir han besudlet før denne foreningen? Etter Patanjalis syn er Sjelen tidligere det samme som tilbøyeligheten til mennesket som legemliggjør den. Og Krishn bekrefter nå at mennesket på naturlig måte er utstyrt med troens egenskap, ja, faktisk fullstendig gjennomsyret av den. Det er en viss hengivenhet i ham, og han formes av karakteren i hans tro. Her fortsetter Krishn med å regne opp de tre typene tro.

4. ″Den dydige tilber guder, og den lidenskapelige og moralsk blinde tilber yaksh og demoner. De som er forblindet av uvitenhet, tilber spøkelser og naturånder.″

Vi strever alle utrettelig for å tilbe det våre hjerter er tilbøyelig til og det vi høyakter.

5-6. ″Merk deg at de som gjennomgår forferdelig selv-ydmykelse uten skriftens godkjenning, er hardt rammet av hykleri og arroganse i tillegg til begjær, tilknytning og maktens forfengelighet, og de som ikke bare sliter ut elementene som utgjør kroppene deres, men også meg som har tilhold i Sjelene deres, er uvitende mennesker med onde tilbøyeligheter.″

Sjelen blir svak av sykdommer når den glir ned i naturens sprekker, mens yagya gir ham styrke. Arjun blir derfor rådet til å betrakte de uvitende, bevisstløse menneskene som skader Sjelen som utvilsomt demoniske. Dette er svaret på spørsmålet Arjun stilte.

Rettskafne mennesker som har oppgitt veien som skriften forordner, tilber guder. De som drives av lidenskaper, tilber yaksh

---

यजन्ते सात्त्विका देवान्यक्षरक्षांसि राजसा: ।
प्रेतान्भूतगणांश्चान्ये यजन्ते तामसा जना: ।। ४ ।।
अशास्त्रविहितं घोरं तप्यन्ते ये तपो जना: ।
दम्भाहंकारसंयुक्ता: कामरागबलान्विता: ।। ५ ।।
कर्शयन्त: शरीरस्थं भूतग्राममचेतस: ।
मां चैवान्त: शरीरस्थं तान्विद्ध्यासुरनिश्चयान् ।। ६ ।।

og demoner, og de uvitende ber til og bøyer seg for spøkelser og ånder. De tilber ikke bare, men hengir seg til de mest pinefulle botsøvelser. Men ifølge Krishn tapper disse selvydmykende handlingene bare elementene som utgjør kroppen deres og Guden i Sjelen deres. I stedet for å tilbe den ene, sanne Gud og ta del i hans guddommelighet, distanserer de seg bare enda mer fra ham. Disse personene bør betraktes som onde. Dette innebærer at også tilbedere av guder er onde. Det finnes ikke noen sterkere måte å formidle denne tanken på. Så la oss nøye oss med å be til og tilbe dette Øverste vesen som alle disse – de mange gudene, yaksh, demoner, spøkelser og ånder – bare er ørsmå deler av. Dette er gjentatte ganger blitt understreket av Krishn.

7. ″Hør på meg (når jeg forteller deg) om forskjellen på de tre typer yagya, botsøvelse og almisser som er lik de tre typer mat som nytes ut fra den individuelle smak.″

Mennesker liker tre typer mat alt etter deres respektive smak akkurat som det finnes tre typer tro. På samme måte finnes det tre typer yagya, botsøvelse og veldedighet. Den første som karakteriseres, er mat.

8. ″Mat som er naturlig behagelig og gunstig for liv, intellekt, styrke, sunn helse, lykke og tilfredsstillelse ved siden å være smakfull, mør og holdbar, elskes av de dydige.″

Ifølge Krish er mat som er naturlig tiltalende og god for styrke, sunn helse og intellekt og dermed sikrer et langt liv, bra. Og slik mat er de rettskafne glade i.

Det er derfor klart at ingen mat i og for seg har noen egenskap som kan forelde eller stimulere eller deprimere. Melk er ikke perfekt, løk ikke oppildnende og hvitløk skaper ikke lavere instinkter.

आहारस्त्वापि सर्वस्य त्रिविधो भवति प्रिय: ।
यज्ञस्तपस्तथा दानं तेषां भेदमिमं श्रृणु ।। ७ ।।
आयु:सत्त्वबलारोग्यसुखप्रीतिविवर्धना: ।
रस्या: स्निग्धा: स्थिरा हृद्या आहारा: सात्त्विकप्रिया: ।। ८ ।।

Når det gjelder mat som skaper god fysikk, et sunt sinn og sunn helse, varierer folks valg over hele verden i høy grad etter omgivelser og geografiske forhold og selvfølgelig ifølge individuell smak. Mens ris er den viktigste matvaren for enkelte, foretrekker noen i andre områder brød lagd av hvetemel. Det finnes land der folk lever hovedsakelig av bananer og poteter. Sauekjøtt og fisk, til og med frosker, slanger og hunder foruten hestekjøtt godtas og nytes som mat av innbyggere i forskjellige deler av verden. Det finnes mennesker som synes at kamelkjøtt er en delikatesse. Det store flertall av europerne og amerikanerne spiser okse- og svinekjøtt. Men det har ikke på noen måte hindret dem i å ligge i tet når det gjelder lærdom, intellektuell framgang og økonomisk vekst.

Ifølge Geeta er smakfull, mør og næringsrik mat sattwik. Den maten er god som er gunstig for et langt liv, styrker kropp og sinn og befordrer god helse. Men det slås også fast at mat som nytes naturlig, er god. Så det nytter ikke å si at noe mat er dydig og en annen er syndig. Det eneste gangbare syn er at mat er god når den rimer med den lokale situasjonen, omgivelsene, stedet og tiden og gir den nødvendige næringen. Nytten av en gjenstand og ikke gjenstanden selv er det som gjør den god, moralsk tvilsom eller ond.

Derfor er det slik at mat og drikke som for eksempel kjøtt og alkoholholdige drikker ikke er tiltalende for en person som har gitt avkall på hjem og familie og som lever som en fornektende sanyasi som engasjerer seg i meditasjon om Gud. Erfaringen viser at slike matvarer resulterer i en sinnstilstand som er ugunstig for åndelig tukt. Det er alltid en mulighet for at slik mat og drikke vil føre den søkende bort fra oppnåelsens vei. Så de som har valgt et avsondret liv på grunn av sin motvilje mot verdslige lidenskaper, bør helst huske rådet om mat som Krishn har gitt i kapittel 6. Det rette å gjøre er å spise og drikke bare det som er gunstig for tilbdelse av Gud.

9. **"Bitter, søt, salt, for varm, sviende, grov og syrlig mat som utløser sorg, bekymringer og sykdom, foretrekkes av den lidenskapelige."**

Og –

10. **"Mat som er halvkokt, smakløs, luktende, gammel, tiloversblevet og tilsølt liker mennesker med liten følsomhet."**

Diskusjonen om mat er nå avsluttet, og det neste temaet, nemlig yagya, blir tatt opp.

11. **"Yagya som har skriftens godkjenning og som man er forpliktet til å utøve, er sømmelig og lykkebringende når den praktiseres av personer med målbevissthet som ikke higer etter noen belønning."**

Geeta bifaller en slik yagya. Det var i kapittel 3 at Krishn første gang nevnte yagya. "Siden utførelse av yagya er den eneste handling," sa han, "og alle andre sysler mennesker er opptatt av, danner bare verdslige bånd, O sønn av Kunti, vær uten tilknytning og gjør din plikt overfor Den øverste ånd godt." I kapittel 4 fortsatte han med å forklare særpreget i den unike handling kalt yagya: at dette er en offerhandling der den som praktiserer yog ofrer den innkommende og utgående pust (pran og apan) til hverandre og der de to vitale vinder reguleres ved at de tilbys som offer til selvbeherskelsens vind for å oppnå åndedrettes opphøyde ro. Det ble så regnet opp fjorten trinn i yagya som alle bare er varierende stadier i den samme handling som bygger bro over avgrunnen mellom den individuelle Sjel og Den øverste ånd. Kort sagt er yagya blitt framstilt som den unike kontemplasjonsprosess som fører den tilbedende til den evige, uforanderlige Gud og til slutt bevirker hans oppløsning i Dette øverste vesen.

कट्वम्ललवणात्युष्णतीक्ष्णरूक्षविदाहिन: ।
आहारा राजसस्येष्टा दु:खशोकामयप्रदा: ।। ९ ।।
यातयामं गतरसं पूति पर्युषितं च यत् ।
उच्छिष्टमपि चामेध्यं भोजनं तामसप्रियम् ।। १० ।।
अफलाकाङ्क्षिभिर्यज्ञो विधिदृष्टो य इज्यते ।
यष्टव्यमेवेति मन: समाधाय स सात्त्विक: ।। ११ ।।

Igjen understreker Krishn den samme hellige formaning når han påpeker at yagya som forordnes av skriften og som det er en plikt å utføre og som behersker sinnet, er den fortrinnelige yagya når den utføres av personer som ikke ønsker seg noen frukter av innsatsen.

12. "Og, O makeløse blant Bharat, vær klar over at yagya som begynnes bare for å prange eller med tanke på en eller annen belønning, er besudlet av lidenskap og moralsk blindhet."

Den som går i gang på denne måten, er vel bevandret i yagyas formaning, men han er faktisk syndig og besatt fordi han utfører yagya enten for å stille sin dyd til skue og bli beundret, eller med tanke på å sikre seg en fortjeneste.

Krishn påpeker så trekkene ved den mest underlegne form for yagya.

13. "Blottet for skriftens bifall og uten evne til å påkalle Den øverste ånd og heller ikke å bekerske sinnet, yagya som man engasjerer seg i uten en fornemmelse av totalt offer og tro, sies å være demonisk."

Uten støtte fra skriftens autoritet og ikke engang evne til å å skape mat – den laveste form der Gud er manifestert – og heller ikke besatt av trangen til å gjøre hellige ofringer – viljen til total selvoppgivelse – og heller ikke sann hengivelse, sies denne form for yagya med rette å være av det mest underlegne slag. Derfor er det slik at personen som gjennomfører den, ikke har den fjerneste anelse om sann yagya.

Krishn omtaler så spørsmålet om botsøvelse.

अभिसंधाय तु फलं दम्भार्थमपि चैव यत्।
इज्यते भरतश्रेष्ठ तं यज्ञं विद्धि राजसम्।। १२।।
विधिहीनमसृष्टान्नं मन्त्रहीनमदक्षिणम्।
श्रद्धाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते।। १३।।

14. "Tilbedelse av Gud, den to ganger fødte, lærer-formaneren, og av den lærde sammen med å ha kvalitetene uskyld, ærlighet, dyd og ingen tilbøyelighet til vold, sies å være kroppens botsøvelse."

Kroppen higer etter sitt begjær. Å tukte den ved å sørge for at den forblir i Sjelens tilbøyelighet, er fysisk botsøvelse.

15. "En ytring som ikke opphisser, men er beroligende, gunstig og sann og som bare er en praktisering av Ved i erindring om Det øverste vesen og i selvkontemplasjon, sies å være talens botsøvelse."

Artikulering tyr man også til for å uttrykke tanker som har en tendens i retning av sanselig tilfredsstillelse. Å avholde seg fra dette og styre den bevisst i retning av Gud er talens botsøvelse.

Den siste form vi underrettes om, er sinnets botsøvelse.

16. "Elskverdig temperament, ro, taus meditasjon, selvbeherskelse, indre renhet og lignende sies å være sinnets botsøvelse."

Samtidig praksis av de tre typene botsøvelse – kroppens, talens og sinnets – er vikelig verdifull botsøvelse.

17. "De trefoldige typene botsøvelse som gjennomføres med den ytterste tro av uselviske personer som ikke ønsker noen frukter av det, sies å være de virkelig rettskafne."

Den andre formen for selvutslettelse er den som personer hengir seg til når deres temperament er preget av rajas eller lidenskap.

देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवम्।
ब्रह्मचर्यमहिंसा च शारीरं तप उच्यते।। १४ ।।
अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत्।
स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते।। १५ ।।
मन: प्रसाद: सौम्यत्वं मौनमात्मविनिग्रह:।
भावसंशुद्धिरित्येतत्तपो मानसमुच्यते।। १६ ।।
श्रद्धया परया तप्तं तपस्तत्त्रिविधं नरै:।
अफलाकाङ्क्षिभिर्युक्तै: सात्त्विकं परिचक्षते।। १७ ।।

18. ″Hvis botsøvelse gjennomføres med tanke på å bli hyllet, høste ære eller beundring eller rett og slett som en demonstrasjon, blir den ustadig og kortvarig og sies å ha egenskapen rajas.″

Og så kommer vi til botsøvelsen av det mest fordervete slag – den som betraktes som ond og som preges av tamas.

19. ″Botsøvelsen som gjennomføres ut fra rent tåpelig stahet eller for å skade andre, sies å være djevelsk.″

Som vi har sett er altså hensikten med botsøvelse som er god og dydig å forme kroppen, sinnet og talen slik at den harmonerer med det høyt verdsatte mål. Den impulsive botsøvelsen ligner på dette, men gjennomføres i et forfengelig ønske om verdslig ære. Det hender at til og med eksepsjonelle Sjeler som har fornektet verden, blir et bytte for denne svakheten. Den tredje typen botsøvelse, den som kalles demonisk, blir ikke bare utført galt, men også med den onde intensjon å skade andre.

Krish tar så for seg spørsmålet om almisser.

20. ″Og almissene som gis til den rette personen til rett tid og sted og i den ånd at veldedighet er en pålagt plikt som utføres uten noen forventninger, sies å være god.

Men veldedighet som er bitter fordi den utføres under tvang eller med forventning om en eller annen gunst eller belønning, er av den lidenskapelige typen.

सत्कारमानपूजार्थं तपो दम्भेन चैव यत्।
क्रियते तदिह प्रोक्तं राजसं चलमध्रुवम्।। १८ ।।
मूढग्राहेणात्मनो यत्पीडया क्रियते तपः।
परस्योत्सादनार्थं वा तत्तामसमुदाहृतम्।। १९ ।।
दातव्यमिति यद्दानं दीयतेऽनुपकारिणे।
देशे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृतम्।। २० ।।

21. ″Almisser som gis motvillig og som forventes å gi fordeler eller med tanke på en eller annen belønning, sies å være impulsiv og moralsk utilbørlig.″

Men de mest nedrige av alle gaver er de som gis uten ærbødighet eller med hån til de ufortjente til upassende sted og tid.

22. ″Og almissene som gis uten ærbødighet eller foraktelig til uverdige mottakere på upassende sted og tid, sies å være djevelsk.″

Den ærverdige Maharaj Ji pleide alltid å si til oss: ″Husk at giveren ødelegges hvis han gir almisser til en som ikke fortjener det.″ I tråd med dette er Krishns observasjon at veldedighet bare er verdig hvis den er rettet, på passelig sted og tid, mot den fortjente med ekte generøsitet og uten noe ønske om en tjeneste til gjengjeld. Gaver som gis motvillig og med tanke på en eller annen profitt til gjengjeld, er moralsk defekte, mens almisser som gis uærbødig og hånlig til de ufortjente, er direkte onde. Selv om det hele tiden dreier seg om gaver, er almisser som gis av personer som fornekter sitt begjær, hjem og alt og setter sin tillit til Gud alene, av et høyere slag, for veldedighet av dette slaget innebærer en total overgivelse av et sinn som er blitt renset for all trang. Krish bifaller denne form for veldedighet som en uunnværlig nødvendighet.

Til slutt opplyser Krishn Arjun om betydningen av OM, tat og sat.[1]

यत्तु प्रत्युपकारार्थं फलमुद्दिश्य वा पुनः।
दीयते च परिक्लिष्टं तद्दानं राजसं स्मृतम्।। २१।।
अदेशकाले यद्दानमपात्रेभ्यश्च दीयते।
असत्कृतमवज्ञातं तत्तामसमुदाहृतम्।। २२।।

1 Stavelsen OM, symbolet på Den øverste ånd, er forklart tidligere. Denne hellige stavelsen kalles også pranav, ordet eller lyden.. Ordet representerer den altgjennomtrengende, høyeste og uforanderlige Gud som all Ved stammer fra, all yagya og hele skapningen. Tat betyr dette og brukes ærbødig om Gud. Og sat betyr ″sannhet″ som er upåvirkelig av tid, rom og årsaksloven.

23. ″Om, tat og sat er tre betegnelser på Det øverste vesen hvorfra Brahmin, Ved og yagya kom i begynnelsen.″

Krishn forteller Arjun hvordan de tre navnene Om, tat og sat symboliserer Gud, leder oss til Det øverste vesen og får oss til å huske ham. Det er han som i begynnelsen skapte Brahmin, Ved og yagya. Det vil si at Brahmin, Ved og yagya alle er født av OM, symbolet på Brahm. Dermed kan det også sies at de alle er en følge av yog. De blir bare til ved en ustanselig kontemplasjon om OM, og bortsett fra dette finnes det ingen annen vei.

24. ″Dette er grunnen til at gjerninger som yagya, veldedighet og botsøvelse, slik skriften foreskriver det, alltid igangsettes av de tilbedende med en resonansrik ytring av stavelsen OM.″

Dette er grunnen til at gjennomføring av den forordnete tilbedelse, gavmildhet og botsøvelse av mennesker som er opptatt av Gud, alltid begynner med å artikulere det hellige OM, for denne ytringen minner en om Det øverste vesen.

Krishn utdyper så meningen med og bruken av tat.

25. ″Uten ønske om noen belønning og med tro på at Gud er altgjennomtrengende, tar personer som higer mot den endelige lykksalighet, fatt på oppgavene yagya, botsøvelse og veldedighet slik skriften forordner det.″

Tat betegner overgivelse til Gud. Uttrykt på en annen måte må man resitere OM og ta fatt på fullendelsen av yagya, skjenking av almisser og botsøvelse med absolutt tiltro til tat, det vil si Gud.

Krishn opplyser så om meningen med og bruken av sat.

ॐ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः।
ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च यज्ञाश्च विहिताः पुरा।। २३ ।।
तस्मादोमित्युदाहृत्य यज्ञदानतपःक्रियाः।
प्रवर्तन्ते विधानोक्ताः सततं ब्रह्मवादिनाम्।। २४ ।।
तदित्यनभिसंधाय फलं यज्ञतपःक्रियाः।
दानक्रियाश्चविविधाः क्रियन्ते मोक्षकाङ्क्षिभिः।। २५ ।।

26. "Sat brukes for å uttrykke tankene om sannhet og fortrinnlighet, og, O Parth, ordet brukes også for å betegne en gunstig handling."

I begynnelsen av Geeta framholdt Arjun at bare familietradisjoner var permanente og reelle. Det provoserte Krishn til å spørre ham hvordan han var blitt offer for en så villedet oppfatning. Det reelle er aldri fraværende på noe tidspunkt og kan ikke utslettes, mens det ikke-reelle ikke har noen eksistens på noe tidspunkt. Det kan ikke være annerledes. Men hva er dette som aldri har en eksistens? Krishn bekreftet da han svarte på disse spørsmålene at Jeget alene er reelt og også at kroppene til alle levende vesener er forgjengelige. Jeget er evig, umerkelig, permanent og udødelig. Dette er den øverste sannhet.

Krishn bemerker at dette navnet på Det øverste vesen, nemlig sat, refererer seg til sannhet og dermed til fornemmelsen av perfeksjon. Arjun blir videre fortalt at uttrykket sat brukes når den pålagte oppgaven er påbegynt, komplett på alle måter og godt i gang. Sat innebærer ikke på noen måte at disse gjenstandene er våre. Hvordan kan ting som våre fysiske kropper utnytter, tilhøre oss når vi ikke engang er herre over vår egen person? Anvendelsen av sat har alltid samme innretning – tro på sannheten i at Jeget er den mest sublime realitet. Ordet sat brukes der det er fast tro på denne sannheten og når handlingen som bevirker denne erkjennelsen, begynner å skyte fart. Om det samme temaet, virkelighet, snakker Yogeshwar igjen.

27. "Og det blir sagt at betingelsene som ligger i yagya, botsøvelse og veldedighet foruten forsøkene på å nå fram til Gud, også er virkelige."

Bare handling som igangsettes for å nå fram til Gud er virkelig.

सद्भावे साधुभावे च सदित्येतत्प्रयुज्यते।
प्रशस्ते कर्मणि तथा सच्छब्द: पार्थ युज्यते।। २६।।
यज्ञे तपसि दाने च स्थिति: सदिति चोच्यते।
कर्म चैव तदर्थीयं सदित्येवाभिधीयते।। २७।।

Og yagya, skjenking av almisser og botsøvelser er bare tillegg til dette foretakendet. Til slutt bekrefter Krishn bestemt at tro er en viktig forutsetning for alle disse anstrengelsene.

28. "Derfor, O Parth, sies det at ofring og almisser og botsøvelsene som gjennomføres foruten andre lignende tiltak, er blottet for tro og de er alle sammen falske, for de kan ikke være til nytte for oss verken i denne verden eller den neste."

Alt som utføres uten genuin tiltro og ærbødighet – enten det gjelder ofring eller veldedighet eller selvutslettelse – er uvirkelig. Dette sies fordi slike gjerninger er verken gunstige i dette liv eller etter døden. Tro kombinert med selvoppgivelse er derfor en avgjørende viktig nødvendighet.

I begynnelsen av kapitlet vil Arjun bli opplyst av Herren om særpreget i troen til mennesker som begynner å tilbe i strid med skriftens formaning. Hvem av oss kjenner ikke de mange som fortsetter med å tilbe spøkelser og ånder? Hva er innholdet i deres tro? Er den moralsk, impulsiv eller gjennomsyret av uvitenhet og derfor ond? Krishns svar på spørsmålet er at siden tro er en iboende del av mennesket, kan han ikke la være å tro på noe her eller der. Dermed formes han av sin tilbøyelighet og tro. Tro bestemmes av egenskapene sattwa, rajas og tamas, og er av tre slag. Mens mennesker med rettskaffen tro tilber guder, og illusjonsredne mennesker er tilbedere av yaksh (kilde til berømmelse og tapperhet) og demoner (personifisering av rikdom og brutal atferd) ærer de uvitende spøkelser og ånder. På grunn av de forskjellige formene for tilbedelse som mangler åndelig godkjenning, svekker slike tilbedende ikke bare elmentene som de legemliggjør, men også sin finere beslutsomhet og Gud som har tilhold i dem. Disse som

---

अश्रद्धया हुतं दत्तं तपस्तप्तं कृतं च यत्।
असदित्युच्यते पार्थ न च तत्प्रेत्य नो इह।। २८।।

smigrer overnaturlige ånder, yaksh, demoner og diverse guder, bør virkelig oppfattes som disponert for ondskap, og de er ikke sanne tilbedende.

Det er tredje gang Krishn tar for seg temaet guder. Han sa til Arjun, først i kapittel 7, at bare villedete mennesker som har mistet sin skjønnsomhet på grunn av begjær, tilber guder. Han vender tilbake til problemet i kapittel 9, og slo der fast at også tilbedere av mange guder egentlig tilber ham – den ene evige, uforanderlige Gud. Men siden denne praksis er i strid med skriftens bestemmelser, er denne tilbedelsen deres nytteløs. Og her i kapittel 17 klassifiserer Krishn disse tilbederne som de mest nedrige. Den eneste form for ærbødighet som han bifaller, er tilbedelse av den ene Gud. Senere tar Yogeswar Krishn for seg fire vitale spørsmål – om mat, yagya, soning og skjenking av almisser. Mat sies å være inndelt i fire kategorier. Mennesker som er utstyrt med moralsk dyd, nyter mat som er næringsrik, naturlig behagelig og beroligende. Mennesker som ligger under for lidenskaper og moralsk forvirring, liker retter som har sterk lukt, som er varme, fristende og skadelige for helsen. Og uvitende mennesker med en ond tilbøyelighet, higer etter ufrisk og uren kost.

Hvis yagya (indre meditative øvelser som undertrykker sinnet og er fri for begjær) påbegynnes og fullføres på den måten skriften foreskriver, er den moralsk verdifull. Yagya som utføres som en demonstrasjon og bare for å tilfredsstille et eller annet begjær, er moralsk klanderverdig. Men den laveste av alle er yagya som med rette kalles ond fordi den har fjernet seg fra skriftens godkjenning og påbegynt uten synging av hellige (vediske) hymner, uten offerånd og sann hengivelse.

Ærbødig tjenste for en lærer-veileder som har alle dyder som kan gi adgang til Den øverste Gud og oppriktig anger som iakttar prinsippene i ikke-skade, avholdenhet og renhet, utgjør kroppens botsøvelse. Å si det som er sant, behagelig og gunstig, er talens botsøvelse. Å konsentrere sinnet om den nødvendige handling og

bevare det i en tilstand preget av taus meditasjon om bare det ønskede mål og ingenting annet, er sinnets botsøvelse. Men botsøvelsen som er komplett og perfekt på alle måter, er den som involverer sinnet, talen og hele kroppen.

Almisser gitt med ærbødighet ut fra en fornemmelse av moralsk forpliktelse og med behørig hensyn til passende sted og tid og også for mottakerens verdighet, er gode. Men almisser som gis motvillig og med håp om en eller annen senere profitt, er et resultat av lidenskap, men almisser gitt med forakt til en ufortjent mottaker, skyldes uvitenhet.

Krishn forklarer særpreget i OM og sier at disse navnene vekker minner om Gud. OM intoneres i starten på botsøvelse, veldedighet og yagya som er i overensstemmelse med måten som foreskrives i skriften. Og den hellige lyden blir værende hos den søkende inntil foretakendet hans er fullført. Tat betegner den andre Gud. Den foreskrevne handling kan oppnås bare med en fornemmelse av total resignasjon, og sat manifesterer seg bare når foretakende er kommet godt i gang. Tilbedelse av Gud alene er virkelighet. Sat utnyttes når den tilbedende er overbevist om sannheten og besatt av en lengsel etter perfekjon. Sat er også relevant for den endelige avslutningen av handlingen og omfatter yagya, veldedighet og botsøvelse som kan føre en til Gud. Gjerningene som sørger for adgang til Gud, er uten tvil reelle. Men sammen med alt dette er tro den viktigste nødvendighet. Hvis handlingen fullføres uten tro er de gitte almissene og botsøvelsens ild som den tilbedende har brent seg selv i, forgjeves og gir ingen profitt i dette liv og i de liv som kommer. Tro er altså avgjørende viktig.

Gjennom hele kapitlet kastes det lys over tro. Og i denne avsluttende delen forsøkes det – for første gang i Geeta – å gi en detaljert forklaring på OM, tat og sat.

Slik slutter syttende kapittel i Upanishad av Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen yog og

dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen: ″Om Tatsat Shraddhatya Vibhag Yog″ eller ″Den trefoldige Yogs tro.″ Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av syttende kapittel u ″Yatharth Geeta″.

HARI OM TAT SAT

KAPITTEL 18

FORSAKELSENS YOG

Dette er siste kapittel i Geeta, og første halvpart er viet svarene på flere spørsmål Arjun har stilt. Siste halvpart er konklusjonen som tar for seg de mange velsignelser som strømmer fra dette hellige arbeidet. Kapittel 17 klassifiserte og ga opplysninger om mat, botsøvelser, yagya, veldedighet og tro. Men i denne sammenhengen har vi ikke berørt de forskjellige formene for forsakelse (sanyas). Hva er motivet for det mennesket gjør? Hvem er det som motiverer – Gud eller naturen? Dette spørsmålet ble stilt tidligere, men dette kapitlet kaster lys over det nok en gang. På samme måte berørte vi temat ″firedelingen″ av mennesker tidligere, men i dette kapitlet tar vi det for oss og analyserer grundig dens særpreg innen naturens ramme. Og så på slutten belyses mange fordeler som oppnås ved hjelp av Geeta.

Etter å ha hørt på Krishns kategorisering av forskjellige temaer i det foregående kapitlet, ønsker Arjun nå også å bli opplyst om de forskjellige formene for forsakelse (sanyas) og oppgivelse (tyag).

1. ″Arjun sa: ′Jeg er nysgjerrig etter å lære, O mektigarmete, O Hrishikesh, herre over sansene og dreper av demoner, om prinsippene for oppgivelse og forsakelse.″

Total oppgivelse er forsakelse, en tilstand der til og med viljen

---

अर्जुन उवाच: संन्यासस्य महाबाहो तत्त्वमिच्छामि वेदितुम्।
त्यागस्य च हृषीकेश पृथक्केशिनिषूदन।। १।।

og handlingens frukter opphører å eksistere, og forut for dette er det bare endeløs oppgivelse av tilknytning slik at den åndelige søken kan fullbyrdes. Det finnes to spørsmål her: Arjun vil kjenne til forsakelsens innerste vesen og også oppgivelsens innerste vesen. Om dette sier Yogeshwar Krishn:

2. ″Herren sier: ′Mens mange lærde bruker forsakelse til å oppgi ettertraktede handlinger, bruker mange andre med moden skjønnsomhet oppgivelse for å sette navn på fornektelsen av alle handlingers frukter.′″

3. ″Mens mange lærde mennesker insisterer på at siden alle handlinger er onde, bør de forsakes, men andre lærde hevder at handlinger som yagya, veldedighet og botsøvelser ikke bør fornektes.″

Etter å ha lagt fram forskjellige meninger om problemet, kommer Yogeshwar med sitt eget klare syn.

4. Lytt, O den beste av Bharat, til min oppfatning av fornektelse og av hvordan, O makeløse blant mennesker, denne fornektelsen sies å være av tre slag.″

5. ″I stedet for å forsake handlinger som yagya, veldedighet og botsøvelser, bør de gjennomføres som en plikt, for yagya, veldedighet og botsøvelser er dåder som gjenløser kloke mennesker.″

Krishn har på denne måten lagt fram fire framherskende tanker. Først at ettertraktede handlinger bør forsverges. For det andre at

---

श्रीभगवानुवाच: काम्यानां कर्मणां न्यासं संन्यासं कवयो विदु:।
सर्वकर्मफलत्यागं प्राहुस्त्यागं विचक्षणा:।। २।।
त्याज्यं दोषवदित्येके कर्म प्राहुर्मनीषिण:।
यज्ञदानतप:कर्म न त्याज्यमिति चापरे।। ३।।
निश्चयं श्रृणु मे तत्र त्यागे भरतसत्तम।
त्यागो हि पुरुषव्याघ्र त्रिविध: संप्रकीर्तित:।। ४।।
यज्ञदानतप: कर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत्।
यज्ञो दानं तपश्चैव पावनानि मनीषिणाम्।। ५।।

fruktene av all handling bør oppgis. For det tredje at alle handlinger bør oppgis, for de er alle besudlet. Og for det fjerde at det er galt å oppgi yagya, veldedighet og botsøvelser. Krishn sier seg enig i disse tankene og påpeker at det også er hans absolutte syn at yagya, veldedighet og botsøvelser ikke skal forsakes. Dette illustrerer hvordan divergerende syn på spørsmålet også var utbredt på Krishns tid, og av dem var ett sannheten. Også i dag finnes det mange syn. Når en vismann gjør sitt inntog i verden, isolerer han og legger fram det som er det mest gagnlige blant de mange forskjellige doktrinene. Alle store Sjeler har gjort dette, og Krishn har gjort det samme. I stedet for å gjøre seg til talsmann for et nytt syn, støtter og forklarer han det som er sannheten blant de mange aksepterte synspunktene.

6. "Det er min veloverveide tro, O Parth, at disse handlingene noe også alle andre mener, bør utføres etter at man har forsaket tilknytning og ønske om arbeidets frukter."

Som et svar på Arjuns spørsmål, tar nå Krishn for seg oppgivelse.

7. "Og siden den nødvendige handling ikke bør oppgis, vil forsakelse av den på bakgrunn av en misforståelse, bli vurdert som fornektelse av uvitenhetens natur (tamas)."

Ifølge Krishn er den forordnete, viktige handling bare én – utførelse av yagya. Yogeshwar har vendt tilbake til og understreket den foreskrevne måten gjentatte ganger for at ikke den søkende skal vike bort fra den rette vei. Og nå slår han fast at det er uriktig å se bort fra denne forordnete handling. Å forsake den på grunn av en eller annen villfarelse sies derfor å være fornektelse av det diabolske slag (det vil si av tamas' natur). Handlingen som bør gjennomføres og den forordnete handling er den samme, og å oppgi den på grunn av opptatthet av sanselige gleder er moralsk uriktig. Mennesket som unnlater å gjenomføre slike handlinger, er dømt til gjenfødelse i lave former, for han har undertrykt impulsen for guddommelig tilbedelse.

एतान्यपि तु कर्माणि सङ्ग त्यक्त्वा फलानि च।
कर्तव्यानीति मे पार्थ निश्चितं मतमुत्तमम्।। ६।।
नियतस्य तु संन्यास: कर्मणो नोपपद्यते।
मोहात्तस्य परित्यागस्तामस: परिकीर्तित:।। ७।।

Krishn snakker så om fornekelse som er besudlet av lidenskap og moralsk blindhet (rajas).

8. ″Han som overilt unnlater å gjennomføre en handling ut fra antakelsen om at den er vanskelig eller av frykt for fysisk lidelse, fratas fruktene av fornektelsen.″

Et menneske som ikke er i stand til å tilbe og som snur ryggen til handling på grunn av redsel for fysisk smerte, er uforsiktig og moralsk på blindspor, og hans fornektelse – av lidenskapens natur (rajas) – gir ham ikke den endelige sinnslikevekt som burde være avslutningen på fornektelse.

9. ″Bare denne fornektelsen anses å være riktig, O Arjun, for den forordnes og praktiseres med overbevisningen om at å utføre den etter å ha forsaket tilknytning og arbeidets frukter, er en moralsk forpliktelse.″

Det er altså bare den forordnete handling som skal utføres, og alt annet må avvises. Men skal vi fortsette å utføre den i det uendelige, eller kommer det et punkt der også den oppgis? Krishn tar opp dette og peker på fornektelsen som er god og verdifull.

10. ″Utstyrt med feilfri moralsk fortrinnlighet og frihet fra tvil, er den som verken avskyr dåder som er ugunstige og som heller ikke er begeistret for de gunstige, klok og selvfornektende.″

Bare handlingen som er beskrevet i skriften, er lykkebringende, og alt som er i strid med den, er bare binding til denne dødelige verden og derfor ugunstig. Personen med sinnslikevekt verken avskyr det som er ugunstig eller er ikke knyttet til det som er gunstig. For en slik person vil det som måtte gjøres, til slutt komme til opphør,

---

दु:खमित्येव यत्कर्म कायक्लेशभयात्त्यजेत्।
स कृत्वा राजसं त्यागं नैव त्यागफलं लभेत्।। ८।।
कार्यमित्येव यत्कर्म नियतं क्रियतेऽर्जुन।
सङ्गं त्यक्त्वा फलं चैव स त्याग: सात्त्विको मत:।। ९।।
न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म कुशले नानुषज्जते।
त्यागी सत्त्वसमाविष्टो मेधावी छिन्नसंशय:।। १०।।

og han er gjennomsyret av rettsinn, frigjort fra tvil og fylt av skjønnsomhet. En slik person er satt i stand til å forstøte alt. Denne totale oppgivelsen, som følger fullendelse, er fornektelse. Vi kan være fristet til å spørre om det finnes en lettere vei. Krishn avviser kategorisk denne muligheten.

11. ″Siden avkall på all handling av et legemliggjort vesen er umulig, sies det at den som har oppgitt handlingens frukter, har praktisert oppgivelse.″

″Legemliggjorte vesener″ dreier seg ikke bare om grove, synlige kropper. Ifølge Krishn holder de tre egenskapene dyd (sattwa), lidenskap (rajas) og uvitenhet (tamas), født av naturen, Sjelen fanget i kroppen. Sjelen er legemliggjort bare så lenge disse egenskapene finnes. Så lenge må han bevege seg fra den ene kroppen til den neste, for egenskapene som avler kroppen, eksisterer fortsatt. Siden en legemliggjort Sjel ikke kan unngå all handling, sies det at den som har oppgitt handlingens frukter, har mestret fornektelsen. Derfor er det avgjørende viktig å utføre den foreskrevne gjerningen og gi avkall på dens frukter så lenge egenskapene som utgjør kroppen forblir. Hvis på den annen side det utføres handlinger med et eller annet ønske i tankene, bærer de frukter.

12. ″Mens det tredobbelte utbyttet – det gode, dårlige og blandete – av begjærlige menneskers handlinger dukker opp også etter døden, vil handlingene til mennesker som har fornektet alt, aldri bære noen frukter.″

Gjerningene til griske menesker har konsekvenser som er merkbare også etter døden. Disse konsekvensene holder seg også gjennom uendelige fødsler. Men handlingene til dem som har oppgitt alt – sanne sanysi (de kalles dette fordi de har gitt fra seg alle eiendeler) – bærer ikke frukter på noe tidspunkt. Dette er komplett fornektelse, det høyeste stadium i åndelig søken.

न हि देहभृता शक्यं त्युक्तुं कर्माण्यशेषत: ।
यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते ।। ११ ।।
अनिष्टमिष्टं मिश्रं च त्रिविधं कर्मण: फलम् ।
भवत्यत्यागिनां प्रेत्य न तु संन्यासिनां क्वचित् ।। १२ ।।

Undersøkelsen av resultatet av gode og dårlige gjerninger og av slutten på deres eksistens når alt begjær er forvist, er dermed avsluttet. Krishn tar så for seg årsakene som bevirker gode og onde gjerninger.

13. ″Lær grundig av meg, O mektigarmete, de fem prinsippene som Sankhya[1] erkjenner som utøvere av all handling.″

14. ″Med tanke på dette har vi den første beveger, de mange handlende, de forskjellige bestrebelsene, den opprettholdende kraft og likeledes de fem midlene som er forsynet.″

Sinnet er utøveren. Dydige og onde tilbøyeligheter er de handlende. Utøvelse av gode handlinger krever skjønnsomhet, ikke-tilknytning, ro, selvbeherskelse, ofre og konstant meditasjon. Men vellyst, sinne, forblindelse, aversjon og griskhet er drivkreftene bak syndige handlinger. Så har vi de mangfoldige anstrengelsene – de endeløst mange ønskene – og midlene. Den forhåpningen begynner å bli oppfylt som støttes av midlene. Og det siste av alle er det femte prinsippet, forsynet eller sanskar – resultatet av alt som har skjedd med Sjelen i fortiden. Dette forklares av Krishn.

15. ″Dette er de fem årsakene til alt et menneske utfører med sinn, tale og kropp, enten i tråd med eller i strid med skriften.″

पञ्चैतानि महाबाहो कारणानि निबोध मे।
सांख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि सिद्धये सर्वकर्मणाम्।। १३ ।।
अधिष्ठानं तथा कर्ता करणं च पृथग्विधम्।
विविधाश्च पृथक्चेष्टा दैवं चैवात्र पञ्चमम्।। १४ ।।
शरीरवाङ्मनोभिर्यत्कर्म प्रारभते नरः।
न्याय्यं वा विपरीतं वा पञ्चैते तस्य हेतवः।। १५ ।।

16. "Til tross for dette er det slik at han som – ut fra sin umodne vurderingsevne – betrakter det fullendte, objektive Jeg som utøveren, er sløv og ser ikke."

Siden Sjelen er identisk med Gud, innebærer denne påstanden at Gud ikke handler.

Dette er andre gang Yogeshwar har understreket dette poenget. Han sa i kapittel 5 at Gud verken handler selv eller får andre til å handle, og han gir ikke engang støtet til tanker om handling. Hvorfor sier vi da at alt blir gjort av Gud? Det skyldes utelukkende at vårt sinn er tåket av villfarelser. Vi sier bare det som faller oss inn. Men, som Krishn har bekreftet, er det fem årsaker til handling. Det uvitende mennesket som ikke er i stand til å sanse virkeligheten, oppfatter den ensomme, Gudlignende Sjel som utøveren. Han klarer ikke å innse at Gud ikke utfører noen handling. Men paradoksalt nok – når Krishn sier alt dette, omgjorder han sine leder for Arjun og forsikrer ham om at han må spille rollen som et instrument, for han (Krishn) er den virkelige utøver-dommer. Hva er etter alt dette vismannens betydning?

Egentlig finnes det en gravitasjonslinje som skiller Gud fra naturen. Så lenge den søkende befinner seg innenfor naturens grenser med sine tre egenskaper, handler ikke Gud. Mens han beror tett ved den tilbedende, er han ennå bare en tilskuer. Men når den søkende griper fatt i det elskede mål med fast beslutsomhet, begynner Gud å regulere hans indre liv. Søkeren bryter ut av naturens gravitet og kommer inn i Guds rike. Gud er alltid hos en slik søkende. Men han handler bare for slike tilbedende. La oss derfor alltid meditere om ham.

17. "Selv om han kan drepe, er mannen som er frigjort fra innbilskhet og med et uplettet sin, er verken en drapsmann eller knyttet til sin handling."

तत्रैवं सति कर्तारमात्मानं केवलं तु यः।
पश्यत्यकृतबुद्धित्वान्न स पश्यति दुर्मतिः।। १६ ।।
यस्य नाहङ्कृतो भावो बुद्धिर्यस्य न लिप्यते।
हत्वापि स इमाँल्लोकान्न हन्ति न निबध्यते।। १७ ।।

I stedet for å gi tillatelse til å drepe uten frykt innebærer verset at den virkelig frigjorte person handler bare som et instrument for Den øverste Ånd. En slik person kan enkelte ganger bli tvunget til å utføre til og med voldelige og fryktinngytende handlinger (som Arjun), men han gjennomfører dem i en fullstendig objektiv og uselvisk ånd og i overbevisningen om at å utføre dem, er hans ufrakommelige plikt. Selv om en slik frigjort person dreper fra et verdslig synspunkt, dreper han egentlig ikke. Men den som forblir i konstant bevissthet om Gud, er nødvendigvis ikke tilbøyelig til å gjøre noe som er ondt. En slik person blir rett og slett ikke fristet til å ødelegge, for verden som frister mennesker til å ødelegge, eksisterer ikke lenger for ham på grunn av hans totale fornektelse av opphopningen av alle hans gjerninger.

18. "Mens måten å sikre kunnskap på, den verdifulle kunnskap og den som vet, utgjør den trefoldige inspirasjon til handling, er utøveren, de handlende og selve handlingen de trefoldige bestanddelene i handlingen.»

Arjun blir fortalt at drivkraften bak handling skriver seg fra allvitende seere, måten å skaffe seg kunnskap på og objektet det er verdt noe å kjenne til. Krishn har sagt tidligere at han er objektet som det er verdt å kjenne til. Stimulansen til handling får man bare når det finnes en fullendt vismann med perfekt kunnskap som kan føre den søkende inn på veien der den ønskede kunnskap kan skaffes når den søkendes øyne er festet på målet. På samme måte begynner handlingens omfang å vokse når utøveren samler seg med hengivent sinn, egenskaper som klokskap, manglende interesse for den materielle verden, likevekt og selvbeherskelse som handlingen utføres med og bevissthet om handlingen. Det er tidligere påpekt at gjennomføringen av handlingen av den søkende etter fullendelse ikke har noe formål, og det er ikke noe tap når den oppgis. Men han hengir seg likevel til handlingen for å skape dydige krefter i hjertene til dem som er blitt igjen. Dette blir til ved en kombinasjon av utøveren, de handlende og selve handlingen.

ज्ञानं ज्ञेयं परिज्ञाता त्रिविधा कर्मचोदना।
करणं कर्म कर्तेति त्रिविधः कर्मसंग्रहः ।। १८ ।।

Kunnskap, handling og utøveren er også hver for seg av tre slag.

19. ″Hør nøye på meg nå jeg sier at også kunnskap og handling og utøveren er blitt inndelt i tre kategorier hver i Sankhya-filosofien om egenskaper (gun).″

Det neste verset kaster lys over særpreget i dydig kunnskap.

20. ″Vit at kunnskap er plettfri (sattwik), og ved den sanser man virkeligheten ved den ufogjengelige Gud som en udelt entitet i alle delte vesener.″

Slik kunnskap er direkte sansning hvorved naturens egenskaper tar slutt. Den markerer kulminasjonen av bevissthet. La oss nå se på kunnskap av andre (rajas) slag.

21. ″Kjenn den kunnskap som er besudlet av lidenskap og som gjør at man sanser splittede entiteter i alle enkeltvesener.″

22. ″Og kjenn den kunnskap som plettet av uvitenhet (tamas), som bare holder seg til kroppen som om den var hele sannheten og som er irrasjonell, ikke basert på sannhet og smålig.″

Denne typen visdom er blottet for visdom og den nødvendige disiplin for å støtte den, og den er verdiløs fordi den fjerner mennesket fra bevissthet om Gud som er den eneste virkelighet.

De følgende versene skildrer de tre typene handling.

ज्ञानं कर्म च कर्ता च त्रिवैध गुणभेदत:।
प्रोच्यते गुणसङ्ख्याने यथावच्छृणु तान्यपि।। १९ ।।
सर्वभूतेषु येनैकं भावमव्ययमीक्षते।
अविभक्तं विभक्तेषु तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम्।। २० ।।
पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानं नानाभावान्पृथग्विधान्।
वेत्ति सर्वेषु भूतेषु तज्ज्ञानं विद्धि राजसम्।। २१ ।।
यत्तु कृत्स्नवदेकस्मिन्कार्ये सक्तमहैतुकम्।
अतत्त्वार्थवदल्पं च तत्तामसमुदाहृतम्।। २२ ।।

23. ″Den handling sies å være uplettet som er forordnet, som igangsettes med objektivitet av en som er fri for forblindelse og forakt og som ikke håper på noen belønning.″

Den forordnete handling er intet annet enn tilbedelse og meditasjon som fører Sjelen til Gud.

24. ″Og den handling sies å være preget av lidenskap som er anstrengende og igangsettes av et menneske som trakter etter belønninger og er selvopptatt.″

Denne søkende utfører også den foreskrevne handling, men det er stor forskjell på grunn av det faktum at han ønsker seg belønninger og er besatt av forfengelighet. Så handlingen han gjennomfører, er preget av moralsk blindhet.

25. ″Den handlingen sies å være uopplyst som igangsettes av ren uvitenhet og uten tanke på resultatet, tap for en selv og skade for andre foruten for ens egen kompetanse.″

En slik handling må til slutt resultere i ingenting og er utvilsomt ikke godkjent av skriften. Den er mer villfarelse enn handling.

La oss nå se på utøverens attributter.

26. ″Den utøver sies å være av en uplettet natur som er fri for tilknytning, som ikke hengir seg til arrogant tale og som er utstyrt med tålmodighet og kraft og som ikke lar seg påvirke av suksess eller fiasko..″

Dette er attributtene til den gode utøver, og handlingen han gjennomfører, er selvfølgelig den samme foreskrevne handling.

नियतं सङ्गरहितमरागद्वेषतः कृतम्।
अफलप्रेप्सुना कर्म यत्तत्सात्त्विकमुच्यते।। २३ ।।
यत्तु कामेप्सुना कर्म साहङ्कारेण वा पुनः।
क्रियते बहुलायासं तद्राजसमुदाहृतम्।। २४ ।।
अनुबन्धं क्षयं हिसामनवेक्ष्य च पौरुषम्।
मोहादारभ्यते कर्म यत्तत्तामसमुच्यते।। २५ ।।
मुक्तसङ्गोऽनहंवादी धृत्युत्साहसमन्वितः।
सिद्ध्यसिद्ध्योर्निर्विकारः कर्ता सात्त्विक उच्यते।। २६ ।।

27. ″Den utøveren sies å være fylt av lidenskap som er impulsiv, som trakter etter handlingens frukter, oppsatt på å berike seg, forvolder andre skade, som er fordervet og underkastet glede og sorg.″

28. ″Den utøveren sies å være fylt av uvitenhet som er ustadig, udannet, forfengelig, uærlig, foraktelig, motløs, lat og nølende.″

Dette er attributtene til den uvitende utøver. Gjennomgangen av utøverens kvaliteter avsluttes her, og Yogeshwar begynner nå på en undersøkelse av attributtene ved vurderingsevne (intellekt), besluttsomhet (standhaftighet) og lykksalighet (lykke).

29. ″Lytt til meg, O Dhananjay, også om den trefoldige klassifiseringen ifølge naturens egenskaper slik jeg utformer dem utdypende, henholdsvis intellekt, standhaftighet og lykke.″

30. ″Det intellekt er uplettet, O Parth, som er klar over det innerste vesen, tilbøyeligheter og fornektlse, over verdig og uverdig handling, over frykt og fryktløshet, over binding og frigjøring.″

Med andre ord, det rettskafne, moralsk gode intellekt er det som er klar over skillet mellom måten det fører til Gud på og veien som fører til tilbakevendende gjenfødelse og død.

31.″Det intellekt som er preget av lidenskap og moralsk blindhet, O Parth, kan ikke hjelpe en til å kjenne det rettskafne og det syndige eller det som er verdig eller uverdig å gjøre.″

रागी कर्मफलप्रेप्सुर्लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचिः।
हर्षशोकान्वितः कर्ता राजसः परिकीर्तितः।। २७ ।।
अयुक्तः प्राकृतः स्तब्धः शठोऽनैष्कृतिकोऽलसः।
विषादी दीर्घसूत्री च कर्ता तामस उच्यते।। २८ ।।
बुद्धेर्भेदं धृतेश्चैव गुणतस्त्रिविधं श्रृणु।
प्रोच्यमानमशेषेण पृथक्त्वेन धनंजय।। २९ ।।
प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च कार्याकार्ये भयाभये।
बन्धं मोक्षं च या वेत्ति बुद्धिः सा पार्थ सात्त्विकी।। ३० ।।
यया धर्ममधर्मं च कार्यं चाकार्यमेव च।
अयथावत्प्रजानाति बुद्धिः सा पार्थ राजसी।। ३१ ।।

32. "Det intellekt er preget av uvitenhet, O Parth, som er innhyllet i mørke og som oppfatter den syndefulle som dydig og ser alt på en fordreid måte."

I versene 30-32 graderes altså intellekt i tre slag. Intellektet som er fullt klar over handlingen som må utføres og handlingen som må unngås foruten den som egner seg eller ikke egner seg til å utføres, særkjennes av moralsk fortrinnlighet. Intellektet som bare har en uklar oppfatning av den rettskafne og syndefulle handling og som ikke kjenner sannheten, domineres av lidenskap. Det perverse intellekt som bedømmer det syndefulle som dydig, den forgjengelige som evig og det som fører til uhell som lykkebringende, er omgitt av uvitenhetens mørke.

Gjennomgangen av intellekt avsluttes her, og Krishn tar så for seg de tre typene av standhaftighet.

33. "Den resolutte standhaftighet som, O Parth, styrer gjennom praktisering av yog sinnets virksomhet, livsåndedrettet og sansene, er uplettet."

Yog er meditasjonsprosessen, og når andre impulser enn impulsen til slik kontemplasjon kommer inn i sinnet, er dette en moralsk overtredelse. Å fjerne seg fra sinnet er å vike av fra dydens vei. Den urokkelige besluttsomhet som et menneske behersker sinnet sitt med, åndedrettet og sansene, er derfor av det godes natur. Å rette inn sinnet, det vitale åndedrettet og sansene mot det ønskede mål er den moralsk fortrinnlige styrke.

34. "Denne standhaftigheten, O Parth, som preger det griske mennesket og gjør at han holder fast og begjærlig på forpliktelser, rikdom og nytelse, er preget av lidenskap og moralsk blindhet."

Viljefasthet vil i dette tilfellet være mer opptatt av å kvitte seg

---

अधर्मं धर्ममिति या मन्यते तमसावृता ।
सर्वार्थान्विपरीतांश्च बुद्धिः सा पार्थ तामसी ।। ३२ ।।
धृत्या यया धारयते मनः प्राणेन्द्रियक्रियाः ।
योगेनाव्यभिचारिण्या धृतिः सा पार्थ सात्त्विकी ।। ३३ ।।
यया तु धर्मकामार्थान्धृत्या धारयतेऽर्जुन ।
प्रसङ्गेन फलाकाङ्क्षी धृतिः सा पार्थ राजसी ।। ३४ ।।

med sine verdslige plikter, tilegnelse av rikdom og sanselig nytelse, de tre primære mål i det materielle liv, enn med endelig frigjøring. Sluttresultatet kan bli det samme, men i dette tilfellet håper den søkende på frukter og ønsker seg noe til gjengjeld for arbeidet sitt.

35. "(Og) denne standhaftighet, O Parth, som gjør at det ondsinnete mennesket ikke vil forsake latskap, frykt, bekymring, sorg og også arroganse, har uvitenhetens natur."

Krishn tar så for seg de tre typene lykke.

36. Hør nå på meg, O den beste av Bharat, om de tre typer lykke, blant annet lykksalighet, som man kan forbli i ved praksis og dermed oppnå at sorger opphører."

Denn lykken er det som den søkende når fram til gjennom åndelig disiplin og ved å konsentrere sinnet om det elskede mål, og denne lykken er derfor en ødelegger av sorger.

37. "Denne lykken er til å begynne med som gift, men til slutt smaker den som nektar fordi den skriver seg fra glansen fra et intellekt som har virkeliggjort Jeget. Dens natur er plettfri."

Lykken som man når fram til gjennom åndelige øvelser, sinnets konsentrasjon om det ønskede mål og der alle sorger tar slutt, er bitter som gift ved begynnelsen av tilbedelsen. Prahlad ble hengt og Meera ble forgiftet. Sant Kabir har påpekt forskjellen mellom den lystelskende verden som gjør seg til gode og går til grunne i ubevisst slummer. Selv holder han seg våken og feller angertårer. Men selv om denne lykke er som gift i begynnelsen, blir den til slutt som nektar som har udødelighetens substans. Slik lykke, med utspring i en klar forståelse av Jeget, sies å være ren.

यया स्वप्नं भयं शोकं विषादं मदमेव च।
न विमुञ्चति दुर्मेधा धृतिः सा पार्थ तामसी।। ३५ ।।
सुखं त्विदानीं त्रिविधं शृणु मे भरतर्षभ।
अभ्यासाद्रमते यत्र दुःखान्तं च निगच्छति।। ३६ ।।
यत्तदग्रे विषमिव परिणामेऽमृतोपमम्।
तत्सुखं सात्त्विकं प्रोक्तमात्मबुद्धिप्रसादजम्।। ३७ ।।

38. "Denne lykken som har sitt utspring i sansenes tilknytning til sine objeter og som er som nektar i begynnelsen, men som blir som galle til slutt, sies å være besudlet av lidenskap og moralsk blindhet."

Lykken som fås gjennom sansenes kontakt med sine objekter, smaker som nektar i nytelsens øyeblikk, men er som gift til slutt, for denne typen lykke fører til gjentatt fødsel og død. Så en slik lykke kalles med rette lidenskapelig og er preget av moralsk blindhet.

39. "Den lykke som både i begynnelsen og til slutt forleder Jeget og som oppstår av slummer, letargi og forsømmelighet, sies å være preget av uvitenhet."

Lykken som både i løpet av nytelsen og senere narrer Jeget, sørger for at man havner bevisstløs i det verdslige livets mørke natt. Den oppstår av latskap og fåfengte anstrengelser og er preget av uvitenhet.

Krishn fortsetter så med å fortelle om omfanget av naturens egenskaper som hele tiden forfølger oss.

40. "Det finnes ikke noe vesen, verken på Jorden eller blant de himmelske skapninger, som er helt fri for de tre egenskaper som er født av naturen."

Alle vesener, helt fra Brahma på toppen til mark og insekter nederst, er flykrige, dødelige og behersket av de tre egenskaper (Sattwa, rajas og tamas). Også himmelske vesener, inkludert de forskjellige ytre guder, er underkastet de tre egenskapenes onder.

विषयेन्द्रियसंयोगाद्यत्तदग्रेऽमृतोपमम्।
परिणामे विषमिव तत्सुखं राजसं स्मृतम्।। ३८।।
यदग्रे चानुबन्धे च सुखं मोहनमात्मनः।
निद्रालस्यप्रमादोत्थं तत्तामसमुदाहृतम्।। ३९।।
न तदस्ति पृथिव्यां वा दिवि देवेषु वा पुनः।
सत्त्वं प्रकृतिजैर्मुक्तं यदेभिः स्यात्त्रिभिर्गुणैः।। ४०।।

Her har Yogeshwar Krishn tatt opp temaet ytre guder for fjerde gang. Det vi si at guder ble omtalt i kapittel 7, 9 og 17. Alle uttalelser som Krishn hittil har kommet med, innebærer at guder påvirkes av naturens tre egenskaper. De som tilber slike guder, tilber i virkeligheten det som er forgjengelig og uten bestandighet.

I den tredje delen av Shreemad Bhagavat sa vismannen Sukra i samtalene da han beskrev de ni Yogeshwarers møte med den opphøyde vismann Sukra, at når det gjelder kjærlighet mellom mann og kvinne, skal Herren Sankara og hans følge Parvahti tilbes, Ashwani Kumarer (de himmelske fysiske tvillinger) skal tilbes for god helse, Herren Indra (den gode himmelske herre) for seier og Kuber (rikdommens gudebeskytter) for rikdom. Han snakket til slutt om forskjellige ønsker og slo fast at for oppfyllelsen av et ønske og for frelse burde man tilbe bare Herren Naeayan.

Derfor burde man huske den allestedsnærværende Gud, og for en slik fullendelse er det eneste tilgjengelige middel å søke tilflukt i den fullendte lærer, stille oppriktige spørsmål og gjøre tjenester. I dette kan man se følgende:

De djevelske og guddommelige skatter er to trekk ved det indre riket. Av dem setter de guddommelige skatter oss i stand til å få en stor visjon av Det øverste vesen siden de kalles guddommelige, men likevel påvirkes av naturens tre egenskaper. Når de tre egenskapene ved naturen er pasifisert, skal også den søkende oppleve den absolutte indre fred. Etter dette skal en slik fullendt vismann-yogi ikke ha flere plikter enn han har behov for å utføre, og han har nådd stadiet handlingsløshet.

Spørsmålet om ordningen av mennesker i fire klasser (varn) som ble iverksatt mye tidligere, blir nå introdusert på nytt. Er ens klasse bestemt av fødsel, eller er den bestemt av den indre evnen som skyldes ens handlinger?

41. "Pliktene til Brahmin, Kshatriya, Vaishya og også til Shudr, er bestemt av egenskapene som bunner i deres natur."

ब्राह्मणक्षत्रियविशां शूद्राणां च परन्तप।
कर्माणि प्रविभक्तानि स्वभावप्रभवैर्गुणै: ।। ४१ ।।

Hvis et menneskes natur består av egenskapen godhet, finnes en indre renhet ved siden av evnen til å meditere og tilbe. Hvis den dominerende egenskap er uvitenhet, letargi og søvn, og vanvidd blir resultatet, vil den forsøkte handling ligge på dette nivået. Kapasiteten til et menneskes naturlige egenskap er hans varn – hans karakter. På samme måte utgjør en delvis kombinasjon og godhet og lidenskap Kshatriya-klassen, mens en delvis kombinasjon av egenskapen uvitenhet og lidenskap utgjør Vaishya-klassen.

Dette er fjerde gang at Yogeshwar Krishn tar opp dette spørsmålet. Han nevnte Kshatriya i kapittel 2 og sa at ″det finnes ikke noe mer gunstig for en Kshatriya enn en rettferdig krig″ (vers 31). I kapittel 3 sa han at selv om det er underlegent i fortjeneste, er ens eget naturlige kall (dharm) det beste, og selv om man møter døden når man følger det, resulterer i det gode, mens en forpliktelse ut over ens egen ikke fører til annet enn redsel og gru selv om den oppfylles på en god måte (vers 35). Så, i kapittel 4, indikerte han at han er skaperen av de fire klassene (vers 13). Mener han med dette at han har delt menneskene inn i fire rigide kaster bestemt av fødsel? Svaret hans på dette spørsmålet er et ettertrykkelig nei, og han slår fast at han bare har delt handling inn i fire kategorier ifølge de motiverende egenskapene. Med Krishns ord er handling framgangsmåten for å nå fram til den ene, uutsigelig Gud. Livsførselen som fører en til Gud, er tilbedelse som begynner med tro på det ønskede mål. Meditasjon om Det øverste vesen er den ene, sanne handling som Krishn har delt opp i fire trinn i sitt varn-system. Men hvordan kan vi vite hvilken egenskap og hvilket trinn vi tilhører? Det er dette Krishn tar for seg i de følgende versene.

42. ″Selvbeherskelse, undertrykkelse av sansene, uskyld, avholdenhet, nåde, ubestikkelighet, fromhet, sann kunnskap og direkte sansning av det guddommelige er Brahminens område som skriver seg fra hans natur.″

शमो दमस्तप: शौचं क्षान्तिरार्जवमेव च।
ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं ब्रह्मकर्म स्वभावजम्।। ४२।।

Beherskelse av sinnet, temming av sansene, feilfri renhet, ydmykelse av sinn, tale og kropp for å forme dem i tråd med det elskede mål, tilgivelse, altgjennomtrengende rettskaffenhet, standhaftig tro på siktemålet, bevissthet om Det øverste vesen, oppvåkning i hjertet til formaningene som kommer fra Gud og evnen til å handle ut fra dem. Alt dette er en Brahmins forpliktelser som oppstår fra hans egen natur. Det kan derfor sies at den søkende er en Brahmin når alle disse fortjenestene er til stede i ham, og den påbegynte handling er en integrert del av hans natur.

43. "Tapperhet, majestet, behendighet, motvilje mot å trekke seg tilbake i et slag, veldedighet og suverenitet er et naturlige område for en Kshatriya."

Mot, oppnåelse av guddommelig herlighet, overbærenhet, dyktighet i meditasjon, handlingskraft, motvilje mot å trekke seg fra strid mot den materielle verden, oppgivelse av alt og dominans over alle følelser på grunn av følelsen for Det øverste vesen – alt dette er aktiviteter som skriver seg fra en Kshatriyas natur.

44. Jordbruk, beskyttelse av kuer (sansene) og handel er det naturlige området for en Vaishya, mens tjenesteyting er det naturlige kall for en Shudr."

Jordbruk, kvegavl og handel er plikter som rimer med Vaishyas natur. Hvorfor bare bevaring av kuer? Bør vi slakte bøfler? Er det galt å holde geiter? Det er slett ikke slik. I den gamle vediske teksten ble ordet "go" (ku) brukt som en henvisning til sansene. Beskyttelse av "kuer" betyr altså å ta vare på sansene. Sansene beskyttes av skjønnsomhet, ikke tilknytning, beherskelse og standhaftighet. De blir på den annen side sønderrevet og gjort svake av vellyst, vrede, griskhet og tilknytning. Åndelig tilegnelse er den eneste sanne rikdom.

शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम्।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रं कर्म स्वभावजम्।। ४३ ।।
कृषिगौरक्ष्यवाणिज्यं वैश्यकर्म स्वभावजम्।
परिचर्यात्मकं कर्म शूद्रस्यापि स्वभावजम्।। ४४ ।।

Dette er vårt eneste sanne aktivum, og når vi først har fått det, beholder vi det for bestandig. Gradvis opphopning av denne rikdommen i løpet av vår strid med den materielle verden eller naturen er håndverk. Ervervelse av kunnskap, som er den mest verdifulle av alle rikdommer, er handel. Og hva er jordbruk? Kroppen er som en jordklump. Frøene som sås i den, spirer i form av sanskar – handlingens fortjeneste: kraften som bygges opp av alle handlinger i tidligere liv. Arjun får vite at frøet (den første impuls) til uselvisk handling aldri blir ødelagt. Vaishya er det tredje trinn på den foreskrevne handling – kontemplasjon om Det øverste vesen, og bevaring av frøene til guddommelig meditasjon som blir sådd på denne flekken med jord – kroppen. Samtidig er motstridende fiendtlige impulser jordbruk. Goswami Tulsidas har sagt at mens den kloke jordbrukeren driver sin gård godt og med omhu, er de med mindre klokskap ufornuftige og arrogante. For å beskytte sansene på denne måten må det lagres åndelig rikdom midt i naturens bakholdsangrep, og man må alltid styrke kontemplasjon om den endelige essens som er Vaishyas område.

Ifølge Krishn er den allestedsnærværende Gud det endelige resultat av yagya. De hengivne sjeler som deltar i dette, blir frigjort fra all synd, og det er frøene etter denne handling som sås av den meditative prosess. Å beskytte disse spirene er sant jordbruk. I vediske skrifter betyr mat Den øverste ånd. Gud er det eneste virkelige underhold – maten. Sjelen blir fullt ut blidgjort ved fullførelsen av kontemplasjonen og føler aldri mer noen trang. Når øvelsen er ført fram til en vellykket avslutning, er Sjelen frigjort fra syklusen fødsel og død. Å fortsette med å så frøene til denne maten, er sant jordbruk.

Å tjene dem som har nådd fram til en høyere åndelig status, de ærverdige, fullendte mennesker, er Shudrs plikt. Shudr betyr ikke ″lav″, men ″en med mangelfull kunnskap″. En Shudr er en søkende på det laveste stadiet. Det er bare på sin plass at en som begynner å tilbe, bør begynne sin søken med å være til tjeneste. Å være til tjeneste for fullendte mennesker vil i tidens løp skape edlere impulser i ham, og han kommer på denne måten til gradvis å bevege seg oppover til de høyere Vaishya-, Kshatriya- og Brahmin-trinnene. Og til slutt vil han bevege seg forbi varn (naturens egenskaper) og bli ett

med Gud. Karakter er en dynamisk entitet. Det skjer forandringer i et individs varn sammen med forandringer i hans karakter. Altså er varn faktisk de fire – fortrinnlig, god, medium og lave stadiene: de fire trinn, lave og høye som søkende som går handlingens vei må klatre opp på. Det er slik fordi handlingen det er snakk om, er bare én – den foreskrevne handling. Den eneste vei til endelig oppnåelse er ifølge Krishn at den tilbedende burde begynne sin ferd i tråd med attributtene i sin egen natur.

45. "Engasjement for sin egen medfødte plikt fører mennesket til den endelige fullendelse, og du bør høre hva jeg har å si om hvordan et menneske kan nå perfeksjon ved å vie seg til sitt medfødte kall."

Perfeksjonen som til slutt oppnås, er erkjennelse av Gud. Krishn fortalte Arjun også tidligere at han kunne nå dette endelige mål ved å engasjere seg i handling – den virkelige, foreskrevne handling.

46. "Gjennom tilbedelse av denne Gud som har skapt alle vesener og som gjennomsyrer hele universet, gjennom å følge sitt naturlige kall, når mennesket endelig fullendelse."

Den søkende når fram til endelig fullbyrdelse ved å utføre sine medfødte plikter. Det er derfor viktig at han hele tiden bør ha sinnet festet på Gud, tilbe ham og gå videre på hans vei, skritt for skritt. I stedet for å gjøre framskritt vil en nybegynner miste det han har hvis han sitter i en klasse med veteraner. Loven går ut på at man bør klarte trinn for trinn. Det ble sagt i sjette vers i dette kapitlet at yagya, veldedighet og botsøvelser bør gjennomføres etter at man har kvittet seg med tilknytninger og handlingens frukter. Nå understreker Krish det samme punktet og sier igjen at selv et delvis opplyst menneske bør begynne fra det samme punktet: fra selvovergivelse til Gud.

स्वे स्वे कर्मण्यभिरत: संसिद्धिं लभते नर:।
स्वकर्मनिरत: सिद्धिं यथा विन्दति तच्छृणु ।। ४५ ।।
यत: प्रवृत्तिर्भूतानां येन सर्वमिदं ततम्।
स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य सिद्धिं विन्दति मानव: ।। ४६ ।।

47. ″Selv om ens eget medfødte kall ikke er fortjenestefullt, er det overlegent i forhold til andres oppgaver, for en mann som utfører sin naturlige forpliktelse, pådrar seg ikke synd.″

Selv om ens egen forpliktelse er underlegen, er den bedre enn forpliktelser som oppfylles på en god måte av andre. Et menneske som er opptatt av å utføre en oppgave som er bestemt av hans egen natur, utsetter seg ikke for synd i den forstand at han ikke er underkastet den endeløse syklusen av ″innganger″ og ″utganger″ – fødsel og død. Det skjer ganske ofte at tilbedende begynner å føle seg nedslått over tjenesten de yter. De ser på de dyktigere tilbedende som er oppslukt av meditasjon og blir misunnelige på æren som vises dem på grunn av deres fortjenester. Noviser tyr øyeblikkelig til etterligning. Men ifølge Krishn er imitasjon eller misunnelse til ingen nytte. Den endelige fullendelsen skjer bare gjennom hengivelse overfor ens eget medfødte kall, ikke ved å gi avkall på det.

48. ″Man bør ikke snu ryggen til sin egen medfødte plikt, O sønn av Kunti, selv om den ikke er plettfri, for alle handlinger er skadet av en eller annen feil, akkurat som ild er innhyllet i røyk.″

Det er bare å vente at handlingene til novisen blant de søkende har feil, for det de gjør, ligger langt fra det perfekte. Men selv ikke disse handlinger må oppgis. Dessuten finnes det ingen handling som ikke er klanderverdig. Og handling må gjennomføres av en som tilhører Brahmin-klassen. Det ufullkomne – naturens formørkende sky – er der inntil det finnes stødig hengivenhet. Dette tar først slutt når handlingen som er naturlig for en Brahmin, oppløses i Gud. Men hvilke er attributtene til den fullendte på det tidspunkt da handling ikke lenger er til noen nytte?

श्रेयान्स्वधर्मो विगुण: परधर्मात्स्वनुष्ठितात्।
स्वभावनियतं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम्।। ४७।।
सहजं कर्म कौन्तेय सदोषमपि न त्यजेत्।
सर्वारम्भा हि दोषेण धूमेनाग्निरिवावृता:।। ४८।।

49. "Mennesket med et intellekt som er overlegent på alle måter, mennesket som er uten begjær og som har erobret sinnet, når fram til den endelige tilstand som overgår all handling gjennom fornektelse."

"Fornektelse er, som vi allerede har sett, komplett selvfornektelse. Det er tilstanden der den søkende gir avkall på alt han har, og først da når han det punkt hvor ytterligere handling er nødvendig. "Fornektelse" og "oppnåelse av den øverste tilstand av handlingsløshet" er synonymer her. Yogien som har nådd handlingsløshetens tilstand, når fram til Det øverste vesen.

50. "Lær ganske raskt av meg, O sønn av Kunti, hvordan den som er plettfri, oppnår erkjennelse av Det øverste vesen som representerer kulminasjonen av kunnskap."

De følgende versene forklarer denne framgangsmåten.

51. "Velsignet med et rent intellekt, med full kontroll over Jeget, etter at objekter for sanselig tilfredsstillelse er oppgitt og både tiltrekning og frastøting er ødelagt –"

52. "Med tilhold på et avsondret sted, nøysomhet i matveien, behersket i sinn, tale og kropp, ustanselig opptatt av meditasjonens yog, alltid tålmodig –"

53. "Uten innbilskhet, maktarroganse, lengsel, dårlig humør og havesyke, blottet for tilknytning og med et sinn i ro, er et menneske verdig til å bli ett med Gud.

असक्तबुद्धिः सर्वत्र जितात्मा विगतस्पृहः।
नैष्कर्म्यसिद्धिं परमां संन्यासेनाधिगच्छति।। ४९।।
सिद्धिं प्राप्तो यथा ब्रह्म तथाप्नोति निबोध मे।
समासेनैव कौन्तेय निष्ठा ज्ञानस्य या परा।। ५०।।
बुद्ध्या विशुद्ध्या युक्तो धृत्यात्मानं नियम्य च।
शब्दादीन्विषयांस्त्यक्त्वा रागद्वेषौ व्युदस्य च।। ५१।।
विविक्तसेवी लघ्वाशी यतवाक्कायमानसः।
ध्यानयोगपरो नित्यं वैराग्यं समुपाश्रितः।। ५२।।
अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहम्।
विमुच्य निर्ममः शान्तो ब्रह्मभूयाय कल्पते।। ५३।।

Det blir videre sagt om en slik tilbedende:

54. ”I dette mennesket med det opphøyde temperament, som ser likt på alle mennesker, som forblir ufravendt i Det øverste vesen og verken sørger over noe eller trakter etter noe, er det hjulpet fram en tro i meg som overgår alt annet.”

Nå er troen kommet fram til et stadium der et resultat kan følge av det, nemlig i form av Gudserkjennelse.

55. ”Gjennom denne transcendentale tro kjenner han mitt innerste vesen godt, hva min rekkevidde er. Etter at han på denne måten kjenner mitt innerste vesen, er han samtidig forent med meg.”

Det øverste vesen sanses i oppnåelsens øyeblikk, og med det samme denne sansningen finner sted, får den tilbedende sin Sjel velsignet med attributtene til Gud selv: det vil si at hans Sjel er – som Guds sjel – uforgjengelig, udødelig, uutsigelig og universell.

Krishn sa i kapittel 2 at Jeget er reelt, evig, permanent, uutsigelig og udødelighetens stoff. Men bare seere har erkjent ham som er utstyrt med disse kvalitetene. Naturlig nok melder spørsmålet seg om hva som menes med sansning av det innerste vesen. Det finnes mange som setter seg fore å lage rasjonelle tabeller med fem eller 25 prinsipper. Men Krishns dom i forbindelse med problemet i kapittel 18 er helt klar, nemlig at Gud er den eneste, øverste essens. Og den som kjenner ham, er seeren. Hvis du ønsker å kjenne sannheten og trakter etter Guds innerste vesen, er kontemplasjon og tilbedelse en ufrakommelig nødvendighet.

Her, i versene 49 til 55, har Krishn uttrykkelig slått fast at man også må følge fornektelsens vei. Han lover at han kort skal forklare hvordan den tilbedende med konstant utøvelse av fornektelse – gjennom Kunnskapens vei – idet han er blottet for ønsker og tilknytning og har et ubestikkelig sin, når den øverste tilstand med handlingsløshet. Når de negative sidene ved forfengelighet, brutal makt, sinne, arroganse og forblindelse – som tvinger en ned i naturens

---

ब्रह्मभूत: प्रसन्नात्मा न शोचति न काङ्क्षति।
समः सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभते पराम्।। ५४।।
भक्त्या मामभिजानाति यावान्यश्चास्मि तत्त्वत:।
ततो मां तत्त्वतो ज्ञात्वा विशते तदनन्तरम्।। ५५।।

slukter – blir svekket, og dyder som skjønnsomhet, ikke-tilknytning, selvbeherskelse, viljefasthet, et liv i ensomhet og meditasjon – som fører en til Gud – er fullt utviklet og aktive, er den søkende fullt utstyrt til å bli forent med Det øverste vesen. Det er denne evnen som kalles transcendental tro, og det er ved hjelp av denne at den tilbedende klarer å erkjenne den endelige virkelighet. Han vet da hva Gud er, og når han kjenner hans guddommelige herligheter, smelter han øyeblikkelig sammen med ham. Dette kan uttrykkes på en annen måte. Brahm, virkeligheten, Gud, Den øverste ånd og Jeget er alle sammen erstatninger for hverandre. Hvis vi kjenner en av dem, kjenner vi dem alle. Dette er den endelige fullendelsen, den endelige frigjøringen, det endelige mål.

Geeta er altså utvetydig i sitt syn på at Kunnskapens eller Skjønnsomhetens vei (eller Fornektelsens vei) og Den uselviske handlings vei, den foreskrevne handling – meditasjon – må påbegynnes og fullendes hvis man skal nå fram til handlingsløshetens øverste tilstand.

Betydningen av tilbedelse og meditasjon for den tilbedende som har gitt avkall på alt, er hittil blitt understreket. Og ved å understreke tanken om "fromhet" blir det samme sagt om yogien som gjennomfører uselvisk handling.

56. "Den som er helhjertet er engasjert i handling, vil finne tilflukt i meg og oppnår en evigvarende, uforgjengelig, endelig lykksalighet."

Handlingen som skal utføres, er den samme – den foreskrevne handling, utførelse av yagya. Og for å oppnå dette må det være selvoppgivelse.

57. "For i alvor å overlate alle dine handlinger til meg, finne ly i meg og motta kunnskapens yog bør du alltid konsentrere ditt sinn om meg."

सर्वकर्माण्यपि सदा कुर्वाणो मद्व्यपाश्रय:।
मत्प्रसादादवाप्नोति शाश्वतं पदमव्ययम्।। ५६।।
चेतसा सर्वकर्माणि मयि सन्यस्य मत्पर:।
बुद्धियोगमुपाश्रित्य मच्चित: सततं भव।। ५७।।

Arjun rådes til i alvor å overlate alle sine handlinger – alt det han er i stand til å utføre – til Krishn, å hvile i hans nåde i stedet for å stole på sin egen dyktighet, å finne ly i ham, å legge seg til yogs holdning og alltid rette sitt sinn inn mot ham. Yog betyr fullføring, enhet, det som rydder sorger av veien og åpner for adgang til Gud. Framgangsmåten er også en enhet, gjennomføringen av yagya som er grunnlagt på beherskelse av de angripende impulsene i sinnet og sansene, regulering av den innkommende og utgående pust og på meditasjon. Resultatet er også hos den evige Gud. Det samme utdypes i det neste verset.

58. ″Hvil alltid i meg, og du vil bli kvitt alle lidelser og oppnå utfrielse, men du kommer til å bli ødelagt hvis du på grunn av arroganse ikke gir akt på mine ord.″

Hvis Arjun på denne måten fokuserer sitt sinn på Krishn, vil han erobre sinnets og sansenes citadeller. Goswami Tulsidas har sagt at til og med himmelske vesener som sitter lved inngangen til disse borgene, holder trassig vinduslemmene på gløtt slik at de kjødelige gleders bris kan blåse inn. Sinnet og sansene ved kjernen er den ugjennomtrengelige lukkede skanse. Men Arjun kan storme den ved å rette sine tanker mot Gud alene. Men på den annen side vil han omkomme og miste det endelig gode hvis han på grunn av forfengelighet ikke merker seg Krishns lord. Dette punktet blir igjen bekreftet.

59. ″Din egosentriske beslutning om ikke å kjempe er utvilsomt et feilgrep, for din natur vil tvinge deg til å gripe til våpen i krigen.″

60. ″Du er bundet av ditt naturlige kall stikk i strid med din beslutning, O sønn av Kunti, og du blir nødt til å å påta deg den oppgaven du har motvilje mot på grunn av ditt selvbedrag.″

Hans medfødte motvilje mot å trekke seg tilbake fra slaget vil tvinge Arjun til å ta fatt på oppgaven som ligger foran ham. Dette temaet avsluttes med dette, og Krishn snakker så om Guds bolig.

मच्चित्त: सर्वदुर्गाणि मत्प्रसादात्तरिष्यसि ।
अथ चेत्त्वमहंकारान्न श्रोष्यसि विनङ्क्ष्यसि ।। ५८ ।।
यदहंकारमाश्रित्य न योत्स्य इति मन्यसे ।
मिथ्यैष व्यवसायस्ते प्रकृतिस्त्वां नियोक्षति ।। ५९ ।।
स्वभावजेन कौन्तेय निबद्ध: स्वेन कर्मणा ।
कर्तुं नेच्छसि यन्मोहात् करिष्यस्यवशोऽपि तत् ।। ६० ।।

61. ″Gud driver fram alle levende ting som knuger et legeme – som bare er et påfunn – ved hjelp av sin maya, O Arjun, og han har tilhold i hjertet til alle vesener.″

Men hvis Gud lever i hjertene våre og er så nær oss, hvorfor er vi uvitende om hans nærvær? Dette skyldes at innretningene vi kaller kropp, drives framover av mayas kraft. Dette er den universelle uvitenhet eller illusjon, og av denne grunn betrakter vi det uvirkelige univers som virkelig og atskilt fra Den øverste ånd. Så denne fysiske mekanismen er en alvorlig hindring, og den fører oss i det uendelige fra den ene fødselen til den andre. Hvor kan vi så finne ly og tilhold?

62. ″Søk tilflukt av hele ditt hjerte, O Bharat, i denne Gud, og takket være hans nåde vil du finne ro og den evigvarende, endelige lykksalighet.″

Så hvis vi må meditere, bør vi gjøre det i hjertet. Hvis vi vet dette og likevel søker Gud i et tempel, en moské eller en kirke, kaster vi bare bort tiden. Men, som det ble sagt tidligere, til tross for dette har disse stedene for formell tilbedelse sin verdi for søkende med utilstrekkelig bevissthet. Hjertet er Guds sanne tilholdssted. Det er budskapet også til Bhagwat Mahapuran: at selv om Gud er altgjennomtrengende, erkjennes han bare gjennom meditasjon i hjertet.

63. ″På denne måten har jeg meddelt deg kunnskapen som er den mest mysteriøse av all dunkel lærdom. Tenk nøye gjennom det hele, (og så) kan du gjøre som du vil.″

Visdommen som Krishn har skjenket, er sannheten. Den er sfæren der den søkende må foreta sin leting, og den er også oppnåelsens punkt. Men det vanskelige faktum er likevel at Gud vanligvis ikke er merkbar. Krish utbrer seg nå om en måte å løse denne vanskeligheten på.

ईश्वर: सर्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति।
भ्रामयन्सर्वभूतानि यन्त्रारूढानि मायया।। ६१।।
तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत।
तत्प्रसादात्परां शान्तिं स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम्।। ६२।।
इति ते ज्ञानमाख्यातं गुह्याद्गुह्यतरं मया।
विमृश्यैतदशेषेण यथेच्छसि तथा कुरु।। ६३।।

64. ”Lytt nok en gang til mine mest hemmelige ord, de virkelige lykksalige, om at jeg vil tale til deg fordi du er meg kjærest.”

Krishn forsøker nok en gang å opplyse Arjun. Gud står alltid hos den søkende fordi han er ham så kjær. Arjun er elsket av Krishn, og alle velsignelser Herren skjenker ham, kan ikke være for mange. Han vil ustanselig anstrenge seg for den tilbedende. Men hva består den velsignede åpenbaring i som Krishn vil gi Arjun?

65. ”Jeg gir deg mitt oppriktige løfte fordi du er meg så kjær, om at du skal nå fram til meg hvis du holder meg i tankene, tilber meg og bøyer deg i lydighet til meg.”

Arjun ble tidligere formant å søke tilflukt hos den Gud som har tilhold i hjertets rike. Og nå beveges han til å finne ly hos Krishn. Han blir også fortalt at for å finne sitt tilfluktssted, må han igjen lytte til Herrens mest esoteriske ord. Forsøker ikke Krishn på denne måten å kommunisere at å finne ly hos en edel lærer-veileder er uunnværlig for den søkende som har slått inn på den åndelige vei? Krishn, en Yogeshwar, opplyser så Arjun om veien til sann selvoppgivelse.

66. ”Sørg ikke, for jeg skal frigjøre deg fra alle synder hvis du kvitter deg med alle andre forpliktelser (dharm) og søker tilflukt i meg alene.”

Arjun rådes til å kvitte seg med all bekymring for hva slags utøver han er, enten det er Brahmin, Kshatriya, Vaishya eller Shudr, og finne ly hos Krishn alene. Ved å gjøre dette vil han bli tilgitt for alle synder og plager. Den utvalgte lærer-veileder vil så påta seg å gjennomføre elevens gradvise opphøyelse til enda mer raffinrte åndelige tilstander og frigjøring fra alle synder hvis han i stedet

---

सर्वगुह्यतमं भूय: श्रृणु मे परमं वच:।
इष्टोऽसि मे दृढमिति ततो वक्ष्यामि ते हितम्।। ६४।।
मन्मना भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु।
मामेवैष्यसि सत्यं ते प्रतिजाने प्रियोऽसि मे।। ६५।।
सर्वधर्मान्परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज।
अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुच:।। ६६।।

for å bekymre seg for sin posisjon på handlingens vei, ensidig søker tilflukt hos sin velgjører og ikke søker hjelp hos noen annen enn den fullendte lærer-veileder. Alle vismenn har sagt det samme. Når et hellig skrift blir gjengitt, kan det se ut til at det er for alle, men det er virkelig ″hemmelig lære″ – hemmelig utvilsomt fordi den bare er for dem som er åndelig utstyrt til til å studere den og har fordeler av den. Arjun er en slik fortjent elev, og derfor instruerer Krishn ham så inngående. Nå tar Krishn selv for seg fortjenestene til sin verdige elev.

67. ″Dette (Geeta) som er blitt uttrykt for deg, må aldri bli gjort kjent for noen som er blottet for botsøvelser, hengivenhet og vilje til å lytte eller noen som snakker nedsettende om meg.″

Krishn var en virkeliggjort vismann og sammen med tilbedende må han også være blitt utsatt for kritikk. Geeta er ikke for mennesker som snakker ondskapsfullt om Gud. Men hvem skulle denne hellige kunnskap bli gjort kjent for?

68. ″Den som med fast hengivenhet til meg, meddeler denne høyst hemmelig lære til mine tilbedende, vil utvilsomt nå fram til meg.″

Og så snakker Krishn om den som sprer den hellige kunnskap.

69. ″Det finnes ikke noen utøver i menneskeheten som er meg kjærere enn denne mannen, og det vil heller ikke være noen i verden som er meg kjærere enn ham.″

Mennesket som opplyser Krishns hengivne og Sjeler som holder seg til Herren, er ham kjærest fordi han er den eneste kilden til velsignelse – den eneste veien som fører til Gud. Han er den som lærer menneskene å gå den rette vei.

इदं ते नातपस्काय नाभक्ताय कदाचन।
न चाशुश्रूषवे वाच्यं न च मां योऽभ्यसूयति।। ६७।।
य इमं परमं गुह्यं मद्भक्तेष्वभिधास्यति।
भक्तिं मयि परां कृत्वा मामेवैष्यत्यसंशयः।। ६८।।
न च तस्मान्मनुष्येषु कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः।
भविता न च मे तस्मादन्यः प्रियतरो भुवि।। ६९।।

70. ″Og det er min tro at jeg skal bli tilbedt gjennom kunnskapens yagya av en som foretar et grundig studium av denne hellige dialogen oss imellom.″

Dette er ″kunnskapens yagya″, og resultatet av den er visdom. Denne visdommens særpreg er blitt gjennomgått tidligere. Denne visdommen er bevisstheten som er opparbeidet sammen med direkte sansning av Gud. Og det er med slik visdom, slik bevissthet, at den hengivne og flittige Geeta-elev vil tilbe Krishn. Dette er noe Herren er fast overbevist om.

71. ″Også han vil bli frigjort fra synder som bare hører det (Geeta) med hengivenhet og uten motvilje, og han vil sikre de rettskafnes verdener.″

Bare å høre Geetas lære med tro og uten smålig kritikk er nok til å heve den enkelte opp til et høyere eksistensnivå, og dermed vil de hellige formaninger fylle sinnet.

Krishn har dermed, i versene 67 til 71, sagt at å meddele Geetas lære til de fortjente, er like viktig som å holde den tilbake fra de ufortjente. Siden bare å høre Geetas hemmelige lære motiverer den tilbedende til å gjøre den nødvendige innsats, vil den som bare hører den, uten tvil også nå fram til Krishn. Når det gjelder den som sprer skriften, er ingen Herren kjærere enn dette mennesket. Det mennesket som studerer Getta, tilber Krishn gjennom kunnskapens yagya. Sann kunnskap er det som blir resultatet av prosessen som kalles yagya. I versene det her gjelder, har Herren altså påpekt fordelene ved studier, spredning av og kunnskap om Geeta.

Nå på slutten spør han Arjun om han har forstått og tatt opp i seg det han har sagt.

अध्येष्यते च य इमं धर्म्यं संवादमावयोः ।
ज्ञानयज्ञेन तेनाहमिष्टः स्यामिति मे मतिः ।। ७० ।।
श्रद्धावाननसूयश्च श्रृणुयादपि यो नरः ।
सोऽपि मुक्तः शुभाँल्लोकान्प्राप्नुयात्पुण्यकर्मणाम् ।। ७१ ।।

72. ″Har du, O Parth, hørt nøye på mine ord, og, O Dhananjay, er din villfarelse som bygger på uvitenhet, forsvunnet?″

73. ″Arjun sa: ′Siden min uvitenhet er forsvunnet takket være din nåde, O Achyut, og jeg har fått skjønnsomhet, er jeg fri for tvil og skal følge din formaning.″

″Achyut! Takket være din nåde er min lidenskap ødelagt. Jeg har fått tilbake min hukommelse, jeg er konsekvent, jeg er blottet for tvil og er alltid klar til å lystre dine ordrer.″ Arjun ble forvirret da han så begge hærene og fant slekt og venner i dem. Han ba: ″Godvina! Hvordan kan vi være lykkelige etter å ha utslettet våre slektninger? Familietradisjonene kommer til å bli ødelagt på grunn av en slik krig. Det kommer til å bli knapphet på underdanige offergaver som for eksempel riskaker og så videre til de avdøde forfedrene. Sammenblanding av kastene finner sted. Vi er kloke, men likevel er vi innstilt på å begå synder. Hvorfor finner vi ikke ut hvordan vi kan unngå å begå disse syndene? La de bevæpnede Kaurava drepe meg, en ubevæpnet mann, og en slik død er ærefull. Godvina, jeg kommer ikke til å føre krig.″ Etter å ha sagt dette, satte han seg bak i vognen.

I Geeta la Arjun fram for Yogeshwar Krishn en rekke store og små spørsmål. For eksempel i kapittel 2, vers 7: ″Vennligst fortell meg om den tilbedelse som kan gjøre at jeg når fram til det absolutt gode.″ I kapittel 2, vers 54: ″Hvilke er den opplyste vismanns attributter?″ I vers 1 i kapittel 3: ″ Hvis etter din mening Kunnskapens vei er den beste, hvorfor tvinger du meg til å utføre disse forferdelige handlingene?″ I vers 36 i kapittel 3. ″Hvem er det som veileder et menneske til å begå synder, selv når han ikke ønsker det?″ I vers 4, kapittel 4: ″Din fødsel skjedde nylig, men Solen ble født lang tid tilbake. Hvordan kan jeg tro på at du lærte Solen yog i en fjern fortid, i begynnelsen av denne kalp?″ I vers 1 i kapittel 5:

अर्जुन उवाच: कच्चिदेतच्छ्रुतं पार्थ त्वयैकाग्रेण चेतसा।
कच्चिदज्ञानसम्मोह: प्रनष्टस्ते धनंजय।। ७२।।
नष्टो मोह: स्मृतिर्लब्धा त्वत्प्रसादान्मयाच्युत।
स्थितोऽस्मि गतसन्देह: करिष्ये वचनं तव।। ७३।।

″Enkelte ganger lovpriser du fornektelse, Kunnskapens vei, men likevel støtter du andre ganger Den uselviske handlings vei. Vennligst fortell meg hvem av disse er den endelige som jeg kan bruke til å nå det absolutt gode.″ I vers 35 i kapittel 6: ″Sinnet er svært ustadig. Hva blir dets skjebne når innsatsen er dårlig?″ I versene 1 og 2 i kapittel 8: ″Godvina, hvem er dette Øverste vesen som du har beskrevet? Hva består den religiøse kunnskapen i? Hvem er gudenes Herre og veseners Herre? Hvem er Herre over ofrene i denne kropp? Hva består denne handlingen i? Hvordan blir du kjent ved tidens slutt?″ På denne måten stiller han syv spørsmål. I vers 17 i kapittel 10 har Arjun lagt for dagen nysgjerrighet og spør: ″Når jeg mediterer uopphørlig, hvilke følelser bruker jeg for å huske deg?″ I vers 4 i kapittel henstilte han: ″Jeg lengter etter å se herligheten som du har beskrevet.″ I vers 1 i kapittel 12: ″Hvem er den øverste innehaver av Yoga blant de hengivne som tilber deg på en god måte gjennom stødig oppmerksomhet og de som tilber det uforgjengelige, ikke-manifersterte Øverste vesen?″ I vers 21 i kapittel 14: Et menneske som har overgått de tre naturlige framgangsmåtene er befridd for karakter, og hvordan kan et menneske overgå disse tre framgangsmåtene?″ I vers 1 i kapittel 17: Hva ville skjebnen til en person være som engasjerer seg i yagya med hengivelse, men ikke følger prosedyrene som er nedlagt i skriftene?″ Og i vers 1 i kapittel 18: ″O, mektigarmete! Jeg lengter etter å få vite alt separat og individuelt om oppgivelse og fornektelse.″

På denne måten, gjennom Geeta, fortsatte Arjun å stille spørsmål (de estoteriske hemmelighetene som han ikke kunne spørre om, ble avdekket av Herren selv.) Med det samme hans tvil var fjernet, slapp han å stille spørsmål og sa: ″Godvina! Nå er jeg klar til å lystre dine instrukser.″ Egentlig var spørsmålene som ble stilt, til beste for hele menneskeheten og ikke bare for Arjun. Uten å få disse spørsmålene besvart kan ingen søkende komme videre på det høyeste godes vei. For at et menneske skal kunne lystre en opplyst guru og gå videre på det høyeste godes vei, er det nødvendig at man blir fortrolig med hele læren i Geeta. Arjun var overbevist om og tilfreds med at alle spørsmålene hans var blitt besvart og hans tvil ryddet av veien.

Etter å ha avdekket sin kosmiske form, sa Krishn i kapittel 11 i 54. vers: ″O, Arjun... en tilbedende kan direkte kjenne til denne min form, skaffe seg dens innerste vesen og til og med bli ett med den ved total og urokkelig hengivelse.″ Og akkurat nå har han spurt ham om han er blitt kvitt sin villfarelse. Arjun svarer at hans uvitenhet er mildnet og at hans forståelse er gjenopprettet. Nå vil han handle slik Krishn ber om. Arjuns frigjøring burde komme samtidig med denne erkjennelsen. Han er virkelig blitt det han måtte bli. Men skriften er beregnet på ettertiden, og Geeta er her slik at vi alle kan benytte oss av den.

74. ″Sanjay sa: ′På denne måten har jeg hørt den mystiske og sublime dialogen mellom Vasuedo og den vismannaktige Arjun.″

Arjun framstilles som en mann med en edel sjel. Han er en yogi, en søkende, mer enn en bueskytter som er ute etter å drepe. Men hvordan har det vært mulig for Sanjay å høre dialogen mellom Krishn og den helgenaktige Arjun?

75. ″Det er takket være velsignelsen til den mest ærverdige Vyas at jeg har hørt denne transcendentale, mest mystiske yog meddelt direkte av yogs Herre, Krishn selv.″

Sanjay betrakter Krishn som en yogmester – en som selv er en yogi og som også er utstyrt med gaven å kunne gi videre yog til andre.

76. ″Erindringen om den gledebringende og fabelaktige samtalen mellom Keshav og Arjun gir meg, O Konge (Dhritrashtr), sublim glede gang på gang.″

Vi kan også oppleve Sanjays lykksalighet hvis vi husker den hellige dialog med perfekt tilfredshet. Sanjay erindrer så Herrens mirakuløse holdning og snakker om den.

संजय उवाच: इत्यहं वासुदेवस्य पार्थस्य च महात्मन:।
संवादमिममश्रौषमद्भुतं रोमहर्षणम् ।। ७४ ।।
व्यासप्रसादाच्छ्रुतवानेतद्गुह्यमहं परम् ।
योगं योगेश्वरात्कृष्णात्साक्षात्कथयत: स्वयम् ।। ७५ ।।
राजन्संस्मृत्य संस्मृत्य संवादमिममद्भुतम् ।
केशवार्जुनयो: पुण्यं हृष्यामि च मुहुर्मुहु: ।। ७६ ।।

77. "Når jeg husker det forbløffende bildet av Herren om og om igjen, O Konge, blir jeg fortapt av undring og ekstase i det uendelige."

Sanjays begeistringsrus kan også bli vår hvis vi ustanselig har i tankene aspektene ved slutten som vi setter høyt.

Dette fører oss til siste vers i Geeta der Sanjay fastslår sin siste konklusjon.

78. "Hell, erobring, prakt og stødig visdom har tilhold sammen med Herren Krish og den edle bueskytter Arjun. Dette er min overbevisning."

Ufravendt kontemplasjon og fast beherskelse av sansene er Arjuns bue – den legendarisk Gandeev. Dermed er Arjun en vismann som mediterer med sinnslikevekt. Uansett hvor Yogeshwar Krishn og han er, der finnes også triumfen som aldri etterfølges av noe nederlag. Der finnes også Guds storhet og beslutsomhetens fasthet som setter mennesket i stand til å være konstant i denne lite konstante verden. Slik er den veloverveide vurderingen til Sanjay, til seeren som er begavet med himmelsk visjon.

Den store bueskytter Arjun er ikke lenger blant oss. Men var stødig visdom og herligheten som kommer fra åndelig erobring bare for ham? Geeta er en dramatisering av en historisk begivenhet som tilhørte en bestemt tid, nemlig tidsalderen som er kjent som Dwapar. Men dette betyr ikke at Arjuns erkjennelse av Guds sannhet tok slutt da hans tid var omme. Yogeshwar Krishn har gjentatte ganger forsikret oss om at han har tilhold i hjertets rike. Han eksisterer inne i oss alle. Han er også i deg. Arjun er et symbol på kjærlig hengivenhet, noe som bare er et annet navn på sinnets tilbøyelighet og hengivelse til det elskede mål. Hvis en tilbeder er fylt av en slik hengivenhet, er ustanselig triumf over naturens nedverdigende egenskaper sikret. Med en slik hengivelse må det også nødvendigvis være standhaftig visdom. Disse oppnåelsene er ikke begrenset til et bestemt sted, en bestemt tid eller et bestemt individ, men er universelle – for

---

तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य रूपमत्यद्भुतं हरेः।
विस्मयो मे महान् राजन्हृष्यामि च पुनः पुनः।। ७७।।
यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम।। ७८।।

alltid og for alle. Så lenge vesener eksisterer, må Gud dvele i hjertene deres, og Sjelen må utålmodig hungre etter Det øverste vesen. Og det mennesket som er Gud kjærlig hengiven, vil nå fram til Arjuns status. Alle av oss kan derfor håpe på den endelige lykksalighet som ligger i direkte sansning av Gud.

I begynnelsen av det 18. og siste kapittel i Geeta ønsker Arjun å bli opplyst om likhetene og forskjellene på oppgivelse og fornektelse. Som svar på dette siterer Krishn fire framherskende trosretninger. Mange lærde kaller oppgivelse av all handling fornektelse, flere andre bruker ordet for å betegne oppgivelse av en ønsket handling. Mange forskere mener at det dreier seg om en oppgivelse av alle gjerninger siden de er befengt med feil alle sammen, men andre er overbevist om at handlinger som yagya, botsøvelser og veldedighet ikke bør oppgis. En av disse oppfatningene var riktig, og Krishn har lagt fram en lignende vurdering. Den går ut på at yagya, botsøvelser og veldedighet aldri må fornektes, for de fører med seg utfrielse av skjønnsomme mennesker. Å hjelpe dem fram samtidig som syndige impulser som er ugunstige for dem oppgis, er sann fornektelse. En slik fornektelse er perfekt. Men oppgivelse med et ønske om en viss profitt i bytte, er besudlet av lidenskap og moralsk blindhet. Og det er definitivt ondt når den foreskrevne handlingen oppgis ut fra selvbedrag. Fornektelse er kulminasjonen av resignasjon. Gjennomføring av den foreskrevne oppgaven og begeistringsrusen som meditasjon fører med seg, er absolutt dydig, mens sanselig glede er et resultat av forblindelse.

Alle gjerninger, enten de utføres i tråd med skriften eller i strid med den, oppstår av fem årsaker: sinnet som er utøveren, de ulike handlende som utfører gjerningen, de mange ønskene som ikke alle kan oppfylles, den uunnværlige kraften som opprettholder og skjebnen – det fortjenstfulle og det ikke fortjenstfulle som er resultatet av gjerninger i tidligere fødsler. Dette er de fem årsakene som påvirker alle handlinger. Men uavhengig av dette finnes det mennesker som tror at den perfekte Gud er utøveren. Slike mennesker har uten tvil

en umoden vurderingsevne og er ikke klar over sannheten. Men mens Krishn i dette kapitlet bekrefter at Gud ikke handler, har han også formant Arjun tidligere, men står som stedfortreder siden han (Herren Krishn) er den som handler og bestemmer.

Krishns egentlige budskap dreier seg om grenselinjen som skiller natur fra menneske. Så lenge et menneske lever i naturen, domineres han av maya, Guds ″guddommelige følgesvenn″ og mor til alle materielle objekter. Men ikke før har han hevet seg over naturen og overgitt seg til den endelige frigjøringen før han kommer under Guds herredømme som nå stiger opp i hjertet hans som en vognfører. Arjun tilhører kategorien slike mennesker, og det samme gjør Sanjay. Også for andre finnes det en foreskrevet vei hvor de kan komme seg løs fra naturens hardnakkede tiltrekning. Stadiet som følger etter dette, er det der veiledende impulser kommer fra Gud selv. Drivkraften for den foreskrevne handlingen oppstår i sammenstrømmingen av en allvitende vismann, den rette måten å skaffe seg kunnskap på og Det øverste vesen som er det ene objekt som bør være kjent. Derfor er det en nødvendig forutsetning for den søkende å bruke en vismann som sin lærer-veileder.

For fjerde gang i Geeta vender Krishn i dette kapitlet tilbake til den firfoldige ordningen av mennesker i klasser (varn). Gjerninger som setter Sjelen i stand til å bli ett med Gud, for eksempel å overvinne sansene, beherske sinnet, besluttsomhet, fininnstilling av kropp, tale og sinn med tanke på det ettertraktede mål gjennom selvutslettelse, og oppbygging av guddommelig bevissthet foruten å være innstilt på å holde fast ved Guds retning – utgjør området for Brahmin-klassen. Dyktighet, motvilje mot å trekke seg tilbake, kontroll over impulser og besittelse av ferdighetene som skal til for å gjennomføre handlinger – alt dette er plikter i Kshatriya-klassen. Omsorg for sansene og stimulering av åndelig mangfold er iboende forpliktelser for Vaishya-klassen, mens å betjene behovene til åndelig dyktige er Shudr-klassens kall. I stedet for å hentyde til noen bestemt kaste eller stamme, betegner ″Shudr″ bare det uopplyste menneske – mennesket som sitter og mediterer i to timer uten egentlig å utnytte så mye som ti minutter av denne tiden. Det stemmer at kroppen hans er ubevegelig, men sinnet som må komme til ro, flakker hit og

dit hele tiden. Å yte tjenester til mennesker med en høyere åndelig status – for eksempel en edel velgjører – er midlet en søkende som dette kan bruke til å frigjøre sitt Jeg. Litt etter litt vil fortjenester bli skapt i ham også, og hans tilbedelse blir satt i bevegelse. Dette uopplyste menneskets fullendelse må derfor nødvendigvis begynne med å yte tjenester. Handlingen er bare én, den foreskrevne handling – meditasjon. Det er utøverne av den som blir delt i fire – fortrinnlige, gode, medium og underlødige – kategorier for Brahmin, Kshatriya, Vaishya og Shudr. Det er altså ikke samfunn, men handling som er delt i fire klasser på bakgrunn av iboende egenskaper. Slik er varns særpreg framstilt i Geeta.

Krishn belyser virkelighetens natur og lover at han skal instruere Arjun i framgangsmåten for den endelige oppnåelsen som er kulminasjonen av kunnskap. Den tilbedende er i stand til å sanse Gud når hans visdom, uegennytte, selvkontroll, kraft, uforstyrret kontemplasjon og tilbøyelighet i retning av den meditaive prosess – alle attributter som bidrar til at Sjelen smelter sammen med Det øverste vesen – er fullt utviklet, samtidig som lidelser som begjær, sinne, villfarelse, tiltrekning og ondskap som kaster Sjelen ned i naturens slukter, gjøres kraftløse.

Denne evnen former den besluttsomme hengivelse som fjerner blikket fra alt bortsett fra det elskede mål. Og det er bare med en slik hengivelse at den tilbedende får bevissthet om virkeligheten. Gud alene er virkelig, og når den tilbedende kjenner ham og de himmelske kvalitetene han består av – at han er uutsigelig, evig og uforanderlig – tar han øyeblikkelig bolig i denne Gud. Det innerste vesen er altså denne endelige virkeligheten og ikke fem eller 25 elementer. Ved fullføringen av tilbedelsen blir Sjelen forent med dette innerste vesen og utstyres med de sublime attributter.

Krishn instruerer Arjun videre om at Gud, den endelige realitet, har bolig i hjertene til alle vesener. Men mennesker er ikke klar over dette fordi de befinner seg i maya og flakker hit og dit og kommer på villspor. Så Arjun formanes om å finne ly hos Gud som har tilhold i hjertet hans. Han bør søke tilflukt med hele sitt sinn, alle sine handlinger og all sin tale i Krishn. Hvis han bare fornekter alle andre forpliktelser, vil også deres fortjenester bli ham til del. Dette er den

mest hemmelige kunnskap som aldri må gis videre til en som er åndelig uverdig til å motta den. Men på den annen side er det avgjørende viktig å gi den videre til virkelig hengivne mennesker. Å være gjerrig i denne sammenhengen er meningsløst, for hvordan kan den hengivne reddes uten denne kunnskapen? Til slutt spør Krishn om Arjun har lyttet oppmerksomt til hans utlegninger og om han har kvittet seg med uvitenheten. Arjuns svar på dette er at hans illusjon er fjernet og hans skjønnsomhet gjenopprettet. Han innrømmer at det Herren har fortalt ham, er sannheten og at han skal forbli i hans lære.

Sanjay, som også har hørt dialogen, konkluderer med at mens Krishn er den øverste Yogeshwar – yogs Herre - er Arjun en vismann, en mann med en edel sjel. Han overskylles av bølge etter bølge av glede når han tenker på samtalen deres. Vi bør alltid ha Den øverste ånd i tankene. Konstant meditasjon om Gud er uunnværlig. Overalt hvor Yogeshwar Krishn og vismannen Arjun befinner seg, er det også storhet, suksess og en stødig beslutsomhet som den urokkelige fastheten til Polarstjernen. Verdens gang slik den er i dag, kan forandre seg i morgen. Gud alene er uforanderlig. Den virkelig stødige beslutsomhet er altså også den som setter den søkende i stand til å nærme seg den uforanderlige Gud. Hvis Krishn og Arjun bare oppfattes som historiske skikkelser som hører hjemme i en viss tidsalder som kalles Dwapar, er de ikke lenger med oss i dag. Men betyr dette at det ikke gjenstår erobringer eller prestasjoner for oss? Hvis det er slik, har Geeta ingen verdi for oss. Men slik er det ikke. Krishn – en dyktig i yog – og Arjun – en vismann med øm, kjærlig hengivenhet – er evige. De har alltid vært, og de kommer alltid til å være. Krishn presenterer seg og sier at selv om han er uutsigelig, har Det øverste vesen som han tilhører, sin bolig i alle hjerter. Han har alltid tilhold der og kommer alltid til å ha det, og vi må alle søke ly hos ham. En vismann er bare et menneske som leter etter dette tilfluktsstedet. Han er i likhet med Arjun en kjærlig hengiven. Det er altså avgjørende viktig å søke tilflukt hos en vismann som er klar over det innerste vesen, for bare han kan gi den nødvendige drivkraft.

Dette kapitlet kaster også lys over fornektelsens natur. Å fraskrive

seg alt man har, er fornektelse. Å bare legge seg til en bestemt type holdning, er ikke fornektelse. Å fordype seg i den foreskrevne handling, ha en avsondret tilværelse og samtidig vurdere korrekt sin egen styrke eller med en fornemmelse av selvoppgivelse, er uunngåelig. Fornektelse er navnet på løsrivelse fra all handling foruten fullbyrdelse er altså bare et synomym for den endelige frigjøring. Denne tilgivelsen er kulminasjonen i fornektelsen.

Slik slutter attende kapittel i Upanishad av Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen om yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen: ″Sanyas Yog″ eller ″Forsakelsens yog.″ Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av det attende kapittel i ″Yatharth Geeta″

HARI OM TAT SAT

Fortolkere forsøker som regel å finne fram til noe nytt. Men sannhet er selvfølgelig sannhet. Den er verken noen gang ny eller blir noen gang gammel. Nye begivenheter som får plass i avisspaltene, er bare midlertidige fenomener som dukker opp den ene dagen og forsvinner den neste. Men siden sannhet er uforanderlig og permanent, er den alltid det den er. Den som forsøker å forandre eller modifisere den har åpenbart ikke kjent sannheten. Så alle vismenn som har gått den søkendes vei og nådd det øverste mål, kan ikke annet enn å forkynne den samme sannheten. De sår altså ikke uenighet mellom menneskene. Den som forsøker å gjøre dette, er åpenbart uvitende om sannheten. Det som Krishn har avdekket i Geeta, er det samme som vismenn som kom før ham visste og som vismenn som kommer senere vil snakke om hvis de har kjent det.

Vismenn jevner ut den velvalgte vei og gjør den bredere ved å motarbeide misforståelser og blinde skikker som bare fortoner seg som sannhet. Dette har vært et vitalt behov siden begynnelsen, for mange avvikende synspunkter dukker opp i tidens løp. De likner så farlig mye på sannheten at det er nesten umulig å skille dem fra virkeligheten. Men siden virkeliggjorte vismenn dveler i det innerst vesen, kan de skille ut synspunkter som er i strid med sannheten. De er i stand til å framstille sannheten i en klar form og tilskynde andre menn til å strebe etter den. Det er dette alle seere-profeter - Ram, Mahabir, Buddh, Jesus og Muhammed har gjort. Slik var det også med de senere Tulsidas, Kabir og Guru Nanak. Men beklagelig nok, etter at en vismann er gått bort fra denne verden, begynner tilhengerne hans i stedet for å følge veien som han viste dem, gradvis å vende tilbake til og tilbe slike fysiske gjenstander som hans fødested eller stedene han frekventerte i sitt liv. Med andre ord, de begynner å tilbe den store Sjel. Deres erindring om vismannen er absolutt skarp og sterk i begynnelsen, men den blir utydelig i tidens løp og menneskene blir stadig mer påvirket av misforståtte og falske oppfatninger som til slutt utkrystalliserer seg i stupide, irrasjonelle handlemåter.

Mange slike skikker som man påstår representerer sannheten, hadde også blomstret på Yogeshwar Krishns tid. Han var en virkeliggjort vismann som hadde sanset den høyeste åndelige virkelighet og motsatt seg disse falske oppfatningene og oppfylte på denne måten sin gitte forpliktelse til å føre menneskene tilbake til den rette vei. Forteller han ikke Arjun i 16. vers i kapittel 2 at "det uvirkelige har intet vesen og det virkelige har intet ikke-vesen, og sannheten om begge er også blitt sett av mennesker som kjenner virkeligheten"? Det uvirkelige har ingen eksistens mens på den annen side er det virkelige aldri ikke-eksisterende. Krishn innrømmer også samtidig at han ikke sier dette som en inkarnasjon av Gud: han sier bare det som også er blitt bekreftet av andre vismenn som erkjente sannheten om Sjelens identitet med Den altgjennomtrengende øverste ånd. Hans skildring av menneskekroppen som handlingens sfære (kshetr), og av den som blir åndelig dyktig ved å undertrykke den (kshetragya), er i tråd med det som også ofte er blitt hevdet av andre store menn med skjønnsomhet. Krishn belyser det innerste vesen ved oppgivelse og fornekting i kapittel 18 og trekker fram en av fire forskjellige oppfatninger som var framherskende på hans tid og forsvarer den.

Siden sannhet er en, evig og uforanderlig, er det en naturlig følge at alle vismenn er ett. Krishn forteller Arjun i kapittel 4 at det var han som underviste Vivaswat, Solguden i den evige yog. Men hvordan skal vi – i likhet med Arjun – knytte troverdighet til den påstanden? Vivaswat ble født i den fjerne, uklare fortid, mens Krishn har hatt en nylig fødsel – i en tid som huskes. Krishn fjerner Arjuns tvil ved å fortelle ham at de alle har gjennomgått tallrike fødsler. Men mens menn som Arjun, som ennå ikke har fullført sin søkende ferd, ikke er klar over sine tidligere fødsler, husker Krishn, som har skuet sitt Jeg og virkeliggjort den ikke-manifesterte Gud, dem godt. Det er derfor han er en Yogeshwar! Tilstanden han har nådd fram til, er derfor uutsigelig og udødelig. Hver gang den åndelige virksomhet som forener enkelmennesket med Gud ble satt i gang, ble initiativet tatt av en opplyst helgen – enten han er en Ram eller en Zarathustra. Sannhetene som Krishn belyser i Geeta, preger også læren til seere som Jesus, Muhammed og Guru Nanak i senere tider.

Alle vismenn tilhører altså ett brorskap. De møtes alle på samme punkt gjennom sin sansning av Guds virkelighet. Det endelige mål som de kommer til, er det samme. Det er mange som beveger seg på virkeliggjørelsens vei, men den endelige lykksalighet som de oppnår, er den samme hvis prosessen knyttet til deres tilbedelse, gjennomføres på en vellykket måte. Etter virkeliggjørelsen eksisterer de som rene, uplettede Sjeler, og kroppene deres er forvandlet til boliger. Enhver som tilhører denne tilstanden og som har opplyst menneskeheten, er en Yogeshwar, en Yog-Herre (forening).

I likhet med alle andre må en vismann bli født et eller annet sted. Men enten et slikt individ blir født i øst eller vest, i hvilken som helst rase eller med hvilken som helst hudfarge, blant tilhengere av en eller annen eksisterende trosretning eller barbariske stammer eller blant de fattige eller rike, er vismannen ikke bundet av etablerte tradisjoner hos menneskene som han eller hun ble født inn i. Det er snarere slik at en vismann har Gud som sitt øverst mål, legger ut på veien som fører mot ham og til slutt blir det som Det øverste vesen er. Dermed kan det ikke være noen forskjeller når det gjelder kaste, klasse, hudfarge eller rikdom i den virkeliggjorte vismanns lære. En vismann mister også den fysiske forskjellen mellom kjønnene, mann og kvinne. For opplyste personer, slik det blir påpekt i det 16. vers i kapittel 15, finnes det bare to typer vesener i hele verdenen, det dødelige og det udødelige. Mens kroppene til alle vesener kan ødelegges, er Sjelene deres udødelige.

Derfor er det beklagelig at vismenns elever som lever i nyere tid, utarbeider sine egne særegne, trangsynte trosoppfatninger og dogmer. Mens tilhengerne av en av disse vismennene kaller seg jøder, kaller andre seg kristne eller muslimer eller hinduer. En vismann er absolutt ikke opptatt med slike benevnelser og barrierer, for en slik person er hevet over samfunn og kaster. Han eller hun er bare en seer – en Sjel med opplysning og virkeliggjøring, og ethvert forsøk på å søke kontakt med en sosial klasse er en feil.

Ingen vismann-lærer er derfor et individ som kan refses eller snakkes nedsettende om uansett blant hvilke mennesker de blir født eller om de påvirkes av noen sekterisk tilbøyelighet når en slik vismann tilbes av medlemmer av en bestemt trosretning. Den virkeliggjorte vismann er upartisk, og ved å rakke ned på en slik

person undergraver vi bare den allestedsnærværende Gud som har tilhold i oss, det fjerner oss fra ham og skader Jeget. En fullendt vismann er altså den eneste virkelig velgjører vi har i verden. Vismannen er fylt av kunnskap og skjønnsomhet, og han alene kan gi oss de største goder. Det er altså vår viktigste plikt å rendyrke og framelske velvilje for ham eller henne, og vi bare narrer oss selv hvis vi fratar oss denne følelsen av vennlighet og ærbødighet.

Et langvarig og vanskelig problem i India, proselyttisering – overgang fra én religiøs tro til en annen – har skapt så irrasjonelle og voldsomme følelser at de i dag truer selve eksistensen til landet. Det gjør det nødvendig at vi nærmer oss problemet objektivt og med et åpent sinn slik at vi kan få et klart inntrykk av bakgrunnen og implikasjonene. Spørsmålene som må besvares, er: Hvem har ansvaret for masseomvendelsene våre? På hvilken måte har de som sørger for omvendelser, vært bedre eller verre enn menneskene de har omvendt? Siden Gud er én og sannheten, dharm, også er én og universell, er det egentlig mulig for mennesker å gå over fra én tro til en annen? Får de en annen gud bare ved å forandre navnet og livsførselen?

At proselyttisering på en så sørgelig måte har påvirket dette landet som med rette kan skryte av å ha vært vuggen for den evige sannhet – Sanatan Dharm – er en vanære som gjør at vi må bøye hodet i skam. Men dette er ikke nok, og vi bør tenke grundig gjennom de omstendighetene som har ført til den bedrøvelige tilstanden vi har i dag.

Villfarelsene var blitt så altomfattende omkring de muslimske invasjonene i middelalderen at hinduer faktisk trodde at de kom til å miste sin dharm hvis de bare spiste en håndfull ris eller drakk en munnfull vann fra en fremmeds hender. Tusenvis av hinduer ble overbevist om at de var fratatt sin dharm og tok sitt eget liv. De visste godt hvordan de skulle dø for sin dharm, men de hadde ingen bevissthet overhodet om hva denne dharm besto i. Det var overhodet ingen bevissthet om hvordan den evige, udødelige Sjel, uplettet av noe materielt objekt, kunne dø bare av en berøring. Også fysiske legemer blir drept av et eller annet våpen, men hinduene ble fratatt sin dharm med bare en berøring. Men det var absolutt ikke dharm som ble ødelagt. Det som egentlig opplevde å bli ødelagt, var bare

en rekke misforståelser. Mugisuddin, Bayanas kaji, offentliggjorde en lov under styret til Feroze Tughlaq som sa at muslimer hadde rett til å spytte inn i en hindus munn fordi hinduen ikke hadde sin egen tro og ville bli gjenløst av en muslims spytt. Mugisuddin var egentlig ikke urettferdig da han gjorde dette. Hvis spytting inn i en munn kunne omvende bare en eneste hindu til islam, kunne spytting i brønner omvende tusener. Den egentlige tyrannen på denne tiden var altså ikke den fremmede inntrengeren, men det hinduistiske samfunnet selv.

Vi kan spørre om de som er blitt omvendt fikk dharm? Omvendelse fra en livsform til en annen er ikke dharm. Dessuten var de som omvendte, slett ikke mennesker med dharm. Innerst inne var de som omvendt enda verre ofre for visse misforståelser. Og det var stor synd at uvitende hinduer lot seg narre av disse villfarelsene. For å reformere uvitende og tilbakestående stammer hadde Muhammed utformet regler for sosial orden for å regulere ekteskap, skilsmisse, arv, lån og leie, renter, bevis, edsavleggelse, bøter, boforhold og livsførsel. Han hadde også forbudt avgudsdyrkelse, utroskap og utukt, tyveri, berusende drikker, gambling og visse typer usømmelige ekteskap. Men i stedet for å være dharm var alle disse tiltakene bare et forsøk på sosial organisering for å bevege det lydige samfunnet i samtiden mot hans egen lære.

Men samtidig som denne siden ved Muhammeds lære alltid er blitt framhevet, er det lagt liten vekt på hans begrep om dharm. Han har slått fast at Allah holder mennesket ansvarlig. Hvert eneste åndedrag til den syndefulle er blottet for bevissthet om den allmektige, og han fordømmer en synder for hans lastefullhet. Straffen for dette er evig fordømmelse. Hvor mange av oss kan med oppriktighet påstå at vi har levd ifølge dette idealet? Muhammed sørget for at mennesket som ikke skader noen, ikke engang dyr, blir i stand til å høre Guds stemme. Dette skulle gjelde alle steder og til alle tider. Men profetens tilhengere har forandret betydningen av dekretet fullstendig ved å tillegge den store moskeen i Mekka en unik posisjon: det er her man ikke må plukke opp et gresstrå, ikke slakte et dyr, ikke skade noen. På denne måten har også muslimer gått i sin egen felle, og som oftest glemmer man at

den store moskeen bare er et monument for å hylle og holde ved like profetens hellige minne.

Den virkelige betydningen av islam ble forstått av blant andre Tabrej, Mansour og Iqbal. Men de ble alle gjort til offer og forfulgt av religiøse fanatikere og hyklere. Sokrates ble forgiftet, angivelig for å ha konspirert for å omvende mennesker til ateismen. Siden Jesus arbeidet også på sabbaten og ga blinde tilbake synet, ble den samme anklagen rettet mot ham, og han ble korsfestet. Også i India i dag finnes det mennesker som tjener til livets opphold på et bønnested, i en religiøs orden eller sekt eller på et pilegrimsted, som skriker opp om at troen trues hver gang en vismann snakker om virkeligheten. De kan bare stritte mot sannheten og ikke gjøre noe annet fordi de oppfatter utbredelsen av sannheten som en trussel mot deres levebrød. I likhet med dem som forfulgte Sokrates og Jesus, har slike såkalte religiøse mennesker enten glemt eller bevisst lukket øynene for hvorfor et visst hellig minne er blitt bevart i et monument i den fjerne fortid.

Vismenn er fortrolige med allslags livsførsel – ytre og indre, praktisk og åndelig og også verdslig livsførsel og den ideelle livsførsel som hylles i skriftene. Uten slik omfattende kunnskap kan de ikke utforme lover som regulerer det sosiale liv og atferd og sikre en sømmelig orden. Vashisth, Shukracharya, Yogeshwar Krishn, Mahatma Buddh, Moses, Jesus, Muhammed, Sant Ramdas, Dayanand og hundrevis av andre vismenn har i likhet med dem gjort det samme. Men deres sosiale, verdslige tiltak er i beste fall midlertidige. Å utstyre samfunnet med materielle goder er ikke et spørsmål om tro (Sanatan Dharm) fordi fysiske problemer er her i dag og er borte i morgen. Verdslige dispensasjoner fra vismenns side er utvilsomt nyttige i en gitt tid og i en gitt situasjon, men de er derfor bare gyldige i en begrenset periode og dermed kan de ikke godtas som en tidløs orden.

Vismenn opererer som lovgivere, og de har med rette anstrengt seg for å fjerne samfunnsonder. Å tilbe Den øverste ånd i skjønnsomhetens og fornektelsens ånd er kanskje ikke mulig hvis disse ondene ikke elimineres. Bortsett fra dette må det sørges for visse "fristelser" for å lede mennesker som er for opptatte av verden, til en tilstand der de kan sikre en bevissthet om sannheten. Men

den sosiale ordenen som vismenn har sett for seg for å oppnå dette og ordene de har brukt for å formulere denne ordenen, utgjør ikke dharm. De dekker bare menneskers behov i et århundre eller to og omtales som foregangsmenn i noen få århundre til, men de blir absolutt livløse når det dukker opp nye krisesituasjoner i løpet av et årtusen eller høyst to. Sverdet var et vesentlig trekk ved den krigerske organisasjonen som ble bygd opp av guru Gobind Singh for sikhene. Men hva er verdien av å bære et sverd i dagens forandrete omstendigheter? Jesus red på esler, og han forbød disiplene sine til å stjele esler. Men det han måtte ha sagt om disse enkle skapningene, er blitt irrelevant i dag fordi mennesker over hele verdenen sjelden bruker esler som et transportmiddel. På samme måte forsøkte Yogeshwar Krishn å innføre en bestemt orden i samtidens samfunn ifølge tidens behov, og beretninger om dette finnes i arbeider som Mahabharat og Bhagwat. Dessuten skildrer disse arbeidene den endelige virkelighet – den åndelige essens – fra den ene tidsalderen til den andre. Og vi kommer ikke til å forstå verken det sosiale aspektet og sannheten hvis vi blander sammen forordningen om å nå den endelige frigjøringen og de sosiale tiltakene. Tilhengere føler seg bedrøvelig nok mer tiltrukket av de sosiale, verdslige tiltakene som de i en fart retter seg etter, ikke bare slik de er i en sterkt overdreven form, og er til og med innstilt på å sitere vismenn som et forsvar for de sosiale normene de har akseptert. Og de skjønner ikke at når de gjør alt dette, fordreier de egentlig den rettskafne og sanne handling som fullendte vismenn har anbefalt og gjør den til mange former for selvbedrag. Fordommer – som bunner i uvitenhet – har vokst og vedvart i forhold til alle hellige bøker enten det dreier seg om Ved, Ramayan, Mahabharat, Bibelen eller Koranen.

Det vismenn er mest opptatt av, er kshetr – den indre handlings sfære. Det hevdes ofte at det finnes to handlingssfærer, en ytre og en indre. Men dette stemmer ikke når det gjelder en vismann. Han snakker om bare én sfære selv om de som lytter kan tolke ham forskjellig alt etter deres egne, individuelle tilbøyeligheter. Dette er bakgrunnen for at en enkelt uttalelse tillegges forskjellige implikasjoner. Men Sjelen som har nådd fram til Krishns stadium ved gradvis å ta seg fram på tilbedelsens vei, skuer det som ble

sanset av Herren selv. Han alene erkjenner tegnene som ble gitt i Geeta og vet hva Yogeshwar ville si.

Ikke et eneste vers i hele åpenbaringssangen er opptatt av det ytre livs fenomener. Vi vet alle hvordan vi skal spise og kle oss. Vi dikteres av tid, sted og omstendigheter. Variasjoner i levemåte, oppfatninger og vurderinger som regulerer sosial atferd, er en gave fra naturen. Hvilke forholdsregler kunne Krishn komme med i denne forbindelsen? Enkelte samfunn praktiserer polygami fordi det er flere piker enn gutter, andre aksepterer polyandri fordi det er færre piker. Hvilke lover kunne Krishn formulere for dette? Enkelte underbefolkede nasjoner formaner innbyggerne til å få så mange barn som mulig og belønner dem for dette. I vedisk tid i India gikk en forordning ut på at et par skulle ha minst ti barn. Men i dagens endrete tilstand er det ideelle ett barn eller i høyden to. Det beste er selvfølgelig ikke å få barn i det hele tatt. Jo færre barn, desto færre blir problemene i landet i disse krisetider med overbefolkning. Hvilke regler kunne Krishn innføre for dette?

Det er ikke slik å forstå at Geeta stiller seg helt likegyldig overfor det materielle liv og velstand. Krishn lover i versene 20-22 i kapittel 9: ″Mennesker som utfører fromme gjerniger som pålegges av de tre Ved, som har smakt nektar og frigjort seg fra synd og som ønsker seg en himmelsk eksistens ved å tilbe meg med yagya, kommer til himmelen og nyter himmelske gleder takket være sine dydige gjerninger.″ Det sies at Gud gir det de tilbedende ønsker seg. Men etter å ha nydt de himmelske gleder, må de vende tilbake til den dødelige verden – verden som styres av de tre egenskaper. Men siden de forblir i Gud, den endelige lykksalighet, og beskyttes av ham, blir de aldri ødelagt. Det er også Gud som gradvis frigjør dem ved å tilfredsstille deres lengsel etter glede og leder dem derfor inn på den vei som fører til det høyeste gode.

Men materiell velstand er uvesentlig i Geeta, og i denne sammenhengen skiller den seg fra Ved. Det finnes tallrike hentydninger til dem i Geeta, men Veds hellige bøker er ikke annet enn milesteiner. Den søkende har ikke bruk for dem etter at han har nådd sitt mål. Siden alle bøkene i Ved bare gir opplysning innenfor grensene for naturens egenskaper, tilskyndes Arjun i det

45. vers i kapittel 2 til å heve seg over dem, frigjøre seg fra uoverensstemmelsene mellom sorg og glede, basere seg på det som er konstant og være likegyldig når det gjelder å skaffe seg det som han ikke har og beskytte det han har slik at han kan hengi seg helt og holdent til det indre Jeg. I neste vers legges det til at den tilbedende ikke har noe behov for Ved etter den endelige frigjøringen på samme måte som et menneske ikke har noe behov for en ussel dam når han har det uendelige hav rundt seg på alle kanter. Det antydes også her at den som går hinsides Ved fordi han kjenner Gud, er en Brahmin. Så selv om nytten av Ved tar slutt for tilbedende i Brahmin-klassen, er det ingen tvil som at Ved har nytte for andre. Krishn proklamerer i det 28. vers i kapittel 8 at etter at yogien har skaffet seg kunnskap om Guds innerste vesen, går han ut over belønningene i de vediske skriftstudier, offerriter, botsøvelser og veldedighet og oppnår på den måten renselse. Det betyr også at de vediske skriftene er levende, og at utførelsen av den foreskrevne yagya er ufullstendig så lenge det endelige stadium ikke er nådd. Det påpekes i kapittel 15 at han som kjenner Gud, roten av Ashwath-treet som er verden, han er en kjenner av Ved. Men den kunnskapen kan man bare skaffe seg ved å sitte med hengivenhet ved føttene til en edel vismann-lærer. Denne tilbedelsesmåten er ikke en bok eller et læresete, og denne velgjøreren nyter godt av kilden for denne kunnskapen, men det kan ikke benektes at hellige bøker og sentrer for formell instruksjon, tar sikte på å lede mennesker i samme retning.

Ifølge Geeta er det bare én Gud. Vrimmelen av mindre guder og gudinner som tilbes av hinduer, er en klar påminnelse om at ånden i dharm blir ignorert og gir støtet til utallige perversjoner. Siden den foreskrevne oppgaven er en indre prosess i sinnet og sansene, hvor riktig er det å bygge utvendige steder for tilbedelse, som for eksempel kirker og moskeer, og å tilbe idoler som symbolske framstillinger av guder og gudinner? Ideelt sett er hinduer tilhengere av de evige sannheter i Sanatan Dharm – verdier og dyder som vekker den uforanderlige, evige Gud i menneskets hjerte og dermed setter ham i stand til å realisere sitt Jeg. Deres forfedre arbeidet med og fordypet seg i de evige sannheter. De spredte sin innsikt og ga støtet til åpenbaringer over hele verden. Uansett hvor han

kommer fra på kloden vil den som går virkelighetens vei, i bunn og grunn tro på den evige sannhet, Sanantan Dharm. Men hinduer er overveldet av begjær, har gradvis mistet virkeligheten av syne og er blitt ofre for en mengde misoppfatninger. Krishn advarer Arjun sterkt om at det ikke finnes noen entiteter som guder. Uansett hvilken makt et menneske hengir seg til, er det Gud som står bak objektet for hans tilbedelse og belønner ham. Det er Gud som understøtter all tilbedelse, for han er altgjennomtrengende. Derfor er tilbedelse av andre guder ulovlig, og tilbedelsens frukter er forgjengelige. Bare disse uvitende menneskene med sinn som begjæret holder fanget, tilber andre guder. Deres tilbedelsesobjekter varierer alt etter deres medfødte inklinasjoner. Guder er gjenstand for tilbedelse fra gode og dydige menn, men demoner og yaksh tilbes av dem som er fylt av lidenskap og moralsk blindhet, spøkelser og ånder blir høyaktet av uvitende mennesker. Mange av disse tilbedende hengir seg til og med til alvorlig og sørgelig askese. Men som Krishn sier til Arjun, alle de som tilber urette objekter, skader ikke bare sine fysiske vesener, men også Gud som bor i dem. Slike tilbedende burde derfor oppfattes slik at de er besatt av en syndig, ond legning. Siden Gud har tilhold i hjertene til alle vesener, er det en plikt for alle å søke tilflukt til ham og ham alene. Det sanne sted for tilbedelse er derfor ikke det utvendige, men hjertets rike. Men likevel har mennesker en tilbøyelighet til å tilbe gjenstander som steiner, vann, bygninger av murstein og sement og en mengde andre uverdige guddommer. De plusser enkelte ganger på et bilde av Krishn. Hvor ironisk er det ikke at til og med tilhengere av buddhismen, som legger så stor vekt på Krishs lære, har lagd bilder av sin velgjører Buddha som hele sitt liv fordømte gudebilder. De har glemt ordene som ble sagt av deres edle lærer til hans elskede elev Anand: ″Kast ikke bort tiden som er i tilblivelens tilstand.″

Dette betyr ikke at steder og gjenstander for guddommelig tilbedelse som templer, moskeer, kirker, pilegrimssteder, gudebilder og monumenter ikke har noen verdi overhodet. Det viktigste er at de holder levende minner om fortidens seere slik at mennesker hele tiden kan huske deres idealer og prestasjoner. Blant disse seerne har det vært både kvinner og menn. Sita, Janaks datter, hadde vært en Brahmin-pike i sitt tidligere liv. Etter farens formaning hadde

hun underkastet seg strenge botsøvelser, men hun oppnådde ingen suksess. Men i hennes neste liv ble hun belønnet da hun ble forent med Ram og æret som uplettet (som Gud selv) og udødelig og som maya - Guds "guddommelige ledsager". Meera var av kongelig byrd, men det var også en oppvåkning til hengivelse til Gud i hennes hjerte. Hun slet med mange hindringer, men triumferte til slutt. Helligdommer og monumenter er blitt bygd for å minnes henne slik at samfunnet kan tilegne seg åndelig liv av hennes fromme eksempel. Enten det gjelder Meera eller Sita eller noen annen visjonær som har lett etter og sanset virkelighet, er hver enkelt av dem et ideal for oss, og vi bør følge i deres fotspor. Men kan det tenkes noen større galskap enn å tro at vi er blitt kvitt vår moralske forpliktelse bare ved å ofre blomster og sandelolje til disse forbildene?

Hvis vi bare ser på rester etter en som vi betrakter som et ideal, blir vi overveldet av en følelse av kjærlig hengivenhet. Det er slik det bør være, for det er bare gjennom inspirasjonen han gir og ved hans veiledning at vi kan komme videre på vår åndelige ferd. Det bør være vårt siktemål å bevege oss skritt for skritt mot det punkt da vi blir det vårt ideal er. Dette er sann tilbedelse. Men selv om det er riktig at vi ikke på noen måte ringeakter våre idealer, mister vi målet av syne fullstendig hvis vi i selvtilfredshet tror at ofringer i form av blader og blomster er alt som skal til for å oppnå det gunstige sluttresultatet.

Når det gjelder å hente visdom fra våre idealer og utnytte dem uansett hva vi kaller dem – eremittbolig, kloster, tempel, moské, kirke, math, vihar eller gurudwara – har de alle sin verdi forutsatt at det dreier seg om genuin åndelighet. Hvem er det som minnes i disse monumentene? Hvilke prestasjoner dreier det seg om? Hvilke botsøvelser er gjennomført? Hvordan ble fullendelsen nådd? Det er for å få vite svarene på slike spørsmål som dette at vi oppsøker disse pilegrims- og tilbedelsessentrene. Men disse sentrene er verdiløse hvis de ikke kan hjelpe oss ved å vise oss eksempler på hvordan en opplyst Sjel har nådd sitt mål. De har heller ikke noen verdi hvis de ikke kan legge fram for oss en framgangsmåte som er virkelig gunstig. I så fall har de ikke annet å tilby enn en eller annen blind, etablert tro eller praksis. Hvis det er slik, påfører vi

oss selv utvilsomt skade ved å frekventere dem. Disse tilbedelsessentrene ble opprinnelig til for å forebygge at individer måtte gjennomføre anstrengende ferder fra et sted til et annet for å bli instruert, og for å erstatte prekener med kollektive samtaler om religiøse emner. Men i tidens løp erstattet avgudsdyrkelse og irrasjonell tilknytning til fastlåste konvensjoner dharm og ga støtet til utallige villedete oppfatninger.

Stavelsen OM er for hinduene symbolet på den ene Gud som Geeta belyser. OM, også kalt pranav – ordet eller lyden – uttrykker Det øverste vesen. I den vediske litteraturen sies det at fortid, nåtid og framtid ikke er annet enn OM. Stavelsen står for den allestedsnærværende, allmektige, uforanderlige Gud. Fra OM kommer alt som er gunstig, all tro, alle himmelske vesener, hele Ved, all yagya, alle ytringer, alle belønninger og alt som er ubesjelet eller besjelet. Krishn sier til Arjun i det åttende vers i kapittel 8: ″Jeg er... den hellige stavelsen OM.″ I det følgende kapitlet sies det: ″Han som skiller lag med kroppen og intonerer OM, Gud i ord, og husker meg, når fram til frelse.″ (Vers 13.) Krishn bekrefter i det 17. vers i kapittel 7 at han også er ″bærer og bevarer av hele verden og også den som gir belønninger for handlinger, far, mor og forfedre, den hellige, uforgjengelige OM som er verdig å bli kjent og alle Ved-Rig, Sam og Yajur″. I kapittel 10 kaller han seg selv ″OM blant ord″ og ″vokalen akar blant bokstavene i alfabetet″ – den første lyden i det hellige OM (versene 25 og 33). Det 23. vers i kapittel 17 slår fast at ″OM, tat og sat er tre bilder brukt om Det øverste vesen. Herfra kom i begynnelsen Brahmin, Ved og yagya.″ Og i det neste verset legges det til: ″Dette er grunnen til at handlingene yagya, veldedighet og botsøvelser, slik de er foreskrevet i skriften, alltid settes i gang av de hengivne til Ved med en klingende ytring av stavelsen OM.″ Krishns endelige dom er at resitering av OM er en sentral nødvendighet og at den skikkelige framgangsmåten må læres ved at man med hengivenhet sitter ved føttene til en fullendt sage.

Krishn er en inkarnasjon, men han er også en vismann – en edel lærer-veileder – som er giveren av yog. Som vi nettopp har sett, hentes, ifølge Yogeshwar, kunnskapen om veien som fører til det endelig gode, måten å legge ut på den og oppnåelsen av den, fra en edel velgjører. Selv det å streife om fra det ene hellige stedet

til det andre eller lignende store anstrengelser, kan ikke føre denne kunnskapen innen vår rekkevidde når det ikke finnes en lærer som kan meddele oss den. I 34. vers i kapittel 4 rådes Arjun til å skaffe seg denne kunnskapen fra vismenn gjennom ærbødighet, forespørsler og troskyldige anmodninger, for bare disse vise Sjeler som er klar over virkeligheten, kan innvie ham i den. Nærhet til en fullendt vismann, oppriktige spørsmål og ærbødige tjenester er midlene til virkeliggjøring. Bare ved å følge denne framgangsmåten kan kan Arjun omsider høste fruktene av sin åndelige søken. Den store betydningen av en fullendt lærer-veileder blir igjen ettertrykkelig slått fast i kapittel 18: "Mens måten å sikre kunnskap på, den verdifulle kunnskap, og den kunnskapsrike utgjør den trefoldige inspirasjon til handling, utøveren, de handlende og selve gjerningen, er selve gjerningen de trefoldige bestanddelene i handling." Ifølge Arjuns formaning er derfor en opplyst vismann og ikke bøker det viktigste mediet som handling gjennomføres med. En bok gir bare en formel, og ingen sykdom helbredes ved å lære resepten utenat. Det viktigste er anvendelsen – praksisen.

Mye er blitt sagt om villfarelser, og vi møter dem også i forbindelse med handling. Geeta kaster lys over hvordan disse feiloppfatningene oppstår. Krishn sier til Arjun i det 39. vers i kapittel 2 at både Kunnskapens og Skjønnsomhetens vei og Den uselviske handlings vei kan kutte over handlingens lenker og også dens konsekvenser. Å praktisere dem, også i liten utstrekning, kan på en vellykket måte frigjøre fra redselen som ligger i fødsel og død. I begge veier er den resolutte handling ett, sinnet er ett og retningen er også ett. Men uvitende sinn er fulle av endeløse motsetninger. De later som de utfører handling og finner opp tallrike handlinger, riter og seremonier. Men dette er ikke sann handling, og Arjun formanes til å gjennomføre den handling som er forordnet. Denne handlingen følger en utpekt kurs, og er den som setter en stopper for kroppen som har beveget seg fra den ene fødselen til den andre siden uminnelige tider. Denne ferd kan på ingen måte sies å være avsluttet hvis Sjelen må gjennomgå nok en fødsel.

Den utpekte handling er bare én, handlingen vi kaller tilbedelse eller meditasjon. Men det finnes to måter å nærme seg den på: Kunnskapens vei og Den uselviske handlingens vei. Å engasjere

seg i handlingen med en egnet vurdering av ens evner foruten tap og vinning som er en del av foretakendet, er Kunnskapens vei. Den som tilbakelegger denne veien, er seg bevisst hva han er i dag, hvilke forandringer som vil dukke opp i hans rolle dagen etter og at han til slutt kommer til å nå det ettertraktede mål. Siden han går fram med tilbørlig bevissthet om og forståelse for sin situasjon, kalles denne veifarende en vandrer på Kunnskapens vei. Men det mennesket som begir seg ut på Den uselviske handlings vei, begynner sitt foretakende med total tiltro til en tilbedt lærer. Denne søkende overlater vinning og tap til lærerens vurdering. Dette er også Hengivelsens vei. Men det som er verdt å merke seg, er at den utløsende impuls i begge tilfeller kommer fra en edel lærer. Begge elevene er opplyst av den samme vismann, men mens den ene gir seg i kast med den foreskrevne oppgaven med selvtillit, gjør den andre det ved å underkaste seg lærerens nåde. Derfor sier Yogeshwar Krishn til Arjun at det endelige innerste vesen som sikres med Kunnskapens vei, oppnås også med Den uselviske handlings vei. Den søkende som oppfatter de to som identiske, er den som kjenner virkeligheten. Seeren som hevder at begge handlinger er én, er Krishn, og også handlingen er i begge tilfeller én. De som vandrer på begge veier, må kvitte seg med begjær, og resultatet av de to disiplinene, er også ett. Bare holdningene som denne handlingen gjennomføres med, er to.

Denne ene handlingen – den foreskrevne handlingen – er yagya. Krishn har uttrykkelig sagt til Arjun i det niende vers i kapittel 3: "Siden handlemåten i yagya er den eneste handling og all annen virksomhet som mennesker engasjerer seg i, bare er former for verdslig binding, O sønn av Kunti, vær uten tilknytning og gjør din plikt overfor Gud godt." Sann handling er det som frigjør Jeget fra verdens lenker. Men hva består denne handlingen egentlig i, gjennomføringen av yagya, som bevirker fullendelsen av handling? I kapittel 4 har Krishn belyst yagya på mer enn et dusin måter som er kollektive, men en som også er framstilling av framgangsmåten som gir adgang til Det øverste vesen. Alle de forskjellige formene for yagya er faktisk indre kontemplasjonsprosesser – former for tilbedelse som gjør Gud manifest og kjent. Yagya er dermed det spesielle, foreskrevne midlet som gjør at en tilbedende kan

tilbakelegge veien som fører til Gud. Midlene den utpekte oppgaven utføres med – regulering av opphøyd pust, meditasjon, refleksjon og beherskelse av sansene – utgjør handling. Krishn har også gjort det klart at yagya ikke har noe med ikke-åndelige ting å gjøre, og at yagya som utføres ved hjelp av materielle gjenstander, virkelig er å forakte. Slik er det selv om vi kommer med ofringer som er verdt millioner. Sann yagya utføres med innvendig aktivisering av sinn og sanser. Kunnskap er bevissthet om det udødelige innerste vesen som følger av yagya når den avsluttes på en vellykket måte. Yogier som er velsignet med denne transcendentale bevisstheten, blir ett med Gud. Og når målet som skal oppnås, er nådd, er det ikke behov for ytterligere handling av den frigjorte Sjel, for alle handlinger strømmer sammen i kunnskapen som bunner i direkte sansning av den endelige essens. Frigjøringen av Sjelen er dermed også frigjøring fra handling.

Geeta snakker ikke om annen handling enn denne utpekte handling – yagya som oppnår Gud-erkjennelse. Dette er gjentatte ganger blitt understreket av Krishn. Yagya har han kalt ″den foreskrevne oppgaven″ – handlingen som det er verdt å utføre – i åpningsverset i kapittel 6. Det blir videre påpekt i kapittel 16 at igangsettingen av Yagya i egentlig forstand først begynner etter at vellyst, sinne og grådighet er fullstendig fjernet (vers 21). Jo mer et menneske er opptatt av verdslige saker, desto mer fristende virker begjær, sinne og grådighet for ham. Også i kapitlene 17 og 18 har Krish tatt for seg den utpekte oppgaven, den verdige og rettskafne, og bekrefter om og om igjen at denne ene handlingen er den gunstigste.

Men dessverre, til tross for Krishns gjentatte advarsel, fortsetter vi å tro at alt vi foretar oss i verden, er ″handling″, og at det ikke er noe behov for oppgivelse. Det eneste som skal til for at våre handlinger skal være uselviske, er at vi ikke ønsker oss arbeidets frukter. Vi overbeviser oss selv feilaktig om at Handlingens vei fullføres når vi bare går i gang med en oppgave med en følelse av forpliktelse, eller at Fornektelsens vei oppnås hvis vi bare overlater alt vi gjør til Gud. Og med det samme spørsmålet om yagya er brakt på bane, kan vi fabrikkere de fem ″store ofre″ som for eksempel ofringer til alle vesener (bhoot yagya), drikkoffer til avdøde forfedre

eller ildoffer for å blidgjøre høytstående guder som Vishnu og samtidig messe ″swaha″. Hvis Krishn ikke hadde uttalt seg konkret om yagya, kunne vi fritt ha fulgt vår egen vilje. Men det er visdommens krav at vi lystrer det som er slått fast i skriften. Likevel nekter vi trassig å følge Krishns forskrifter på grunn av den syndefulle arv etter tallrike villedende skikker og oppfatninger foruten tilbedelsesmåter som vi har fått overlevert og som binder vårt sinn i uvitenhetens lenker. Vi kan fjerne oss fra materielle eiendeler, men fordommene som lurer i våre sinn og hjerter forfølger oss overalt hvor vi går. Og hvis vi noen gang nedlater oss til å følge Krishns lære, klarer vi ikke å la være å fordreie den slik at den passer til våre villedete, forutfattede oppfatninger.

Det er opplagt at yagya nødvendigvis inneholder fornektelse. Naturlig nok dukker spørsmålet opp om det finnes noe stadium der man kan oppgi denne handlingen i fornektelsens navn. Det går fram av Krishns argument om dette spørsmålet at også på hans tid eksisterte det en sekt der medlemmene skrøt av å være fornektere fordi de ikke oppfordret til og hadde til og med oppgitt meditasjon. I motsetning til dette har Krishn påstått at det ikke er grunnlag for å gå bort fra den foreskrevne handling verken når det gjelder Kunnskapens vei eller Hengivelsens vei. Den påbudte oppgaven må påbegynnes. Dette er en ufravikelig nødvendighet. Ved konstant og resolutt praksis blir tilbedelsen stadig mer raffinert og til slutt så subtil at vilje og ønske blir fullstendig undertrykt og brakt til taushet. Sann fornektelse er ikke annet enn dette totale opphør av vilje og ønske, og det finnes ikke noe offer før denne fullendelsen som kan kalles fornektelse. I kapittel etter kapittel (2, 3, 5, 6),og særlig i det siste kapitlet, understrekes det at ikke noe menneske blir en yogi – en selvfornekter – ved bare å la være å tenne ild eller ved å oppgi handling.

Hvis vi forstår særpreget i yagya og handling, vil vi også lett forstå de andre spørsmålene som tas opp i Geeta, spørsmålene knyttet til war, den firefoldige oppdelingen av handling, varnsankar, Kunnskapens vei og Handlingens yog. Det vil si hele budskapet i Geeta. Arjun ønsker ikke å kjempe. Han kastet fra seg buen og satte seg nedtrykt bakerst i vognen sin. Ved å meddele ham handlingens kunnskap, overbeviste Krishn ham ikke bare om verdien av det, men fikk ham også til å gi seg i kast med oppgaven han var blitt tildelt.

Siden Arjun er blitt formant til å gripe til våpen og kjempe i nærmere et snes vers, var det uten tvil krig. Men det finnes ikke et eneste vers i hele Geeta som godtar fysisk nedslakting og blodsutgytelse. Dette går tydelig fram i kapitlene 2, 3, 11, 15 og 18 fordi handlingen som omtales i dem , er uten unntak den foreskrevne handling og utført som ensom meditasjon der sinnet holdes borte fra alle andre gjenstander enn det elskede mål. Når dette er handlingens innhold i Geeta, melder spørsmålet om fysisk krigføring seg rett og slett ikke. Hvis den gunstige vei som forklares i Geeta bare er for dem som ønsker å utkjempe kriger, bør vi se bort fra den. Arjuns prøvelser er faktisk noe som møter oss alle. Hans kvaler og ubesluttsomhet fantes i den historiske fortid, og vi opplever dem også i dag. Når vi forsøker å beherske vårt sinn og konsentrere oss av hele vårt vesen, rystes vi av svakheter som begjær, sinne, forblindelse og desillusjonering. Å bekjempe disse onder og ødelegge dem er krig. Kriger er alltid blitt utkjempet i verden, og blir det i dag, men freden som følger dem, er tilfeldig og flyktig. Sann og varig fred vinnes bare når Jeget har nådd udødelighetens stadium.

Dette er den eneste fred hvor det siden ikke finnes noen uro, og den kan nås bare ved å fullføre den foreskrevne handling. Det er denne handling og ikke menneskeheten som Yogeshwar Krishn har delt i fire varn eller klasser. En tilbedende med utilstrekkelig kunnskap befinner seg på Shudr-stadiet. Det er derfor maktpåliggende for ham å begynne sin søken ved å yte tjenester ifølge sin medfødte evne, for bare på denne måten kan dyktigheten til Vaishya-, Kshatriya- og Brahmin-klassene gradvis bli innpodet i ham. Bare på denne måten blir han i stand til å stige trinn for trinn. I den andre enden har også Brahmin sine feil fordi han ennå er fjernt fra Gud. Og etter at han har smeltet sammen med den øverste Gud, slutter han å være en Brahmin. ″Varn″ betyr ″form″. Et menneskes form er ikke hans kropp, men hans medfødte disposisjon. Krishn sier til Arjun i tredje vers i kapittel 17: ″Siden troen til alle mennesker, O Bharat, er i overensstemmelse med deres iboende tilbøyelighet, og mennesket i det vesentlige er ærbødig, er han hva hans tro er.″ Hele menneskets karakter formes av hans tro, og troen er i overensstemmelse med hans dominerende egenskap. Varn er altså en målestokk som kan si noe om den enkeltes kapasitet til å handle. Men etter hvert som

tiden går, glemmer vi enten den foreskrevne handlingen eller kaster vrak på den, og vi begynner å bestemme sosial status ut fra arv. Dermed behandler vi varn som kaste og begynner å knytte bestemte yrker og levemåter til forskjellige mennesker. Dette er sosial klassifisering, mens klassifiseringen som foretas i Geeta, er åndelig. Dessuten har de som har forvansket meningen med varn, også fordreid implikasjonene ved handling for å beskytte sin usikre sosiale status og økonomiske privilegier. Etter hvert som tiden gikk, ble varn bestemt bare av byrd. Men Geeta inneholder ingen slike bestemmelser. Krishn sier at han var skaperen av den firedelte varn. Skal vi på dette grunnlaget slutte at dette bare gjaldt for India siden kaster som våre ikke finnes noe annet sted i verden? Antallet av kastene våre og underkastene er talløse. Betyr dette at Krishn har delt menneskene inn i klasser? Det klare svar på dette finnes i 13. vers i kapittel 4 hvor han slår fast: "Jeg har skapt de fire klasser (varn) ifølge medfødte egenskaper og handling." Han har altså klassifisert handling, ikke mennesker, på grunnlag av iboende egenskaper. Meningen med varn forstås uten vanskeligheter hvis vi har forstått meningen med handling, og betydningen av varnsankar er tydelig hvis vi har forstått hva varn er.

En som avviker fra den foreskrevne handlings vei, er varnsankar. Det sanne Jegets varn er Gud selv. Å komme bort fra veien som fører Jeget til Gud og å gå seg vill i naturens jungel, er å være varnsankar. Krishn har påvist at ingen kan nå fram til Den øverste ånd uten å slå inn på handlingens vei. Fullendte vismenn som er frigjorte, tjener ikke på å gjennomføre handling og taper ikke på å forsake den. Likevel engasjerer de seg i handling til menneskehetens beste. I likhet med disse vismennene er det ingenting Krishn ikke også har oppnådd, men likevel fortsetter han å arbeide flittig til beste for menneskene som sakker akterut. Hvis han ikke utfører sin tildelte oppgave godt og seriøst, vil verden gå til grunne og alle mennesker vil være varnsankar (3, 22-24). Illegitime barn sies å bli født når kvinner gjør seg skyldig i utroskap, men Krishn bekrefter at hele menneskeheten risikerer å havne i varnsankar-tilstanden hvis vismennene som er hos Gud, ikke oppfyller sin forpliktelse. Hvis disse vismennene avstår fra å utføre sin tildelte oppgave, vil de ufullendte etterligne dem, avbryte tilbedelsen og for all framtid

vandre i naturens labyrint. De blir dermed varnsankar, for den uplettede Gud og handlingsløshetens tilstand kan bare nås ved å gjennomføre den foreskrevne handling.

Ved siden av Arjuns frykt for at familier skal gå til grunne i den kommende krigen og den påfølgende fødsel av varnsankar (illegitime) barn, uttrykker han sin engstelse for at uten underdanige ofringer vil forfedrenes Sjeler falle fra himmelen. Derpå spør Yogeshwar Krishn ham hvordan en slik villfarelse har dukket opp i ham. Herren sier at ydmyke ofringer bare er et uttrykk for åndelig uvitenhet, og han påpeker at Sjelen forandrer seg fra å være en medtatt, herjet kropp til å bli en ny akkurat som når en mann kaster av seg gamle klær og ifører seg nye. Kroppen ikke er annet enn en klesdrakt, og i stedet for å dø ifører Sjelen seg bare en ny klesdrakt. Hvem er det vi forsøker å blidgjøre og styrke ved å komme med alle disse ydmyke ofringene? Dette forklarer hvorfor Krishn sier at denne praksisen er et eksempel på uvitenhet. Han understreker det samme når han sier i 17. vers i kapittel 15: ″Den udødelige Sjel i kroppen er en del av min, og det er han som er bakgrunnen for de fem sansene og den sjette – sinnet – som forblir i naturen.″ Sjelen fører med seg egenskapene, sinnets særpreg og kroppens fem sanser. Herfra drar han av sted og fører dem inn i sin nye kropp. Når den neste kroppen, som er utstyrt med alle midler til fysisk glede, blir umiddelbart sikret for Sjelen, hvem er det så vi ofrer melkaker og drikkofre til?

Når Sjelen kvitter seg med sin gamle kropp, ifører han seg øyeblikkelig en annen, og disse to tingene skjer samtidig. Man kan derfor tenke seg at Sjelene til våre avdøde forfedre gjennom tusen eller flere generasjoner ligger et eller annet sted og venter på å få mat og drikke av sine levende etterkommere og feller sorgens tårer over at disse Sjelene har falt fra sine ikke-eksisterende himmelske boliger. Dette kan ikke være annet enn et eksempel på uvitenhet.

Arjuns engstelse over varnsankar og fallet til de avdøde forfedrenes Sjeler fra sine himmelske hjem gjør at oppmerksomheten naturlig samler seg om spørsmål knyttet til synd og fromhet. Mangfoldige misforståelser holder seg med hensyn til hva som er dydig og hva som ikke er dydig; det rettskafne og det syndige. Ifølge Yogeshwar Krishn er mennesket som plages av vellyst og sinne som oppstår av åndelig uvitenhet og som har en umettelig

trang til sanselige gleder, den mest ynkelige synder. Med andre ord, begjær er den største synd. Vellyst og begjær, som holder til i sanser, sinn og intellekt, er syndens kildevell. Å vaske kroppen aldri så mye kan ikke gjøre den ren hvis lastefullhet lurer i sinnet.

Krishn slår fast at sinnet og sansene renses av konstant erindring om og resitasjon av navnet, stødig meditasjon og ved å oppgi seg selv foruten å yte oppriktige tjenester til en virkeliggjort, fullendt vismann som har fattet det innerste vesen, og Krishn ber Arjun i 34. vers i kapittel 4 om å utføre disse handlingene. Arjun formanes til å skaffe seg kunnskapen der all handling til slutt smelter sammen fra vismenn gjennom ærbødighet, forespørsler og uskyldige anmodninger. Denne bevisstheten om kunnskap om den høyeste åndelige sannhet fjerner all synd.

Den samme tanken uttrykkes på en annen måte i kapittel 13 når Arjun blir fortalt at mens vise menn som får del i fruktene av yagya, frigjøres fra all synd, vil den syndige som bare trakter etter tilfredsstillelse av fysisk begjær, aldri overleve på annet enn synd. Yagya er, som vi har sett, en viss meditasjonsprosess der alle innflytelser og inntrykk fra verden – både de besjelede og de ubesjelede – som er lagret i sinnet, blir redusert til ingenting. Gud er den eneste rest som blir igjen. Mens synd er det eneste som avler kropper, setter fromme handlinger en mann i stand til å erkjenne den uutryddelige, evige essens, og da er Sjelen befridd for tvangen til å iføre seg enda en kropp.

Når utøvere av dydig handling blir kvitt onde og motstridende lidenskaper, settes en stopper for syklusen med fødsel og død, og Den øverste ånd tilbes med erklært besluttsomhet. Krishn sier til Arjun i det 29. vers i kapittel 7: "De som er klar over Gud, Den øverste ånds identitet og den individuelle Sjel og over all handling, finn ly hos meg og streb etter frigjøring fra syklusen med fødsel og død." De som kjenner Krishn, og også de som kjenner Den øverste ånd som besjeler alle vesener, alle guddommer og yagya med sinn som er absorbert i ham, blir kjent med Gud i Krishn og forenes med ham for alltid. Fromhet er derfor det som får Jeget til å heve seg over fødsel og død og all ondskap slik at man kan kjenne den evige, uforanderlige virkelighet og forbli i den i all evighet. Ifølge

den samme logikk er den handling syndefull som tvinger Sjelen til å bevege seg rundt og rundt innenfor dødelighetens, sorgens og den åndelige sykdommens grenser.

Det sies igjen i kapittel 10 at det kloke mennesket som kjenner Krishns innerste vesen som den evige, øverste Gud uten fødsel og som hersker over hele verden, er fri for all synd. Det er bare den direkte sansning av Gud, som vi er blitt opplyst om, som frigjør Sjelen fra synd.

Vi kan derfor uttrykke det kort på denne måten: Mens det som bevirker gjentatte fødsler og død, er synd, er handlingen som beveger en mot Gud og avler den endelige ro, fromhet. Gode ting som sanndruhet, livsopphold takket være eget arbeid, et kvinnesyn preget av kjærlig ærbødighet som er blitt ens egen mor til del foruten integritet - er dydens viktige ledsagere, og sann fromhet er selvfølgelig erkjennelsen av Gud. Menn som svikter troen på Gud, er en synder.

I den folkelige fantasien hører synd og helvete alltid sammen. Men hva er dette helvetet? Det er blitt ulikt beskrevet som en bunnløs slukt, et inferno og en underverden. Krishn har berørt uvitenhetens vesen og har påpekt i kapittel 16 at mennesker er villedet på forskjellige måter, sitter fast i tilknytningenes garn og er overdrevent glade i sanselige gleder. Dermed havner de i det mest besudlete helvete. Særpreget i dette helvetet belyses i det 19. vers i det samme kapitlet når Krishn sier: "Jeg fordømmer for alltid disse avskyelige, syndefulle og grusomme mennesker, de mest nedrige i menneskeheten, til usle fødsler." Uvitende og onde mennesker som er fylt av fiendtlighet mot Gud, er for alltid dømt til gjentatte fødsler i lavere livsformer. Når det gjelder det som fører til dette helvetet, slås det fast i det samme kapitlet at vellyst, sinne og grådighet, som alle virker ødeleggende på Jegets hellighet, er de tre portene til helvete. Det er disse ondene, mer enn noen andre, som utgjør den djevelske horde. Helvete, slik det visualiseres i Geeta, er nedverdigelse til gjentatte fødsler i usle former.

Etter at vi har sett på de forskjellige, spredte trekk som utgjør Geeta, kan det nå være på sin plass å dvele ved det sammensatte synet på dharm som går fram av skriften. Det kan med rette hevdes at dharm, egenskaper og livsførsel som setter et menneske i stand til å realisere sitt Jeg, er det overordnete tema i Geeta. Ifølge Krishn

(2, 16-29) eksisterer det uvirkelige aldri, og det virkelige er aldri uten eksistens i noen tid. Alene Gud er virkelig, permanent, uforgjengelig, uforanderlig og evig, men han er hinsides tanke, usynlig og høyt hevet over sinnet. Handling er måten mennesket når fram til Gud på etter at han har undertrykt sinnet. Å sette denne framgangsmåten ut i livet er dharm, noe som er en tiltro eller en forpliktelse. Krish har sagt til Arjun i det 40. vers i kapittel 2: "Siden uselvisk handling verken bryter ned frøet den oppsto av eller har noen uheldige konsekvenser, vil selv en delvis gjennomføring av dem frigjøre mennesket fra den dystre terror knyttet til gjentatt fødsel og død." Å utføre denne handling er altså dharm.

Denne utpekte handling er blitt delt opp i fire kategorier på grunnlag av den søkendes iboende evne. I det første stadiet, når mennesket legger ut på letingens vei etter en korrekt oppfatning av oppgaven, er han en Shudr. Men han opphøyes til en Vaishyas rang når hans grep om midlene blir fastere. På det tredje stadiet blir den samme søkende forfremmet til den enda høyere status Kshatriya når han får evnen til å motsette seg naturens konflikter. Oppvåkningen av sann kunnskap som formidles av stemmen til Gud selv og som gis en, evnen til å stole på denne Gud og bli som ham, forvandler den søkende til en Brahmin.

Dette er grunnen til at Krishn slår fast i det 46. vers i kapittel 18 at å engasjere seg i handling som er i harmoni med ens medfødte legning, er swadharm. Selv om den er underlødig, bør man foretrekke å frigjøre ens naturlige forpliktelse. Å utføre en verdifull handling er på den annen side uriktig og skadelig hvis det forsøkes uten å rendyrke evnen som tilsvarer den. Til og med å miste livet i fullbyrdelsen av ens medfødte kall er bedre siden kroppen bare er en klesdrakt, og ingen forandrer seg ved å iføre seg andre gevanter. Når den åndelige øvelsen tas opp igjen, fortsettes den fra samme punkt som den ble avbrutt på. Når den søkende på denne måten klatrer trinn for trinn, når han til slutt den udødelige tilstand.

Det samme understrekes igjen i 47. vers i det avsluttende kapitlet der det blir sagt at en mann når fram til den endelige frigjøringen ved å tilbe Gud ifølge hans medfødte tilbøyelighet. Med andre ord – å huske og meditere om Gud etter den påpekte framgangsmåte, er dharm.

Men hvem er mennesker som har rett til denne åndelige disiplin som kalles dharm? Hvem har det privilegium å nærme seg den? Krishn kaster lys over dette problemet og sier til Arjun at selv det usleste menneske blir dydig hvis han tilber ham (Krishn) – den ene Gud – med målbevissthet, og hans Sjel smelter da sammen med Gud som er den endelige virkelighet og dharm. Ifølge Geeta er altså den mann from som utfører den utpekte oppgaven i tråd med sine medfødte egenskaper for å virkeliggjøre Gud.

Arjun rådes til slutt til å kaste vrak på alle sine andre forpliktelser og søke tilflukt i Krishn. Det mennesket som er fullstendig hengiven den ene Gud, utstyres med fromhet. Å vie seg til Gud på denne måten, er dharm. Prosessen som gjør at Jeget settes i stand til å nå fram til Det øverste vesen, er dharm. Bevisstheten som kommer til vismenn etter deres hunger etter forening med Gud, er blitt kvalt fordi de har nådd det endelige stadium, er den eneste virkelighet i hele skapningen. Vi må altså søke tilflukt til disse opplyste og vise menn for å lære hvordan vi kan ta oss fram på veien som fører til den endelige lykksalighet. Denne veien er den eneste, og å legge ut på den er dharm.

Dharm er en forpliktelse – en hellig tillit. Den er gunstig, og sinnet som hengir seg til denne oppgaven, er også ett og forent. (2,41). Å tilby sansenes funksjon og livets virkemåter – yogs ildvind – selvbeherskelse styrket av kunnskapen om Gud, er dharm. (4,27). Når selvkontroll er identisk med sjelen, er åndedrettets og sansenes virkemåter fullstendig brakt til taushet, kreftene som vekker lidenskaper og kreftene som fører en til Gud, smelter sammen til én i Jeget. Erkjennelse av Gud er den sublime kulminasjon i denne åndelige prosessen.

Lykksaligheten som tilbys av Geeta, er belysningen av Guds skjulte sannhet – for opplysning i hele menneskeheten. Det finnes ingen skoler med gir instrukser om vellyst, sinne, grådighet og villfarelse til sine elever. Likevel finnes det ungdom som er mer vel bevandret i disse lastene enn de eldre. Hva kan Krishn lære oss i denne forbindelsen? En gang i tiden ble elever innviet i Ved og opplært i krigskunst – bueskyting og bruk av stridsøkser. Men ingen er interessert i å lære disse tingene i dag fordi vi lever i en tidsalder med automatiske maskiner og selvdrevne våpen. Hva kan Krishn si om disse tingene? Hvilke regler

kan ha sette opp for det utvendige, fysiske liv? I gamle dager ble yagya utført for å få det til å regne, men i dag gjør vi det med mekaniske hjelpemidler .Tidligere var avlingene nesten helt avhengige av regn, men nå har vi kunstig vanning, og vi har den mye oppskrytte "grønne revolusjon". Hva kan Yogeshwar si om alt dette? Her har vi grunnen til at han har åpent innrømmet at menneskets fysiske liv, som er bundet til og begrenset av naturens egenskaper, vokser og forandrer seg alt etter omstendighetene. Det er disse egenskapene som bestemmer de forskjellige formene for ytre liv. Kunnskapen om den fysiske verden har vokst enormt og forgrenet seg mange ganger. Men det finnes en realitet som overgår all denne fysiske kunnskapen, Den er alltid der hos hver eneste en av oss, men uheldigvis vet vi det ikke. Vi kjenner den ikke, og vi kan ikke erkjenne den. Det er hukommelsen, bevisstheten, om denne sublime realiteten som glir ut av Arjuns tanker, men dette vekker han til live igjen ved å lytte med hengivenhet til Krishns hellige budskap som er tatt vare på i Geeta. Erindringen som dukker opp hos Arjun, er erindringen om Gud som har tilhold i alle hjerters rike, men samtidig er så langt unna. Det er alle menneskers håp å nærme seg denne Øverste essens, men han vet ikke hvordan. Så beklagelig det er at vi kjenner alle andre framgangsmåter, men er uvitende om denne ene, unike veien som fører oss til den endelige lykke! Dette uvitenhetens slør ligger så tykt over oss at sinnet ikke klarer å trenge gjennom det og finne fram til sannheten. Yogeshwar, som kjenner menneskets innerste hemmeligheter, er klar over uvitenheten som ligger som en tett kappe over menneskenes sinn, har i sin uendelige nåde belyst den skjulte sannhet i Geeta slik at vi alle skal bli opplyste. Når det gjelder språket hans lære er bevart i, er det så enkelt, direkte og klart at ingen leser verken kan fordreie det eller oppleve noen vanskeligheter med å forstå det. Framgangsmåten Krishn har avdekket for å nå fram til den endelige essens, er Geetas mest verdifulle og virkelig uvurderlige gave til hele menneskeheten. Geeta rommer den åndelige formaning som er komplett på alle måter. Denne formaningen finnes også i Ved, og de er blant de mest subtile av hellige bøker. Upanishadene er utdrag fra dem. Og Geeta, "Herrens sang", rommer essensen av dem alle.

Siden et avsondret liv, beherskelse av sansene og konstant refleksjon og meditasjon er viktige forutsetninger for den foreskrevne handling, blir det ofte spurt om hvilken nytte Geeta kan ha for familier. Det blir som å si at Geeta bare er for asketer – for mennesker som har fornektet verden og alle ting. Men dette er ikke riktig. Selv om Geeta først og fremst er for personer som følger den åndelige søkens vei, er den også i høy grad for dem som håper å kunne gå den. Denne åpenbaringssangen er for alle mennesker, og den er spesielt gagnlig for familier – for menn og kvinner som har familie og som strever for å livnære den. Slike individer befinner seg nemlig på et punkt der handling begynnes.

Krishn sier til Arjun at det første skritt i uselvisk handling aldri blir ødelagt. Selv om forsøket er beskjedent, betyr det frigjøring fra redselen for fødsel og død. Hvem kan forvente at en overarbeidet og bekymret familiefar kan gjøre annet enn å handle på en beskjeden måte? Han har så liten tid å bruke på oppgaven. Arjun blir fortalt i 36. vers i kapittel 4: ″Selv om du er den mest nedrige synder, vil kunnskapens ark føre deg trygt over ondskapen.″ (4.36) Hvem er den største synderen, mennesket som ustanselig er opptatt av åndelig søken eller mennesket som bare overveier å gi seg i kast med det? Garhastya-ordenen – husfarens orden – er stadiet som markerer begynnelsen på handling. I kapittel 6 spør Arjun Herren: ″Hva blir slutten, O Krishn, for den svake tilbedende med et ustabilt sinn som har veket av fra uselvisk handling og som derfor ikke opplever den endelige sansning som er resultatet av yog?″ Er det slik at dette villedete mennesket uten ly blir oppløst som spredte skyer og frarøves både Gud-erkjennelse og verdslige gleder? Krishn fortsetter da med å forsikre sin venn og elev om at dette ubesluttsomme mennesket som avviker fra yog, ikke blir ødelagt, for den som har utført gode gjerninger, kommer aldri til å angre på det. Med sin sanskar blir et slikt individ enten født i huset til et edelt menneske eller blir tatt opp i familien til en opplyst yogi. Et slikt menneske blir dermed på begge måter ført inn i tilbedelse, og når han eller hun gjennomgår flere fødsler, nås den endelige tilstand. Alt dette er mer relevant for et familieoverhode enn for noen annen. Blir ikke en person faktisk gjenfødt som familieoverhode på grunn av avviket fra Den uselviske handlings vei? Og denne tilfeldige

fødselen er det som gir dette individet en tilbøyelighet i retning av åndelig søken og tilbedelse. I denne sammenhengen sier Krishn videre i det 30. vers i kapittel 9: "Selv om et menneske med den usleste livsførsel tilber ustanselig, er han verdig til å bli ansett som en helgen fordi han er et menneske med sann beslutsomhet.» Hvem kan ha sunket dypest, mennesket som allerede er opptatt av guddommelig tilbedelse eller mennesket som ennå ikke er blitt innviet i prosessen? Også kvinner, Vaishya og Shudr som de uvitende påstår er av lavere fødsel, lover Krishn i 32. vers i det samme kapitlet, når fram til det øverste mål ved å søke tilflukt i Gud. Det som her loves, gjelder altså for hele menneskeheten – hinduer, muslimer, kristne og alle andre, menn og kvinner. Til og med personer med en syndefull livsførsel kan oppnå endelig frigjøring ved å finne ly hos Gud. Et familieoverhode er ikke nødvendigvis et syndefullt menneske. Den ordenen han tilhører er, som vi allerede har sett, utgangspunktet for handlingen som foreskrives i skriften. Når familiefaren klatrer høyere, skritt for skritt, vil han også nå yogiens tilstand og bli en del av Det øverste vesen,og da vil hans form bli, som Yogeshwar Krish sier, Guds form.

Geeta er altså for den fromme eremitt, for familieoverhodet og for hele menneskeheten. Mangen vismann har, i likhet med Maharshi Patanjali, belyst framgangsmåten isolert fra spørsmål knyttet til sosial orden og organisering som avler den største lykksalighet. Også Yogeshwar Krishn mener at dette er mer gagnlig. Dessuten er hans budskap bare beregnet på fortjente elever. Han minner Arjun om og om igjen på at han har meddelt ham kunnskapen fordi han er hans kjærlige hengivne og fordi han (Krishn) vil ham vel. Denne kunnskapen er den mest hemmelige kunnskap – hemmelig fordi den bare er beregnet på mennesker som er åndelig forberedt på den rette måten. Arjun får derfor beskjed om at før han gir denne kunnskapen videre til et annet menneske, må han, hvis dette mennesket ikke er en sann hengiven, vente til han er penset inn på den forordnete vei. Å følge denne advarselen når denne mest mystiske kunnskap skal gis videre, er avgjørende viktig, for denne kunnskapen er det eneste hjelpemidlet til å nå endelig frelse. Og Geeta er en systematisk beretning, slik Krishn uttrykker det, om transcendental kunnskap.

Hellige bøker er nyttige på samme måte som monumenter og steder som minner oss på idealene og prestasjonene til en eller annen avdød vismann. De forteller oss om den dynamiske åndelige prosess som Yogeshwar Krishn kaller den foreskrevne handling slik at vi kan kjenne til den og være tilbøyelige til å gjennomføre den. Hvis vi skulle glemme dette enkelte ganger, kan vi gå tilbake til disse bøkene og gjenoppfriske hukommelsen vår. Men disse hellige bøkene hjelper oss absolutt ikke hvis vi bare drysser riskorn og sandeltre på dem og setter dem tilbake i bokhyllen igjen. Et edelt verk som Geeta er en markør – et tegn – som viser oss den rette vei og gir støtte helt til det tidspunkt da reisens mål er nådd. Men når hjertet først har grepet det, blir selve målet forvandlet til en bok. Det er ønskverdig å høyakte edle minner, men en blind tilbedelse av dem er foraktelig.

Når det gjelder denne framstillingen, kalles den Yatharth Geeta fordi den er et forsøk på å belyse meningsinnholdet i Krish i det rette perspektiv. Geeta formidler betydningen av sann frigjøring, og boken hviler i seg selv. Det finnes ikke et eneste punkt i den som kan gi grunnlag for tvil. Men siden den ikke kan fattes på et intellektuelt nivå, kan det oppstå noe som ser ut til å være tvil. Hvis vi ikke klarer å forstå deler av Geeta, kan vi fjerne tvilen slik Arjun gjorde det ved å sitte med hengivenhet hos en vismann som har sanset og erkjent det innerste vesen.

OM SHANTI! SHANTI!! SHANTI!!!

En appell

Denne **”Yatharth Geeta”** er ment å skulle gi deg den edleste preken holdt av Yogeshwar Shri Krishn i ”Shreemad Bhagwad Geeta”. Den inneholder en skildring av en vismann som har nådd fullendelsen, av denne Øverste Sjel som har tilhold i våre hjerter.

Å forsøke å bruke Geeta med kyniske baktanker bør unngå hvis vi ikke vil bli lokket bort fra å få kjennskap til våre mål og veiene. Gjennom et hengivent studium av Geeta kan hele menneskeheten lykkes i sine forsøk på å oppnå velvære. Men selv om mennesker bare forstår en liten del av den, kan de være sikre på å nå fram til den endelige salighet. For ethvert framskritt som gjøres på denne veien, er aldri forgjeves.

– **Swami Adgadanand**

PREFACE OF EACH CHAPTER IN AUDIO CASSETTES

1. The GEETA, a complete message in itself, of reverence and dedication to one Supreme Spirit, is an open invitation for sacredness to all. Whether rich or poor, of noble birth or unknown parentage, a virtuous person or a sinner, a woman or a man, chaste or extremely sinful, residing anywhere in the universe all are entitled to gain entry in it. The Geeta specifically stresses on the upliftment of these embroiled or caught up in the bondage of worldly affairs towards an ennobling and liberating spiritual path, whereas those who are virtuous are already engaged in the ordained action and meditation. That precious and universal teaching is presented herein.

2. Scriptures are created with two main objectives. One is to protect the social order and the culture, in which the people could follow the footsteps of their noble ancestors. The second is to ensure that people can gain ultimate, eternal peace.

   Such scriptures as the Ramayan, the Bible, the Quran, and so on, deal with both these aspects. But, because of the material viewpoints held by most people, they tend to adhere only to those that are of immediate social use. In the spiritual texts, also, we find many references to useful social practices, confirming their relevance. Therefore, Sage Ved Vyas, while writing the Mahabharat, the epic within which the Geeta is an inherent part, had clearly referred to social as well as spiritual matters. However, in the Geeta itself, there is not a single verse that is concerned with the sustenance of physical life or the propagation of social or religious conventions, rites or customs. This was to ensure that people should not mix up dogmas into something, which is meant for universal and timeless well-being. This divine Geeta is presented exclusively in terms of timeless spiritual roots and concepts.

3. The Geeta was never intended for any specific individual, any specific caste, religion, path, place, time or for any conventional culture. It is a universal and eternal spiritual treatise. It is enduringly and most relevant to every nation, every religion,

every living being. In fact, it is meant for everyone, everywhere. The Geeta is a scripture that is meant for the entire human race as a spiritual textbook.

Is it not a great honour and blessing for each of us then, that this Geeta can be our own personal, spiritual textbook?

4. The most venerable Bhagwan Mahavir, the founder of the Jain religion, as well as his contemporary Bhagwan Buddh, both of whom were completely God-realized, each in their separate teachings reflected the essential message of the Geeta to the people in folk languages.

   “The Soul alone is the truth, and Self-realization may be attained with total restraining of the mind and senses□. This is the essential message conveyed by the Geeta.

   When Lord Buddh stated that the same essence alone is universal and eternal, he reinforced this essential teaching of the Geeta.

   Not only such a teaching from Lord Buddh, but whatever essence has been professed as universal teachings in the name of religion, or spirituality such as One Universal God, Prayer, Repentance, Penance and so on, are all teachings found to be contained within the Geeta itself, the original seed scripture of mankind. Here, then, inYATHARTH GEETA, these same lessons, coming straight from the spoken words of Swami Shree Adgadanand, are being presented to the world at large in the form of audio cassettes, so that the whole human race can benefit from this universal wisdom.

5. Among the folktales of India, there is a story that Aristotle- one of the great Greek philosopher and men of wisdom like Socrates had instructed Alexander the Great to bring back with him from India, a country that was well-known for its spiritual masters, a copy of the Shreemad Bhagwad GEETA as the guru-like embodiment of the spiritual knowledge of the accomplished sages.

   The essential concept of one single God as the Ultimate Reality taught in the GEETA, has been propagated in different languages

at different times around the world by such "great masters as Moses, Jesus and numerous Sufi Saints also. Due to language and cultural differences, it can appear that the teachings of great masters are differentiated- but indeed, their essence is identical to the wisdom conveyed by Krishn to Arjun in the GEETA. As such the GEETA is indisputably a spiritual textbook for the entire human race.

By presenting the essence of YATHARTH GEETA, Swami Adgadanandji has made an invaluable contribution to all of mankind. The transformation of this text into the form of audio cassettes has been done by the courtesy of Sri Jitenbhai.

6. Every religion all over the world, can be seen as the distant echo of the Shreemad Bhagwad Geeta. By listening to the lessons conveyed by Swami Shree Adgadanandji in the 'YATHARTH GEETA□, Sri Jitenbhai, who was born in the Jain religion, decided that those lessons must be made popular through audio cassettes. Such a decision came out of a realization that the essence of the GEETA□S teachings has found its place within the lessons throughout history taught by accomplished teachers such as Mahavir, Gautam Buddh, Nanak, Kabir and others. These cassettes of the Geeta are being presented for Self-realisation for seekers everywhere.

   Not only such a teaching from Lord Buddh, but whatever essence has been professed as universal teachings in the name of religion, or spirituality such as One Universal God, Prayer, Repentance, Penance and so on, are all teachings found to be contained within the Geeta itself, the original seed scripture of mankind. Here, then, inYATHARTH GEETA, these same lessons, coming straight from the spoken words of Swami Shree Adgadanand, are being presented to the world at large in the form of audio cassettes, so that the whole human race can benefit from this universal wisdom.

7. At the time when the Geeta originated, thousands of years ago, mankind did not learn to identify itself through the separate, different religions, which evolved subsequently, but through such universally agreed upon sacred scripture and holy

books as the Ved and the Upanishad in India. In those days, there was only one spiritual treatise that was acknowledged as containing the essence of all Upanishads, theSHREEMAD BHAGWAD GEETA, literally translated, the "Song of God". In this sense, the Geeta is an essential treatise- that is, one containing the essence- for gaining deliverance and prosperity.

When compared to reading scripture for learning, it is always more profitable to listen to it. Because of the clear pronunciation and intonation, listening to the spoken text lends itself to better concentration and comprehension. This is the essential purpose behind presenting the Yatharth Geeta, the Geeta in its True Perspective, through audio cassettes.

By listening to these audiocassettes, even our children can benefit by absorbing the noble culture of the Supreme Being. The atmosphere surrounding each of our own households shall reverberate with the spiritual echo of the "Bhagwad Geeta", the "Celestial Song", like a sacred grove.

8. That home where God is not being discussed is a cemetery. In today's world- even though they do have some inclination towards Self-realization in the Supreme Spirit, most people feel themselves unable to take time out to perform worship and meditation. In such a situation, if the message of the Geeta can reach out to every nook and corner of the world, it shall sow the seeds for universal well-being, peace, and prosperity. The divine words of God shall, through these cassettes, deliver the divine message of God contained in the "Bhagwad Geeta", which translates in English as the "Song of God" or the "Song Celestial". And this is the very essence of a worshipful foundation for the liberation and ultimate happiness of all beings.

9. We make sure that our children are well educated so that they shall be inculcated with noble culture. People tend to believe that noble culture is that which shall ensure a decent livelihood and solve the problems of daily living. Very few, hardly anyone, has their attention turned towards God. Many people even have sufficient material wealth that they perceive no need at all for calling upon God (as the noble Arjun did in the Geeta to
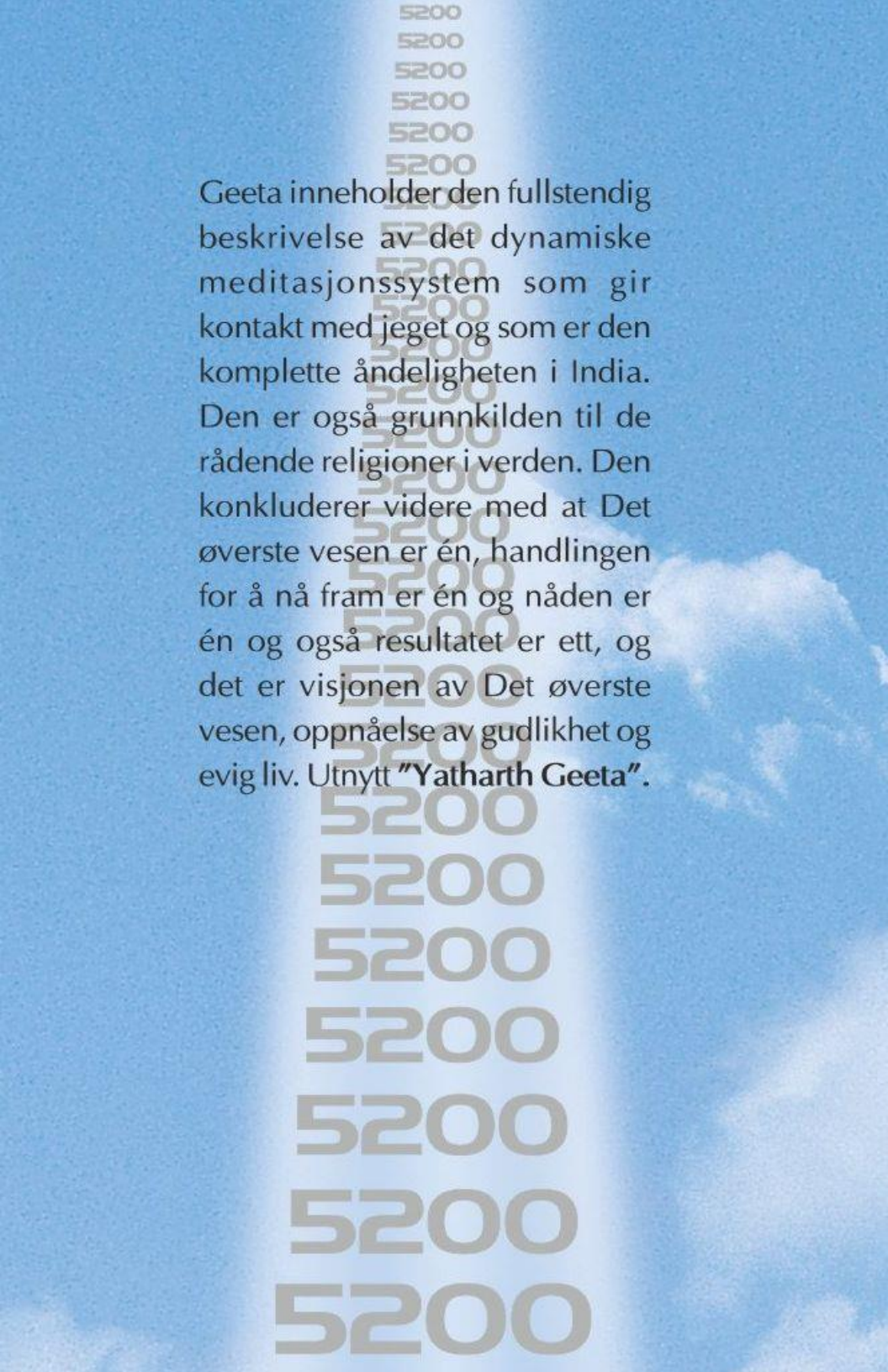
his friend and charioteer, the accomplished sage Krishn). In the end, though, all material wealth and seeming security is perishable. At the time of death, even though they were attached to those things, people still have to leave them behind. Given this undisputed reality, the only path open to any of us is to understand during our lifetime, while we are still in our body, the ways to move towards the Supreme Being. This is the essential purpose that is being transmitted through these audio cassettes ofYatharth Geeta.

10. Whatever religions and religious sects exit in this world, were all formed in the name of some enlightened soul by some group of dedicated followers. The secluded spots that the noble sage had chosen for his meditation in the later years, have now become pilgrimage centres, ashrams, monasteries, temples and churches, where in the name of those sages and for earning their living, people engage themselves in various practices, ranging from simple livelihood to extreme luxury. Accomplished sages are always put on pedestal, but no one can attain the stage of accomplishment simply by putting themselves on a pedestal or being put there by devotees. That is the reason, that dharm has always been the field of an authentically realised sage, a true, accomplished teacher.

    The GEETA, the "Song Celestial" in Sir Edwin Arnold's translation, is undoubtedly a scripture. It is the actual teaching of the Supreme Spirit as manifested through the personage of Yogeshwar Lord Sri Krishn, a realized sage and accomplished teacher. These eternal truths and the true essence of the same sacred verses of the timeless dialogue between the accomplished teacher, Krishn, and the devoted and noble-hearted spiritual seeker, Arjun, are being relayed to you in their pure form and innate clarity through these audio cassettes of **Yatharth Geeta.**

OM

Geeta inneholder den fullstendig beskrivelse av det dynamiske meditasjonssystem som gir kontakt med jeget og som er den komplette åndeligheten i India. Den er også grunnkilden til de rådende religioner i verden. Den konkluderer videre med at Det øverste vesen er én, handlingen for å nå fram er én og nåden er én og også resultatet er ett, og det er visjonen av Det øverste vesen, oppnåelse av gudlikhet og evig liv. Utnytt **"Yatharth Geeta"**.

5200

5200

5200

5200

5200

5200

5200